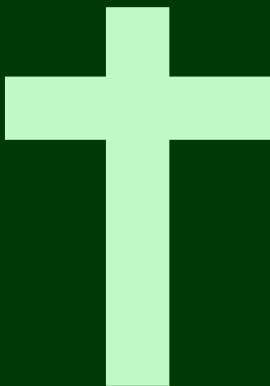

Oniyan

Oniyan: Oniyan (New Testament+)

Oniyan

Oniyan: Oniyan (New Testament+)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Oniyan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2025 from source files dated 29 Apr 2025

8b7902f3-5e35-5b89-86b2-c6da1be458b9

Contents

Maco	1
Marëk	74
Luk	119
Ŝaŋ	195
Bandixa	250
Bërom	322
1 Bëkorejët	355
2 Bëkorejët	387
Bëgalat	408
Bëhefes	420
Bëfilip	431
Bëkolos	439
1 Bëtesalonik	447
2 Bëtesalonik	454
1 Timote	458
2 Timote	468
Tit	475
Filemonj	479
Bëšëwif	481
Ŝak	506
1 Piyer	515
2 Piyer	525
1 Ŝaŋ	531
2 Ŝaŋ	540
3 Ŝaŋ	542
Yud	544
Andodakel	547

Atëfëtan and Yesu ang yëgw ko Maco Lilaya in

Akayëta aņo ro, Maco, asëfan abat ar Yesu, yëgwëk. A yëgw yëgw ko mène ang beya baxo Kaxanu alawëneli këņo lawëneliw Afexën ar ngwën ak, aņata ĥata ko. Yesu Kërisët ĥatak dek beber fëna baxo Kaxanu bën. Barikan bëlengw ber Bëšewif bën ašus šus bano ga bani yeland mène alif ko lifënd bapela band Kaxanu baņ, ata lëxw këno gër Pilat. Mëņ xiti këņo do re ko eno daw ĥ mopika gër kërëwa. Ecës ed Yesu elo ex šadaxa ir kë rëxëtënd eņëņëxax end ar xwëta këņo yo. And xani ko Axwën Yesu gër ecës aņ, fel këbi bësëfan bërëxëm bën eni tëfëtërand endëxëm eņ gë enëng gë enëng dek ngwën in. Er ex gër akayëta aņo in:

Ang yānak aniyān do gë andiyen and Yesu ak: 1.1–4.25.

Osëyali or bapela band Owun or Kaxanu ol: 5.1–7.29.

Bandixa band Yesu baņ, do gë bend baxo sëyalind beņ: 8.1–9.38.

Osëyali or epemëra ed Atëfëtan aņ: 10.1–11.1.

End bësëyali bër Apela and Moyis eņ: 11.2–12.50.

End bapënëtal band Owun or Kaxanu eņ: 13.1–52.

Bandixa band Yesu baņ, do gë bend baxo sëyalind beņ: 13.53–17.27.

End aminëmëra and gër oxëreceņ eņ: 18.1–35.

Bandixa band Yesu baņ do gë bend baxo sëyalind beņ: 19.1–23.39.

End omakaw ond Yesu eņ: 24–25.

End ecës ed Yesu el do ang xani ko gër ecës eņ: 26.1–28.1–20.

End bëxarëk bër Yesu Kërisët eņ

¹ Mondako ex andëwëra and bëxarëk bër Yesu Kërisët aņ, mëņ ar ex rëwis ir Abëraxam, rëwis ir Dafid in.

² Abëraxam ex sëm ir Isak, Isak sëm ir Yakob, do Yakob sëm ir Yuda do gë bofinëm.

³ Yuda ex sëm ir Peres do gë Sera, do nëm irebën ex Tamar. Peres ex sëm ir Esërom, do Esërom sëm ir Aram.

⁴ Aram ex sëm ir Aminadab, Aminadab sëm ir Nahason, do Nahason sëm ir Salëma.

⁵ Salëma ex sëm ir Bohes, do nëm ir Salëma ex Raxab. Bohes ex sëm ir Yobed, do nëm ir Yobed ex Rut.

⁶ Obed ex sëm ir Isayi, do Isayi sëm ir Dafid, emun eñ. Dafid ex sëm ir Salomon, do nëm ir Salomon ex asoxari ar Uri an.

⁷ Salomon ex sëm ir Roboham, Roboham sëm ir Abiya, do Abiya sëm ir Asa.

⁸ Asa ex sëm ir Yosafat, Yosafat sëm ir Yoram, do Yoram sëm ir Osiyas.

⁹ Osiyas ex sëm ir Yohatam, Yohatam sëm ir Akas, do Akas sëm ir Esekiyas.

¹⁰ Esekiyas ex sëm ir Manase, Manase sëm ir Amos, do Amos sëm ir Yosiyas.

¹¹ Yosiyas ex sëm ir Yekoniyas do gë bobinëm. Ata angwën aņo wëla banëbi Bëyisërayel bën oxadëp ol gër ebar ed Babilon.

¹² And sebëtëgu kënëbi gër oxadëp aņ, Yekoniyas hi ko sëm ir Salacel, do Salacel sëm ir Sorobabel.

¹³ Sorobabel ex sëm ir Abihud, Abihud sëm ir Eliyakim, do Eliyakim sëm ir Asor.

¹⁴ Asor ex sëm ir Sadok, Sadok sëm ir Akim, do Akim sëm ir Elihud.

¹⁵ Elihud ex sëm ir Elasar, Elasar sëm ir Mataņ, do Mataņ sëm ir Jakob.

¹⁶ Jakob ex sëm ir Yosef, așan ar Mari an. Mari ijo rëw këņo Yesu, ir këno wăcënd Kërisët.

¹⁷ Awa er ex bandëwëra epëxw gë banax elod Abëraxam xali gër Dafid. Bëtëraguk bandëwëra epëxw gë banax, elod Dafid xali angwën and oxadëp or Bëyisërayel gër ebar Babilon aņ. Bëtëraguk bëte bandëwëra epëxw gë banax, elod gë oxadëp or gër ebar Babilon ol xali gër Yesu Kërisët.

End andëwă and Yesu eņ

¹⁸ Ata mondako bax andëwă and Yesu Kërisët aņ. Mari nëm irexëm, enëm ed Yosef ebaxo. Do đamana eni nangër, Mari șot ko acël gë panga ind Angoc Amënëk iņ.

¹⁹ Yosef, așan arexëm, ga hi baxo cëņ ar șenene, xey këņo eņo cëfënin. Ata ko yëlarand ang ko ri eni capëraxën yir fo.

²⁰ Nand baxo yëlarand mondako na, meleka ir Axwën in șanayaxën këņo në lakeli, do re ko: «Yosef, wëj ar andëwëra and Dafid an, kërey yëda na eyo űateli Mari, alindax. Ar gër acël andexëm aņ, Angoc Amënëk aņ wëlaw këņo.

²¹ Lëmëta ex, do and këņo rëw aņ, yëlidô oűac or Yesu gayik mëņ këbi racët bulunda ir Isërayel in gër beñëğëanax.»

²² Ata dek bendey beņo mondako ex űata ang re baxo Axwën ak pağ gë alawënel Esayi ak:

²³ «Endënaŵ emeja kë hi gë acël, do eŋo dëŵ lëmëta ir këno ŵacëf Emanuwel, mëne ngëŋ “Kaxanu nëngaw këbo[☆]”.»

²⁴ And nëngëta ko aŋ, Yosef ri ko dek er fel baŋo meleka ir Axwën in. Ata yen këŋo alindaŵ Mari.

²⁵ Bari ani nangër bana xali rëŵ këŋo lëmëta in. Ata Yosef yël këŋo oŵac or Yesu ol.

2

End bëshaki eŋ

¹ And rëŵ këno Yesu gër Betëlexem aŋ, Erod wun bax gër ebar ed Yude. Ata bëshaki bër xaniw bax gand Apën-eñan, ñatëgu këni gër Yerusalem, gër eyang ed Erod.

² Wëka këni: «Ro nde exo emun end Bëshëwif end rëŵ këno ecedë eŋ? Gayikwa biyi emal edexëm el watëgu këmi elod gand Apën-eñan mëŋ yowaxënëgu këmi mi poxi gër lëngw irexëm, mo calexën.»

³ Ga wël këni eŋo, Erod emun eŋ, gë Bëyerusalem bën, wëlandëra këbi xali xurik.

⁴ Ata Erod ŵac këbi dek bëshadaxan bëlëngw bën do gë bëshalen bën ebi mëka ba feye bax eno dëŵ Afexën an.

⁵ Yaka këno: «Gër ebar ed Yude ro dëŋ, gër angol and Betëlexem. Ga yëgw ko wa alawënel an:

⁶ “Wëj angol and Betëlexem aŋo, gër ebar ed Yude, Šëf gër ñangol ñangwëlik ñand gër ebar ed Yuda hi këy, ay gi ex na wa angol and toc.

Gër ndey na këno rëŵ ar kë wun gër enëŋ end Isërayel, bulunda iram an[☆].”»

⁷ Ata Erod ŵac këbi yir fo bëshaki bëjo do wëka këbi eno pënëtan aye amëd and šanayak emal elo aŋ.

⁸ Ata ga lawën këbi gër Betëlexem, re ko: «Awa ñatin tan en mëkaraw aye end lëmëta ijo eŋ. And këno watëgu aŋ, bakawëdën ijo ro ene nangënati mëŋ këme yed wëno bëte me poxi gër lëngw irexëm mo calew.»

⁹ Ga wëlër këni mondako gë emun eŋ, bëshaki bën xuca këni ond gër Betëlexem oŋ. Ata emal ed watëgu bani elod apën-eñan el lëngweli këbi. And ñatëk gër ed hi baxo lëmëta aŋ, xwëšak.

¹⁰ Bëshaki bën ga wat këni emal el, nëngandëra këbi mbaŋ.

¹¹ Lil këni gër iciŵ ind bax ñoband emal, sək kënëbi lëmëta in gë Mari, nëm irexëm. Na foxira këni do šale këno. Fëtëra këni bëkwëtaya bënd kodī bëŋ do šëmaxën këno gë

oyël or wêlagu bani oŋ: kaŋe, gë ašururu ir xwêšëna bani gë angiri, do gë ogu ond këni wacënd mir.

¹² Ata sitin këbi Kaxanu në lakeli eno beš Erod amaŋi wāyi aŋ. Mondako wāyi këni kwël fëña išëxe ond gër ebar edebën oŋ.

End egëreli ed Yesu gër ebar ed Misëra eŋ

¹³ And wāyi këni bēšaki aŋ, meleka ir Axwën in šanayaxën këŋo Yosef në lakeli do re ko: «Yosef, kanil eyëbi gëreli lëmëta in gë nëm gër ebar ed Misëra. Nëpaxëdën fën xali yatir këmi fel en maŋiw. Gayikwa Erod ašala ko šala eŋo daw lëmëta in.»

¹⁴ Ga nëngëta ko Yosef, xanin këbi kwël gëmëd fo lëmëta in gë nëm do wëla këbi gër ebar ed Misëra.

¹⁵ Fën yëpax bani xali šës ko Erod. Ata mondako ħata bax er re baxo Axwën Kaxanu paš gë alawënel in:

«Asëniwën wacëgu këmo exo canëgu gër ebar ed Misëra*.»

End enemi ed bëndoyer gër Betëlexem eŋ

¹⁶ And wata ko Erod mëne anëka yifa këno bēšaki aŋ, xoŋ ko xali xurik. Šëñëta këbi ocoroda odexëm ok eni ye gër Betëlexem enëbi dawërax dek bëtox bëtošan bëŋ elod bënd bëniy bëki bëŋ xali gër bënd bayik gër oyer. Mondako yëla baxo Erod kë fed gë amëd and fënëtan bano bēšaki aŋ.

¹⁷ Ata ħatak er reya baxo Yeremi, alawënel ar Kaxanu in:

¹⁸ «Otes kë wëлинд gër angol and Rama,

Otes do gë edenitaran kë wëлинд,

Rašel këbi yawënd obaš orexëm ol,

Ayifara yo ayifara, axo ma ex na exo cësina,

gayik ani bo ex na, dek šës këni*.»

End omaŋi ond gër ebar ed Isërayel eŋ

¹⁹ And šës ko Erod aŋ, meleka ir Axwën in šanayaxën këŋo Yosef në lakeli gër ebar ed Misëra.

²⁰ Fel këŋo: «Yosef, gërëgako kanil eyëbi maŋeli lëmëta in gë nëm gër ebar ed Isërayel. Bër yandi baŋi aniyandexëm bën anëka nemira këni.»

²¹ Ata Yosef xani ko, wëd këbi lëmëta in gë nëm do wāyeli këbi gër ebar ed Isërayel.

²² Barikan and wël ko mëne Arëkelawos bëtelik owun or sëm Erod ol gër ebar ed Yude aŋ, yëda ko eni ħaka fën. Ata Kaxanu ga sitin këŋo në lakeli, ħateli këbi gër ebar ed Galile.

²³ Ye ko yēpax kēni gēr angol and kēni wācēnd Nasaret. Ata ĥatak er re bani bēlawēnel in: «Abēnasaret kēno yāna eno macēnd[☆].»

3

End epemēra ed Ŝaŋ Batis eŋ

¹ Amēd aŋo, ŝanayaw baxo Ŝaŋ Batis gēr ladawe ir gēr ebar ed Yude, do ko femērand end Kaxanu eŋ.

² Er baxo rend: «Nēngwētīn ola orewēn ol gayik owun or gēr orēn dām ex!»

³ Ata Ŝaŋ Batis ex ar baŋo rend alawēnel Esayi an:

«Ala exēna ar kē xeyērand gēr ladawe,

oniw orexēm ol kē rend:

“Nānin fēña ir Axwēn in!

Debētīn bēpēña bēnd ko xucaxēn bēŋ.[☆]”»

⁴ Ŝaŋ Batis, acud and omban ond gelemba baxo ŝudand do baxo xapand enar gēr edum. Eyamb yamb irexēm in ebax owure do gē dingēn īfapuỹ.

⁵ Bēyerusalem bēn, do gē ebar ed Yude el dek, gē dek ebar ed Yurēdeŋ el, aye bani yend bura-bura gēr ed hi baxo Ŝaŋ Batis.

⁶ Do mēŋ abuyi baŋi buyind polo gēr Yurēdeŋ bēr bax futēnd poyoma beñēŋēnax bēnd ri kēni bēn.

⁷ Ata Ŝaŋ Batis wat kēbi Ofariseŋ do gē Osaduseŋ odanjēm ga yow kēni gēr xobuyi. Re ko: «Wēn ang bandēn fo siti kēn. Noỹo wa fel kēŋun mēne axor ex en kwēyēta kiti ind Kaxanu ind kē yowēnd iŋ?

⁸ Diyindēn de ari bandixa band kē wāsinēnd mēne anēngwēta dēŋ nēngwētak ola orewēn ol.

⁹ Bari kēren yēland na gayikako Abēraxam ex axarēk arewēn an kēn fexaxēn. Kaxanu axor ko xor exo nēngwēt oxaỹ oŋo dēŋ ex gi obaš or Abēraxam.

¹⁰ Ado anēka wēd ko ecēngwa el exo taŋaxēn batēx baŋ nēš gēr odēmbēt: atēx and ax dēwēnd na odēwērēwēn ojekax yo, asaŋ ko saŋ do exo dāp gēr xodux.

¹¹ Wēno abuyi kēmun buyind gēr men ex watixēn mēne anēngwēt nēngwēt kēn ola orewēn ol. Barikan ar ke sēfēgund an kēŋun yāna eŋun buyind gē panga ind Angoc Amēnēk iŋ do gē xodux ol. Mēŋ fangak nēmēc wēno: ado wēno axe ŋap ex na mo pedēt baped bandexēm baŋ.

¹² Ekēda lēkaya ko gēr ataxan andexēm exo pelēraxēn gēr ebar edexēm. Awēla ko wēla bēle in exo cacēx gēr

akërukëru andexëm. Barikan enenar eñ alap ko lap gër xodux or ax dõmind na gë edomi.»

End xobuyi or Yesu eñ

¹³ Ata Yesu ga xaniw ko gër ebar ed Galile, yow ko Yurëdeñ, gër Şaņ Batis, eño buyixën.

¹⁴ Barikan Şaņ Batis añëp baxo ñëpënd do ko rend: «Wëno wa ex ar ÿapëk eye buyi an, ecëñëxët yow këy gër ndam!»

¹⁵ Na re ko Yesu: «Buyile mondako dëñ gayikwa aÿap ÿapëk exe ñataye dek er ex şenene in.» Aņo fo wã ko Şaņ Batis do buyi këño.

¹⁶ Ga ko şëpëta Yesu, hik fol orën ol. Wat këño Angoc and Kaxanu aņ ga ko fedaw gër ndexëm ang edëxwëte epeşax fo.

¹⁷ Wëlik oniw gër orën: «Ajo ex Asëñiwwën ar pëlot gër yomb iram an. Ata wëno mbaņ ke nënganënd endexëm eñ.»

4

End Yesu do gë şabucara eñ

¹ Ata Angoc Amënëk aņ wëla këño Yesu gër ladawe eño dix atëy gë şabucara in.

² And siwi ko Yesu, gëmëd gë goyat xali bakey ofëxw onax aņ, xor këño enjo eñ.

³ Amëd aņo, sëkaw këño Ayifa an, re ko: «Angëmëne Asëñiww ar Kaxanu ey, nëngwëtël oxaÿ oņo ex gi eyamb yamb.»

⁴ Yaka ko Yesu: «Ga ÿëgw këni gër akayëta and Kaxanu: “Ala an aliya ko liyand gë dek eyeyan ed Kaxanu el, ax gi ex na gë eyamb yamb in fo*.”»

⁵ Şabucara in wëla këño Yesu gër angol amënëk*. Ga xwët këño yaņ gër ejur ed Aciw and Kaxanu,

⁶ re ko: «Angëmëne Asëñiww ar Kaxanu ey, dapayal. Ax gi ex na nde aÿëgw ÿëgw këni: “Afel këbi fel omeleka odexëm ok endey eñ do bën eni kaka gë otaxan odebën ok këdi këy lapa në ekaÿ*.”» ⁷ Yaka ko Yesu: «Bëte aÿëgw ÿëgw këni: “Ax gi ex na monëÿali Kaxanu, Axwën arey an?*”»

⁸ Şabucara in wëla këño bëte Yesu yaņ në atënd acakax, wãsindëra këño dek owar or gër ngwën oņ gë enjaran endebën eñ.

⁹ Re ko: «Ayël këmi yël owar oņo dek angëmëne afoxi foxi këy gër lëngw iram eye cale.»

* 4:4 4.4 Acariyakinëm 8.3 * 4:5 4.5 Angol and Yerusalem aņ këni wãcënd mondako. * 4:6 4.6 Calemoñëw 91.11-12 * 4:7 4.7 Acariyakinëm 6.16

10 Yaka ko Yesu: «Wěj Sindan, nacëtale fa, gayikwa aÿëgw ÿëgw këni: “Poxiyind wayët gër lëngw ir Kaxanu, Axwën arey an, do caleyingo mën fo[☆].”»

11 Ata šabucara in sebët këjo Yesu. Sëkaw këno omeleka eno dëba.

End Yesu gër ebar ed Galile ej

12 And wël ko Yesu mëne anëka sëra këno Šaŋ Batis aŋ, nacëta ko gër ebar ed Galile.

13 Šan ko Nasaret in do rëfa ko gër Kafarënowum, ler gër bëŋa ir anjer and Galile aŋ, gër ebar ed xwën bani bandëwëra band Sabuloŋ do gë Nefëtali.

14 Mondako fiata bax er re baxo alawënel Esayi in:

15 «Bër gër ebar ed Sabuloŋ bën do bër gër ebar ed Nefëtali bën,

Bër lëgëk gër fëña ir ler gër anjer bën,

Bër lëgëk ekeg ed Yurëdeŋ bën,

gër ebar ed Galile ir benëng becëxe,

16 bulunda ir ÿëpak gër ecamëdan in,

watëk angoben atëm,

gër bër ÿëpak gër ebar ed ecamëdan bën,

gër ed ÿañëk ecës,

šanayak angoben atëm[☆].»

17 Ata Yesu, amëd aŋo dëŋ ÿana baxo ko femënd mondako: «Nëngwëtin ola orewën ol gayik owun or gër orën ol dam ex!»

End bësëfan bëŷanar ej

18 Akey amat, Yesu ko sëfand bëŋa ir anjer and Galile in. Wat këbi Simoŋ, ar nëngwët baŋo Piyer an, do gë Andëre abinëm, ga këni lapëra owën gër anjer, bëšëpët bër oxan ebani.

19 Yesu ga sëka këbi re ko: «Wën tëfëgune tan mun di bëbar bër bela.»

20 Ataŋ seb këni na owën oŋ do kwël sëf këno.

21 Ga ye këni imbad, wat kënebi bër aminëmëra bëšëxe, bosëniw bor Sebede, Šak do gë abinëm Šaŋ. Awëxëtëra bani wëxëtërand owën orebën oŋ gë sëm irebën polo në ikuloŋ. Yesu wac këbi:

22 ataŋ seb këni kuloŋ in, gë sëm irebën ak, do kwël sëf këno.

End Yesu gër ebar ed Galile ej

23 Ebar ed Galile el dek baxo sëfërand Yesu, do bafi sëyalirand Bëšëwif bën gër baciw bacaleya bandebën. Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ baxo femërand do afakën

babi fakënënd bela bën ošëxwëra or ex yo do gë oseÿi or ex yo.

²⁴ Ata mondako wëli bax oŵac orexëm ol dek ebar ed Siri el†. Awëlanëgu bano wëlanëgund dek bër bax sorond bën, bër lëk babi ocëxwëra od ex yo bën, gë bër babi soronënd bëyël bën, gë bër gë šënan bën, do gë bëseÿik bën. Dek babi fakënënd.

²⁵ Ata moñëmb bani ÿëmbënd bela bër baño sëfarand Yesu bën, gër ed ko ye yo: hik gër ebar ed Galile, hik gër ed Bangolepëxw, hik gër ed Yude, hik gër angol and Yerusalem, hik gër ebar ed ekeg ed Yurëdeñ el.

5

End osëyali or gër etënd eñ

¹ Akey amat, Yesu wat këbi bela bën bamëxwër bamëxwër, ga barërëgu këni kap gër etënd. Ga ÿëpa ko, xeta këno bësëfan bërexëm bën.

² Ata ñëbëta ko, këbi sëyalind mondako:

³ «Nëngandërayindëlebi bër sitarak gër onden bën, gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!

⁴ Nëngandërayindëlebi bër kë sesërand gërëgako bën, gayikwa Kaxanu ayifara këbi yifara!

⁵ Nëngandërayindëlebi bër nënga këbi onden bën, gayikwa bën kë bëteli ebar el!

⁶ Nëngandërayindëlebi bër ÿandi këbi ola or šenene ang eyamb-yamb fo bën,

bër sel këbi ang men fo bën,

gayikwa Kaxanu ayël yël këbi eni yamb or šenene ol xali eni med!

ayël këbi yël eni ceb xali ebi ped.

⁷ Nëngandërayindëlebi bër gë axaÿënan bën, gayikwa Kaxanu axaÿënan këño xaÿënan bën bëte!

⁸ Nëngandërayindëlebi bër gë oŵëkw oŵënëk bën gayikwa bën ex bër këño wat Kaxanu bën!

⁹ Nëngandërayindëlebi šaland aketëxeta bën gayikwa bën kë hi ofaš or Kaxanu ol!

¹⁰ Nëngandërayindëlebi bër kënëbi rixërand në end epëb ed fëb këni end šenene bën,

gayikwa bën xwënëk owun or gër orën ol!

¹¹ Nëngandërayindëleñun ado enun cirërand,

ado enun dixërand, ado enun nagašandërand end ex yo në end oŵac oram.

¹² Nëngandërayindëleñun, mandërayindën onënga ol gayik amašën atëm kën sëkëx yañ gër orën. Enimin

† 4:24 4.24 Amëd año, ebar ed Isërayel el do gë ed Siri el emun emat xwën bax. Gër Damas ebaxo gofërëner ilëngw in.

mondako banëbi rixërand bëlaŵënel bër Kaxanu bër lëngwatëgu këjun gër ngwën bën.»

End ongal do gë angoben eŋ

13 «Wën ex ongal ond ebar oŋ. Bari angëmëne ongal oŋ axac xacëk, gë ine kë yëw gašëxe? Alexëx fo ex fac eni bëñërax bela bën?

14 Wën ex angoben and ngwën aŋ. Angol and yaŋ në etënd aŋ ax gind na monem.

15 Ani pëtënënd na lambo in do eni ŋob gë enëp, barikan yaŋ këni xawënd ebi ŋobaxënënd dek bër gër iciw bën.

16 Awa ola orewën ol ŋobayindëlebi bela bën, eni wataxënënd benjekax bend kën rind beŋ do eno cëkwaxën Sorix irewën Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an.»

End acariya do gë bëlaŵënel eŋ

17 «Këren yëland na mëne anëka yow këme me yepën Acariya aŋ do gë er reya këni bëlaŵënel in. Ame yow ex na me yepën, barikan me ŋata.

18 Dal in këmun felënd, enimin, xali ex dëxëta orën ol do gë ebar el, inger gimatak ax dëxëta na gër acariya, xali ex ŋata dek.

19 Awa ar kë lif apela and xurik ex ba gër acariya do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo kë xuri ex ba gër owun or yaŋ gër orën. Barikan, ar kë rind er rek acariya in do ebi tëyalind bela bën eno tëfëteli an, ajo ar gapak ko hi gër owun or yaŋ gër orën.

20 Mëŋ këmun felaxënënd, angëmëne or šenene orewën ol ax nëmëca ex na or bëšalen do gë or Ofariseŋ ol, din an dël na gër owun or gër orën.»

End oxoŷ eŋ

21 «Ax gi ex na nde awël wël kën er fel banëbi bëxarëk bërewën in: “Ax gi ex na monaw ala. Ar këŋo laŵ yo ala, ar kiti exo.”

22 Barikan, wëno ga re këme, ar këŋo xoŷën yo abaŷe arexëm, ar kiti exo. Bëte ar këŋo re yo abinëm: “Wëj ašoŷik ey!” Bëxarëk bër Bëšëwif bën ŷapëk eŋo kiti. Bëte ar këŋo re abinëm: “Wëj afëñirëx ey!” ar gër xodux exo.

23 Awa angëmëne šadaxa ye këy ey di gër angëb do fën ey kwitaw mëne abaŷe arey yëŷ xoŷën ki na,

24 tebël šadaxa ijo na gër angëb ey mara en ketënëgu pere. Do and kën xetënëgu aŋ, bakaw ey ŋata šadaxa irey in.

25 Angëmëne eŋun kucar gë ala do en yend ond gër kiti oŋ, wëlër in ngëŋ gër fëña këdi kën űat exi dëxwëx gër axiti do axiti an exo cena eŋo pel anëkona an exi mëla gër përa.

²⁶ Dal in këmi felënd damana ey canaxën gër epëra elo, kodî irey in dëk këy nęcët.»

End orekar eŋ

²⁷ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ax gi ex na mondi orekar ol.”

²⁸ Barikan wëno ga re këme, ar këŋo nëkon yo asoxari do eŋo ŷandi eni d'akido, anëka ri këni orekar ol gër emëkw edexëm.

²⁹ Angëmëne angës and liw̃ aŋ ki lënanënd eñëŋënax eŋ, nongoloyëtël ey d'ap caw! Gayikwa pecanëlexi ey bayi gë angës amat, gë exi dëxw Kaxanu dëk eman eŋ gër xodfux or ax d'omind na gë edomi.

³⁰ Angëmëne ataxan andey and liw̃ aŋ ki lënanënd eñëŋënax eŋ, kacal ey d'ap caw! Pecanëlexi ey bayi gë ataxan amat gë exi dëxw Kaxanu dëk eman eŋ gër xodfux or ax d'omind na gë edomi.

End ecapër ed eñër eŋ

³¹ «Acariya aŋ rek: “Ar këŋo feland asoxari arexëm an, pëxwënëleŋo kayëta ir ex sede ir acapëra*.”

³² Barikan, wëno ga re këme, ar këŋo fela yo asoxari arexëm xarak ax gi ex na në end orekar, në ecëñëta eŋo gër orekar. Do ar këŋo ŷër yo asoxari ar fela këŋo icën indexëm, në edi exëni orekar ol gë asoxari ajo.»

End eyaşar eŋ

³³ «Awël wël kën bëte mëne afel fel banëbi bëxarëk bërewën: “Ax gi ex na monjaşar, barikan and këy yaşar gër o'wac or Axwën, dil ari er re këy in.”

³⁴ Barikan wëno, ga re këme, ax gi ex na dëŋ monjaşar. Ax gi ex na monjaşar an: hik orën ol gayik añëpara and owun or Kaxanu aŋ ex.

³⁵ Ax gi ex na monjaşaran ebar el gayik ambëñaxën andexëm ex. Ax gi ex na monjaşaran bëte Yerusalem in gayik angol and emun etëm aŋ ex.

³⁶ Ado gaf irey in dëŋ ax gi ex na monjaşaran gayik emban gematak ay kor na ey peşën, bëte ay kor na ey banëngënin end feşëk eŋ.

³⁷ Gër ed ebox ey yaşar, ga w̃a w̃a këy del “Awa”, bari ga hëp hëp këy del “Ali”. Gë ŷeỹ baş këy na, awa er şabucara ex.»

End emaşar eŋ

³⁸ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Ar këŋo fëtinën yo ala angës, pëtinënëleno mëŋ bëte andexëm

* 5:31 5.31 Malaxi 2.14

aŋ! Bëte ar këŋo foyëtën yo ala añënga, poyëtënëleno mën bête andexëm aŋ!”

³⁹ Barikan wëno ga re këme mène axo gi ex na monjaka axeŋax ar ki rixërand an. Angëmëne ala exi cën gër añam and liw, bexënëlo and šame aŋ.

⁴⁰ Bête angëmëne ala exi kwëñexënënd gayik aŋandi ŋandi këŋo exi kan acud atëm aŋ, tebënëlo gë anëngwën ak.

⁴¹ Angëmëne ala nëŋali ki na eyo dëbin edëb etibax në apakan amat dëbinëlo në bapakan baki.

⁴² Ar ki xarand an, yëlëlo do ar ŋandi këŋo eyo ñomëx an, këreyëŋo dëc na.»

End eŋan ed bërangoŷëra eŋ

⁴³ «Ax gi ex na nde awël wël kën er rek acariya in: “Balindëlexi end ašandax eŋ, do cusëlo arangoŷëra andey an.”

⁴⁴ Barikan, wëno ga re këme: ŋanindënëbi bër xoŷër këŋun bën, calenindënëbi bër këŋun rixërand bën.

⁴⁵ Mondako këni nangëraxën bela bën mène wën obaš or Faba Kaxanu hi kën, mën ar ex yaŋ gër orën an. Enimin mën key yo key këbi ñoband gë eñan endexëm eŋ bela bën, hi këni bëxeŋax, hi këni bër šenene. Bête abi dëcënd na tëb in, hi këni bër šenene hi këni bësëmbak.

⁴⁶ Angëmëne eŋun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, amašën and fe wa kën šotëx gër Kaxanu? Ax gi ex na nde bësëf bër šagale bën dëŋ mondako wata këni?

⁴⁷ Do angëmëne gë bëmaŷe bëndewën bën fo kën šëmarënd, ecarax end fe wa kën rind? Ax gi ex na nde bësëmbak bën dëŋ mondako wata këni?

⁴⁸ Ang hi ko šenene Kaxanu, Sorix irewën ak, mën ar ex yaŋ gër orën an, wën bête giyin šenene mondako fo.»

6

End edëcara ed bëxaŷëanaxik eŋ

¹ «Angëmëne benjekax kën rind, këren caland na enun wat bela bën. Angëmëne mama dëŋ kën rind enun wataxën, amašën an cotëx na gër Sorix irewën Kaxanu, mën ar ex yaŋ gër orën an.

² And këyëbi rëcarand bëxaŷëanaxik aŋ, kërey deyarand na poyoma eni cëkwaxën bela. Ax gi ex na nde mondako këni rind bëŷëŋëanax bër kë labayand bën gër baciw bacaleya do gër opëña ond gër angol enëbi cëkwaxënënd bela bën? Dal in këmun felënd, mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

³ Barikan, wěj and këyëbi rëcarand bëxaÿënaxik aŋ, ataxan and šame aŋ kërex nangënd na er kë rind and liw in.

⁴ Dëcarayindëbi bëxaÿënaxik bën xarak bela bën ani watënd na, do Faba Kaxanu mëŋ ar kë watënd er këy šonënd an, aŋaşën ki wășën.»

End cale eŋ

⁵ «And kën šalend aŋ, kërenëbi tëfëtêlind na bëÿëŋënax bër kë labayand bën. Moŋan ŋan cale ind mokwëša lëf gër baciw bacaleya iŋ, do gë ind gër ocanditëra od opëna od gër angol iŋ enëbi wataxënënd bela bën. Wëno đal in këmum felënd, mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

⁶ Barikan, wěj and ki ŷandi ey cale aŋ, përal ebët ed aciw anakaya andey el, ey calexën. Faba Kaxanu, mëŋ ar ki watënd an, ayakali ki yakali er këyo xarand gër ed beŋ in.

⁷ Bëte and kën šalend aŋ, këreŋun kurelind na eyeyan el, bësëmbak bën kë yëland mëne monjeyan mbaŋ fo ko yakalind Kaxanu.

⁸ Kërenëbi tëfëtêlind na! Gayikwa Faba Kaxanu đek ko nangënd er ŷandi këŋun in đamana eno karaxën.

⁹ Baxëtın ang ŷapëk eno calend ak:

“Faba irebi, wěj ar ex gër orën an,
Mënëlex oŋac orey ol,

¹⁰ Yowëlex owun orey ol.

Dil gër ebar er ŷandi ki in
ang këy rind gër orën ak.

¹¹ Yëlindëbo key yo key er këmi yamb in,

¹² Tebanëlëbo bebër këmëni wënanënd bela bën
ang këmëni sebanënd ak biyi bëte bër këbo wënanënd bën.

¹³ Këreyëbo teb na ebo naŋëtarand do mi mendërand.
Dacëtëlëbo gër Aÿëŋënax!”

¹⁴ Angëmëne wën aseban kënëbi sebanënd bela bën
bamena band kënun wënanënd baŋ, Faba Kaxanu,
mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, aseban këŋun seban wën
bëte.

¹⁵ Bari angëmëne anëbi tebanënd na, aŋun teban na đe
wën bëte bamena bandewën baŋ.»

End etiwi eŋ

¹⁶ «And kën siwınd aŋ këren kaÿëninand na ang bëÿëŋënax bër kë labayand ak. Bën ata dëxas in dëŋ këni ŷëŋëninënd eni nangëraxën bela bën mëne asiwi siwi këni. Đal in këmum felënd mondako kë šanënd amašën andebën aŋ.

17 Barikan wěj and këy siwĩnd aŋ, dëxasal aye do ey ceyaya angiri in gë gaf ak.

18 Bela bën këreni nang na mëne asiwĩ siwĩ këy. Barikan, Faba mëŋ ar ki watënd gër ed beŋ an, aŵaşën ki ŵaşën.»

End napul eŋ

19 «Këren kwëjënälind na napul ir šot kën gër ebar ro in gayik axor ex ex yaner, axor ex eni ñama oyame ol, bête axor ex eni mef bërek gër ed wëxëta kën.

20 Barikan, taŷindën napul in gër orën gayik fën ax yaner na, oyame ani ñama na, bërek ani nëxen na ofëra eni dekaxën lëf gër ed xwët kën.

21 Awa gër ed xwët këy napul irey in, fën ex anjëlan andey aŋ.

22 «Bangës baŋ ang lambo fo ex gër eman. Do angëmëne bandey baŋ bamëngw ex dek eman endey eŋ xërikërak.

23 Barikan angëmëne baciwëk ex, dek eman endey eŋ šamëďanëk. Awa, angëmëne er këy yëland angoben ex in ax gi ex na angoben, wěj anëka xul ki ecamëďan el!»

End odendëran eŋ

24 «Ala ax kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi ba ebi diyeninënd bela bëxi. Enimin afo eŋo cus aŷanar an do eŋo ŋan axinëm an, eŋo pëb aŷanar an do eŋo yaf axinëm an. Mëŋ ex, wën an kor na eŋun balënd gwër fo end Kaxanu eŋ do gë end kodı eŋ.

25 Mëŋ këmun felaxënënd këren dendërand na gër anıyan andewën end er kën yamb eŋ, end kën er šëb eŋ, ba end banjëm band kën šuda eŋ. Anıyan andewën aŋ xëbënëk nëmëc eyamb-yamb in, bête eman eŋ xëbënëk nëmëc banjëm baŋ.

26 Ax gi ex na nde aye kënebi watënd ošël ol: ani nedërand na, ani kanarand na, bête ŷoweŷ ani cacënd na. Barikan Faba Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, këbi lëband. Ako nde yëla kën mëne endešën eŋ këŋo balënd nëmëc gë endewën eŋ?

27 Wën ang hi kën ako, noŷo wa kë xor exo baša bakey gër anıyan andexëm gë odendëran ok?»

28 «Do ine cëŋ wata kën edendëran ed në end banjëm el? Ax gi ex na nde aye kën watënd opëtëfët od ondës ond gër apuŷ ok: ax diyenind na, bête ax banënd na banjëm.

29 Barikan, ado Salomonŋ dëŋ gë dek enjaran endexëm eŋ, mëŋ ar hi bax gë napul isëm an, ondës oŋo këŋo xucand oye ol.

30 Gayikako Kaxanu kë ŷaŋënënd mondako ondës ond gër olen oŋ, ond ex ro doro do ecan gër xodux oŋ, aŋun dın na

nde nēmēc enjekax wën? Ata wën bër gë ekwëta etil hi kën de.

³¹ Këren dendërand na end er kën yamb eñ, end er kën şeb eñ, ba end banjëm band kën şuđa eñ.

³² Beño dek bër aņo kwëta ex na Kaxanu fo bën kē şaland wayët beño. Barikan Faba, mēñ ar ex yañ gër orën an, anang nang ko mēne aņap yapëk en cotëra bebijo dek.

³³ Calayindën pere owun ol do gë ola or şenene orexëm ol gër anıyan andewën. Ata fo kēñun sënd dek beber kēñun ŷandi en cot bën.

³⁴ Akey and ecan aņ gë andexëm kē rendëra, wën këren dendërand na. Akey and ex yo, er kën şot in, pedindëleñun.»

7

End enëp ed bela eñ

¹ «Ax gi ex na mokiti bela bën kēdi kēñun xiti Kaxanu wën bēte.

² Enimin, ang kēnēbi xitind bela ak kēñun xiti wën bēte. Gë acariya and kēnēbi sēyinënd bela aņ fo kēñun wāşen wën bēte.

³ Inewā këy nēkonaxënënd atëxësëx and lëña këño abinëx aņ do këy nemënd mēne wēj yer xëcar in lëña kî?

⁴ Ba mondake wa këy xor eyo pel abinëx: “Nēmël mi dëxëtën atëxësëx and gër angës aņ”, xarak wēj yer xëcar in lëña kî?

⁵ Wēj aņëñenax ar kē labayand hi këy. Dëxëtël wa pere xëcar ir gër angës andey in ey wataxën aye atëxësëx and lëña këño abinëx aņ.

⁶ Kēdi kēnun şenaxën enun űatëra, kërenēbi yëlënd na ewënëk in oďañët ok. Bēte kēdi kēni wēñëra oyeri ok, kërenēbi đapënënd na bāmbëxwëbëxw bañ.»

End ekara ed Kaxanu eñ

⁷ «Karayindëno Kaxanu eñun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tēmbindën enun përetëanaxën ebët el.

⁸ Enimin ar kē xarand an, ayël këno yëlënd. Ar kē şaland an, aşot këno şotënd. Do ar kē sēmbënd epëra an afërëtën këno fërëtënënd.

⁹ Ala nde exëna ang hi kën ro ako, ar këño yël itox indexëm ekañ and këño xara eyamb-yamb aņ?

¹⁰ Bēte ala nde exëna ar këño yël andën and këño xara ekan aņ?

¹¹ Ax gi ex na nde ang xwēj kën yo anang nang kën eyël ed obaş orewën beber yek el? Awa Sorix irewën, mēñ ar

gër orën an, abal këjo balënd nēmec endewën ej do ayël këbi yël bebër yek bën bër këjo xarand bën!»

12 «Ang këjun ýandind enun dinënd bela ak, wën bête dinindënëbi mondako fo. Mondako rek acariya an, gë okayëta od bëlawënel ok.

13 Dilin gër ebët ed mërey, gayikwa ebët ed fëña ir kë wëland gër enemi el aýang ýangëk, do bëranjëm kë lilënd.

14 Mërey hik de ebët el do gë fëña ir kë ñateland gër aniyan in, ani ñëmb ex na bër kë watënd bën.»

End bëlawënel bënëgwëš ej

15 «Titinayin, bëlawënel bënëgwëš kë yow na. Er këni hi fac-fac in ang opeý onambik fo xarak lëf-lëf in ang ojëlemu okeyax fo hi këni.

16 Gë odëwëreñwen odebën ok, mène ngëj gë bebër këni rind bën kënëbi ýana enëbi pëlëtënd. Ax gi ex na nde ala ax kwëcand na resej në andëmbën? Bête ala ax kwëcand na ondan në apeb?

17 Atëx anjekax an, odëwëreñwen ojekax fo kë rëwënd. Atëx añëñenax an, odëwëreñwen oñëñenax fo kë rëwënd.

18 Atëx anjekax an, ax gind na gë odëwëreñwen oñëñenax, atëx añëñenax an ax dëwënd na odëwëreñwen ojekax.

19 Ax gi ex na nde atëx and ax dëwënd na odëwëreñwen ojekax an, asañ këni sañwënd do eni ñap gër xodux?

20 Awa bëlawënel bënëgwëš bën, gë bebër këni rind bën kënëbi ýana enëbi pëlëtënd.»

21 «Ax gi ex na ñek bër ke wăcërand: “Axwën, Axwën” bën kë lil gër owun or gër orën, barikan afo ar kë rind oñandi od Faba ir yañ gër orën an.

22 Yatir këme bakaw gër ngwën ro mëni kiti bela bën, bëranjëm kë ýana exe denitaxënënd. Ata bërëmar eni dend: “Axwën, Axwën ax gi ex na nde paß gë oñac orey ol bami yeyanënd ang bëlawënel, bête paß gë oñac orey ol bamëni wăyënd bëyël bën gër bela?” Bëjo bête: “Axwën, ax gi ex na nde biyi gë oñac orey ol bami rind becarax bendanjëm?”

23 Barikan er këme ýana mëni yakand: “Wëno amun nang ex na ñe! Pacanaxëne wën bëwendëran bëjo!”»

End amatinali and baciñ baki ej

24 «Awa ar kë baxëtënd eyeyan edam do exo dind ang re këme ak, ang asoñan arenik ar bayëk aciñ andexëm në aparëfac fo hi ko.

25 Ga yowëk tëb in, ofesa on ýëmëk, ekoc el šëñëk aciñ aņo: bari ax wëc ex na gayikwa edëða edexëm el gër aparëfac hi bax.

²⁶ Barikan ar kē baxētēnd yo eyeyan edam do axo dind na er re kēme in, er kēni wēndēr gē afēnirēx ar bayēk aciw̃ andexēm nē edini fo.

²⁷ Ata and yowēk tēb aŋ, oŷēm ol šēñēk aciw̃ aŋo. Ataŋ wēcēk do yēcārēk dēk.»

²⁸ And ŋata ko Yesu aŋ, bēla bēn dēk šaran kēbi ang bafi sēyalind ak.

²⁹ Enimin gē or gapak bafi sēyalind, ax gi ex na ang bēšalen bērebēn ak.

8

End ar gē ameỹ eŋ

¹ Yesu ga ŋata ko ang bafi sēyalind kap gēr etēnd ak, šēla ko. Ata amēxwēr and bēla aŋ kēno sēfand bura-bura.

² Na xacēraw kēŋo ar gē ameỹ, foxi ko gēr lēngw irexēm do ko rend: «Axwēn, ga ŷandi ŷandi ki, axor kēy xor eye mēnēn me pak.»

³ Yesu ga ŋēmba kēŋo, re ko: «Awa aŷandi wa ŷandi ke, mēnēl!» Ataŋ ala ajo wēn ko ga šanēk ameỹ aŋ.

⁴ Ata Yesu fel kēŋo: «Awa ala kēreyēŋo pel na dē! Barikan, yel exi nēkon ašadaxan an ey dixēn šadaxa ir ew̃unētan in, ang ŷēgw ko Moyis ak eni nangēraxēn bēla bēn osede orey ol.»

End emun end ocoroda eŋ

⁵ Ga xucak eŋo, Yesu ko wāŷind gēr Kafarēnawum. Ga ko ŋat, emun end ocoroda xacēra kēŋo do kēŋo xarand:

⁶ «Axwēn, ariyenin aram an šēxwērak gēr iciw̃, ata mban exo.»

⁷ Yaka ko Yesu: «Wēno ayeli kēme yeli mo pakēn.»

⁸ Ata re ko emun end ocoroda eŋ: «Axwēn, adokiŋ wēj nde ey ŋat gēr yangana iram? Axe ŋap ex na! Barikan, yeyanēl tuŋ emat ata ko fak ariyenin aram an.

⁹ Gayikwa wēno dēŋ ariyenin ar bēlēngw bēram hi kēme do ari kēme rind ang kēne felēnd ak. Wēno bēte gē ocoroda od kēmēni lēngwēn hi kēme. And kēmo lawēn ibat aŋ, aye ko yend, and kēmo wāc išēxe aŋ, exe tēkaw. Bēte and kēmo fel ariyenin aram exe din ŷeỹ aŋ, ari ko rind.»

¹⁰ Yesu, ga baxēt kēŋo emun eŋo, nēngan kēŋo endexēm eŋ. Ata fel kēbi bēr baŋo sēfērand bēn: «Dal in kēmūn felēnd, ado gēr wēn Bēyisērayel ro dēŋ, elod amo wat ex na ar gē ekwēta edako rako an.

¹¹ Ga re kēme, akey amat, bebēt yo bebēt kēni xaniraw bēla bēranjēm enēbi ketēna Abēraxam, gē Isak do gē Yakob gēr ŋambēran ind gēr owun or gēr orēn.

12 Barikan obaš or gër owun ol, aŵaŵ kënëbi ŵaŵ gër ecamëdan ed fac. Mondako këni ŷana eni denitand do eni űatënd ebasa el.»

13 Ata ga ħata ko eűo, fel kënjo emun end ocoroda eű: «Maŷil! Ga xwëta këye ako, afak ko fak ariyenin arey an!» Ata ga yeyan ko mondako fakëx ko ariyenin an.

14 Ga xucak eűo, Yesu ye ko gër iciŵ ind Simoű Piyer. Sëk kënjo ayarawën isoxari ir Simoű Piyer ga šëxw kënjo.

15 Yesu ga ħëmba kënjo na, ayarawën ar Simoű Piyer xoc kënjo ataű acëxwël aű. Ata xani ko xwiriš ebi dëba.

16 Genëka, wëlanëgu këno bër gë bëyël bëranjëm. Ga xeŷan këbi na, bëyël bën šan këni gër bela do fakën këbi bëte dek bëšëxwëra bër wëlaraw banëbi bën.

17 Mondako ħata bax er re baxo alawënel Esayi in end Yesu eű:

«Mëű lëbinak toro indebi iű,
Mëű nëmbak ocëxwëra odebi ok.»

End etëf ed Yesu eű

18 And wata ko Yesu mëne në eñëmbërëgu exëni bela bër xeta baűo bën, fel këbi bëšëfan bërexëm bën eni kegëta anjer aű!

19 Ata ga këni ye ond gër anjer oű, ašalen abat xacëra këbi do ko rend: «Asëyali, asëyali, wëno gër ed këy ye yo, asëf këmi sëf.»

20 Yaka kënjo Yesu: «Ax gi ex na nde anang nang këy mëne ojakëra ok gë oŵaŷi exëni, do ošël or gër orën ol, gë oyël exëni? Bari wëno Ašëniŵ ar ala an, ado gë aňombe ak dëű axe gi ex na.»

21 Ata gër amëxwër and bëšëfan rëŵ ko bëte ala: «Axwën, wëno cëű faba nemik! Tebanële tan me ye mo mëxwëtar pere.»

22 Ata Yesu yaka kënjo: «Tëbëlëbi bëšësëk bën eni mëxwëtar do wëj tëfëguye wëno!»

End ekoc ed gër anjer eű

23 Yesu gë bëšëfan bën fëra këni gër ikuluű do këni gegëtand.

24 And hi këni mërëxand gër anjer aű, ħatëguk tëb ind gë ekoc etëm. Ata men oű kë xanind bomeű bomeű xali kë rëmbayand ikuluű iű. Yesu mëű, kënjo rašënd yem.

25 Ata bëšëfan bën ga bu këbi, sëka këno do këno nëngëtënd: «Axwën, Axwën ecëselebo de! Pexënëlëbo!»

26 Ga nëngëta ko, wëka këbi: «Ineŵa yëdaraxën kën go? Ineŵa ex ekwëta etil ed šot kën elo?» Ga xani ko na, xeŷan ko anjer aű gë ekoc el. Ata yeriri!

27 Ga šaran këbi bësëfan bën këni wëkarënd: «E ala ajo? Ado anjer aŋ gë ekoc el dëŋ abaxëtën këno baxëtënënd!»

End bër gë bëyël eŋ

28 Yesu gë bësëfan bën ga xegëta këni, fiat këni gër ebar ed Bëgadara. Ata xacëra kënëbi bësöšan bëxi bër gë bëyël. Gër oŋeg šanëgu bani do yigën bani xali. Ado ala abax yëxw na exo kuca fëña ir oŋeg in.

29 Ga fiat këni gër ed hi baxo këni xeÿënd: «Xey wëj Asëñiw ar Kaxanu, inewña yowaxënëgu këy ro? Ba eyëbo narën nde yow këy xarak ax ŋat ex na amëd aŋ?»

30 Nacët ako, bambëxwëbëxw banëbi xadacërand na.

31 Ata bëyël bën këno xarand Yesu: «Këla ga wña wña këy, cëñëtalëbo mëni dil bambëxwëbëxw baŋo fën!»

32 Ata re ko Yesu: «Yeyin!» Ga šan këni gër bësöšan bëxi bëjo, bëyël bën lil kënëbi bambëxwëbëxw baŋ. Bambëxwëbëxw baŋ hër këni gand engew ler gër bëŋa ir anjer, latira këni polo gër men do noÿeli këbi dek kece in.

33 Bëxadac bën šapër këni bër, hërëra këni xali gër angol reyarax këni dek end bër gë bëyël eŋ.

34 Ata dek angol aŋ xacëra këno Yesu. Sam ga wat këno, xara këno exo ŋawëta ebar edebën el.

9

End aseÿik eŋ

1 Ata Yesu baka ko polo gër ikuluŋ, xegëta këni gë bësëfan bën anjer aŋ do kwël wñaÿi këni gër angol andebën.

2 Na gër ed fiat bani, lëfiw këno aseÿik në angaw. Gogo nde ga nang ko Yesu mëne bëjo axwëta xwëta këno. Fel këŋo aseÿik an: «Asëñiwën kapinal, wëno anëka seban këmi bamena bandey baŋ.»

3 Ata bëšalen bër ebar na bën këni rend: «Në ecir eŋo Kaxanu.»

4 Ga nang ko Yesu ang bani yëland ak, wëka këbi: «Wën inewña ojelan oñëŋenax oko gër owëkw orewën?»

5 Inewña saxëk me de: “Anëka seban këmi bamena bandey baŋ nde”, ba: “Kanil, ey dëkw ebën edey el ey yexëra nde?”

6 Barikan en nangaxën mëne wëno Asëñiw ar ala an, ašot šot këme or gapak or mëni tebanënd bela bën gër ebar ro bamena baŋ, në epelemo aseÿik an: “Kanil, ey med angaw andey aŋ do ey maÿi!”»

7 Ata na dëŋ aseÿik an xani ko xwiriš do kwël wñaÿi ko.

8 Ga wat këni ecarax eŋo, amëxwër aŋ yëdara këni, ata këno šëkwand Kaxanu mëŋ ar yël këbi bela panga itëm ind mondako an.

End Maco eŋ

⁹ And xani ko Yesu okucan aŋ, wat kēŋo asoŋan ar kēno wācēnd Maco ga ŷēpa ko lēf gēr aciŵ and bēsēf bēr ŝagale. Fel kēŋo: «Wēj tēfēguye!» Ata xwiriŝ Maco do kwēl sēf kēŋo.

¹⁰ Ga ŷēpara kēni gēr iciŵ ind Maco, yowēraw kēni bēsēf bēr ŝagale do gē bēwēndēran bēranjēm eni yambēra gē Yesu do gē bēsēfan bērexēm bēn.

¹¹ Ga wat kēni eŋo, ofariŋeŋ ok kēnēbi hēbandērand bēsēfan bēn: «Ineŵa kēni yambēraxēnēnd asēyali arewēn an gē bēsēf bēr ŝagale bēn do gē bēwēndēran bēn?»

¹² Ga wēl kēbi Yesu, yaka ko: «Bēsēxwēra bēn kē yend gēr axora, ax gi ex na bēbēngw bēn.

¹³ Ata yeyin en tēyax er wācayak eyeyan elo in: “Er wēka kēmūn wēn bulunda iram in, en gi gē axaŷēnan do eŋun balērēnd, ax gi ex na en dind ocaŋaxa.” Wēno bēwēndēran yow kēme mēni pel eni nēngwēt ola orebēn ol, ax gi ex na bēr ŝenene*.»

End etiŵi eŋ

¹⁴ Ata űatēgu kēni bēsēfan bēr ŝaŋ Batis bēn, wēka kēno Yesu: «Ineŵa bayik ani tiŵind na bēsēfan bērey bēn ang kēmi siŵind laŋ biyi gē ofariŋeŋ ak?»

¹⁵ Yesu yaka kēbi: «Oŋawo od ŝambenjar ir kē ŷērēnd ok axor nde kēni xor eni caminarand xarak gēr ekana bayi kēni? Ayow kē yow ŝakey ŝand kēni ŝapēr ŝaŋ, amēd aŋo kēni siŵi.

¹⁶ «Ala ax kaŋēnd na anjēm akarēk gē angaŝax gayikwa angaŝax aŋ ata kē reg akarēk aŋ do ex űesi kaŝ-kaŝ.

¹⁷ Bēte andamat fo ex, ala ax cēlēnd na ngoy ingaf nē ŝamote ŝakarēk. Angēmēne ala exo di mondako, ŝamote ŝaŋ kē fētira ex nexēnara do ngoy iŋ ex dēxira. Nē ŝamote bangaŝax ŷapēk mocēl ngoy ingaf iŋ ex gixēn momēxwēta.»

¹⁸ Ga kēbi felēra mondako, űatēgu ko alēngw ar aciŵ acaleya. Foxi ko gēr lēngw irexēm ko rend: «Asēyali endēnaŵ endam eŋ ecede-ecede xoti ko, yeye eyo űēmba ata ko liya gaŝexe.»

¹⁹ Ata Yesu gē bēsēfan bērexēm bēn sēfēr kēni gē ala ajo.

²⁰ Ata fed kēni gēr fēna gē asoxari ar baŋo yexayaxēnēnd oŝat elod bēniy epēxw gē bēki. Ga nēfēnēfa ko gēr enga, sēkēn kēŋo Yesu do xwixwēta ko ambana and acud andexēm aŋ gand epoy.

²¹ Rixēn baxo mondako asoxari ajo, axwēta xwēta baxo: «Exe kaŷēnd yo me kwixwēta ŝanjēm ŝand Yesu ŝaŋ afak kēme fak.»

* 9:13 9.13 Ose 6.6

²² Sam ga xwixwëta ko tun, Yesu êsena ko. Ga wat këŋo asoxari an, re ko: «Abiwën kapinal! Ga xwëta këye pakël!» Ataŋ kwël na fo fak ko.

²³ Ata ñat ko Yesu gër iciw ind alëngw ar aciw acaleya. Sëk këbi bëfarix bër bëcëroti do gë amëxwër and bëla ga këni bëra ofarix ol gë otes ok.

²⁴ Ata re ko Yesu: «Pacanayin, endënaw enj araê fo këŋo rašënd, axo cës ex na.» Barikan, ga wël këno këni yepënënd er re ko in.

²⁵ And nëcëtëra këbi amëxwër aŋ, Yesu lil ko gër ed ren bano. Ga lëk këŋo gër ataxan, endënaw enj xani ko kwengweremët.

²⁶ Ata wëlik endey eŋo ðek ebar ed Galile el.

End bëšiwëk bëxi enj

²⁷ And fakët ko Yesu oñe aŋ, bëšiwëk bëxi këno sëfand do këni xeyënd: «Asëñiw ar Dafid, Asëñiw ar Dafid, kaÿënanëlexi wa biyi!»

²⁸ Ga ñat ko gër iciw, sëka këno. Ata wëka këbi: «Axwëta nde xwëta këne mëne axor këme xor mun pakën?» Yaka këni: «Axwën, axwëta xwëta këmi.»

²⁹ Ga këbi hëmba gër bangës ko rend: «Awa ga xwëta këne ako, pakiyin!»

³⁰ Ga šiwëta këni, Yesu xëŋa këbi eni cësinali eŋo.

³¹ Barikan bën ga šan këni na, gër ed këni ye yo bani reyarand end Yesu enj.

End amuma enj

³² And ye këni bëšiwëk aŋ, wëlaw këno bëte amuma and lil baŋo ayël.

³³ Yesu, ga nëcët këŋo ayël ajo, amuma ko yeyandërand aye. Ata amëxwër aŋ ga šaran këbi, këni rend: «Awa elod ane wat exe na end ako rako enj ro gër ebar ed Isërayel!»

³⁴ Barikan, ofariseŋ ok këni rend: «Gë panga ind emun end bëyël inj këbi nëcëtënd bëyël bën gër bëla!»

³⁵ Ga xucak eŋo, Yesu ko sëfërand bangol baŋ: batëm baŋ, do gë batil baŋ, do ko femërand Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ gër bëciw bacaleya. Bëte afakën babi fakënënd bëla bën ošëxwëra or ex yo.

³⁶ Ga wat këbi bëla bën bamëxwër, bamëxwër, xaÿënan këŋo gayik er hi bani ang opeÿ od gë axadac këm fo.

³⁷ Ata fel këbi bësëfan bërexëm bën: «Ekanara ed eyamb el ðek ÿëmbëk, bëri bëxana bën ani ñëmb ex na.

³⁸ Awa caleyno axwën eyamb ebi bašaw.»

10

End oparëxanda epëxw gë oki enj

¹ Akey amat, Yesu wãc këbi bësëfan epëxw gë bëxi bërëxëm bën do yël këbi panga ind enëbi nëcëtaxënënd bangoc bañëñenax bañ gër bela do bëte enëbi pakëtaxënënd ošëxwëra or ex yo do oseyi or ex yo.

² Mondako ebax omac od oparëxanda epëxw gë oki ok: Simoñ ar nëngwët baño Piyer an, do gë Andëre abinëm; Šak gë Šaň bosëñiŵ bor Sebede.

³ Filip gë Barëtelemi, gë Toma, gë Maco, asëf ar šagale an. Šak, asëñiŵ ar Alëfe an, do gë Tade.

⁴ Simoñ aŵëran an do gë Yuda Isëkariyot, ar lëxw baño Yesu an.

End andiyen and oparëxanda enj

⁵ Bën ebax epëxw gë bëxi bër lawën babi Yesu bën. Damana eni yexën, bapela baño yël babi: «Këren yend na gër bër ax gi ex na Bëšëwif bën, bëte këren dëlënd na gër bangol band Bësamari bañ.

⁶ Yeyindën gër Bëyisërayel bër nambërak ang oyel fo bën.

⁷ Pemërayindën tar fëña in mëne owun or gër orën ol dam ex.

⁸ Pakëninindënëbi bësëxwëra bën, kaninindënëbi bësësëk bën gër ecës, mënëninindënëbi bër gë amey bën. Nęcëtindënëbi bëyël bën gër bela. Ang xayënan këño Kaxanu wën ak, wën bëte kayënanindëleñun mondako fo bela bën.

⁹ Yoweÿ këren penand na: ax gi ex na kañe, ax gi ex na kodï, ax gi ex na yawale, ax gi ex na wešeni gër enar end gë bëmbo.

¹⁰ Bëte yoweÿ këren penand na: ax gi ex na ambaß, ax gi ex na bacuđ baki, ax gi ex na bapedf band enëmbe, ax gi ex na ošët. Ax gi ex na nde arandiyen an alëba këno lëband gër ed ko riyenind?»

¹¹ Ata re ko bëte Yesu: «Gër ed kën ħat yo hik angol atëm, hik ingol itil, mëkayindën ba ala exëna ar yäpëk enjun kwëtaya. Angëmëne ala exëna ar xwëtaya këñun bayiyin gër iciŵ indexëm xali yatir kën xuca.

¹² Gër iciŵ ind bër kën ħat, cëmayindënëbi.

¹³ Angëmëne bër gër iciŵ iño bën gë emëkw ed šenene xwëtaya kënun, ašot këni šot obetak orewën ol. Bari angëmëne añun kwëtaya ex na gë emëkw ed šenene, obetak ol wën këñun bayi.

14 Angëmëne en ɲat në iciw̃ ba në angol do bela bën eni ɲep enun kwëtaya in, canin gër iciw̃ iɲo ba gër angol aɲo, pëxwëcayindën obar od lëkak gër osapar orewën ok.

15 Dal in këmün felënd, yatir kiti ind Kaxanu bela bëjo ayëka këbi yëka nëmëc Bësodom do gë Bëgomor bën.»

End toro ind në end Yesu en

16 «Awa ga këmün lawënënd ako en pemërand end owun or gër orën en, anëka hi kën ang oyel or šit në ojëlemu fo. Awa perënayindën ang bandën fo, do bëngwin ang olëxwëte oxwël kwël fo.

17 Titinalindënëbi Bëšëwif bën gayik alëxw kënün ýana enun dëxwënd gër kiti. Bëte mbaɲ kënün ýana enun këmërand gër baciw̃ bacaleya bandebën.

18 Awëlara kënün ýana enun mëlarand gër kiti. Awëlara kënün ýana enun mëlarand në end oŵac oram gër bëlëngw do gër bëmün en deyaraxën endam en: gër Bëšëwif, do gër bër ani gi ex na Bëšëwif.

19 Barikan and kënün lëxw gër bëxiti aɲ, këreɲun bëlanënd na ang kën yeyan ak ba ang kën yaka ak. Ata amëd aɲo dëɲ kën ýana en nangënd ang kën yaka ak.

20 Angoc Amënëk and Sorix irewën and ex gër oŵëkw aɲ kë ýana enun pelënd ang kën yeyan ak.

21 Bër hik ekun ebat bën alëxwër këni ýana eni dëxwër gër ecës në end oŵac oram: obaš ol eni dëxwër, bëxarëk bën enëbi dëxwënd obaš orebën ol do obaš ol enëbi dëxwënd bëxarëk bërebën bën.

22 Ata në end oŵac oram bela bën dëk kënün šusëra. Barikan, ar kë xemëna an, ar kë lëkaya endam xali gër ecës an, afex ko fex.

23 And kënün narën në angol aɲ, gërin në acëxen. Dal in këmün felënd, an paɲ na bangol band gër ebar ed Isërayel baɲ me bakaw wëno Asëñiŵ ar ala an.

24 Asëfan an aɲo kucand na onëngeran asëyali arexëm an. Bëte xadëp in aɲo kucand na or gapak axwën arexëm an.

25 Gilexo tuɲ asëfan an ang asëyali arexëm ak, do xadëp in ang axwën arexëm ak. Angëmëne wëno axwën an, ašus šus këne xali wãc këne Ýëngëtir, kaš kënün šus wën bëram bën.

26 Bari wën kërenëbi yëdand na bela bën gayik er šonayak ax bo na, dëk kë futar.

27 Bëte er këni šësinälind bela ax bo na nangërarëxe. Mëɲ ex, er këmün felënd gëmëd in, deyarayindën goyat. Do er këmün nëkënëkand in, kwëšayindën yaɲ gër oyur or baciw̃ en pemaxën.

²⁸ Kërenëbi camënd na bër kē lawënd eman fo bën xarak yoweȳ ani koranënd na enjēw̄ eṅ. Camindëno ar kē lapënd enjēw̄ eṅ do gē eman gēr xodux an.

²⁹ Ax gi ex na nde gē atama and kodī amat kënëbi yēcënd bēnder bēki? Barikan, inder gimatak ax wēcënd na gēr ebar xarak ax gi ex na Sorix irewën w̄ak.

³⁰ Yama mēṅ emat emat ko fēnënd omban ond ex gēr ogaf odewën oṅ.

³¹ Këren yēdarand na, endewën kēṅo xwēbēnanënd nēmēc gē end bēnder bēdanjēm eṅ.

³² Mēṅ ex, ar kē reyarand yo gēr bela mēne aram hi ko, wēno bēte mondako fo kēmo yāna mo pelënd endexēm eṅ Faba, yaṅ gēr orën.

³³ Barikan ar ke yaxēta yo gēr bela wēno bēte mondako fo kēmo yaxēta gēr Faba yaṅ gēr orën.

³⁴ «Këren yēland na mēne angwēlëra wēlaw kēme gēr ebar ro. Barikan nē end oṽac oram kēbi yāna ebi kucarërand bela bën.

³⁵ Sēm in ebi kucarënd gē asēñiṽ, nēm in gē abiṽ, nēm ir eñër in gē alindaṽ ar asēñiṽ.

³⁶ Ala ar ex yo, gē bër ekun edexēm bën dēṅ kēbi yāna ebi kucarënd nē end oṽac oram.

³⁷ Awa ar kēṅo bal end nēm ba end sēm nēmēc gē endam an, aṅo ñap na exo gi asēfan aram. Bēte ar kēṅo bal end abiṽ ba end asēñiṽ nēmēc gē endam an, aṅo ñap na exo gi asēfan aram.

³⁸ Ar kēṅo xey exo toro ba exo cēs nē end oṽac oram an, aṅo ñap na exo gi asēfan aram.

³⁹ Ar kēṅo yāndi exo kwël aniyān andexēm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kē nemin aniyān andexēm nē end oṽac oram an, afexën ko fexën.

⁴⁰ «Ar kēṅun xwētaya yo nē end oṽac oram, wēno dēṅ xwētaya ke. Bēte ar ke xwētaya an, ar lawēnëgu ke an xwētaya kēṅo.

⁴¹ Ar kēṅo xwētaya yo alawēnel nē end oṽac oram, amašën and alawēnel ko šot. Bēte ar kēṅo xwētaya yo ala gayik ar šenene exo, amašën and ar šenene ko šot.

⁴² Ar kēṅo yël yo nē end oṽac oram, men ond exo ceṽ, ado exo gido ar bak gēr bēsēfan, ḍal in kēmun felënd, ašot ko šot amašën andexēm aṅ.»

11

End bēsēfan bër Šaṅ Batis eṅ

¹ And ñata ko Yesu šapela band babi yēlënd bēsēfan epëxw gē bēxi aṅ, xani ko do kwël ye ko. Ebi tēyalirax

do exo pemërax end Kaxanu eŋ gë angol, gë angol ebar ed Galile el ŷandi baŋo.

² Xarak amëd aŋo Ŝaŋ Batis gër epëra hi baxo. Ga wël ko becarax bend baxo rind Kërisët beŋ, lawën këbi bësëfan bërexëm bën.

³ And fiat këni aŋ, wëka këno Yesu: «Wëj nde ex Afexën ar këmo ŷënind an? Angëmëne ax gi ex na wëj, ba mo cëni nde ašëxen?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Yeyin eno tëfëtanëx Ŝaŋ Batis er kën wëlënd do kën watënd in:

⁵ në eciwëta exëni bëšiwëk bën, në epak exëni bëseŷik bën, në emën exëni bër gë amey bën. Bëte në ewëlëra exëni bër abax wëlëra na bën. Bëte në ekani exëni gër ecës bëšësëk bën do Atëfëtan aŋ në enangën exëni bëxaŷëanaxik bën.

⁶ Awa, nëngandëraleŋo ar aŋo nöpëgënanand na endam an.»

⁷ Ata ga baka këni bërolawën bën, Yesu këbi wëkand bela bën end Ŝaŋ Batis eŋ: «Ineŵa watëgu kën gër ladawe? Andës and kë lëfërirand ekoc nde?

⁸ Mondake hi ko ar ye ban eno watëgu an? Ar ŷudak banjëm banjekax nde ex? Ax gi ex na nde bër gë banjëm banjekax bën gër eyang ed emun hi këni?

⁹ Do inewã ye ban gër ladawe? Eno watëgu alawënel ar Kaxanu nde? Ga re këme, ar watëgu këno an nëmëc alawënel exo.

¹⁰ End Ŝaŋ ijo eŋ ŷëgw këni mëne Kaxanu rek: “Awa në eđëngwalilemo arolawën an exi ŋacan fëña in.”

¹¹ «Dal in këmum felënd, ala ax gi ex na ar rëw këno mondëw do xuca këŋo Ŝaŋ Batis or gapak ol. Barikan, ar xurik ex ba gër owun or gër orën an xuca këŋo.

¹² Elod ga yow ko Ŝaŋ Batis xali doro, bela bën në enëyëtëra exëni eni dil gër owun or gër orën.

¹³ Gayikwa dek okayëta od bëlawënel ok do gë acariya aŋ areya reyak end owun or gër orën eŋ xali gër Ŝaŋ Batis.

¹⁴ Do angëmëne aŵa wã kën er këmum felënd in, Ŝaŋ ijo ex wa alawënel Eli ir ebax exo bakaw in.

¹⁵ Ax gi ex na nde dek fo wël kën? Awa!

¹⁶ «Gë nobën këmëni wätinali bela bër gë okey oko bën? Ata ang obaš or kë wëkëñarand në yangana ir angol fo hi këni. Mondako kënëbi rend bëcandaŵ bëŋ:

¹⁷ “Farixën këmum acëroti aŋ, an man ex na. Bëte ŷëwën këmum ojëkan od oŷaw, an tes ex na.”

¹⁸ Ga yow ko Ŝaŋ Batis, abaxo yamb na ecemar, abaxo ŷëb na ngoy, wën re kën mëne gë bëyël exo.

19 Ga yow këme wëno Asëñiĩw ar ala an, këme yambërand do këme šebërand, do këne rend: “Ajo ñambëran gë ošëb fo xwënda ko. Bëte lawo ir bësëf bër šagale do gë bëwëndëran fo hi ko!” Barikan, orenik or Kaxanu ol gë er ko rind ala arexëm in kë šanayand er šenene.»

End eņëp ed end Yesu eņ

20 Ga xucak eņo, Yesu këbi rexërand bela bër gër bangol band gër ed ri baxo becarax bendanjëm bën gayik ano kwëta bana, bëte ani nëngwët bana ola orebën ol.

21 Er baxo rend: «Wën bër gër bangol band Korasen do gë Betësayida bën, mbaņ wë këņun! Kido becarax bend wateli këne wën beņ bër gër angol and Tir do gand Sidon bën wat bax, aũa wã doni endam eņ, bëte anëngwët nëngwët doni ola orebën ol. Ado gë ojabote doni labayand, eni kaņëninand do eni panayand eyëwën el.

22 Ga re këme, yatir kiti, bër lëgëk gër Tir do gë Sidon bën këbi sax gë wën.

23 Do wën bër gër angol and Kafarënowum bën cëņ, yëla kën Kaxanu xali yaņ gër orën nde këņun fela? Bëtëdëņ, gëd gër wur ir bësësëk këņun lat. Kido becarax bend wateli këne wën beņ bër gër angol and Sodom bën wat bax, xali doro bayi doni.

24 Ga re këme, yatir kiti, bër lëgëk gër ebar ed Sodom bën këbi sax gë wën.»

25 Ga ñata ko eņo, Yesu re ko: «Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an, aye ri këy. Aye ri këy ga sana këyëbi obaš eni nang bend šon këyëbi bëxarëk do bër gë orenik beņ.

26 Eyo Faba aye ri këy gayik mondako yandi ki ex gi.

27 «Beỹ bën đek sebënan ke Faba, bari ala axe nang ex na wëno Asëñiĩw, Faba fo nang ke. Bëte ala aņo nang ex na Faba ang ax gi ex na wëno Asëñiĩw do gë ar yandi ke mo nangën an.»

28 Ata Yesu fel këbi bela bër hi bax na bën: «Tëkawëne wën đek bër sëkwërak do šëmura këņun bën, ata këmün rëca en teyëta.

29 Mayin oxadac oram ol, mayin mun tëyali, gayikwa mbaņ liki këme, bëte mbaņ nëngak emëkw edam el, ata fo kën seyëтали benjëw bendewën beņ.

30 Oxadac oram ol onëngax ex, bëte er këmün lëbin in ax tiš ex na.»

12

End akey and eteyëta eņ

¹ Yesu gë bësëfan bërëxëm bën bax xucand në ocënga od bële, yatir akey and eteyëta. Ata Bësëfan bën ga xor këbi enjo en, këni wîşand banjëra ban do këni yakënd.

² Ofarisej ok ga wat kënëbi na, re këni: «Er këni rind bësëfan bërëy in, ax ñap ex na de yatir akey and eteyëta ang rek acariya ak.»

³ Barikan Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde er ri baxo Dafid in and bot babi enjo aņ mēj gë bër enga endexëm bën?»

⁴ Ax gi ex na nde alilën lilën baxo gër Aciw̃ and Kaxanu mburu icëbax in? Do ax gi ex na nde ayamb yamb bani xarak abi ñap ex na mēj gë bër enga endexëm bën gayik ani gi bana bësădaxan? ⁵ Bëte an pën ex na nde gër acariya and Moyis mēne gë bakey band eteyëta ban bësădaxan bën ayepën këni yepënënd oşëfa or akey and eteyëta ol, lëf gër Aciw̃ and Kaxanu, xarak ani menënd na?

⁶ Ga re këme, wëno nēmëca këbi or gapak ol bësădaxan bën, bëte wëno nēmëcak oxwëbën ol Aciw̃ and Kaxanu aņ.

⁷ Er wëka këņun Kaxanu: en gi gë axayënan do enjun balërënd andewën rewën aņ, ax gi ex na en dind ocađaxa fo*. Kido afëni fëni banjun eyeyan elo, adonëbi nëp na bësëfan bëräm bën.

⁸ Enimin wëno Asëniw̃ ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan atejik en

⁹ Yesu ga xani ko na, ye ko gër aciw̃ acaleya and Bëşewif.

¹⁰ Yatijo ar gë ataxan atejik yow baxëna gër cale. Ata bësălen bën do gë Ofarisej ok ga këni şala end këno nagaşanaxën Yesu en, wëka këno mama dëņ: «Aņap nde yăpëk pađ gë acariya aņ epakën ed aşëxwëra gë akey and eteyëta el?»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Wën bëte mun mëka đamana mun yakaxën. Ar şot këņo ifeỹ ibat fo an, aseđ nde këņo seb and lati ko polo në ambëxw gë akey and eteyëta aņ? Aņo cëpët na nde mondako dëņ?»

¹² Xarak ala an wa xëbënëk nēmëc ejel ed ex yo, mēj ex aņap yăpëk edi ed enjekax el gë akey and eteyëta aņ.»

¹³ And ħata ko aņ, Yesu fel këņo asejik an: «Yënël ataxan aņ!» Ga yën ko, ataņ bëngwëk ataxan aņ.

¹⁴ Ataņ şan këni ofarisej ok eni wëlërëx ang këni ri eno đawăxën Yesu ak.

¹⁵ Ga wata ko Yesu, facana ko na, ata sëfa këno bërănjem. Fakëndëra këbi đek bër şëxwëra bax bën.

¹⁶ Barikan axëņa babi xëņand eni cësinali endexëm en

17 ex n̄ataxën er yëgw ko ala wënel Esayi endexëm in mëne Kaxanu rek:

18 «Nëkodo ariyenin aram an, mëñ ex ar sana këmo gë onënga an, mëñ ex ar pëlot gër yomb iram an. Bëte mëñ këmo yël Angoc andam añ, ebi nangëanaxën or šenene ol dek benëng bënd bela beñ.

19 Ani campëre na gë ala, oni w̄ orexëm ax wëli na xali fac gër opëña od gër angol, ala año keyënaxën na.

20 Axo bac na eñamb engëbik eñ,

Enjeb end ri w̄ak eñ axo d̄omin na, xali ebi kor bela bën gë or šenene ol.

21 Do benëng becëxe beñ endexëm këni ȳana eni yarënd*.»

End ašiwëk eñ

22 Ga xucak eño, wëlagu këno gër Yesu ala ar ši w̄ bax, ar gë oni w̄ këm. Ga hi bax ar gë bëyël šëxwëraxën baxo mondako. Yesu ga fakën këño, ala ajo ko yeyandërand aye bëte ko watërand këri-këri.

23 Ata dek amëxwër añ šaran këbi xali do këni wëkarënd end Yesu eñ ba mëñ ex Asëni w̄ ar Dafid an.

24 Barikan ofariseñ ok ga wël këni eño këni rend: «Yama gë panga ind Yëngëtir in, emun end bëyël eñ, ga këbi necëtënd nde bëyël bën gër bela.»

25 Yesu ga nang ko ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela bër owun obat eni merënd, owun olo ala ti kë lati. Bëte, angëmëne bela bër ekun ebat eni merënd, ekun elo ašapër kë šapër. Do bëte bër angol amat eni merënd, angol año ašapër kë šapër.

26 Angëmëne Sindan eño n̄wayënd Sindan, në emer exo gabat, ax bayi na owun orexëm ol.

27 Do angëmëne wëno gë panga ind Yëngëtir in këmëni necëtënd bëyël bën gër bela, obaš orewën ol cëñ, gë panga ind noyo kënebi necëtënd? Mëñ ex, bën dëñ kë hi bëxiti bërewën bën.

28 Barikan angëmëne gë panga ind Angoc and Kaxanu in këmëni necëtënd bëyël bën, awa owun or Kaxanu ol anëka fiatënegu këñun.

29 Ax gi ex na nde ala ax kor na exo d̄il në ici w̄ ind ar gë oja w̄ eño kandëra dek xarak año bon ex na? Ax gi ex na nde afo eño bon pere do eño kap aye exo medëraxën?

30 Ar ax ma ex na endam an, arangoyëra andam hi ko. Bëte, ar axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.

31 Mëñ këmun felaxënënd amena and ex yo ado ex gido ocir od Kaxanu, gë eteban ex. Bari emëšen ed Angoc Amënek el, ax gi ex na gë eteban.

* 12:21 12.21 Esayi 42.1-4

32 Ar ke yeyanan eñeñenax wëno Asëñiŵ ar ala an, Kaxanu aseban kënjo seban. Bari ar kënjo yeyanan eñeñenax Angoc Amënek an, Kaxanu aņo teban na gër ngwën ind doro bête aņo teban na gër ind ecan.

33 «Ax gi ex na nde atëx anjekax aņ kē rëwënd odëwëreŵen ojekax ok do añeñenax aņ odëwëreŵen oñeñenax ok? Ax gi ex na nde paß gë odëwëreŵen ok kē hind monang atëx aņ?»

34 Wën bandën baņo, mondake kën xor en yeyan benjekax, wën bëyëñenax bëjo? Gayikwa er lëbëk gër owëkw orewën in kē šanënd gër osëy orewën.

35 Ala ar gë emëkw ejekax an, benjekax kē šanënd gër etëy edexëm. Barikan ar gë emëkw eñeñenax an, beñeñenax kē šanënd gër etëy edexëm.

36 Ga re kême, yatir kiti, bela bën ayëka këbi yëka në end bonjeyan bond gë ofëcak këm bond bani yeyandërand eņ.

37 Gayikwa gë eyeyan edey el këy hi ar šenene, do eyeyan edey el ki nëp.»

38 Ata bësälën do gë ofarisenj wëka këno bête Yesu: «Asëyali, biyi ecarax yandi këbo ey di mi wat.»

39 Yesu yaka këbi: «Wën anjex añeñenax do and kē rind orekar aņo nde ke wëkand mun masin ecarax? Ecarax an wat na, ang ax gi ex na end alaŵënel Yonas eņ.

40 Ang ri baxo Yonas bakey batas gër acël and angan and hël baņo ak, mondako fo kême ri wëno Asëñiŵ ar ala an bakey batas lëf gër emëkw ed ebar.

41 Bëninif bën axani këni xanid, yatir kiti do enëbi nëp bela bër gë okey oko bën gayik anëngwët nëngwët bani ola orebën ol and baxët këni epemëra ed Yonas aņ.

42 Emun etoxari end hi bax gër ebar ed Saba eņ, caw xaniw baxo eņo baxët Salomonj, emun end gë orenik osëm eņ. Barikan wëno xuca kënjo or gapak ol Salomonj. Awa yatir kiti, emun etoxari eņo kē xani eņun nëp.»

43 Re ko bête Yesu: «And ko šan angoc añeñenax në ala ar lil baņo aņ, gër apuŷ ko yend, gër ed timëriņ, exo calarax në er ko seyëta, bari axo cot na.

44 Ata exo de: “Bakaleme tan gër ed šanëgu kême, gër aciŵ andam.” And ko ĥat aņ exo tēk wafërëluņ, ga fat këni aye do gë yañën aye.

45 Ata ebi yen bangoc bañeñenax banjongëbaki, band xuca kënjo oxeŷ do eni dël bën dek gër ala ajo. Awa ala ajo amëd aņo ko soro nëmëc gand lil baņo angoc amat fo aņ. Eņo kënjun bët wën bësëmbak bër gë okey oko bën.»

End bobinëm bor Yesu do gë nëm eņ

46 Yesu, ga këbi felëra mondako amëxwër aŋ, ñatëgu këni nëm gë bobinëm. Ga šëni këno fac, ýandi këbi eni kanar gë mēj.

47 Ata re ko ala gër amëxwër: «Axwën, yakalëbi fac norix gë bobinëx.»

48 Yesu yaka këŋo: «Noýo ex nëma do nobën ex bëmaýe bëndam?»

49 Ga w̄asi këbi bëšëfan bërexëm bën, re ko: «Bëjo ex nëma do gë bëmaýe bëndam bëŋ.

50 Enimin, ar kë rind yo oñandi od Faba ok, mēj ar yaŋ gër orën an, ajo ex abaýe, do nëma.»

13

End apënëtal and ar oned eŋ

1 Kwël yatijo fo, Yesu šan ko gër iciw̄ do ye ko ýëpax ko gër bëŋa ir anjer and Galile.

2 Ga barërëgu këni bela bën amëxwër atëm, xeta këno. Ata mēj rëfa ko në ikuluŋ ind hi bax polo gër anjer do ýëpax ko, xwëšara këni ðek gër bëŋa.

3 Yesu ýana ko këbi sëyalind gë bapënëtal bandanjëm ko rend:

4 «Mondako ri baxo ar oned ga nëca ko gër ošënga. Ga fan ko eneda aŋ, mar lapak tar fëña in, ata ošël ol lapara këni, wëfara këni ðek.

5 Mar lapak gër ebar ed gë aparëfac. Ata gogo nde ga lëgëk gayik obar ok ax ñëmb bana.

6 Ga fëtëk eñan eŋ, šorëk do ñaýëk ðek gayik odëmbët ok ax tiw̄ bana.

7 Mar lapak bëte šit në acëc and gë odëmbën ata lëgëk. Ga kë raf eneda aŋ, odëmbën ok xëšak təc.

8 Mar lapak bëte gër ebar ejekax. Ga lëgëk, rafëk aye do rëwëk mbaŋ: anjëra amat keme, aŋo ofëxw ocongebat do aŋo ofëxw osas.

9 Ax gi ex na nde ðek fo wël kën apënëtal aŋo? Awa baxëtin angëmëne gë banëf en!»

10 Ata bëšëfan bën xeta këno Yesu ga ñata ko apënëtal aŋo. Wëka këno: «Inecëŋ këyëbi sëyalixënënd bela bën gë bapënëtal?»

11 Yesu yaka këbi: «Bend owun or gër orën beŋ, wën bëšëfan bëram bën fo ýapëk en nang, eŋo abi yël ex na bën.

12 Kaxanu abaš këŋo baš ar šotërak an exo cotëra nëmëc. Bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaý këŋo in dëŋ.

13 Mēj këmëni sëyalixënënd gë bapënëtal gayik bën ado eni nëkonënd ani watënd na, ado eni baxëtënd gë təkërak abi pënind na.

14 Mondako kē ñatand er ỹęgw ko alawñenel Esayi in:
 “Ado en wëlënd awël dęj, din anjun pëni na,
 ado en nękonënd anękon dęj,
 din an wat na.

15 Gayikwa owëkw or bulunda ijo oŋ, mban farëcfadik,
 banëf ban şoya këni,
 do afëf fëf këni bangës ban,
 këdi këni wat gë bangës bandebën ban,
 këdi këni wël gë banëf bandebën ban
 këdi këbi fëni gë owëkw orebën oŋ
 do eni nęngwët ola orebën ol do wëno mëni teban.”

16 «Barikan, wën nęngandëraleŋun gayik nę ewat en gë
 bangës bandewën ban do nę ewël en gë banëf bandewën
 ban.

17 Dal in kęmun felënd, bëlawñenel bëranjëm do gë bër
 şenene bëranjëm ỹandi babi eni wat er kën watënd in,
 bari ani wat ex na. Aỹandi ỹandi babi bëte eni wël er kën
 wëlënd in, bari ani wël ex na.

18 Awa baxëtın mun payën apënëtal and ar oned aŋ:

19 Bër kę wëlënd eyeyan ed owun or Kaxanu do abi
 pëni na bën er hi këni ang enedfa end lapak tar fëña eŋ.
 Şabucara in kę yowënd exo dëxët er ned këni gër owëkw
 orebën in.

20 Bëjo bëte er hi këni ang ebar ed gë aparëfac ed gër ed
 lapak enedfa fo. Bën and këni wël eyeyan aŋ, eni kwëta gë
 onęnga fo.

21 Bari ani tebënd na ex gi gë odëmbët gër owëkw orebën,
 ani dëkayand na eyeyan elo. And këni sorond ba eni cënd
 nę end eyeyan elo aŋ, gogo nde ebi cena do eni dap caw
 ekwëta ed Kaxanu el.

22 Bëjo bëte er hi këni ang enedfa end lapak şit nę acęc and
 gë odëmbën. Awël wël këni eyeyan el barikan ocëmu od ro
 gër anıyan ok, gë aŋana and napul aŋ kę xëşand eyeyan el
 xali ex tękwan ecënar el.

23 Bëjo bëte er hi këni ang enedfa end lapak gër ebar
 ejekax. Ga wël këni eyeyan ed Kaxanu el, fëni këbi, ata
 şënarëk gër owëkw orebën: keme, ofëxw ocongebat, ofëxw
 osas.»

End apënëtal and walu-walu eŋ

24 Yesu ga ñata ko eŋo, fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Ako
 ex end owun or gër orën eŋ. Ar oned nęca baxëna gër eden
 gë enedfa emënek.

25 Ga fandëra ko ciş malu* bëtëgu ko gëmëd arangoyëra,
 fan ko wec walu-walu, do kwël ye ko.

* 13:25 13.25 Gër Gërek «Bële» ỹęgw këni.

26 And lëgëk malu aŋ lëgëk bëte walu-walu in, rafëk andamat xali šanëk do rëwëk.

27 Ata okadëp ok wëka këno axwën eden: “Faba, ax gi ex na nde eneda emënëk dëŋ fan këy gër eden? Do feye wa šanëguk walu-walu ijo?”

28 Yaka këbi: “Arangoÿëra fanëk.” Wëka këno bëte okadëp ok: “Yandi ki nde mi bic walu-walu in?”

29 Yaka këbi: “Ali, këren bic na këdi kën wiceli bële in.

30 Tebëxën ako xali gë ekol, xali ex ŋat eŋaš el. Bër eŋaš bën afel këmëni felëd eni ñana walu-walu in do eni kap olaŋ olaŋ me coraxën. Barikan malu in, afel këmëni felëd ene mëlan gër acac andam.”»

End amatinali and eneda etil eŋ

31 Yesu fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Mondako ex end owun or gër orën eŋ. Ang enjëliir end mutarëd end ned ko ala gër andëda andexëm fo ex.

32 Eneđa eŋo xurik ex ba đek beneda beŋ. Barikan and kë lëg aŋ, ata kë nëmëcand đek bebëläg bër gër andëda bën xali ošël or gër orën ol eni yëlëra gër benini bendexëm.»

End amatinali and lewir eŋ

33 Yesu fel këbi bëte apënëtal acëxe: «Ako ex end owun or gër orën eŋ. Ang lewir ir negali ko asoxari gë pix në bëndeb bëtas fo hik, ata fufëk đek pix in.»

34 Beŋo đek sëyalira babi Yesu gë bapënëtal.

35 Yoweÿ ababi sëyali na bela bën gë apënëtal këm, ex ŋataxën er yëgw baxo alawënel in[☆]: «Gë bapënëtal këmëni yana mëni tëyalind. Afut këme yana me putënd bend šonayak elod ga yanak ngwën beŋ.»

End epayën ed apënëtal and walu-walu eŋ

36 Yesu ga ñata ko end babi sëyalind eŋ, seš këbi amëxwër aŋ baka ko gër iciw. Ata ga xeta këno bësëfan bën re këni: «Payënëläbo biyi apënëtal and walu-walu aŋ, abo pëni ex na.»

37 Yesu yaka këbi: «Ar kë fanënd eneda emënëk an, wëno Asëñiŵ ar ala an ex.

38 Eden el, ngwën in ex. Eneđa emënëk eŋ ex obaš or Owun or Kaxanu ol. Walu-walu in ex bër këŋo baxëtënd šabucara bën.

39 Arangoÿëra ar fanëk walu-walu an, exo šabucara in. Eŋaš el ex ekwët ed ngwën el, do bëħaš bën exëni omeleka ok.

40 Awa, ang kë hi moŋaš pere walu-walu ak eni coraxën, yatir ekwët ed ngwën,

41 wëno Asëñiŵ ar ala an këbi lawñëngu omeleka odam ok eni dëxët gër owun oram bebër kë lënanënd eñjënax bën, do enëbi bar dek bëwendëran bën.

42 And këñëbi barëra dek aŋ, enëbi dap bëngënj gër angodux do bën fën këni ÿana eni denitarand do eni ŋatënd ebasa el.

43 Xarak amëd aŋo, bërëŵak end Kaxanu bën, ang eñan fo këni ÿana eni watind jing-jing gër owun or Sëm irebën Kaxanu. Ax gi ex na nde dek fo wël kën? Awa!»

End bamatinali band oyeri do gë napul eŋ

44 Yesu šom ko bëte: «Owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end napul ir wëg këni në ošënga fo. Ar šananëk an wëg ko gašëxe. Ye ko gë onënga fo fan ko dek acota andexëm aŋ do yëc ko ošënga olo.

45 Bëte owun or gër orën ol er ex ang yula ir kë šaland oyeri od xemëk akanji fo.

46 Ga sëk ko, ye ko fan ko dek acota andexëm aŋ do yëc ko oyeri oko.»

End amatinali and ebën ed oxan eŋ

47 «Owun or gër orën ol er hik ang ebën ed lap këni në anjer fo, ebën ed sëra këbi oxan or ex yo.

48 Ata ga fëxw këni, šëpët këñëbi gër bëŋa. Ga sana këñëbi oyekax ol, xwët këñëbi në bakange do lap këñëbi oñjënax ol.

49 Mondako kë hi yatir ekwët ed ngwën. Omeleka ok kë yow enëbi cëfëyët bëwendëran bën gër bamara band bërëŵak end Kaxanu,

50 ata enëbi dapëx bëngënj gër angodux do bën fën këni ÿana eni denitarand do eni ŋatënd ebasa el.»

51 Ga ħata ko Yesu, wëka këbi bësëfan bën: «Dodo dek nde fëni këŋun?» Yaka këno: «Iyo.»

52 Ata re ko: «Mëŋ ex, ašalen ar fëni këŋo aye end owun or gër orën an, ang ar šotërak bon napul fo hi ko. Er këbi sëyalind bela in ko wëdëgund gër emëkw edexëm: bengašax do gë bekarëk.»

End Yesu gë Bënasaret eŋ

53 And ħata ko bapënëtal baŋo aŋ, Yesu xani ko na do ye ko.

54 Wañi ko gër ndebën gër Nasaret, ata yatir akey and eteyëta këbi sëyaliraxënd bela bën gër aciŵ acaleyä. Dek babi šaranënd osëyali orexëm ol, ata këni wëkarënd: «Feye wa sëyaw ko nangëraxën ko go? Mondake ko xamënënd exo di becarax beŋo?

⁵⁵ Ax gi ex na nde mënj dënj ex asëñiŵ ar Yosef, afës ar otëx an? Ax gi ex na Mari ex nde wa nëm irexëm? Bobinëm bëtošan bënj ga ex wa Šak, gë Yosef, gë Simonj do gë Yud.

⁵⁶ Bëmaŷe bëtoxari bënj dek ro ga hi këni wa. Do fe wa sëyaw ko dek beŷo?»

⁵⁷ Bënasaret bën, ga wër bano babi hëpëgënanaxënënd endexëm eŷ. Ata re ko Yesu: «Alaŵënel an gër ebar edexëm fo këno yafënd, dek dek in gër bër ekun ebat gë mënj.»

⁵⁸ Ata axo di bana becarax bëndanjëm në end oŷpëgënan odebën eŷ. Bëngol bënd ler ler gër Nasaret bënj baxo sëfërand ebi tëyalirax.

14

End ecës ed Šaŷ Batis eŷ

¹ Amëd aŷo, Erod emun end gër ebar ed Galile eŷ awël babi wëlënd bela bën ga këni yeyandërand end Yesu eŷ.

² Ata fel këbi bër gër eyang edexëm bën: «Yama Šaŷ Batis ga xaniwëk nde gër ecës, mënj šotaxën ko ojaŵ od ko xoraxënënd exo di becarax ok.»

³ Enimin mënj dënj sëra baŷo Šaŷ Batis, fëra këŷo do fokëra këŷo gë ogweyele-gweyele, ga baŷo nëpënd në end Erojad, alindaŵ ar abinëm Filip eŷ.

⁴ Enimin, Šaŷ Batis afel baŷo felënd: «Ax ñap ex na eyo ñër asoxari ar abinëx Filip an.»

⁵ Ata mënj ŷandixën baŷo Erod eŷo đaw Šaŷ. Barikan, ayëda babi yëdand bela bën gayik alaŵënel ar Kaxanu xwët bano.

⁶ Xarak, ga hiatëguk akey and rëŵ këno aŷ, Erod ri ko ofëna. Ata abiŵ ar Erojad ko wandërand mërëxand ir bëliyer, ata nëngan këŷo Erod.

⁷ Mokamën xamën baxo anjar aŷ xali Erod yašar ko mënë er këŷo xara yo ayël këŷo yël.

⁸ Ata endënaŵ eŷ ga wëlërëgu këni gë nëm, re ko: «Awa yëluye gaf ir Šaŷ Batis in në inëp.»

⁹ Ata emun eŷ šënd ko, šena këŷo ba ine yašaraxën baxo xali wël këno bëliyer bën. Barikan ako dënj re ko eno yël endënaŵ eŷ er wëka këŷo in.

¹⁰ Na laŵën këŷo šorodä fodëtëgu ko gaf ir Šaŷ Batis in lëf gër epëra.

¹¹ Ga wëlaw ko gaf in në inëp, fëxwën këŷo endënaŵ eŷ. Ata mënj wëra ko yëlëx këŷo nëm.

¹² Bësëfan bër Šaŷ bën yen këni eman eŷ do wëxëta këno. Ata ye këni eno pelëx Yesu.

End ecemar ed bela owëli oco eŷ

13 Ga wël ko endey enj, Yesu xani ko na gër ed ebaxo do ko xegëtand gë ikuluŋ in anjer and Galile aŋ exo nacëtaxën nê er tēb. And nangëra këni amëxwër aŋ, xanira këni gër bëngol do sêf këno gë osapar.

14 And baxo šëpëtand gër ikuluŋ aŋ, wat këbi amëxwër aŋ. Ata ga këŋo xaÿënan, fakëndëra këbi bësëxwëra bërebën bën.

15 Apenëka aŋ, sëka këno bësëfan bën do re këni: «Asëyali, ro nê er tēb hi këne do nê emëd ex. Pelalëbi bela bën eni capër gër bëngol eni yëcërax er këni yamb.»

16 Yesu yaka këbi: «Eyo, bari ax ñap na eni ye mondako fo. Yëlinëbi wën dëŋ er këni yamb.»

17 Ata yaka këno: «Bamburu banjo do gë oxan oxi fo lëkaya këmi.» 18 Aŋo re ko Yesu: «Mëlawën tan ro», ata wëlanëgu këno.

19 Ga fel këbi amëxwër aŋ eni ñëpara gër ondës, wëd ko bamburu banjo baŋ do gë oxan oxi ol, xeŋa ko orën ol do šëkwa këŋo Kaxanu. Ata hëbëndër ko, yël këbi bësëfan bën eni cet.

20 Na yambëra këni, wëd këni bën dëk xali wëllali këni bakange epëxw gë baki gë bacaxaken band bayitara bafi baŋ.

21 Bër lëba bafi Yesu bën, er hi bani nê owëli oco bësoŋan bën fo, ala abi pën bana bësoxari bën gë obaš ol.

End Yesu gër anjer and Galile enj

22 Ga xucak enj, Yesu nëyali këbi bësëfan bën eni dëngwa ekeg elo gë ikuluŋ in, eni pelaraxën mëŋ gë amëxwër aŋ.

23 And fela këbi amëxwër aŋ, ye ko yaŋ gër etënd exo calex nê er nacët. Ga kë xwëyar, bayi ko na gabat.

24 Amëd aŋo ñat këni bësëfan bën gër ngu, ga ñawëta këni ebar el, ata men oŋ ga kë xani bomeŋ bomeŋ kë lëfërirand ikuluŋ in ga fed këni gë ekoc etëm.

25 Ata gand oxeya, Yesu sêf këbi do ko yend yaŋ gër men ang gër ebar fo.

26 Wat këno bësëfan bën ga ko wëñët gër men. Wëlandëra këbi do ga šëg këbi benjëw beŋ këni xeÿënd šor: «Oñey ex, oñey ex!»

27 Ata re ko Yesu: «Wëno ex, wëno ex! Kapinayin, këren yëdara na!»

28 Piyer yaka këŋo: «Axwën, angëmëne enimin wëj ex, pelële me eyeli yaŋ gër men!»

29 Re ko Yesu: «Yow!» Ata Piyer cëpëšëpët gër ikuluŋ, ko yend yaŋ gër men end Yesu enj.

30 Barikan, ga nëkon ko ekoc el, yëdara ko. Ata ga këŋo noÿeli, xeÿ ko: «Axwën, Axwën, pexënële!»

³¹ Ataŋ Yesu yēnēn kēŋo ataxan aŋ, sēra kēŋo do re ko: «Oko Piyer, inewā ekwēta etil elo! Inewā ħēpēgēnaxēn ki?»

³² And fēra kēni gēr ikuluŋ aŋ, xucak ekoc el.

³³ Bēsēfan bēr ebax polo gēr ikuluŋ bēn foxi kēni, gēr osapar or Yesu do kēni rend: «Wēj ex enimin Asēñiŵ ar Kaxanu an!»

End Yesu gēr Genesaret eŋ

³⁴ Ga xegēta kēni anjer aŋ, ħat kēni gēr ebar ed bani wācēnd Genesaret.

³⁵ Bēr sēk banēbi na gēr ed ħat bani bēn, ga xwita kēno Yesu, sēfētēra kēni eŋo dek Genesaret in. Ata wēlaraw kēnēbi dek bēsēxwēra bēn.

³⁶ Axara bano xarand Yesu ebi tefēnd eni kwixwēta ndakaŋ ambana and acud andexēm aŋ. Do dek bēr bax xwixwētand bēn bax fakēnd.

15

End bapela band ofariseŋ eŋ

¹ Ata akey amat, ofariseŋ do gē bēsālen xaniw kēni gēr Yerusalem yow kēni xali gēr ed ebaxo Yesu. Wēka kēno:

² «Bēsēfan bērey bēn, ine cēŋ kēni yepēnaxēnēnd bapela band bēxarēk baŋ? Ine kēni yambēraxēnēnd nebarēxe otaxan ok?»

³ Yesu yaka kēbi: «Do wēn cēŋ, ine kēn yepēnaxēnēnd apela and Kaxanu aŋ do kēn sēfēnd and bēxarēk bērewēn aŋ?»

⁴ Kaxanu ga re ko: “Pēbindēbi norix gē sorix. Do ar kēbi xare yo nēm gē sēm, ar eḏaŵ ex.”

⁵ Bari wēn kēn rend: “Ar kēbi fel nēm gē sēm mēne er hi bax ebi dēcaxēn in, Kaxanu yēl kēŋo, axor xor ko ebi dēc.”

⁶ Awa mondako kēn yepēnēnd er re ko Kaxanu in nē end apela and bēxarēk bērewēn.

⁷ Wēn bēyēŋēnax bēr kē labayand hi kēn! Dal in yēgw ko alawēnel Esayi mēne Kaxanu rek:

⁸ “Bela bējo gē etēy el fo kēne šalend. Owēkw orebēn oŋ caw ħawēta ke.

⁹ Ado kēne šalend, asoro fo kēni sorond gayikako bēnd kēni yerētēnd beŋ kēnēbi sēyalind bela bēn.”»

¹⁰ Ata Yesu wāc kēbi bēr gēr amēxwēr bēn do re ko:

¹¹ «Baxētīn aye eŋun pēnixēn eŋo: er kē šanēnd gēr etēy ed ala in kēŋo buyarēnēnd, ax gi ex na er ko nēnand in.»

¹² Bēsēfan bēn, and xeta kēno aŋ re kēni: «Anang nde nang kēy mēne ofariseŋ ok axoyēn xoyēn kēni gē eyeyan elo?»

¹³ Yesu yaka ko: «Atēx and axo dēḏ ex na yo Faba, mēŋ ar ex yaŋ gēr orēn an, and edēt ex.

14 Tebëxënëbi, bëšiwëk bër kə lasërënd exëni. Ašiwëk eŋo đasënd ašiwëk ašandaŵ, bën tak kə lati nē ambëxw.»

15 Ata Piyer re ko: «Asëyali, paŋanëlëbo tan apënëtal aŋo.»

16 Yaka kəŋo: «Oko wën, ba an yëlarand na nde?

17 Ax gi ex na nde er ko nēnand ala in gër acël kə ŋatënd do ex paŷërax gër apuŷ?

18 Barikan, er kə šanënd gër etëŷ in, gër emëkw kə xaniwënd. Ejo kəŋo buyarënënd ala an.

19 Gër emëkw kə xaniwënd banjëlan bañëŋënax baŋ: olawër, orekar, eñac, orek, enëgwëš, ocir.

20 Beñëŋënax beŋo kəŋo buyarënënd ala an. Bari eyambëra ed nebarëxe otaxan el ax buyarënënd na.»

End Yesu do gë asoxari aliyer eŋ

21 Ga xucak eŋo, Yesu ye ko gër ebar ed Tir gë Sidonŋ.

22 Ata asoxari abëkanahaŋ, ar lëg bax na gër ebar elo, yow ko gër ed hi ko Yesu do kəŋo xarand: «Axwën, wëj Asëñiw ar Dafid, kaŷënanëlexi wëno! Abiwën gë bëyël exo, do mbaŋ këno narëndërand.»

23 Bari Yesu xor ko, ado gë təkër ak aŋo yaka ex na. Ga xeta këno bësëfan bërexëm bën, wëka këni: «Ayo ŋŵay na nde ajo? Biyi dek šësësan këbo ang ko xeŷërand gër ofoy orebi ak!»

24 Ata Yesu yaka kəŋo asoxari an: «Wëno, Bëyisërayel bër nambërak ang opeŷ bën fo yow këme mëni cala.»

25 Barikan, asoxari an ga sëka kəŋo, foxi ko gër lëngw irexëm do re ko: «Axwën, dëcale ako dëŋ.»

26 Yesu yaka kəŋo: «Ax ye ex na enaŷët ed er këni yambënd obaš el eyëbi dapën bëkwërëkwër.»

27 Ata re ko asoxari an: «Eyo đal ex Axwën, barikan bëkwërëkwër bëŋ aŵëđara këni wëđarand bebër kə wëcënd gër ed këni yambërand bër xwën këbi bën.»

28 Aŋo re ko Yesu: «Awa abiwën, wëj mbaŋ xwëta këye. Gilex ang ŷandi ki ak.» Ata nē amëd aŋo dëŋ fak ko abiw.

End Yesu do gë bësëxwëra bëranjëm eŋ

29 Yesu ga xani ko na gër ebar ed Tir gë Sidonŋ, sëfa ko anjer and gër Galile aŋ, ŋat ko yaŋ nē etënd do ŷëpax ko.

30 Na barërëgu këni bela bën bamëxwër bamëxwër. Wëlanëgu këno na: bëseŷik, bëšiwëk, bamuma, bër gobo do gë bësëxwëra bëranjëm. Xwëtëra kënebi gër lëngw irexëm, ata mëŋ fakën këbi.

31 Ata bamuma baŋ këni yeyandërand pot-pot; bër gobo bën do gë bëseŷik bën këni yexërand aye, bëšiwëk bën këni watërand šenene. Ga wat kënebi, bela bën šaran këbi xali

xurik do këno šëkwënd Kaxanu, mëŋ ar xwënëk ßulunda ir Isërayel an.

End ecemar ed bela owëli onax el

³² Ata Yesu wac këbi ßësëfan ßën do re ko: «Dek ke xaÿënanënd bela ßëjo. Elod bakey ßatas këne sëfarand do ani yambëra ex na. Axe ñandi ex na mëni pela, eni maÿira gë enjo eŋ, ßon këni sorox gër fëña.»

³³ Na re këni ßësëfan ßën: «Mondake këneße lëbaye ßek bela ßëjo tëß ro gër apuÿ?»

³⁴ Yesu yaka këbi: «Bamburu ßanjëgwe wa lëkaya kën?» Re këni: «Banjongëbaki do gë ßëngan ßëpënëfëne.»

³⁵ Na fel këbi bela ßën eni ñëpara gër ebar.

³⁶ Ata wëd ko bamburu ßanjongëbaki ßaŋ do gë ßëngan ßëŋ. Ga šëkwa këŋo Kaxanu, hëbëndër ko do yël këbi ßësëfan ßën enëßi cetëra bela ßën.

³⁷ Ang ebani ak, yambëra këni ßek xali wëd këni. Er bayitara babi in, fëxwëk ßakange ßanjongëbaki. Ata ßësëfan ßën wëlali këni kwël.

³⁸ Bër yambëra bax ßën er ebani, ßësoßan ßën fo owëli onax.

³⁹ Ata Yesu ga fela këbi bela ßën eni maÿira, mëŋ wëra ko polo gër ikuluŋ do ye ko gër ebar ed Magadaŋ.

16

End amatinali and gër orën eŋ

¹ Akey amat, ofarißeŋ do gë Osaduseŋ yow bax gër Yesu eno di atëy. Wëka këno eßi din ecarax eni nangaxën mëne gër orën xaniw ko.

² Ata Yesu yaka këbi: «And kë war orën apenëka aŋ, ax gi ex na nde anang kën nangënd mëne wur in xërikërak?»

³ Bëte gëßër and kë hi orën ßëmbëndëruŋ aŋ, ax gi ex na nde anang kën nangënd mëne asëß kë sëß? Aye kën fitëndërend er kë hi in and kën wat ang ex orën aŋ do kën sëkwanënd en pitëndër ßend gë okey oko ßëŋ.

⁴ Ata wën anjex aŋëŋënax do and kë rind orekar aŋo nde ke wëkand mun masin ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo këmun wësin.» Yesu, ga yaka këbi na mondako, kwël ye ko.

End lewir ir Ofarißeŋ do gë Osaduseŋ eŋ

⁵ Ga xegëta këni anjer aŋ, ßësëfan ßën xwita këni mëne eyamb yamb ani penaw ex na.

⁶ Ata re ko Yesu: «Kwëÿëtayindën lewir ir ofarißeŋ in do gë ir Osaduseŋ in.»

⁷ Na ßësëfan ßën yëla këni mëne ga xwëyaw këni bamburu ßaŋ ko yëyanaxënënd mondako.

⁸ Gogo nde ga nang ko Yesu, ata wêka kēbi: «Wën bela bër gë ekwëta etil bëjo, inewā kën yë laxënënd mēne end eyamb yamb ed bayik an mēlaw ex na kēme yeyanënd? Awa wën mban bak de ang xwëta kēne ak!

⁹ Ata wën xali gërégako anjun pēni ex na endam eñ. An kwitand na nde ang lēba bamēni bela owēli oco gë bamburu banjo ak? Bakange banjégwe wa wëlali ban gë er bayitara babi in?

¹⁰ Bête and lēba bamēni bela owēli onax gë bamburu banjongëbaki añ, bakange banjégwe wëlali ban?

¹¹ Mondake wa bayik anjun pēni ex na mēne ax gi ex na end eyamb-yamb kēme yeyanënd? Ga re kēme, kwëyëtayindën lewir ir ofariseñ in do gë ir Osaduseñ in.»

¹² Año fēni kēbi bēsēfan bēn mēne ababi fel na end eyamb-yamb, barikan eni titinalind osēyali or ofariseñ do gë Osaduseñ ol baxo rend.

End ola or Yesu eñ

¹³ Akey amat, Yesu ye ko gër ebar ed Sesare ir Filip. Ata ga ñat ko, wêka kēbi bēsēfan bērexēm bēn: «Gër onang or bela, noño kēni rend hi kēme wēno Asēñiŵ ar ala an?»

¹⁴ Yaka kēno: «Na fo exēni bër kē rend mēne wēj ex Ŝañ Batis. Bëjo, wēj ex alawēnel Eli, bëjo, wēj ex alawēnel Yeremi. Na fo exēni bête bër kē rend mēne wēj alawēnel ašexe ar Kaxanu hi këy.»

¹⁵ «Do wën cēñ, noño kën yëland hi kēme?»

¹⁶ Ata yaka këño Simoñ Piyer: «Wēj ex Afexën an, Asēñiŵ ar Kaxanu, mëñ ar gë aniyān an!»

¹⁷ Ata re ko bête Yesu: «Awa nēngandēralexi, Simoñ, wēj asēñiŵ ar Yonas an. Faba Kaxanu, mëñ ar ex yañ gër orën an, nangën ki eño, ax gi ex na ala.

¹⁸ Ga re kēme, Piyer, wēj ang aparēfac fo hi këy. Do wēno gër aparēfac año kēme rēf Amara andam añ, do owët or wur ir bēsēsək oñ yoweñ año koran na.

¹⁹ Wēj këmi fëxwën bacoketaya band owun or gër orën ban. Ar këyo seban yo gër ebar ro, Kaxanu aseban këño seban gër orën. Bête er ki yāpan yo gër ebar ro, Kaxanu aŷapan këño yāpan gër orën.»

²⁰ Ga ñata eño, Yesu xēña kēbi xali bēsēfan bēn eni cēsinali mēne mëñ ex Afexën an.

End ecēs ed Yesu eñ

²¹ Ata amēd año yāna baxo Yesu kēbi nangënënd bēsēfan bēn mēne afo exo ye gër Yerusalem exo torox. Gër otaxan od bēsādaxan bëlēngw, gër od bēsālen do gër od bēxarək

bër Bêšewif ebax exo toro. Bën ebax eno tëra, eno narën xali eno daw. Barikan, yatir akey atasën exo kani gër ecës.

²² Ata Piyer nacët kënjo Yesu do kënjo rexërand: «Ali Axwën, Kaxanu axo ma na enjo! Endako rako en axi gi na!»

²³ Ata ga ri ko wërêšët Yesu, yaka kënjo Piyer: «Beditale fa Sindan! Wëj ang ar ke lënanënd eñëjënax fo hi këy! Banjëlan bandey ban, band bela fo ex, ax gi ex na band Kaxanu.»

²⁴ Ata ga hata ko, fel këbi bête bësëfan bën: «Ar ýandi kënjo exe tef an, tebélexo ebal ed gaf irexëm fo el. Yëxwëlexo toro inj ado ex gi alaw këno law, exe tefaxën.

²⁵ Ar kënjo balënd end gaf irexëm fo an, anemi ko nemi. Barikan, ar kë nemin aniyän andexëm anj në end ować oram an, afex ko fex.

²⁶ Inewa kënjo fecä ar kë šotëra beý dek gër ngwën ro an, angëmëne anemin nemin ko enjëw endexëm enj? Er xëbënek ang enjëw ak ax gi ex na. Do gë ine ko nëmb ala an?

²⁷ Wëno Asëniw ar ala an and këme ye an, abaka këme bakaw gër ngwën gë enjaran end Faba enj, do gë omeleka odexëm ok. Yatijo, këmo waš ala kala er ýapëk exo cot in ang ko wëlaya aniyän andexëm ak.

²⁸ Dal in këmun felënd, ang xwëšara kën ro mondako, bërëmar ani cësëra na xarak ane wat ex na wëno Asëniw ar ala an, ga këme yow gë owun oram ol.»

17

End enjaran end Yesu enj

¹ Ga xucak bakey banjongamat elod ga felëra këbi end ecës edexëm enj, Yesu wac këbi Piyer, gë Šak do gë Šan, abinëm ar Šak. Nacët këbi yanj në etënd etëm.

² Yanj gër etënd elo na, ogës odebën dëj nëngwët baxo Yesu ang baxo watind ak. Ata dëxas irexëm in kë ýegënd ang eñan fo do banjëm banj kë watind jing-jing ang bëmäl fo.

³ Ata na bërëxadët, šanayaw këni Moyis do gë Eli ga këni xanar gë Yesu.

⁴ Piyer fel kënjo Yesu: «Axwën, bon yedox de ene bayiye ro. Ga ýandi ýandi ki, wëno ata këme ri baner batas: amat andey, anjo and Moyis, anjo and Eli.»

⁵ Ga ko yeyan Piyer mondako, fedawëk anjar and gë okodux, lab këbi kwëc. Ata wëliwëk oniw ga re: «Awa ajo ex Asëniwën ar pëlot gër yomb iram an. Wëno bon ke balënd endexëm enj, baxëtindëno aye.»

⁶ Ga wël këni oniŵ olo, anjiŷ aŋ foxin këbi bësëfan bësas bën oyiŷ oŋ ɲêš gër ebar.

⁷ Barikan, and sëka këbi Yesu aŋ, hëmba këbi do re ko: «Këren yëdara na, kaniyin!»

⁸ Ga rënëta këni, wat këno Yesu gabat.

⁹ And bani šëland etënd aŋ, Yesu fel këbi: «Ala këreno pel na de er wat kën in xali wëno Asëniŵ ar ala an me kani gër ecës.»

¹⁰ Ata bësëfan bën wëka këno: «Inecëŋ këni rexënënd bësälän bën mëne afo exo yow pere Eli?»

¹¹ Yaka këbi: «Dal ex mëne afo exo yow pere Eli, do exo mëxwëtëra beŷ dek gër bandëwëra band Yakob.

¹² Barikan ga re këme, Eli anëka yow ko, bela bën fo bayik ano kwita ex na mëŋ lëkayaxën këno ang ŷandi këbi ak. Bëte mondako fo këne soron wëno Asëniŵ ar ala an.»

¹³ Ata bësëfan bën fëni këbi mëne Šaŋ Batis, baŋo rend.

End Yesu do gë lëmëta ir gë bëyël en

¹⁴ And hāt këni gëd gër etënd aŋ, gër ed barërëgu bani bela bëränjëm, šanayaw ko pëlët asošan, foxi ko gër lëngw ir Yesu do ko rend:

¹⁵ «E Axwën, kaŷënanëlexi lëmëta iram, šënan lëk këŋo do mbaŋ ko sorond. Laŋ këŋo rebërand: bandëmar gër xodux, baŋo gër men.

¹⁶ Ga wëlaw këmo ro gër bësëfan bërey, bën ani kor ex na eno pakën.»

¹⁷ Ata yaka këŋo Yesu: «Ata wën anjex and bela bër gë oŋëpëgënan, do bësëmbak hi kën! Xali niŷe wa këme bayi gë wën? Xali niŷe këmun buŋan? Mëlanëgune ro itox in.»

¹⁸ Yesu ga xeŷan këbi na bëyël bën, šan këni ataŋ gër lëmëta, ata fak ko kwël na fo.

¹⁹ And bayi këni bën fo aŋ, bësëfan bën ga xeta këno Yesu, wëka këno: «Ineŵa sëkwanaxën këmi mëni necët bëyël bën gër itox ino?»

²⁰ Yesu yaka këbi: «Ga bak ekwëta ed xwëta këno Kaxanu el sëkwanaxën kënebi. Dal in këmun felënd, ekwëta edewën el ado ex ba gwër gë enjëlir end mutarëd, axor xorëdon en de etënd elo: “Wëj etënd nacëtal fa ro!” Ata nacëtaxox. Bëte ŷowëŷ adon sëkwan na en di.

²¹ Bëyël bërako rako bën, cale ind gë etiŵi fo këbi necëtënd.»

²² And bani yexërand Yesu gë bësëfan bërexëm aŋ gë angol gë angol, dek ebar ed Galile el, afel babi felënd mëne mëŋ Asëniŵ ar ala an, alëxw këno lëxw gër otaxan od bela bëxeŷax.

²³ Afel babi felënd bëte mëne alawñ këno lawñ, bari yatir akey atasën axani ko xani gër ecës. Ata ga wël këni beŋo dek bësëfan bën şamina këni.

End amarënen and Aciwñ and Kaxanu eŋ

²⁴ And fiat këni gër Kafarënewum aŋ, Yesu gë bësëfan bërexëm bën fed këni gë bësëf bër şagale bën. Ata wëka këno Piyer: «Asëyali arewën an, aŵed nde ko wëdënd şagale ir Aciwñ and Kaxanu in?»

²⁵ Yaka ko: «Iyo, aŵed ko wëdënd de!» And lil ko Piyer gër iciwñ aŋ, đamana exo yeyan, Yesu wëka këŋo: «Simon, bemun bënd gër ngwën ro beŋ gër nobën këni xanand şagale in? Gër bër lëgëk gër ebar edebën nde, ba gër bëliyer nde?»

²⁶ Yaka këŋo: «Gër bëliyer.» Ata re ko bëte Yesu: «Bër lëgëk gër ebar edebën bën ani medënd na şagale in.

²⁷ Barikan, këdi kënëbo xoŷën, maral gër anjer ey đap engërexato eŋ. Ekan eñanar ed kë lëk el, cëpëtëlo, do polo gër etëŷ edexëm këy sëk atama and kodı. Mëlaw eyëbi pëxwën bësëf bër şagale bën. Atama aŋo gwac kë hi şagale ir biyi bëxi in.»

18

End alëngw eŋ

¹ Ata amëd aŋo, bësëfan bën ga xeta këno Yesu, wëka këno: «Pelëlëbo noŷo hik alëngw an gër owun or gër orën?»

² Yesu wăcëgu këŋo itox, fela këno, xwët këŋo mërëxand, re ko:

³ «Dal in këmün felënd ar ax nëngwët ex na ola orexëm do exo gi ang itox ino an, din axo đıl na gër owun or gër orën.

⁴ Mëŋ ex ar kë bana yo gër ola orexëm ang itox ino ak, alëngw ko hi gër owun or gër orën.

⁵ Bëte ar këŋo xwëtaya yo itox ind ako në end oŵac oram, wëno dëŋ xwëtaya ke.»

End ambesa atıbx eŋ

⁶ «Barikan ar këŋo lënan eñëŋëx ar wăk endam an, kiti ind sax doŋo in ex eno dëxën angaŷ aŋoxixën and eyamb, do eno đap gër anjer eŋo noŷılexën.

⁷ Kata fo hik gër ngwën ro gayik bon ex bebër kë lënanënd eñëŋëx bën. Ekwëŷëta ed eñëŋëx el ax mënd ex na. Barikan, bon wë këŋo ar këbi lënanënd eñëŋëx bela an.

⁸ Angëmëne ataxan andey aŋ ba sapar irey in ki lënanënd eñëŋëx eŋ, kacal ey đap caw. Pecanëlexi ey đıl gër anıyan and din ir din gë wal ibat gë exi bayi osapar oxi, ba otaxan oki do exi đëxw Kaxanu gër xodux or din ir din.

⁹ Angëmëne angës andey aŋ ki lënanënd eñëñenax eŋ, nongoloyëtël ey ðap caw. Pecanëlexi ey ðil gë angës amat gër aniyān and din in din gë exi bayi tak baki, do Kaxanu exi ðap gër anjer and xofux.»

End amatinali and ifeỹ eŋ

¹⁰ «Kërenëbi yafënd na bërëwāk endam bën. Omeleka od këbi nëkonand ok din këno sëkand Faba yaŋ gër orën.

¹¹ Wëno Asëñiŵ ar ala an, bër nambërak yow këme mëni pexën.

¹² Baxëtīn amatinali aŋo, en yëlaraxën: Ax gi ex na nde ala ar šot këbi opeỹ keme an, eŋo nemënd ibat, aseß këbi seß ofëxw ocongōnax gë ocongōnax ok gër kece exo yexën gër ocal od ir nem këŋo?

¹³ Dal in këmun felënd, angëmëne awat wat këŋo ifeỹ ir nem baŋo in, aŋo fo këŋo nëngandëra nëmëc, bari ax gi ex na në end ofëxw ocongōnax gë ocongōnax od gër kece eŋ.

¹⁴ Mondako fo ex end bërëwāk endam eŋ, gër Faba mëŋ ar gër orën an. Ala gabatak aŋo ñandi ex na exo nambëra.

¹⁵ «Angëmëne abinëx wënan ki, macëlo eyo pelëra wën bëxi fo. Angëmëne abaxët baxët ki anëka xana këyo abaỹe irey.

¹⁶ Bari angëmëne axi baxët ex na, calalëbi otede oki ba otas eno pelëraxën.

¹⁷ Angëmëne añëp ñëp ko eŋun baxët in, mëlal endey eŋ gër bëlëngw bër Amara andewën. Bëte ga ñëp ñëp ko ebi baxët in, nangël mëne ala ar aŋo nang ex na Kaxanu hi ko. Ata ado bešindo, asëmbak ex!

¹⁸ Dal in këmun felënd, er kën šëßban yo gër ebar ro, Kaxanu ašëßban ko šëßban yaŋ gër orën. Bëte er këŋun yāpan yo gër ebar ro, Kaxanu aŋapan këŋo yāpan yaŋ gër orën.

¹⁹ Dal in këmun felënd, angëmëne bela bëxi ebi ket gër ebar eno kara yëỹ gër cale, Faba, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an, ayël këbi yël.

²⁰ Mëŋ ex, gër ed këni barër yo bela bëxi ba bësas në end oŵac oram, wëno mërëxand ireßën këme hi.»

End apënëtal and ar okadëp okeỹax eŋ

²¹ Ata Piyer ga sëka këŋo Yesu, wëka këŋo: «Axwën, banjëgwe wa yāpëk mo tebanënd abaỹe and ke wënan aŋ? Ba banjongëbaki nde?»

²² Yesu yaka këŋo: «Ame de ex na ðe banjongëbaki, barikan ofëxw ocongōxi bakëlëbëd banjongëbaki.

²³ Mëj ex, owun or gër orën ol er wëndërëk gë endey end emun end bar babi okadëp odexëm ebi mëkëra ba mondake lëkaya këni napul irexëm in.

²⁴ Ga ko fën kodî in, wëlanëgu këno xadëp ir bayir bani aňomëx atëm.

²⁵ Xarak xadëp ijo axo gi bana gë er këjo wășën. Ata axwën arexëm an re ko enëbi pan mëj, gë alindaŵ, gë obaš ol do gë dek er šot baxo gër ekun edexëm in, exo kanaxën aňomëx aň.

²⁶ Ata xadëp ijo lapaya ko mopoxi gër osapar or axwën arexëm ko renitand: "Këla bujanële pere, dek këmi wășën."

²⁷ Ga xayënan këjo, axwën ar xadëp an, sebën këjo aňomëx aň do kwël sebët këjo exo maŵi.

²⁸ And šan ko xadëp ijo aň, fed këni gë ašandaŵ ar ŷomëxa baňo təkër kodî. Ga wëlën këjo, xër këjo lëy, do ko rend: "Doro afo eye maš kodî iram in! Mašële kodî iram in!"

²⁹ Ašandaŵ ga šana këjo na, lapaya ko gër osapar orexëm do këjo xarand: "Këla bujanële pere, aŵășën këmi wășën!"

³⁰ Bari mëj hëp ko kwej, wëla këjo gër epëra xali yatir këjo wășën er ŷomëxa ko in.

³¹ Bošandaŵ ga wat këni ang ri baxo ak, yambën këbi xali gër owëkw. Wara këni reyax këni dek gër axwën arebën.

³² Ata axwën an wac këjo xadëp ijo, re këjo: "Wëj ata mbanj xey këy de! Ax gi ex na nde wëno ro seban këmi aňomëx andey aň ga xara këye?"

³³ Wëj bëte ine bayik axi kaŷënan ex na ašandax ang wëno ak?"

³⁴ Na ga logën këjo axwën an, fel këbi eno pëxwën andiyen atibax exo mašaxën er ŷomëxa ko in.

³⁵ Ata Faba, mëj ar ex yaň gër orën an, mondako këjun ri angëmëne ang hi kën ak, ala kala aňo tebanënd na abaŷe irexëm gë emëkw el dek.»

19

End ecapër ed eňër eň

¹ Ga fiata ko Yesu er babi sëyalind in na gër ebar ed Galile, xani ko xwiriš do kwël ye ko gër ed Yude, ekeg Yurëdeň in.

² Ata bela bën sëfa këno bengä, bengä. Fën fakëndërax babi bër šëxwëra bax bën.

³ Ata fiatëgu këni ofarisen eno di atëy. Wëka këno: «Aŷap nde ŷapëk asošan an eňo pela alindaŵ nand këjo ŷandi yo?»

⁴ Yesu yaka këbi: «Wën an pën ex na nde gër Akayëta and Kaxanu mëne nand ÿanak aniyän na asošan gë asoxari bay këbi Kaxanu.

⁵ Mëñ ex, asošan an afo ebi ñawëta nëm gë sëm, eni baraxën gë alindaŵ do eni gi eman emat*.

⁶ Awa ani bayi na gë nëng gë nëng, şapar ifat këni hi. Mëñ ex, ala an kërebi capërelı na bër bar këbi Kaxanu bën.»

⁷ Ata re këni ofariseñ ok: «Do ine cëñ felaxën këbo Moyis mëne asošan an eño pelaxën alindaŵ ñëgwënëleño kayëta ir acapëra?»

⁸ Yesu yaka këbi: «Në end emëş endewën rexën baxo Moyis enëbi peland bolindaŵ borewën. Bari ax gi bana mondako nand ÿanak aniyän na.

⁹ Wëno ga re këme, ar këño fela yo alindaŵ, xarak ax gi ex na në end orekar do eño ñër aşëxe, në emenan eño asoxari ayanar an. Ado orekar këni rind gë axinëm an.»

¹⁰ Ata re këni bësëfan bërëxëm bën: «Angëmëne mondako ex emëlayan ed asoxari el, ofëcak ax gi ex na gër eñër.»

¹¹ Yesu yaka këbi: «Afo bër yël këbi Kaxanu bën kë xor eño, ax gi ex na bela dek.

¹² Gër aniyän año, bësošan exëna bër ani kor na eni daki gë asoxari. Bërëmar mondëwëli kënebi rëwëlınd, bëjo bela bën dëñ këbi rind eni gi mondako. Bëjo bête në end owun or gër orën këni bayixënënd ñërërëxe. Ar kë xor eño an, tēfēlexo.»

End Yesu do gë obaş eñ

¹³ Ata ñatëgu këni bela na gër ed baxo yeyanënd Yesu ga wëlanëgu këno obaş orebën ol ebi calen mokwëtan otaxan ok. Bari bësëfan bën xeyëanaxën kënebi.

¹⁴ Ata re ko Yesu: «Tëbinëbi obaş ol ene tēka, bër ang obaş bën xwënëk owun or gër orën ol, kërenëbi ñwāyënd na!»

¹⁵ And şalen këbi mokwëtan otaxan añ, ye ko kwël.

Endey end ar gë napul eñ

¹⁶ Ga xucak eño, ñatëgu ko şambenjar, wëka këño Yesu: «Asëyali, enjekax end fe wa ÿapëk me di me cotaxën aniyän and din añ?»

¹⁷ Yesu yaka këño: «Ine këye wëkaxënënd end enjekax? Abat fo ex ayekax an. Angëmëne ayanđi yandı ki ey dıl gër aniyän and din, tēfēl bapela bañ.» Ata wëka ko ala ajo: «Band fe wa?»

18 Yesu yaka kënjo: «Ax gi ex na monawñ ala, ax gi ex na mondi orekar, ax gi ex na monëgwëšan ala, ax gi ex na mondeka.»

19 Pëbëlëbi norix gë sorix, balindëlexi end ašandax eñ ang ki balënd end gaf irey ak.»

20 Ata šambenjar in re ko: «Aye sëf këme ðek bapela baño, bëte and fe bayik?»

21 Yaka ko Yesu: «Angëmëne aŷandi ŷandi ki ey gi ar šenene, yel ey panëx acota andey añ do kodí ey yëlëra bëxaŷëanaxik bën. Ata këy šot napul isëm yañ gër orën. And këy ri mondako añ, yow eye tëf wëno.»

22 Ga wël ko eyeyan elo, šambenjar in beði ko, ye ko kwël gayikwa ar gë napul isëm hi baxo.

23 Ata Yesu fel këbi bësëfan bërëxëm bën: «Dal in këmun felënd, bon kënjo yëka ar gë napul an exo ðilaxën gër owun or gër orën.»

24 Ga re këme, gelemba saxëk exo kuca në imëd ind icëkwër gë exo ðil ar gë napul an gër owun or gër orën.»

25 Bësëfan bën, ga wël këni eño, šaran këbi xali. Ata re këni: «Do noŷo ngwa kë feŷ?»

26 Ga nëkon këbi Yesu ang xeta bano ak, re ko: «Gër bela eño ax mënd ex na. Barikan gër Kaxanu beŷ ðek wëndëk.»

27 Año re ko Piyer: «Biyi cëñ beŷ ðek sebëraw këmi, do sëf këmi wëj. Ine këbo hi?»

28 Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, and kë hat enëngwët ed beŷ ðek añ, wëno Asëñiŷ ar ala an aŷëpa këme ŷëpa gër aňëpara and owun gë enjaran endam eñ. Ata wën bësëfan bëram bën ke xetëna në baňëpara band owun epëxw gë baki enëbi kitixën Bëyisërayel bën ang exëni bandëwëra epëxw gë baki ak.»

29 Angëmëne në end oŷac oram seb këbi ala: bobinëm, nëm gë sëm, alindaŷ gë obaš orexëm, bëciŷ, ošënga, nëmëc ko šotëra, bëte ecan ecan exo tëndä aniyan and din añ.

30 Bëŷanar bëranjëm kë hi bëmban do bëmban bëranjëm bëŷanar.»

20

End apënëtal and bëxwëc eñ

1 «Nëkod owun or gër orën ol gë er wëndërek in. Ala ye bax mopëð ebi calaraw bërändiyen eno kwëcën reseñ in gër andëða andexëm.»

2 Bërändiyen bëŷanar bër sëk këbi bën wëlër këni ebi cos atama and kodí amat, ang rëp bax gër amëðëna ak. Ata re ko eni ye gër andëða and reseñ andexëm.»

³ Ye ko gër angol ebi calaw bërândiyen bêsêxe and yatênak aŋ. Sêk kêbi ga yêpara keni aŷêpa fo.

⁴ Ata re ko: "Yeyin wên bête gër andêda andam, ang yâpêk ak kêmun sôs."

⁵ Bela bêjo ga wâ keni ye keni. Ye ko bête gër angol and ĩatêk eñan keŋ gër gaf aŋ. Baka ko and hik eñan poxoş gaf aŋ, wêlaw kêbi bête bêsêxe.

⁶ Baka ko bête gër angol dam ex cêla eñan eŋ. Sêk kêbi bela bêsêxe ga yêpara keni. Ata fel kêbi: "Wên ine bayixên kên ro ciş aŷêparand fo?"

⁷ Yaka keno: "Ala abo mef ex na andiyen." Ata fel kêbi eni ye bën bête gër andêda and reseŋ andexêm.

⁸ Ga xwêyarêk, axwên andêda and reseŋ an fel kêjo aŷêxeta ar kodî irexêm an: "Macêlêbi bërândiyen bën eyêbi cosêra, do ñanalêbi bemban bën."

⁹ Ga sêka keno bër wêlaw babi dam ex cêla eñan bën, şot keni ala kala atama amat and kodî ang rêp bax gër amêdêna ak.

¹⁰ Felata keni bër wêlaw babi elod mopêd gëbër bën ga keni yêla mène nêmêc kêbi sôs. Barikan, sôs kêbi ala kala atama amat ang rêpêk gër amêdêna ak.

¹¹ Ala kala, and ko xana aŋ, exo ŋunêŋuna end axwên andêda eŋ.

¹² Ata abat re ko: "Okò ine cêŋ sôsaxên kêyêbo biyi gwër fo gë bër riyenik apêxêd amat fo bën, xarak biyi buŋak oyat ok dek amêdêna aŋ?"

¹³ Yaka kêjo: "Lawo, wêno yoweŷ ami menan ex na de! Ax gi ex na nde atama amat wêlêr baxe, ang rêpêk gër amêdêna ak?"

¹⁴ Kanal kodî irey in ey maŷi! Wêno wa yandi ke mo cos arandiyen afelatar an gwër fo gë wêj.

¹⁵ Ba ame kor na nde me di ang yandi ke ak gë napul iram in? Bête ba ga nênga kême nde ki yakêraxind wêj?"»

¹⁶ Ata Yesu ĩata ko: «Mêŋ ex bemban bën kê hi bêŷanar do bêŷanar bën bemban.»

End ecês ed Yesu eŋ

¹⁷ And hi keni dam gër Yerusalem aŋ, Yesu nacêt kêbi bêsêfan epêxw gë bêxi bën, re ko:

¹⁸ «Ga kêne yende ako yaŋ gër Yerusalem, nangin mène bela ke lëxw na wêno Asêniw ar ala an gër bêsadaxan bëlêngw do gër bêsâlen. Do bën and kêne xiti aŋ ebi ketan ene daw.

¹⁹ Bën fo ke lëxw gër bela bër benêng becêxe. Ata and kêne lêsêra do ene kêmera aŋ, ene daw mo pika nê osêx. Bari, wêno yatir akey atasên axani kême xani gër ecês.»

End Šak do gë Šaŋ eŋ

²⁰ Ga xucak eŋo, alindaŵ ar Sebede, gë bosëñiŵ sëka këno Yesu. Ata foxi ko eŋo kara ŷey.

²¹ Yesu wëka këŋo: «Ineŵa ŷandi ki.» Yaka ko: «Këla tanalëbi wa bosëñiŵën boram bëjo eni ketëna gër owun orey: abat gand liŵ, ajo gand šame.»

²² Na, re ko Yesu: «Wën, an nang ex na er këne xarand in. Axor nde kën xor en toro ang wëno ak?» Yaka këni: «Iyo, axor këmi xor.»

²³ Ata re ko bëte Yesu: «Dal ex, axor kën xor en toro ang wëno ak. Barikan, end ene ketëna abat gand liŵ, ajo gand šame eŋ, ax gi ex na wëno kë sanand. Bër xëñënan këbi Faba bën xwënëk bañëpara baŋo.»

²⁴ Ga wël këni eŋo bësëfan epëxw bën xoŷën kënebi bër gë abinëm.

²⁵ Ata Yesu wëc këbi, re ko: «Anang nang kën mëne bëlëngw bër benëng becëxe bën awun këni wunënd gë mbëña gër bela bër gër owar orebën, do bësëm bën aŵasin kënebi wësinënd or gapak orebën ol.

²⁶ Bari gër enga endewën, kërex gi na mondako. Ar ŷandi këŋo yo exo gi alëngw an, gilexo ariyenin ar bela dek.

²⁷ Do ar ŷandi këŋo yo exo gi aŷanar gër enga endewën an, gilexo xadëp irewën.

²⁸ Wëno Asëñiŵ ar ala an mondako yow këme mun diyenin, ax gi ex na ene diyenin. Ado aniyän andam aŋ wëf këme ang acosa fo eni pexaxën bela bëranjëm.»

End bëšiwëk bëxi eŋ

²⁹ Yesu gë bësëfan bën ga këni šan angol and Yeriko aŋ, enga end bela babi sëfand na bura-bura.

³⁰ Xarak, bëšiwëk bëxi ŷëpa baxëna ler gër fëña do këni xararand. And wël këni mëne Yesu kë yowënd aŋ, këni xeŷënd: «Axwën, kaŷënanëlexi biyi! Kaŷënanëlexi wa biyi Asëñiŵ ar Dafid!»

³¹ Ata bëranjëm kënebi xexënd eni cësina. Barikan bën aŋo xeŷ këni kaš-kaš: «Axwën, kaŷënanëlexi biyi! Kaŷënanëlexi wa biyi Asëñiŵ ar Dafid!»

³² Ata xwëša ko Yesu, wëc këbi. Ga ħat këni, wëka këbi: «Ineŵa ŷandi këŋun mun din?»

³³ Yaka këno: «Axwën, mi ciwëta ŷandi këbo.»

³⁴ Ga xaŷënan këŋo, Yesu fëd këbi ala kala. And fëdët këbi aŋ, watëra këni ataŋ do kwël sëfa këno.

21

¹ And hi këni Yesu gë bësëfan bërëxëm dam gër Yerusalem aŋ, ñat këni gër ingol ind Betëfage, ler gër etënd ed gë ßaŋarëka. Aŋo lawën këbi bësëfan bëxi:

² «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën ñat aŋ, ata kënëbi sëk fali inëm mokap do gë ipali ler gër ndexëm. Pëtëgunëbi ene mëlanëgu.

³ Angëmëne ala wëka këŋun na, yakayidën mëne Axwën an rek mëni mëla. Ata këŋun sebën enëbi mëlaw.»

⁴ Ata mondako bax ex ŋata er yëgw ko alawënel in:

⁵ «Pelinëbi bër gër angol and Siyoŋ bën, Nëkoyino wa emun endewën eŋ ga ko yelind.

Gë onëŋga fo ko yelind yaŋ në fali inëm,

Yaŋ në ipali ind rëw këŋo emacar end andiyen yëpa ko*.»

⁶ Ata bësëfan bën ye këni, rix këni ang fel babi Yesu ak.

⁷ Ga wëlaw kënëbi fali inëm in do gë ipali in, labëra kënëbi gë ßanjëm. Yesu yëpaxën këŋo ibat.

⁸ Do ang ßarërëgu bani bela bën moñëmb: mar rendëra këni ßanjëm ßandebën ßaŋ gër fëña; bëjo fongëtëraw këni opat gër ßatëx do laß këni fëña in tar.

⁹ Ata ga këno sëfa Yesu, bëjo gand lëngw, bëjo gand epoy, këno šëkwënd do këni xeÿënd:

«Hosana, dafëlexo Asëñiŋ ar Dafid,

Betalexo ga ko yowënd ako gë oŋac or Axwën ol,

Wëlilexo xali yaŋ gër orën!»

¹⁰ And ñat ko Yesu gër Yerusalem aŋ, angol aŋ dek fuli këni.

Er bani wëkarënd: «Noÿo ngwa hi ko ala ajo?»

¹¹ Eni yaka bërëmar: «Yama alawënel ar këno wăcënd Yesu an ga ex nde! Gër Nasaret xaniw ko, fëco gër ebar ed Galile.»

End Aciŋ and Kaxanu eŋ

¹² And ñat ko gër Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gër yangana ir Aciŋ and Kaxanu. Wayëra këbi dek bër bax fandërand do gë bër bax yëcërand na bën. Yamëra ko ßakwëtaya ßand bënëmb bër kodī ßaŋ do gë ßaŋëpara ßand bëfan bër olëxwëte ßaŋ.

¹³ Ata fel këbi mëne Kaxanu rek: «Aciŋ andam aŋ and cale ex ßarikan wën nëngwët kën emayī ed bërek*.»

¹⁴ Na dëŋ gër yangana ir Aciŋ and Kaxanu, ñatëraw këni bëšiwëk do gë bëseÿik, ata fakën këbi dek.

¹⁵ Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën wat këni dek becarax bend ri baxo na ßeŋ. Wël kënëbi bëte oßaš ol

ga këni xeÿ gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu: «Hosana, dafëlexo Asëniw̃ ar Dafid!»

¹⁶ Ata wëka këno Yesu: «Këy wëlënd nde er këni rend obaš in?» Yaka këbi: «Iyo aye këme wëlënd! Do wën, ba elod an pën ex na nde gër ed ÿëgw këni endam mëne obaš ol ðek gë bënd gër oyer ak ayas këne yasëf*.»

¹⁷ Ga yaka ko mondako, seb këbi na, kwël šan ko angol and Yerusalem aŋ, ye ko gër ingol ind Betani, gër ed hi bax exo ðakix.

End andan eŋ

¹⁸ Ga xeyëk, Yesu fëdar këni enjo. Ata mopëf gëbër, ga ko baka gër Yerusalem,

¹⁹ wat ko andan ler gër fëña. Ga šapan ko, sëk ko tudëŋ opat fo. Ata re ko: «Wëj atëx aŋo bëte din ay dëw̃ na!» Andan aŋ űayëk atan!

²⁰ And wat këni bësëfan bën eŋo aŋ, šarandëra këbi xali do këni wëkarënd: «Mondake wa űayëk andan aŋo atan atan?»

²¹ Ata re ko Yesu: «Dal in këmun felënd, angëmëne axwëta xwëta këno Kaxanu gë oŋëpëgënan këm, ado etënd elo dëŋ ata kën fel: “Pacanal ro, ey ðapayax gër anjer” ata facanadox etënd el, ax gi ex na eŋayën ed andan fo xorëdon.

²² Nangin mëne ðek er kën xara yo gë ekwëta gër cale, ayakali këŋun yakali Kaxanu.»

End or gapak or Yesu eŋ

²³ And űat ko gër Yerusalem aŋ, Yesu lil ko gašëxe gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu. Ga këbi sëyalira na bela bën, űatëgu këni bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën. Wëka këno: «Kërëš wëj gë or gapak or fe këyëbi sëyalixënënd bela bën? Noŷo wa yël ki or gapak olo?»

²⁴ Yesu yaka këbi: «Wëno bëte, emat fo këmun wëka wën. Angëmëne ayaka yaka këne, afel këmun fel gë or gapak or fe këme rixënënd beÿ bën.

²⁵ Xobuyi or babi buyind bela Šaŋ Batis ol, feye wa xaniw bax? Ba gër orën nde, ba gër bela nde?» Ata na bën këni nekënekërand: «And këne yakaye “Gër orën”, ata këbo wëka: “Inew̃a bayik wën ano kwëta ex na?”

²⁶ Bëte angëmëne ene yakaye: “Bela bën lawënëgu baŋo”, awa yëdanëbene ðe amëxwër and bela aŋ gayik bën ðek Šaŋ Batis, alawënel ar Kaxanu xwët këno.»

27 Ata yaka këno Yesu: «Biyi ami nang ex na ba noŷo lawënegu baŋo.» Yaka këbi mëŋ: «Wëno bëte amun pel na ba gë or gapak or fe këme rixënënd beŋo.»

End apënëtal and ocambenjar oki eŋ

28 Ata Yesu fel këbi bëte: «Baxëtin mun pel end ar gë odëmëta oki eŋ. Ga wãc këŋo iŷanar in fel ko: “Doro asëniwën yel ey diyenix gër andëda and reseŋ.”

29 Yaka ko: “Wëno axe ñandi ex na.” Barikan, šena këŋo ye ko aye dëŋ.

30 Fel këŋo bëte mondako fo lëmëta ixinëm in. Mëŋ yaka ko: “Okò ado aye këme ye Faba!” Bari axo ye ex na.

31 Gërëgako, lëmëta ir fe wa ri bax er ŷandi baŋo sëm irebën in?» Yaka këni: «Iŷanar in!» Ata re ko Yesu: «Dal in këmün felënd bësëf bër šagale bën do gë bësoxari bëŷacaxik bën kë ñatët gër owun or Kaxanu, wën en bayi emban eŋ.

32 And yow ko Šaŋ Batis eŋun masin fëña ir šenene aŋ, bësëf bër šagale bën do gë bësoxari bëŷacaxik bën fo xwëta këŋo. Barikan wën ado ga nang kën aye fëña ijo, aŋun cena ex na end ola orewën eŋ gayik ano kwëta ex na.»

End apënëtal and bëŷan bëxeŷax eŋ

33 «Baxëtin mun pel apënëtal acëxe. Mondako ri baxo ala. Ga ri ko andëda and reseŋ, xece ko jey. Nac ko ambëxw akaraxën and omen od reseŋ do bay ko bëte aciwë atëndëndër. Na sebënan këbi bëŷan eni cetërënd gë mëŋ er këni xana in. Do ye ko kwël damana.

34 And sëgëk reseŋ aŋ, axwën andëda an lawënegu këbi bëriyenin bërëxëm bën eno mëlan ošet orexëm ol.

35 Barikan bëŷan bën sëra kënebi bëriyenin bëjo, šewëra këno abat, lawë këno ajo do fëtëra këno ašëxen an.

36 Lawënegu këbi bëte bëriyenin bësëxe, nëmëc ang ebani bëŷanar ak, bëŷan bën narëndëra kënebi bëte xali.

37 Mondake ko ri axwën andëda an, afo ga felata këŋo olawën ol asëniwë ga baxo yëland mëne afëb këno fëb.

38 Barikan, bën and watëgu këno ga ko yow aŋ, këni rend: “Mëŋ ex de ar kë bëteli andëda an, marawën enëŋo dawë ebo bayixën.”

39 Ga ñatëgu ko lëf gër andëda and reseŋ, bëŷan bën šonjorëra këno fac-fac do lawëx këno.

40 Awa gërëgako, and ko yow axwën andëda and reseŋ aŋ, mondake yëla kën këbi ri bëŷan bëjo?»

41 Yaka këni: «E gë oxoŷ osëm ko ñatëgu ebi dawëra bela bëxeŷax bëjo do ebi tebënan andëda and reseŋ aŋ bëŷan

bêšexe, bër kêjo ýana ejo cetënd ašet resej in and kë sêg aŋ.»

42 Na rew ko Yesu: «Awa do wën elod an pën ex na nde Oñëgw Omënëk od rek:

“Ekaŷ ed šus bani bēbay bër aciŵ el,

Bakan ko Kaxanu xali hik ekël ed aciŵ el.

Gër Axwën xaniwëk ejo,

Do biyi bon këbo šaranënd.”

43 Mëj këmün felaxënënd mēne Kaxanu axan këjun xan owun or gër orën ol wën Bēšewif bën do ebi tebēnan enëng end bër ax gi ex na Bēšewif eni đëkaya ang ýandi kêjo ak.

44 Ekaŷ ed kēme rend elo, ar kējo wēcan an bēnd-bēnd ko hi,

Ar kë wēcan an, exo gi rongo-rongo

Bēte ar kējo wēcan an, momot kējo bot.»

45 Ga wël këni bapēnētal baŋo, bēšadaxan bēlëngw bën do gē ofarisenj ok fēni këbi mēne Yesu bën dēj babi rend.

46 Dek ýandi babi eno tēra. Barikan amëxwēr aŋ banēbi yēdand gayik bēranjēm alawēnel ar Kaxanu xwēt bano Yesu.

22

End apēnētal and eñer eŋ

1 Ga xucak ejo, Yesu këbi felērand bēte gē bapēnētal, ko rend:

2 «Owun or gër orën ol er wëndērëk gē endey end emun end rin baŋo ekana asēñiŵ fo.

3 Lawēn këbi bēriyenin bën enēbi yen bër fel babi eni yowērāw gēr ofēna bën. Bari bën hēp këni eni yow.

4 Lawēn këbi bēte bēriyenin bēšexe, enēbi pelëx: “Ogaš odam ok do gē opērac odam ok űaš kēmēni anēka ýēnëk ýas eŋ, wën fo šēni kēmün.”

5 Bari bër fel babi eni yowērāw bën abi bal bana ejo. Fecan këbi eni tēf bēndebën, kwël šapēr këni: ajo gēr ošēnga, ajo gēr opāne odexēm.

6 Bër bāyi bax na bën sēra kēnēbi bēriyenin bën, xēmēra kēnēbi xali law kēnēbi.

7 Ga xoŷ ko emun eŋ, lawēn këbi ocorođa odexēm ok enēbi đawēra bela bējo do eni cor angol andebën aŋ.

8 Ata emun eŋ fel këbi bēriyenin bën: “Ecemar ed ofēna ol, anēka feyētēra këni, bari bër fel bamēni eni yow bën abi űap bana.

9 Gērēgako yeyin gēr angol, gēr opēña od këni ýēmbēnd bela. Gē ar kēn fed yo macēgudēno.”

¹⁰ Bëriyenin bën şapër këni gër angol, ed opëña el. Do gë ar fed këni yo, hi ko asëmbak, hi ko ar şenene, wac kënebi gër ofëna. Ata mondako fëxw bani gër aciw and ofëna.

¹¹ Ga lilëgu ko emun eñ ebi nëkon bër wacëgu kënebi bën, wat këno ar bayik ax cudfa bana anjëm and ofëna.

¹² Wëka këno: "Lawo, mondake wa lilëgu këy ro gë acud and ofëna këm." Ata ala ajo şësinan këno yem.

¹³ Emun eñ fel këbi bëriyenin bërexëm bën: "Kapin osapar oñ do gë otaxan ok eno yayaxën fac gër ecamëdan. Tesëxëlexo, şatayaxëlexo ebasa el."»

¹⁴ Ga ñata ko Yesu apënëtal año, re ko bëte: «Enimin, bëranjëm exëni bër wac këbi Kaxanu bën. Barikan təkër fo exëni bër sana këbi bën.»

End şagale eñ

¹⁵ Ata ofariseñ ok wacër këni eni cala endey end këno wëka Yesu eno bonaxën.

¹⁶ Ga şot këni, lawën kënebi bësëfan bërebën bën do gë od Erod gër Yesu. Ga ñat këni re këni: «Asëyali, anang nang këmi mëne wëj end dal fo këy reyand. Enimin, fëña ir Kaxanu in këyëbi wasinënd bela bën. Ala ayo yëdand na, bëte ayo nëkonënd na ala an ba noño hi ko eyo pelëraxën.

¹⁷ Gërëgako, pelëlëbo er yëla këy gër endey eño in: Aşap nde şapëk şagale ir ko wëkand Sesar in? Mi medënd nde, ba mi teb emed el nde?»

¹⁸ Ga wata ko Yesu osit orebën ol, yaka këbi: «Wën bëşëñenax bër kë labayand hi kën, inewä şandixën këjun ene bon?»

¹⁹ Masinine kodı ir kën wëdaxënënd şagale in.» Ata fëxwën këno atama amat.

²⁰ Ga nëkon ko, wëka këbi bër xeta baño bën: «Dëxas in ir noño wa ex?» Yaka këno: «Ir Sesar.» «Do oşac ol cëñ?»

²¹ Yaka këno bëte: «Orexëm fo ex.» Ata re ko: «Maşino Sesar erexëm in, do Kaxanu er xwën ko in.»

²² Ata ga şaran këbi ang yaka ko ak, kwël şapër këni abat abat.

End Yesu do gë Osaduseñ eñ

²³ Kwël yatijo fo, Osaduseñ yow këni bëte gër Yesu. Bën ex bër bax yëland mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Ata re këni:

²⁴ «Asëyali, faxëtël er fel këbo Moyis in. Angëmëne asoşan exo cës tebëtarëxe obaş, abinëm këno bëteli asoxari an, eño dëwënaxën obaş ar nemik an.

²⁵ Xarak, gër ndebi ro ocambenjar ocongoki hi baxëna aminëmëra. Işanar in şër ko, bari şës ko obaş këm. Abinëm bëteli këno asoxari ar sebëta këno an.

26 Nemi ko mēŋ bēte obaš kēm. Ako fo hi babi bēn bēcongēbēxi bēn đek.

27 Ga faŷera kēni bēn đek, šēs ko bēte asoxari an.

28 Do yatir ekani ed bēšēsēk cēŋ, alindaŵ ar noŷo ŵa ko hi gayikako bēn đek bēcongēbēxi bēn aŷer ŷer bano?»

29 Yaka kēbi Yesu: «Wēn ata and kēn lifēnd dēŋ ex đe. Aŋun pēni ex na Oñēgw Omēnēk ok, bēte an nang ex na panga ind Kaxanu inŋ.

30 An nang ex na nde mēne yatir ekani ed bēšēsēk, eñer ax gi na? Bēsošan bēn do gē bēsoxari bēn ang omeleka fo kēni hi yaŋ gēr orēn.

31 End ekani ed gēr ecēs eŋ, elod an pēn ex na nde er fel kēŋun Kaxanu in? Ga re ko:

32 «Wēno ex Kaxanu, ar yata kēŋo Abēraxam an, wēno ex Kaxanu, ar yata kēŋo Isak an, bēte wēno ex Kaxanu, ar yata kēŋo Jakob an.» Ata re ko bēte Yesu: «Awa eŋo ŵasinēdoŋun mēne Kaxanu, Kaxanu ir bēbēngw exo, axo gi ex na ir bēšēsēk.»

33 Ata đek bēr baŋo baxēt bēn, šaran kēbi end osēyali orexēm eŋ.

End apela anēngw eŋ

34 And wēl kēni ofariseŋ ok mēne Yesu abon bon kēbi bēte Osaduseŋ ok, fedēr kēni.

35 Ata ga ŷandi kēbi eno bon Yesu sana kēno asēyali ar acariya and Moyis eŋo mēkara. Ga sēka kēŋo ŵēka kēŋo:

36 «Asēyali, apela and fe ex anēngw aŋ gēr acariya and Moyis?»

37 Yaka ko Yesu: «Nanēlo Kaxanu, Axwēn arey an, gē yomb irey ak đek, gē enjēŵ endey ak đek, gē anjēlan andey ak đek.»

38 Apela aŋo ex and xucak đek aŋ, mēŋ ex anēngw aŋ.

39 Baxētēl and bētēk aŋ: «Balindēlexi end ašandax eŋ ang ki balēnd end gaf irey ak.»

40 Acariya and Moyis aŋ đek do gē osēyali or bēlaŵēnel bēr Kaxanu ol đek, gēr šapela šaki baŋo ex.»

41 Gēr ed šarēr bani ofariseŋ, Yesu ŵēka kēbi endey eŋo:

42 «Ake yēla kēn end Afexēn eŋ? Ar andēŵera and noŷo hi ko?» Yaka kēno: «Oko, ar andēŵera and Dafid!»

43 Ata re ko bēte Yesu: «Ga ŷēm ko gē panga ind Angoc Amēnēk inŋ, Dafid baŋo ŵacēnd Afexēn an, Axwēn arexēm and baxo rend:

44 «Axwēn an fel kēŋo Axwēn aram an. Nēpal gand liŵ iram ro, xali mi korēn bērangoyēra and gē wēj bēn xali eyēbi bēña.»

45 Gayikako Dafid mēŋ dēŋ kēŋo w̄acēnd Afexēn an, Axwēn arexēm, mondake cēŋ hi ko Asēñiŵ arexēm?»

46 Bari gabatak ax kor bana eŋo yaka. Ata elod yatijo ala bax yēxw na eŋo mēka yēy.

23

End bēšalen do gē Ofariseŋ eŋ

1 Akey amat, Yesu babi felērand amēxwēr aŋ gē bēsēfan bērexēm bēn.

2 Ata ko rend: «Bēšalen bēn gē ofariseŋ ok bētēk gēr añēpara and Moyis do kēnēbi sēyalind bela bēn.

3 Mēŋ ex, mayindēn ang kēnun sēyalind ak. Bēte tēfindēn er kēnun felēnd in. Bari kērenēbi tēfētēlind na ang kēni rind ak. Bēn ani dind na er kēni sēyalind in.

4 Ang bēr kēbi libēnēnd bonēb botibax bela fo hi kēni xarak bēn gē tēkērak anēbi dēcand na.

5 Enēbi kwitaxēnēnd bela bēn, imboto kēni fugand gēr eyiŷ, do kēni ūsfand bocud bond gē oñañēn*.

6 Mbaŋ ñan kēni eye ed nē er hik ñambēran el do gē eketēna ed axwēn ofēna el. Mbaŋ ñan kēni bañēpara band gēr lēngw baŋ gēr baciŵ bacaleya. Bēte gēr ed kēni yēpara mbaŋ kēbi nēnganēnd enēbi cēmarand bela bēn.

7 Bēte mbaŋ kēbi nēnganēnd enēbi macēnd “asēyali.”

8 Barikan wēn kēren mand na enun mac “asēyali.” Asēyali arewēn an abat fo ex, do wēn dēk aminēmēra hi kēn.

9 Do ala kēreno macēnd na “Faba” gēr ebar, gayikwa abat fo ex Sorix irewēn, Faba ir yaŋ gēr orēn in.

10 Kēren mand na enun mac alēngw. Wēno Afexēn an gabat fo hik alēngw arewēn an.

11 Alēngw arewēn an gilexo ariyenin arewēn.

12 Ar kē rafēna an, Kaxanu alat kēŋo lat, do ar w̄ak eno bēña an, Kaxanu arafēn kēŋo rafēn.»

13 Yesu ūom ko: «Wēn bēšalen bēn gē ofariseŋ ok, bēyēŋēnax bēr kē labayand hi kēn, ata mbaŋ wē kēŋun. Ebēt ed owun or gēr orēn el kēn wedind. Wēn dēŋ an dīlēnd na, bēte anēbi tēbēnd na eni dīl bēr yāndi kēbi bēn.

14 Wēn bēšalen bēn gē Ofariseŋ ok, bēyēŋēnax bēr kē labayand hi kēn, mbaŋ wē kēŋun! Wēn kēbi yambarand bēsoxari bēsebēta sebēta bēn. Bēte wēn fo watak ašale, ašale, ašale, mēŋ ex kiti indewēn iŋ gē pit fo kē yēka.

15 Aŵē wē kēŋun wēn bēšalen bēn do gē ofariseŋ ok, wēn bēr ex bēyēŋēnax bēr kē labayand bēn! Angwēngw and ex

* 23:5 23.5 Polo gēr bēmboto bēnd bani fugand bēŋo, bēngas bēnd er rek Akayēta and Kaxanu in bani yēgwēnd.

yo kën xegëtand, gër ed ex yo gër ebar kën hërënd eno dënaxën ala gër cale indewën. Do ala ajo and ko hi ašalek aņ, eno di bakëlëbëd baki ar gër xodux, ar wënak nëmëc wën.

16 «Ata mbaņ wë kęņun wën bër kębi lęngwelind bela bën, xarak bęšiŵëk en, bęyęņenax bër kę labayand hi kën! Wën kębi felënd bela bën mēne ala exo yašaranënd Aciŵ and Kaxanu aņ, xarak axo di ex na er re ko in, ošęba aņo dęk na. Bari angēmēne exo yašaranënd kaņe ir lęf in, xarak axo di ex na er re ko in, alęk kęņo lęk ošęba ol.

17 Ata and an yęlarand na ex đe! Ineŵa xurik ex kębën: kaņe in nde, ba Aciŵ and Kaxanu aņ nde, męņ ar kę wënēnënd kaņe an?

18 Wën kębi felënd bęte bela bën mēne ala exo yašaranënd angęb aņ xarak axo di ex na er re ko in, yowęy aņo gi na. Bari exo yašaranënd šadaxa ir ex yaņ gër angęb in, xarak axo di ex na er re ko in, alęk kęņo lęk ošęba ol.

19 Ata and an yęlarand na ex đe! Ineŵa xucak ex kębën: ba šadaxa in nde? Ba angęb aņ nde męņ ar kę wënēnënd šadaxa an?

20 Ar kę yašaran angęb an, anęka yašaran ko đek gę er ex yaņ gër angęb in.

21 Ar kę yašaran Aciŵ and Kaxanu an, anęka yašaran kęņo Kaxanu męņ ar lęgęk na an.

22 Ar kę yašaran oręn an, anęka yašaran ko aņępara and owun or gër oręn aņ do gę Kaxanu męņ ar yępaxęnęk an.

23 Wën bęšalen bën, gę ofariseņ ok, bęyęņenax bër kę labayand hi kën, ata mbaņ wë kęņun! Emed ed dim el aye yek: hik ir esęngęng, hik ir eyamęn, hik ir ongęn. Barikan, ola or šenene ol, gę axaŵęnan in, do gę egi ed ala axwęta xwęta el lęngwęk gër acariya and Moyis. Beņo doņun bal nëmëc xarak an teb ex na emed ed dim el.

24 Wën bęlęngweli bęšiŵëk hi kën! Mondake kęno hęlënd yer gelemba in, do kęno sępënd eņoņęn eņ?

25 Wën bęšalen bën gę Ofariseņ ok, bęyęņenax bër kę labayand hi kën, ata mbaņ wë kęņun! Odęyamb odewën ok kën wënēnënd fac fac in, xarak ed lęf lęf el đek buyaręk. Gër owękw orewën er xęņęk: orek do gę oņandi oņęņenax.

26 Węj fariseņ ijo, ang ašiŵëk fo hi kęy! Nebęl pere odęyamb ok ed lęf lęf el đamana ey mēnēnaxën ed fac fac el!

27 Wën bęšalen bën, gę ofariseņ ok, bęyęņenax bër kę labayand hi kën, ata mbaņ wë kęņun! Ang oņeg od fešęn kęni fo fac fac in hi kën. Barikan, polo ošapar owēręk do đek obuyaraxik fo fęxwęk.

28 Ata wën, mondako hi kën: gër ogës od bela ang bër ŝenene fo xarak bëÿëñenax bër kē labayand hi kën. Yer betëmbak fo hi kën.

29 Wën bëŝalen bën, gē ofarisenj ok, bëÿëñenax bër kē labayand hi kën, ata mbañ wë këñun. Wën dëñ kē bayënd bañeg band bëlaŵënel bër Kaxanu bañ. Wën kē ÿañëñend bëte bañeg band bër ŝenene bañ.

30 Bëte wën fo kē rafëñand mëne kido angwën and bëxarëk bërewën añ hi ban, an bar dona gē bën gër edaŵ ed bëlaŵënel bër Kaxanu bëjo.

31 Wën dëñ kē reyand osede or këñun lëxwënd ol ga kën rend ako mëne wën ex obaŝ or bër laŵ këbi bëlaŵënel bër Kaxanu ol.

32 Ata kemëñayin de en mendëra, baŝin xali ex dëmbuca eñëñenax end bëxarëk bërewën eñ!

33 Ata wën ang bandën fo hi kën, ang otaw-orang fo hi kën! Mondake kën xwëÿëta kiti ind gē xodux in?

34 Mëñ ex, wëno alawëneli laŵëneliw këmun: bëlaŵënel, gē bërenik, do gē bëŝalen. Barikan wën, mar alaw këñëbi laŵ, mar fika këñëbi, mar xëmëra këñëbi xali gër baciw bacaleya bandewën, do mar narëndëra këñëbi xali. Gē angol gē angol këñëbi ÿana eñëbi tëfërand.

35 Ata wën awëcan këñun wëcan kiti in nē end oŝat or lexik gër ebar eñ. Anëp këñun nëp nē end oŝat oño. Ga ÿana ÿana ko gër oŝat or Abel, ar ŝenene an, Kaxanu dek ko ŝëf xali gër or Sakari, aŝëñiw ar Berekiya an, ar laŵ këno fëco angëb fëco ebët, lëf gër yangana ir Aciw and Kaxanu an.

36 Dal in këmun felënd, wën bela bër gē okey oko bëjo dëñ këñun wëcan dek beño.»

End Yesu do gë Bëyerusalem eñ

37 «E Bëyerusalem, wën këbi laŵënd bëlaŵënel bër Kaxanu bën. Wën fo këbi fëtërand gē oxaÿ xali eni cës dek bër këñun laŵëneliwënd bën. Wëno bandanjëm xacëra ke mun bar ang këbi barënd ecare obaŝ orexëm dila gër obafe odexëm ak. Bari wën añ ma ex na.

38 Ata nē eño ko ÿañëtaxën Kaxanu Aciw andexëm añ.

39 Ga re këme, doro fela këne ewat el xali yatir kën re: “Betalexo ar kē yowënd gē oŵac or Axwën an!”»

24

End eyëcar ed Aciw and Kaxanu eñ

1 Ata Yesu ga ko ŝan gër Aciw and Kaxanu, bëŝëfan bërexëm bën re këni: «Asëyali, nëkonël bameñ band bongaÿ bañ ang yëlëra këni ak, monje yek de.»

² Yesu yaka kēbi: «Dal in kēmun felënd, bameŋ band kēn watënd baŋo, dek kē yēcar; ekaŋ gebatak ax bayi na eyələtērēx!»

³ Ga ŋat kēni gēr etënd ed gē bañarēka, Yesu yēpa ko. Ata ga xeta kēno bēsēfan bēn, wēka kēno: «Asēyali, pelələbo ba nand fe kē yēcar Aciw̄ and Kaxanu aŋ? Ine kēbo w̄asin mēne anēka kē saxēgund ebakaw edey el do gē ekwēt ed ngwēn el?»

⁴ Ata Yesu yaka kēbi: «Diyindēn gē onden oŋ, ala kēreŋun yifad na xali en ma endexēm eŋ.

⁵ Bela bēranjēm kē yowērāw gē oŋac oram ol do eni dend: “Wēno ex Afexēn an.” Ata mondako kēnēbi yifa bēranjēm.

⁶ Ado awəl kēn yāna en wəlënd oŋer or kē fēt gēr owar oŋ. Mongwəl dēŋ kēn yāna en wəlënd edandēr el. Bari kēreŋun dēgēnēd na! Afo ex kuca pere beŋo, xarak ax gi ex na pere ekwēt ed ngwēn el.

⁷ Er kēbi yāna ebi takērērand bela bēn gē enēng gē enēng, do gē ebar gē ebar. Nē ed mar enjo etēm kēbi yāna ebi wēcanēnd. Bēte nē ed mar, ebar el kē yāna ex dēgēnd.

⁸ And kē xuca dek beŋo aŋ, nangin mēne aŋana fo yānak toro iŋ.

⁹ Ata alēxw kēnun yāna enun dēxwēnd nē er kēn soro, bēte alaŋ kēnun yāna dāwēnd. Dek benēng bend bela beŋ kēnun ūsēra nē end oŋac oram.

¹⁰ Bērēmar gēr enga endewēn, and kēni yāna eni watënd beŋo dek aŋ aŋēpēgēnan kēbi yāna ebi nēpēgēnanēnd endam eŋ. Do bēranjēm kē yāna ex yifarēnd, bēranjēm kē yāna ex cusērēnd nē end oŋac oram.

¹¹ Bēlaŋwēnel bēnēgwēš bēranjēm kē ūsanayaw na do enēbi yifand bela bēranjēm.

¹² Mbaŋ kē yēmb eŋēŋēnax eŋ gēr ngwēn ro, ata gēr oŋēkw or bela bēranjēm aŋana aŋ abašēta kē bašēta.

¹³ Barikan, ar kē xemēna xali yatir kē xwēt endexēm an, afex ko fex.

¹⁴ Atēfētān and owun or Kaxanu aŋ afem kē hi mopem dek ebar el do gēr ed ex yo. Mondako kē hixēn osede gēr benēng bend bela. Ata amēd aŋo fo kē xwēt ngwēn iŋ.»

End amena acaraxik eŋ

¹⁵ «Mēŋ ex and kēno watënd aŋwēndēran aŋaraxik ar reya baxo alaŋwēnel Daniyel mēne ayow ko yow aŋ, lēf gēr ed šēbak, awa pēnileŋo aye ar kē fēnēnd akayēta aŋo an*.

¹⁶ Mēŋ ex, bēr lēgēk gēr ebar ed Yude bēn gērēxēdēlexēni gand osēnd.

17 Bëte ar kë hi yaŋ në ejur ed këbe an, gërëlexo. Kërëxo pedan na yëŷ lëf.

18 Ar kë hi gër ošënga an, gërëxëlexo. Kërëxo bakan na banjëm bandexëm gër iciw̃.

19 Awa amëd aŋo, mbaŋ këni soro bësoxari bër gë bacël bën do gë bër këbi yerinënd obaš bën.

20 Mëŋ ex caleyindën kërëx ŋatëgu na ongër ondewën oŋ amëd and gë ayem, ba gë akey and eteyëta.

21 Ata bakey band toro itëm kë hi. Elod ga ri ko Kaxanu ngwën iŋ ala ax wat ex na toro indako rako iŋ, bëte din ala ax wat na.

22 Kaxanu abašëta ko bašëta bakey band toro baŋo, në end bela bër sana këbi eŋ. Angëmëne axo bašëta ex na, ala ax pex na.

23 Angëmëne ala eŋun pelënd: “Nëkodō ro Afexën an!” ba “Fën exo Afexën an”, kërëno kwëta na.

24 Bëlaŵënel bënëgwëš kë šanayaw na do eni dend mëne bëfexën hi këni. Ari këni yana eni dind becarax enëbi yifaxënënd bela bën. Kido mokam, ado bër sana këmëni wëno bën dëŋ ayifa yifa donëbi.

25 Awa damana ex ŋatëgu toro iŋo këmün nangënënd beŋo.

26 And kënun fel mëne Afexën an gër ladawe watëgu këno aŋ, kërëno yed na. Ba enun pel mëne lëf gër baciw̃ banakaya exo, kërëno kwëta na.

27 Enimin ga re këme, ang kën watënd ebingara el cangët orën ak, mondako këne watëf wëno Asëñiŵ ar ala an yatir këme bakaw.

28 Ax gi ex na nde gër ed ex embër këni barërënd oyafe ol? Mëŋ ex yatir këme bakaw, ala ax nem na.»

29 Ata re ko bëte Yesu: «And kë xuca bakey band toro baŋo: eñan eŋ aŵëdëwëda kë wëdëwëda, facaw̃ in alof kë lof, oŵal oŋ axwëcëta kë yana ex kwëcëtand do dek bebër gë panga gër orën bën kë sëngërebëtarā.

30 Ata amatinali and wëno asëñiŵ ar ala aŋ ašanaya kë šanaya yaŋ gër orën. Do benëŋ bend bela beŋ dek gër ebar ro kë yana ex denitand në end wëno asëñiŵ ar ala eŋ. Awat këne watëgu gër orën ga këme šëlaw gë baŋar baŋ, gë panga iŋ do gë enjaran etëm.

31 Meleka kë farix na kereloŋ, and këni wël ocandaŵ aŋ enëbi bar bër yata këmëni bën bebët yo bebët ir orën, ebar el dek.

32 Mayin eŋun tëyali apënëtal and andan aŋ. Ax gi ex na nde and kë nëtënd ođini aŋ kën nangënd mëne dam ex ecaša el?

33 Bëte wën and kën wat ðek beŋo aŋ, nangin mëne wëno Asëñiŋ ar ala an gogo këme bakaw, ado gër ebët hi këme.

34 Dal in këmun felënd, an cësëra na ðek ex ñana toro ind këmun felënd ayow kë yow iŋo.

35 Orën ol gë ebar el axuca kë xuca, barikan eyeyan edam el laŋ kë bayi.»

End ekwët ed ngwën eŋ

36 Ata Yesu re ko bëte: «End akey eŋ do gë end apëxëd and këme bakaw eŋ, ala gabatak ax nang ex na: ax gi ex na omeleka od gër orën ok, ax gi ex na wëno Asëñiŋ ar ala an. Faba Kaxanu gabat nangëk.

37 Ang fënga babi ampumbuluÿët aŋ bela bën angwën and ebaxo Nowe ak, mondako fo këmëni fënga bëte wëno Asëñiŋ ar ala an, yatir këme bakaw.

38 Damana ex yow ampumbuluÿët aŋo, bela bën er xwënda bani: ñambëran, gë oşeß, gë oÿër, do gë eñërendër ed obaß orebën, xali yatir lil ko Nowe gër akuluŋ.

39 ÿoweÿ abani yëla na xali ñatëguk ampumbuluÿët ga sëbëk tëb itëm, ÿemeli këbi kwëc ebar el ðek. Ata nemira këni ðek ang ebani ak. Ako fo këbi bët yatir këme bakaw wëno Asëñiŋ ar ala an.

40 Bela bëxi eni ñandërand në oşënga, abat këmo wëla, mo tëb ajo.

41 Në er këni sëŋërand bësoxari bëxi, abat mo wëla, ajo mo tëb.

42 Mëŋ ex, titinayin gayik an nang ex na yatir këme bakaw wëno Axwën arewën an.

43 Aye fëni këŋun mëne axwën iciw an, exo nangënd nand ko yow arek na, afer na ko ferëna. Aŋo tëb na exo tënga iciw indexëm iŋ.

44 Ga re këme, wën bëte giyindën bëwelëk key yo key gayik wëno Asëñiŋ ar ala an, and bayik an yëland na abaka këme bakaw aŋ këme şanayaw.»

End apënëtal and bëriyenin bëxi eŋ

45 Ata Yesu baß ko eyeyan el re ko: «Xadëp ir fe wa hik irenik ir xwëta këŋo axwën arexëm xali sebënan këŋo andiyen and ebi ðëband bër ekun endexëm bën nand ÿapëk na?

46 Awa xadëp ijo nëngandëralëŋo angëmëne axwën arexëm an asëk sëk këŋo ga ko ri er fel baŋo exo dind in.

47 Dal in këmun felënd, axwën ar xadëp ijo an asebënan këŋo sebënan ðek acota andexëm aŋ.

48 Barikan angëmëne xadëp ir gë emëkw etëmbak exo, ata ko re: “Axwën aram an ðek nëkaw ko.”

49 Ata ko xwënda ekëm ed bošandaŵ, ñambëran do gë ošeb.

50 Axwën an aŵaŵiw ko ŵaŵiw eŋo pënga xadëp ijo gë akey and axo yëla bana abaka ko bakaw aŋ.

51 Ata damana eŋo dapaxën fac, mbaŋ këŋo šëndën ang këbi šëndën Kaxanu dek bëŷëŋënax bër kë labayand ak. Fac ko ŷana exo tesëxënd do exo ŋatayaxënd ebasa el.»

25

End apënëtal and odënaŵ epëxw eŋ

1 «Ata owun or gër orën ol er wëndërek gë endey end odënaŵ obeja epëxw od ŵed bax odambo odebën ok eno kacaxën šambenjar ir bax ŷërënd fo.

2 Odënaŵ oko er hi bani oco opënrëx do oco od šëdfëta babi.

3 And bani yend gër ekaca aŋ, odënaŵ opënrëx ok ŵed këni odambo odebën ok penarëxe ogu ond këni bašed oŋ.

4 Barikan odënaŵ odenik ok fena këni ogu oŋ në ocëlakuŋ.

5 Ga ŵëdeliw këŋo icën iŋ, rašëra këbi abat abat bën dek.

6 «Emëd ekarëk el, xeŷ ko ala: “Icën iŋ në eŋatëgu exo! Icën iŋ, në eŋatëgu exo! Marayin eno kaca!”

7 Aŋo nëngëtara këni dek odënaŵ obeja ok. Xanira këni ala kala exo nëkon lambo irexëm in.

8 Ata odënaŵ opënrëx ok xara kënebi od šëdfëta babi ok: “Cetinëbo wa təkër ogu ondewën oŋ, në edomi ex odambo odebi ok.”

9 Yaka kënebi: “Ali abo gi na gwac! Yeyin en yëcëgu gër bëfan.”

10 And ye këni aŋ, ŋatëgu ko icën iŋ, odënaŵ od ŵel bax ok lilëx këni gë mëŋ gër aciŵ and ofëna do kwël šoke këni ebët el.

11 «Ga nëkanak, odënaŵ obeja od ye bax eni yëcëgu ogu ok, ŋatëgu këni do këni ŵacënd gër ebët: “Axwën, Axwën, përetënëlebo!”

12 Bari šambenjar ir bax ŷërënd in yakaw këbi lëf: “Dal in këmun felënd, wëno amun nang ex na.”»

13 Ata ga ŋata ko Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Mëŋ ex, wën bëte titinayin gayikako an nang ex na akey aŋ do gë apëxëd and këme bakaw aŋ.»

End apënëtal and bëriyenin bësas eŋ

14 «Bëte ata kë hi ang endey end ala ar ye bax damana fo. Damana exo yexën ŵac këbi bëriyenin bërexëm bën do sebënan këbi napul irexëm in eni cënan.

15 Er yëlëra bafi: aŷanar an, okilo oco od kaŷe; axinëm an, okilo oki do asasën an, kilo ibat. Er hi bax ala kala exo cënan er fëxwën këno in gë oxor orexëm ol. And ri ko mondako aŷ, ala ajo ye ko kwël.

16 Ataŷ ar fëxwën baŷo okilo oco an, ye ko gër andiyen. Şënan ko kaŷe ir fëxwën baŷo axwën arexëm in, şot ko okilo oco ocëxe.

17 Bëte ar fëxwën baŷo okilo oki an, şot ko okilo oki ocëxe.

18 Barikan ar fëxwën baŷo kilo ibat an, ye ko nac ko ambëxw gër ebar, do wëg ko kaŷe ir axwën arexëm in.

19 «Ga nëkak, axwën ar bëriyenin an, wăŷiw ko. Ata wăc këbi bëriyenin bërexëm bën eno pelëra ala kala ba mondake şënan ko kaŷe ir sebënan baŷo in.

20 Ar fëxwën baŷo okilo oco an ŷatëgu ko gë okilo oco ocëxe, re ko: “Axwën, okilo oco sebënan baye. Nëkoda ga şotëli këme okilo oco ocëxe.”

21 Axwën arexëm an yaka ko: “Yo wëj ariyenin ayekax hi këy, ar mokwëta mbaŷ hi këy. Bëbër sebënan bami bën ax nëmb bana do lëkayali këy şenene. Gërëgako bebëranjëm këmi sebënan. Ga nëngandëra ke ako, wëj bëte anëngandëra ki nëngandëra!”

22 Ar fëxwën baŷo okilo oki an, ŷatëgu ko bëte gë okilo oki ocëxe, re ko: “Axwën, okilo oki sebënan baye. Nëkoda ga şotëli këme okilo oki ocëxe.”

23 Ata yaka ko axwën an: “Yo wëj ariyenin ayekax hi këy, ar mokwëta mbaŷ hi këy. Bëbër sebënan bami bën ax nëmb bana do lëkayali këy şenene. Gërëgako, bebëranjëm këmi sebënan. Ga nëngandëra ke ako, wëj bëte anëngandëra ki nëngandëra!”

24 Hatëgu ko ngwa ar fëxwën baŷo kilo ibat an. Ata re ko: “Axwën, anang nang këme mëne wëj mbaŷ xem ki ataxan: asaŷ këy sayënd eyamb el gër ed bayik ay nedëra bana. Bëte axana këy xanand gër ed bayik ay hiş bana.

25 Ga yëdara bame şonaxën bame kaŷe irey in mongwëg gër ebar. Nëkoda, kanal er xwën këy in.”

26 Ata yaka ko axwën aŷ: “Ata wëj ay ye ex na de! Ar ariyenin axwëlaraxik ey! Anang nang këy mëne asaŷ këme sayënd gër ed bayik ame ned bana, axana këme xanand gër ed bayik ame hiş bana.

27 Barikan ey kwëtëdo kaŷe iram in gër otaxan od bëwëxëta bër kodî. Ga bakaw këme ako ata xana dome gë er şënak.”

28 Ata na dëŷ fel këbi bërandiyen boşandaŷ: “Kanino tan kaŷe ir lëkaya ko in eno yël ar gë okilo epëxw an.”

29 Ar kë şënan yo er şot ko in, Kaxanu asënd këŷo sënd xali exo cotëra nëmëc. Bari ar bayik ax cënan ex na an,

ado er xaŷ kēŋo in dēŋ kēŋo xan.

³⁰ Gērēgako ariyenin axwēlaraxik ajo, pimēxēno fac gēr ecamēdan, gēr ed kēni sesēnd bela, gēr ed kēni űatayand ebasa.»

En kiti ifelatar eŋ

³¹ «And kēme bakaw wēno Asēñiŵ ar ala aŋ, gē enjaran endam eŋ, gē đek omeleka odam ok, nē añēpara and owun kēme ŷēpa.

³² Ata yatijo, benēng bend bela beŋ đek eni barērēgu gēr ed kēmi hi. Ata mēni pitēndēr ang kēbi fitētērēnd axadac opeŷ ok gē obeci ak.

³³ Mēni bar opeŷ ok gand liŵ iram do obeci ol gand űame.

³⁴ «Wēno emun eŋ dēŋ kēbi felēđ bēr gand liŵ iram bēn: “Tēkawēne wēn bēr betak gēr Faba bēn. Kanayin owun or xēñēnan baŋun elod ga űanak ngwēn ol.

³⁵ And xor baxe enjo aŋ, wēn yēl baxe er kēme yamb in. Sel baxe men, yēl kēne me eceb; hi bame aliyer, xwētaya kēne.

³⁶ Tēb gē eman ebame, űudēra kēne. űēxwēra bame, yeli kēn űēma kēne; hi bame gēr epēra, yēkwali kēne.”

³⁷ Ata bēr űenene bēn ene mēka: “Axwēn, niŷe xor baxi enjo do biyi yēl kēmi er kēy yamb? Niŷe sel baxi men do yēl kēmi ey ceb?

³⁸ Bēte niŷe hi bay aliyer do biyi xwētaya kēmi? Niŷe bayi bay tēb gē eman eŋ do űudēra kēmi?

³⁹ Niŷe űēxwēra bay do biyi yeli kēmi mi cēma? Niŷe hi bay gēr epēra do yēkwali kēmi?”

⁴⁰ Ata mēni yaka wēno emun eŋ: “Dal in kēmun felēnd, nand rin kēno yo enjekax gēr ga bak yo, abat gēr bēmaŷe bēndam, wēno rin kēne.”

⁴¹ «Bēte afel kēmēni felēđ bēr gand űame bēn: “Nacētaxēne fa, wēn bēr xoŷēn kēŋun Kaxanu bējo! Yeyin gēr xodux or din ir din ol, or fētēn ko ebi đapaxēn űabucara in do gē omeleka odexēm ok.

⁴² And xor baxe enjo aŋ, wēn ane yēl bana er kēme yamb in. Sel baxe men, ane yēl bana me eceb.

⁴³ Hi bame aliyer, ane kwētaya bana. Hi bame tēb gē eman eŋ, ane cudēra bana. űēxwēra bame, wēn an yeli bana ene cēma. Bēte hi bame gēr epēra, ane yēkwali bana.”

⁴⁴ Ata eni yaka bēn bēte: “Axwēn, niŷe wa xor baxi enjo eŋ, niŷe wa sel baxi men, niŷe wa hi bay aliyer; niŷe wa hi bay tēb gē eman eŋ, niŷe wa hi bay gēr epēra do biyi ami đēba bana?”

45 Ata këmëni yakaf: “Dal in këmün felënd, nand bayik ano din ex na enjekax gër ga bak yo, ar wãk endam an, wëno bayik ane dine na.”

46 Ata bër gand šame bën kē ye gër toro ind din. Barikan, bër šenene bën eni dīl gër anıyan and din.»

26

End efaŵ ed Yesu eŋ

1 And řata ko Yesu đek bend babi sęyalind aŋ, fel kębi bęsęfan bęrexęm bęn:

2 «Ax gi ex na nde anang nang kęn męne bakey baki fo bayik ex řat Ofęna or Apexa ol. Awa gę ofęna olo kęne lęxw węno Asęniŵ ar ala an do ene đaŵ mopika nę kęręwa.»

3 Ata amęd aŋo, baręręgu bani bęšadaxan bęlęngw bęn gę bęxaręk bęr Bęšęwif bęn gęr yangana ir Kayif, ašadaxan alęngw ar niy ijo an.

4 Ga xanar kęni, xetan kębi eno tęra yir fo Yesu eno đaŵaxęn.

5 Er bani rend męne kęreno tęra na wat-wat gę amęxwęr aŋ kędi kę wonjo ofęna ol.

6 Amęd aŋo, ye ko Yesu gęr ingol ind Betani, gęr iciŵ ind Simon, ar gę amęy an.

7 Ata gęr ed yępara bani, lilęgu ko asoxari do sęka kęjo Yesu gę šęlakuŋ ir gę angiri ir xem bax mbaŋ akanji. Ata nand bani yambęrand na, asoxari an xoš kęjo Yesu gę angiri ijo gęr gaf.

8 Ga wat kęni eŋo, bęsęfan bęn xoýęn kęno ba ine nemınaxęn baxo angiri ijo mondako.

9 Akanji and šenene hi dox mopan do kodı enębi mocetęrado bęxaýęnaxık bęn.

10 Ga wata kębi Yesu, węka kębi: «Inęwa kęno hębandęraxęnęnd asoxari ajo? Enjekax rin ke węno.

11 Węn laŋ gę bęxaýęnaxık bęn ga hi kęn wa. Bari węno ane bayiye na din.

12 Ga xoš ke ako gę angiri ijo, eman endam eŋ nęm ko gana-gana fo ond gęr yęg oŋ.

13 Dal in këmün felënd, gęr ed kęni fem yo Atęfętan aŋo gęr ngwęn ro, areya kęni ýana eni deyand bęte end er rin ke asoxari ajo eŋ. Ata mondako kęno ýana eno kwıtaxęnęnd.»

End Yuda do gę bęxadaxan bęlęngw eŋ

14 Bęsęfan bęr Yesu bęn er hi bani epęxw gę bęxi. Ata abat, ar bano węcęnd Yuda Isękariyot an, ye ko gęr bęšadaxan bęlęngw.

15 Ga fiat ko wêka kêbi ba ine këno yêl angëmêne arêca rêca kêbi eno tëra Yesu. Ata yêl këno kodî batama ofêxw osas.

16 Ata elod amêd aŋo, baxo şaland Yuda ang ko ri eŋo dêxwaxên Yesu ak.

End ecemar ed ofëna or Apexa eŋ

17 Yatir akey añanar and loxo and bani yambënd Bêşewif bën mburu ind gë lewir këm in. Bêsëfan bën ga sêka këno Yesu, wêka këno: «Fe wa ŷandi ki mi cemëra ed Ofëna or Apexa el?»

18 Yesu yaka kêbi: «Yeyin gër angol, ata kën fed gë ala ar ano nang ex na. Pelidëno mëne wëno Asëyali an rek apëxêd andam aŋ anêka fiatëguk. Bête pelidëno mëne gër iciw̄ indexëm këme ri Ofëna or Apexa ol gë bêsëfan bëram bën.»

19 Ye këni bêsëfan bën rix këni ang fel kêbi Yesu ak do şemërax këni ed Ofëna or Apexa el.

20 Ata genëka, bêsëfan epëxw gë bëxi bën xetëna këno Yesu gër eyambëran.

21 Nand bani yambërand na, Yesu re ko: «Dal in këmün felënd, gër enga endewën ro abat ex ar ke lëxw an.»

22 Na wêlandëra kêbi xali, asëfan kala eŋo mëka: «Wëno nde ex, Axwën?»

23 Yesu yaka kêbi: «Ar ke lëxw an, ar kë xacand gër edëyamb edebat gë wëno hi ko.

24 Dal ex, aşës këme şës wëno Asëniw̄ ar ala an, ang ŷëgw këni endam ak. Bari aŋo ye ex na ar ke lëxw an! Er fecadox din këreno dëw̄ dona.»

25 Ado Yuda, ar hi bax eŋo dëxw an dëŋ, wêka këŋo: «Wëno nde ex Asëyali?» Yesu yaka këŋo: «Ata go dëŋ ex!»

End ecemar ed Axwën eŋ

26 Ga këni yambëra, Yesu wêd ko mburu in, şëkwa këŋo Kaxanu do hëbëndër ko. And yêl kêbi bêsëfan aŋ, re ko: «Kanayin en yamb, eman endam eŋ ex.»

27 Wêd ko bête akalama and gë ngoy aŋ. Ga şëkwa këŋo Kaxanu yêl kêbi, re ko bête: «Yëlarin wën dëk,

28 oşat oram oŋ ex, oşat or eter ed gë Kaxanu oŋ. Oşat oŋo kë şar ebi tebanaxën Kaxanu bamena baŋ bela bëranjëm.

29 Dal in këmün felënd, doru fela këme ngoy in xali yatir këne barëxëye gër owun or Faba. Fën këne şëbëxêde ingaşax in.»

30 Ata and ŷëwëra këni na ojëkan od cale aŋ, Yesu gë bêsëfan bën ye këni kwël ond gër etënd ed gë bañarëka oŋ.

³¹ Ga ñat këni, Yesu fel këbi: «Wën doru gëmëd mban kën yëdara në end oŵac oram, wën dek ke şapëran. Ata mondako kë ñata er yëgw ko alawënel ar Kaxanu in mëne: “Axadac an këmo fëm yem na fo, ata eni capër bër oyel ol[☆].”

³² Barikan and këme xani gër ecës aŋ, gër ebar ed Galile këme lëngwa ene təkëx.»

³³ Na re ko Piyer: «Ado eni gër bëjo dek eni teb gabat, ax gi ex na gë wëno ak.»

³⁴ Ata yaka këŋo Yesu: «Dal in këmi felënd, doru gëmëd, damana exo yata ecare el wëj anëka këye yaxëta batas.»

³⁵ Re ko bëte Piyer: «Ado gido ecës el dëŋ fabër këmi, wëno din ami yaxëta na.» Ata bësëfan bën dek soşanara këni mondako.

End cale ind gër Getësemani eŋ

³⁶ Ga xucak eŋo, Yesu gë bësëfan bën ye këni gër ed këni wăcënd Getësemani. Ga ñat këni, fel këbi: «Ñëparayin ro do wëno me nacëta me calew.»

³⁷ Wac këbi Piyer, gë bosëñiŵ bor Sebede Şak do gë Şaŋ, eno daŋëta. Ga ñat këni, Yesu yana ko këŋo wëlandërand xali şamina ko.

³⁸ Ata fel këbi bër laŋëta baŋo bën: «Awa enjëw endam eŋ anëka şaminak, ecës el fo bayi ke. Cëniyine ro, këreŋun daş na de!»

³⁹ Ga nacëta ko təkër, foxi ko eyiŷ el nêş gër ebar. Ata ko şalend mondako: «E Faba, ey dëxëtëdo, kido awënd wëndëk, akalama and toro and këme şëb aŋo! Barikan dil ang yandi ki ak, ax gi ex na ang yandi ke wëno ak.»

⁴⁰ Ata baka ko gër ed seb babi bësëfan bësas bën, sək këbi ga këbi raş. Na re ko: «Oku Piyer, wën an kore na nde en bayi daşërëxe apëxëd amat and riw këme aŋo?»

⁴¹ «Ga re këme perënayin en calexënënd këdi këŋun naŋëta. Ala an gër onden ondëxëm këŋo yandind exo di enjekax eŋ, barikan në end oñandi od eman ko səkwanaxënënd exo di in.»

⁴² Nacëta ko Yesu gaşëxe do ko şalend ang añanar ak: «E Faba, angëmëne ax mënd ex na ey dëxët akalama and toro and këre me şëb aŋo, dil ang yandi ki ak!»

⁴³ Ga baka ko akinëm, sək këbi bëte ga këbi raş. Ata ado motëkwani bani səkwanënd eni kwëwëta in.

⁴⁴ Ga seb këbi na, nacëta ko bëte gaşëxe do ko şalend atasën ang banëngw ak.

⁴⁵ Aŋo ga bakaw ko gër bësëfan bërëxëm, fel këbi: «Wën xali gërëgako nde xwëndä kën okwëd? Nangin mëne anëka

Ĥatëguk apëxëd and këne sëra wëno Asëñiŵ ar ala aŋ do ene dëxw gër otaxan od bëwendëran aŋ!

⁴⁶ Ado kaniwën ene yeye, dam exo ar ke lëxw an!»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴⁷ Damana ko Ĥatand eŋo, ŝanayaw ko pëlët Yuda, asëfan abat ang ebani epëxw gë bëxi ak. Mëŋ lëngwënëgu babi amëxwër and bëla aŋ eno tëra Yesu. Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën lawënëgu babi. Ata wëlaraw këni bëjo oduxuma, bëjo okwëlekwële.

⁴⁸ Ar baŋo lëxwënd an, fel babi amatinali aŋo: «Ar këmo wëga an, mëŋ ex, tërayino.»

⁴⁹ Ataŋ ga sëka këŋo Yesu, re ko: «Mondake bayi këy Asëyali!» Ata wëga këŋo.

⁵⁰ Ata re ko Yesu: «Xey lawo, er yow këy ey di in dil aŋand!» Na ga wëlën këno, sëra këno.

⁵¹ Ata abat ar enga gë Yesu, regëgu ko duxuma irexëm in gër acëmar, saŵ ko bad anëf and xadëp ir ašadaxan alëngw in.

⁵² Ata re ko Yesu: «Wëj mašël duxuma in gër acëmar gayik dek bër kë wërënd gë duxuma bën, duxuma fo këbi laŵ bëte.

⁵³ Ba yëla këy asëkwan sëkwan këme mo kara Faba mëŋ ar xor dox exe dawëneliw ataŋ ataŋ, omeleka owëli owëli an?

⁵⁴ Mondake cëŋ kë Ĥata er rek Oñëgw Omënëk in mëne afo me toro mondako?»

⁵⁵ Ata Yesu yeyaneli këbi bëte bër gër amëxwër bën: «Wën yowëraw kën ene tëra gë oduxuma do gë okwëlekwële, ba arek axeŷax nde hi këme? Ax gi ex na nde key yo key bamëni sëyalirand bëla bën gër yangana ir Aciŵ and Kaxanu? Bari gabatak axe tëra bana.

⁵⁶ Barikan dek beŋo mondako bax ex gi ex ŋataxën er ŷëgw këni bëlawënel bër Kaxanu in.» Aŋo ŝapëran këno bëšëfan bën, hërëra këni bën dek.

End Yesu gër iciŵ ind Kayif eŋ

⁵⁷ Bër sëra baŋo Yesu bën, wëla këno gër ed barër bani bëšälen do gë bëxarëk bër Bëšëwif, gër iciŵ ind Kayif, ašadaxan alëngw an.

⁵⁸ Ata Piyer këbi sëfa nacët ako bër sëra baŋo Yesu bën, xali gër eyang ed ašadaxan alëngw. Lil ko gër yangana do xetëna këbi bënëkona bën gër ed ŷëpa këni exo wataxën ba mondake kë Ĥata endey eŋo.

⁵⁹ Ata bëšadaxan bëlëngw bën, gë dek Amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ këni ŝaland er këno nagašan Yesu eno dawaxën.

⁶⁰ Bari ado ga nagaşandëra bano bëranjëm, abani şot na etibax. Ata şanayaw këni bela bëxi këni rend:

⁶¹ «Ajo bax rend mëne axor ko xor exo ñam Aciw and Kaxanu aŋ do exo kanin në baqey batas.»

⁶² Ata aşadaxan alëngw an xani ko, wëka këŋo: «Wëj bendanjëm këni nagaşanënd, ba ay yaka na nde?»

⁶³ Barikan Yesu xor ko yem. Aŋo re ko aşadaxan alëngw an: «Gër oŋac or Kaxanu, mëŋ ar gë aniyan an, këme yaşarënd, pelëlëbo angëmëne wëj ex Afexën an, Asëñiŋ ar Kaxanu an!»

⁶⁴ Yesu yaka këŋo: «Iyo go dëŋ ex. Bëte baxëtël me baş mëne awat këne wat wëno Asëñiŋ ar ala an ga yëpa këme gand liw ir Kaxanu, mëŋ Ar xorëk beŷ dek an. Awat këne wat yaŋ gër orën ga këme şëlaw gë banar ban.»

⁶⁵ Ga logën këŋo aşadaxan alëngw an, ñesëra ko acud andexëm aŋ do ko rend: «Anëka şir këŋo Kaxanu! Anëka şir këŋo Kaxanu! Sede nde bayik na exo baş yey? Ine yëla kën?»

⁶⁶ Ata yaka këni: «Ajo ar edaw ex.»

⁶⁷ Kwël na fo yana këni këno soronënd: bëjo asëpan, bëjo awëŋ, bëjo bëte aşën do eno mëka:

⁶⁸ «Gayikako wëj rek mëne alawënel ar Kaxanu ey, pelëlëbo ba noŋo şën ki.»

End eyaxëta ed Piyer eŋ

⁶⁹ Xarak amëd aŋo, Piyer fac bayi baxo, gër ed yëpa ko gër yangana. Ata sëka këŋo endënaŋ, re ko: «Wëj bëte ar enga end Yesu, Agalile an hi këy!»

⁷⁰ Ata ga ko yax Piyer yaka ko poyoma: «Wëno ado ame nang ex na er këy rend in.»

⁷¹ Ga xani ko, ko yend gand ebët ed iciw, endënaŋ ecëxe bëte ga wat këŋo këbi felënd bër hi bax na bën: «Ajo ar enga end Yesu Ibënasaret hi ko de.»

⁷² Ata yaşar ko ga ko yax gaşëxe: «Wëno amo nang ex na de ala ajo.»

⁷³ Ga başanak, bër xet bani gë Piyer bën re këni: «Dal ga ex nde, wëj ar enga end ala ajo hi këy. Ang këy yeyanënd ak nangaxën këmi mëne Abëgalile ey.»

⁷⁴ Na yaka ko: «Corëlexe Kaxanu angëmëne anang nang këmo ala ajo!» Ata amëd aŋo yata ecare el.

⁷⁵ Piyer xwita ko er fel baŋo Yesu in mëne damana exo yata ecare el anëka këŋo yaxëta batas! Ata xwiriş, şan ko fac ko sesëxënd ga şena këŋo mbaŋ er ri ko in.

¹ Ga wecak gëbër, bëshadaxan bëlëngw bën gë bëxarëk bër Bëšëwif bën yëpaxën këni end Yesu eŋ. Ata xetan këbi eno daw.

² Ga xap këno, wëla këno yaŋ gër eyang ed Pilat eŋo kitix mëŋ bête.

³ Ata Yuda, asëfan ar lëxw baŋo Yesu an, šena këŋo ga wat ko mëne anëp dëŋ nëp këno. Bakali ko batama ofëxw osas band kodî ir yël bano baŋ gër Amara and bëshadaxan bëlëngw do gë and bëxarëk bër Bëšëwif.

⁴ Fel këbi mëne mbaŋ lif ko ga fan këŋo ala ar yowëy axo men ex na an. Yaka këno: «Wëj nangëk de eŋo, biyi abo bal ex na!»

⁵ Sam ga yaka këno mondako, Yuda šeñi ko bišaw kodî in lëf gër Aciw and Kaxanu, do ye ko kwël xawayax ko.

⁶ Ga wëdara këni kodî in, bëshadaxan bëlëngw bën re këni mëne ax ñap ex na eni maš kodî ijo gër akwëtaya and oyël or Kaxanu, gayikako akanji and enjëw end ala ex.

⁷ Ata xetan këbi eni yëc ošënga or abay ar ofeya an eni dixën oŋeg od bëliyer.

⁸ Mëŋ këni wacaxënënd xali doro ošënga olo «Ebar ed ošat.»

⁹ Mondako ñata bax er re baxo Kaxanu paš gë Yeremi, alawënel an: «Bëxarëk bër Bëšëwif bën awëd wëd këni batama ofëxw osas band kodî baŋ, akanji and Bëyisërayel aŋ ang fënëta bano ak.

¹⁰ Bête gë kodî ijo këni yëcaxën ošënga or abay ar ofeya ol ang fel ke Axwën ak.»

End Yesu gër kiti ind Pilat eŋ

¹¹ And ñateli këno Yesu gër eyang aŋ, Pilat wëka këŋo: «Wëj nde ex emun end Bëšëwif eŋ?» Yaka ko: «Iyo go dëŋ ex!»

¹² Ako nagašandëra bano xali bëshadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën, barikan mëŋ abi yaka ex na.

¹³ Ata re ko Pilat: «Ay wëlënd na nde dek bend këni nagašandërand beŋ?»

¹⁴ Bari mëŋ aŋo yaka ex na. Aŋo šaran këŋo Pilat xali xurik.

¹⁵ Ofëna or Apexa kala, Pilat asebët baŋo sebëtënd andepëra amat, and këno yata Bëšëwif aŋ.

¹⁶ Xarak, andepëra angwëlik hi bax na and bano wacënd Yesu Barabaš.

¹⁷ Ang šarëregu bani gër aciw and kiti ak, Pilat wëka këbi: «Noyo wa yandi këjun mo tebët doyijo, Barabas nde ba Yesu, ar këno wacënd Kërisët an nde?»

¹⁸ Aye nang baxo Pilat mëne në end oyakërax lëxwaxën bano Yesu.

19 Ata and ýëpa ko Pilat gër aciw̃ and kiti aŋ, alindaw̃ law̃ënëgu ko eŋo pel ako: «Wëj kërey dîl na ðe gër end ar ŝenene ajo! Wëno cëŋ wec soro këme në endexëm në lakeli!»

20 Ata bëshadaxan bëlëngw bën do bëxarëk bër Bëšëwif bën ŝoñ kënebi bela eno nëyali Pilat eŋo tebët Barabas do eŋo ðaw̃ Yesu.

21 Na re ko Pilat: «Bela bëxi bëjo, yatayino abat!» Yaka këni ŝor: «Barabas yata këmo! Barabas yata këmo!»

22 Re ko bëte Pilat: «Do mondake këmo ri Yesu, ar këno w̃acënd Kërisët an?» Yaka këni ŝor: «Pikalo, pikalo gër kërëwa!»

23 Wëka këbi bëte: «Ineŵa wën ko?» Aŋo xeý këni kaš-kaš: «Pikalo, pikalo gër kërëwa!»

24 Ata Pilat wata ko mëne ax mënd ex na eŋo tebët Yesu këdi kë wonjo kaš-kaš angol aŋ. Wëd ko inëp ind gë men do neba ko na dëŋ otaxan ok xali wat këno bën ðek. Ga faý ko, re ko: «Awa end ošat or ar ŝenene ajo eŋ, wën nangëk ðe, wëno ame nang ex na!»

25 Yaka këni bën ðek: «Eyo, mëkayidëlebo Kaxanu end enjëw̃ end ala ajo eŋ biyi gë obaš orebi ol!»

26 Pilat sebët këŋo Barabas do fel këbi ocoroða odexëm ok eno cewëra Yesu ðamana eno pikaxën.

End Yesu gër otaxan od ocoroða eŋ

27 Ata ocoroða od Pilat ok nëcët këno Yesu gër yangana ir eyang. Ga barërëgu këni bën ðek, xeta këno.

28 Ga ŝudëtëra këno banjëm bandexëm baŋ, nëmb këno ocud ombarax.

29 Sawëgu këni bëte inini ind atëx and gë odëmbën, bor këni ang ekamote fo do ŝëxw këno. Fëxwën këno ošët exo ðëkaya gër ataxan and liw̃. And këno sëka aŋ, eni poxi gër lëngw irexëm do eno ðëšënd: «Emun end Bëšëwif, ašëma këmi ŝëmand!»

30 Ocoroða odëmar eno tëpan gër dëxas, oko eno dang gë ošët ol or fëxwën bano ol.

31 And lëšëra këno mondako aŋ, ŝudët këno ocud ombarax oŋ do w̃aš këno banjëm bandexëm baŋ eno mëlaxën gër ed këno fikax.

End Yesu gër kërëwa eŋ

32 Ata enga end ocoroða eŋ këno nëcëtënd Yesu angol and Yerusalem aŋ eno pikax fac. Ga fed këni gë ar bano w̃acënd Simoŋ iß Siren, nëyali këno exo ðapara osëx or këno fikaxënëx Yesu ol.

33 Na lapara ko osëx ol xali ñat këni gër itënd bani w̃acënd Golëgota, mëne ngëŋ «Ind ang egor.»

34 Ata yël këno Yesu ngoy ind bar bani gë bêsân. And sëyi ko aŋ, hëp ko exo ceb.

35 And fika këno aŋ, ocoroda ok šetërend këni banjëm bandexëm baŋ. Bëñak ri bani eni nangaxën ar kë wëd an.

36 Ata jëpara këni gër enëkona.

37 Yabët gaf in fika bani ingomb-gomb ind jëgwaxën bani mëne «Yesu, emun end Bëšëwif eŋ.» Ejo bax amena and laŋwaxën bano aŋ.

38 Afika fika banëbi bëte gë mëŋ bërek bëxejax bëxi: abat gand liw̄ ajo gand šame.

39 Ata bela bër bax xucarand ler gër ed fika banëbi bën, këno širënd Yesu. Sam eni këmëyëta eni de:

40 «Yo wëj bax rend mëne axor këy xor ey ñam Aciw̄ and Kaxanu do ey kanin në bakey batas. Awa pexënyal dorol Enimin, angëmëne wëj ex Asëñiw̄ ar Kaxanu an, pedaw gër kërëwa mi wat!»

41 Alëš bano lëšënd bëte bëšadaxan bëlengw bën, gë bëšalen bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën.

42 Er bani rend: «Oko, mëŋ ar babi racëtënd bela gër toro an nde kë sëkwanënd exo pedaw gër kërëwa! Gayikako mëŋ ex emun end, biyi Bëyisërayel eŋ, pedawëlexo enëŋo kwëtaxëne!

43 Ax gi ex na nde mëŋ ar xwëta këŋo Kaxanu hi ko? Ax gi ex na nde bëte Kaxanu aňan ñan këŋo? Bëte ax gi ex na nde mëŋ dëŋ kë rend mëne Asëñiw̄ ar Kaxanu exo? Awa gërëgako dacëtëleŋo ngwal»

44 Ašir bano širënd bëte bërek bëxejax bër fika banëbi gë mëŋ bën.

End ecës ed Yesu eŋ

45 Ata ebar el đek šamëđanëk elod eňan keŋ gër gaf xali hik poxoš gaf in.

46 Ga xucak bapëxëd batas, Yesu xej ko acakax: «Eli, Eli lama sabatani! Mëne ngëŋ Kaxanu, Kaxanu, inew̄a sebaŋen këye?»

47 Bër hi bax ler na bën ga wël këno, këni rend: «Wëliŋo, alaŋwënel Eli këŋo wăcënd!»

48 Na w̄aran ko ala er ñalu-ñalu, jëmbëgu ko në ngoy ijerëk, fiš ko në ošët do jënën këŋo Yesu exo yuš.

49 Ata xejënaxën këno bër hi bax ler na bën: «Xey wëj, tebëlo ene wate ba ayow ko yow Eli eŋo pexën!»

50 Yesu xej ko bëte acakax do kwël xoti ko.

51 Ata lëf gër Aciw̄ and Kaxanu, anjëm amëgax and bax šetërend në baciw̄ baki aŋ ñesik cidët. Rëgëk bëte ebar el xali šapirak bangaŋ baŋ.

52 Oñeg ok fëñtayararak do bëwënëk bëranjëm xanira këni gër ecës gë beman beñ.

53 Bër şanëragu bax gër oñeg bëjo, lil këni gër Yerusalem, angol amënëk añ, do şanayaxëndëra kënëbi bëranjëm.

54 Ata ocorođa od baño nëkonand Yesu ok, gë alëngw arebën an, ga wat këni ang rëgëk ebar ak do đek bebër xuca bax na bën, yëdara këni, do re këni: «Enimin ajo, Asëñiŵ ar Kaxanu an ebaxo đe!»

55 Bëte bësoxari bëranjëm barërëgu bax na. Ga xwëşaraw këni nacët ako këno nëkonënd Yesu. Bën elod nand ebaxo gër ebar ed Galile sëfaw bano do bano rëcarand.

56 Şëf gër bësoxari bëjo hi bani: Mari Madëlen, gë Mari, nëm ir bër gë abinëm Şak gë Yosef do gë nëm ir bosëñiŵ bor Sebede.

End emëxwëta ed Yesu eñ

57 Ata apenëka añ, ala ar gë napul ar xaniw bax gër Arimate do bano wăcënd Yosef, fiatëgu ko. Mëñ ala ar gë napul ebaxo do hi baxo bëte asëfan ar Yesu.

58 Ata ye ko gër Pilat, xaraw këño eño maş eman end Yesu eñ eno mëxwëta. Ata Pilat fel këbi ocorođa ok eno maş.

59 Yosef fedali këño, fëlëra këño gë këpas iwënëk.

60 Do kwël wëla këño, wëxëtax këño në yëg ixaşax, ir fësën bano mëñ Yosef dëñ gër aparëfac. Ga xwët këno lëf gër xatëx, fëñ ko lilaya in gë angaŷ atëm do kwël wăŷi ko.

61 Nand baño wëxëta Yesu na, ler na yëpara bani Mari Madëlen gë Mari işandaŵ mopabër gë yëg in.

End yëg ir Yesu eñ

62 Yatir akey and eteyëta, bëşadaxan bëlëngw bën do gë ofariseñ ok sëfër këni bura-bura gër eyang ed Pilat.

63 Ga fiat këni, fel këno Pilat: «Wëj axwën arebi an yow këmi mi nangën mëne anëgwëş ajo, and bayi baxo abëngw añ, are baxo rend mëne and kë xuca bakey batas añ, axani ko xani gër ecës.

64 Awa këdi këni yow bësëfan bërëxëm bën eni deka eman eñ do eni deyarand gër bulunda mëne axani xani ko gër ecës, pelëlëbi ocorođa oday ok eni nëkona yëg in xali ex kuca bakey batas baño. Angëmëne ane di ex na mondako, enëgwëş eño kë xuca eñanar eñ!»

65 Ata yaka këbi Pilat: «Ax gi ex na nde bënëkona şot kënëbi na, awa mëlayinëbi gër yëg eni nëkonax ang nang kën ak.»

66 Ata bëşadaxan bëlëngw bën do gë ofariseñ ok sëfër këni gë ocorođa ok xali gër yëg. Ga xër këni oşëba gër angaŷ

and fëjaxën bani ýeg aň, ocorođa od seb banëbi na ok këni nëkonand.

28

End ekani ed gër ecës eň

¹ Ga xucak akey and eteyëta aň, yatir oganjar, mopëd gëbër, Mari Madëlen gë Mari isandaŵ ye këni gër ýeg ir Yesu.

² Ga këni fiat, ebar el kë rëgënd. Ata fedaw ko elod gër orën meleka ir Axwën, xën ko angaý and wedixën bani lilaya ir ýeg aň, do ýëpaxën ko.

³ Ola orexëm ol kë watind ang ebingara fo do banjëm bandexëm baň fešëk xali xurik.

⁴ Ocorođa ok këbi rëgëndërand. Ga xap këbi anjiý aň, këni wëcërand rebe rebe ang bësësëk fo.

⁵ Meleka in fel këbi bësoxari bën: «Wën cëň këren yëdara na! Aye nang këme mëne Yesu, ar fika bano an, këno šaland.

⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko gër ecës ang reya baxo ak. Yowën tan en nëkon gër ed xwët bano.

⁷ Gërëgako, marayin enëbi pelëx bësëfan bërëxëm bën mëne axani xani ko gër ecës. Anëka lëngwa ko gër ed Galile. Fën këno watëx. Wëno eňo bax mun nangën!»

⁸ Ga wël këni eňo, Mari Madëlen, gë Mari isandaŵ wëra këni gë anjiý fo eni űawëta ýeg in. Er bar bax gër owëkw orebën anjiý gë onënga osëm. Hër këni eni tëfëtërax gër bësëfan.

⁹ Ata ga fed këni gë Yesu, šëma këbi. Bën ga sëka këno, foxi këni. Ga këno lëkëra gër osapar, šale këno.

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Këren yëdara na! Yeyin enëbi pelëx bëmaýe bëň eni mara gër ebar ed Galile. Fën këne watëx.»

¹¹ Në fëña fo bayi bani Mari Madëlen gë Mari isandaŵ ga fiat këni gër angol and Yerusalem ocorođa od bax nëkonand ýeg ok. Reyax këni đek gër bësadaxan bëlëngw ang xucak beý ak.

¹² Ata bën wăcër këni gë bëxarëk bër Bëšëwif bën eni ñëpaxën endey eň. Ga wëlër këni na, yël kënëbi ocorođa ok kodí ir bon.

¹³ Afel fel banëbi bëte mondako: «Deyayindën mëne bësëfan bër Yesu bën yowëk gëmëd do reka këni eman eň nand baňun rašënd na.

¹⁴ Do angëmëne exo wël eňo Pilat, biyi axor këmo xor mo pel eňun teban, ýowëý aňun gi na.»

¹⁵ Ocorođa ok xana këni kodí in do ri këni đek ang fel banëbi ak. Ata wëlik endey eňo mondako gër Bëšëwif xali doro.

End epemëra ed Atëfëtan eŋ

¹⁶ Bësëfan epëxw gabat bën, ye këni gër ebar ed Galile, yaŋ gër etënd ed fënëtan babi Yesu.

¹⁷ And wat këno aŋ, foxi këni do këno şalend. Barikan bërëmar aŋëpëgënan babi ŋëpëgënanënd mëne Yesu dëŋ ex.

¹⁸ Yesu ga sëka këbi, fel këbi: «Wëno xwënëk owun or gër orën ol, bête wëno xwënëk owun or gër ebar ol!

¹⁹ Yeyin gër bela gë enëŋ gë enëŋ ebar el dëk, enëbi di bësëfan bëram. Buyindënëbi gër owac or Faba, gë or Asëniŵ do gë or Angoc Amënëk ol.

²⁰ Tëyalindënëbi etëf ed dëk er fel këmun el. Ata wëno, key yo key, këme hi gë wën xali yatir kë xwët ngwën.»

Atëfëtan and Yesu ang yëgw ko Marëk Lilaya in

Akayëta aŋo ro, Marëk yëgwëk. Areya reya ko mëne Yesu afakën bafi fakënënd bësëxwëra bën, anëcët bafi nëcëtënd bangoc bañëñënax baŋ gër bela. Yesu er yandi baŋo bela bën eni kwëta eyeyan edexëm el, xarak ax gi ex na në end becarax bënd baxo rind. Bësëwif bën abarër bani barërend bamëxwër bamëxwër do bano sëfarand Yesu gër obaxët. Bari bëlëngw bër Bësëwif bën ani ma bana eno kwëta. Ašala bani šaland ang këni ri eno dāwaxën ak. Akey amat sëra këno Yesu do lëxw këno gër Pilat, axiti ar wā bax eno dāw mopika në kërëwa an. Ado ga soro ko xali gër ecës, Yesu xorëk ecës el do gë dëk beber ex gë panga ind Eñëñënax bën. Er ex gër akayëta in:

End epemëra ed Šaŋ Batis eŋ: 1.1-8.

End xobuyi do gë atëy and Yesu eŋ: 1.9-13.

End andiyen and Yesu gër ebar ed Galile eŋ: 1.14–9.50.

End dāmana ir Yesu elod gër Galile xali gër Yerusalem eŋ: 10.1-52.

End toro do gë ecës ed Yesu eŋ: 11.1–15.47.

End okani ond Yesu gër ecës eŋ: 16.1-8.

End ang šanayaxën bafi Yesu bësëfan bërëxëm eŋ: 16.9-20.

End epemëra ed Šaŋ Batis eŋ

¹ Mondako yanak Atëfëtan and Yesu Kërisët, Asëñiŋ ar Kaxanu an.

² Ang yëgw ko alawënel Esayi ak: «Nëkof arolawën aram an këmo lëngwalilind gër ngwën exi ŋacan fëña in.

³ Mëŋ kë xejënd gër ladawe:

“Mëxwëtin fëña ir Axwën in!
Debëtin opëña odexëm ok[☆].”»

⁴ Ata šanayaw ko gër ladawe Šaŋ Batis, ar bafi buyind bela an. Afem baxo femënd gër bela eni nëngwët ola orebën ol, ebi buyixën do eni cotaxën eteban ed beñëñënax bendebën el.

⁵ Bela bën dëk ebar ed Yude el do gë dëk Bëyerusalem bën aye bani yend gër ndexëm ebi buyi polo gër yeß ir Yurëdeŋ and këni fut poyoma beñëñënax bendexëm aŋ.

☆ 1:3 1.3 Esayi 40.3

⁶ Šaŋ Batis, acud and omban ond gelemba baxo ŝudand do baxo xapand enar gër edum. Owure babi yambënd do gë dingën ibapuŷ.

⁷ Mondako baxo femërand: «Ar xuca ke panga kë yowënd na. Ado wëno axe ñap ex na me dëngw do me pët ogux od bapef bandexëm ok.

⁸ Wëno gë men këmun buyind, barikan mëŋ këŋun ŷana eŋun buyind gë Angoc Amënëk aŋ.»

End xobuyi or Yesu eŋ

⁹ Angwën aŋo, xaniw baxo Yesu gër Nasaret, gër ebar ed Galile, do yow ko na eŋo buyi Šaŋ Batis polo gër Yurëdeŋ.

¹⁰ And baxo šëpëtand aŋ, Yesu wat ko fol orën ol do Angoc Amënëk aŋ ga ko fedaw ang edëxwëte epešax fo xali lapaxën këŋo. ¹¹ Wëlik oniŵ gër orën: «Wëj ex Asëniŵ aram an! Wëj ex pëlot gër yomb iram do wëno mbaŋ ke balënd endey eŋ.»

¹² Ataŋ Angoc Amënëk aŋ wëla këŋo Yesu gër ladawe.

¹³ Fën rix baxo bakey ofëxw onax do Sindan in axacëra baŋo xacërand eŋo naŋët Yesu. Yesu ŝit gër oŵacar hi baxo do omeleka baŋo rëcarand.

End bësëfan bënax bëŷanar bër Yesu eŋ

¹⁴ Yesu baka ko gër ebar ed Galile and fëra këno Šaŋ Batis aŋ do ko femëraxënd Atëfëtan and Kaxanu aŋ.

¹⁵ Er baxo rend: «Anëka ñatëguk owun or Kaxanu ol, nëngwëtin ola orewën ol, kwëtayin Atëfëtan aŋ.»

¹⁶ Akey amat, Yesu ga ko sëfa bëŋa ir anjer and gër Galile in, wat këbi bër gë abinëm, Simoŋ gë Andëre ga këni lapëra gë owën orebën oŋ. Bëšëpët bër oxan ebani.

¹⁷ Ata re ko Yesu: «Wën tëfëgune tan mun di bëbar bër bela.»

¹⁸ Ataŋ seb këni owën orebën oŋ do kwël sëf këno.

¹⁹ Yesu ye ko bëte imbad, wat këbi bëte polo në ikuluŋ, Šak asëniŵ ar Sebede, do gë abinëm Šaŋ, ga këni wëxëtëra owën orebën oŋ. ²⁰ Ataŋ wac këbi kwël sëf këno. Seb kënebi na Sebede, sëm irebën do gë bëriyenin bën polo gër ikuluŋ.

End ar gë bëyël eŋ

²¹ Yesu gë bësëfan bërexëm bën ñat këni gër Ka-farënowum. Ata yatir akey and eteyëta, Yesu ye ko gër aciŵ acaleya and Bëšëwif, do këbi sëyalirand end Kaxanu eŋ.

22 Mbanj babi şaranënd bër banjo baxëtënd ang ko sëyalind ak bën gayik gë or gapak baxo yeyanënd. Osëyali orexëm ol ax mëndër bana gë or bëshalen bërebën ol.

23 Ata fedëk yatijo, Aşewif ar gë angoc añënjënax yow bax na gër aciŵ acaleya aŋo. And wat këno Yesu aŋ, ala ajo ŷana ko ko xeŷënd:

24 «Ineŵa këy şaland Yesu Ibënasaret? Ba eyëbo nemin nde yow këy? Anang wa nang këme mëne wëj ex Awënëk ar xaniwëk gër Kaxanu an!»

25 Ata Yesu xeŷënaxën këno angoc añënjënax aŋ: «Xey wëj cësinal! Canël gër ala ajo!»

26 Angoc añënjënax aŋ ŷëngëndëra këno ala ajo, ħerën këno xali do kwël şan ko.

27 Dek bër yowëraw bax gër cale yatijo bën şarandëra këbi xali xurik. Ata këni wëkarënd: «Ineŵa ex eŋo? Osëyali oxaşax, or gapak nde ħatënëgu këbo? Yama bangoc bañënjënax banj ga këbi xeŷanënd nde gë panga do këni rind er re ko in!»

28 Ata wëlik oŵac or Yesu ol dek ebar ed Galile el.

End Yesu do gë bëshëxwëra bëranjëm eŋ

29 Ga şan këni gër aciŵ acaleya, Yesu gë Şak do gë Şan sëfër këni gër iciŵ ind Simonj do gë Andëre.

30 Sëk këno aŷaraŵ isoxari ar Simonj ga şëxw këno. Fel këno ataŋ Yesu.

31 Yesu ga sëka këno, lëk këno gër ataxan. Ata xoc këno ataŋ acëxwël aŋ do xani ko ebi dëba.

32 Genëka ga şëlak eñan eŋ, wëlaraw kënebi gër Yesu dek bëshëxwëra bën do bër gë bëyël bën.

33 Angol aŋ dek ħarërëgu këni gër ebët ed iciŵ ind Simonj bën.

34 Yesu fakëndëra këbi bëranjëm. Ata oşëxwëra or ex yo bani fakënd. Anëcët necët babi bëte bëyël bëranjëm gër bela, ababi seb na eni yeyan gayik aye nang bano.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

35 Në ecan ijo, mëd-mëd fo bayi bax ga xani ko Yesu do nacëta ko exo calex.

36 Ata Simonj, gë boşandaŵ këno şalarand.

37 And wat këno aŋ, re këni: «Bela bën dek wëj fo këni şaland!»

38 Barikan Yesu yaka këbi: «Yene gër bëngol bënd ler ro, me pemërax end Kaxanu eŋ gayik në eŋo yowaxënëgu këme.»

39 Mondako baxo sëfërand ebar ed Galile el, gër ed ex yo, do baxo femërand end Kaxanu eŋ gër ħaciŵ bacaleya. Bëte anëcët babi necëtënd bëyël bën gër bela.

End ala ar gë ameȳ enj

⁴⁰ Akey amat, ar gë ameȳ sêka baŋo na Yesu. Ga foxi ko, xara kënjo: «Angëmêne aŷandi ŷandi ki, axor këy xor eye mënën me pak!»

⁴¹ Ga xaŷënan kënjo Yesu, fëm̄ba kënjo do re ko: «Aŷandi ŷandi ke, mënël!»

⁴² Ameȳ aŋ ŷan kënjo ataŋ do kwël wën ko.

⁴³ Ata Yesu ga kënjo xëŋa, re ko:

⁴⁴ «Cësinälil de endey enjo. Yel exi nëkonëx aŷadaxan an. Do diyid ŷadaxa ir angunëtan in ang re ko Moyis ak, mën kën̄i nangëraxën bela bën osede orey ol.»

⁴⁵ Barikan ala ajo, sam ga ŷapër kën̄i na, ŷana ko ko reyarand gër ed ko ye yo mêne Yesu fakën kënjo. Në enjo bayik Yesu abaxo xam na exo ŋat në angol wat-wat ir bela. Në er tēb fo baxo sëlënd do bela bën bebët yo bebët bani xanirawënd, bura-bura eno kacëra.

2*End Yesu do gë aseŷik enj*

¹ Ga rik bakey, Yesu baka ko gër Kafarënowum. Ata nangëra kën̄i bela bën mêne anëka bakaw ko gër iciw̄.

² Barërëgu kën̄i bëranjëm nēs̄ gër ebët xali kën̄i nëñërënd. Do Yesu këbi felërand end Kaxanu enj.

³ Ata ŋatëgu kën̄i bela bënax ga lëfiw kën̄o aseŷik.

⁴ Ga ŷënd kën̄i gër ebët, sëkwan kën̄i eno ŋateli nēs̄ gër Yesu. Sënga kën̄i yaŋ ejur ed aciw̄ and gër ed ebaxo Yesu el, do yëla kën̄o gë ebën el aseŷik an. ⁵ Ga wat ko Yesu mêne bela bëjo axwëta xwëta kën̄o, fel kënjo aseŷik an: «Asëñiŷën, wëno anëka seban këmi beñëŋëxax bendeŷ beŋ.»

⁶ Ga wël kën̄o bēšalen bër ŷëpara bax lëf na bën, kën̄i yëlarand:

⁷ «Wëni ala ajo inew̄a ko yeyanaxënd mondako? Në ecir enjo de Kaxanu! Noŷo wa xorëk eteban ed beñëŋëxax el angëmêne ax gi ex na Kaxanu gabat?»

⁸ Ataŋ ga nang ko Yesu gë onden ondexëm oŋ, ang bani yëlarand ak, wëka këbi: «Inew̄a kën̄ yëlaraxënënd mondako gër owëkw orewën?»

⁹ Inew̄a saxëk? Mo pel aseŷik an mêne anëka seban këmo beñëŋëxax bendexëm beŋ nde gë mo pel: “Wëj kanil, ey dëkw ebën edey el do ey maŷi?”

¹⁰ Barikan en nangaxën mêne wëno Asëñiŷ ar ala an aŷot ŷot këme or gapak or mēni tebanënd bela bën bamena bandebën baŋ gër ebar ro,

11 ga re këme wëj aseŷik an, kanil, ey dëkw ebën edey el do ey maŷi!»

12 Ataŋ xani ko xwiriš aseŷik an, lëkw ko ebën el do kwël šan ko, bela bën dëk wat këno do šarandëra këbi xali. Ga këno šëkwa Kaxanu, këni rend: «Awa endey endako rako eŋ, elod ala ax wat na.»

End Yesu do gë Lewi eŋ

13 And baka ko Yesu gašëxe gër bëŋa ir anjer and gër ebar ed Galile aŋ, xetax këno amëxwër atëm and bela. Ata këbi sëyalirand end Kaxanu eŋ.

14 Ga ŋata ko osëyali ol, xani ko na do kwël ko yend. Wat këŋo Lewi, asëniw̄ ar Alëfe, ga yëpa ko gër aciw̄ and bësëf bër šagale. Fel këŋo: «Wëj, tëfëguye wëno!» Ata xwiriš Lewi, sëf këŋo kwël.

15 Ga xucak eŋo, Yesu gë bësëfan bërëxëm bën këni yambërand gër iciw̄ ind Lewi gë bësëf bër šagale bën do gë bëwendëran bërãnjëm. Gër engã end bela bëjo mban ebani bër baŋo sëfënd Yesu bën.

16 Ga wat këno bëšalen bër ebax Ofariseŋ bën ga këni yambëra gë bësëf bër šagale do gë bëwendëran bën, wëka kënëbi bësëfan bën: «Asëyali arewën an, inewã këni yambëraxënënd gë bësëf bër šagale do gë bëwendëran bën?»

17 Ga wël ko Yesu, yaka këbi: «Bëšëxwëra bën kë yend gër ed exo axora, ax gi ex na bëbëngw bën. Mëŋ ex wëno, bela bër kë wëndërand yow këme mëni mac, ax gi ex na bër šenene.»

End etiw̄i eŋ

18 Bësëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bër Ofariseŋ bën asiw̄i bani siw̄ind. Ata akey amat, yow këni gër Yesu do wëka këno: «Bësëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bër Ofariseŋ bën asiw̄i këni siw̄ind. Inewã bayik ani tiw̄ixënënd na bërey bën?»

19 Ata Yesu yaka këbi: «Asiw̄i nde këni siw̄ind bër këŋo laŋëtënd šambenjar ir kë yërënd bën gër ekana? Ax gi ex na nde gër ga nëka këni yo gë mëŋ ani kor na eni tiw̄i?»

20 Barikan yatir këni šapër gë icën iŋo, asiw̄i këni siw̄i.

21 Këdi kë ŋesi kaš anjëm akarëk aŋ, ala ax kadënd na gë anjëm angašax.

22 Bëte gër bamote bakarëk ala cëlënd na ngoy ingaf gayik and yãna eñen aŋ ata kë fëtìn, do ngoy iŋ gë bamote baŋ ex nemi. Ax gi ex na nde në bamote bangašax këni šëlënd ngoy ingaf iŋ?»

End akey and eteyëta eŋ

²³ Yatir akey and eteyëta baxo xucand Yesu në ocënga od gër ed sëg bax bële. Ata bësëfan bërëxëm bën këni wîşand banjëra banj do këni yakënd.

²⁴ Ata Ofarisej ok wëka këno Yesu: «Ineŵa këni rixënënd bësëfan bërëy bën er bayik ax ñap ex na yatir akey and eteyëta in?»

²⁵ Yaka këbi: «Er ri baxo Dafid ga bot këbi enjo eñ mënj gë bër enga endexëm bën, amëd and ebaxo Abiyatar, aşadaxan alëngw añ, wën elod an pën ex na nde?»

²⁶ Amëd and ebaxo Abiyatar, aşadaxan alëngw añ, ax gi ex na nde Dafid alil lil baxo lëf gër Aciw and Kaxanu yambëgu ko mburu ind ŷap këbi eyamb bëşadaxan fo in xali şet këbi bër enga endexëm bën?»

²⁷ Ga ñata ko enjo, baş ko bête: «Në end ala rixën ko Kaxanu akey and eteyëta añ, bari aņo di ex na ala an në end akey and eteyëta.

²⁸ Mënj ex wëno Asëñiŵ ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

3

End Yesu do gë ar gë ataxan ateŷik eñ

¹ Ata ñatëguk akey and eteyëta acëxe, Yesu ye ko gër aciŵ acaleya, sëk këno ar gë ataxan ateŷik.

² Ata bëşalen bën do gë ofarisej ok këno sitinalind Yesu ba afakën këno fakën gë akey and eteyëta añ eni cotaxën end këno nagaşanaxën.

³ Ata Yesu fel këno ar gë ataxan ateŷik an: «Kaniw ey kwëşa mërëxand ro!»

⁴ Aņo re ko Yesu: «Ineŵa ŷapëk gë akey and eteyëta añ? Edi ed enjekax nde ba edi ed eñjënax nde? Epexën and ala nde ba edaw ed ala nde?» Barikan bën dek şësinara këni yem.

⁵ Ata Yesu nëkon këbi gë oxoŷ fo, aņo nëngan bana end owëkw or farëdadik orebën eñ. Fel këno ar gë ataxan ateŷik an: «Yënël ataxan añ!» Ga yën ko, atañ bëngwëk ataxan añ.

⁶ Ofarisej ok şan këni eni wëlërëx gë od Erod ang këni ri eno dawaxën Yesu ak.

End etana ed oparëxanda epëxw gë oki eñ

⁷ Ata Yesu gë bësëfan bërëxëm bën ye këni ler gër bëņa ir anjer. Na barërëgu këni bela bërënjëm ga xaniraw këni elod gër ebar ed Galile, gër ed Yude

⁸ do xali gër angol and Yerusalem. Na fo bani bête bër xaniraw bax gër ebar ed Idume, ekeg ed yeş ir Yurëdeñ el,

xali gër owar or Tir do gë Sidonj. Amëxwër aņo er yow bani gër Yesu ga bani wëlëxënd bebër baxo rind bën.

⁹ Ata Yesu fel këbi bësëfan bërëxëm bën eni təkaliw ikuluņ exo ñëpaxën polo këdi këno fimelira bela bën.

¹⁰ Enimin, ga babi fakënënd bela bëranjëm bano radënaxënënd hësëxwëra bërëmar eno kwixwëtaxën.

¹¹ Bangoc bañëñëx baņ, areb banëbi rebënd bela bër lil banëbi bën gër osapar or Yesu eni keyaxën: «Yama wëj ga ex nde Asëñiŵ ar Kaxanu an.»

¹² Barikan Yesu mbaņ babi xeÿëxënënd eni teb edeya ed noÿo hi ko el.

¹³ Ata Yesu ye ko yaņ në etënd. Wac këbi bër ÿandi baņo bën do bën yaka këno.

¹⁴ Yata këbi epëxw gë bëxi eni gi oparëxanda odexëm eno ðaņëtarand do ebi ðawëndërand

¹⁵ eni pemërand endexëm eņ do enëbi nęcëtënd bëyël bën gër bela gë panga ind yël këbi iņ.

¹⁶ Bër yata babi bën ebani: Simonj ir nëngwët baņo Piyer,

¹⁷ Şak gë Şaņ, asëñiŵ ar Sebede, do gë abinëm Şaņ. Bën nëngwët babi oŵac ol: «Bëwanerëges» mēne ngëņ Bër ang ekëman.

¹⁸ Na fo bani bëte: Andëre gë Filip, gë Barëtelemi, gë Maco, gë Toma, gë Şak asëñiŵ ar Alëfe, gë Tade, gë Simonj, aŵer an,

¹⁹ do gë Yuda Isëkariyot, ar lëxw baņo Yesu an.

End emenan ed Angoc Amënëk eņ

²⁰ And ŵaÿi këni gër iciŵ aņ, bela bën barërëgu këni gaşëxe xali hi këni amëxwër atëm. Yesu gë odexëm ani cot bana amëd and këni ÿëpa eni yambëraxën.

²¹ Ga wël këni endey eņo bërëxëm bën, yow këni eno tëra gayikako bani yëland mēne: oşen ÿanar këni.

²² Ata bësälën bër xaniw bax gër Yerusalem bën re këni: «Yama ÿëngëtir, emun end bëyël eņ ga lil këņo nde. Gë panga indexëm iņ këbi nęcëtënd bëyël bën gër bela.»

²³ Ata Yesu ŵac këbi ebi pelëra gë bapënëtal baņo do ko rend: «Mondake hik endey eņo? Sindan nde këņo ŵaÿënd Sindan?

²⁴ Angëmēne bër ebar ebat eni merënd, ax gi ex na nde ebar edebën el aşapër kë şapër?

²⁵ Bëte angëmēne bër ekun ebat eni merënd, ax gi ex na nde ekun elo ayëcar kë yëcar?

²⁶ Awa angëmēne Sindan ebi merelind bër ex gër owun orexëm bën, alati ko lati. Owun orexëm ol aşapër kë şapër do ex kwët endexëm eņ!

²⁷ Ala ax kor na exo dîl në iciw̃ ind ar gë ojaw̃ do eņo kandëra napul irexëm in. Afo eņo bon pere, do eņo kap aye exo yëcaxën iciw̃ indexëm in!

²⁸ Dal in këmun felënd, Kaxanu aseban ko sebanënd beñëjënax bej do gë ocir od šîr këno yo!

²⁹ Barikan ar këno šîr Angoc Amënëk an, eteban axo cot na: Gayik anëka ri ko amena and din ir din aņ.»

³⁰ Ga bani rend mëne gë angoc añëjënax hi ko yeyanaxën baxo mondako Yesu.

End bobinëm bor Yesu do gë nëm eņ

³¹ Ata na gër ed bani yeyandëra mondako, fiatëgu këni bobinëm bor Yesu do gë nëm. Ga xwëšaw këni fac, lawën këno ala eņo macëgu.

³² Bon yëmb bani bër xeta bano lëf gër aciw̃ bën. Ga yëpara këni jey, lilëgu ko ar lawënëgu bano an, re ko: «Yakalëbi fac norix gë bobinëx, ga këni šaland!»

³³ Yaka këno: «Nojō ngwa ex nëma do nobën ex bëmaÿe bëndam bëj?»

³⁴ Ga nëkon këbi bër xeta baņo bën, re ko: «Nëkodëbi nëma do gë bëmaÿe bëndam bëj.

³⁵ Ar kë rind er yandi këno Kaxanu an, ajo ex abaÿe do gë nëma.»

4

End apënëtal and ar oned eņ

¹ Ata Yesu këbi sëyalirand gašëxe end Kaxanu eņ gër bëņa ir anjer and Galile. Ga xeta këno amëxwër atëm, Yesu fëra ko polo në ikuluņ do yëpa ko. Bela bën đek xwëšara këni gër ebar, gër bëņa. ² Ata ga këbi sëyalira gë bapënëtal, nëka ko mbaņ. Er baxo rend:

³ «Baxëtin end ala ar nëca bax oned gër ošënga orexëm eņ.

⁴ Ga ko yiš eneda eņ, mar lapak gër fëņa. Ata yow këni ošël ol, hël këni đek.

⁵ Mar lapak bëte gër aparëfac, gër ed ax nëmb bana obar, lëgëk ataņ gayik ax tiw̃ bana.

⁶ And fëtëk oyat aņ, ñayëk đek gayik gë odëmbët këm hi bax.

⁷ Mar lapak bëte šit në acëc and gë odëmbën. And lëgëk aņ odëmbën ok xëšak, ata sëkwanëk ex dëw̃.

⁸ Barikan mar lapak bëte gër ebar ejakax. Ga lëgëk, rafëk, do rëwëk bon: enjëlir emat ofëxw osas, eņo ofëxw ocongebat do eņo keme.»

⁹ Ga ñata ko Yesu apënëtal aņo, re ko: «Awa ar gë anëf an, wëlël exo eņo.»

10 And šapër këni bela aŋ, bayi këni Yesu gë oparëxanda epëxw gë oki odexëm ok. Ata wëka këno: «Inecëŋ këy sëyalixënënd gë bapënëtal?»

11 Yesu yaka këbi: «Wën fo yël këŋun Kaxanu, en nang end dal end šonayak end owun orexëm eŋ. Bër fac bën gë bapënëtal fo këni ŷana eni wëlënd.

12 Mëŋ ex ado eni nëkonënd aye, ani wat na. Ado eni wëlënd, abi pëni na, këdi këni nëngwët ola orebën ol do ebi teban Kaxanu[☆].»

13 Ata re ko bête Yesu: «Angëmëne wën aŋun pëni ex na apënëtal aŋo, mondake këŋun fëni dek bacëxe baŋ?»

14 «Anef an kë nefënd eyeyan ed Kaxanu el.

15 Fëña ir gër ed lapak enedfa in ex bela bër sam eni wël eyeyan elo, ataŋ Sindan exo yow exo dëxët dek gër owëkw orebën.

16 Bête aparëfac aŋ ex bela bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu el, gë onënga fo eni ma.

17 Bari ani gi ex na gë odëmbët, gogo nde ebi yepan. And këbi šopara aŋ, ba enëbi cëndën në end eyeyan elo eŋ, ebi cena xali eni dap caw.

18 Bête odëmbën ok ex bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu el,

19 eni teb ocëmu od aniyan ok, gë oŋandi od napul ok, do gë oŋandi od eman ok ex këša xali ex tëkwan ebi nëngwët in.

20 Do ebar ejakax el ex bela bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu bën, eni ma ebi nëngwët do ex cënar gër owëkw orebën: emat ex dëw ofëxw osas, eŋo ofëxw ocongebat, do eŋo keme.»

End apënëtal and lambo eŋ

21 Yesu ga ŋata ko apënëtal aŋo, wëka këbi bër baŋo baxët bën: «Lambo ir fëtën këni in, aŋoŋ nde këni ŋoŋbënd gë enëp? Axwët nde këni xwëtënd dila në angaw? Ax gi ex na nde në er yaŋ këni xawënd?»

22 Mëŋ ex, er hi bax yo watërëxe in, awati kë wati. Er hi bax yo ešon-con in, ašana kë šanaya goyat gër angoben!

23 Awa ar gë anëf an wëlël exo eŋo!»

24 Baš ko bête: «Balëkënaliyindën end kën wëlënd eŋ. Gë acariya and kënëbi sëyinënd bela aŋ fo këŋun wäšën wën bête, ado sëf eŋun tënd motënd.

25 Ar wäk eyeyan elo an, Kaxanu abašën këŋo bašën owël ol. Bari ar ħëpëk an, ŷowëy aŋo pëni na.»

End apënëtal and enedfa end kë lëgënd gë andexëm eŋ

²⁶ Yesu šom ko bëte: «Owun or Kaxanu ol er wëndërek gë end ala ar kë yišënd eneda gër ošënga orexëm fo.

²⁷ Këno rašënd nde ba këno ferënd nde, hik gëmëd hik goyat, eneda eņ alëg kë lëg ex daf xarak mëņ axwën an axo nang na ba mondake.

²⁸ Ebar el dëņ këno rëca ex dëg ang ondës fo, ex daf bële in xali ex neg do ex can, banjëra ban ex dëw aye.

²⁹ Do and kë sëg aņ, eni naš gë xorom in and kë hat ekanara ed beneda aņ.»

³⁰ Wëka këbi bëte Yesu: «Gë ine këne wätinaliye owun or Kaxanu ol, gë apënëtal and fe?»

³¹ Yaka ko mëņ fo: «Ang enjëlir end atëx and mutarëd fo hik. Dek beneda bend ex gër ebar ro beņ, enjëlir eņo xurik ex ba.

³² Barikan and këni ned do ex dëg aņ, ata kë rafënd nëmëc dek bebëlëg bebër ex gër andëda bën. Benini beņ ex dërëra xali ošël or gër orën ol eni yëlëra yaņ.»

³³ Ata Yesu gë bapënëtal baņo sëfëtan babi end Kaxanu eņ bela bën ang këni xor ebi pëni ak.

³⁴ Ababi sëyali na gë bapënëtal këm. Barikan and këni hi gë bësëfan bërëxëm fo aņ babi faÿënënd dek.

End Yesu do gë ekoc etëm eņ

³⁵ Ata kwël yatijo fo, and genëka aņ, Yesu fel këbi odexëm: «Kegëtane anjer aņ.»

³⁶ Ga fela këbi amëxwër aņ, bësëfan bën wëla këno Yesu gë ikuluņ ind gër ed yëpa baxo iņ. Na fo bax bëte bëkuluņ bęcëxe bëndanjëm.

³⁷ And hi këni Yesu gë bësëfan bën gër ngu aņ, hatëguk angoc etëm. Men oņ kë xaninënd bomeņ bomeņ xali kë rëmbayand ikuluņ iņ.

³⁸ Barikan Yesu mëņ yem këno rašënd gër epoy ed kuluņ gër akwëtaya and gaf. Ata exo nëngëtaxën in, bësëfan bën xeÿ këni šor: «Asëyali, doro këne nemiye. Wëj axi bal ex na nde?»

³⁹ Ga nëngëta ko na, xeÿan ko ekoc el gë anjer aņ: «Xey wën, cësinayin!» Ataņ sebëk ekoc el do anjer aņ bëte yëmëk ataņ.

⁴⁰ Wëka këbi Yesu bësëfan bën: «Oko inewã yëdaraxën kën go? Ba wën xali gërëgako ane kwëta ex na nde?»

⁴¹ Aņo yëdara këni kaš-kaš xali do këni wëkarënd: «Noÿo ngwa ex ala ajo? Ekoc el do gë anjer aņ awã kë wand er ko re in?»

5

End ar gë bangoc bañëñenax eņ

¹ Yesu gë bësëfan bërëxëm bën, ga xegëta këni anjer aŋ, fiat këni gër ebar ed Bëšërasa.

² Ataŋ ga šëpëta ko Yesu gër ikuluŋ, šanëgu ko pëlët gër oŋeg, ala ar gë bangoc bañëŋënax do ko yend aped-fed.

³ Gër oŋeg lëg baxo do ala baŋo xor na eno pokëra gë gweyele-gweyele.

⁴ Band mar abon bano bonënd eno pokëra gër otaxan do gër osapar gë gweyele-gweyele. Barikan mëŋ ðek baxo xotënd exo nëtëra dëng-dëng odun ok. Ala ax cot bana ojaŵ od eŋo bonaxën ok.

⁵ Er baxo xeÿërand cis wec gër banapëra band gër osënd. Asembaÿënaya baxo sembaÿënyand eman eŋ gë oxaÿ.

⁶ Sam ga watëgu këŋo Yesu caw, hër ko aped-fed do foxi ko gër lëngw irexëm.

⁷ Xeÿ ko: «Ineŵa ÿandi ki gër ndam Yesu, wëj Ašëniŵ ar Ar-hik-yaŋ gër orën an? Këla gër oŵac or Kaxanu, këreye narën na!»

⁸ Baxo xeÿaxënënd mondako, awël baŋo wëlënd Yesu ga ko re: «Wën bangoc bañëŋënax, canin gër ala ajo!»

⁹ Ata Yesu ŵëka këŋo: «Mondake këni ŵacënd?» Yaka ko: Wëno «Benga sir-sir» këne ŵacënd gayik bangoc bandanjëm hi këmi.

¹⁰ Ata bangoc bañëŋënax baŋo këno xarand Yesu kërefi ŋŵaÿ na caw, ga xey këbi eni ŋaŵëta ebar ed Šërasa el.

¹¹ Xarak ler gër etënd gër ed hi bani na, bambëxwëbëxw banëbi xadacërand na.

¹² Ata ga wat kënebi, bangoc bañëŋënax baŋ xara këno Yesu: «Cëñëtalëbo mëni ðil bambëxwëbëxw baŋo!»

¹³ Ata ŵa ko Yesu. Na bangoc bañëŋënax baŋ ga šan këni gër ala, lil kënebi bambëxwëbëxw baŋ. Do ang hi bani gër ed kwëre kwëre ak, ÿëkëta këni gë ongër fo, lapayax këni gër anjer ðek kece in, noÿelira këbi ðek. Er hi bani në bambëxwëbëxw owëli oki.

¹⁴ Ga šapër këni bëxadac bën, hërëra këni bëjo gër angol, bëjo gër ocënga. Reyarax këni end wat bani eŋ. Ata ŵararaw këni bela bën, bura-bura gër onang.

¹⁵ Ga fiat këni gër ed ebaxo Yesu, wat këno ar gë bëyël ar benga benga an, ga ÿëpa ko gë banjëm baŋ. Nang këni mëne aye dëŋ bakar këŋo onden oŋ. Yëdara këni xali xurik.

¹⁶ Bër wat bax ðek er ri baxo Yesu bën reya këni end ar gë bëyël eŋ, do gë end bambëxwëbëxw eŋ.

¹⁷ Ata ŷana këni këno xarand Yesu exo dëxëta na gër ebar edebën.

¹⁸ Ga ko baka Yesu polo gër ikuluŋ, ar ebax gë bëyël an ŵëka këŋo: «Aŵa nde këy ŵa me gi ar enga endey?»

19 Ga ñëp ko Yesu, yaka këño: «Mañil gër ndewën, gër iciw̃ indey. Tëfëtanëxëyëbi ðek er rin ki Axwën Kaxanu in, do ang xañënan këño wëj ak.»

20 Ata ala ajo w̃aŷi ko do ko femëraxënd end Yesu eñ gër Bangolepëxw. Areyara baxo reyarand ðek er rin baño Yesu in. Do bela bën ðek babi šarandërand endey eño.

End endënañ ecësëk do gë end asoxari ašëxwëra eñ

21 Yesu xegëtaw ko amaka baka gë ikuluñ in. Barëregu këni gašëxe bela bën gër bëña ir anjer.

22 Hatëgu ko na ar bano w̃acënd Yayëros, alëngw ar aciw̃ acaleya an, lapaya ko gër osapar or Yesu

23 do ko rend: «Asëyali, ðam ex exo koti endënañ endam eñ, axara xara këmi, yeye eyo kwëtan otaxan ok exo pakaxën do exo ðiyaxën.»

24 Yesu sëfër këni kwël gë Yayëros. Enga end bela eñ këñëbi sëfand do këno fimelirand Yesu.

25 Xarak asoxari ar baño yexayaxënënd ošat elod bëniy epëxw gë bëki ebaxëna gër enga eño.

26 Mbañ soro baxo gër otaxan od bëxora bëranjëm, do fañ baxo ðek napul irexëm in gër oxora, bari axo pak bana. Ado año hi baño kaš-kaš ošëxwëra ol.

27 Ga wël ko mëne Yesu kë xucand, nëfënëfa ko xali sëkën këño, do xwixwëta ko acud andexëm añ.

28 Er yëla baxo mëne ga xañ xañ këño exo kwixwëta banjëm bandexëm bañ ata ko fak.

29 Sam ga xwixwëta këño, ošat oñ sebëk atañ ecan el. Nang ko gër eman endexëm mëne afak dëñ fak ko.

30 Yesu nang ko mëne panga indexëm šanëk na. Ata xwëša ko mërëxand gër amëxwër. Nëkona ko gand epoy do wëka ko: «Noño xwixwëtak banjëm bandam bañ?»

31 Yaka këni bësëfan bën: «Oko, këyëbi watënd bela bën ga këni fimelirand nde këy wëkand noño xwixwëta ki?»

32 Barikan mëñ kwël këño šaland ar ri bax eño an.

33 Ata asoxari an këño rëgënënd anjiñ añ, ga nang ko er hi baño in. W̃ara ko lapaya ko gër osapar or Yesu do reya ko ðek ðal in.

34 Barikan Yesu re ko: «Awël nde abiwën, ga xwëta këye fakaxën këy. Mañil gë emëkw eyemax do pakël ošëxwëra orey ol.»

35 Ga ko yeyan mondako bayi baxo Yesu ga ñatëgu këni bela bër hiw bax gër iciw̃ ind alëngw ar aciw̃ acaleya an. Re këni: «Awa anëka xor këño endënañ endey eñ! Ine këyo soroli mama Asëyali an?»

³⁶ Barikan ado ga wël baxo eyeyan elo, Yesu fel këŋo alëngw ar aciw̃ acaleya an: «Kërey yëdara na ngëŋ, kwëtale mondako dëŋ.»

³⁷ Gabatak axo ma bana eŋo ðaŋëta gër iciw̃ ind Yayëros angëmëne ax gi ex na Piyer, gë Şak do gë Şaŋ, abinëm ar Şak.

³⁸ Ga fiat këni gër iciw̃ ind alëngw ar aciw̃ acaleya, Yesu wat këbi bela bën ga këni renitara axeÿënd mbaŋ.

³⁹ And lil ko aŋ, wëka këbi: «Ine kën şëşësinënd go? Ineŵa otes od go ok? Itox iŋ araş fo raş këŋo, axo cës ex na.»

⁴⁰ Ata ga wël këno, ŷana këni këno wërëyand. Yesu necët këbi ðek ang ebani ak. Ga w̃ac këbi nëm gë sëm ir endënaŵ do gë bësëfan bër laŋëta baŋo bën, lil këni gër ed xwët bano itox.

⁴¹ Ata Yesu lëk këŋo itox iŋ gër ataxan, re ko: «Talita kumi», mëne ngëŋ: Endënaŵ kanil, ga re këme!

⁴² Ataŋ kwengweremët endënaŵ eŋ, xwëşa ko ceg do ko yëtënd, anëka sëk baŋo bëniy epëxw gë bëki. Bër wat bax eŋo bën şëg këbi benjëw̃ beŋ ga xurik aşaran in.

⁴³ Yesu xëŋara këbi aye bëxwën endënaŵ eni cësinali endey eŋo. Fel këbi eno yël er ko yamb in.

6

End Yesu gër Nasaret eŋ

¹ Ata Yesu xani ko na, w̃aÿi ko kwël gër Nasaret, gër ed raf ko. Sëfër këni gë bësëfan bërëxëm bën.

² And hatëguk akey and eteyëta aŋ, ye ko këbi sëyalirand gër aciw̃ acaleya. Dek ŷëmb bani bër obaxët bën, do ga këbi şarandëra këni wëkarënd: «Feye wa şotëgu ko eŋo? Orenik or mondake wa şot ko? Do mondake ko rind becarax bendako rako beŋ gë otaxan odexëm ok?

³ Ax gi ex na nde mëŋ ex afika ar otëx an, asëñiŵ ar Mari an? Ax gi ex na nde bobinëm ex Şak gë Yose, gë Yud do gë Simon? Do bëbinëm bëtoxari beŋ cëŋ, ax gi ex na nde gër ndefi ro dëŋ exëni?» Ata në eŋo bafi hëpëgënanaxënënd endexëm eŋ.

⁴ Ata yaka këbi Yesu: «Alaŵënel ar Kaxanu an, gër angol andexëm fo këno yafënd, ado ðek ðek in gër bërëxëm do gë bër ekun ebat gë mëŋ bën.»

⁵ Ata ecarax gematak aŋo mëndan bana exo di na. Bëşëxwëra bëfënëpëne fo fakën bafi ga hëmbara këbi.

⁶ Mondako şaran baŋo Yesu end oŋëpëgënan odebën eŋ.

End olaŵën or bësëfan epëxw gë bëxi eŋ

Ata Yesu ko sëfërand bëngol bënd ler gër Nasaret bëj ebi tëyalirax.

⁷ Wac këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën, lawën këbi eni ye bëxi bëxi sam ga yël këbi panga ind enëbi nëcëtaxënënd bangoc bañjënax inj.

⁸ Fel këbi bëte eni mëlayand ošet fo do këreni mëland na: ax gi ex na eyamb-yamb, ax gi ex na ambaß, ax gi ex na kodí gër bëmboto.

⁹ Barikan eni pedand baped band xalanj, bëte këreni cudand na bacud baki.

¹⁰ Afel fel babi bëte: «Gër iciw ind kën ñat, bayiyindën na xali yatir kën xuca.

¹¹ Bëte angëmëne en ñat në angol, do bela bën eni ñep enun kwëtaya in ba eni ñep enun baxët in, pëxwëcayin obar od lëkak gër osapar orewën ok en kucaxën. Obar oko ex osede or këbi sëndën bela bëjo.»

¹² Ga ye këni bësëfan bën, femërax këni gër bela end eni nëngwët aniyan andebën eñ.

¹³ Nécët kënebi bëyël bëranjëm gër bela. Bëte bëšëxwëra bëranjëm banëbi nëmërand ogu, do bani fakënd.

End ecës ed Şaş Batis eñ

¹⁴ Erod, emun eñ, wël bax er baxo rind Yesu in gayik oñac or Yesu ol mongwëli wëli bax. Bërëmar are bani rend mëne Şaş Batis, ar babi buyind bela an xaniwëk gër ecës, mëñ şotaxën ko panga ind ko rixënënd becarax inj.

¹⁵ Na fo bani bër bax rend mëne alawënel Eli xaniwëk gër ecës. Na fo bani bëte bër bax rend mëne alawënel ar Kaxanu abat, ang ebani akarëk ak, xaniwëk.

¹⁶ Barikan, Erod ga wël ko beño dek, re ko: «Yama Şaş Batis ir fodëtën bamo gaf ga xaniwëk nde gër ecës.»

¹⁷ Erod mëñ dëñ re bax eno tëra Şaş Batis do eno pokëra gë gweyele-gweyele lëf gër epëra gayik anëp nëp baño ga watar bani gë Erojad, alindaw ar abinëm Filip an.

¹⁸ Enimin, Şaş Batis mondako baño fëlend Erod: «Ax ñap ex na eyo kan abinëx asoxari arexëm an.»

¹⁹ Ata Erojad mbañ şus baño Şaş Batis do yandi baño eno daw, bari abaxo xor na.

²⁰ Ado Erod ayëda baño yëdand Şaş Batis ga nang baxo mëne ala ar şenene ex, awënek ex. Mëñ bayik abano seb na eno dixëra. Dek baxo sëndënd and këño wël an xarak anëngan dëñ baño nënganënd obaxët ol.

²¹ Ata Erod ri ko ofëna or ekwitaxën ed akey and rëw këno. Wac këbi gër ñambëran bëlëngw bën do gë bemun bënd ocorofa beñ, ebar ed Galile el dek.

22 Ga lilëgu ko abiw̃ ar Erojad gër ed yëpara bani, w̃an ko xali nëngan këbi Erod gë bër w̃acëraw babi gër ofëna bën. Ata Erod, emun eñ, fel këño endënaw̃ eñ: «Mëkale er ỹandi ki yo, wëno ayël këmi yël.»

23 Ga yaşar ko baş ko: «Er këye xara yo ayël këmi yël, ado ex gido mi cet ja mërëxand ebar ed gër ed wun ko ro el.»

24 Ata şan ko endënaw̃ eñ, w̃ëkaw këño nëm Erojad: «Inëwa këmo xara emun eñ?» Yaka këño: «Karalo gaf ir Şaŋ Batis in, ar këbi buyind bela an.»

25 Ga wërëşëtaw ko aŷand lëf gër ed exo emun, xara këño: «Er ỹandi ke eye yëlëgu gërëgako gaf ir Şaŋ Batis in polo në inëp.»

26 Ata emun eñ hi këño këñ gër emëkw, şena këño. Barikan ga yaşar baxo xali wël këno bër ofëna bën, ax mënd bana eño dëc endënaw̃ eñ er xara ko in.

27 Emun eñ lawën këño ataŋ anëkona arexëm abat exo mëlaw gaf ir Şaŋ Batis in.

28 Ye ko, fodëtëgu ko gaf ir Şaŋ Batis in gër ed fëra bano do wëlaw ko në inëp. Fëxwën këño endënaw̃ eñ. Endënaw̃ eñ şena ko yëlëx këño nëm.

29 Bësëfan bër Şaŋ Batis bën ga wël këni endey eño, yen këni eman endexëm eñ gër epëra do wëxëta këno në yëg.

End eñëmbën ed eyamb yamb eñ

30 Oparëxanda ok ga bakaraw këni gër Yesu, reya këni dëk beber riw bani bën do gë dëk end sëyaliraw banëbi bela eñ.

31 Ata yaka këbi Yesu: «Awa yowën ene nacëtaye në er tëb en teyëtax təkër!» Mbaŋ ebani bela bër xeta babi bën: bëjo këni yend bëjo këni fiatëgund, ax mënd bana ang këni yambëra ak.

32 Yesu gë bësëfan bën fëra këni polo në ikuluŋ eni nacëtaxën.

33 Ata bela bëranjëm wat kënëbi ga këni ye, xwita kënëbi. Do angol and ex yo bani xanirawënd eni ye olëngët, gogo nde ga fiatët këni.

34 And bani şëpëtand gër ikuluŋ aŋ, Yesu wat këbi bela ga barërëgu këni xali hi këni amëxwër atëm. Aŋo xaŷënan këño xali gayik er hi bani ang opey od gë axadac këm fo. Na sëyalira bafi bëberanjëm xali nekak.

35 Ga kë xwëyar bësëfan bërexëm bën sëka këno Yesu do re këni: «Asëyali, ro gër ed hi këne apuy ex do anëka wëdëk eñan eñ.

36 Pelalëbi bela bën eni capërëra gër ocënga, ed bëñëpa el, do gër bëngol bënd ler ro eni yëcërax er këni yamb in.»

37 Barikan mëj yaka këbi: «Yëlinëbi wën dëj er këni yamb in!» Yaka këno: «Ba mi ye mi yëcëgu mburu në batama okeme oki band kodï nde, mëni dëbaxën dek ako?»

38 Ata wëka ko Yesu: «Bamburu banjëgwe wa lëkaya kën? Yeyin en nangëgu!» And wëkaraw këni aņ, yaka këno: «Bamburu banjo do gë oxan oxi.»

39 Aņo re ko enëbi pel bela bën dek eni ñëpara bëmëxwër bëmëxwër gër ondës ocëkët.

40 Ata yëpara këni bëmëxwër bënd mar bela keme, bëjo ofëxw oco.

41 Yesu ga wëd ko bamburu banjo ban do gë oxan oxi ol, xeņa ko orën ol do šëkwa këjo Kaxanu. Ga xwët ko, hëbëndër ko bamburu ban do yël këbi bësëfan bën eni cet. Bëte mondako fo šet babi oxan ol xali šot këni bën dek ang yëmb bani ak.

42 Na yambëra këni xali wëd këni bën dek.

43 Ata bar këni bësëfan bën bakange epëxw gë baki bacaxaken band mburu ind bayëta bax ban do gë oxan ol.

44 Bër lëba babi Yesu bën er ebani, bësošan bën fo, owëli oco.

End Yesu gër men eņ

45 Ataņ ga xucak eņo, Yesu nëyali këbi bësëfan bërëxëm bën eni dëngwa gë ikuluņ in ekeg ed anjer, gër Betësayida do mëj bayi ko na ebi pela bela bën.

46 And fela këbi aņ, ye ko yaņ në etënd exo calex.

47 Ga šëlak eņan eņ, bësëfan bën ħat këni gë ikuluņ in mërëxand ir anjer xarak ekeg elo bayiw baxo Yesu gër ebar.

48 Wat këbi bësëfan bën ga šopa këbi ewac el gayik aped-fed gë ekoc etëm bani xasënd gë ikuluņ in. Emëd ekarëk el, Yesu këbi sëfand do ko wëñënd yaņ gër men ang gër ebar fo. Ga sëk këbi, yandi këjo ebi cand.

49 And wat këno ga ko wëñëta yaņ gër men aņ, bësëfan bën yëla këni mëne oņeỹ ex, ax gi ex na mëj. Ata ses këni šor.

50 Ga këno nëkon, bën dek šëg këbi benjëw bëj. Ataņ yeyaneli këbi Yesu: «Kapinayin! Wëno ex, këren yëdara na.»

51 And hi ko polo gër ikuluņ aņ, xucak ekoc el. Ata bësëfan bën dek šaran babi endëxëm eņ.

52 Gayikwa yoweỹ abi pëni bana ecarax end mburu eņ: ga fod babi.

End epakën ed bësëxwëra gër ebar ed Genesaret eņ

53 Ga xegëta këni anjer aņ, ħat këni gër ebar ed Genesaret.

⁵⁴ And šêpëta këni gër ikuluŋ aŋ, bela bën xwita këno atañ Yesu.

⁵⁵ Ata w̄ara këni enëbi mēlaraw bēsēxwëra bën monëbi gër banakaya bandebën. Motëfelira bano sēfelirand Yesu gand ed ko ye yo.

⁵⁶ Gër ed ko lil yo, hik ingol, hik angol atēm, hik ošënga, tar fëña in banëbi xwëtënd bēsēxwëra bën do bano xarand ebi teb eni kwixwëta ndakan aŋ ambana and acud andexëm aŋ. Do ðek bër baŋo xwixwëtand bën afak bani fakënd.

7

End bapela band bëxarëk eŋ

¹ Akey amat, Ofariseŋ do gë bēsālen yow bax gër Yesu ga xaniw këni gër Yerusalem.

² Ata wat kënëbi bēsēfan bērexëm bēremar ga xoba këni gër eyambëran gë otaxan obuyaraxik, mēne ngëŋ nebarëxe.

³ Xarak Ofariseŋ ok do gë Bēsēwif bën ðek abani yambëra na nebarëxe šenene otaxan ok, ang rëp bax gër bapela band bëxarëk bērebën ak. ⁴ Angēmēne nē akwëndaya and gër angol ye bani, and këni w̄aŋi gër iciw̄ aŋ din bani nebarand aye eni yambëraxën. Bēte mbaŋ e ebax bend akarëk bend bani fëbënd beŋ: eneb ed onëp, eneb ed ofeya el do gë ed bandun band yawale el.

⁵ Ofariseŋ ok gë bēsālen bën w̄ëka këno Yesu: «Bēsēfan bērey bën inew̄a këni liyaxënënd mondako, ga këni yambërand gë otaxan obuyaraxik, do ani tēfënd na bapela band bëxarëk bērebi baŋ?»

⁶ Ata Yesu yaka këbi: «Ata alaw̄enel Esayi dal re baxo mēne wën bēŷëŋenax bër kē labayand hi kën. Ga ŷëgw ko wa:

“Bela bējo gë etëŷ el fo këne fëbënd,
Anjēlan andebën aŋ caw h̄awëta ke;

⁷ Asoro fo këni sorond cale indebën iŋ,
Osëyali orebën ol bapela band bela fo ex[☆].”

⁸ Ata re ko bēte Yesu: «Wën, kē yepënënd er re ko Kaxanu in do kën fëbënd bapela band bela.

⁹ Kën yepënënd apela and Kaxanu aŋ do kën fëbënd amērëwëra andewën.

¹⁰ Ga re ko Moyis:

“Wëj ala an pëbëlëbi norix gë sorix,
Ar këŋo xare yo nēm ba sēm ar eðaw̄ ex[☆].”

¹¹ «Barikan wën këbi sēyalind bela bën: And ki xara ŷeyë norix ba sorix aŋ, axor këy xor eyo pel mēne gë er ebax eyo ðëcaxën in “Korëbaŋ” ex, mēne ngëŋ Kaxanu yël këyo.

☆ 7:7 7.7 Esayi 29.13

☆ 7:10 7.10 Andocane 20.12

12 Ax gi ex na nde në end apela andewën aņo, bela bëranjëm anëbi dëcand na bëxarëk bërebën bën?

13 Ata mondako kën yepënënd eyeyan ed Kaxanu el gë apela and yerët kën gë andewën dëj. Bëte awata wata kën bemenak bend ang eņo ak.»

14 Yesu wac këbi gašëxe bela bën. Ga sëka këno amëxwër atëm, re ko: «Wën dek baxëtine de aye eņun pënixën.

15 Ýoweỹ ax gi ex na er kë lil gër ala do eņo buyarën. Barikan er kë šanënd in këņo buyarënënd.

16 Awa ar gë anëf kala, baxëtëlexo eņo.»

17 And lil ko Yesu lëf gër iciw̃ aņ, ga sebëgu këbi fac amëxwër aņ, bësëfan bërexëm bën wëka këno ebi paỹen apënëtal aņo.

18 Ata re ko: «Oko, wën bëte aņ gi ex na nde gë orenik? Aņun pëni ex na nde mëne ýoweỹ ax gi ex na er kë lilënd gër ala do eņo buyarën?

19 Er kë lilënd gër ala in gër acël kë fiatënd, ax gi ex na gër emëkw. Do and kë hi gër acël aņ, ex paỹërax gër apuỹ.» Ata gë eyeyan elo wasin babi Yesu mëne eyamb yamb ed ex yo awën wënëk.

20 Er re baxo mëne er kë šanënd gër ala in këņo buyarënënd.

21 Gër emëkw ed ala kë ýanand xali ex can: banjëlan bañëjënax baņ, gë eñac eņ, gë orek ol, gë edawër el;

22 gë orekar ol, gë aņana and kodī aņ, gë oxey ol, gë njifa ind bela in, gë asëk alakirand fo in, gë oyakërax ol, gë ocir od Kaxanu ok, gë ndafënan in, do gë ofënirex ol.

23 Eyo gër emëkw kë ýanand beņo dek, do and kë šan aņ eņo buyarën ala an.

End asoxari aliyer eņ

24 Ga xucak eņo, Yesu ye ko gër ebar ed këni wacënd Tir. Hat ko yir fo në iciw̃ ga xey këņo eni nangëra bela bën mëne mëņ yowëk, barikan gogo nde ga nangëraw këni.

25 Ga wël ko nëm ir endënaw̃ end hi bax gë angoc añëjënax, yow ko lapaya ko gër osapar or Yesu.

26 Asoxari ajo Agërek ebaxo do xaniw baxo gër Fenisi gand ebar ed Siri. Axara xara baņo Yesu eņo necët angoc añëjënax aņ gër abiw̃.

27 Yesu yaka këņo: «Cënil pere eni med obaš ol. Ecemar ed këni yambënd obaš el ax ye ex na eyëbi dapën bëkwërkwër.*»

* 7:27 7.27 Bëšëwif bën ođañët banëbi wacënd bër benëng becëxe bën.

²⁸ Re ko asoxari an: «Eyo d'fal ex Axwën, barikan bëkwërëkwër bëj d'ila gër ed këni yambërand obaš këni wëdarand bëngacan bënd këni lapëtarand bëj.»

²⁹ Ata re ko bëte Yesu: «Awa në end eyeyan elo ayakali këmi yakali. Maÿil, angoc aňëjënax aň anëka šan ko gër abix.»

³⁰ And w'aÿi ko asoxari aň, sëkëx ko mëne angoc aňëjënax aň anëka šan ko gër abiw, alaki fo alaki baxo gër angaw.

End apaxo eŋ

³¹ Yesu ga xani ko na gër ebar ed Tir, ko w'aÿind ond gër ebar ed Galile oň na do ko xucand gër ed Sidoň el. Bëja ir anjer in baxo sëfand gand bebët ir «Bangolepëxw.»

³² Fed këni gë bela ga këno wëlanëgu apaxo, ar bax yeyanënd gë ojaw fo. Na xara këno eňo nëmbe exo pakaxën.

³³ And nacët këňo caw gër ed hi bani bela aň, Yesu šo ko banëf band apaxo baň, gë obasa odexëm ok, do wiš këňo gë bato baň gër aniw.

³⁴ And xeňa ko orën aň, yën ko atëm, re ko: «Efata», mëne ngën Dëmëtayayin.

³⁵ Ataň lëmëtayak banëf baň do lëkwëtarëk aniw aň, apaxo aň ÿana ko ko yeyandërand šenene.

³⁶ Yesu xëňa këbi eni cësinali endey eňo. Barikan axëňa yo axëňa bela bëjo aňo bani reyarand kaš-kaš.

³⁷ Mokuri xuri bax ang šaran bafi xali bani rend mëne Yesu becaraxik fo ko rind. Banëf band bër bapaxo baň ko lëmëtënd, do baniw band bamuma baň ko lëkwëtënd eni yeyandëraxën.

8

End eňëmbën ed mburu eň

¹ Akey amat, bela bën ga barëregu këni omëxwër otëm, xeta këno gašëxe Yesu. Ga wata ko mëne bela bëjo er yamb in ani cot bana, wac këbi bësëfan bërëxëm bën do re ko:

² Nëkoyinëbi bela bëjo, dek ke xayënanënd elod bakey batas këne sëfarand, bari ani gi ex na gë eyamb yamb.

³ And këmëni fela yambërarëxe aň, bon këni sorox gër fëña gayik bërëmar caw xaniw këni.

⁴ Yaka këno bësëfan bën: «Mondake wa kënëbe lëbaye tëb ro?»

⁵ Aňo wëka këbi Yesu: «Bamburu banjégwe wa lëkaya kën?» Yaka këni: «Banjongëbaki.»

⁶ Fel këbi bela bën eni ñëpara gër ebar. Ga xana ko ko bamburu banjongëbaki baň, šëkwa këňo Kaxanu,

hëbëndër ko do yël këbi bësëfan bën enëbi cetëra amëxwër an. Ata şet këno ala kala aton dek ang ebani ak.

⁷ Bëte bëngan ebaxëna, ga xana këbi Yesu, şëkwa këno Kaxanu do re ko bëte enëbi cetëra bela bën.

⁸ Na yambëra këni xali wëd këni. Bayitarak mburu in në bakange banjongëbaki.

⁹ Bela bër lëba babi na yatijo bën er hi bani në owëli onax. Ata ga yambëra këni, Yesu fel këbi eni maşira.

¹⁰ Ata in mënj gë bësëfan bërëxëm bën fëra këni gër ikulun do kwël ye këni gër ebar ed Dalëmanuta.

End amatinali and gër orën eņ

¹¹ Akey amat, Ofariseņ yow baxëna na eno mëkara Yesu. Ga şandi këbi eno bon, wëka këno ebi masin ecarax emat eni nangaxën mëne gër orën xaniw ko.

¹² Ata yepandëra këno Yesu gër onden ondexëm endebën eņ, yën ko atëm do re ko: «Wën bela bëjo, inewã këne wëkaxënënd mun masin ecarax en nangaxën mëne gër orën xaniw këme? Dal in këmun felënd, ecarax an wat na.»

¹³ And ħata ko eņo an, Yesu baka ko polo gër ikulun eni kegëtaxën anjer an gë bësëfan bërëxëm bën.

End lewir ir Ofariseņ eņ

¹⁴ Bësëfan bën axwëya xwëya bani eni pena mburu in. Amat fo wëlali bani gër ikulun.

¹⁵ Ata re ko Yesu: «Kwëyëtayin lewir ir Ofariseņ in do gë lewir ir od Erod in*»

¹⁶ Ata ga wël këni eņo, bësëfan bën këni yëland mëne ga bani gë mburu këm yeyanaxën baxo mondako Yesu.

¹⁷ Ga wata ko Yesu mëne mondako këni yëland, wëka këbi: «Inewã kën yëtaxënënd mëne ga hi këne mburu këm yeyanaxën këme mondako? Xali gërëgako anjun pëni ex na nde er re këme in? Wën yowëy an kaman ex na nde pere?»

¹⁸ Ata wën and mokem xem kënun de ogaf ok. Gë bangës hi kën bari an watërand na, gë banëf hi kën, bari an wëlërand na.

¹⁹ An kwita ex na nde gë bamburu banjo lëba bamëni bela owëli oco? Do bacaxaken band bayëtara babi ban, bakange banjëgwe bar ban?» Yaka këno: «Bakange epëxw gë baki.»

²⁰ Bëte an kwita ex na nde and lëba bamëni gë bamburu banjongëbaki bela owëli onax an? Bakange banjëgwe fëxw banjun bacaxaken band bayëtara babi ban? Yaka këno: «Bakange banjongëbaki.»

* **8:15 8.15** Yesu, ga yeyan ko mondako, er şandi banjo ebi pëni mëne eni kwëyëtand er wata bani Ofariseņ do gë od Erod in.

21 Ata re ko bëte Yesu: «Do wën xali gërëgako, ÿowëÿ an kaman ex na nde?»

End Yesu do gë ašiwëk ar gër Betësayida eŋ

22 Yesu gë bësëfan bën ñat këni gër Betësayida. Wëlanëgu këno na ašiwëk do xara këno eŋo pakën.

23 Ata Yesu lëk këŋo ašiwëk an gër ataxan do las këŋo xali šan këni ingol iŋ. Ga xwëša këni, wiš këŋo gër bangës do fëd këŋo. And fëdët këŋo aŋ, wëka këŋo: «ÿeÿ nde këy watënd na?»

24 Ga xëwëta ko ašiwëk an, re ko: «Në ewat mëni bela bën ang batëx fo, bari ayexëra këni yexërand de.»

25 Yesu fëd këŋo gašëxe. And fedët këŋo aŋ, ašiwëk an fak ko ataŋ, do ko watërand šenene.

26 Yesu fel këŋo exo maÿi gër ndebën, kërexo baka na gër ingol.

End Piyer do gë Yesu eŋ

27 Yesu gë bësëfan bërexëm bën ye bax gër bëngol bënd ler gër Sesare ir Filip. Gër fëña, wëka këbi: «Gër onang or bela, wëno noÿo këni rend hi këme?»

28 Yaka këni: «Bela exëna bër kë rend wëj ex Šaŋ Batis; bëjo wëj ex alawënel Eli, do bëjo bëte wëj ex, alawënel ar Kaxanu abat, ang bëtëraw këni ak.»

29 «Do wën cëŋ, ine këne rend?» Yaka këŋo Piyer: «Wëj ex Afexën an.»

30 Ata Yesu xëŋa këbi xali mëne eŋo ala këreno pelëf na.

End ecës ed Yesu eŋ

31 Ata amëd aŋo ÿana baxo Yesu këbi felënd bësëfan bën mëne, mëŋ Ašëniw ar ala an, mbaŋ ko soro. Bëxarëk bër Bëšëwif bën, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ašus këno šus xali eno dëxw gër ecës. Barikan gë akey atasën aŋ, exo kani gër ecës.

32 Kerët felëra bafi bësëfan bën beŋo. Ata Piyer ga nacët këŋo këŋo rexërand.

33 Barikan Yesu ga nëkona ko gand bësëfan bërexëm, xeÿan këŋo Piyer: «Nacëtaxële fa Sindan, anjëlan andey aŋo and bela fo ex, ax gi ex na and Kaxanu!»

34 Ata and wac këbi amëxwër do gë bësëfan bërexëm aŋ, re ko: «Ar ÿandi këŋo exe tëf an tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Gilexo awëlëk ar exo toro mbaŋ në end oŵac oram exe tëfaxën.

35 Ar kë xwël aniyan andexëm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kë nemin aniyan andexëm në end oŵac oram do në end Atëfëtan an, afexën ko fexën.

³⁶ Inewã kënjo feca ar kë šotëra dek bebër hik gër ngwën ro bën xarak axo pexën ex na enjëw endexëm eñ?

³⁷ Do gë inewã ko nëmb ala an enjëw endexëm eñ?

³⁸ Ar kënjo šëfënan yo endam, do gë end eyeyan edam eñ, mërëxand ir anjex and kë rind orekar do and bëwendëran aņo, wëno Asëñiŵ ar ala an bête ašëfënan ke šëfënan endexëm eñ yatir këme bakaw gë enjaran end Faba eñ do gë omeleka omënëk ok.»

9

¹ Ata re ko bête Yesu: «Dal in këmun felënd, ang xwëšara kën ro ako, bërëmar ani cës na watërëxe owun or Kaxanu ol ga yowëk gë panga itëm.»

End enjaran end Yesu eñ

² Ga xucak bakey banjongamat, Yesu wãc këbi Piyer gë Šak do gë Šaņ eno đañëta yaņ në etënd ecakax. Ga fiat këni, owati or eman end Yesu ol nëngwëtak gë ogës odebën.

³ Wëdëk banjëm bandexëm baņ kë ýegënd jing-jing do fešëk nëmëc ang ko xorëdoxo ala exo pešën anjëm gër ebar ro ak.

⁴ Ata bësëfan bësas bën wat kënebi pëlët Eli gë Moyis ga këni xanar gë Yesu.

⁵ Piyer ga fab kënjo Yesu, re ko: «Asëyali, bon yedox ene bayiye ro! Dine baner batas: amat andey, amat and Moyis do aņo and Eli.»

⁶ Piyer abaxo nangënd na er ko rend in, gayikwa anjiŷ aņ lëk baŷi xali xurik mëņ do gë bošandaŵ.

⁷ Aņo fedawëk aņar do laŷ këbi kwëc. Wëlik oniŵ ga kë re: «Awa ajo ex đe Asëñiŵën, ar pëlöt gër yomb iram an, baxëtindëno.»

⁸ Ataņ bësëfan bësas bën nëkonara këni jey, wat këno Yesu gabat.

⁹ Ga këni šëla etënd el, Yesu xëņa këbi mëne ala këreno pelëđ na er watëgu këni in xali mëņ Asëñiŵ ar ala an exo kani gër ecës.

¹⁰ Ga xwëtaya këni gër owëkw eyeyan elo, këni wëkarënd bën bësas er wãcayak ekani ed gër ecës in.

¹¹ Ga xucak eņo, bësëfan bën wëka këno Yesu: «Inecëņ këni rend bëšalen bën mëne afo exo yow pere Eli đamana exo yowaxënëgu afexën an?»

¹² Yesu yaka këbi: «Eyo Eli ayow ko yow exo kanindëra beŷ dek. Ax gi ex na nde aŷëgw ýëgw këni bête mëne wëno Asëñiŵ ar ala an, ašus këne šus bela bën do ene torondëra mbaņ? Ine yëla kën wën?»

13 Gërëgako, nangin mëne Eli anëka yow ko, barikan ang yëgw këni endexëm ak, wëlaya këno ang yandi këbi ak.»

End lëmëta ind gë angoc añëjënax eŋ

14 And baka këni Yesu, gë Piyer, gë Şak do gë Şaŋ gër ed ebani bësëfan bësëxe aŋ, sək kënëbi amëxwër atëm and bela ga xeta kënëbi do wat kënëbi bëte bësälén ga këni şampëre gë bën.

15 Bela bën ga wat këno Yesu, şaran këbi bën đek do këni xaşërënd endexëm eŋ eno cëma.

16 Ata Yesu wëka këbi bësëfan bër şëni baŋo bën: «End inewã kën şampërend gë bëjo?»

17 Yakaw ko gër amëxwër asoşan abat: «E Asëyali, lëmëta iram in wëlanëgu këmi. Gë angoc añëjënax and kë xanënd oniŵ lapar këni.

18 Gër ed ex yo këŋo rebënd do exo fiatëndërënd oÿënga oŋ, gë ocupërëşup ok gër etëy xali, exo ŋaÿ cemen. Axara xara këmëni bësëfan bërey bën eno necët angoc añëjënax aŋ, bari ano kor ex na.»

19 Ata re ko Yesu: «Ata wën anjex and bela bër gë oŋepëgënan hi kën đe. Xali niye fa këme bayi gë wën? Xali niye fa këmün buŋan? Mëlanëgune tan lëmëta in!» Ata wëlanëgu këno.

20 And fabër këni gë Yesu aŋ, angoc añëjënax aŋ yëngëndëra këŋo lëmëta ijo. Wëc ko gër ebar do ko xënëcëtarand gë ocupërëşup ok gër etëy.

21 Na ex Yesu wëka këŋo sëm ir lëmëta: «Elod niye ko hind mondako?» Yaka ko: «Elod imeja.

22 Eŋo đawaxën, angoc añëjënax aŋ alap këŋo lapënd: baŋo gër xodux, baŋo gër men. Barikan wëj angëmëne yëy xor këy na, këla kaÿënanëlexi wa, këla dëcalëbo! Kaÿënanëlexi biyi!»

23 Yaka këŋo Yesu: «Re këy angëmëne yëy xor këy... Gër ar xwëta ke wëno an, bey đek wëndëk.»

24 Ataŋ xaka ko sëm ir itox: «Wëno axwëta xwëta këmi. Maraw eye dëca wëno ar gë oŋepëgënan ajo!»

25 Yesu wat këbi bela bën ga këni wëraraw bura-bura endexëm eŋ. Xeŋan këŋo angoc aŋ: «Wëj angoc añëjënax and kë xanënd oniŵ, canël gër lëmëta ijo ga re këme! Bët din kërey bakaw na.»

26 Angoc añëjënax ħerëndëra këŋo, yëngëndëra këŋo xali lëmëta in do kwël şan ko. Ata lëmëta in, şet gër ebar, laki ko ang aşësək fo. Bëranjëm bax rend mëne anëka xoti ko.

27 Barikan Yesu lëk këŋo gër ataxan. Ga xanin këŋo kwengweremët, itox iŋ xwëša ko ceg.

28 And wāyi këni Yesu gë bësëfan bën gër iciw̃ aŋ, wëkax këno: «Inecëŋ sêkwanaxën këmi monëcët angoc añëŋënax aŋo?»

29 Yesu yaka këbi: «Angoc añëŋënax andako rako aŋ gë cale fo ko šanënd!»

30 Ga xani këni na gër hi ebanı, Yesu gë bësëfan bën ye këni cangët ebar ed Galile el. Axey xey baŋo eni nang bela bën gër ed hi ko.

31 Bësëfan bërëxëm bën babi sëyalirand do babi felënd mène mëŋ Asëniw̃ ar ala an asëra këno sëra do eno dāw̃. Barikan yatir akey atasën axani ko xani gër ecës.

32 Ayëda bani yëdand Bësëfan bën eno mëka ba ine ex ekani ed gër ecës. Ababi fëni na ine ex eyeyan elo.

End asëfan alëngw eŋ

33 Yesu gë bësëfan bën ŋat këni gër Kafarënowum. And hi këni lëf gër iciw̃ aŋ, wëka këbi: «End inew̃a ban šampërewënd gër fëña?»

34 Šësina këni yem gayik gër fëña end ba noŋo hik asëfan alëngw an bani xanarëgund.

35 And yëpa ko aŋ, Yesu re ko: «Angëmëne ala eŋo yandi exo gi alëngw gër engä endam, gilexo abemban ar dek. Gilexo bëte ariyenin ar bela dek!»

36 Ata Yesu felaw këŋo itox, xwët këŋo mërëxand, re ko:

37 «Ar këŋo lëkaya yo itox indako rako në end oŋac oram, wëno dëŋ lëkaya ke. Ar ke lëkaya an, anëka lëkaya këŋo bëte ar lawënëgu ke an, ax gi ex na wëno fo lëkaye ke.»

38 Ga xucak eŋo, asëfan ar bano wäcënd Šaŋ an fel këŋo Yesu: «Asëyali, biyi ar këbi necëtënd bëyël gër bela watëgu këmo, xarak axo gi ex na ar engä endebi.»

39 Yaka këŋo Yesu: «Ar kë rind ecarax gë oŋac oram an, wën këreno cëban na gayik ala ax kor na exo di mondako bëte exo cena exe yeyanan eñëŋënax.

40 Ar abo koŋër ex na an, arebi ex.

41 Ar këŋun rëmbën yo men gayik bër Kërisët hi kën an, dal in këmun felënd, ašot ko šot amašën andexëm aŋ.»

End beñëŋënax eŋ

42 «Barikan ar këŋo lënan eñëŋënax abat gër bër wāk endam ado ex gi itox, er feca doŋo eno dëxën angaỹ aŋoxixën and eyamb, do eno dāp gër anjer eŋo noŋilëxën.

43 Angëmëne ataxan andey aŋ ki lënanënd eñëŋënax eŋ, kacal ŋot ey dāp! Pecanëlexi ey dīl gër anıyan and din gë

ataxan amat gë exi bayi tak baki do ey ɲat gër xodux or ax domind na.

⁴⁴ [Fën oÿën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax domind na.]

⁴⁵ Angëmëne sapar irey in ki lënanënd eñëñenax eñ, kacal ñot ey dap! Pecanëlexi ey dël gër aniyand and din gë sapar ibat, gë exi bayi tak oxi do Kaxanu exi dap gër xodux or ax domind na.

⁴⁶ [Fën oÿën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax domind na.]

⁴⁷ Angëmëne angës andey añ ki lënanënd eñëñenax eñ, nongoloyëtël ey dap! Pecanëlexi ey dël gër owun or Kaxanu gë angës amat, gë exi bayi tak baki do Kaxanu exi dap gër xodux ax domind na

⁴⁸ [Fën oÿën ol ani cësënd na, bête xodux ol ax domind na.]

⁴⁹ Gayikwa ala ar ex yo ang ongal fo ko sək gë xodux ol.

⁵⁰ Ongal oñ er šenene ex, barikan and kē xac añ, mondake kē yēw̄ gašēxe? Ñēw̄l ex ola orew̄en ol ang ongal fo en cotaxen aketēxeta añ gë bela bēšēxe bēn.

10

End ecapër ed eñër eñ

¹ Yesu ga xani ko na, ko yend ond gër ebar ed Yude oñ, ekeg Yurēdeñ in. Ata barērēgu kēni gašēxe bela bēn, bamēxwēr bamēxwēr, do xeta kēno. Do mēñ ang w̄er baño ak, kēbi sēyalirand end Kaxanu eñ.

² Ata Ofariseñ ok ÿandi kēbi eno di atēy. Ga sēka kēno, w̄eka kēno: «Aÿap nde ÿapək asošan eño pela alindaŵ?»

³ Yesu yaka kēbi: «Ineŵa fel kēñun Moyis?»

⁴ Re kēni: «Moyis ga re ko mēne icēn in ñēgwēneleño alindaŵ kayēta ir acapēra eño pelaxēn.»

⁵ Año re ko Yesu: «Nē end emēš endewēn eñ, ÿēgwēnaxēn kēñun apela año.

⁶ Barikan and ÿanak ngwēn añ, and bay kēbi Kaxanu bela añ, er ri babi asošan an gë asoxari an.

⁷ Mēñ ex asošan an afo ebi ɲaw̄eta nēm gë sēm, do eni bar gë alindaŵ.

⁸ Bēn bēxi bēr ÿērērək bēn eni gi eman emat, ani bo na gaf gë gaf.

⁹ Mēñ ex, Kaxanu and kēbi bar eñër asošan gë asoxari añ, ax ñap ex na ala ebi capēreli.»

¹⁰ And baka kēni gër iciŵ añ, bēsēfan bēn w̄eka kēno Yesu ebi paÿēn endey eño.

11 Ata re ko: «Asoŝan ar këŋo fela yo alindaŵ do eŋo ñër asoxari aŝexe, në emenan eŋo asoxari aŷanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an.

12 Bëte angëmëne asoxari eni capër gë icën indexëm in do exo ye eŋo ñërëx asoŝan aŝexe, në emenan eŋo asoŝan aŷanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an.»

End Yesu do gë obaŝ eŋ

13 Bela wëlaw babi na obaŝ gër Yesu ebi calen mokwëtan otaxan ok. Barikan bësëfan bën xeŷënaxën kënebi.

14 Ata xoŷ ko Yesu ga wat eŋo. Wac këbi bësëfan bën, re ko: «Tebinëbi obaŝ ol eni yow gër ndam, kërenëbi pëng na gayik bër hik ang obaŝ ak bën xwënëk owun or Kaxanu ol.

15 Dal in këmun felënd, ar ax ma ex na owun or Kaxanu ol ang itox fo an, axo dël na gër owun olo.»

16 Ata Yesu ga wëgara këbi na obaŝ olo, ŝalendëra këbi mokwëtan otaxan ok.

End ar gë napul eŋ

17 Ata ga ko ye Yesu, asoŝan abat sëf këŋo gë ongër fo, lapaya ko mopoxi gër osapar orexëm do wëka këŋo: «Asëyali ar ŝenene, pelële ine ŷapëk me dind me cotaxën aniyand din aŋ?»

18 Yesu yaka këŋo: «Ineŵa këye wacaxënënd ar ŝenene? Kaxanu gabat ex ar ŝenene an, ala ar ŝenene ax gi ex na.

19 Ax gi ex na nde anang nang këy bapela baŋ: “Këreyo daw na ala, kërey dina orekar ol, kërey deka na, këreyo nëgwëŝan na ala, bëte këreyo menan na ala, pëbëlëbi norix gë sorix?”»

20 Yaka ko ala ajo: «Asëyali, elod icambenjar sëf këme bapela baŋo dek.»

21 Ata ga nëkon këŋo, Yesu xëbënan këŋo end ala ajo eŋ. Fel këŋo: «Emat bayi ki. Yel ey pan dek acota andey aŋ eyëbi yëlëra kodï in bëxaŷënaxik, ata këy ŝot napul isëm yaŋ gër orën. And këy ri ko mondako aŋ, yowëd ey gi asëfan aram.»

22 Barikan ala ajo ga wël ko eyeyan elo, ŷëŋënin ko dëxas in do kwël ye ko gë oxoŷ fo gayik ar gë napul isëm ebaxo.

23 Yesu ga nëkon këbi jey bela bën, fel këbi bësëfan bërëxëm bën: «Awa bër gë napul bën bon këbi yëka eni dëlaxën gër owun or Kaxanu.»

24 Ata bësëfan bën wëlandëra këbi ga wël këni eyeyan elo. Baŝ ko bëte Yesu: «Obaŝ oram, ata bër gë napul bën bon këbi yëka eni dëlaxën gër owun or Kaxanu.

25 Gelemba saxëk exo kuca gër imëd ind icëkwër gë exo dël ar gë napul an gër owun or Kaxanu.»

26 Ga wël këni bëte eņo, bësëfan bën wëlandëra bëte këbi kaş kaş do këni wëkarënd: «Do noŷo ngwa kë xor exo pex?»

27 Yesu ga nëkon këbi gaşëxe, yaka ko: «Gër Kaxanu dek wëndëk, bari gër wën bela ax mënd ex na.»

28 Aņo re ko Piyer: «Nëkod biyi ga sefëraw këmi ako dek sëfaxën këmi wëj.»

29 Yesu yaka këņo: «Dal in këmun felënd, ar këbi sefëgu gër iciw, nëm gë sëm, gë bobinëm gë obaş orexëm do gë ocënga odexëm në end oŵac oram, do në end Atëfëtan andam eņ, gë təkër ak axo kaŷën na.

30 Ata gërëgako dëņ ko şot bakëlëbëd keme: Bëciw, gë bëmaŷe bëtoşan, gë bëmaŷe bëtoxari, gë onëma odanjëm, gë obaş, gë ocënga, do gë toro, bëte ecan ecan, ex tëndaw aniyand din aņ.

31 Bëlëngw bëranyëm kë hi bemban do bemban bëranyëm kë hi bëlëngw.»

End ecës ed Yesu eņ

32 Ond yaņ gër Yerusalem oņ bani yend do Yesu lëngw bax fëna in. Bësëfan bën dek yëbu babi. Bela bër babi sëfand bën bëte ayëdara yëdara bani. Ata Yesu ŵac këbi eno tëka gaşëxe bësëfan epëxw gë bëxi bën ebi nangën er këņo fiatënëgund in.

33 Re ko: «Awa nëkod ga këne yende yaņ gër Yerusalem. Ala ke lëxwëx na wëno Asëniw ar ala an gër otaxan od bëshadaxan bëlëngw do gër od bëshalen. And këne xiti do ebi ketan ene daw aņ, ene dëxw gër otaxan od bër benëng becëxe.

34 Bër benëng becëxe bëjo, ke lëshëra, ke sëpandëra, ke şewëra damana ene dawaxën. Barikan, and kë xuca bakey batas aņ axani këme xani gër ecës.»

End okar od Şak do gë Şaņ eņ

35 Şak gë Şaņ, bosëniw bor Sebede, ga sëka këno Yesu, re këni: «Asëyali, aŷandi ŷandi këbo biyi eyëbo yël er këmi xara in.»

36 Re ko: «Inewă ŷandi këņun?»

37 Yaka këno: «Yëlëlēbo mi ketëna: abat gand liw, ajo gand şame and këy ŷëpa gë enjaran eņ gër owun orey aņ.»

38 Ata re ko Yesu: «Wën an nang ex na er kën xarand in. Axor nde kën xor en ceb akalama and toro and këme şëb aņ? Bëte ayëxw nde kën yëxw enun buyi ang këne buyi ak?» Yaka këno: «Axor këmi xor.»

39 Re ko bëte Yesu: «Dal ex aşëb kën şëb akalama and këme şëb aņ, bëte abuyi kënun buyi ang këne buyi ak.

40 Barikan end ene ketëna abat gand liw̃ ajo gand šame eŋ, ax gi ex na wëno këŋun yël. Kaxanu, bër ỹap këbi bën wëxëtan këbi bañëpara baŋo.»

41 Ga wël këni eŋo bësëfan epëxw bën, xoÿën kënebi Šak gë Šaŋ.

42 Yesu, w̃ac këbi bën dek re ko: «Anang nang kën mène bëlëngw bër benëŋ becëxe bën awun këni wunënd gë mbëña gër bela bër gër owar orebën, do bësëm bën aŵasin kënebi w̃asinënd or gapak orebën ol.

43 Bari wën këren dind na mondako gër enga endewën. Ar ỹandi këŋo exo gi ar gapak gër enga endewën an, malexo exo gi ariyenin arewën.

44 Bëte ar ỹandi këŋo exo gi alëngw an, gilexo xadëp ir bela dek.

45 Gayikwa wëno Asëñiŵ ar ala an er yow këme mun diyenin do me međ aniyandam aŋ ang acosa and këni fexaxën bela bëranjëm fo, ame yow ex na ene diyenin.»

End Yesu do gë ašiw̃ëk eŋ

46 Yesu gë bësëfan bën ñat këni gër Yeriko. Ga këni xuca angol aŋ, bela bëranjëm kënebi sëfand bura-bura. Ašiw̃ëk ar këno w̃acënd Barëtime, asëñiŵ ar Time, ỹëpa baxëna ler gër fëña do ko xararand.

47 Ata wël ko mène Yesu Ibënasaret ñatëguk. Na ỹana ko ko xeÿënd: «Yesu, Yesu, Asëñiŵ ar Dafid, kaÿënanëlexi wa wëno!»

48 Ata bela bëranjëm këno xeÿënoxënënd: «Wëji, cësinal fa!» Barikan aŋo baš ko okeÿ oŋ: «Asëñiŵ ar Dafid, Asëñiŵ ar Dafid, kaÿënanëlexi wëno!»

49 Ata xwëša ko Yesu, re ko: «Macëguno tan!» Ga këno w̃ac, këni rend: «Kapinal ey kani, në emac exi.»

50 Ata xani ko xwiriš, lap ko gër ebar acud atëm aŋ do wël ko gand Yesu.

51 Ata re ko Yesu: «Ineŵa ỹandi ki mi din?» Yaka këŋo: «Asëyali, me ciwëta ỹandi ke!»

52 Ata re ko Yesu: «Awa ga xwëta këye ako, ciwëtal!» Ataŋ watëra ko šenene do sëf këŋo kwël Yesu gër fëña.

11

End Yesu gër Yerusalem eŋ

1 Yesu gë bësëfan bërexëm bën ñat këni gër Betëfage do gër Betani, bëngol bënd ler gër Yerusalem bëŋ, ler gër etënd ed gë bañarëka. Ata Yesu ga këbi lawën bësëfan bëxi, ko rend:

2 «Yeyin gër ingol ind gër lëngw, ata këno sëk mokap ipali ind elod ala aŋo ñëpaxën ex na. Pëtëguno ene mëlanëgu.

³ Angëmëne ala wëka këjun ba ine këno fëtaxënënd, yakayidën mëne Axwën an ýandi këjo. Ataŋ këjo sebëtëgu.»

⁴ Ga ye këni bësëfan bëxi bën, sëk këno ipali in ga xap këno bed gër fëña, ler në ebët ed iciw. Ata fët këno.

⁵ Bër hi bax na bën re këni: «Xey wën, ine kën rind? Inewã fëtaxën këno ipali in?»

⁶ Ata yaka këni ang re baxo Yesu ak, sebën kënëbi wëla këno.

⁷ And ñateli këno gër Yesu aŋ, labëra këni engoy end ipali eŋ gë banjëm bandebën baŋ exo ñëpaxën Yesu.

⁸ Bëte bëranjëm rendëra këni tar fëña in: banjëm, do gë opat od fongëtëraw bani gër apuy.

⁹ Ata xeta këno Yesu: bëjo gand lëngw, bëjo gand emban. Ga këni ye, këni xeyënd sor:

«Hosana! Betalexo gë oŵac or Axwën ol!

Betalexo ar kë yowënd an.

¹⁰ Betalex owun or kë yowënd ol,

owun or axarëk arebi Dafid ol.

Hosana! Awa wëlilex de eŋo xali yaŋ gër orën!»

¹¹ Ga ñat ko Yesu gër Yerusalem, lil ko gër yangana ir Aciw and Kaxanu. And nëkondëra ko dek na aŋ, sëfër këni gë bësëfan epëxw gë bëxi bën ond gër Betani oŋ. Anëka xwëyar bax amëd aŋo.

End andan eŋ

¹² Ga xeyëk, Yesu fëdar këni enjo eŋ. Ga xani këni na gër Betani eni baka gër Yerusalem.

¹³ Wat ko caw andan ga nëtëk aye. Šapa ko ngwa exo nang ba arëw rëwëk. Ga ñat ko, sëk ko tudëŋ opat fo gayik ax ŋat bana nand kë rëwënd ondan na.

¹⁴ Ata re ko: «Bëtëdin ala ax kwëca na exo yamb odëwërewen odey.» Wël këno bësëfan bën.

¹⁵ Yesu gë bësëfan bën ñat këni gër Yerusalem, lëf gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Ata ýana ko këbi wãýënd bër bax fandërand bën do gë bër bax yëcërand na bën. Ýamëra ko bëkwëtaya bënd bënëmb bër kodí bëŋ do gë bañëpara band bëfan bër olëxwëte baŋ.

¹⁶ Ala abaŋo seb na exo mëlarand ýey na gër yangana ir Aciw and Kaxanu.

¹⁷ And bafi sëyalind aŋ ko rend: «Wën an pën ex na nde er re ko Kaxanu in mëne Aciw and cale and benëŋ bend bela dek ex? Do wën nëngwët kën emaýi ed bërek.»

¹⁸ Ga wël këno, bëšadfaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën, këni šaland osit or eno dawaxën. Barikan amëxwër

aŋ bani yëdand gayik bela bën ðek gër owëkw babi lëkënd osëyali or Yesu ol.

¹⁹ And xwëyarëk aŋ, Yesu gë bësëfan bërëxëm bën şan këni angol and Yerusalem aŋ.

²⁰ Ga këni bakaw gëbër, bësëfan bën wat këni andan aŋ ga űaűëk ðek gë odëmbët ak.

²¹ Ata ga xwita ko Piyer er xuca bax në ganëka in, re ko: «Asëyali, nëkodfa andan and xare këy ganëka aŋ, ðek űaűëk.»

²² Yaka ko Yesu: «Kwëtayino Kaxanu!

²³ Dal in këmun felënd, ar xwëta këŋo Kaxanu an axor ko xor eŋo pel etënd elo: “Bedital ro ey ðapayax gër anjer.” Er re ko in ahi kë hi angëmëne aŋo nöpëgënan ex na gër emëkw edexëm.

²⁴ Mëŋ këmun felaxënënd mëne ðek er kën xara yo gër cale, kwëtayin mëne anëka şot kën. Ata ko ri Kaxanu ang xara këno ak.

²⁵ Barikan and kën xani cale aŋ do en kwita ala fenan këno na oxoŷ, tebanino eŋun tebanaxën Sorix irewën ir ex yaŋ gër orën wën bëte bamena bandewën baŋ.

²⁶ [Sorix irewën ir ex gër yaŋ orën aŋun teban na ðe bamena bandewën baŋ, angëmëne wën anëbi tebanënd na bela bën.»]

End or gapak or Yesu eŋ

²⁷ Yesu gë bësëfan bën bakaw këni gaşëxe gër Yerusalem, gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Yesu ga ko nëkondëra lëf, űatëgu këni na bëşadaxan bëlëngw bën, gë bëşalen bën do gë bëxarëk bër Bëşëwif bën.

²⁸ Ata wëka këno: «Kërëş wëj gë or gapak or fe këyëbi wăŷaxënd bela bën ro? Noŷo wa yël ki or gapak or ey dixënënd mondako olo?»

²⁹ Yesu yaka këbi: «Emat fo këmun wëka wën bëte. Yakayine ata këmun fel gë or gapak or fe rixën këme eŋo.

³⁰ Xobuyi or babi buyind bela Şaŋ Batis ol, noŷo wa lawënegu baŋo? Orën ol nde ba bela bën nde? Yakayine ðe!»

³¹ Ata bën këni nëkënëkarënd: «And këne yakaye mëne orën ol lawënegu baŋo, ata exo de ine bayik biyi ane kwëta exe na end Şaŋ Batis eŋ?

³² Bëte and këne yakaye mëne bela bën lawënegu baŋo, amëxwër aŋ...» Ga banëbi yëdand bela bën rexën bani mondako gayik bën ðek wă bax mëne Şaŋ Batis alawënel ar Kaxanu ebaxo.

33 Ata yaka këno: «Biyi ami nang ex na.» Aŋo re ko Yesu: «Wëno bëte amun pel na ba gë or gapak or fe këme rixënënd beŋo.»

12

End apënëtal and bëyan bëxeŷax eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu ga këbi sëyali gë bapënëtal bëlëngw bër Bëšëwif bën, ko rend: «Mondako ri baxo ala ar gë andëda and reseŋ. Ga xece in jey andëda and reseŋ aŋ, nac ko gër aparëfac ambëxw and eni karaxënënd omen od reseŋ ok do ri ko bëte egawë ed ošën. And sebënan këbi bëyan eni cetërënd gë mëŋ reseŋ in and kë sëg aŋ, ye ko kwël damana angol and caw.

² Amëd and kë sëgëdërand reseŋ aŋ, lawënëgu këŋo ariyenin abat gër bëyan bëjo eno yël ošet orexëm ol gër er rëw bax gër andëda and reseŋ.

³ Barikan ga sëra këno bëyan bën, šëwëra këno xali do šëñëta këno taxan.

⁴ Lawënëgu këŋo ariyenin axinëm. Sam ga hatëgu ko, fëmëra këno, širëra këno gë otebën sebën këm. Ga wäŷ këno, baka ko bëte taxan.

⁵ Lawënëgu këŋo bëte asasën, law këno. Mondako bëtëraw bani bëriyenin bëranjëm. Barikan, bëyan bën rixëra këñëbi: bëjo axëm xali exo tëkwaya; bëjo bëte alawë momonawë.

⁶ Asëñiw arexëm ar pëlot gër yomb irexëm an fo bayi baŋo Axwën andëda an. Ata lawën këŋo ngwa ga yëla ko mëne bëyan bën afëb këno fëb.

⁷ Barikan, caw fo bayiw baxo ga watëgu këno. Ga wăcër këni, re ko abat: “Yo ajo ex ngëŋ ar kë bëteli andëda an. Dawënëŋone ebo bayixën andëŋ aŋ.”

⁸ Bëyan bën ga sëra këno na, law këno, do lap këni eman eŋ wëgërëxe yabët kece ir andëda and reseŋ in.

⁹ «Awa mondake yëla kën ko ri axwën andëda and reseŋ an? Ax gi ex na nde ata ko yow ebi dawëra bëyan bëjo do andëda and reseŋ aŋ ebi tebënan bëšëxen?»

¹⁰ Wën elod an pën ex na nde Oñëgw Omënëk od rek: “Ekaŷ ed šus bani bëbay el bakan këni xali ri këni ekëla ed aciw el[☆].”

¹¹ Gër Axwën xaniwëk eŋo do gër bangës bandëbi ešaraxik ex.»

¹² Ata ga wël këni eŋo, bëlëngw bër Bëšëwif bën këni šaland eno tëra Yesu ga fëni këbi mëne bën babi rend gë

apënëtal aŋo. Barikan ga yëda kënëbi amëxwër aŋ seb këno na, do kwël šapër këni.

End šagale eŋ

¹³ Ga xucak eŋo, bëlëngw bër Bëšëwif bën lawën kënëbi Ofariseŋ do gë od Erod eni tÿyi eno yifa Yesu exo yeyan er këno cëndëna xën.

¹⁴ Ga ħat këni, re këni: «Asëyali, anang nang këmi mène wëj ar däl hi këy. Šenene fo këyëbi sëyalind bela bën end Kaxanu eŋ. Wëj ala ayo yëdand na, ay nëkonënd na noŋo ki baxëtënd. Awa gërëgako, pelëlëbo ngwa ba aŋap nde ŷapëk šagale ir Sesar in. Mi medënd nde ba mi teb emed el nde?»

¹⁵ Ga wata ko Yesu mène bëŷëŋënax bër kë labayand hi këni, yaka këbi: «Ineŵa kën šaland ene cëndën? Mëlanëgune tan atama and kodï me nëkon.»

¹⁶ Fëxwën këno atama amat. Ga xana ko, Yesu wëka këbi amëxwër aŋ: «Dëxas ir noŋo wa ex gër atama aŋo?» Yaka këni: «Ir Sesar.» «Do oŵac ol cëŋ?» Yaka këni bête: «Orexëm ex!» ¹⁷ Aŋo re ko: «Mašino Sesar er xwën ko in do Kaxanu erexëm in.» Ata ang yaka baxo ak, Ofariseŋ ok do gë od Erod šarandëra këbi xali.

End ekani ed gër ecës eŋ

¹⁸ Ata ħatëgu këni Bëšëwif bër kënëbi ŵacënd Osaduseŋ. Bën bax rend mène ekani ed gër ecës ax gi ex na. Ga sëka këno Yesu, re këni:

¹⁹ «Asëyali, baxëtël apela and ŷëgwën këbo Moyis aŋ: “Asošan ar këŋo sebëta alindaŵ gë itox këm aŋ, abinëm dëngileŋo asoxari an eno cotëna xën obaš ar šësëk an*.”

²⁰ Xarak, ocambenjar ocongoki ebaxëna aminëmëra. Iŷanar in ŷër ko, šës ko. Sebëta këŋo alindaŵ obaš këm.

²¹ Ata šambenjar ixinëm in bëteli këŋo asoxari an. Mëŋ bête šës ko. Sebëta këŋo obaš këm. Mondako fo bax end šambenjar isasën eŋ.

²² Šësëra këni bën bëcongëbëxi bën dek xali gabatak aŋo cotën ex na obaš asoxari ajo. Ata asoxari an šës ko mëŋ bête.

²³ Awa yatir ekani ed bëšësëk cëŋ, alindaŵ ar noŋo ŵa ko hi asoxari ajo gayikako ocambenjar ocongoki oko aŷër ŷër bano?»

²⁴ Ata yaka këbi Yesu: «Ado wën, edif ed lif kën el nde. Aŋun pën ex na nde er rek Oñëgw Omënëk in. Bête an nang ex na panga ind Kaxanu iŋ?»

²⁵ Enimin, amëd and këni xanira bela gër ecës aŋ, eñër ax bo na. Asošan aŋo cala na asoxari, bête asoxari aŋo ñandi

* 12:19 12.19 Acariyakinëm 25.5-10

na asošan. Er këni hi bela bën ang omeleka od yaŋ gër orën fo.

²⁶ End mëne bëshësëk bën axani këni xanind gër ecës eŋ, wën an pën ex na nde gër akayëta and yëgw ko Moyis er fel baŋo Kaxanu yatir šanayaxën baŋo gër acëc and gë xodux in? Ax gi ex na nde mondako re baxo: “Wëno ex Kaxanu ar yata këbi Abëraxam, Isak do gë Yakob an.”

²⁷ Kaxanu, Kaxanu ir bëshëngw exo, mëŋ ani terënd na gë bëshësëk. Ata wën Osaduseŋ ok mbaŋ lif kën gër eŋo.»

End bapela banëngw eŋ

²⁸ Ašalen ar Bëshëwif wëleli baxëna ecampëre elo. Ga wat ko mëne Yesu šenene yaka këbi Osaduseŋ ok, sëka këŋo, wëka ko: «Pelële ngwa gër bapela band Moyis, and fe ex anëngw aŋ?»

²⁹ Yesu yaka këŋo: «And rek: “Baxëtël wëj ar enëng end Isërayel an, Kaxanu, Axwën arebi an, gabat fo hi ko Axwën.

³⁰ Nänëlo Kaxanu, Axwën arey an,

Dek gë yomb irey ak, gë enjëw endey ak,

Dek gë panga indey ak, gë aniyän andey ak.”

³¹ «Baxëtël and bëtëguk aŋ: “Balindëlexi end ala ašandax eŋ, ang ki balënd end gaf irey ak.” Ata apela akuca ex na baki baŋo.»

³² Ata re ko ašalen an: «Asëyali, däl reya këy mëne Kaxanu ibat fo ex, išëxe ax gi ex na.

³³ Ala kala nänëlo Kaxanu gë dek yomb irexëm ak, gë anjëlan andexëm ak, gë ojaŋ odexëm ak. Bëte balindëlexi end ašandaŋ eŋ ang ki balënd end gaf irexëm ak. Edi ed mondako el xucak dek ocaŋaxa od momëlën ok do gë ocëxen ok.»

³⁴ Yesu ga wat ko mëne šenene yaka baŋo ašalen an fel këŋo: «Wëj ata däm gër owun or Kaxanu hi këy.» Barikan elod yatijo, gabatak abax yëxw na eŋo mëka yëy.

End Afexën eŋ

³⁵ Akey amat, Yesu ga këbi sëyalira gër Aciw and Kaxanu, wëka këbi bër baŋo baxëtënd bën: «Mondake këni rexënënd bëshälen bën mëne Afexën an, ejiw ed emun Dafid exo?

³⁶ Xarak, Dafid mëŋ dëŋ are baxo rend, ga yëm ko gë Angoc Amënëk aŋ:

“Axwën an fel këŋo Axwën aram an,

yow ey nëpa ro gand liw iram,

xali mi korën bër šus ki bën eyëbi bëñaxën.”

³⁷ «Nëkoyin mëne Dafid mëŋ dëŋ Axwën këŋo wäcënd. Mondake cëŋ hi ko ejiw?» Ata amëxwër aŋ këno baxëtënd gë onënga fo.

End bësâlen en

³⁸ Yesu ga këbi sëyali bëte ko rend: «Titinaliyindënëbi bësâlen bën. Monëngan këbi nënganënd eni yexërand gë bocuf bond gësëc boŋ, do bela bën enëbi cëmarand gër bapedëraya.

³⁹ Moŋan ñan këni bañëpara band gër lëngw baŋ lëf gër baciw̃ bacaleya do band gër ed kë hi ñambëran baŋ.

⁴⁰ Bën xali gër bëciw̃ bëndebën kënëbi lexëxënd bësoxari bësebëta sebëta bën. Xarak, bën watak cale ind ašak ašak inŋ enëbi cëkwaxënënd bela bën. Mëŋ ex kiti indebën inŋ gë pit fo kë yëka.»

End oyël or Kaxanu en

⁴¹ Ga yëpa ko Yesu ler gër akwëtaya and oyël or Kaxanu, këbi nëkonënd bela bën ga këni xwët kodî in. Wat këbi bër gë napul bëranjëm ga këni xwët kodî ir bon.

⁴² Hatëgu ko na asoxari axaÿëanaxik, asebëta-sebëta. Ata xwët ko bëtama bëki bënd ax tək bana ado biye ibat.

⁴³ Ata Yesu w̃ac këbi bësëfan bërëxëm bën do re ko: «Dal in këmün felënd, er xwët ko asoxari axaÿëanaxik asebëta sebëta ajo gër akwëtaya and oyël in nëmëcak er w̃ëlaraw këni dek bela bëjo in.

⁴⁴ Gayikwa bela bësëxe bën ga yëmb këbi acota w̃ëlxënëgu këni er xwët këni in, barikan asoxari ajo dek acota andexëm aŋ, do gë er ko yambënd exo diyaxënënd in w̃ëlagu ko.»

13*End eyëcar ed Aciw̃ and Kaxanu en*

¹ Ata Yesu gë bësëfan bërëxëm bën këni šanënd yangana ir Aciw̃ and Kaxanu in. Aŋo re ko asëfan abat: «Asëyali nëkonël bameŋ band bongaÿ baŋ ang yëlëra këni ak, monje yek de!»

² Yaka këŋo: «Wat këy nde bameŋ band bongaÿ baŋo, ado gë ekaÿ gebatak ax bayi na eyëlëtërëxe, dek kë yëcar!»

³ And ñat këni gër etënd ed gë bañarëka aŋ, Yesu yëpa ko paß gë Aciw̃ and Kaxanu aŋ. Ata Piyer, gë Šak, gë Šaŋ do gë Andëre, bën bësëfan bër bayi bax na gë mëŋ bën wëka këno:

⁴ «Pelëlēbo wa nand fe kë yëcar Aciw̃ and Kaxanu aŋ? Bëte amatinali and fe kë ñatëgu mi nangaxën mène ekwët ed beÿ dek el ñatëguk?»

⁵ Yesu yaka këbi: «Wën titinayin, ala këreŋun yifað na.

⁶ Bëranjëm kë ÿana ex yowërawënd gë oŵac oram ol, do eni dend: “Wëno ex Afexën an!” do enëbi nambeli bela bëranjëm.

⁷ Angëmëne në ewëlëran end olandër gër owar or caw do en wëlënd bongëbër bond olandër gër ed lëg kën, kërenjun yëburad na gayik betëm bendako rako bën afo ex njetëgu. Bari ax gi na pere ekwët ed ngwën el.

⁸ Asakërëra këbi yana ebi takërërand bela bën, gë enëng gë enëng, gë ebar gë ebar. Bëte obebët odëmar arëg kë yana ex dëgënd ebar el do bela bën ašësëra këni yana eni cësërand enjo eņ. A yana fo kë yana mondako toro in ang toro ind asoxari ar yanar këni orëw ak.

⁹ «Wën kapinayin gayik alëxw kënun yana enun dëxwënd gër kiti në end o wac oram. Axëmëra kënun yana enun këmërand gër baciw bacaleya në end o wac oram. Awëlara kënun yana enun mëlërand gër bëlëngw do gër bemun betëm en deyaraxënënd endam eņ.

¹⁰ Atëfëtan aņ afo ex gi pere mopemëra gër bela dek, gë enëng gë enëng.

¹¹ Nand kënun wëland enun dëxwëx gër kiti na, këren dendërand na ang kën yakad ak. Yeyanindën er kën yëland amëd aņo in gayik Angoc Amënek aņ kënjun yana eņun yëlënd.

¹² Bëte alëxwër këni yana eni dëxwërend bela bën gër ecës në end o wac oram: abat eņo dëxw ima ye ind acël amat gë mëņ in, ajo eņo dëxw itox indexëm in. Bëte obaš ol awereli kënebi yana enëbi merelind bëxarëk bërebën bën xali enëbi daw në end o wac oram.

¹³ Ašus kënun šus dek bela bën në end o wac oram. Barikan ar kë xemëna xali yatir kë xwët endexëm an, afex ko fex.

¹⁴ And kën wat ga šanayaw ko Awëndëran ašaraxik aņ gër ed bayik ax nap ex na, ar kë fënënd an pënileņo aye er re këme in. Ata ar këņo sëk eņo gër ebar ed Yude an, gërëxëlexo end osënd eņ.

¹⁵ Ar këņo sëk eņo yaņ në ejur ed këbe an, gërëlexo. Kërexo pedanëd na ye y lëf.

¹⁶ Bëte ar këņo sëk eņo gër ošënga an, gërëxëlexo. Kërexo bakanëd na gër iciw acud atëm andexëm aņ.

¹⁷ Mbaņ këni soro bësoxari bër gë bacël bën do gë bër gë bëtox bënd në oyer bën.

¹⁸ Karayino Kaxanu kërex njetëgu na toro ino amëd and gë ayem aņ.

¹⁹ Bakey baņo, bakey band toro itëm ex. Elod ga ri ko Kaxanu ngwën in ala ax wat na toro indako rako in, bëte toro indako rako din ax gi na.

²⁰ Kido Axwën an axo bašëta bana bakey band toro baņo, ala gabatak ax pex dona. Barikan abašëta bašëta ko në end bela bër yata këbi, në end bër fit këbi gër ebar ro.

21 Awa angëmëne ala exo canayaw do exo dend mëne mëŋ ex afexën an, wën këren mađ na! Bëte ala exo canayaw exo dend fën exo afexën an, wën këreno kwëtađ na!

22 Moñëmb këni yëmb bëfexën bënëgwëš bën. Bëte moñëmb këni yëmb bëlaŵënel bënëgwëš bër kë šanayaw bën. Ari këni yana eni dind becarax, gë bërëcaxik enëbi nambelixën bela bën. Ata xali gë bër yata këbi Kaxanu ak, nambelidonëbi kido awënd wënd bax.

23 Awa wën titinayin ga nangën këmün ako gana-gana fo dek beŋo.

24 Gë bakey band toro baŋo, wur in dek kë šamëdan. Eñan eŋ ax yat na, bëte facaw in ax peš na.

25 Owäl oŋ axwëcëtarara kë yana ex kwëcëtarawënd, dek bebër gë panga gër orën bën kë sëngërebëtaraw.

26 Amëd aŋo këne watëgu wëno Asëñiŵ ar ala an ga këme šëlaw gë baŋar baŋ, gë panga itëm do gë dek enjaran endam eŋ.

27 Ata mëni đawën omeleka odam ok eni ye: oko apën-eñan, oko acëla-eñan, oko ambataš, oko ambëtëb. Mondako këne barënegu dek bela bër yata këmëni bën elod gër ed sëlëk ebar, do gër ed sëlëk orën.

28 «Er këmün sëyalind ijo, pënileŋun gë apënëtal and andan aŋ. And kë šosënd ofini aŋ do and kë nëtënd opat aŋ, wën anang kë nangënd mëne ecaša el đam ex.

29 Awa andamat fo ex, sam en watënd betëm bend fel këmün beŋo ga kë ħatëgu, nangin mëne đam ex me bakaw wëno Asëñiŵ ar ala an. Anëka sëkaw këme xali gër ebët.

30 Dal in këmün felënd, wën an nemira na pere ex ŋataxënëgu dek beŋo.

31 Orën ol ašapër kë šapër do ebar el ayëcar kë yëcar. Barikan eyeyan edam el din ir din kë bayi.

32 «Akey aŋ do gë apëxëd and kë ħatëgu beŋo aŋ, Faba gabat nangëk. Omeleka od yaŋ gër orën ok ani nang ex na, bëte wëno Asëñiŵ ar ala an ame nang ex na.

33 Mëŋ ex wën titinayin, perënayin do en calend gayikako an nang ex na niye kë hi beŋo.

34 Er kë hi ang endey end ala seb këbi bëriyenin bën gër iciŵ indexëm fo. Ga ye ko kwël đamana angol and caw. Ala kala sebënan këŋo or gapak or ko yana exo diyenixënënd, do fel këŋo anëkona ar ebët an kërexo nambinand na.

35 Këren nambinand na gayikako an nang ex na nand ko bakaw axwën iciŵ na: bamat exo ŋatëgu genëka, bamat emëđ ekarëk el, bamat and këni yatand ošare aŋ, bamat gëbër.

³⁶ Mëj ex kemënayin këdi këmun fënga ga rašëra këjun and këme hatëgu amëd and bayik an yëla bana aņ.

³⁷ Er fel këmun ijo, bela đek këmëni felënd: Perënayin!»

14

End eđaw ed Yesu eņ

¹ Bakey baki fo bayi bax ebi ņat Bëšëwif bën Ofëna or Apexa ol, do gë or mburu ind gë lewir këm ol. Ata bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën, këni šaland osit or eno tëraxën Yesu ol do eno dawaxën.

² Are bani rend: «Kërenëjo tëraye na đe yatir ofëna këdi kë wonjo do enëbo mereli bela bën.»

End šëlakuņ ir angiri eņ

³ Amëd aņo hi baxo Yesu gër ingol ind Betani, gër iciw ind Simon, ar gë amey an. Ayambëra baxo yambërand lëf ga lilëgu ko asoxari. Šëlakuņ ir ekaņ ed alëbatër ir gë angiri lëkayaw baxo. Angiri ijo gë opëtëfët od atëx and këni wacënd nar bar bani do xem bax mbaņ akanji aņ. Asoxari ajo, ga fodët ko na šëlakuņ in, xoš këņo Yesu gë angiri in gër gaf.

⁴ Ata xoņën këno bërëmar do këni nëkënëkarënd: «Ineũa nëxenaxën ko angiri ijo?»

⁵ Axor xor doxo exo pan angiri ijo batama okeme otas ašand do kodfi in ebi yëlëra bëxaņëanaxik bën.» Mondako bano renarand asoxari an.

⁶ Barikan Yesu re ko: «Wën tebino đe. Ineũa këno hëbandëraxënënd? An nang ex na nde enjekax rin ke?»

⁷ Gayikako din gë bëxaņëanaxik bën hi kën axor kën xor enëbi din enjekax nand këņun yandı yo, bari wëno ame bayi na din gë wën.

⁸ Er xor ko exe din in ri ko. Gana gana fo xoš ko angiri in gër eman endam damana ene mëxwëtaxën gër yeg.

⁹ Dal in këmun felënd, gër ed këni femëra yo bela Atëfëtan andam aņ gër ngwën ro, areya këni yana eni deyand bëte er rin ke asoxari ajo in. Mondako këno yana eno kwitaxënënd.»

End njifa ind Yuda eņ

¹⁰ Yuda Isëkariyot, asëfan ar Yesu hi baxo, ang hi bani bësëfan epëxw gë bëxi ak. Mëj ye bax gër bëšadaxan bëlëngw wëlërëgu këni ang këbi rëca eno tëraxën Yesu ak.

¹¹ Ado gë onënga fo baxët bano do fëna bani mëne kodfi këno yël. Elod amëd aņo baxo šaland Yuda nand kë yap ebi tëran Yesu na.

End ecemar emënëk eņ

12 Yatijo bax akey añanar and bani yambënd Bêšewif mburu ind gë lewir këm aŋ. Bête yatijo fo banëbi řaşënd opeŷ od řadaxa ir Apexa ok. Bësëfan bën wëka këno Yesu: «Feye wa řandi ki ey yambëra ecemar ed Ofëna or apexa el? Pelëlëbo mëŋ këmi ye mi cemërax?»

13 Na lawën këbi bësëfan bëxi, re ko: «Yeyin gër angol. Ata këno sëk asořan ar lëbinak epeya ed gë men, tëfayino.

14 Gër ed ko lil, wën bête dïlidën eno pel axwën iciw̄ an mène wëno Asëyali arewën an wëkak: “Feye ex wa aciw̄ and gër ed këmi yambëra ecemar ed Ofëna or apexa el wëno gë bësëfan bëram aŋ?”

15 Ata këŋun wăsin aciw̄ and yaŋ gër ed xwëtëra ko beŷ dek. Fën kën řemërax ecemar ed Ofëna or apexa el.»

16 Ga ye këni bësëfan bëxi bëjo řiat këni gër angol. Sëkëx këni beŷ bën ang fel babi ak do řemërax këni ed Ofëna or apexa el.

17 Apenëka aŋ, Yesu gë bësëfan epëxw gë bëxi bën řiatëgu këni na.

18 Ga řëpara këni eni yambëra, Yesu re ko: «Dal in këmun felënd, gër ed këne yambërande ro dëŋ hi ko ar enga endewën ar ke lëxw an.»

19 Ga řaminara këni bësëfan bën, këno wëkand abat abat: «Wëno nde ex?»

20 Yaka këbi: «Ang hi kën epëxw gë bëxi ak, ar kë xacand në edëyamb edebat gë wëno hi ko.

21 Dal ex wëno Asëñiw̄ ar ala an așes këme șes ang řëgw këni endam ak. Barikan, eñëŋenax etëm këŋo hi ar ke lëxw an. Er saxëdoŋo mëŋ këreno dëw̄ dona.»

22 And bani yambërand aŋ, Yesu wëd ko aton and mburu, řekwa këŋo Kaxanu do hëbëndër ko. Ga yël këbi bësëfan bën, re ko: «Cetërin mburu iŋo, eman endam eŋ ex!»

23 Wëd ko bête andëmba and gë ngoy aŋ, ga řekwa këŋo Kaxanu yël këbi do yëlar këni bën dek.

24 Aŋo re ko: «Ngoy ind řeb kën iŋo ex, oșat oram oŋ! Oșat oŋo kë řar eni cotaxën bela bëranjëm eter ed din gë Kaxanu el.

25 Dal in këmun felënd, doro këme feland ngoy iŋ xali yatir këme řeb ingașax iŋ gër owun or Kaxanu.»

26 Yesu gë bësëfan bën, ga řëwëra këni na od Calemoñëw̄ ok, ye këni kwël gër etënd ed gë řaňarëka.

27 Ata re ko Yesu: «Wën dek kë řapër ene teb gabat, ang řëgw ko alawënel ak: “And këno law̄ axadac aŋ, oyel ol eni capër*.”

28 Barikan and këme xani gër ecës aŋ, gër ebar ed Galile këme yed mun cënix.»

* 14:27 14.27 Sakari 13.7

²⁹ Ata re ko Piyer: «Ado eni capër bëjo ðek wëno ami teb na!»

³⁰ Yesu yaka këno: «Dal in këmi felënd doru gëmëd ðamana exo yata ðaki ecare el, wëj anëka këye yaxëta batas.»

³¹ Barikan Piyer re ko bëte: «Ado ex gido alaw këni law gë wëno ak kënebo law, din ami yaxëta na.» Ata soşanara këni bësefan bën ðek mondako.

End gër Getësemani eŋ

³² Ga ðat këni gër ed bani wacënd Getësemani, Yesu fel këbi bësefan bërexëm bën: «Cëniyine ro me nacëta me calew!»

³³ Wac këbi Piyer, gë Şak do gë Şaŋ eno ðaŋëta. Ga hi këno ñar eman eŋ, lëbëk anjiŷ atëm gër emëkw edexëm.

³⁴ Fel këbi bësefan bën: «Yomb iram in şaminak, ecës fo bayi ke. Cëniyine ro, barikan këreŋun daş na ðe!»

³⁵ And nacëta ko aŋ, foxi ko. Rën ko eyiŷ el nêş gër ebar do ko şalend. Ga këno xara Kaxanu, eŋo pangacën apëxëd and toro aŋo kido awënd wëndëk.

³⁶ Ga ko şale, ko rend: «Faba, wëj xorëk ey di beŷ ðek, pangacënële toro ind kërexe wëcan iŋo. Barikan dil ðe ang ŷandi ki wëj ak, ax gi ex na ang ŷandi ke wëno ak.»

³⁷ Ga ðaka ko gër ed sebëgu babi Piyer, gë Şak do gë Şaŋ, sëk këbi ga këbi raş. Re këno Piyer: «Oko Simon, në eðaş exi ðe. Apëxëd amat and riw këme aŋo nde wëj ay kor ex na exi per?»

³⁸ Perënayin en calexën këdi këŋun naŋëta. Ala an gër onden këno ŷandind exo di er ŷapan këno Kaxanu in. Bari në end oŋandi od eman na ko sëkwanaxënëd.»

³⁹ Ga nacëta ko gacëxe Yesu ko şalexënd ang şale baxo aŋanar ak.

⁴⁰ Bakaw ko akinëm, sëk këbi gaşëxe Piyer gë boşandaŷ ga këni xond, eni këwëtayin ðeŋ bani sëkwanënëd. Ga nëngëtara këni, ani nang bana mondake këno yaka Yesu.

⁴¹ And ðakaw ko atasën aŋ, re ko: «Wën daşëraraleŋun, do teyëtayin. Dek ex! Anëka ðatëguk apëxëd and këne sëra wëno Aseñiŷ ar ala aŋ do ene ðëxw gër otaxan od bëwendëran.

⁴² Kaniyin ene yeye! Asoşan ar ke lëxw an në etëkaw exe!»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴³ Në yeyan bayi baxo Yesu ga ðatëgu ko Yuda, asëfan arexëm abat ang ebani epëxw gë bëxi ak. Mëŋ lëngweliw babi amëxwër and bër wëlaraw bax: bëjo oduxuma, bëjo okwëlekwële. Bëşadfaxan bëlëngw bën, gë bëşalen bën, do gë bëxarëk bër Bëşëwif bën lawënëgu babi eno tëra Yesu.

44 Ar baŋo lëxwënd an nanganëme ijo fel babi: «Ar këmo wëga an, mëŋ ex, tërayino eno mëla do eno dëkayax aye.»

45 Ataŋ ga ŋatëgu ko gër Yesu, Yuda re ko: «Asëyali, ata wëga këŋo.»

46 Bër lëngwënëgu babi bën wëlën këno Yesu, sëra bën.

47 Ata asëfan abat regëgu ko duxuma, saw̄ ko bad anëf and xadëp ir ašadaxan alëngw aŋ.

48 Ata re ko Yesu: «Wëno arek nde hi këme er yow kën ene tëra gë oduxuma do gë okwëlekwële?»

49 Key yo key ga bane xetand wa do bamun sëyalirand gër yangana ir Aciw̄ and Kaxanu, bari ane tëra bana. Barikan gërëgako anëka kën ŋatand er rek Oñëgw Omënëk in.»

50 Ata bësëfan bën dek šapëran këno Yesu do hërëra këni.

51 Šambenjar baŋo sëfand Yesu, ga šëraya ko gë anjëm fo. Ga sëra këno,

52 nëyëtëra ko, sebën këbi anjëm aŋ and šëraya baxo aŋ, hër ko tëb gë eman eŋ.

End Yesu do gë bëxiti eŋ

53 Bër sëra baŋo Yesu bën wëla këno gër iciw̄ ind ašadaxan alëngw, gër ed barërëgu bani dek bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëxarëk bër Bëšëwif bën do gë bëšalen bën.

54 Ata Piyer këbi sëfand nacët ako xali ŋat ko lëf gër yangana ir ašadaxan alëngw. Ga yëpa këni gë bënëkona bën, ko yesand xodux ol.

55 Bëšadaxan bëlëngw bën, gë Amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ dek bani šaland amëd aŋo osede or këno nagašanaxën Yesu exo gixën ar edaw̄; bari yoweŷ abani šot na.

56 Gayikwa bëranjëm bax reyand osede or ebax enëgwëš or këno nëpaxën Yesu. Barikan anëgwëšëtëndër bani nëgwëšëtërend.

57 Bërëmar and këni xani aŋ eni dend:

58 «Biyi awël wël këmo ga ko re: “Wëno ayam këme yam Aciw̄ and Kaxanu aŋ, do and kë ri bakey batas aŋ me kanin acëxen, and ani bay na bela”.»

59 Bëte gër endey eŋo dëŋ, anëgwëšëtëndër bani nëgwëšëtërend osede orebën ol.

60 Ata xani ko ašadaxan alëngw an, xwëša ko mërëxand gër Amara do wëka këŋo Yesu: «Ba yoweŷ ay yaka na nde? Ay wëlënd na nde ang këni nagašandërand ak?»

61 Yesu xor ko yem. Ašadaxan alëngw an wëka këŋo gašëxe: «Ba wëj nde ex Afexën an, Asëñiw̄ ar Kaxanu ir këmo šalend biyi an?»

⁶² Aŋo yaka ko Yesu: «Iyo, ata go dëŋ ex. Wën awat këne wat wëno Asëniw ar ala an ga yëpa këme gand liw ir Ar gë panga dek an. Bëte awat këne wat ga këme šëlaw gë banjar band gër orën banj.»

⁶³ Ga logën këno na, ašadaxan alëngw an űesëra ko banjëm bandexëm banj do ko rend: «Otede nde bayik na enëbe wële?»

⁶⁴ Awël wël kën ang šir këno Kaxanu ak. End fe wëndan këjun?» Ata bën dek nëp këno do këni rend mëne Yesu ar edaw ex.

⁶⁵ Ata bërëmar kwël na fo yana këni motëpan Yesu. Bëjo eno kap gë anjëm gër dëxas eno bënaxën. And këno wëŋ aŋ, eno mëka: «Cakil ba noyo wëŋ ki!» And fim këno gand bënëkona bër Aciw and Kaxanu aŋ xanax këno gë bacënen.

End eyaxëta ed Piyer eŋ

⁶⁶ Amëd aŋo Piyer, gër ed yëpa baxo bayi baxo gëd gër yangana ir ašadaxan alëngw. Yow ko endënaw end bax riyenind na.

⁶⁷ Wat këno Piyer ga ko yesa, nëkon këno aye gër dëxas, re ko: «Wëj bëte enga emat hi kën gë Yesu Ibënasaret.»

⁶⁸ Ata Piyer ga ko yax ko rend: «Wëno ado ame nang ex na, axe pëni ex na dëŋ er këy rend in.» Ga yaka ko mondako kwël šan ko, do ye ko gër yangana ir lëf. Ata amëd aŋo yata ko ecare el.

⁶⁹ Endënaw eŋ ga wat këno gašëxe këbi felënd bër hi bax na bën: «Ajo ar enga emat gë Yesu exo.» Piyer yax ko gašëxe.

⁷⁰ Ga nëkak təkër, bër wël baŋo endënaw bën re këno bëte Piyer: «Dal ex, wëj ar enga eŋo hi këy gayikako Abëgalile hi këy!»

⁷¹ Aŋo yašar ko mo njašar Piyer: «Angëmëne anang nang këmo ala ajo, corëlexe Kaxanu.»

⁷² Ataŋ ecare el yata ko akinëm, Piyer xwita ko ang fel baŋo Yesu ak: «Damana exo yata baki ecare el, wëj anëka këye yaxëta batas!» Ata ga šan ko na, ko sesëxënd.

15

End Yesu do gë Pilat eŋ

¹ Mopëd gëbër, bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëxarëk bën do gë bëšalen bën yëpaxën këni end Yesu eŋ. Amara aŋ dek barërëgu bani. Ga xap këno na Yesu, wëla këno eno dëxwëx gër Pilat.

² Ga űateli këno, Pilat wëka këno Yesu: «Wëj nde ex emun end Bëšëwif eŋ?» Yaka ko: «Iyo go dëŋ ex!»

³ Ata na këno nëgwêšandërand bendanjëm bëshadaxan bëlëngw bën.

⁴ Pilat wëka këno gašëxe: «Ba yoweÿ ay yaka na nde? Ay wëlënd na nde dek bend këni nagašanënd beŋ?»

⁵ Barikan Yesu gematak axo yaka bana. Eno šaran baŋo Pilat.

End edaw̄ ed Yesu eŋ

⁶ Ofëna or Apexa kala, Pilat asebët baŋo sebëtënd andepëra amat, ar këno yata Bëšëwif an.

⁷ Andepëra hi baxëna and bano wacënd Barabas. Gë bošandaŋ wëreli banëbi bëlëngw bëliyer bën xali laŋ këno ala, ga wonjok angol aŋ.

⁸ Ga ye këni amëxwër and Bëšëwif aŋ yaŋ gër eyang ed Pilat, wëka këno eŋo tebët ar epëra abat ang wërën babi ak.

⁹ Ata wëka këbi Pilat: «Yandi kënun nde motebët emun end Bëšëwif eŋ?»

¹⁰ Mama wëka babi mondako ga nang baxo mène bëshadaxan bëlëngw bën në end oyakëraxi lëxwaxën bano Yesu.

¹¹ Barikan bëshadaxan bëlëngw bën fel kënëbi amëxwër aŋ eno nëyali Pilat eŋo tebët Barabas.

¹² Ata Pilat wëka këbi gašëxe: «Mondake yandi kënun mo di ar këno rend wën emun end Bëšëwif exo an?»

¹³ Yaka këni šor: «Pikalo! Pikalo!»

¹⁴ Pilat wëka këbi bëte: «Inëwa wën ko?» Aŋo xeÿ këni kaš-kaš: «Pikalo, Pikalo maš në osëx!»

¹⁵ Ga yandi këno eni ŋan endexëm eŋ, Pilat sebët këno Barabas. Seš këbi ocorođa ok eno cewëra xali Yesu đamana eno mëlaxën gër ed këno fikax.

¹⁶ Ocorođa ok šonjorëra këno Yesu xali lëf gër yangana ir aciŋ and kiti, do wacërëgu këni dek enga eŋ. ¹⁷ Ga šud këno ocud ombarax, fug këno odëmbën gër gaf ang ekamote ed emun fo.

¹⁸ Ata yana këni këno šëmand: Ake wa bayi këy wëj emun end Bëšëwif eŋ?

¹⁹ And këno rang gë ošët aŋ, eno tēpan do eni poxi gër lëngw irexëm eyiÿ el nješ gër ebar.

²⁰ And fed këbi enarëndëra ed Yesu aŋ, šudët këno ocud ombarax oŋ. Waš këno banjëm bandexëm baŋ do wëla këno eno pikax gër kërëwa.

End Yesu mopika gër kërëwa eŋ

²¹ Ocorođa ok ga këno wëla Yesu, fed këni gë Simoŋ Ibësiren, sëm ir Alekësandër do gë Rufos, ga hiw ko gër ošënga. Ata nëyali këno exo đëbina kërëwa ir Yesu in.

22 Na wëla këno yaŋ gër itënd ind bani wăcënd Golëgota mène ngëŋ «Itënd ind ang egor».

23 Yël këno exo ceb ngoy ind bar bani gë bëshan bër këni wăcënd mir bën. Barikan Yesu hëp ko exo ceb.

24 Ga fika këno gër kërëwa, šetër këni banjëm bandexëm baŋ. Wed ko šorođa ibat and ri këni bëshak aŋ.

25 Apëxëd anaxën and gëbër aŋ fiat bax and fika këno Yesu aŋ.

26 End laŋaxën bano eŋ yëgw bani në ingomb gomb do fikali bani yaŋ gër kërëwa: «Emun end Bëshëwif exo.»

27 Bërek bëxeŋax bëxi fika banëbi gë Yesu: abat gand liw, ajo gand šame.

28 [Mondako fiat bax er rek Oñëgw Omënëk in: Mërëxand ir bëwendëran xwët bano.]

29 Ata këno širënd Yesu bela bër bax xucarand ler na bën. Sam eni këmëyëtara eni de: «Xey ax gi ex na nde wëj bax rend ayam këy yam Aciw and Kaxanu aŋ do ey kanin and ri bakey batas aŋ?

30 Awa doru pexënayal gë andey do pedaw gër kërëwa!»

31 Alësh bano lëshënd bën bëte bëshadaxan bëlëngw bën do gë bëshalen bën do bani rend: «Oko, mëj ga babi fexën wa bela bën do ko sëkwanënd exo pexënaya.

32 Awa Kërisët, emun end Isërayel eŋ, pedawëlexo gërëgako gër kërëwa, enëjo wataxëne do enëjo kwëtaxëne!» Ašir bano širënd bëte bërek bër fika banëbi gë mëj bën.

End ecës ed Yesu eŋ

33 Ga fiatëk eñan eŋ keŋ gër gaf, šamëďanëk đek ebar el xali bapëxëd batas gë apenëka aŋ.

34 Amëd aŋo xeŋ ko Yesu: «Eloyi, Eloyi, lama sabatani?» Mène ngëŋ: Kaxanu Axwën aram, Kaxanu Axwën aram, ineŋa ŋaŋëtaxën këye?

35 Ga wël këno bër hi bax na bën këni rend: «Baxëtino ga këjo wăcënd alawënel Eli.»

36 Ata hërën ko abat er ñalu-ñalu, yëmb ko gër ngoy ijerëk, ga fiš ko në ošet, yën ko xali gër etëy ed Yesu exo yušaxën, do ko rend: «Tëbino đe ene wate ba Eli ayow ko yow eŋo pedaliw.»

37 Barikan, aŋo xeŋ ko gašëxe, kwël Yesu xoti ko.

38 Ata anjëm amëgax and bax wedind lëngwe ir Aciw and Kaxanu in, hësik cangët elod yaŋ xali gëď.

39 Alëngw ar ocorođa an, ar xwëša baxo ler gër ed fika këno Yesu an, ga wat ko ang xoti ko ak, re ko: «Enimin, ala ajo Ašëñiw ar Kaxanu ebaxo!»

⁴⁰ Enga end bësoxari xwêšara bax na nacët ako do këno nëkonënd Yesu. Er ebani: Mari Madëlen, gë Mari nëm ir Šak ibeja do gë Yose, do gë Salome.

⁴¹ Bën ex bësoxari bër sëfaw baŋo Yesu elod gër ebar ed Galile do bano rëcarand. Na fo bani bête bësoxari bësëxe bër xaniw bax gër Yerusalem.

End Yesu gër yëg eŋ

⁴² Yatir arajëma, and genëka aŋ, bani xëñenand akey and eteyëta aŋ.

⁴³ Ata ħatëgu ko na, Yosef Ibarimate. Mëŋ ar gapak ebaxo gër Amara and bëlëngw bër Bëšëwif. Ašëni baxo šënind bête owun or Kaxanu ol. Ga xapina ko, ye ko gër Pilat exo mëkaw eŋo maš eman end Yesu eŋ.

⁴⁴ Pilat šaran këŋo xali ga wël ko mëne anëka xor këŋo Yesu. Ga wac këŋo alëngw ar ocorođa an, wëka këŋo ba elod anëka fo xoti ko.

⁴⁵ Alëngw ar ocorođa an felëra këŋo na đek. Ata Pilat wāš këŋo Yosef eman end Yesu eŋ.

⁴⁶ Yosef yëcëgu ko këpas. Fedali ko eman end Yesu eŋ gër ed fika bano. Ga fëlëra këŋo gë këpas in, wëxëta këŋo lëf në yëg ir fës bani gër aparëfac ang oxel fo do fëŋ ko lilaya in gë angaȳ atëm.

⁴⁷ Ata Mari Madëlen do gë Mari, nëm ir Šak ibeja do gë Yose këni nëkonënd gër ed wëxwëta këno.

16

End ekani ed gër ecës eŋ

¹ And xucak akey and eteyëta aŋ, Mari Madëlen, gë Mari nëm ir Šak ibeja do gë Salome yëcëgu këni ogu onëngax ond eni košaxën eman end Yesu eŋ.

² Yatir oganjar, akey aŋanar and loxo aŋ, mopëđ gëbër, ħat këni gër yëg ga kë fënëgu eñan eŋ.

³ Ata këni wëkarënd: «Noŋo këbo rëxëtën angaȳ and gër lilaya ir yëg aŋ.»

⁴ Ga rënëta këni, wat këni angaȳ aŋ ga weditak.

⁵ Lil këni gër yëg, sëk këno moñëpa gand liw šambenjar ir gë acud apešax. Ata šëg këbi benjëw beŋ ga xurik anjiŋ aŋ.

⁶ Ata re ko šambenjar in: «Wën këren yëdara na! Ax gi ex na nde Yesu Ibënasaret, ar fika bano an këno šaland? Anëka xani ko gër ecës, axo bo ex na ro. Nëkoyin wa gër ed xwët bano.

⁷ Barikan yeyin enëbi pelëx bësëfan bërëxëm bën do gë Piyer mëne anëka lëngwa ko gër ebar ed Galile. Fën këno watëx ang fel baŋun ak.»

⁸ Ata şan këni, nacëta këni caw ýeg in gë ongër fo, do këbi rëgëneraxënd anjiý aň. Ga xap këbi anjiý aň, ala ano pel bana ýoweý.

⁹ [Yesu ga xani ko gër ecës mopëd gëbër yatir oganjar, akey aýanar and loxo aň, şanayaxën këno pere Mari Madëlen, asoxari ar nęcëtën baňo bangoc baňëňënax banjongëbaki an.

¹⁰ Mari Madëlen ye ko ebi pelëx bër enga endexëm bën, gër ed bani renitarand, gër ed bani sesërand.

¹¹ And wël këno ga ko reya mäne Yesu abëngw exo do mäne awat wat këno aň, ani ma bana.

¹² Ga xucak eňo, Yesu şanayaxën këbi mën dëň gë ola oşëxe bësëfan bëxi ga këni nëca.

¹³ Ata wërëşëta këni enëbi tëfëtanëx boşandaŵ, bari bën bëte anëbi kwëta bana.

¹⁴ Ata Yesu şanayaxën këbi bësëfan epëxw gabat bën gër ed bani yambërand. Arexëra rexëra babi mbaň në end oňpëgënan odebën eň, do gë në end emëş endebën eň, gayik anëbi kwëta bana bër wat baňo ang nëngëta ko bën.

¹⁵ Ata na re ko Yesu: «Yeyin ngwën in đek en pemërand Atëfëtan aň gër bela đek.

¹⁶ Ar kë ŵa yo do eno buyi, afex ko fex, bari ar kë hëp an, axiti këno xiti.

¹⁷ Awa becarax beňo këni ýana eni dind bër kë ŵa endam bën: Gë oŵac oram ol kënëbi ýana enëbi nęcëtënd bangoc baňëňënax baň, oyeyan oxaşax këni ýana eni yeyanënd.

¹⁸ Asëra kënëbi ýana enëbi tërand bandën. Ado eni ceb er ebax ebi đaw in, ýoweý abi gi na. Aňëmbe kënëbi ýana enëbi hëmband bëşëxwëra bën eni pakaxën.»

¹⁹ Axwën Yesu, ga felëra këbi na mondako, şëg ko kwël yaň gër orën do ýëpax ko gand liŵ ir Kaxanu.

²⁰ Bësëfan bën yexëra këni eni pemëra gër ed ex yo. Axwën Yesu ko riyenind gë bën, ata gë becarax bend bani rind beň babi ŵasinënd bela bën mäne đal këni reyand].

Atëfëtan and Yesu ang ÿëgw ko Luk Lilaya in

Akayëta aņo ro Luk ÿëgwëk. Okëreceņ od ax gi ex na Bëšëwif ÿëgwën këbi ebi pënixën mëne Yesu ex Afexën ar benëng dek an. Ga yow baxo Yesu ebi pexën bela bër ex yo baņo balaxënënd end bëwendëran, gë bësoxari, gë bëxaÿënaxik, do gë bëšëxwëra eņ. Barikan bëlëngw Bëšëwif bën ababi ÿandi na eno wat Yesu gë bela bër banëbi šus bëjo. Ebi masinaxën mëne alif këni lifënd, Yesu afelëra babi felërand gë bapënëtal. Bëšëwif bën bamëxwër bamëxwër baņo sëfarand Yesu eni baxët osëyali orexëm ol, do eni wat becarax bend baxo rind beņ. Ata bëlëngw Bëšëwif bën ÿandi këbi eno đaw Yesu gayik ayakëraxi babi yakëraxind endexëm eņ. Mondako lëxw bano gër otaxan od Bërom eno đawaxën mopika gër kërëwa. Yesu xani ko gër ecës yatir akey atasën, do šanayaxën këbi abëngw bësëfan bërëxëm bën. Fel këbi eni pemërand Atëfëtan aņ gër ed ex yo gër ngwën ro. Er ex gër akayëta in:

Ineŵa ÿëgwaxën ko Luk akayëta aņo: 1.1-4.

End andëŵa and Šaņ Batis do gë andëŵa and Yesu eņ: 1.5-2.52.

End Šaņ Batis do gë Yesu eņ: 3.1-4.13.

End andiyen and Yesu gër Galile eņ: 4.14-9.50.

End đamana ir Yesu ond gër Yerusalem eņ: 9.51-19.27.

End toro do gë ecës ed Yesu eņ: 19.28-23.56.

End ekani ed Yesu gër ecës eņ: 24.1-53.

Lilaya in

¹ Bëranjëm sëyik eni ñëgw bend Yesu Kërisët beņ do gë bend xucak gër ndëbi ro beņ ex gixën Atëfëtan amat.

² Bër watelik gë ogës odebën elod gër ÿanar do hi këni bëriyenin bër Eyeyan ed Kaxanu bën nangën këbo beņo. Bën sebën këbo bend Yesu Kërisët beņ do gë dek bebër ri ko gër aniyan andexëm bën ene deyaraxënënde gër bela ang bani reyarand bën ak.

³ Awa wëno bëte, gë obal osëm wëkara këmëni bër nangëk beņo elod gër ÿanar bën. Ata bebër fel këne bën ÿapan ke mi ñëgwënëli Tewofil, wëj ar gapak an, ey nangaxën mëne

⁴ bebër sëyali këni bën mokwëta dëņ ex.

End meleka do gë Sakari eņ

⁵ Angwën and ebaxo Erod emun end gër ebar ed Yude aŋ, ašadaxan ebax na ar bano w̄acënd Sakari. Gër engä end Abiya ebaxo do alindaŵ Elisabet ebaxo bête ar andëwëra and Aharon, ašadaxan alëngw aŋanar an.

⁶ Sakari gë Elisabet bër šenene ebax gër ogës od Kaxanu. Šenene bani sëfënd acariya and Axwën Kaxanu aŋ do gë dek bapela band re ko aŋap ŷapëk motëf gër aniyan baŋ.

⁷ Barikan gë obaš këm xar bani gayik Elisabet asoxari aboroxok ebaxo.

⁸ Bëšadaxan bën arëcar bani rëcarënd, gë engä gë engä, edi ed ocađaxa el gër Aciw̄ and Kaxanu. Ata akey amat, engä end Sakari bën eŋ bët bani.

⁹ Ang rëp bax gër andiyen and ocađaxa ak, ašadaxan abat ebax eno tana gër engä endebën exo dīlaxën lëf gër Aciw̄ and Axwën Kaxanu exo corëgu ašururu ir xwëšëna bani gë angiri in. Ata sana këno Sakari.

¹⁰ And lil ko aŋ, šëni këno fac amëxwër and Bëšëwif aŋ do këni šalend ga ħatëk apëxëd and ecor ed ašururu ir xwëšëna bani gë angiri aŋ.

¹¹ Ata lëf, meleka ir Axwën šanaŷaxën këŋo Sakari. Xwëša ko gand liw̄ ir angëb and bani šoraxënënd ašururu.

¹² Ga fabër këni gë meleka in, Sakari yëdara ko xali xurik, do wëlandëra këŋo mbaŋ.

¹³ Ata re ko meleka in: «Sakari, kërey yëdara na! Cale indey iŋ yakali ki Kaxanu. Alindax Elisabet gë acël ko hi do eŋo dëw̄ lëmëta ir këyo w̄acëđ Šaŋ.

¹⁴ Ata lëmëta ijo kë yemën emëkw edey el do exi nëngandëra mbaŋ. Bête bëranjëm këbi nëngandëra and këno rëw̄ aŋ.

¹⁵ Lëmëta ijo, ala asëm ko hi gër ogës od Axwën Kaxanu. Mëŋ ex, ašëba këŋo šëba ngoy iŋ do gë ešëbëceb ir kë ŷawënd yo. Ado kwël gër acël and nëm fo ko ŷëm gë Angoc Amënëk aŋ.

¹⁶ Do and ko raf aŋ, mëŋ këbi bakali Bëyisërayel bëranjëm eno kwëta Kaxanu, Axwën arebën an.

¹⁷ Mëŋ ex ar kë lëngwaw an đamana exo ŋataxënëgu Axwën an. Kaxanu këŋo yël angoc aŋ do gë panga ind yël baŋo alaw̄enel Eli iŋ exo bakalixënëgu gër Isërayel angwëlëra and obaš gë bëxarëk bërebën aŋ. Bête bër gë owëkw owëšik bëranjëm këbi wërëšët eni gi bër šenene[☆]. Ata mondako këbi rëca bulunda ir Isërayel in eni këñënara šenene eno kacaxën Axwën arebën ar kë yowënd an.»

☆ 1:17 1.17 Malaxi 3.23-24

18 Sakari wêka kënjo meleka in: «Mondake këme nang mëne ahi dënj kë hi ðebër këye felënd bëjo gayikako wëno gë alindawën anëka xar këmi?»

19 Yaka ko meleka in: «Ay nang ex na nde mëne wëno ex Gabëriyel, ar gër engä end omeleka od hik ler gër Kaxanu an? Do mënj ga lawënëgu ke mi pel enjekax enjo, wëj ki ðëpëgënanënd.

20 Awa ay bayi na gë oniw̃ xali yatir kë ðata ðebër fel këmi bëjo gayikako aye kwëta ex na.»

21 Xarax amëd aņo fac, Bëşëwif bën ðek yëka babi oşën or Sakari ol. Dek nemëran babi ba në end ine ko nëkaxënegund go lëf gër Aciw̃ and Kaxanu.

22 And şanëgu ko aņ, sëkwan ko ebi yeyaneli, ata nang këni mëne ýeỹ watëgu ko lëf gër Aciw̃ and Kaxanu. Alambacara fo babi lambacarand ga şanëgu ko gë oniw̃ këm.

23 And faỹ ko ðakey band ebax exo diyeni gër Aciw̃ and Kaxanu aņ, Sakari w̃aỹi ko kwël gër ndebën.

24 Ga nëkanak, alindaw̃ Elisabet hi ko gë acël. Ata ýaf ko opacaw̃ oco.

25 Er baxo rend: «Dodo anëka yëkwaw ke Axwën Kaxanu. And ðatan kënjo aņ, faỹ ko gër emëkw edexëm exo dëxët aşëfën iram in gër ðela.»

End meleka in do gë Mari enj

26 Anëka bax opacaw̃ ocongibat elod ga hi ko Elisabet gë acël. Kaxanu lawën kënjo meleka ir këno w̃acënd Gabëriyel in gër ebar ed Galile, gër ingol ind Nasaret.

27 Meleka in ðat ko në endënaw̃ emeja end nëm baņo Yosef, şambenjar ir andëwëra and Dafid, ar ebax emun etëm end gër ebar ed Isërayel an. Endënaw̃ emeja enjo, Mari bano w̃acënd.

28 Ga lil ko meleka in gër ed hi baxo, re ko: «Aşëma şëma këmi wëj ar rin ki oyekax Kaxanu an! Axwën an gë wëj hi ko, wëj ye ki!»

29 And wël ko Mari eyeyan elo aņ, wëlandëra kënjo do ko yëlarand ba ine w̃acayak ecëmar elo.

30 Ata re ko meleka in: «Kërey yëdara na Mari gayikwa Kaxanu yël ki oyekax orexëm ol.

31 Gë acël këy hi do eyo dëw̃ lëmëta. Yëlidfo oŵac or Yesu ol.

32 Lëmëta ijo, Asëniw̃ ar Kaxanu exo, mënj ar hik yaņ gër orën an. Mondako këno ýana eno macënd gayik ala asëm ko hi. Ata Axwën Kaxanu, mënj kënjo w̃aş añëpara and owun or Dafid, axarëk arexëm aņ.

33 Din ir din ko wun gër enëng end Jakob do owun orexëm ol ax kwët na gë ekwët.»

34 Ata Mari yaka këno meleka in: «Mondake wa kë hi eņo gayikako wëno asošan amo nang ex na?»

35 Aņo re ko meleka in: «Angoc Amënëk aņ kë yow gër ndey do panga ind Kaxanu mëņ ar hik yaņ gër orën iņ ki laḃ. Mëņ ex, ar këyo rëw an, Asëñiŵ ar Kaxanu këno ŷana eno macënd gayik aŵënëk exo.

36 Nëkoda Elisabet ar nëng irey an, mëņ ḃëte ga hi ko gë acël gë oxar go dëņ. Anëka sëk këno opacaŵ ocongibat mëņ ar bano rend asoxari aboroxok exo an,

37 gayik gër Kaxanu ḃeŷ ḃek wëndëk.»

38 Ata re ko Mari: «Awa gayikako ex, wëno ariyenin ar Axwën Kaxanu hi këme, dilexo ang fel këye ak.» Ata kwël ye ko meleka in.

End Mari gër iciŵ ind Elisabet eņ

39 Ata kwël gë ḃakey baņo fo, Mari ye ko aņand xali gër ebar ed Yude, në angol and ler në osënd.

40 And ḃat ko gër iciŵ ind Sakari ḃën aņ, ḃëma këno Elisabet.

41 Elisabet, sam ga wël ko ecëmar ed Mari el, itox ind gër acël andexëm iņ welëtëra ko onënga ol. Ata Elisabet ŷëm ko gë Angoc Amënëk aņ.

42 Na ḃacan këno Mari, ko rend:

«Gër ḃësoxari ḃek, wëj ye ki!

Asoxari abetak hi këy, wëj ye ki!

Do ar ex gër acël andey an abetak exo, wëj ye ki!

43 Yakayin, nëm ir Axwën aram nëngaw ke, wëno ye ke!

44 And wël këme ecëmar edey aņ, itox indam iņ awelëtëra welëtëra ko onënga ol gër acël.

45 Nëngandëralexi wëj ar ŵak mëne er fel ki Axwën in aņata kë ḃata.»

46 Ata yaka ko Mari:

«Gër yomb iram nëngandëra ke mëņ këmo yasaxënënd Axwën an!

47 Iyo gër yomb iram nëngandëra ke end Kaxanu eņ, mëņ Afexën aram aņ!

48 Gayikwa ayëkwa yëkwaw ke wëno ariyenin arexëm an.

Ang këni ḃëtëraw yo ḃela ḃën gër ngwën ro,

Din këne ŷana ene macënd asoxari abetak.

49 Kaxanu, mëņ ar xorëk ḃeŷ ḃek an, rin ke ecaraxik eņo.

Oŵac orexëm ol oŵënëk ex.

50 Do axaŷënan irexëm in ḃin ir din ex gër ḃër këno fëḃënd.

51 Panga indexëm iņ nëcët ko;

gë panga iņo ḃapëreli këḃi ḃër gë ḃanjëlan ḃand gë ndafënan ḃën,

52 Alat lat këbi bër gapak bën gër bañëpara band owun,
 Eni bëtaxën gër owun bërëtoc bën,
 53 Bër babi yambën enjo bën lëba këbi gë benjekax bej xali
 wëd këni,
 do aŵaŷ wāŷ këbi taxan bër gë napul bën.
 54 Biyi Bëyisërayel bën rëca këbo,
 Biyi bëriyenin bërexëm bën.
 Axwita xwita ko ang këjo xaŷënanënd biyi ak,
 55 Axwita xwita ko ebo din enjekax eŷ,
 Ang fel babi bëxarëk bërebi ak,
 Ang beya babi enjekax end din Abëraxam gë obaš orexëm
 ak.»

56 Ata ga xucak eŷo, Mari xeyëra këjo në opacaŷ otas gër
 iciw ind Elisabet bën đamana wāyixën ko gër ndebën.

End andëŵa and Šaŷ Batis eŷ

57 Ga ñatëk amëd and orëŷ aŷ, Elisabet rëŷ këjo lëmëta.

58 Bëraketa bën do gë bërexëm bën ga wël këni mène
 Axwën an axaŷënan dëŷ xaŷënan këjo Elisabet, barërëgu
 këni gër iciw ebi nëngandëra andamat gë mëŷ.

59 Yatir sëk këjo loxo, bakaraw këni bëte eno kac lëmëta
 in. Ata yël këno oŵac or sëm ol mène ngëŷ Sakari.

60 Barikan ga wël ko nëm oŵac olo, re ko: «Ali ax gi ex
 na đe mondako? Šaŷ ex oŵac orexëm ol!»

61 Yaka këno: «Ine? Gër nëng irewën ala ano macënd na
 mondako!»

62 Ata lambaca këno sëm ir lëmëta eni nang ba mondake
 ŷandi baŷo eŷo mac.

63 Wasi ko eno mëđënëgu ingomb gomb. Ga xana ko,
 ŷëgw ko: «Šaŷ ex oŵac orexëm ol.» Ata na šarandëra këbi
 đek ang ebani ak.

64 Ataŷ lëkwëtak iniw ind Sakari iŷ do wëli këjo oniŷ ol.
 ŷana ko këjo šëkwand Kaxanu.

65 Ata bëraketa bën đek wëlandëra këbi. Bëte đek bër
 bax wël endey eŷo bën wëlandëra këbi ebar ed Yude el đek
 xali gër osënd. Ata beŷo fo bani yeyandërand bela bën.

66 Đek bër bax wël beŷo bën, gë emëkw el bani baxëtënd
 do bani wëkarënd ba ine ko hi itox iŷo. Enimin panga ind
 Axwën Kaxanu iŷ gër ola or itox iŷo ebax.

End oyëkan or Sakari eŷ

67 Sakari, sëm ir lëmëta, ga ŷëm ko gë Angoc Amënëk aŷ,
 ŷana ko ko yeyanënd ang alawënel fo do ko rend:

68 «Cëkwaneŷone Axwën an, mëŷ ar ex Kaxanu, Axwën ar
 bulunda ir Isërayel an,
 Ga laŵëneliw këbo enimin apexa aŷ.

- 69 Awëlan wëlanëgu këbo apexa aŋ gër ekun ed Dafid, ariyenin arexëm an.
- 70 Eŋo fëna baxo exo di elod bëniy okeme okeme ang reya këni bëlawënel bëwënek bërexëm ak.
- 71 Apexa aŋo këbo racët gër otaxan od bër şus këbo. Bëte abeya beya baxo mëne aracët këbo racët gër otaxan od bër şus këbo.
- 72 Në emasin ebo ang baŋo xaÿënanënd bëxarëk bërebi ak, Bëte në emasin ebo axo kwëya ex na mëne mëŋ dëŋ yata këbo eter emënëk el.
- 73 Ayaşar yaşar baxo gër axarëk arebi Abëraxam mëne,
- 74 Aracët këbo racët gër toro ind lëxw banëbo bër xoÿër këbo bën do gë anjiÿ këm enëŋo calende
- 75 gë ola owënek do gë or şenene, ang kë nëka yo bakey bandefi baŋ.
- 76 Do wëj itox iŋo, ala wënel ar Kaxanu këni ŷana eni macënd,
- Ala wënel ar Kaxanu, mëŋ ar hik yaŋ gër orën an, Gayik wëj lëngwaliw ki eyo mëxwëtën fëña in Axwën an.
- 77 Wëj këbo wăsin biyi bër ex bulunda irexëm bën mi nangaxën apexa and gë eteban ed beñëŋëx aŋ.
- 78 Kaxanu, mëŋ ar xwën këbo an, axaÿënan këŋo xaÿënanënd endefi eŋ. Paŋ gë axaÿënan ijo këbi űobaxënënd eñan eŋ, dek bëla bën.
- 79 Në eyow exo ebi űoba bëla bër kë liyand gër ecamëdan bën,
- Bëla bër ŷëpak gër ed ŷaňëk ecës bën.
- Në eyow exo ebo dëngweli gër obetak.»
- ⁸⁰ Ga xucak beŋo dek, lëmëta in kwël ko rafënd do ko firind gë panga ind Angoc Amënëk iŋ. Do në er timëriŋ fo baŋo ŷandind exo gi Xali ex űatëgu akey and ko şanaya exo pemërand gër bulunda ir Isërayel aŋ.

2

End andëwă and Yesu eŋ

¹ Ga xucak bakey baŋo Sesar Ogisët, emun etëm end gër Rom eŋ, re ko enëbi ñëgw bëla bën gaf gë gaf dek ebar ed xwën baxo el.

² Oñëgw oko, oñanar ok ebax amëd and hi baxo Kurenu, gofërener in, gër ebar ed Siri.

³ Bëla bën dek bani yexërand enëbi ñëgw ala kala gër angol and rëw këno.

⁴ Ata Yosef, ar andëwëra and Dafid an, xani ko gër Nasaret, gër ebar ed Galile do wăÿi ko gër ed Yude, gër Betëlexem.

⁵ Gë Mari, enëm edexëm el sëfër bani enëbi ñëgwëx, xarak amëd aŋo Mari gë acël akarëk hi baxo.

⁶ Nand ebani gër Betëlexem na, Mari ŷanar këni orëw ol.

⁷ Ata rëw këŋo lëmëta iŷanar irexëm in, lëf në eciŷi. Ga la bëra këŋo, ren këŋo në apeŋe gayik anëbi cotën bana në er këni hi lëf gër aciŷ and bëliyer.

End meleka do gë bëxadac eŋ

⁸ Yatir rëw këno Yesu, bëxadac babi nëkonand na gëmëd oyel orebën ol gër ocënga od gër Betëlexem.

⁹ Ata ŷanayaxën këbi bërëxadët meleka ir Axwën in, do enjaran end Kaxanu eŋ ñobaw këbi. Na yëdara këni xali xurik.

¹⁰ Ata re ko meleka in: «Wën këren yëdara na, Atëfëtan këmun nangënënd! Atëfëtan aŋo, onënga osëm or bëla ðek ex.

¹¹ Nangin mëne doru rëw këno, Kërisët, Axwën an. Marayin en ye gër Betëlexem, gër angol and Dafid.

¹² Nanganëme ijo yël këmun: ata këno sëk itox imbarax ga la bëra këno do ren këno në apeŋe.»

¹³ Ata omeleka ocëxe ŷoma këno iŷandaŷ in, bënga bënga, elod yaŋ gër orën. Do ga këno yas Kaxanu këni rend:

¹⁴ «Cëkwaneŋone Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an!

Ga ŷasin këbi gër ebar bëla bën enjaran endexëm eŋ,

dodo eceŋe këbi fuŋara wa bëla bën,

do eni cotaxën aketëxeta aŋ gër ngwën ro!

Awa bëtaxëni bër ñan këŋo Kaxanu bën!»

End bëxadac eŋ

¹⁵ And baka këni omeleka yaŋ gër orën aŋ, bëxadac bën felër këni eni ye xali gër Betëlexem, eni watëgu er sëfëtan këbi Axwën in.

¹⁶ Na ŷara këni xali gër bëciŷ. Ga ñat këni, sëk kënebi Mari gë Yosef lëf gër eciŷi ga ren këno lëmëta in polo gër apeŋe.

¹⁷ Sam ga wat këno, sëfëtan kënebi ðek bënd felëgu babi meleka beŋ end lëmëta ijo eŋ.

¹⁸ Do ðek bër babi baxëtënd bëxadac bëjo bën mbaŋ babi ŷaranënd end bani reyand eŋ.

¹⁹ Mari mëŋ, ðek beŋo baxo wëxëtand gër anëf andexëm do baxo yixëtënd gër onden.

²⁰ Ata ga këni baka gër ocënga, bëxadac bën këno ŷëkwand Axwën Kaxanu do këno yasëxënd tar fëña in.

End lëmëta ir gër Aciŷ and Kaxanu eŋ

21 Yatir sək kəŋo loxo, xac kəno ləmēta in. Yəl kəno oŵac or Yesu ol, ang fel babi meleka in eno macēf ak dāmana exo gixən nēm gē acəl.

22 And faŷ ko Mari bakey band ebax exo w̄unētara baŋ, ang rēp bax gēr acariya and Moyis ak, mēŋ gē Yosef w̄ēla kəno ləmēta in gēr Yerusalem, eno mašēx oxwən ol Axwən Kaxanu.

23 Ata mondako sēf bani er ŷēgw kəni gēr acariya and Axwən in: «Itox itošan iñanar yo, Kaxanu yata kəŋo*.»

24 Šadaxa ebax eni di ang re ko Axwən Kaxanu gēr acariya ak: olēxwēte oxi, hi kəni oxwələkwəl, hi kəni oβapuŷ.

25 Awa gēr angol and Yerusalem, axarək ebaxēna ar bano w̄acēnd Simewoŋ. Ala ar šenene ebaxo do fēb baxo mbaŋ end Kaxanu eŋ. Ašēni baxo šēnind bēte apexa and enēng end Isērayel aŋ, do ŷēm baxo gē Angoc Amēnək aŋ.

26 Angoc Amēnək aŋ nangən baŋo mēne axo cēs na watērēxe Afexən an, ar sana kəŋo Axwən Kaxanu an.

27 Yatijo Angoc Amēnək aŋ fangacēgu baŋo gēr Aciw̄ and Kaxanu. Na fed kəni gē Mari do gē Yosef ga xwēnaw kəno ləmēta in, eni di er rek acariya in.

28 Simewoŋ xana kəŋo, xwēna kəŋo iməd. Ga kəŋo šəkwa Kaxanu ko rend:

29 «Dodo Axwən, kanale wēno xadēp irey in, me yeli gē emėkw eyemax ang re bay ak,

30 gayikako gē ŋangēs bandam baŋo dēŋ kēmo watēnd ar w̄ēlanēgu kēbo apexa an.

31 Apexa aŋo xēñenaw kēy eni wat benēng bend bela dek,

32 Apexa aŋo ex angoben and kəni nangēraxən benēng bend bela aŋ,

Apexa aŋo ex enjaran end Isērayel eŋ, bulunda irey in.»

33 Nēm gē sēm ir lēmēta dek babi šaranēnd ga kəni wəl ang baxo yeyan Simewoŋ end lēmēta irebən ak.

34 Ata Simewoŋ ga šalen kēbi na, fel kəŋo Mari: «Nē end lēmēta irey ijo, bela bēranjēm kē lati. Bēte bēranjēm kē xani gēr bulunda ir Isērayel. Lēmēta irey ijo kēbi ŷana ebi nangēnēnd er ŷandi kəŋo exo di Kaxanu in. Awa nē eŋo kəno šusaxən.

35 Ado wēj dēŋ Mari, ang sēnga kəni gē duxuma fo ki yambən gēr emėkw endexēm eŋ. Do mondako kē futaya ojelan od bela bēranjēm.»

End Ana do gē bēxarək bēr Yesu eŋ

36 Bēte alaw̄ēnel asoxari hi baxēna ar baŋo w̄acēnd Ana. Mēŋ abiw̄ ar Fanuwel ebaxo, gēr andēwēra and Aser, do mbaŋ xar baxo. Endēnaŷ emeja fo baŷi baxo ga ŷēr

* 2:23 2.23 Andocane 13.2

këno, do liya bani gë icën indexëm in bënij bënjongëbëki damana sebëtaxën këno.

³⁷ Ga lap këno icën in, bayi ko asošan këm xali sək këno bënij ofëxw ocongosas gë bënax. Abaxo ñawëta na Aciw̃ and Kaxanu aŋ. Er baŋo šalend Kaxanu: baŋo gëmëd, baŋo goyat. Ado bakey bandëmar motiw̃i baxo siw̃ind.

³⁸ Gë mëŋ fed bani bëte gë Mari do gë Yosef ga xwëna këno lëmëta in. And wat këbi aŋ, yana ko këno šëkwand Kaxanu end lëmëta eŋ. Ata kwël na fo yana baxo këbi felërand end lëmëta eŋ bër bax šëninđ apexa and Yerusalem bën.

³⁹ And faŋ këni đek er ebax eni di aŋ, ang rek acariya and Axwën ak, Yosef gë Mari w̃aŋi këni gë lëmëta in gër ebar ed Galile, gër Nasaret angol andebën aŋ.

⁴⁰ Ata lëmëta in kwël ko firind do ko yëmënd gë orenik ol, do oyekax or Kaxanu ol hik gër ola orexëm.

End Yesu gër Aciw̃ and Kaxanu eŋ

⁴¹ Bëxarëk bër Yesu bën aye bani yend aniy kala yaŋ gër Yerusalem, gër ofëna or apexa.

⁴² And sək këno Yesu bënij epëxw gë bëki aŋ, sëfër këni gër ofëna gë bëxarëk bërexëm bën ang rëp bax ak.

⁴³ Awa ga xucak bakey band ofëna baŋ, bëxarëk bër Yesu bën këni w̃aŋind gër Nasaret nangërexe mëne anëka sebëgu këno gër Yerusalem.

⁴⁴ Er yëla bani ba gë bëcandaŋ bën lëngwa këni. Ye këni ciš damana šalaraxën këno gër bërebën do gër bër hi bani enga.

⁴⁵ Ašalara yo ašalara, ano wat ex na. Ata wërëšëta këni xali gër Yerusalem.

⁴⁶ And ñat këni aŋ, šalarax këno bëte okey otas damana šananaxën këno lëf gër Aciw̃ and Kaxanu ga yëpa ko mërëxand ir bëšalen bër Bëšëwif. Na babi baxëtërand do babi wëkarand.

⁴⁷ Dek bër baŋo wëlënd bën babi šaranënd ang baxo yakand gë orenik osëm er këno wëka yo.

⁴⁸ And wat këno aŋ, nëm gë sëm šaran këbi xali. Na wëka këno nëm: «Oko aseñiw̃ën, inew̃a rixën këyëbo endako rako eŋ? Nëkoda wëno gë sorix đek bu babo gër ocal odey?»

⁴⁹ Ata Yesu yaka ko: «Inew̃a këne šalaxënënd? Wën an nang ex na nde mëne aŋap yapëk me gi gër Aciw̃ and Faba?»

⁵⁰ Barikan ga wël këni ang yaka baxo ak, abi pëni bana er baxo rend in.

⁵¹ Ata kwël wãyi këni gë mën̄j ak gër Nasaret. Yesu mban̄ fëb babi bëxarëk bërexëm bën. Do Mari mën̄j, ðek beŋo baxo wëxëtand gër emëkw edexëm.

⁵² Ata Yesu kwël ko firind gë orenik ol, gë oyekax or Kaxanu ol do bela bën mban̄j babi nënganënd endexëm eŋ.

3

End Şaŋ Batis eŋ

¹ Amëd aŋo bët baxo owun ol gër Rom Tiber Sesar, do sëk baŋo bëniy epëxw gë bën̄jo elod ga yëpa ko. Ata Poŋës Pilat ebax gofërëner in gër ebar ed Yude do bër ebax aminëmëra bën wun bani: Erod Antipas, gër ebar ed Galile, Filip, gër ed Iture xali gër ed Tërakoni, do Lisañas, gër ed Abilen.

² Amëd aŋo, An gë Kayif ebax bëşadfaxan bëlëngw bën gër Yerusalem. Amëd aŋo fo bête yana baxo Şaŋ Batis, asëñiŵ ar Sakari an, epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el gër ladawe.

³ Ata Şaŋ Batis motëfëra baxo sëfërand ðek bëngol bënd ler ler gër yeŋ ir Yurëdeŋ bën̄j do baxo femërand gër bela end xobuyi or enëngwët ed ola ol, ebi tebanaxën Kaxanu bamena bandebën baŋ.

⁴ Ata mën̄j ebax ar yëgw baxo elod anëka fo alawënel Esayi mëne ala kë yow na exo keŷërand gër ladawe:

«Ñanin fëña ir Axwën in,
Debëtin opëña od ko xucaxën ok.

⁵ Amora and ex yo ðek kë wëgaya,
Etënd ed ex yo, do apan and ex yo ðek kë yëcar,
Fëña ir sëmbak alebëta kë lebëta,
Fëña ir şëngayak yo añaça këni ñaca,

⁶ Eni nangëraxën ðek bela bën
apexa and lawëneliw këbo Kaxanu aŋ.»

⁷ Ata Şaŋ Batis mondako babi felënd bër bax yowënd ebi buyi bën: «Wën ata ang bandën fo siti kën ðe, noŷo wa fel këŋun en kwëyëta kiti ind Kaxanu ind kë yowënd in?»

⁸ Diyindën ðe benjekax ex watixën mëne anëngwët dën̄ nëngwët kën ola orewën ol. Bari këren yëland na mëne gayik Abëraxam ex axarëk arewën an kën fexaxën. Kaxanu axor ko xor exo nëngwët oxaŷ oŋo dën̄j ex gi obaş or Abëraxam.

⁹ Ado gogo nde wëd ko ecëngwa el exo taŵ gë odëmbët ak batëx band ax dëwënd na odëwëreŵen ojekax baŋ. Ata mondako këbi wedit bër bayik ax nëngwëtënd na ola orebën bën do ebi ðap gër xodux.»

¹⁰ Ata amëxwër aŋ wëka këno Şaŋ Batis: «Ineŵa yapan këno Kaxanu mi dind biyi?»

11 Yaka këbi: «Ar gë bacudf baki an, cetëleŋo amat ar ax cot ex na an, do ar gë eyamb yamb an, dilexo mondako fo.»

12 Yow këni bëte bësef bër ŝagale ebi buyi, wëka këno: «Asëyali, ineŋa ŷapan këŋo Kaxanu mi dind biyi?»

13 Yaka këbi: «Kanayindën ŝagale in cey ang ŷapëk ak, këren mëkand na nëmëc.»

14 Yow këni bëte ocoroda, wëka këno: «Do biyi cëŋ, ine ŷapan këŋo Kaxanu mi dind?» Yaka këbi: «Ala këreno nëgwëŝanënd na mama eno kandëraxën. Bayindëleŋun acosa andewën aŋ fo.»

15 Ata angwën aŋo dëŋ bano ŝëninđ de bulunda ir Isërayel in ar këbi fexën an aŋwëkar bani wëkarënd ba ax gi ex na Ŝaŋ Batis ex Afexën an.

16 Ŝaŋ Batis yaka këbi bën đek: «Wëno gë men këmun buyind, barikan në eyow exo ar xuca ke panga an. Ado wëno dëŋ axe ñap ex na mo tëka do me pëtëra ogux od bapedf bandexëm ok. Mëŋ ex ar këŋun buyi gë Angoc Amënëk do gë xodux an.

17 Apalaŝa lëkaya ko exo mënëanaxën ebar edexëm el, eyamb el exo mëla gër acac andexëm, do enenar eŋ exo đap gër xodux or ax đomind na gë edomi.»

18 Ata Ŝaŋ Batis mondako babi felërand Atëfëtan aŋ Bëyisërayel bën. Bëte bëndanjëm babi sëndënd do baxo rend eni këñënara.

19 Erod ir wun bax gër ebar ed Galile watar bani na gë Erojad, asoxari ar abinëm an. Ata Ŝaŋ Batis këŋo nëpënd në end eŋo do gë đek beñëŋëanax bënd wata baxo beŋ.

20 Barikan Erod ijo wëndëra ko kaŝ-kaŝ ga sëra baŋo Ŝaŋ Batis do wëla këŋo gër epëra.

End xobuyi or Yesu eŋ

21 Amëd aŋo, đek Bëyisërayel bën bax yend gër Ŝaŋ Batis ebi buyi. Ata ga yow ko bëte Yesu, buyi këŋo mëŋ bëte. Yesu ga ŝëpëta ko, ko ŝalend, ata watik fol orën ol.

22 Angoc Amënëk aŋ fedaw ko gër ndexëm ang edëxwëte epeŝax fo. Ata wëliwëk oniŋŋ yaŋ gër orën: «Wëj ex Asëñiŋwën ar pëlot gër yomb iram an. Wëno bon ke balënd endey eŋ!»

End andëwëra and bëxarëk bër Yesu eŋ

23 Yesu bëniy ofëxw osas ebaŋo nand ŷana ko andiyen andexëm na. Er bani yëland bela bën mëne Yosef, asëñiŋŋ ar Eli an, ebax sëm.

24 Eli ijo ebax asëñiŋŋ ar Matat, do Matat asëñiŋŋ ar Lewi. Lewi ebax asëñiŋŋ ar Melëki, do Melëki asëñiŋŋ ar Yanay. Yanay ebax asëñiŋŋ ar Yosef.

²⁵ Yosef ebax asëñiĩ ar Matacas, do Matacas asëñiĩ ar Amos. Amos ebax asëñiĩ ar Nahum, do Nahum asëñiĩ ar Esëli, do Esëli asëñiĩ ar Nagahi.

²⁶ Nagahi ebax asëñiĩ ar Mahat, do Mahat asëñiĩ ar Matacas. Matacas ebax asëñiĩ ar Semehin, do Semehin asëñiĩ ar Yose. Yose ebax asëñiĩ ar Yoda.

²⁷ Yoda ebax asëñiĩ ar Yohanan, do Yohanan asëñiĩ ar Resa. Resa ebax asëñiĩ ar Sorobabel, do Sorobabel asëñiĩ ar Šehalëcel. Šehalëcel ebax asëñiĩ ar Neri.

²⁸ Neri ebax asëñiĩ ar Melëki, do Melëki asëñiĩ ar Adi. Adi ebax asëñiĩ ar Kosam, do Kosam asëñiĩ ar Elëmadam. Elëmadam ebax asëñiĩ ar Er.

²⁹ Er ebax asëñiĩ ar Yesu do Yesu ebax asëñiĩ ar Eliyaser. Eliyaser ebax asëñiĩ ar Yorim, do Yorim asëñiĩ ar Matat. Matat ebax asëñiĩ ar Lewi.

³⁰ Lewi ebax asëñiĩ ar Simewoŋ do Simewoŋ asëñiĩ ar Yuda. Yuda ebax asëñiĩ ar Yosef, do Yosef ebax asëñiĩ ar Yonam. Yonam ebax asëñiĩ Eliyakim.

³¹ Eliyakim ebax asëñiĩ ar Meleya, do Meleya asëñiĩ ar Menan. Menan ebax asëñiĩ Matata, do Matata asëñiĩ ar Nataŋ. Nataŋ ebax asëñiĩ ar Dafid,

³² do Dafid asëñiĩ Esayi. Esayi ebax asëñiĩ ar Yobed, do Yobed asëñiĩ ar Bohes. Bohes ebax asëñiĩ ar Sala, do Sala asëñiĩ ar Nahason.

³³ Nahason ebax asëñiĩ ar Aminadab, do Aminadab asëñiĩ ar Adëmin. Adëmin ebax asëñiĩ ar Arëni, do Arëni asëñiĩ ar Esëroŋ. Esëroŋ ebax asëñiĩ ar Peres, do Peres asëñiĩ ar Yuda.

³⁴ Yuda ebax asëñiĩ ar Yakob, do Yakob asëñiĩ Isak. Isak ebax asëñiĩ ar Abëraxam, do Abëraxam asëñiĩ ar Tera. Tera ebax asëñiĩ ar Naxor.

³⁵ Naxor ebax asëñiĩ ar Serug, do Serug asëñiĩ ar Rehu. Rehu ebax asëñiĩ ar Peleg, do Peleg asëñiĩ ar Eber. Eber ebax asëñiĩ ar Šela.

³⁶ Šela ebax asëñiĩ ar Kayënam, do Kayënam asëñiĩ ar Arëfaxad. Arëfaxad ebax asëñiĩ ar Šem, do Šem asëñiĩ ar Nowe. Nowe ebax asëñiĩ ar Lemek.

³⁷ Lemek ebax asëñiĩ ar Matusalem, do Matusalem asëñiĩ ar Enok. Enok ebax asëñiĩ ar Yered, do Yered asëñiĩ ar Malelel. Malelel ebax asëñiĩ ar Kenam.

³⁸ Kenam ebax asëñiĩ Enoš, do Enoš asëñiĩ ar Set. Set ebax asëñiĩ ar Adam, do Adam asëñiĩ ar Kaxanu.

4

¹ Yesu, ga ÿëmëgu ko gë Angoc Amënëk aŋ gër yeß ir Yurëdeŋ, ko yend gër ladawe gër ed baŋo wëland Angoc Amënëk aŋ.

² Ata šabucara in xacërara këŋo eŋo yifa në bakey ofëxw onax. Ÿoweÿ axo yamb bana Yesu bakey baŋo ðek. And xucak aŋ, xor këŋo eŋo eŋ.

³ Aŋo sëka këŋo šabucara in, re ko: «Angëmëne Asëñiŵ ar Kaxanu ey, nëngwëtël ekaÿ elo ex gi ecemar.»

⁴ Yaka ko Yesu: «Ga ÿëgw këni: “Ala an axo diyand na gë eyamb yamb fo*.”»

⁵ Šabucara in wëla këŋo në er yaŋ, do wësin këŋo aÿand ðek owun or gër ebar oŋ,

⁶ do fel këŋo: «Ayël këmi yël owun or owar oŋo ol, gë enjaran endebën ak ðek, gayik wëno fëxwën këne do ar ŷandi ke yo këmo yël.

⁷ Awa angëmëne aŵa ŵa këy ey poxi gër lëngw iram, wëj kë xwën ðek ako.»

⁸ Yaka këŋo bête Yesu: «Ga ÿëgw këni: “Axwën Kaxanu gabat ex mopëb do gër lëngw irexëm fo ŷapëk epoxi ed cale el!*”»

⁹ Šabucara in wëla këŋo bête Yesu gër Yerusalem. Ga xwët këŋo yaŋ gër ejur ed Aciŵ and Kaxanu, re ko: «Angëmëne Asëñiŵ ar Kaxanu ey, ðapayal. Ax gi ex na nde aÿëgw ÿëgw këni:

¹⁰ “Kaxanu afel këbi fel omeleka odexëm ok eni nëkona do eni kaka,

¹¹ gë otaxan odebën ok këdi këy lapa në ekaÿ*.”»

¹² Yaka këŋo bête Yesu: «Ga ÿëgw këni bête: “Axo gi ex na mondi atëy Kaxanu, Axwën arey an*.”»

¹³ Ata na šabucara in ga xacërara këŋo mondako eŋo yifa Yesu, nacëta këŋo do ko šëninind amëd acëxe.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

¹⁴ Ga xucak eŋo, Yesu ŵaÿi ko gë panga ind Angoc Amënëk in, ata wëlik oŵac orexëm ol ðek ebar ed Galile el.

¹⁵ Aŋo ŷana ko këbi sëyalirand gër baciŵ bacaleya bandebën do bela bën ðek baŋo šëkwënd.

¹⁶ Ata akey amat, Yesu baka ko gër ingol ind Nasaret, gër ed raf ko. Do ang wër baŋo ak, ye ko gër aciŵ acaleya, yatir akey and eteyëta; ata fel këno exo kani ebi pënën.

¹⁷ Fëxwën këno akayëta and alawënel Esayi aŋ, and lëkwët ko aŋ ko fënënd gër ed rek:

¹⁸ «Gë Angoc and Axwën aŋ ÿëm këme

* 4:4 4.4 Andocane 8.3 * 4:8 4.8 Andocane 6.13 * 4:11 4.11 Calemoñëŵ 91.11-12 * 4:12 4.12 Andocane 6.16

gayik mēḡ sana ke mēni nangēn Atēfētan aḡ bēxaḡēnaxik bēn.

Mēḡ lawēnēḡu ke mēni pelēra mēne:
bēr ex okadēp bēn asebet kēnēbi sebēt;
bēšiwēk bēn awatēra kēni watēra;
bēr kēnēbi wēnarand bēn aracēt kēbi racēt.

¹⁹ Mēḡ lawēnēḡu ke me pemēra mēne dohijo ḡanak oyekax
or Axwēn olo[☆].»

²⁰ Ga ḡata ko opēn ok, lēkw ko akayēta aḡ, wāš kēḡo awēxēta an, do ḡēpa ko. Ata aciw acaleya aḡ đek fab kēno mēḡ fo.

²¹ Aḡo re ko: «Oḡēḡw Omēnēk od fēnēn kēmun oko, doro dēḡ ḡatak.»

²² Bēn đek bax reyand end osede orexēm eḡ ga kēni wēl benjekax bēnd baxo yeyanēnd bēḡ. Awēkar bani wēkarēnd: «Ax gi ex na nde asēniw ar Yosef an ex?»

²³ Barikan Yesu re ko: «Dal ex mēne wēn axwitan kēne xwitan eyeyan ed orenik ed rek: “Wēḡ axora an pakēnayayind ḡē andey” Bēte afel kēne fel me di becarax ḡēr angol and raf kēme ro ang wēl kēn kēme rind ḡēr Kafarēnawum ak.»

²⁴ Ata re ko bēte: «Dal in kēmun felēnd, alawēnel ar Kaxanu an, ḡēr ed rēw kēno fo bayik ano pēbēnd na.

²⁵ Dal in kēmun felēnd, amēd and ebaxo Eli alawēnel ar Kaxanu ḡēr ebar ed Isērayel aḡ, bon ḡēmb bani bēsoxari bēsebēta sebēta bēn. Ga rik bēniy bētas ḡē opacaw ocongibat tēb ax tēb ex na, ata wēcan kēbi enjo eḡ.

²⁶ Barikan, Kaxanu seb kēbi đek bēsoxari bēḡo, lawēn kēḡo Eli nē asoxari ar lēḡ bax ḡēr Sarepēta, ḡēr ebar ed Sidonḡ.

²⁷ Bēte angwēn and ebaxo Elise alawēnel ar Kaxanu ḡēr ebar ed Isērayel aḡ, mbaḡ ebani bela bēḡ ḡē amēḡ bēn. Barikan Namaḡ gabat fakēn baḡo, xarak ḡēr ebar ed Siri xaniw baxo.»

²⁸ Ga wēl kēni eyeyan elo, đek aciw acaleya aḡ logēn kēbi.

²⁹ Xani kēni gwaḡ, do šonjorēra kēno Yesu fac-fac. Nēcēt kēno angol and Nasaret aḡ xali ḡēr engewḡ eno pimēx.

³⁰ Barikan, and fiateli kēno aḡ, Yesu xwēša ko. Ata ang fur bano ak, borēta kēni, xuca ko mērexand do kwēl ye ko.

End ar ḡē bēyēl eḡ

³¹ Yesu šēla ko ḡēr Kafarēnawum, angol acēxe and ḡēr ebar ed Galile. Ata yatir akey and eteyēta kēbi sēyalirand bēte bela bēn.

³² ḡēr owēkw babi lēkēnd osēyali orexēm ol gayik ḡē panga baxo yeyanēnd.

33 Yatijo ar gë bangoc bañëñënax yow bax na gër aciw̃ acaleya. Sam ga wat këŋo Yesu, bangoc bañëñënax baŋ xeŷ këni:

34 «Xey Yesu Ibënasaret, inew̃a yir këbo? Ba eyëbo nemin nde yow këy? Aye nang këmi mëne wëj ex Awënëk ar Kaxanu an!»

35 Ata Yesu xeŷënaxën këbi bangoc baŋ: «Cësinayin, ado canin gër ala ajo!» Ata bangoc bañëñënax baŋ reba këno ala ajo mërëxand ir amëxwër do kwël šan këni, bari ano tembaŷën bana.

36 Ata aciw̃ acaleya aŋ dek šarandëra këbi xali xurik, do këni wëkarënd: «Endey end fex ngwa ex eŋo? Gë or gapak, do gë panga këbi felënd bangoc bañëñënax baŋ eni di er ko re in, do kwël këni šanënd.»

37 Ata bela bën dek këni xanarërand end Yesu eŋ dek ebar ed Galile el.

End epakën ed bësëxwëra eŋ

38 Ga šan ko na gër aciw̃ acaleya, Yesu ye ko gër Simon Piyer bën. Sëk këŋo aŋaraw isoxari ar Simon Piyer ga šëxw këŋo. Wëka këno ataŋ Yesu eŋo pakën.

39 Ga rëngw ko Yesu gër ed laki baxo, xeŷënaxën ko acëxwël aŋ. Ataŋ fak ko do kwël xani ko ebi dëba.

40 Ga šëlak eñan eŋ, wëlaraw kënebi na gër Yesu dek bësëxwëra bën, do ošëxwëra or ex yo afak bani fakënd and këbi hëmba aŋ.

41 Bëte bëyël bax šanënd na gër bela do bani xeŷënd: «Wëj ex Asëñiw̃ ar Kaxanu an.» Barikan Yesu axeŷënaxën babi xeŷënaxënënd do ababi seb na eni yeyan gayik anang nang bani mëne mëŋ ex Afexën an.

42 And wecak aŋ, Yesu šan ko do nacëta ko në er tëb. Ata ga barërëgu këni bela bën bamëxwër, bamëxwër, këno šalarand xali šanan këno. Er ŷandi babi eno dëkaya na këdi ko ye ebi tëb.

43 Barikan mëŋ yaka këbi: «Aŷap ŷapëk me yend bëte mëni nangëndërax Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ gër bangol bacëxe gayik eŋo lawënaxënëgu ke Faba.»

44 Mondako baxo femërand Atëfëtan aŋ gër baciw̃ bacaleya band Bëyude.

5

End bësëfan bënax bëŷanar eŋ

1 Akey amat, Yesu babi sëyalirand amëxwër aŋ ler gër anjer and Genesaret. Bela bën ga xeta këno gër obaxët or eyeyan ed Kaxanu, këni fimërërand.

² Ata Yesu wat ko békuluŋ bēki gēr bēŋa. Ecede feda bani bēšēpēt bēr oxan bēn do bani wēšētērand owēn orebēn oŋ.

³ Ga fēra ko polo gēr ikuluŋ ind xwēn baxo Simoŋ, xara kēŋo exo nacēta tēkēr ebar el, gand etiŵax. Ata ŷēpa ko, do kēbi sēyalind amēxwēr aŋ.

⁴ And űata ko aŋ, fel kēŋo Simoŋ: «Mēlal ikuluŋ iŋ gēr etiŵax en dāp owēn oŋ ata kēnēbi sēra oxan ol.»

⁵ Yaka ko Simoŋ: «Asēyali, biyi wec lapēra kēmi, ŷowēŷ amo cēpēt ex na. Barikan gayik wēj rek alāp kēmi lap owēn oŋ.»

⁶ Ata ga lap kēni, sēra kēnēbi oxan ol xali kē űesind owēn orebēn oŋ. ⁷ Lambaca kēnēbi bēcandaŵ bēndebēn bēj eni yow enēbi dēca gē ikuluŋ icēxe iŋ. Oxan ol fēxw kēni gēr békuluŋ bēki xali kē rēmbēnd men oŋ.

⁸ Ata Simoŋ Piyer ga wat ko eŋo, šēpēta ko. Ga foxi ko gēr lēngw ir Yesu, re ko: «Axwēn, inēŵa sēkaxēnēgu kēye wēno aŵendēran ajo?»

⁹ Anjiŷ aŋ lēk babi Simoŋ gē bošandaŵ ga wat kēni ang ŷēmb bani oxan or sēra kēnēbi ak.

¹⁰ Mondako fo bax end Ŝak do gē Ŝaŋ eŋ, bosēñiŵ bor Sebede bēn, bēr bar bani andiyen amat gē Simoŋ Piyer bēn. Ata Yesu fel kēŋo Simoŋ Piyer: «Kērey yēdara na, gērēgako abar ar bēla kēy hi!»

¹¹ Ata ga šēpēt kēni békuluŋ bēj gēr ebar, sebēra kēni na dek gēr bēŋa, do kwēl sēf kēno Yesu.

End ar gē amēŷ eŋ

¹² Akey amat, Yesu bax yend nē angol. Ata fed kēni gē ala ar gē amēŷ. Ala ajo foxi ko gēr lēngw irexēm, šale ko mondako: «Axwēn, ga ŷandi ŷandi ki axor kēy xor eye mēnēn me pak.»

¹³ Ata Yesu ga yēn ko ataxan aŋ, űēmba kēŋo, re ko: «Awa aŷandi wa ŷandi ke, mēnēl!» Ataŋ ŝan kēŋo amēŷ aŋ.

¹⁴ Yesu xēŋa kēŋo mondako: «Ala kēreyēŋo pel na dē eŋo. Barikan yel exi nēkon ašadaxan an. Bēte diyid šadaxa ir eŵunētan in ang rek acariya and Moyis ak, eni nangēraxēn bēla bēn osede orey ol.»

¹⁵ Ata oŵac or Yesu ol wēlik kaš-kaš, do bēla bēn bamēxwēr bamēxwēr bani barērēnd: bējo bēr obaxēt, bējo bēšēxwēra bēr kē šaland eni pak.

¹⁶ Barikan Yesu mēj ed timēriŋ el baxo nacētand exo calex.

End aseŷik eŋ

¹⁷ Akey amat, Yesu babi sēyalirand bēla. Gēr bēr baŋo baxētēnd, ofariŝeŋ do gē bēšalen ŷēpara bax na. Bēr

obaxët bën dëk, er xaniraw bani: bëjo gër bëngol bënd gër ebar ed Galile, bëjo gër bënd Yude, xali gër Yerusalem. Gë panga ind Axwën Kaxanu in babi fakëndërand.

¹⁸ Ata hatëgu këni na bela bër wëlaw këno aseÿik në angaw. Er bani şaland eno dën lëf gër aciŵ and hi baxo Yesu, do eno kwëtina gër lëngw irexëm.

¹⁹ Ga şënd këni bela bën gër ebët, wëlan këbi ang këno lën ak gër ed hi ko Yesu. Ata sënga këni yaŋ gër ejur ed aciŵ, do yëla këno gë angaw ak aseÿik an, mërëxand ir amëxwër, gër lëngw ir Yesu.

²⁰ Ga wat ko Yesu ang xwëta këno bela bëjo ak, fel këno aseÿik an: «Wëno anëka seban këmi bamena bandey baŋ.»

²¹ Bëşalen bën do gë ofariseŋ ok ga wël këno, këni nekënekärënd: «Noÿo ngwa hi ko ar këno şirënd Kaxanu ajo? Noÿo xorëk eteban ed beñëjënax el ang ax gi ex na Kaxanu gabat?»

²² Ga nang ko Yesu ang bani yëland bëşalen do gë ofariseŋ ak, wëka këbi: «Ineŵa kën yëlaraxënënd mondako gër owëkw orewën?»

²³ Ineŵa saxëk, me de: “Anëka seban këmi bamena bandey baŋ nde”, ba me de: “Kanil ey yexëra nde?”

²⁴ Awa, en nangaxën mëne wëno Asëniŵ ar ala an aşot şot këme or gapak or eteban ed beñëjënax ol gër ebar ro, këmo felaxënënd aseÿik ajo: “Kanil ey međ angaw andey aŋ, ey maÿi!”

²⁵ Ata na dëŋ aseÿik an xani ko xwiriş, lëkw ko ebën ed lakixën baxo el. Ga ko ŵaÿi, këno şëkwaxënd Kaxanu tar fëña in.

²⁶ Bela bër ebax na bën dëk, ga xap këbi anjiÿ aŋ, këno şëkwand Kaxanu këni rend: «Awa biÿi ecede këne watënde becaraxik bëndako rako beŋ dorol!»

End Yesu do gë Lewi eŋ

²⁷ Ga xucak eŋo, Yesu şan ko na gër ed ebaxo, ata wat këno asëf ar şagale, ar bano ŵacënd Lewi, ga ÿëpa ko lëf gër aciŵ and bësëf bër şagale. Ata fel këno: «Wëj, tëfëguye!»

²⁸ Lewi xani ko, seŋ ko dëk na, do kwël sëf këno.

²⁹ Lewi rin këno Yesu ofëna osëm gër iciŵ indexëm. Bësëf bër şagale bëranjëm do gë bela bësëxe yowëraw këni do ÿëpara këni gë Yesu gër eyambëran.

³⁰ Ata ofariseŋ ok do gë bëşalen bërebën bën ga yow këni gë oxoÿ fo na, kënebi hëbandërand bësëfan bër Yesu bën: «Wën ineŵa kën yambëraxënënd do kën şebëraxënënd gë bësëf bër şagale bën do gë bëwendëran bën?»

³¹ Yakaw këbi Yesu: «Bëşëxwëra bën kë yend gër axora, ax gi ex na bëbëngw bën.»

32 Wëno bëwendëran yow këme mëni pel eni nëngwët ola orebën ol, ax gi ex na bër šenene.»

End etiwi eŋ

33 Ofariseŋ ok do gë bëšalen bën re këni: «Bësëfan bër Šaŋ Batis bën do gë bërebi bën laŋ këni siwïnd bëte ašale këni šalend. Barikan bësëfan bërey bën ñambëran do gë ošeb fo xwënda këni.»

34 Yesu yaka këbi: «Wën axor nde kën xor enëbi tiwïn odawo od šambenjar ir kë yërënd ok yatir ekana?

35 Ayow kë yow bakey band këni šapër baŋ, amëd aŋo këni siwi.»

36 Ata re ko bëte Yesu gë apënëtal: «Ala ax ɲesand na anjëm angašax exo kadaxën na akarëk këdi kë fiəsi kaš-kaš aŋ. Ado anjëm angašax aŋ ax ñapënd na ekaɗ ed në akarëk el.

37 Bëte ala ax cëlënd na ngoy ingaf në bamote bakarëk. Angëmëne ala exo di mondako, ngoy ingaf in afëtin kë fëtin bamote baŋ and kë yënënd aŋ, ata ex dexira, do bamote baŋ ex nëxenara.

38 Në bamote bangašax yapëk mocël ngoy ingaf in.

39 Ala aŋo ñëwan na ngoy ingaf in and ko sëyi inñëk aŋ. Ata ko re: “Inñëk in nëngak”.

6

End akey and eteyëta eŋ

1 Yesu gë bësëfan bërexëm bën bax xucand në ocënga yatir akey and eteyëta. Ata bësëfan bën këni wišand banjëra baŋ, këni boxoxind do këni yakënd.

2 Ofariseŋ odëmar wëka kënëbi: «Inëwa kën rixënënd er bayik ax ñap ex na yatir akey and eteyëta in?»

3 Yakaw këbi Yesu: «Wën an pën ex na nde er ri baxo Dafid in and šopar babi enjo mëŋ gë bër enga endexëm aŋ?

4 Ax gi ex na nde alilën lilën baxo lëf gër Aciw and Kaxanu, wëdëgu ko mburu ind abi ñap bana eni yamb in, šet këbi do yamb këni bën dek xarak bëšadaxan bën fo yap babi eyamb el?»

5 Re ko bëte Yesu: «Awa nangin mëne wëno Aseñiŋ ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan atejik eŋ

6 Hatëgu bëte akey and eteyëta acëxe, Yesu ye ko gër aciŋ acaleya, këbi sëyalirand end Kaxanu eŋ. Ar gë ataxan and liw atejik yow bax na.

⁷ Ata bēšalen bēn do gē ofariseŋ ok kēno sitinalind Yesu ba afakēn kēŋo fakēn ala ajo gē akey and eteyēta aŋ eni cotaxēn end kēno nagašanaxēn.

⁸ Gogo nde ga wata ko Yesu ang bani yēland ak. Fel kēŋo ar gē ataxan ateyīk an: «Wēj kaniw ey kwēša mērēxand ro!» Ata xwiriš ala ajo, xwēša ko.

⁹ Ata re ko Yesu: «Baxētīn mun mēka. Inewā ŋapēk yatir akey and eteyēta? Edi ed enjekax nde, ba edi ed eñēŋēnax nde? Epexēn ed ala nde, ba efaŵ ed ala nde?»

¹⁰ And nēkon kēbi jey aŋ, fel kēŋo ar gē ataxan ateyīk an: «Yēnēl ataxan aŋ!» Ga yēn ko, fakēk ataxan aŋ ataŋ.

¹¹ Ga xoŷ kēni na bēšalen bēn do gē ofariseŋ ok, kēni xanarēnd ang kēno ri Yesu ak.

End bēsēfan epēxw gē bēxi eŋ

¹² Bakey baŋo, Yesu ye ko yaŋ nē etēnd eŋo calex Kaxanu, ata šale ko wec.

¹³ Gēbēr, wac kēbi bēsēfan bērexēm bēn, do yata kēbi epēxw gē bēxi eni gi oparēxanda odexēm.

¹⁴ Bēr yata babi bēn ebani: Simoŋ ir nēngwēt baŋo Piyer, do gē abinēm Andēre. Šak do gē Šaŋ, Filip do gē Barētelemi.

¹⁵ Maco do gē Toma. Šak, asēñiŵ ar Alēfe, do gē Simoŋ, aŵer an.

¹⁶ Yud asēñiŵ ar Šak, do gē Yuda Isēkariyot ar lēxw baŋo Yesu an.

¹⁷ Ata Yesu sēfēr kēni acēla-šēla gē bēn xali nē eŋar, gēr ed barērēgu bani amēxwēr atēm and bēsēfan bērexēm do gē amēxwēr and bēr xaniraw bax gēr ebar ed Yude, gēr angol and Yerusalem, xali gēr bēŋa ir angwēngw, ler gēr owar or Tir do gē Sidoŋ. Er yowēraw bani gēr Yesu: bējo bēr obaxēt, do bējo bēsēxwēra bēr bax šaland eni pak.

¹⁸ Afak bani fakēnd bēte bēr bax sorond nē end ŋangoc bañēŋēnax band lil babi bēn.

¹⁹ Amēxwēr aŋ dek bani šaland eno kwixwēta Yesu gayik panga bax šanēnd gēr ndexēm do babi fakēnēnd.

²⁰ Yesu ga faβ kēbi bēsēfan bērexēm bēn, re ko: «Nēngandērayindēleŋun wēn bēr sitarak gēr onden bēn, gayikwa wēn xwēnēk owun or Kaxanu ol.

²¹ Nēngandērayindēleŋun wēn bēr kēŋun yambēnēnd gērēgako enjo bēn, gayikwa aŵed kēn wēd.

Nēngandērayindēleŋun wēn bēr kē sesērand gērēgako bēn, gayikwa gēr onēnga kēn hi.

²² Nēngandērayindēleŋun ado enun šus bēla bēn, ado enun ŋŵayērand aŋ, ado enun cirērand aŋ, ado enun bešērand nē end oŵac orewēn or kēni yēland

oÿeñenax ex, në end ga xwëta këne wëno Asëñiŵ ar ala an.

23 «Nëngandërayindëleñun and kënun rixërand Bëšëwif añ, mandërayindën onënga ol gayik amašën atëm kën sëkëx yañ gër orën. Enimin bëxarëk bërebën bën mondako banëbi rixërand bëlaŵënel bër Kaxanu bën.

24 Wën bër gë napul bën, añun ye ex na!

Gayik anëka šot kën apexa andewën añ, do and gër ebar ro fo ex!

25 Wën bër wëdëk gërëgako bën, añun ye ex na gayik axor këñun xor enjo eñ!

Wën bër kë lepërand gërëgako bën, añun ye ex na, gayik ang bër oÿaŵ fo kën ÿana en denitarand!

26 Angëmëne bër šus ke bën kënun šëkwënd, añun ye ex na!

Gayik bëxarëk bërebën bën mondako banëbi šëkwënd bëlaŵënel bënëgwëš bën!»

End bërangoÿëra eñ

27 «Barikan baxëtin mun pel wën bër ke sëfënd bën: ñanindënëbi bër xoÿër këñun bën, dinindënëbi enjekax bër šus këñun bën.

28 Calenindënëbi bër këñun xarend bën, calenindënëbi bër këñun širërand bën.

29 Angëmëne ala exi cën gër añam and liŵ, bëxënëlo and šame añ. Angëmëne ala exi kan acud anëngwën añ, tebënëlo gë atëm ak.

30 Ar ki xarand yo, yëlëlo, do and ko wëd ala er xwën këy añ, kërey kana na.

31 Ang këñun ÿandind enun dinënd bela ak, wën bëte dinindëbi mondako fo.

32 Angëmëne eñun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, enjekax end fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën dëñ mondako wata këni?

33 Angëmëne enëbi dinënd enjekax bër këñun rinënd enjekax bën fo, enjekax end fe wa kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën dëñ mondako wata këni?

34 Do angëmëne enëbi ñomëxënd bër kën yëland aŵašën kënun ŵašën bën fo, enjekax or fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwendëran bën aÿomëxër këni ÿomëxërend bën bëte do këni ŵašërend cey gë cey?

35 Barikan balindëleñun end bërangoÿëra andewën eñ, dinindënëbi enjekax. Ñomëxindënëbi bër an yëland na aŵašën kënun ŵašën bën. Angëmëne mondako kën rind, bela bën ata këni nang mëne wën obaš or Kaxanu, hi kën, mëñ ar hik yañ añ. Bon kë xëbën amašën andewën añ,

gayikako ata kën wëndër gë Ar-hik-yañ an. Mëñ këbi rinënd enjekax eñ bela dek, ado eni gi bër ano cëkwa na, ado eni gi bëxeÿax.

³⁶ Ang nënga ko Faba Kaxanu ak, giyin wën bëte mondako fo.»

End kiti eñ

³⁷ «Ax gi ex na mokiti bela bën këdi këñun xiti Kaxanu wën bëte. Ax gi ex na monëp bela bën këdi këñun nëp wën bëte. Tebanindënëbi eñun tebanaxën.

³⁸ Yëlërayindënëbi bela bën enun yëlëraxënënd wën bëte. Gër amote and kën baxarand kënun šëlën: dëb, mocëši, do monexira. Gayikwa gë acariya and këñëbi sëyinënd bela añ fo këñun wäšën wën bëte.»

³⁹ Ata Yesu fel këbi bëte apënëtal año: «Ašiwëk axor nde ko xor eño đas ašiwëk ašandañ? Ax gi ex na nde bën tak kë lati polo në ambëxw?»

⁴⁰ Asëfan an año kucand na onangëran ol sëyali arexëm an, barikan ar faÿëk etëya an gwër fo hi këni gë asëyali arexëm an.

⁴¹ Ineña këy nëkonënd atëxësëx and lëña këño abinëx añ, do këy nemënd mëne wëj yer xëcar in lëña ki?

⁴² Mondake wa këy xorënd eyo pel abinëx: “Ñëmël mi dëxëtën atëxësëx añ gër angës”, xarak wëj yer yëcar in lëña ki? Wëj aÿëñenax ar kë labayand hi këy, dëxëtël wa pere yëcar ir lëña ki in ey wataxën aye atëxësëx and gër angës and abinëx añ.

⁴³ «Atëx anjekax ax gind na gë odëwërëwën oñëñenax. Do atëx añëñenax ax gind na gë odëwërëwën ojekax.

⁴⁴ Atëx and ex yo, gër odëwërëwën odexëm kë hind monang. Ax gi ex na nde ondan oñ ani kwëcand na në apeb? Bëte reseñ in ani kwëcand na në atëx and gë odëmbën?

⁴⁵ Ala ar ye këño onden an, emëkw edexëm el yek. Do ar ÿëñën këño onden an, emëkw edexëm el ÿëñënek. Gër etëÿ ko nęcëtënd ala an er lëbëk gër emëkw in.»

End amatinali and baciw baki eñ

⁴⁶ «Ineña këne wăcëraxënënd “Axwën”, “Axwën”, xarak an dind na er këmun felënd in?»

⁴⁷ Ar kë yow yo exo baxët eyeyan edam do exo dind ang re këme ak, afel këmun fel gë ar wëndër këni an.

⁴⁸ Gë ar bayëk aciw wëndër këni: ga nac ko pere gër aparëfac xali siwëk, xwët ko oxaÿ orëda oñ. Ata and yowëk tëb añ, oÿëm ol yowëk, men oñ šëñëk aciw año, bari ax kor ex na ex ñam, gayik šenene bay ko.

49 Barikan ar kë baxët yo eyeyan edam do axo dind na ang re këme ak, er këni wëndër gë ala ar bayëk aciw̃ andexëm gër ebar nacërëxe pere gër ed ko xwët oxaỹ orëda fo. Ata and yowëk tëb aņ, oỹëm ol šëñëk aciw̃ aņo: ataņ wëcëk do yëcarëk ðek.»

7

End xadëp ir emun end ocoroða eņ

1 Yesu ga ñata ko bend babi sëyalirand bulunda ir baņo baxët beņ, w̃aỹi ko gër Kafarënewum.

2 Emun end ocoroða šot baņo na xadëp ir šëxwëra bax mbaņ, exo koti fo bayi bax, xarak mëņ momal baņo balënd endexëm eņ.

3 Emun eņo ga wël ko mëne Yesu ñatëguk, lawën këbi bëxarëk bër Bëšëwif bën eno karaw exo yow eņo pakën xadëp irexëm in.

4 Bëxarëk bër Bëšëwif bën ga ñat këni këno xarand Yesu mondako: «Ajo aỹap yãpëk eyo din er wëka ko in!

5 Ar ñanëk enëņg endebi exo, mëņ bayën këbo aciw̃ acaleya aņ.»

6 Ata Yesu sëfër këni kwël gë bën. Dam eni ñat gër iciw̃, emun end ocoroða eņ lawën këbi odawo odexëm eno kaca Yesu do eno pel: «Axwën, ine ngwa këy yowaxënëgund gë andey, axuri kë xuri ang këye fëb ak, ga lil lilëgu këy gër yangana iram ro.

7 Mëņ bayik axe mëndan ex na me yeli gë andam gër ed hi këy. Barikan, yeyanël tuņ emat ata ko fak ariyenin aram an!

8 Gayikwa wëno dëņ aw̃a w̃a këme or gapak or bëlëngw bëram ol. Wëno bëte alëngw ar ocoroða hi këme do bën ari këni rind er këmëni felënd in. And këmo fel šoroða ibat: “Yel!” ata exo ye, bëte and këmo w̃ac išëxe aņ: “Yow!” Exo yow. And këmo fel ariyenin aram aņ: “Dil ejo!” Exo di.»

9 And wël ko Yesu eyeyan elo aņ, nëngan këņo end emun end ocoroða eņ. Ga šena ko gand amëxwër, re ko: «Ga re këme gër wën Bëyisërayel elod amo wat ex na ar xwëta ke mondako!»

10 Bër lawënëgu babi emun end ocoroða bën ga baka këni gër iciw̃, sëkëx këno ariyenin an ga fak ko šenene.

End ekanin ed ašësëk eņ

11 Ga xeyëk, Yesu ko yend në angol and bani w̃acënd Nayin. Sëfër këni gë bësëfan bërëxëm bën, do gë amëxwër atëm.

12 And bani lil gër angol aŋ, fed këni gë engä end bela ga lëbi këŋo ašësək ond gër edap oŋ. Ašësək ajo, itox imat ind asoxari asefëta sebëta ebaxo. Ata bër lëg bax gër angol aŋo bën mbaŋ yëmb bani ga këno laŋëta.

13 Axwën Yesu and wat këŋo asoxari ajo aŋ, xaŷënan këŋo xali. Ata re ko: «Cësinal!»

14 And sëka ko aŋ, lëk ko epël el, ata xwëša këni bëlëbi bën. Aŋo re ko Yesu: «Šambenjar, ga re këme, kanil!»

15 Xani ko kwengweremët ašësək an, do ko yeyandërand. Yesu wãš këŋo nëm.

16 Ata bela bën đek lëk këbi anjiŷ atëm. Ga këno šëkw Kaxanu këni rend: «Alaŷënel ašëm šanayaxënëgu këbo. Kaxanu nëngaw këbo biyi bulunda irexëm in.»

17 Ata wëlik endey eŋo, gë angol gë angol, đek ebar ed Yude el xali yaβët.

End bësëfan bër Šaŋ Batis eŋ

18 Ata Šaŋ Batis wël ko beŋo đek ga sëfëtandëra këno bësëfan bërëxëm bën.

19 Wac këbi bësëfan bëxi do lawën këbi gër Axwën Yesu eno mëkaw: «Wëj nde ex afexën ar kë yowënd an? Angëmëne ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?»

20 Ga ħat këni gër Yesu re këni: «Šaŋ Batis lawënëgu këbo mi mëka ba wëj ex afexën ar kë yowënd an, do ang ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?»

21 Ata amëd aŋo dëŋ baxo rind Yesu becarax beŋo: afakën bësëxwëra do gë bësëŷik bëränjëm; anëcët bangoc bañëŋënax gër bela; ašiwët bëšiwëk bëränjëm.

22 Yesu yaka këbi: «Gërëgako yeyin eno tëfëtaxënëx Šaŋ Batis bebër wateli këne bën, do gë bend wëleli këne beŋ. Pelëxëno mëne bëšiwëk bën në ewatëra exëni, bësëŷik bën në eyexëra exëni, bër gë amey bën në emën exëni, bapaxo baŋ në ewëlëra exëni. Pelëxëno bëte mëne bësësək bën në ekani exëni gër ecës do bëxaŷëanaxik bën në nang exëni Atëfëtan aŋ.

23 Awa nëngandëraleŋo ar bayik aŋo nöpëgënan na endam an.»

24 Ga baka këni bërolawën or Šaŋ Batis bën, Yesu ko yeyanënd en Šaŋ Batis eŋ mondako: «Ine ye ban en nëkonëgu gër ladawe? Andës and kë lëfërërirand ekoc nde?

25 Noŷo wa ye ban eno nëkonëgu? Ar šudarak mokëbën gë banjëm banjekax nde? Ax gi ex na nde bër gë banjëm banjekax bën, bër betak bën, gër eyang ed emun hi këni?

26 Do noŷo wa ye ban eno nēkonēgu? Ax gi ex na nde alawēnel ar Kaxanu? Eyo ar watēgu kēno an, nēmēc alawēnel ar Kaxanu exo.

27 Endexēm eŋ yēgw kēni gēr akayēta and Kaxanu: “Nēkod nē ecfēngwalilemo arolawēn an Exi ŋacan fēña in*.”

28 «Dal in kēmun felēnd, šēf gēr bēr rēw kēnebi mondēw bēsoxari, gabatak aŋo nēmbēta ex na or gapak ol Šaŋ Batis. Barikan ar xurik ex ba gēr owun or Kaxanu an xuca kēŋo.»

29 Ata gēr bulunda ir baxēt baŋo, do gēr bēsēf bēr šagale šanaya bax end šenene end Kaxanu eŋ, mēŋ bani yexēnēnd gēr ed exo Šaŋ Batis ebi buyix.

30 Barikan ofariseŋ ok do gē bēsēyali bēr acariya and Moyis bēn, ga bani hēpēnd ebi buyi Šaŋ, yepēn kēni mondako ang yāndi baŋo Kaxanu ebi pexēn ak.

31 «Gē noŷo kēmēni wātinali bela bēr gē okey oko bēn? Gē noŷo ngwa wēndēr kēni?

32 Gē obaš or yēpak nē yangana fo wēndēr kēni. Ga barērēgu kēni, imēxwēr imat kēnēbi rend imēxwēr ican-daŵ iŋ: “Farixēn kēmun acēroti aŋ, an mane na! Yēwēn kēmun ojekan od oŷaw, an tes ex na.”

33 Šaŋ Batis ga yow ko, abaxo yamb na eceмар, abaxo šēb na ngoy, barikan wēn re kēno: “Gē bēyēl exo.”

34 And yow kēme wēno Asēniw ar ala an, kēme yambērand, kēme šebērand. Barikan kēne rend: “Ala ajo ŋambēran gē ošēb fo xwēnda ko, lawo ir bēsēf bēr šagale do gē bēwendēran hi ko.”

35 Barikan gēr bela bējo kēn nangaxēn mēne er yāndi kēŋo Kaxanu in šenene ex gayik bēn aŷa ŷa kēni endam eŋ.»

End Yesu gēr iciw ind fariseŋ eŋ

36 Fariseŋ ir bano wācēnd Simoŋ in wāc baŋo Yesu exo ye eni yambēra gēr ndebēn. Ata Yesu hāt ko, do yēpa kēni gēr eyambēran.

37 Asoxari awendēran ebax na gēr angol. Ga wēl ko mēne Yesu yowēk na gēr iciw ind fariseŋ, wēlanēgu kēŋo angiri nē šēlakuŋ ir ekaŷ ed alēbatēr.

38 Ga buka ko gand epoy ed Yesu, ler gēr osapar, ko sesēnd. Ongwēn oŋ kē šarēnd gēr osapar or Yesu or baxo wēgarand oŋ, do ko fēxwēcērand gē omban ondexēm oŋ. Axoš baxo xošēnd bēte gē angiri in.

* 7:27 7.27 Malaxi 3.1

³⁹ Ga wat ko eṅo, farisenṅ ir wāc baṅo Yesu in, ko yēlarand: «Kido ala ajo, alawñenel ebaxo, anang nang doxo mēne asoxari ar kēṅo lēkērand an aṅwēderan hi ko.»

⁴⁰ Yesu re ko: «Simonṅ, ṽey ṽandi ke na mi mēka.» Yaka ko: «Oko asēyali, mēkale!»

⁴¹ Re ko bēte Yesu: «Mondako ri bani bela bēxi ga ṽomēxa kēni kodī. Aṅanar an wēd ko batama keme band kodī, axinēm an batama ofēxw oco.»

⁴² Ga sēkwān kēni bēn tak bēxi eni maṣ in, ar ṽomēx babi an seban kēbi. Awa gēr bela bēxi bējo, noṽo wa kēṅo ṽan nēmēc ar ebax eno maṣ kodī an?»

⁴³ Yaka ko Simonṅ: «Yēla kēme ar seban kēṅo batama keme an.» Re ko bēte Yesu: «Ata ṣenene xiti kēy!»

⁴⁴ And ṣena ko gand asoxari aṅ, re ko: «Simonṅ, wat kēyo nde asoxari ajo? Gē ongwēn ondexēm oṅ neb ko osapar oram oṅ, do fēxwēc ko gē omban oṅ. Bari wēj aye yēle na men me nebāra osapar oṅ and lilēgu kēme ro gēr iciw indey aṅ.»

⁴⁵ Bēte and ṽatēgu kēme aṅ, aye kaca ex na eye mega. Barikan asoxari ajo, elod ga lilēgu kēme axo teb ex na emegara ed osapar oram el.

⁴⁶ Ogu ay koṣ ex na gēr gaf, barikan mēṅ angiri xoṣ ke gēr osapar oram.

⁴⁷ Ga re kēme bamena bandanjēm seban kēmo mēṅ kēṅo balaxēnēnd mondako endam eṅ. Barikan ar seban kēmo bamena bapēnēfēne an, tēkēr fo kēṅo bal endam eṅ.»

⁴⁸ Yesu fel kēṅo bēte asoxari an: «Anēka seban kēmi bamena bandey baṅ.»

⁴⁹ Bēr bani yambērand gē Yesu bēn wēl kēni eyeyan elo do kēni yēlarand: «Noṽo ngwa hi ko ar kē sebanēnd beñēṅenax ajo?»

⁵⁰ Barikan Yesu fel kēṅo asoxari an: «Ga xwēta kēye, fexaxēn kēy! Maṽil gē emēkw eyemax!»

8

End bēsoxari bēr enga end Yesu eṅ

¹ Ga xucak eṅo, Yesu ko sēfērand gē angol gē angol, hik atēm, hik atil ko femērand do ko reyarand end Atēfētan and owun or Kaxanu eṅ. Enga emat hi bani gē bēsēfan epēxw gē bēxi bēn,

² gē bēsoxari bēr fakēn babi ga nēcēt kēbi bēyēl bēn do gē ocēxwēra ok. Asoxari aṅanar aṅ ebaxo: Mari ir bano wācēnd bēte Madēlen ata gēr ndexēm nēcēt babi Yesu bēyēl bēcongēbēxi.

³ Asoxari axinëm an bano w̃acënd Yowana, alindaw̃ ar Cusa, aw̃ëxëta ar kodi ir Erod an. Asasën an, bano w̃acënd Sisan do gë b̃ësoxari b̃ëranjëm b̃ër bax w̃ëlagund bacota bandebën eno dëcaraxënënd Yesu.

End apënëtal and ar oned eŋ

⁴ Ata amëxwër atëm barërëgu këni gër ed hi baxo Yesu, ga xaniraw këni gër ßangol bandanjëm. Ata Yesu fel këbi apënëtal aŋo:

⁵ «Mondako ri baxo ar oned ga nëca ko gër ošënga. Ga ko fan eneda eŋ, mar lapak gër feña, bela bën wëñëra këni, do ošël or gër orën ol hël këni dëk.

⁶ Bëte mar lapak gër ebar ed gë aparëfac. And lëgëk aŋ ßaŋyëk gayik obar ok ax ñëmb bana.

⁷ Bëte mar lapak gër odëmbën. And lëgëk aŋ, odëmbën ok xëšak təc.

⁸ Bëte mar lapak gër ebar ejekax. And lëgëk aŋ, rafëk do rëwëk: anjëra amat keme.» Ga ßata ko Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Ax gi ex na nde dëk fo wël kën, awa!»

⁹ Ata wëka këno bësëfan b̃ërexëm bën ebi paŷën apënëtal aŋo.

¹⁰ Yaka këbi: «Wën yël këŋun Kaxanu en nang beconëšon bend owun orexëm beŋ. Barikan b̃ëšëxe bën gë ßapënëtal këni wëlënd do ado eni nëkonënd, ani watënd na, ado eni baxëtënd abi pënind na gë təkër ak.

¹¹ Awa baxëtïn er w̃acayak apënëtal aŋo in: eneda eŋ, eyeyan ed Kaxanu el ex.

¹² Feña ir gër ed lapak eneda in ex bela bër kë wëlënd awël dëŋ eyeyan ed Kaxanu el, barikan šabucara in exo yow exo dëxët gër owëkw orebën dëk er wël këni in këdi këni w̃a do eni pex.

¹³ Ebar ed gë aparëfac el ex bela bër sam eni wël eyeyan ed Kaxanu el eni kwëtaya gë onënga fo. Bari ani gi ex na gë odëmbët, er këni w̃and amëd fo, do and kë ßatëgu ocëmu aŋ ataŋ këbi šenand eni teß wap.

¹⁴ Ered end lapak šit gër odëmbën eŋ exëni bela bër kë wëlënd awël dëŋ eyeyan ed Kaxanu bën, barikan eni teß ocëmu ok, ocal od napul ok, do gë benëngax bend gër aniyän beŋ ex këša eyeyan elo. Ata er wël këni in ex tëkwän enëngwët ed ola orebën el.

¹⁵ Ered end lapak gër ebar ejekax eŋ exëni bela bër kë wëlënd eyeyan ed Kaxanu, gë onden, do gë emëkw ejekax bën, eni kwëtaya aye do eni balëkënali šenene, eni dëkaya xali ebi nëngwëtën ola orebën ol. Do and kë ßatëgu ocëmu aŋ, kemënali.»

End amatinali and lambo eŋ

16 «Ala ax pëtënënd na lambo do exo ɲob, ba exo dɪlali në angaw̃. Bariƙan yaƚ gër akaw̃aya ko xaŵ ebi ɲobaxënënd bër kē lilënd bën.

17 Mēƚ ex, er ŝonayak ax bo na, er beƚ ax bo na; dek kē xerēt angoben aƚ.

18 Awa wën titinayindën ang kën baxëtënd ak, gayikwa Kaxanu ayël kēƚo yël ar ŝotēk an, bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaŷ kēƚo in dēƚ.»

End bobinēm bor Yesu do gē nēm eƚ

19 Nēm gē bobinēm bor Yesu ɲatēƚu këni gër ed hi baxo. Bari ani kor bana eno tēka në end amēxwër and xeta baƚo eƚ.

20 Ata fel këno: «Nēkodēbi fac norix gē bobinēx, aŷandi ŷandi këbi de en watēr.»

21 Yaka ko Yesu: «Bër kē baxëtënd eyeyan ed Kaxanu do këni rind ang rek ak bën ex nēma iram do gē bēmaŷe bëndam bēƚ.»

End gër anjer eƚ

22 Akey amat, Yesu gē bēsēfan bērexēm bën fēra këni në ikuluƚ, ata re ko Yesu: «Kegētane anjer aƚ!» Ata këni xegētand.

23 Ga këni xas, Yesu kēƚo raŝënd. Hatēƚuk ekoc etēm do ikuluƚ iƚ kē rēmbayand xali ŝerēcerara këbi bēsēfan bën.

24 Ata këno nēngētënd Yesu: «Asēyali, asēyali, enemilene!» Ga nēngēta ko, Yesu xeŷenaxën ko ekoc el do gē men ond bax xanind bomeƚ bomeƚ oƚ, ata yeriri anjer aƚ.

25 Ata wēka këbi bēsēfan bën: «Ba wën xali gērēgako ane kwēta ex na nde?» Bën ga xap këbi anjiŷ aƚ, këbi ŝaranënd do këni wēkarënd: «Noŷo ngwa hi ko ala ajo? Ado ekoc el dēƚ gē men oƚ ari kē rind er ko re in.»

End ala ar bēyël bēranjēm eƚ

26 And xegēta këni anjer aƚ, Yesu gē bēsēfan bērexēm bën ɲat këni gër ebar ed Bēŝerasa, ed fabēr bax gē ed Galile el.

27 And baxo ŝēpētand Yesu aƚ, asoŝan abat ko yowënd aped-fed ga xaniw ko gër angol. Ala ajo, bēyël bēranjēm lił baƚo, elod anēka fo hi baxo tēb gē eman eƚ, do gër banapēra rēfa baxo, axo bo bana në iciw̃.

28 And sēkar këni gē Yesu aƚ, ala ajo ɲer ko, lapaya ko gër osapar do ko rend: «Inēwa yir këbo Yesu, wēƚ Asēniŷ ar Kaxanu an, mēƚ Ar-hik-yaƚ gër orën an? Axara xara këmi këreyēbo narën na!»

29 Yesu are bafi rend bangoc baɲēƚenax baƚ eni can gër ala ajo ado ga xēda bano elod anēka fo. Laƚ mopokēra bano fokērand gē gweyele-gweyele gër otaxan do gër osapar.

Barikan dëng-dëng baxo xotërand do bëyël bën eno cëñëta gër apuỹ.

³⁰ Ata Yesu wëka këño: «Ake këni wacënd?» Yaka ko: «Benga sir-sir këne wacënd.» Gayikwa, bëyël bëranjëm lil bax gër ala ajo mëñ wacayaxën baxo mondako.

³¹ Ata bëyël bën këno xarand Yesu kërebi cëñëta na gër ambëxw and siwëk gë etël këm.

³² Ler gër ed ebani na, bambëxwëbëxw bandanjëm banëbi xadacërand na kap gër etënd. Ata bëyël bën këno xarand Yesu: «Këla, cëñëtalëbo mëni dil bambëxwëbëxw baño!» Ata wã ko Yesu.

³³ Bëyël bën ga şan këni na gër ala ajo, lil këñëbi bambëxwëbëxw bañ. Ata ang hi bani gër ed kwëre kwëre ak, lapaya këni gër anjer do noỹeli këbi ðek kece in.

³⁴ Bëxadac bën ga wat këni eño, şapërëra këni bër, do sëfëtërax këni endey eño gër angol do gër ocënga.

³⁵ Ata bëla bën şandëra këni do ye këni gër onang, gër ed hi baxo Yesu. Ga ñat këni, sëk këno asoşan ar lil bano bëyël an moñëpa, ga şudara ko do bakar këño aye onden oñ. Ata yëdara këni.

³⁶ Bër wat bax endey eño bën, fel këñëbi mondake fak ko ar gë bëyël an.

³⁷ Ata amëxwër and ðek Bëşërasa añ, wëka këno Yesu exo can ebar edebën el, gayikwa ðek ebani anjiỹ añ.

Yesu fëra ko gër ikuluñ do kwël këni wãỹind gë bësëfan bërexëm bën.

³⁸ Ata asoşan ar lil bano bëyël an xemëna ko këño xarand Yesu exo ma exo gi ar enga endexëm. Barikan Yesu ñëp ko do yaka këño:

³⁹ «Maỹil gër ekun edey eyëbi tëfëtandërax ðek er rin ki Kaxanu in.» Ga wãyi ko ala ajo, ko sëfëtëraxënd ðek angol añ er rin këño Yesu in.

End endënañ do gë end asoxari eñ

⁴⁰ And bakaw ko Yesu ekeg elo añ, amëxwër atëm xaca këno gayikwa bën ðek baño şënind.

⁴¹ Ata ñatëgu ko asoşan ar bano wacënd Yayëros. Mëñ alëngw ar aciñ acaleya hi baxo. Ga lapaya ko gër osapar or Yesu, këño xarand exo ma eni tëfër gër ndebën.

⁴² Endënañ emat end şot baño eñ şëxwëra bax mbañ xarak ecede baño sëkënd bëniy epëxw gë bëki. And bani yend añ, amëxwër añ këno fimelirand Yesu xali şëndën këno.

⁴³ Do asoxari ebaxëna şit gër amëxwër, ar baño yexayaxënënd oşat elod bëniy epëxw gë bëki. Napul

irexëm in faÿ baxo ðek gër bëxora, ßari gabatak aŋo pakën bana.

⁴⁴ Na nëfënëfa ko xali gër epoy ed Yesu, do xwixwëta ko ambana and acud andexëm aŋ. Ata xëdo këŋo oßat oŋ kwël na fo. ⁴⁵ Aŋo re ko Yesu: «Noÿo wa xwixwëta ke?» Ga këni yax ðek bela bën, Piyer re ko: «Oko Asëyali, amëxwër aŋ ga xeta këni do këni fimelirand!»

⁴⁶ Barikan Yesu yaka ko: «Ala xwixwëta ke na mëŋ nangaxën këme mëne panga indam ßanëk na.»

⁴⁷ Asoxari an wata ko mëne anëka dëŋ fëlët këŋo Yesu, sëka këŋo gë anjiÿ fo. Lapaya ko gër osapar orexëm, reya ko xali këno wëlënd ðek ßulunda in në end ine xwixwëtaxën baŋo Yesu do ang fak ko ataŋ ataŋ ak.

⁴⁸ Barikan Yesu fel këŋo: «Abiwën, ga xwëta këye fakaxën këy! Maÿil gë emëkw eyemax!»

⁴⁹ Ga ko yeyan mondako Yesu, ßatëgu ko ala ga hiw ko gër iciw ind alëngw ar aciw acaleya, ata re ko: «Awa anëka xor këŋo endënaw endey eŋ, ine këyo soroli mama Asëyali an.»

⁵⁰ Barikan Yesu ga wël ko eŋo, fel këŋo alëngw ar aciw acaleya an: «Kwëtale afak ko fak, kërey yëdara na.»

⁵¹ And ßat këni gër iciw aŋ, Yesu, gabatak axo ma bana eni ðil gë mëŋ lëf gër ed ebaxo endënaw ang ax gi ex na Piyer, gë ßaŋ, gë ßak, gë sëm do gë nëm ir endënaw.

⁵² Bela bër yow bax na bën ðek bax sesërand do bano ÿawërand endënaw eŋ. Ata re ko Yesu: «Këren tes na, axo cës ex na, araß fo raß këŋo.»

⁵³ Ata bër wël bax bën këno yepënënd ga nang këni mëne endënaw eŋ aßës dëŋ sës ko.

⁵⁴ Yesu lëk këŋo gër ataxan do xeÿ ko: «Abiwën, kanil!»

⁵⁵ Ga bakar këŋo onjën oŋ, ataŋ xani ko kwengweremët. Yesu re ko eno yël eyamb yamb.

⁵⁶ Bëxarëk bër endënaw bën ßaran këbi xali. Barikan Yesu fel këbi eni cësinali eŋo do ala këreno pel na.

9

End epemëra ed bësefan epëxw gë bëxi eŋ

¹ Akey amat, Yesu wac këbi bësefan epëxw gë bëxi bën do yël këbi panga in do gë or gapak or enëbi nÿwayaxënënd ðek bëyël bën do enëbi pakënaixënënd bela bën oßëxwëra or ex yo.

² Lawën këbi eni pemërand end owun or Kaxanu eŋ do enëbi pakënenënd bëßëxwëra bën.

³ Ata re ko: «Gër ed kën ye yo, ÿoweÿ këren mëlalind na: ax gi ex na oßët, ax gi ex na ambaß, ax gi ex na ßëlafana, ax gi ex na kodï. Bëte këren mëlalind na ala kala ßacud ßaki.

4 Gër iciw̃ ind kën ñat do enun kwëtaya yo, bayiyindën na xali yatir kën xuca.

5 Gër ed këni ñëp enun kwëtaya, pëxwëcayindën obar od lêka këñun gër osapar ok en kucaxën, ata kë hi osede or këbi šëndëned bela bëjo.»

6 Ga ye këni bësëfan bën, këni femëraxënd Atëfëtan añ, gë angol gë angol, do kënëbi fakënëxënd bësëxwëra bën gër ed këni ye yo.

End Erod eñ

7 Erod ir wun bax gër ebar ed Galile, awël baxo wëlënd dek beber bani rind Yesu gë bësëfan bërëxëm bën. Ata wëlandëra këño gayik bela bën are bani rend mène Şañ Batis xaniwëk gër ecës,

8 bëjo mène alawën Eli bakawëk. Bëjo bëte mène alawënel abat ang ebani akarëk ak, xaniwëk gër ecës.

9 Barikan Erod re ko: «Wëno ga fodëtën këño wa gaf in Şañ Batis. Do noño cëñ ex ar kë rind bend këme wëlënd beño an?» Ata ko şaland eño wat Yesu.

End eñëmbën ed mburu eñ

10 Oparëxanda od ye bax ok ga bakaraw këni gër Yesu, sëfëtandëra këno dek beber riw bani bën. Ata wëla këbi në er këni hix bën fo, ler në ingol ind bani wacënd Betësayida.

11 Barikan bela bën ga nangëra këni, sëf kënëbi bamëxwër bamëxwër. Yesu ga xaca këbi, këbi felërand end owun or Kaxanu eñ do këbi fakënënd bër bax şaland eni pak bën.

12 Apenëka añ, bësëfan epëxw gë bëxi bën xeta këno Yesu do re këni: «Pelalëbi tan bela bën eni capërëra gër bëngol do gër ocënga od ler ler ro eni calarax në er këni laki do er këni yamb gayik ro gër ed hi këne apuñ ex.»

13 Yesu yaka këbi: «Yëlinëbi wën dëñ er këni yamb in!» Re këni bëte: «Biyi bamburu banjo gë oxan oxi fo şot këmëni! Angëmëne cëñ aye këne yeye ene yëcuye er këni yamb dek bulunda ijo in.»

14 Xarak er hi bani bësoşan bën fo në owëli oco. Ata Yesu fel bësëfan bërëxëm bën: «Pelinëbi eni ñëpara imëxwër kala bela ofëxw oco.»

15 Ga ri këni mondako bësëfan bën, bela bën yëpara këni dek.

16 Yesu wëd ko ñat bamburu banjo bañ do gë oxan oxi ol, ga xeña ko orën ol, šëkwa këño Kaxanu end eyamb yamb eñ. Hëmbëndër ko bamburu bañ do yël këbi bësëfan bën enëbi cetëra amëxwër añ.

17 Na yambëra këni xali wëd këni bën ðek. Bësëfan bën wëdara këni bacaxaken band bayitara babi ban, bakange epëxw gë baki.

End osede or Piyer eŋ

18 Akey amat, Yesu ga ko šalera nacët ako, bësëfan bërëxëm sëf këno. And hata ko cale aŋ, wëka këbi: «Noŋo hi këme wëno? Ine wëleli kënebi bela bën?»

19 Yaka këno: «Bërëmar are këni rend mëne wëj ex Šaŋ Batis! Bëjo, wëj ex Eli, bëjo bëte alawënel ar Kaxanu ar yow bax akarëk aŋ do xaniw ko gër ecës hi këy.»

20 Wëka këbi bëte: «Do wën cëŋ, noŋo kën rend hi këme?» Yaka ko Piyer: «Wëj ex Afexën ar lawëneliw këbo Kaxanu an!»

21 Ata Yesu ga xëŋa këbi, re ko mëne ala këreno pel na eŋo.

22 Baš ko mëne mëŋ Asëñiŋ ar ala an, asoro ko soro mban, eno cus bëxarëk bër Bëšëwif bën, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën xali eno ðaw. Barikan exo kani gër ecës yatir akey atasën.

23 Fel këbi bëte bën ðek: «Angëmëne ala eŋo ŋandi exe tëf, tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Gilexo key yo key aŋelëk ar exo toro në end oŋac oram do exe tëf.

24 Ar këŋo bal yo end enjëw endexëm fo, anemin ko nemin. Barikan, ar kë nemin enjëw endexëm në end oŋac oram an, afexën ko fexën.

25 Do inëwa këŋo fecä ar kë šotëra ðek bebër gër ngwën ro an, xarak anambëra nambëra ko, do enjëw endexëm eŋ ex nemi?

26 Enimin, ar këŋo šëfënan yo endam, do exo nëp er re këme in, wëno Asëñiŋ ar ala an mondako fo ke šëfënanëd endexëm eŋ yatir këme bakaw gë enjaran endam eŋ, gë end Faba Kaxanu eŋ, do gë end omeleka omënëk eŋ.

27 Dal in këmun felënd, wën bër hik ro bëjo, bërëmar ani cësëra na watërëxe owun or Kaxanu ol.»

End enëngwëtara ed Yesu eŋ

28 Ata xucak bakey banjongëbatas ga felëra këbi beŋo, Yesu wac këbi Piyer, gë Šak, do gë Šaŋ eno ðaŋëta yaŋ gër etënd exo calex.

29 And baxo šalend aŋ, dëxas irexëm in nëngwëtak. Banjëm bandexëm ban fešëk xali kë ŋegënd jing-jing.

30 Ata šanayaw këni bela bëxi, do këni yeyandërand gë Yesu: Moyis do gë Eli ebax

31 gër enjaran do këni xanarënd gë Yesu end ecës ed baŋo hātëngund gër Yerusalem eŋ.

³² Amëd aŋo Piyer gë boŋandaŋ dek ebani akwëd aŋ. Bari abi daŋ bana ga ŋanayawëk enjaran end Yesu eŋ xali wat kënëbi bela bëxi bër bërëxandi baŋo bën.

³³ Ga këni felar Yesu gë bela bëxi bëjo, Piyer re ko: «Asëyali, bon yek ene bayiye ro! Dine baner batas, amat andey, aŋo and Moyis do aŋo and Eli.» Piyer axo nang bana er baxo rend in.

³⁴ Ga ko yeyan mondako, fedawëk aŋar do lab këbi kwëc. Ata bësëfan bësas bën dek ebani anjiŋ aŋ ga labeli këbi aŋar aŋ.

³⁵ Gër aŋar aŋo wëlik oniŋ: «Ajo ex Asëniŋwën ar yata këmo an, baxëtindëno!»

³⁶ And ŋësinak oniŋ aŋ, Yesu bayi ko gabat. Ata bësëfan bën ŋësinali këni endey eŋo do gabatak ano pel bana bakey band bëtëraw bax baŋ.

End lëmëta ir gë bëyël eŋ

³⁷ Ga xeyëk, Yesu gë Piyer, gë ŋak, do gë ŋaŋ këni ŋëland etënd el, ata amëxwër atëm and bela xaca kënëbi.

³⁸ Gër amëxwër aŋo, xeyëgu ko ala: «E, Asëyali, kaŋënanëlexi lëmëta iram in, mëŋ fo ŋot këmo.

³⁹ Angoc aŋëŋëxax lil këŋo. And ko ŋangëna aŋ, lëmëta in exo ŋer xali, exo wëc, exo ŋatëndërend oŋënga oŋ gë ocupërëŋup ok gër etëŋ. And këŋo narëndëra mondako aŋ, mbaŋ kë nëkand eŋo kocaxën.

⁴⁰ Axara xara këmëni bësëfan bërey bën eno ŋway angoc aŋëŋëxax aŋo, bari ano kor ex na.»

⁴¹ Ata re ko Yesu: «Ata wën anjex and bela bër gë oŋëpëgënan hi kën de. Xali niŋe fa këme bayi gë wën? Xali niŋe fa këmun buŋan? Mëlawëyo ro asëniŋ!»

⁴² Lëmëta in ga këŋo sëka Yesu, ayël an ŋangën këŋo. Reba këŋo ŋet, do ko xënëcëtarand gër ebar. Barikan Yesu xeyëxaxën këŋo angoc aŋëŋëxax aŋ, fakën këŋo lëmëta in, do wäŋ këŋo sëm.

⁴³ Dek bër hi bax na bën ŋaran këbi ga wat këni mëne panga ind Kaxanu iŋ itëm ex.

Nand baŋi ŋarandëra end ri baxo Yesu mondako na, mëŋ fel këbi bësëfan bërexëm bën:

⁴⁴ «Wën cëŋ baxët in aye er këmun felënd gërëgako in: Wëno Asëniŋwën ar ala an, alëxw këne lëxw gër otaxan od bela.»

⁴⁵ Bari bësëfan bën abi pëni bana eyeyan elo; end ŋonayak ebax gër orenik orebën mëŋ sëkwanaxën bani eŋi pëni, do bani yëdand eno mëka eŋi paŋën.

End asëfan alëngw eŋ

46 Ata bësëfan bën kēni šampërend end ba noŷo ŷap kēŷo exo gi alēngw gër engā endebēn eŷ.

47 Ga nang ko Yesu ang bani yēland gër oŷëkw orebēn ak, felaw kēŷo itox do xwēt kēŷo ler gër ndexēm.

48 Ata re ko: «Ar kēŷo xwētaya yo itox ang iŷo ro ak, nē end oŷac oram, wēno dēŷ xwētaya ke. Do ar ke xwētaya yo, anēka xwētaya kēŷo ar lawēnēgu ke an. Enimin, ar wāk exo bana gër engā endewēn an, ex alēngw an.»

49 Ata re ko Šaŷ: «Asēyali, ga watēgu kēmo biyi ala ar kēbi wāyēnd bēyēl gër bela gē oŷac oreŷ ol. Afel fel kēmo exo teb gayik axi tēfēnd na ang biyi ak.»

50 Yaka ko Yesu: «Kēreno pel na exo teb gayik ar bayik aŷun merelind na an, arewēn hi ko.»

End gër ingol ind Bēsamari eŷ

51 Ga kē saxēgu baŷey band ebax exo dēxēta gër ngwēn ro baŷ, Yesu faŷ ko gër emēkw exo ye yaŷ gër Yerusalem.

52 Ata lēngwali kēbi bērolawēn. Ga ye kēni, ŷat kēni nē ingol ind gër ebar ed Samari eno kēñēnaranēx.

53 Bari bēr gër ingol bēn ŷēp kēni eno kaca Yesu gayik gër Yerusalem baxo yend.

54 Ga wat kēni eŷo, bësëfan Šak do gē Šaŷ re kēni: «Axwēn, ŷandi ki nde mi mac xodux or gër orēn ol ebi cor bela bējo?»

55 Yesu, ga fab kēbi, kēbi rexērand.

56 Ata Yesu gē bësëfan bēn xuca kēni nē ingol icēxe.

End etēf ed Yesu eŷ

57 And hi bani gër fēña aŷ, abat re ko: «Yesu, wēno gēr ed kēy ye yo asēf kēmi sēf.»

58 Ata Yesu yaka kēŷo: «Ojakēra ok gē oŷāŷi exēni bēte ošēl or gēr orēn ol gē oyēl exēni, bari wēno Asēñiŷ ar ala an, ado gē aŷombe ak axe gi ex na.»

59 Fel kēŷo bēte ala ašēxe: «Wēj tēfēguyē wēno.» Yaka ko: «Axwēn tebanēle me ye pere mo mēxwētaw faba iram.»

60 Re ko Yesu: «Tebēlēbi bēsēsēk bēn eni mēxwētār. Barikan wēj yel ey tēfētērax end owun or Kaxanu eŷ.»

61 Re ko ala ašēxe: «Axwēn, gēr ed kēy ye yo wēno asēf kēmi sēf, barikan tebēle mēni pelaw pere gēr ndebi.»

62 Yaka ko Yesu: «Ar kē ŷanēnd gē šariŷ yo do, exo nēkonand gand epoy, axo gi ex na ar šenene gēr owun or Kaxanu.»

10

End bësëfan ofēxw ocongoxi gē bēxi eŷ

¹ Ga xucak eṇo, Axwën an sana këbi bëte bela ofëxw ocongoxi gë bëxi bëšëxe do lawën këbi eni ye bëxi bëxi dek bangol baṇ do dek ed ebax exo ye mëṇ el.

² Eni yexën fel këbi: «Ekana ed beneda el anëka fiatëk mbaṇ ex andiyen aṇ, bari ani ñëmb ex na bërandiyen bën. Awa karayino Axwën ošënga an ebi panaw bëte bërandiyen bëšëxe.

³ Yeyin, në edawën emun ang opey od šit gër ojëlemu fo.

⁴ Yoweÿ këren mëlalind na: ax gi ex na kodï gër bëmboto, ax gi ex na ambaß, ax gi ex na baped. Bëte kërenëbi cëmand na bër kën fedënd gër fëña bën.

⁵ Gër iciw ind kën fiat yo deyindën pere: “Cotin obetak or wëlanëgu këmun ol!”

⁶ Angëmëne ala exëna ar gë obetak, mëṇ kë šot obetak olo! Angëmëne ala ax gi ex na, eṇun bayi.

⁷ Bayiyindën gër iciw iṇo na; yambindën do cebindën er kënun yël in. Arandiyen an alëba këno lëband. Këren dëfarand na de gë iciw gë iciw.

⁸ Gër angol and kën fiat yo do bela bën enun kwëtaya, yambindën er kënun yël in.

⁹ Pakëninindënëbi bëšëxwëra bën do pelindënëbi bela bën mëne owun or Kaxanu ol fiatëneṇu këbi.

¹⁰ Barikan gër angol and kën fiat do bela bën eni nṇep enun kwëtaya, yeyin gër bakwëndaya bandebën, en de:

¹¹ “Obar od angol andewën od lëkak gër osapar orebi oṇ këmi fëxwëcand. Nangin mëne owun or Kaxanu ol wëlaw bami nṇêš gër ndewën ro.”

¹² Ga re këme yatir kiti, bër lëg bax gër Sodom bën këbi sax gë bela bër angol aṇo bën[☆]».

End bangol band Koraseṇ do gë Betësayida eṇ

¹³ «Eñëṇëx etëm këṇun wëcan wën bela bër lëgëk gër bëngol bënd Koraseṇ do gë Betësayida bën! Kido becarax bend ri këme gër ndewën beṇ wat bani bela bër gër owar or Tir do gë Sidon bën, anëka fo nëngwët doni ola orebën ol do eni denitara në end beñëṇëx bendebën mocudfa ojabote do moñëpa gër eyëwën.

¹⁴ Mëṇ ex yatir kiti, bela bër lëg bax gër owar or Tir do gë Sidon bën abi copa na ang këṇun šopa wën ak.

¹⁵ Do wën bela bër gër angol and Kafarënowum bën, ako nde yëla kën yaṇ gër orën këṇun fela Kaxanu? Bëtëdëṇ, gëd gër wur ir bëšësëk këṇun lat.

¹⁶ Ar këṇun baxët an wëno baxët ke do ar këṇun beš an wëno beš ke. Ar ke beš an, në ebeš eṇo ar lawëneṇu ke an.»

17 Bësëfan ofëxw ocongoxi gë bëxi bër lawën babi Yesu bën bakaraw këni gë onënga fo do këni rend: «Axwën, ado bëyël bën dëŋ ari bani rind er këmëni fel gër owac orey in.»

18 Yesu yaka këbi: «Awat bamo watënd Sindan ga ko latiw elod gër orën ang ebingara fo.

19 Ayël yël këmün panga in enëbi bëñaxënënd bandën baŋ, oxwël ol, do gë dek panga ind arangoÿëra in, do eñëñax aŋun gi na.

20 Barikan nëngandëralenun end ga ÿëgw ko Kaxanu omac odewën ok yaŋ gër orën eŋ, bari kërëx gi na gayik bëyël kë rind er kën re in.»

21 Amëd aŋo, Yesu ÿëm ko gë onënga or yël baŋo Angoc Amënëk ol, ata ko rend: «Ašëkwa këmi šëkwand Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an gayik ašon šon këyëbi beŋo bërenik bën, bër gë onden bën, do nangën këyëbi bërëtoc bën. Eyo, Faba mondako ebax anjëlan andey aŋ.

22 Faba sebën ke dek beÿ bën, do ang nang ke wëno Asëñiŵ ak, ala axe nang ex na mondako. Bëte ang nang këmo wëno Asëñiŵ ak, ala aŋo nang ex na mondako. Wëno do gë ar ÿandi ke mo nangën an fo, nang këmo.»

23 Ga šena ko gand bësëfan, fel këbi: «Nëngandëralenun wën bër kë watënd er kën watënd in!

24 Ga re këme, bëlawënel bëranjëm do gë bemun bendanjëm ÿandi babi eni wat er kën watënd in, bari ani wat ex na. Aÿandi ÿandi babi eni wël er kën wëlënd in, bari ani wël ex na.»

End apënëtal and Asamari eŋ

25 Ata yow ko na ašalen eŋo di atëy. Wëka këŋo: «Asëyali, inewä këme ri me cotaxën aniyän and din aŋ?»

26 Yesu yaka këŋo: «Ine ÿëgw këni gër acariya? Wëj ine fën këy?»

27 Yaka ko ašalen an: «Ijanëlo Kaxanu, Axwën arey an, gë yomb irey ak dek, gë anjëlan andey ak dek, gë panga indey ak dek, gë aniyän andey ak dek. Do bëte balindëlexi end ašandax eŋ, ang ki balënd end gaf irey ak.»

28 Re ko Yesu: «Ata šenene yaka këy! Diyind mondako ata këy šot aniyän and din aŋ.»

29 Barikan ašalen an ga ÿandi këŋo exo masinaya mëne ar šenene hi ko, wëka këŋo Yesu: «Do noÿo wa ex ašandaŵën an?»

30 Ata Yesu yaka këŋo: «Mondako bax end asošan ar xani bax gër Yerusalem do ko yend gër Yeriko. Hat ko në er xaš bani bërek bëxeÿax gër fëña. Ga radën këno, sëra këno, xandëra këno dek oÿënga oŋ. And xëm këno xali bel ko

aŋ, seb këno bédécèt gër ebar, në emëkw na fo do kwël ye këni.

³¹ Nangërëxe eŋo, ašadaxan abat ko yend bëte fëña ir ond gër Yeriko in. Ga šanan këŋo ala ajo, beš këŋo kwël gë enëkona këm.

³² Hatëgu ko bëte na arandëwëra and Lewi. Ga wat këŋo ala ajo, mëŋ bëte beš këŋo gë enëkona këm.

³³ Barikan and hatëgu ko Asamari na gër ed hi baxo ala ajo aŋ, wat këŋo bédécèt gër ebar. Ata xaÿënan këŋo.

³⁴ Ga sëka këŋo, fëxwëcëra këŋo gë ngoy ed sembaÿëra ko el. Bëte nëmëra këŋo gë ogu, fëlëndëran këŋo. Fela këŋo, xwët këŋo yaŋ gër fali irexëm, do kwël wëla këŋo gër iciw ind bëliyer eŋo korax.

³⁵ Ga xeyëk, Asamari an yëpët ko batama baki band kodî yël këŋo axwën iciw ind bëliyer an do re ko: “Koranële ala ajo. Angëmëne kodî ir yël këmi in ax gi ex na gwac, gwëre mi ŋatati yatir këme bakaw.”

³⁶ Yesu ga ħata ko apënëtal aŋo, wëka këŋo ašalen an: «Gër bela bësas bër sëk baŋo ala ajo, ar fe wa hik ašandaŋ arexëm an?»

³⁷ Yaka ko ašalen an: «Ar xaÿënan baŋo an.» Ata re ko Yesu: «Awa wëj bëte yel ey dixënd mondako.»

End Marët do gë Mari eŋ

³⁸ Ga këni ye Yesu gë bësëfan bërexëm bën, ħat këni në ingol. Ga xaca këbi asoxari ar bano wăcënd Marët, wëla këbi gër ndebën.

³⁹ Marët gë iminëm itoxari ebaxo do bano wăcënd Mari. Mari yëpa ko gër osapar or Axwën do këŋo baxëtënd.

⁴⁰ Ata Marët mëŋ ko xëlënd gabat gër atoxari. And sëka ko gër Yesu aŋ, re ko: «Axwën, aÿapan nde ÿapan ki ga seb ke Mari gabat gër atoxari? Pelëlo wa exe dëca.»

⁴¹ Yaka këŋo Axwën an: «Marët, Marët, wëj er këy rendërand do këy xëlënd gër edi ed bebëranjëm.

⁴² Xarak emat ÿapëk exi balënd gër aniyani. Eŋo sana ko Mari do ala ax gi ex na ar këŋo xan.»

11

End Cale eŋ

¹ Akey amat, Yesu bax šalerand gër ed ebani gë bësëfan bërexëm bën. And ħata ko aŋ, asëfan abat wëka këŋo: «Axwën, tëyalilëbo wa cale in ang sëyali këbi Šaŋ Batis bësëfan bërexëm ak.»

² Ata re ko Yesu: «And kën šalend aŋ, deyindën:

“Faba, nangëralexëni dëk mëne oŋac orey ol oŋwënëk ex

yowëlex owun orey ol!

³ Yëлиндëbo key yo key er këmi yamb in!

⁴ Teбаниндëbo бамена бандëби баң,

Ang këmëni sebanënd ak biyi bëte bela бër këbo wënanënd
бën.

Këreyëbo tebeli na eñëñëxax eñ".»

⁵ Yesu baš ko bëte: «Cale in er wëndërek gë endey end ala ar yek gëmëcf gër lawo irexëm eño kara: "Lawo, yëluyë wa бамбурү батас.

⁶ Lawo iram һатëгүк гër ndefi, do amo cotën ex na er ko yamb in."

⁷ Angëmëne lëf gër ed laki ko yakaw ko lawo irexëm mondako: "Wëj, këreyëbo nëngëtëra na de, ebët el anëka fëra këmi, wëno gë obaš oram ol anëka lakira këmi, ame kor na me kani mi yël бамбурү."

⁸ Ga re këme, ala ajo axani ko xani eño yël er këño xarand lawo irexëm in. Ga këño lëbëlëba ko xanixën eño yël cfëk bebër këño xarand бën, бари ax gi ex na de gayik lawo irexëm exo.

⁹ Do wëno mëñ këme rexënënd: "Karayindëno Kaxanu eñun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tëmbindën enun përetëxaxën ebët el."

¹⁰ Gayikwa ar kë xarand an, ayël këno yëlënd; ar kë šaland an, ašot ko šotënd, do ar kë sëmbënd an, afërëtën këno fërëtënënd ebët el.

¹¹ Ang hi kën ro ako, sëm ir itox nde exëna ir këño yël andën asëñiŵ, xarak ekan xara këño?

¹² Ba eño yël ekwël, xarak eñëñen xara këño?

¹³ Angëmëne ang xwëj kën yo, anang nang kën eyël ed er yek obaš orewën el, kaš ex ngwa Kaxanu, mëñ ar hik yañ gër orën an, ayël këbi yël Angoc Amënëk añ бër këño xarand бën.»

¹⁴ Ata Yesu këño necëtënd angoc añëñëxax në amuma. And šan ko angoc añëñëxax añ, ala an ýana ko ko yeyandërand šenene. Ata bela бën ang ebani amëxwër ak šarandëra këbi.

¹⁵ Barikan бërëmar këni rend: «Wëni ba ax gi ex na nde gë panga ind Yëngëtir in, emun end bëyël eñ këbi necëtënd bëyël бën!»

¹⁶ Bëte бëšëxën këni šaland eno di atëy. Wëka këno ebi din ecarax eni nanganaxën mëne gër orën xaniw ko.

¹⁷ Ga nang ko Yesu ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela бër owun obat ebi kucarënd, owun olo alati kë lati, do bëciŵ бëñ ex yëcar imat imat.

¹⁸ Angëmëne Sindan ebi merelind бër ex gër owun orexëm бën, mondake ke байи owun orexëm ol gayikako

kën rend mëne gë panga ind Yëngëtir inj këmëni nəcëtënd bëyël bën?

¹⁹ Angëmëne wëno gë panga ind Yëngëtir inj këmëni nəcëtënd bëyël bën do obaş orewën ol cëŋ, gë panga ind noŋo kënëbi nəcëtënd? Mëŋ rexën këme obaş orewën ol fo këŋun xiti!

²⁰ Barikan angëmëne gë panga ind Kaxanu inj këmëni nəcëtënd bëyël bën, awa wën anëka ħatënëgu këŋun owun or Kaxanu ol.

²¹ And ko nëkonand ala ar gë ojaŵ aŋ yangana irexëm gë oÿënga or emer aŋ, bebër ſotëra ko bën abayi këŋo bayi.

²² Barikan, angëmëne ala ar xuca këŋo ojaŵ exo yow do eŋo kor, ata këŋo xwëca dëk oÿënga or emer or xwëta ko eŋ, do ebi yëlëra bela bën bebër xan këŋo bën.

²³ Ar ami ħar ex na an, ar angoÿëra andam ex. Do ar ħayik axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.»

End angoc añëŋënax eŋ

²⁴ «And ko ſan angoc añëŋënax në ala aŋ, gër ed timëriŋ ko yend exo calarax ateyëtaya. Angëmëne axo cot ex na, ata exo yëlara: “Bakaleme tan gër iciŵ indam, gër ed ſanëgu këme!”

²⁵ And ko ħat aŋ exo tək wacaca, ga fat këni do ŷaŋën këni.

²⁶ Ata ebi yen ħangoc ħanjongëbaki ħacëxe ħand xuca këŋo oxey, eni dël, do eni dëg lëf gër ala ajo. Awa ala ajo exo torond nëmëc ang baxo sorond añanar ak.»

²⁷ Ga ko yeyan mondako Yesu, asoxari abat gër amëxwër, ħacan këŋo: «Nëngandëraleŋo asoxari ar rëw ki do yerin ki aŋ!»

²⁸ Yaka këŋo Yesu: «Ey dedo wa, nëngandëralebi ħër kë ħaxëtënd eyeyan ed Kaxanu do këni rind er rek bën!»

End amatinali acaraxik eŋ

²⁹ Amëd aŋo bani ŷëmbërëgund kaſ-kaſ bela bën do këno xetand Yesu. Ata na ŷana ko ko rend: «Bela ħër gë okey oko bën bëÿëŋënax exëni do këne wëkand ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo këni wat, ax gi ex na ecëxen.

³⁰ Ang hi baxo Yonas amatinali gër Bëninif ak, mondako fo këme hi wëno Aſëniŵ ar ala an amatinali gër bela ħër gë okey oko.

³¹ Emun etoxari end gër ebar ed Saba eŋ, axani ko xaniŋ yatir këbi xiti Kaxanu bela ħër gë okey oko bën. Anëp këbi nëpëd gayik mëŋ në ebar ed caw xaniw baxo yow ko gër Yerusalem eŋo mëkara Salomon, emun end gë orenik osëm eŋ. Xarak wëno Aſëniŵ ar ala an wa xuca këŋo Salomon.

32 Bëninif bën axani këni xaniđ, yatir kiti, enëbi nöp bër gë okey oko bën gayik bën anëngwët nëngwët bani ola orebën ol ga wël këni epemëra ed Yonas el. Xarak wëno Asëniŵ ar ala an xuca këno Yonas.»

Amatinali and lambo aŋ

33 «Ala ax pëtënënd na lambo do exo kwët në er beŋ ba exo ɲob gë enöp. Barikan yaŋ gër akaŵaya ko xaŵ ebi ɲobaxënënd bër kë lilënd bën.

34 Bangës bandey baŋ ex lambo ir eman in. Angëmëne bamëngw bayik đek eman kë xërikëra. Bari angëmëne ax bëngw ex na, đek eman kë hi gër ecamëđan.

35 Awa titinal këdi kë nëngwëta angoben andey aŋ ecamëđan.

36 Angëmëne đek eman endey eŋ xërikërak xali gë bebët ibatak ax gi ex na gër ecamëđan, đek kë xërikëra ang kë xërikërand sam exi ɲoband lambo ak.»

End Ofariseŋ do gë bësälen eŋ

37 Nand baxo yeyan Yesu mondako na, fariseŋ ibat xara këno exo ma eni yambërax gër ndebën. Ga fiat këni, yëpa këni gër aňambëraya.

38 Ata fariseŋ in šaran këno mbaŋ ga wat ko mëne Yesu axo nebara bana ang röp bax ak đamana eni yambëraxën.

39 Ata Axwën Yesu re ko: «Wën ofariseŋ ok, ed fac-fac el kën wënënyand ang ar kë nebënd odëyamb ed fac-fac el fo, xarak ed lëf-lëf el đek buyarëk. Lëf gër oŵëkw orewën űamba ind bela, do gë oxeŷ fo xëñëk.

40 Ata wën ofariseŋ ok and an yëlarand na dëŋ ex đe! Ax gi ex na nde Kaxanu ri këno ala an gë eman do gë emëkw?

41 Yëlërayindënëbi bëxaŷëanaxik bën gë emëkw epešax, ata fo kën hi bëwëñëk.

42 Bari aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok! Aŵaš këno ŵašënd Kaxanu dim ir esëngëng in, ir egwërend in, gë ir đek bebëlëg bebër ex në andëđa bën, do kën langanganënd or šenene ol do gë aŋana and Kaxanu an! Beŋo don rind nëmëc, kwëyarëxe bebër bayik bën.

43 Aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok gayik bon űan kën eňëpa ed gër ed kënun wat bela đek el, lëf gër baciŵ bacaleya. Bëte bon űan kën enun cëmarand gër bapedëraya.

44 Wën aŋun ye ex na gayik ang baňeg band lëmayak, do këni wëñërand bela nangërëxe fo hi kën!»

45 Ata ašalen yeyaneli këno Yesu: «Asëyali, ang këy yeyanënd ako, biyi bësälen bën këyëbo širënd bëte.»

46 Ata yaka këŋo Yesu: «Wën bēšalen bën bēte, aŋun ye ex na gayik ang kēnēbi sēyalind bela ak mbaŋ sifēk, xarak wën gē tēkēr ak an tēyind na en tēf er kēn rend in.

47 Wën aŋun ye ex na gayik wën kē bayēnd baŋeg band bēlaŵēnel bēr Kaxanu baŋ xarak bēxarēk bērewēn bën dēŋ laŵ kēbi!

48 Awa wën ex otede od bēxarēk bērewēn ok. Ga kēn bayēnd ako baŋeg baŋ, aŋan ŋan kēn bebēr ri kēni bën. Bën laŵ kēnēbi bēlaŵēnel bën, wën kēn bayēnd baŋeg bandebēn baŋ!

49 Mēŋ rexēn ko Kaxanu gē orenik orexēm ol: “Alaŵēneli kēmēni laŵēneli bēlaŵēnel bēram bën do gē oparēxanda odam ok. Barikan mar enēbi dāŵ, mar enēbi dixēra,

50 mēŋ kēmēni xitixēn bela bēr gē okey oko bën, do mēni mēka end oŋat or dēk bēlaŵēnel bēr laŵēra kēnēbi bēxarēk bērebēn eŋ, elod ga ŷanak ngwēn iŋ.

51 End oŋat or Abel eŋ kēmēni ŷana emēka el do me ŋata end oŋat or Sakari eŋ, mēŋ ar laŵ kēno gēr yangana ir Aciŵ and Kaxanu an, fēco angēb fēco ebēt. Aŵēka kēmēni ŵēka beŋo bela bēr gē okey oko bën.”

52 Etēm hi kēŋun wën bēšalen bën! Acoketaya and onangēran aŋ rēxēt kēn. Wën dēŋ an dīlēnd na, bēte bēr ŷandi kēbi eni dīl bën, anēbi tebēnd na eni dīl.»

53 And ŋan ko Yesu na gēr iciŵ ind fariseŋ aŋ, bēšalen bën do gē ofariseŋ ok ga xoŷēn kēno xali, ŷana kēni kēno ŵēkarand bendanjēm.

54 Mama bano ŵēkarand mondako exo yakaxēn gē etēŷ edexēm el dēŋ end kēno bonaxēn eŋ.

12

End bēconēsōn eŋ

1 Ga xucak eŋo, bela bën barērēgu kēni owēli owēli gēr Yesu xali hi kēni amēxwēr atēm, do kēni ŵēñelirēnd. Ata kēbi felēnd pere bēsēfan bērexēm bën mondako: «Kwēŷētayin lewir ir ofariseŋ in, gayikwa bën bēŷēŋēnax bēr kē labayand hi kēni.

2 Asorora fo kēni sororand, gayik er kēni ŋonēnd in ax bo na, do end beŋ ax bo na.

3 Mēŋ ex, end kēn yeyan gēmēd eŋ, goyat kēni wēlēra; end kēn nēkēnēkar lēf gēr banakaya band lēngwe eŋ, yaŋ gēr oyur kēni femēra.

4 Wën odawo ok kēmūn felēnd: Kērenēbi camēnd na bēr kē laŵēnd eman fo bën.

⁵ Afel këmün fel ar ýapëk eno camënd an. Camino ar sam eno daw ala an, exo cot or gapak or exo dap enjêw enj gër xodux. Awa ajo ex ar ýapëk eno camënd an.

⁶ Ax gi ex na nde afan kënëbi fanënd bëndér bënjo batama baki? Bari Kaxanu inder gimatak aňo kwëyand na.

⁷ Ado aye nang ko Kaxanu bemban benjêgwe hik gër ogaf odewën. Mën ex, këren yëdarand na. Asëfan abat aram xurik ex këbën gë bëndér bëndanjëm.»

End eyeyandëran ed sam-sam enj

⁸ «Ga re këme, ar kë reyand yo poyoma mëne aram hi ko, wëno Asëniw ar ala an mondako fo këme ýana me deyand endexëm enj gër omeleka od Kaxanu.

⁹ Barikan, ar ke yaxëta poyoma an, mondako fo këmo yaxëta gër omeleka od Kaxanu.

¹⁰ Do ar ke yeyanan yo aýëñën, wëno Asëniw ar ala an, Kaxanu aseban këňo seban. Barikan, ar këňo šir Angoc Amënëk an, eteban axo cot na.

¹¹ And kënün ýana enun mëlarand kiti ed baciw bacaleya band bëshëwif aň, do gër bër gapak, kërenün yëbund na end mondake kën yakad enj.

¹² Angoc Amënëk aň këňün felëd amëd aňo dën ang kën yakad ak.»

End apënëtal and ar gë napul enj

¹³ Gër amëxwër, ala yeyaneli baňo na Yesu, re ko: «Asëyali pelëlo abaýe exe cet er sebëtan kënëbo bëxarëk in.»

¹⁴ Yesu yaka këňo: «Noýo ri ke wëno axiti arewën, ba arëc arewën?»

¹⁵ Na ex fel këbi ðek ang ebani ak: «Enjan ed kodí el ax ye ex na, gër ga ex yo kwëýëtayin! Ala an, ang këňo yera yo ax gi ex na napul in kë lëkaya aniyand endexëm aň.»

¹⁶ Ata šom ko gë apënëtal aňo: «Mondako ri baxo ar gë napul an. Ga ýandëra ko, šot ko xali eyamb el.

¹⁷ Wëlan këňo ang ko wëxëta ak. Ga laki ko gëmëd, ko yëlarand: “Mondake këme ri eyamb elo? Në ine këme wëxëta?”

¹⁸ Yo! Anëka nang këme ang këme ri ak. Owur oň këme yam me bay or nëmëc oňo ex këñaxën ðek eyamb edam el do gë napul iram in.

¹⁹ And këme ri mondako aň do mo pel enjêw endam enj: dodo wëno anëka yera ke! Napul iram in mbaň ex, bëniy bëndanjëm ke nëka. Gogo ošëb do gë ayamb alaki fo bayi ke!”

20 Na rew ko Kaxanu: "Ata wěj and ay yëlarand na dëŋ ex de! Gëmëd go dëŋ kême xana enjëw endey! Do er wëxëta këy ijo noŋo wa kë xwën?"

21 Mondako këŋo hi ar xwëndak ebar ed napul fo an xarak aŋo balënd na end Kaxanu eŋ.»

22 Ata Yesu fel këbi bëte bësëfan bën: «Mëŋ kême rexënënd, këren dendërand na end aniyandewën eŋ, end er kën yamb eŋ, ba end er kën şüda eŋ.

23 Ax gi ex na nde aniyand ala aŋ xëbënëk nëmëc gë eyamb yamb in, do eman eŋ nëmëc banjëm baŋ?

24 Ax gi ex na nde anang nang kënëbi banjërak baŋ: ani ñandërand na, ani kanarand na. Ani gi ex na gë owur, ani gi ex na gë bacac. Barikan, Kaxanu alëba këbi lëband. Xarak, wën xucak ex këbën gë oşël ol.

25 Gako wën ang hi kën ako, noŋo wa kë xor exo başa bakey gër aniyandewën gë odendërand?

26 Gayikako an kor na en cakën bakey bandewën baŋ, ine kën rendëraxënënd end bebër bayik eŋ?

27 Kwitayin ang kë hind opëtëfët od ondës ak, ax diyenind na, ax banënd na bacole. Barikan mbaŋ kë yend owat ol. Ado Salomonŋ dëŋ, gë dek enjarandewën ak, mëŋ emun end gë napul isëm eŋ, abaxo ye na gwër fo gë ondës oŋo.

28 Wën ata ekwëta etil şot kën de! Angëmëne Kaxanu mondako ko fëyëpëyënd ondës ond lëgëk dorogër apuŋ oŋ, xarak ecan gër xodux këni lap, kaş fo këŋun fëyëpëy wën bëte!

29 Do wën, këreŋun bund na ocal od er kën yamb, ba er kën şëb. Këren torond na mama gër banjëlan.

30 Enimin, bebijo dek, bela bër benëng becëxe bën këbi balënd ocal ok. Anang nang ko Sorix irewën Kaxanu mënë aŋap ŋapëk en cot bebijo.

31 Kemënayindën ocal od owun or Kaxanu ok, ata këŋun sënd bebijo dek.

32 Wën bër ex imëxwër ind sëf ke bën, këren yëdarand na. Wën yata këŋun Faba gër owun orexëm.

33 Panin bacota bandewën baŋ do kodı in enëbi yëlëra bëxaŋëanaxik. Cëlayayin në er bayik ax ŋesi na. Napul irewën in gil ex ir yaŋ gër orën gër ed ax kwët na: fën gër ed arek ax gi ex na, oyame ani gi ex na.

34 Gayikwa gër ed ex napul irewën kë hind bëte anjëlan andewën aŋ.

35 Giyindën din bëwëlëk, kapayindën enar eŋ, do ofambo odewën ok bayilex ga kë lëkënd.

36 Giyin ang bëriyenin bër şëni këŋo axwën arebi an ga ye baxo ekana. And ko fiatëgu aŋ, eno përetëanaxën sam

exo tëmbëgu gër ebët.

³⁷ Nëngandërayindëlefi bëriyenin bëjo, bër këbi sək ga šëni këno moņëpa bën! Dal in këmun felënd, axwën an dëj kë nëmbara banjëm band andiyen, ebi pel eni ñëpara gër ed këni yambëra, do ebi dëbëra.

³⁸ Angëmëne exo ñatëgu emëd ekarëk el, ba oxeya ol do ebi tək dašërëxe, mbañ këbi nëngandëra bëriyenin bëjo.

³⁹ Aye fëni këjun, ar nangëk amëd and ko yow arek aņ, aferëna ko ferëna, aņo teb na exo dıl gër iciw indexëm.

⁴⁰ Wën bëte, këñënarayindën key yo key gayik ata këme ñatëgu wëno Aseñiñ ar ala an amëd and an yëla bana na aņ.»

End apënëtal and bëriyenin eņ

⁴¹ Na wëka ko Piyer: «Axwën, biyi nde këyëbo rend gë apënëtal aņo, ba bela dëk nde?»

⁴² Yaka ko Axwën an: «Axwën an anëngandëra këno nëngandëra end a wëxëta ar napul ar gë onden eņ. Ga xwëta këno këno sebënanaxën eyamb yamb in ebi yëlënd bërexëm bën in nand kë ñapënd na.

⁴³ Aye këno nëngandërad ariyenin ar këno sək axwën arexëm an ga ko ri er sebënan baņo in.

⁴⁴ Dal in këmun felënd, ata këno xwëtënan dëk napul irexëm in.

⁴⁵ Barikan angëmëne xadëp ijo exo dend: “Axwën aram an cëj axo bo ex na ngëj exo ñatëgu”, do exo kwënda ekem ed okadëp ocandañ otošan ok do gë okadëp otoxari ok, do exo kwënda bëte ošëb, gë ñambëran.

⁴⁶ Ata ko wăyiw axwën ar xadëp an yatir bayik axo yëla bana do në amëd and axo nang ex na. Ašëwëra këno šëwëra do eņo narëndëra xali ang këñëbi narënënd bër gë oņëpëgënan ak.

⁴⁷ Xadëp ir kë nang aye er ñan ko axwën arexëm in do exo dind mama dëj xali eņo pënga, bacewën bandanjëm ko šot.

⁴⁸ Bari xadëp ir bayik ax nang ex na an do exo dind bebër ax ñap ex na bën, axwën aņ təkër fo këno šëw. Ar sebënan këno mbañ an mbañ këno wëka exo deya ba mondake ri ko. Do ar xwëta këno mbañ do fëxwën këno bebëranjëm an gë pit fo këno nëyali.»

End acapëra and në end Yesu eņ

⁴⁹ Yesu, ga ñata ko eņo, re ko bëte: «Angodux yow këme me pëtën gër ebar, ako ñandi ke ex dëkëdo anëka.

⁵⁰ XoBUYI or këme buyi ol, toro ind këme soro in ex. Barikan, monëkan nëkan ke ex ñatëgu!

51 Ako nde yëla kën mëne eni cot bela bën angwëlëra aṅ yowaxënëgu këme gër ebar ro? Bëtëdëṅ, ga re këme, axucarëra wa këbi ŷana efi kucarërand në end oŵac oram!

52 Mëṅ ex, në ekun ed bela bëco axucar këbi xucar: bësas enëbi kel bëxi, do bëxi enëbi mereli bësas.

53 Bëte në ekun ebat, sëm in efi kucar gë asëñiŵ, do nëm in gë abiŵ. Bëte nëm ir eñër in efi kucar gë asoxari ar asëñiŵ an.»

54 Yesu fel këbi bëte amëxwër aṅ: «And kën wat aṅar ga xaniwëk acëla-eñaṅ, ataṅ kën rend: “Në eyow ex tēb inṅ.” Ata ex ṅat go.

55 Do and kë xaniw ekoc ambëtëb aṅ, are kën rend: “Ayëka kë yëka.” Ata ex ṅat go.

56 Wën bëyëṅenax bër kë labayand hi kën, mondake kën xorënd en nang bebër kën watënd gër orën do gër ebar bën, do kën səkwanënd eṅun pëni bebër ko rind Kaxanu bakey baṅo bën?

57 Do ine kën səkwanaxënënd eṅun pëni er ŷapëk en dind in?

58 And këṅun xucar gë ala do en yend gër kiti aṅ, kemënal en ketën gër fëña fo. Ketënin dāmana en ṅat këdi këbi fel axiti an eni mēla gër alëngw ar bënëkona exi përax.

59 Ga re këme, ay can na necëtërexe dek kodī irey in xali gër biye ifelatar.»

13

End enëngwët ed ola eṅ

1 Amëd aṅo, bela yow bax na fel këno Yesu end Bëgalile bër laŵ babi Pilat eṅ. Er fel bano mëne kwël gër ed ri këni šadaxa fo bar ko Pilat ošat orebën oṅ gë or oyel orebën oṅ.

2 Ata Yesu yaka këbi: «Ako nde yëla kën bër haš kënëbi bëjo xurik ex gi bëwendëran gër dek ebar ed Bëgalile el?

3 Bëtëdëṅ! Angëmëne an nëngwët ex na ola orewën ol, wën dek mondako fo kën nemi.»

4 Wëka këbi bëte: «Ayëla nde yëla kën mëne bela epëxw gë bënjongëbësas bër nemik ga wëcan këbi baciŵ batëndëndër band gër Silowe baṅ, xurik eni mendëra gë dek Bëyerusalem bën?»

5 Yaka ko mëṅ fo: «Bëtëdëṅ! Angëmëne an nëngwët ex na ola orewën ol, wën dek mondako fo kën nemi.»

End apënëtal andan eṅ

6 Yesu fel këbi bëte apënëtal aṅo: «Mondako ri baxo ala ga rëd ko andan gër andëcā and reseṅ andexëm. And niyitak aṅ, yow ko exo kwëca ondan oṅ, sək ko ax dëw ex na. Yow ko bëte iniy ikënë m sək ko mondako fo.

⁷ Ga ßakaw ko iniy itasën inj sëk ko mëne andan aŋ ax dëw ex na. Ata fel këŋo ašën ar andëda an: “Elod bëniy bëtas këme yowënd gër ekwëca ed fig ßari ame tøkënd na ga rëwëk. Nošël tan, ebar fo kë nexënënd.”»

⁸ Ata yaka këŋo: «Axwën, and doyijo aŋ, tebël! Wëno, anac këme nac jey do me di ndëbur inj.

⁹ Bamat šana arëw kë rëw. Angëmëne ax dëw ex na, gwëre ey ŋošëd.»

End asoxari aseÿik eŋ

¹⁰ Yatir akey and eteyëta ed Bëšëwif, Yesu babi sëyalind në aciw acaleya.

¹¹ Yatijo asoxari ar seÿin bano bëyël elod bëniy epëxw gë bënjongëbëtas yow baxëna na. Arëngwën rëngwën bano, do abaxo xor na gë tøkër ak exo dëngwëta.

¹² Yesu, ga wat këŋo asoxari ajo, re ko: «Wëj, doru këy fak!»

¹³ Na ex hëmba, ataŋ asoxari an rëngwëta ko, do këŋo šëkwand Kaxanu.

¹⁴ Ata xoÿ ko alëngw ar aciw acaleya an gayik Yesu afakën fakën këŋo ašëxwëra an yatir akey and eteyëta. Fel këbi amëxwër aŋ: «Bakey ßanjongamat ex ßand andiyen ßaŋ, yowëndën enun pakën bakey ßaŋo, ßari ax gi ex na gë akey and eteyëta!»

¹⁵ Axwën Yesu yaka ko: «Wën bëÿëŋënax bër kë labayand hi kën! Ax gi ex na nde ala kala, yatir akey and eteyëta, afët këŋo fëtënd engaš endexëm eŋ, ba fali irexëm in eŋo mëla gër aŋambëraya, do gër ed ko šëß men?

¹⁶ Asoxari ajo, ar andëwëra and Abëraxam ex do Sindan fok baŋo mondëngw elod bëniy epëxw gë bënjongëbëtas. Mondake wa bayik aŋun ŋapan ex na mopët yatir akey and eteyëta?»

¹⁷ Ga ko yeyan mondako Yesu, šëfënanëra këbi ðek bër šus baŋo bën. Barikan, bëranjëm nëngandëra babi gër amëxwër ga këni wat ðek benjekax ßend baxo rind beŋ.

End apënëtal and atëx and mutarëd eŋ

¹⁸ Yesu re ko bëte: «Gë ine wëndërek owun or Kaxanu ol? Gë ine këme wätinali?

¹⁹ Watin gër wëndërek in: ang enjëlir end mutarëd end neð ko ala në andëda andexëm fo ex. Ga lëgëk, rafëk, ata ošël or gër orën ol yëlëra këni gër benini.»

²⁰ Šom ko bëte: «Gë ine këme wätinali bëte owun or Kaxanu ol?

²¹ Watin gër wëndërek in: ang lewir ir nëgali ko asoxari gë pix ga sëyi ko okilo otas fo; and wëtëk aŋ fufëk ðëm.»

End ebët ed mërey eŋ

22 Yesu, ga ko ye ond gër Yerusalem oŋ ko xucand bangol baŋ: baŋo batil, baŋo batëm, do këbi sëyalirand.

23 Ata wëka ko ala: «Axwën, mbaŋ nde exëni bër kë fex bën?» Yaka ko Yesu:

24 «Kemënayin en dël gër ebët ed mërey. Ga re këme, bëranjëm këbi xacërad eni dël bari ani korëd na.

25 And ko xani axwën iciw an do exo përa ebët aŋ xarak wën fac bayi kën, ata kën ŷana en tëmbënd do eno macënd: “Axwën! Axwën, përetënëlebo!” Ata këjun yakaw mëj: “Wën nobën ex wa? Wëno amun nang ex na de?”

26 Do wën en dend: “Kwital wa, gë biyi ga bane yambërande do bane šebërande andamat, gër opëña od angol andëbi do bayëbo sëyalirand.”

27 Ata eŋun yakaw bëte: “Ga re këme, ame nang ex na ba feye xaniw kën. Ado pacanaxëne wën dek bëwendëran bëjo.”

28 Awa and kënebi ŷana enëbi watënd bëxarëk bërewën aŋ: Abëraxam, gë Isak, gë Jakob do gë dek bëlawënel bër Kaxanu bën lëf gër orën, xarak wën fac lap kënun, ata kën ŷana en tesënd do en ŋatayand ebasä el.

29 Bër kë lil gër orën bën, er këni yowëraw: bëjo apëneñan, bëjo acëla-eñan, bëjo ambëng, do bëjo ambëtëb. Bën kë hi gër ñambëran.

30 Awa mëj ex bëmban bën kë hi bëlëngw do bëlëngw bën bëmban.»

End Yerusalem eŋ

31 Amëd aŋo Ofariŋeŋ sëka baŋo Yesu, do fel këno: «Erod në ecala exi! Angëmëne ay gër ex na, alaŵ ki laŵ!»

32 Yesu yaka ko: «Yeyin eno pelëx yakëra ijo, doro gë ecan në enëcët emëni bëyël bën gër bela, do në epakën emëni bëšëxwëra bën, nambik këme ñata dek.

33 Awa doro gë ecan ŷapëk me kuca, nambik me ŋat gër Yerusalem gayik ax mënd ex na alaŵënel ar Kaxanu exo cës në angol acëxe.»

34 Ata Yesu ko ŷawënd angol and Yerusalem aŋ: «E Yerusalem, wëj këbi laŵënd bëlaŵënel bën do wëj këbi fëtërand gë oxaŷ xali eni cës bër ki laŵëneligund Kaxanu bën. Wëno aŷandi baxe ŷandi mëni bar obaš oreŷ ol ang këbi barënd ecare obaš orexëm dila gër obafe odexëm ak. Bari wën an aŋun ñandi ex na.

35 Awa Kaxanu aŷaŋëta ko ŷaŋëta angol andewën aŋ. Ga re këme, ane wat na xali yatir kën red: “Dodo betalexo ar kë yowënd gë owac or Axwën an!”»

14

End ašëxwëra eŋ

¹ Akey and eteyëta ed Bëšëwif ebax, Yesu ye ko në iciw̃ ind alëngw ar ofariseŋ eni yambërax. Bër ebax na bën këno nëkonand aye Yesu.

² Ašëxwëra hi bax na gër iciw̃ ino, ata këno sitinalind ba afakën këŋo fakën.

³ Ata Yesu wëka këbi bësëyali bëšalen bën do gë ofariseŋ ok: «Mondake rek acariya andefi aŋ end akey and eteyëta eŋ? Aŋap nde ŋapëk epakën ed ašëxwëra el?»

⁴ Ata bën xor këni. Yesu mën, ñëm̄ba këŋo ašëxwëra an, fakën këŋo do fel këŋo exo maŋi.

⁵ Aŋo wëka këbi bëte: «Ang hi kën ro ako, noŋo këŋo seb cëpëtërexe ataŋ asëñiŋw̃ ba engaš endexëm and ko lati polo në andu yatir akey and eteyëta aŋ?»

⁶ Kaš-kaš wëlan babi ang këni yaka ak.

End ñambëran eŋ

⁷ Ata Yesu fel këbi apënëtal bër w̄ac banëbi ñambëran bën ga këni xašër eno ketëna axwën ofëna an. Re ko:

⁸ «And ki w̄ac ala ñambëran aŋ, këreyëŋo ketëna na këdi ko ñatëgu ar xuca ki or gapak.

⁹ Mbaŋ ki šëfënan and këy xani ey ñëpax gër šaŋ aŋ.

¹⁰ Barikan, and këni w̄ac në ñambëran aŋ, yel ey ñëpa gër šaŋ. And ko ñatëgu axwën ofëna aŋ, ata ki fel: “E lawo, tëkanaw ro!” Mondako ki rafën ogës od cëk bela bër xetëra kën gër eyambëran bën.

¹¹ Mën ex ar kë w̄asinayand mëne ar gapak hi ko an, mën fo këŋo šëfënan. Ar bayik ax dafënanand na an, Kaxanu këŋo rafën.»

¹² Yesu, ga ñata ko eŋo fel këŋo axwën ofëna an: «And këyëbi w̄ac bela en yambëra ecemar ed goyat ba ed genëka aŋ, këreyëbi macënd na odawo oday, ba bobinëx, ba bër nëng irey, ba bër gë napul, ba bëraketa andey gayik bën axor këni xor eni mašën.

¹³ Barikan, macindëbi bëxaŋëanaxik, bësëyik, bëšiw̄ëk.

¹⁴ Aye ki nëngandëra gayik bën ani cot na er këni w̄ašën in. Kaxanu ki w̄ašëncëf yatir këni xani gër ecës bër šenene bën.»

End apënëtal and ñambëran itëm eŋ

¹⁵ Ga baxët këno Yesu ga ko yeyan mondako, rew ko ala: «Nëngandëraleŋo ar kë hixeli gër ñambëran ind gër owun or Kaxanu an.»

¹⁶ Yesu yaka këŋo: «Mondako ri baxo ala ga w̄ac këbi bërãnjëm ñambëran.

17 And feyëtëra këni aŋ, laŵën këŋo ariyenin abat gër bër wacëgu babi ebi pelëx: “Yowën ngwa, anëka feyëtera këni.”

18 Barikan, abat abat këni reyand okaya ga xey këbi eni yaka. Aŋanar an re ko: “Wëno ošënga yëc këme na do afo me ye me nëkonëgu. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey aŋ exe teban.”

19 Axinëm an re ko: “Oxey epëxw or ŷaneŷ yëc këmëni do afo mëni tëyi ekap el. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey aŋ exe teban.”

20 Re ko bête ašëxen: “Wëno cëŋ ecede fo ŷër këme, mëŋ bayik ame kam na me yeli.”

21 Ga baka ko ariyenin an, felëx këŋo dëk beŋo axwën ofëna an. Ata mëŋ xoŷ ko xali, do re ko: “Awa kucal ataŋ eyëbi macëraw bela bën gër bakwëndaya do gër ocanditëra. Macuyëbi ado eni gi bëxaŷënaxik, bërëgofo, bëseŷik, bëšiwëk.”

22 Ga bakaw ko ariyenin an, re ko: “Axwën anëka wacëraw këmëni ang re bay ak, barikan yer bayik bañëpara baŋ.”

23 Ata axwën ofëna an fel këŋo bête ariyenin an: “Tëfël opëña ok, do tar okece ok, nëŷaliwëyëbi bela bën eni yow xali eni pëxw gër iciw indam ro.

24 Ga re këme, bër felawëk bëjo gabatak ax tëyi na ecemar edam el.”»

End etëf ed Yesu eŋ

25 Amëxwër atëm baŋo sëfand Yesu. Ata šena ko fel këbi:

26 «Ar ke sëf wëno an, balindëleŋo endam eŋ nëmëc: gë end nëm gë sëm eŋ, gë end alindaŵ eŋ, gë obaš orexëm eŋ do gë end bobinëm eŋ. Balindëleŋo bête endam eŋ nëmëc gë end aniyän andexëm eŋ dëŋ. Aŋo fo ko hixën enim asëfan aram.

27 Ar këŋo xey yo toro do gë ecës në end oŵac oram, axo kor na exo gi asëfan aram.

28 Ang hi kën ro ako, ar këŋo ŷandi exo bay baciw batëndëndër an pere ko ŷëpa exo pën kodï in, exo nangaxën ba aŋataxën ko ŋataxën obay ol.

29 Angëmëne exo ŋana obay ol do exo di mondako dëŋ orëda oŋ, do exo takëndër, alëš këno ŷana eno dëšënd bela bën.

30 Are këno ŷana eno dend: “Ala ajo anëka sëkwan ko ngëŋ obay ol, axo kor ex na exo ŋata.”»

31 Yesu re ko bête: «Emun end kë yend eŋo mereli ecandaŵ eŋ, anëkon ko nëkon ba awënd wëndëk gë

ocoroda owëli epëxw odexëm ok eni cëxwar gë ar gë owëli alapem an.

³² Angëmëne aņo mëndan ex na, caw fo ko bayiw arangoŷëra an ebi đawën bela eno mëka mondake këni ri angwëlëra aņ.

³³ Mëņ ex, ar ax teđ ex na đek er šot ko exe tëfaxën an, axo kor na exo gi enim asëfan aram.»

End ongal eņ

³⁴ «Ongal oņ er šenene ex, barikan and kë xac aņ eđap fo kë bayind?

³⁵ Ongal okacax oņ ofëcak ax gi ex na gër ebar, bëte ax gi ex na ndëbur, alap fo ex. Awa ar gë anëf an baxëtëlexo.»

15

End apënëtal and ifeŷ eņ

¹ Akey amat, đek bësëf bër šagale bën, gë bëwëndëran bën sëka këno Yesu eno baxët.

² Ata Ofariseņ ok do gë bëšalen bën ga këno rena, këni rend: «Ajo er wata ko ebar ed bëwëndëran eni yambëra gë bën.»

³ Ga wata ko Yesu, fel këbi apënëtal aņo.

⁴ «Ang hi kën ro ako, ala ebi cot opeŷ këme do eņo nem ibat. Abi teđ na nde ofëxw ocongonax gë ocongonax ok gër apuŷ eņo calaxën ir nem këno in? ⁵ And këno wat aņ, ata këno weniw gë onënga fo.

⁶ Do and ko fiat gër iciw aņ, ebi macëraw bëcandaw bëņ do gë bëraketa bën, exo de: “Ene mëkënaraye wac këmun, ifeŷ ir nem bamo in wat këmo!”

⁷ Awa ga re këme, mondako fo këbi nëngandërand nëmëc Kaxanu gë bër hi këni gër orën bën end awendëran abat ar nëngwëtëk ola orexëm eņ gë end bela ofëxw ocongonax gë bëcongëbënax bër šenene, bër bayik abi bal ex na eni nëngwët ola orebën bën.»

End apënëtal and asoxari ar nemëk kodī eņ

⁸ «Angëmëne asoxari exo cot batama epëxw band kodī do exo đapëta amat lëf gër anakaya, ax gi ex na nde ata ko fëtën lambo exo pat aye iciw iņ gër ocal?

⁹ And ko wat aņ, awac këbi wac bëcandaw bëņ do bësoxari bëraketa bën, ebi pel: “Ene mëkënaraye wac këmun, atama and kodī and nem bame aņ wat këme.”

¹⁰ Awa ga re këme mondako këbi nëngandërand omeleka ok gër lëngw ir Kaxanu and ko nëngwët awendëran abat ola orexëm aņ, do exo teđ beñëņënax bënd baxo rind beņ.»

End apënëtal and itox ind nambërak eņ

11 Ata re ko bëte Yesu: «Mondako ri baxo ala ar gë ocambenjar oki.

12 Akey amat, şambenjar ibeja in fel këno sëm: “Faba, yëlële tan oşet oram ol gër napul ir këmi bëtelid in.” Ata sëm şetëndër këbi.

13 Ga xeyërak, şambenjar ibeja in nëmb ko dek er şot baxo in gë kodı, do ye ko kwël në ebar ed caw, gër ed nëxendërax baxo napul irexëm in gë eñac.

14 And nexën ko dek aņ, bayi ko taxan. Ata fëtëk enjo gër ebar elo.

15 Enjo eņ ga xumak, lil ko oxadac or bambëxwëbëxw.

16 Bandëmar dek baņo ŷandind exo yamb er banëbi xobënënd bambëxwëbëxw in, bari ala abaņo yël na.

17 Amëd aņo fëris këno onden oņ, ata ŷana ko ko yëlarand: “Aseb fo këni sebënd ecemar el bërandiyen bën gër ndëbi. Do wëno këme rind me cës enjo eņ ro.

18 Maŷileme saxëk. And këme ĩat aņ me de: E faba, aŷenan wënan këmo Kaxanu do aŷenan wënan këmi wëj bëte. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na asëniwën!

19 Gileme arandiyen andey fo.”

20 Ga yëlara ko na mondako, xani ko do kwël wãŷi ko. Caw fo bayiw baxo ga watëgu këno sëm. Ga xaŷënan këno, xacëra këno gë ongër fo, wëga këno bëxiß gër egëla.

21 Ata re ko asëniw: “E faba, aŷenan wënan këmo Kaxanu do aŷenan wënan këmi wëj bëte. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na asëniwën!”

22 Barikan, sëm fel këbi bëriyenin bën: “Maraliwën acud and gë oñarjën aņ. Dënino anëna aņ gër imasa, do pedino baped bā gër osapar.

23 Yebëguno engaş ekwëlëxwël eņ, enëno ņaşe. Doro ofëna osëm këmo rin asëniwën.

24 Yowën, er yëla bame anemi nemi ko barikan wãŷiw ko abëngw. Anem nem bamo barikan anëka wat këmo.” Ata yowëraw këni bela bën gër ofëna.

25 Xarak şambenjar ixarëk in gër oşënga hi baxo. And baxo wãŷi gër iciw genëka aņ, wël ko angonj aņ; bela ga këni wandëra gër yangana.

26 Ata wac këno ariyenin abat eņo mëka ba ine ex gër iciw.

27 Yaka ko: “Abinëx wãŷiwëk do gayik abëngw fo ĩatëgu ko, sorix ĩaşën këno engaş ekwëlëxwël eņ.”

28 Mëj ga xoŷ ko na, ĩisa ko kwël, ĩëp ko exo dıl gër iciw. Ata sëm şan ko eņo karaw.

29 Ga këno yifara exo ĩat gër iciw, yaka këno: “Wëno bëniy bëndanjëm këmi riyeninënd ang xadëp fo, elod ame

ñep ex na ßapela bandey ßaŋ, bari elod aye yël ex na imeci ind këmo yak wëno gë bëcandaŵën bëndam bëŋ!

³⁰ Barikan and ßatëgu ko asëñix aŋ, ßašën këyo yer engas eŋ, xarak mëŋ yambëk napul irey in gë bësoxari bëšëxwëpëtaxik.”

³¹ Ata re ko sëm: “Oko asëñiŵën, wëj elod aye teß ex na do eram in er ey ex!

³² Nätëgu gër ofëna or rin këmo abinëx ir yëla bame anemi nemi ko ßarikan wäyiw ko abëngw, anem nem bamo anëka wat këmo!”»

16

End apënëtal and aŵëxëta ar kodï eŋ

¹ Yesu fel këbi bëte bëšëfan bën apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ala ar šot baŋo aŵëxëta ar napul irexëm. Ga wata këno mëne aŵëxëta ar napul an në enëxen exo napul in, fut këno gër axwën arexëm.

² Axwën an ga wac këŋo aŵëxëta ar napul an do wëka këŋo: “Ine këme wëlënd? Deyal ang wëlaya këy napul iram ak? Yeye exe nëkone gayik ay ßayi na aŵëxëta ar napul iram!”

³ Damana exo teßaxën andiyen, aŵëxëta ar napul an re ko: “Mondake këme ri gayikako axwën aram an në ekan exe andiyen and emëlaya ed napul aŋ? Ýaneŷ in axe yël ex na do okar ok ašëfën ex.”

⁴ Ata re ko: “Yo anëka nang këme ang re këme ak ene dëcaxënënd bela bën ecan ecan and këme seß andiyen and emëlaya ed napul aŋ.”

⁵ Ata wac këbi abat abat bër ýomëxara bax bën. Wëka këŋo aŷanar an: “Wëj, yëgwe ýomëxa bayo axwën aram an?”

⁶ Yaka ko: “Bapeya keme ßand ogu ond olif.” Aŵëxëta ar napul an re ko: “Awa kanal ikayëta in, gërëgako ßapeya ofëxw oco fo këy wäš.”

⁷ Wëka këŋo axinëm an: “Wëj cëŋ yëgwe ýomëxa bay?” Yaka ko: “Ojabote keme od bële.” Fel këŋo: “Kanal ikayëta in, gërëgako ojabote ofëxw ocongosas këy wäš.” Hata këbi dek mondako.

⁸ Ata axwën an šëkwa këŋo aŵëxëta ar napul asëmbak ajo.» Ata re ko bëte Yesu: «Mondako këni rind bela bër këbi ßalënd end aniyen and gë okey oko fo bën. Bën kë xëñënan end ecan ecan eŋ nëmëc gë bër ex gër angoben bën.

⁹ Mëŋ këme rexënënd calayindënëbi oðawo gë napul isëmbak in, ata kën ßarëxëc gë bën gër aniyen and din yaŋ gër orën.

10 Ar hik mokwëta gë bebë bebësil an mondako fo këŋo bal bebër xëbënëk. Ar sëmbak gër bebër bayik ax n̄ëmb ex na an mondako fo ko sëmba gër bebë bërānjëm.

11 Awa angëmëne an gi ex na bër mokwëta gë napul isëmbak ir gër ngwën ro in, noŋo këŋun sebënan napul ir ðal in?

12 Awa angëmëne an gi ex na bër mokwëta gër er xwën ko ala ašëxe in, noŋo këŋun xwëtënan enjekax end ðal en?

13 Ariyenin gabatak axo kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi. Enimin, afo eŋo ŋan abat do eŋo cus ajo an. Afo eni wëlër gë abat do ebi koŋër gë ajo. Mëŋ ex, an kor na enëbi bara Kaxanu gë kodî in.»

14 Ata Ofarisenŋ ok, ga hi bani bëŋhan bër kodî, këno lëšënd Yesu ga wël këni ðek er baxo rend in gayik bën end kodî xurixën babi.

15 Ga wata këbi Yesu, re ko: «Ata wën dëŋ ex ðe bër kë wāsinayand ang bër šenene fo gër ogës od bela. Barikan, Kaxanu ðek ko watënd oŋëkw orewën oŋ. Er këbi xëbënanënd bela in ejo ecusëšus ex gër Kaxanu.

16 Xali and yow ko Šaŋ Batis aŋ, er ebax acariya and Moyis aŋ do gë eyeyan ed bëlaŋwënel el, gërëgako, owun or Kaxanu ol këni femërand ang Atëfëtan fo, ala kala në enëŷëtëra exo exo ðilaxën.

17 Xarak er saxëk ex dëxëta ebar el gë orën ol gë ex pëxwëcaya inëgw imat gër acariya and Kaxanu.

18 «Asošan ar këŋo fela yo alindaŋ do eŋo n̄er ašëxen, në emenan eŋo aŋanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an. Do asošan ar këŋo ŷër yo asoxari ar fela këŋo icën indexëm, orekar këni rind gë asoxari ajo.»

End Lasar do gë ar gë napul en

19 Ata re ko bëte Yesu: «Mondako ri baxo ar gë napul. Mëŋ banjëm banjekax bambarax, gë banjëm band xaf-xaf band xemënëk acanji fo baxo šudfarand. Do key yo key ŋambëran fo bax gër iciŋ indexëm.

20 Axayëanaxik ar bano wācënd Lasar bax renarand na gër ebët ed iciŋ ind ar gë napul. Okejën fo baxo ðek eman en.

21 Ako baŋo ŷandind exo meðara gër ed baxo yambërand ar gë napul an. Ado oðanjet fo baŋo sëkand eno ðaŷëndëra okejën ok.

22 Akey amat, axayëanaxik ajo šës ko, wëla këno omeleka ok gër ed hi ko Abëraxam. Wëla këno omeleka ok. Šës ko bëte ar gë napul an do wëxëta këno.

23 Ata hix këni bën tak gër wur ir bësêsëk: axaÿnaxik an gër ed ko Abëraxam do ar gë napul an gër ed ex toro. Ga xeŋa ko, wat këŋo caw Abëraxam ga bexena këŋo Lasar.

24 Ata wãc ko: “E ŝaca Abëraxam, kaÿenanëlexi wa wëno! Pelëlo Lasar exo ñëmb ebasa el gër men do exo yow exe tabinan gër aniw. Mbaŋ këme sorond gër xodux ro.”

25 Yaka ko Abëraxam: “Ŝaca, kwital wa ang beta bay gër aniyān andey ak, xarak Lasar mēŋ asoro baxo sorond. Gërëgako mēŋ anëka yera këŋo xarak wēŋ nē toro ey.

26 Adofa ambëxw atiwx fani këbo na wën gë biyi. Biyi ro ar ŷandi këŋo exo yeli an axo kor na bête wën fën ala ax kor na exo yow ro.”

27 Ga wël ko eŋo, wëka ko bête ar gë napul an: “Këla ŝaca Abëraxam, gayik mondako ex, dawënelo ngwa Lasar gër ndebi.

28 Bëmaÿe bënjo sebëtagu këmëni. Mëlanëlebi osede orexëm ol, këdi këni yow bën bête ro gër wur ir toro!”

29 Abëraxam yaka ko: “Oko aŝot ga ŝot kënebi wa Moyis do gë bëlawënel bën, baxëtindëlenëbi.”

30 Ar gë napul an re ko bête: “Ali aŝabak eŋo Ŝaca Abëraxam! Angëmëne ar nemik sêkëx këbi aŋo fo këni wã eni nëngwët ola orebën ol.”

31 Na re ko Abëraxam: “Angëmëne ani tēf ex na er re këni Moyis do gë bëlawënel in, ani gi na ani ma na, ado exo kanido ala gër ecës do ebi tēkëx, ani ma na.”»

17

End eteban eŋ

1 Ga xucak eŋo, Yesu fel këbi bësëfan bërexëm bën: «Gër aniyān, afo ex gi bebër kë lënanënd eñëŋëx. Bari aŋo ye ex na ar këbi lënanënd eñëŋëx bëla an!

2 Er sax doŋo eno kapeli gë angaÿ and këni ñoxixënënd eyamb do eno dap gër ngu, gë eŋo dënan eñëŋëx eŋ aŝëfan aram.

3 Diyindën gë onden oŋ! Angëmëne abinëx wëndërak na, pelëralo. Angëmëne anëngwët nëngwët ko ola orexëm ol, tebanëlo.

4 Ado exi menan banjongëbaki gër amëdëna do exo yeli banjongëbaki exi mëka eyo teban, tebanido.»

End ekwëta ed Kaxanu eŋ

5 Oparëxanda od Axwën ok xara këno: «Baŝënëlëbo wa ekwëta ed Kaxanu el.»

6 Axwën Yesu yaka ko: «Ado ex bado yo ekwëta edewën el gwër gë enjëlir end mutarëd, axor xor don en de: “Wëŋ

atëx aņo, bicayal fa ey dëđayax gër ngu.” Ata ridox ang re kën ak.

⁷ Angëmëne ang hi kën ro ak, ala eņo cot xadëp gër ošënga, ba gër oxadac or oyel, do exo ŋatëgu genëka, afel nde këņo fel exo ñëpa ataņ gër eyambëran?

⁸ Pere këņo fel xadëp irexëm in: “Nëmbaral fa eye cemëranaxën, xali me yambëra do me cebëra. And këme wëd aņ, wëj bëte, axor këy xor ey yambëra do ey cebëra”.

⁹ Xadëp ijo, aņo cëkwa na gayik er fel baņo in fo ri ko.

¹⁰ Mondako fo ex endewën eņ. And kën ri đek er fel këņun Axwën in, deyindën: “Er ŷapëk mi di in ri kën ang okadëp fo”.»

End bër gë ameỹ eņ

¹¹ Ond gër Yerusalem oņ ßayi baxo ga ko ye Yesu. Ata ko xucand fëco ebar ed Samari fëco ed Galile.

¹² Ga ko ñat në angol, xacëra këno bëla epëxw bër gë ameỹ. Caw fo ßayi bani ga këni re:

¹³ «Axwën Yesu, Axwën Yesu, kaŷënanëlexi biyi!»

¹⁴ Sam ga wat këbi, fel këbi: «Yeyin enun nëkonëx bëšadaxan bën.» Ata ga këni ye, ŝan këbi ameỹ aņ do wën këni.

¹⁵ Ga fak këni na bën đek, abat ko xeŷënd ga këņo šëkwa Kaxanu do wërëšëta ko gër Yesu.

¹⁶ Ga ñat ko, foxi ko, rëngw ko eyiŷ el ñëš gër ebar, gër osapar or Yesu do këņo šëkwand. Asamari ebax.

¹⁷ Ata re ko Yesu: «Ax gi ex na nde bëla epëxw bën đek fakën këmëni? Do feye cëņ exëni bëcongëbëanax bën?»

¹⁸ Ar gër ebar ed Samari ajo fo nde xwital exo ßakaw eņo cëkwa Kaxanu?»

¹⁹ Na fel këņo ar ßakaw bax an: «Poxital ey maŷi, ga xwëta këyo Kaxanu fakaxën këy!»

End Owun or Kaxanu eņ

²⁰ Ofariseņ ok wëka baņo Yesu ebi pel ba nand feye kë yow owun or Kaxanu ol. Ata yaka këbi: «Ala ax wata na nand kë yow owun or Kaxanu na.

²¹ Mëņ ex, ala ax de na: “Ro ex” ba “Fën ex” enimin owun or Kaxanu ol lëf gër oŷëkw orewën ex.»

²² Ata fel këbi bëte bëšëfan bën: «Në eyow ex ßakey ßand këņun ŷandid̄ ene wat wëno Asëñiŷ ar ala ßaņ, ßari ane watëđ na.

²³ Ata kënun ŷana enun pelënd mëne Asëñiŷ ar ala an ro exo ba fën exo. Këren kašëred̄ na gër ed kënun fënëtan.

²⁴ Enimin, ang kë wingarand cidët orën ak xali eni watëra bëla bën, mondako fo kë hid̄ yatir këme ßakaw wëno Asëñiŷ ar ala an.

²⁵ Barikan pere fo këme soro mbanj do ene cus bela bër gë okey oko bën.

²⁶ Ang hi babi bela bën angwën and ebaxo Nowe ak këbi hi yatir këme bakaw wëno Asëniw ar ala an.

²⁷ Er xwënda bani bela bën: ñambëran, oşeb, eñërër, eñërëndër, xali lil ko Nowe gër Akuluñ. Fënga këbi tēb itēm, yēmek ebar el do men oñ nemindëra këbi bën dek.

²⁸ Bëte ang hi babi bela bën angwën and ebaxo ar bano wacënd Lot ak këbi hi. Er xwënda bani ñambëran, oşeb, opane, yaneÿ, eby ed baciw.

²⁹ Barikan, yatir hër ko Lot angol and Sodom añ, mungu fët bax gër orën do sēbandëra këbi xodux, lawëra këbi bën dek.

³⁰ Mondako fo kë hid yatir këme şanayaw wëno Asëniw ar ala an.

³¹ Yatijo, ar ex yañ nē ejur ed këbe an xarak oÿënga orexēm oñ lēf ex, kërexo pedanēd na exo gëraxën. Bëte ar ex gër apuÿ an kërexo maÿid na, gërëxēdēlexo.

³² Kwitayindën end alindaw ar Lot eñ.

³³ Ar kë şala exo pexën enjēw endexēm an fo, anemin ko nemin. Do ar kë wā exo nemin an, afexën ko fexën.

³⁴ Ga re këme, yatir këme ñatëgu gēmēd ijo fo kë hi mondako: bela bëxi bër kë laki nē angaw amat, abat mo mēla, ajo mo teb.

³⁵ Gër ed këni sējërand bësoxari bëxi: abat mo mēla, ajo mo teb.

³⁶ [Gër ed këni yāndërand bësoşan bëxi: abat mo mēla, ajo mo teb.»]

³⁷ Ata bësëfan bën wëka këno Yesu: «Do Axwën, feye wa kë ñatëgu eno?» Yaka këbi: «Gër ed ex eman embërek, fën këni barërend oyafe ol.»

18

End cale eñ

¹ Axwën Yesu këbi sëyalind mēne ax gi ex na motëkwëra cale in. Ata fel këbi apënëtal año.

² Re ko: «Mondako ri baxo axiti ar hi bax nē angol. Mën abano yēda na Kaxanu, bëte end ala abano bal na.

³ Bëte, asoxari asebëta sebëta hi bax na gër angol año, ar bax yend key yo key eno pel: “Kitilëbo gë arangoÿëra andam an.”

⁴ Axiti an lañ baxo ñëpënd eno yakali, bari asoxari an año cena bana. Ata akey amat, axiti an ga lëbëlëba këno, yëlara ko: “Wëno amo yëdand na Kaxanu, bëte end ala axe balënd na.

⁵ Barikan, anëka lëbëlëba ke end asoxari ajo eñ. Exe teboxën afo mëni kiti gë ar xucar këbi an.»

⁶ Ga ñata ko apënëtal añ, Axwën an šom ko: «Wat kën nde mëne axiti asëmbak ajo ayakali yakali baño asoxari an?»

⁷ Do Kaxanu abi yakali na nde bër yata këbi bën? And këno ñana eno calend ciš wec añ, abi yakali na nde sam eño natan?

⁸ Ga re këme, atañ atañ këbi yakali or šenene or këni wëkand ol. Barikan, and këme bakaw wëno Asëñiŵ ar ala añ, asëkati nde këme sëkati ekwëta ed Kaxanu el gër ebar ro?»

End apënëtal and bër cale eñ

⁹ Bërëmar bax yëland bën bër šenene hi këni do banëbi yafënd bošandaŵ, Yesu fel këbi apënëtal año.

¹⁰ Re ko: «Mondako ri bani bela bëxi ga ye këni eni calex gër Aciŵ and Kaxanu: fariseñ do gë asëf ar šagale.

¹¹ Fariseñ in ñana ko ko šalend mokwëša: “Kaxanu aye ri këy gayik wëno ame gi ex na asëmbak ang exëni bela bëranjëm. Ame dekan na, amëni yifand na bela, ame dind na orekar, ado ame gi ex na ang asëf ar šagale ajo.

¹² Wëno, baki këme siŵind gër loxo do dek er šot këme yo aŵed këme wëdënd dim in.”

¹³ Amëd año fo bëte baxo šalend nacët ako asëf ar šagale an. Ado abaxo yëxw na exo dënëta do exo keña orën ol. Emëkw el baxo xëmënd do ko rend: “E Kaxanu, kaÿënanëlexi wëno aŵendëran ajo!”»

¹⁴ Yesu, ga ñata ko apënëtal añ, šom ko: «Ga re këme, asëf ar šagale an wäyik gër ndebën ar šenene, xarak ax gi ex na fariseñ in. Gayikwa ar kë rafërand yo, Kaxanu alat këño lat, barikan ar kë banand an arafën këño rafën.»

End obaš eñ

¹⁵ Bela babi wëlaw obaš gër Yesu gë bëndoyer ak ebi calen mokwëtan otaxan ok. Barikan, bësëfan bën ga wat kënebi bëjo xeÿëanaxën kënebi.

¹⁶ Ata ŵac këbi Yesu do re ko: «Tebëgunëbi obaš ol eni yow gër ndam. Kërenëbi ñŵaÿ na gayik bër ex ang bën ak bën kë xwën owun or Kaxanu ol.

¹⁷ Dal in këmun felënd, afo ar ŵak end Kaxanu ang itox an fo kë lil gër owun olo.»

End ar gë napul eñ

¹⁸ Ata alëngw ar Bëšëwif wëka këño Yesu: «Asëyali, wëj ar šenene an, ine ñapëk me di me cotaxën aniyän and din añ?»

19 Yesu yaka këŋo: «Ineŵa këye ŵacaxënënd ar ŷenene? Ar ŷenene ax gi ex na, ang ax gi ex na Kaxanu.

20 Wëj anang nang këy ßapela band Moyis ßaŋo: “kërey dind na orekar, ala këreyo ðawëf na, kërey dekanđ na, kërey nëgwëšënd na, pëbindëbi norix gë sorix.”»

21 Ata re ko ala ajo: «Elod itox sëf këme ðek ßapela ßaŋo.»

22 Ga wël ko eŋo Yesu re ko: «Emat ßayik ey di ßëte. Panël ðek acota andey aŋ, eyëbi yëlëra kodı in ßëxaŷëanaxik ßën, ata këy ŷot napul yaŋ gër orën. And këy ri mondako aŋ yowëf eye tëf.»

23 And wël ko eyeyan elo aŋ, alëngw ar Bëšëwif an hi ko ŷëmërot, gayikwa ar gë napul isëm hi baxo.

24 Yesu, ga wat këŋo ŷëmërot, re ko: «Bon këbi yëka ßër gë napul ßën eni ðilaxën gër owun or Kaxanu!

25 Gelemba saxëk exo kuca në imëd ind icëkwër gë exo ðil ar gë napul gër owun or Kaxanu.» 26 Ata ßër ßaŋo ßaxëtënd, re këni: «Do noŷo ngwa kë fex?»

27 Yaka ko Yesu: «Er ax mënd ex na gër ßela in, gër Kaxanu awënd wëndëk.»

28 Na rew ko Piyer: «Do ßiyi wa ga seßëraw këmi ako ðek mi tëfaxën?»

29 Yaka këŋo: «Dal in këmun felënd, ar kë seßëra ðek në end owun or Kaxanu eŋ: iciŵ, alindaw, obaš, ßobinëm, nëm gë sëm, afex ko fex.

30 Gërëgako ðëŋ ko ŷotëra nëmëc ßeßër seßëraw ko ßën, do ecan ecan, anıyan and din aŋ.»

End ecës ed Yesu eŋ

31 Ga xucak eŋo, Yesu ŵac këbi ßësëfan epëxw gë ßëxi ßën do fel këbi: «Awa, në yene ðe yaŋ gër Yerusalem. Nangin mëne ðek er ebax exe gi wëno Ašëniŵ ar ala in, aŋata kë űata, ang ŷëgw këni ßëlaŵënel ßër Kaxanu ak.

32 Gayikwa alëxw këne lëxw gër ßër ax gi ex na Bëšëwif, ene ðëšëra, ene dixëra do ene tëpandëra.

33 And këne xëmër aŋ ene ðaw. Barikan, axani këme xani gër ecës yatir akey atasën.»

34 Ga ßaxët këno Yesu, ßësëfan ßën abi pëni bana gë təkër ak er re ko in, eŋo abi paŷën bana.

End ašiwëk eŋ

35 Yesu ga ko űat gër angol and Yeriko, sək këno ašiwëk ga ŷëpa ko okararan ler gër fëña.

36 Ašiwëk an wël këbi ßela ga këni xuca, ata wëka ko ba ine ex.

37 Yaka këno: «Yesu Ißënasaret kë xucand.»

38 Na ŵacar ko: «Yesu, Yesu, Ašëniŵ ar Dafid, kaŷënanëlexi wa wëno!»

³⁹ Bër sêfêr bani gë Yesu bën këno xeÿenaxênênd: «Wëj, cësinal fa!» Barikan mëj aŋo ɓaŝ ko okeÿ oŋ: «Asêñiŵ ar Dafid, Asêñiŵ ar Dafid, kaÿënanëlexi wa wëno!»

⁴⁰ Ga xwêŝa ko Yesu, re ko eno mëlanëgu aŝiŵëk an. And ñateliw këno aŋ, wëka këŋo:

⁴¹ «Wëj, inewã ÿandi ki mi din?» Yaka ko: «Axwën me ciwëta ÿandi ke!»

⁴² Ata re ko bëte Yesu: «Ciwëtal, ga xwëta këye ako!»

⁴³ Ataŋ ataŋ watëra ko, këŋo ŝëkwand Kaxanu do kwël sëfa këŋo Yesu. Bulunda in dek ga wat këni eŋo, këno ŝëkwand bëte Kaxanu.

19

End Saŝe eŋ

¹ Ata Yesu ko xucand angol and Yeriko aŋ.

² Ala baxëna ar bano wãcënd Saŝe gër angol aŋo. Mëj hi bax alëngw ar ɓësêf bër ŝagale an, do hi baxo ar gë napul isëm.

³ Gayikako mëj mbaŋ rom baxo, wata ko mëne ax mënd bana eŋo wat Yesu ŝit gër engã xarak ɓon ɓal baŋo eŋo nang.

⁴ Ata hër ko eŋo kaŝëx yaŋ nê anak gayik Yesu fëña ijo sëf baxo. ⁵ And ñat ko Yesu dila gër atëx aŋ, xeŋa ko do wãc këŋo: «Saŝe, maral ey pedaw doro gër ndewën këme ñat.»

⁶ Ata Saŝe, joc gër ebar do kwël sëfêr këni gë Yesu gë onënga fo.

⁷ Dek bër ebar na bën këni rendërand: «Yama gër iciw ind aŵendëran aŋo nde ko yend?»

⁸ And ñat këni aŋ, Saŝe xwêŝa ko, ŝena ko gand Yesu, do re ko: «Awël nde Axwën, ja mërëxand këmëni yëlëra kodï iram in ɓëxaÿenaxik bën. Awa, ar yamba këmo yo ɓakëlëbëd ɓanax këmo wãŝën.»

⁹ Yaka ko Yesu: «Awa doro fex kën wëj gë ekun edey el. Wën bëte ɓërandëwëra and Abëraxam hi kën.

¹⁰ Ocal od bër nemëk fëña ir Kaxanu ok yow këme wëno Asêñiŵ ar ala an, mëni pexënaxën.»

End apënëtal and emun eŋ

¹¹ Ga këno ɓaxët bër hi bax na bën, Yesu reya ko apënëtal aŋo, gayik anëka hi bani dam gër Yerusalem do ɓela bën bani yëlãnd mëne yatijo dëŋ kë ŝanaya owun or Kaxanu ol.

¹² Ata re ko Yesu: «Mondako bax end ar rëw bano nê ekun ed bër gapak ga ye ko nê ebar ed caw eno maŝëgu owun ol.

¹³ Wac këbi ɓela epëxw gër ɓëriyenin ɓërexëm do yël këbi ala kala kaŋe ir ɓon eni cënan dãmãna exo ɓakaw.

14 Barikan bër angol amat gë mën bën ašus šus bano. Ata lawën kënëbi bela eno pelëx abi ñandi ex na exo mun gër ebar edebën.

15 And wăšëgu këno owun aŋ, wăyiw ko. Wac këbi bëriyenin bër yël babi kaŋe bën eni nëkon ala kala ba yëgwe šënan ko.

16 Ata sëka ko aŋanar an re ko: "Axwën, wëno kaŋe ir yël baye in ßakëlëbëd epëxw šënan këme."

17 Ata yaka këŋo: "Yo šënene ex, wëj ariyenin ayekax hi këy. Tëkër fo bax er sebënan bami in, do ga lëkayali këy ako aye, ar mokwëta hi këy. Wëj owun or ßangol epëxw këy xwën."

18 Sëka ko axinëm an, re ko: "Axwën, wëno kaŋe ir yël baye in ßakëlëbëd ßanjo šënan këme."

19 Ata yaka këŋo: "Yo wëj kë xwën owun or ßangol ßanjo."

20 Sëkaw ko ngwa, asasën an, re ko: "Axwën, kanal kaŋe irey in, gë anjëm fel bame me mëxwëtaxën."

21 Ayëda yëda bame oxem orey ol. Wëj er ßayik ay kwën ex na in ayata këy yatand, do gër ed ßayik ay tëw ex na axana këy xanand yëy."

22 Yaka këŋo: "Ata gë er re këy in fo këmi nëp, wëj xadëp ixwëlaraxik ijo! Ga nang bay ako mëne ala axemax hi këme, mëne er ßayik ame kwën ex na in awed këme wëdënd er ßayik ame kwët ex na, axana këme xanand eneda end ßayik ame nef bana eŋ?"

23 Inewă ßayik ay mëla bana kaŋe iram in gër bër šënanëdox mëŋ xanati dome gë yëy?"

24 Ata fel këbi bër hi bax na bën: "Kanino fa kaŋe ir lëkaya ko in, eno yël ar šënanëk ßakëlëbëd epëxw an."

25 Ata re këni bëjo: "Oko, axwën, mëŋ anëka ga šot ko wa mbaŋ kaŋe in!"

26 Yaka këbi: "Ga re këme ar šot an, abaš këno baš, ßari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaŋ këŋo in dëŋ."

27 Gërëgako, tërawënëbi bërangoyëra andam bën, bër xey babi me mun bën. Našinëbi gër ed yëpa këme ro dëŋ!"»

28 Ga ñata ko apënëtal aŋ, Yesu lëngw ko ond yaŋ gër Yerusalem oŋ.

29 Bëngol bënd bani wăcënd Betëfage do gë Betani ebaxëna ler gër Yerusalem, gand etënd ed gë ßañarëka. Ga ko ñat Yesu, lawën këbi bësëfan bëxi.

30 Re ko: «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën ñat aŋ, ata këno sëk mokap ipali ind elod ala aŋo ñëpaxën ex na. Pëтино eno mëlaw.

31 Angëmëne ala wëka këŋun ba ine këno fëtaxënënd, deyidën mëne Axwën Yesu rek momëlan.»

³² Bër lawën babi bën ye kēni do sēkēx kēni ang fel babi Yesu ak.

³³ Ga kēno fēt ipali eŋ, bēxwēn bēn re kēni: «Wēn, inewā kēno fētaxēnēnd ipali iŋ?»

³⁴ Yaka kēni: «Axwēn Yesu rek momēlan!»

³⁵ Na wēlan kēno ipali iŋ labēra kēno gē banjēm bandebēn baŋ. Yesu yēpa ko yaŋ.

³⁶ Ga ko ye bela bēn kēni rendērand banjēm bandebēn baŋ tar fēña in.

³⁷ Ga kēni šēla etēnd ed gē bañarēka el, kēni sēkand angol and Yerusalem aŋ. Bēsēfan bēn do gē bela bēn hi bax na bēn kēno šēkwand Kaxanu šor, gē onēnga fo ga bani xwita dek becarax bēnd wateli bano Yesu beŋ.

³⁸ Ata kēni rend:

«Yo anēka ħatēgu ko emun eŋ,
Betalexo ar yowēnd gēr oŋac or Axwēn Kaxanu an!
Elod yaŋ gēr orēn wēlanēgu kēbo aketēxeta aŋ.
Do gē enjaran end Kaxanu eŋ.»

³⁹ Ata ofariseŋ od wateli bax ok kēno rend Yesu: «Asēyali, kexēlēbi bēsēfan bērey bēn!»

⁴⁰ Yesu yaka kēbi: «Ga re kēme, bēn eni šēsinand yo, oxaŋ oŋ kē yāna ex keŋēnd!»

End Yesu gēr Yerusalem eŋ

⁴¹ Yesu ga ko ħat gēr Yerusalem wat ko angol aŋ; ata yāna ko ko yāwēnd.

⁴² Er baxo rend: «E wēn Bēyerusalem bēn, en nangēdo er wēlanēgu kēmun in, en nangēdo wa mēne obetak ex. Bari gērēgako an kor na eŋun pēni.

⁴³ Gayikwa nē eyow ex bakey band kēnun xul ang okece fo bērangoyēra andewēn bēn, do an korēd na enēbi cana.

⁴⁴ Wēn Bēyerusalem bēn, dek kēnun lawēra. Amen and gē oxaŋ anjēlētērēx ax bayi na, dek kēni yēcēra. Beŋo dek kēnun ħatēnēgu gayikako an wata ex na amēd and nēngaw kēnun Kaxanu eŋun dēca aŋ.»

End Yesu gēr Aciw̄ and Kaxanu eŋ

⁴⁵ Ga ħat ko Yesu gēr Yerusalem, lil ko gēr yangana ir Aciw̄ and Kaxanu. Ga sēk kēbi bela bēn bax fanēndērand na bēn, wāy kēbi do ko rend:

⁴⁶ «Wēn ba an wēlēnd na nde er re ko Kaxanu gēr akayēta andexēm in: “Aciw̄ andam aŋ and cale ex. Do wēn nēngwēt kēn emayī ed bērek.”»

⁴⁷ Mondako babi sēyalirand bela bēn key yo key gēr yangana ir Aciw̄ and Kaxanu. Do bēšadaxan bēlēngw bēn, gē bēšalen bēn, gē bēxarēk bēn Bēšewif bēn ašala bani šaland osit or eno dawaxēn.

48 Bari ani nang bana mondake këno ri gayik bulunda in dek babi ĥaxënënd gër obaxët.

20

End or gapak or Yesu eŋ

1 Akey amat, Yesu këbi sëyalind bulunda in do këbi nangënënd Atëfëtan aŋ, gër Aciw̃ and Kaxanu. Ata ĥatëgu këni bëšadaxan bëlëngw, gë bëšalen do gë bëxarëk bër Bëšëwif.

2 Wëka këno: «Pelëläbo fa ba gë or gapak or fe këyëbi sëyalixënënd bela bën? Deyal ba nobën yël ki or gapak olo?»

3 Yesu yaka këbi: «Wëno bête emat fo këmunn wëka.

4 Peline ba noŋo yël baŋo Šaŋ Batis or gapak or babi buyixënënd bela ol? Ba Kaxanu nde ba bela bën nde?»

5 Barikan bën, nekënekär këni: «And këne yakaye mëne Kaxanu lawënëgu baŋo aŋ, ata ko re ine cëŋ bayik anëŋo kwëta exe na?»

6 Bête and këne yakaye mëne bela bën lawënëgu baŋo aŋ, ata bulunda in dek kënebo fëtëra xali enëbo daw̃ gayik aŋa w̃a këni mëne Šaŋ Batis alawënel ar Kaxanu exo.»

7 Awa yaka këno mëne ani nang ex na ba feye xaniw bax or gapak or Šaŋ Batis ol.

8 Ata Yesu re ko: «Wëno bête amunn pel na gë or gapak or fe këme rixënënd beŋo.»

End apënëtal and bëŋan bëxeŋax aŋ

9 Ata ŋana ko bête Yesu këbi felënd bulunda in apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ar gë andëda and reseŋ. Ga xani ko damana, sebënan këbi bëŋan eno cetërend reseŋ in and kë sëg aŋ. Ata kwël ye ko në er caw do nekaw ko xali.

10 Ga sëgëk reseŋ in, lawën këŋo ariyenin abat gër bëŋan eno yëlägu ošet orexëm ol gër er rëwëk gër andëda and reseŋ. Barikan bën sëra këno, fëmëra këno do šëñëta këno taxan.

11 Axwën andëda an lawën këŋo bête ariyenin ašëxe. Ga ĥat ko, širëra këno gë otebën sebën këm, fëmëra këno do w̃ay këno taxan.

12 Lawën këŋo bête اساسën. Sembayëndëra këno do w̃ay këno mëŋ bête.

13 Ata re ko axwën andëda and reseŋ an: “E, do wëno mondake këme ri? Asëñiw̃ën ir pëlot gër yomb iram an fo këmo lawën. Bamat bëŋan bën afëb këno fëb mëŋ.” Ata lawën këŋo, ye ko.

14 Sam ga watëgu këno, bëŋan bën xetan këbi: “Ajo ex de ar kë bëteli andëda an, dawënëŋone ebo bayixën.”

15 Ga ñatëgu ko na, wêlën këno, lap këno yabët kece in do lawëx këno.» Ga ñata ko Yesu apënëtal aņo, wêka këbi: «Mondake wa yëla kën këbi ri axwën andëdfa and reseņ an bëyan bëjo?

16 Ax gi ex na nde ata ko yow ebi dawëra do ebi tebënan andëdfa and reseņ aņ bëyan bëšëxe?» Ata bër hi bax na bën ga wêl këno, re këni: «Kar kar, kërex gi na mondako de!»

17 Yesu faß këbi do wêka këbi: «Gër akayëta and Kaxanu, afëni nde fëni këņun oñëgw od rek:

“Ekaÿ ed şus bani bëbay el,
Hik ekëla ed gër ebaŵ ed aciŵ el?

18 Ar kë wëc gër ekaÿ elo an, exo gëbira. Do ar këņo wëcan an eņo tëka bëlëbël.”»

19 Ga ñata ko Yesu eņo, bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ÿandi këbi eno tëra kwël na fo, barikan bulunda in banëbi yëdand. Aye fëni babi mëne bën dëņ babi rend gë apënëtal aņo.

End şagale eņ

20 Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ÿana këni ocal od osit or eņo bonaxën Yesu ok. Sana kënebi bela eno tëfërand ang bërëŵak endexëm fo, eno wëlelixën er këno lëxwaxën gër alëngw, gër or gapak or gofërener.

21 Ga sëka këno Yesu, re këni: «Asëyali, anang nang këmi mëne şenene fo këyëbi sëyalind bela bën. Ado ala ayo yëdand na, axi kolanënd na eyo pel dal in ar er yo. Şenene fo këy sëyalind er re ko Kaxanu in.

22 Biyi, Sesar, emun etëm end gër Rom eņ këmo yëlënd niy yo niy şagale in. Pelëlēbo tan ba aÿap nde ÿapëk? Ba mi medënd nde ba mi teb nde?»

23 Ga wata ko Yesu osit orebën ol, yaka këbi: «Mëlanëgune tan atama and kodï.»

24 Ga fëxwën këno, wêka këbi: «Dëxas ir noÿo wa ex gër atama aņo?» Yaka këni: «Ir Emun etëm end gër Rom ex!» «Do oŵac ol cëņ?» Yaka këni: «Or Sesar.»

25 Ata re ko Yesu: «Awa maşino Sesar er xwën ko in, do Kaxanu er erexëm in!»

26 Ata bën ñaxën këbi na poyoma. Mo caran dëņ şaran babi ang yaka baxo ak.

End Yesu do gë ekani ed gër ecës eņ

27 Osaduseņ ok bax rend mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Akey amat, yow këni mar gër Yesu. Wêka këno:

28 «Asëyali, Moyis ga ÿëgwën këbo mëne and ko şës asoşan do eņo tebëta alindaŵ gë itox këm, abinëm këņo bëteli. Obaş or kënebi rëŵ ol, ar şësëk an këbi xwën.

29 Awa biyi ŷeŷ wëlan këbo na. Ocambenjar ocongoki ebax aminëmëra. Iŷanar in ŷër ko, ŷës ko gë obaŷ këm.

30 Ata bëteli këŷo ixinëm in asoxari an.

31 Mondako ŷësëra këni bën bëcongëbëxi bën ðek ado gabatak aŷo cotën ex na itox.

32 Ata ŷës ko bëte aŷoxari an.

33 Gërëgako, yatir ekani ed bëŷësëk, alindaŵ ar noŷo wa ko hi gayikako bën ðek bëcongëbëxi bën aŷër ŷër bano?»

34 Yesu yaka këbi: «Gër ebar ro fo ex eñër el.

35 Barikan, and këni xanira bela gër ecës aŷ, bër këbi sana Kaxanu gër aniyan and kë yowënd bën, ani ñërër na.

36 Bëtëdin ani cës na gayik ata këni hi ang omeleka fo. Obaŷ or Kaxanu këni hi and këni xani gër ecës aŷ.

37 Enimin, ekani ed gër ecës exëna. Mëŷ ŷacayaxën baxo Axwën an yatir ŷanayaxën baŷo Moyis gër acëc and gë xodux: Kaxanu ir Abëraxam, gë ir Isak do gë ir Yakob.

38 Gër ogës od Kaxanu ado exo cës ala an abëngw exo. Mëŷ abi kwënënd na bëŷësëk.»

39 Bëŷalen bër hi bax na bën, ga wël këno Yesu, re këni: «Asëyali, ata ŷenene dëŷ yaka këy!»

40 Ata elod yatijo, ala bax yëxw na eŷo mëka ŷeŷ Yesu.

End Yesu do gë Dafid eŷ

41 Yesu wëka këbi bëte bëŷalen bëjo: «Mondake wa këni rexënënd bela bën mëne Afexën an, ejiŵ ed Dafid ko hi?

42 Ax gi ex na Dafid dëŷ yëgwëk gër akayëta and Calemoñëŵ[☆]:

“Axwën Kaxanu fel këŷo Axwën aram an:

Yow ey ñëpa ro gand liŵ iram,

43 xali mëni nëmbëta bërangoŷëra andey bën eni gi ambëñaxën andey.”

44 Dafid mëŷ dëŷ ke ŷacënd Axwën arexëm do mondake cëŷ hi këme Asëñiŵ?»

45 Ga këno baxët ðek amëxwër aŷ, fel këbi bëŷëfan bën:

46 «Titinaliyëndënëbi bëŷalen bën; bën mbaŷ këbi nënganënd eni yexërand gë bocuð bond gëŷëc boŷ, do bela bën enëbi cëmarand gër bapedëraya. Mbaŷ ñan këni bañëpara band gër lëngw baŷ gër baciŵ bacaleya. Gër ed kë hi ñambëran mbaŷ ñan këni eketëna ed axwën ofëna el.

47 Mondako wata këni aŷale aŷale xarak bën këbi lëxëlëxënd bësoxari bëŷëbëta ŷëbëta bën xali gë bëciŵ ak. Mëŷ ex kiti indebën in gë pit fo kë yëka.»

21

End asoxari aŷëbëta ŷëbëta eŷ

☆ 20:42 20.42 Calemoñëŵ 110.1

¹ Ata ga rënëta ko Yesu, wat këbi bër gë napul bën ga këni xwët kodî in gër akwëtaya and oyël gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu.

² Hatëgu ko asoxari asebeta sebëta, axaÿënaxik. Xwët ko bëtama bëki bënd kodî.

³ Yesu, ga wat këno, re ko: «Dal in këmun felënd, asoxari asebeta sebëta, axaÿënaxik ajo, xwëtëk nëmëc.

⁴ Gayikwa bër gë napul bëjo, ocandën ok fo wëlaw këni oyël ol, bari asoxari ajo, er ko liyaxënënd in wëlaw ko, ado ga xaÿën ko.»

End Aciw̃ and Kaxanu eŋ

⁵ Ata bërëmar këni sêkwënd Aciw̃ and Kaxanu aŋ. Gë oxaÿ oyekax bay bani do ÿañën bani gë beber wëlaraw bani bela gër oyël or Kaxanu bën. Ata re ko Yesu:

⁶ «Në eyow ex bakey band ax bayi na beÿ bën ang kën watënd ak. Ekaÿ eyëlëtërëx ax bayi na, dek kë yëcar.»

⁷ Na wëka këno bësëfan bën: «Asëyali, nand fe wa kë yëcar Aciw̃ and Kaxanu aŋ? Mondake këmi nangëd mëne anëka kë ñatëgund beŋo? Amatali nde exëna?»

⁸ Yaka këbi Yesu: «Titinayin, ala këreŋun yifađ na. Bëranjëm kë yow, abat abat, gë oŵac oram ol eni dend: “Wëno ex Afexën an, do anëka saxëguk ekwët ed ngwën el”, Kërenëbi tëfëd na.

⁹ And kën wël anëka wonjok aniyen aŋ do në emerëra exëni bela bën, këreŋun yëbuđ na gayik afo ex ñatëgu beŋo. Bari ax gid na pere ekwët ed ngwën el.»

¹⁰ Re ko bëte Yesu: «Er këni ÿana eni merërand bela bën, gë enëng gë enëng, do gë ebar gë ebar.

¹¹ Bëte bangëm-gëm këbi ÿana ebi dawërand bela bën do në ed mar ocëxwëra otëm do gë enjo. Gër orën, ašanaya kë ÿana ex canayarand beñigënaixik do becarax betëm eni nangaxën bela bën mëne đam ex ekwët ed ngwën el.

¹² Barikan, đamana ex ñatëgu beŋo dek, bela bën axëmëra kënun ÿana enun këmërand do enun narëndërand wën bër wak endam bën. Bëšëwif bën alëxw kënun ÿana enun đëxwënd gër baciw̃ bacaleya bandebën, do enun përand. Awëla kënun ÿana enun mëland gër bemun betëm do gër bëlëngw në end oŵac oram.

¹³ Mondako kën ÿana en deyaraxënënd osede oram ol.

¹⁴ Këren yëlarand na gana-gana fo ang kën ÿana en yakand ak.

¹⁵ Wëno këŋun ÿana eŋun yëlëndf orenik or enëbi bonaxënënd dek bërangoyëra andewën ol.

¹⁶ Bëxarëk bërewën, bëmaÿe bëndewën, bëcandaŵ bëndewën, do gë odawo odewën deŋ këŋun ÿana eŋun

dëxwënd në end oŵac oram, do ang hi kën ak, bëranjëm enëbi dawëra.

¹⁷ Bela dek këjun şus në end oŵac oram.

¹⁸ Bari ŷoŵeŷ ani koran na benjêŷ bendewën bej.

¹⁹ Ga buja buja kën, benjêŷ bendewën bej kē fex.»

End Yerusalem ej

²⁰ «And kën wat ga xul këni ocoroda Yerusalem aŋ, nangin mēne eyëcar ed angol el ħatëguk.

²¹ Ata bër gër ebar ed Yude bën gërëxëdëlexëni gand osënd. Bër gër angol and Yerusalem bën canëxëdëlexëni do bër gër ocënga bën këreni maŷid na gër angol.

²² Bakey band toro band kē ħatëgu baŋo, kiti ind këbi xiti Kaxanu bela in kē hid ang ŷëgw këni gër akayëta andexëm ak.

²³ Gē bakey baŋo, mocopara këbi şopara bësoxari bër gē bacël bën do gē bër këbi yerinënd obaş bën. Oxoŷ or Kaxanu ol këbi wëcan Bëyisërayel bën do eni toro mbaŋ gër ebar edebën.

²⁴ Bërëmar enëbi dawëra gē duxuma, bëjo enëbi capëreli oxadëp gër dek benëng becëxe. Ata benëng bejo eni bëñëra Yerusalem in xali ex kwët amëd and këbi sebën Kaxanu aŋ.»

End omakaw ond Yesu ej

²⁵ «Becërëcaxik kē şanaya na gër eñan, gër facaw do gër oŵal. Do gër ebar, benëng bend bela bej eni yëdara xali ebi bëlandëra sam eni wëlënd ongëbër ond men ond angwëngw oŋ.

²⁶ Ayëdara këni ŷana eni yëdarand bela bën xali eni takëndërand gër oşën or etëm end kē ħatëgu gër ebar ed lëgëra këni el. Gayikwa bebër gē panga gër orën bën kē sëngërëbëtarä.

²⁷ Ata këne watëgu wëno Asëñiŷ ar ala an ga këme şëlaw gē aŋar aŋ. Do mbaŋ kē şanaya panga in do gē enjaran endam ej.

²⁸ Awa and kē ŷana enjatëgu bejo aŋ, dëngwëtayin do dënëtayin gayik apexä andewën aŋ dam ex.»

End apënëtal and andan ej

²⁹ Yesu fel këbi bëte apënëtal aŋo: «Nëkoyin andan aŋ do gē dek ħatëx bacëxe baŋ.

³⁰ And kën wat ga nëtërak aŋ aye kën nangënd mēne eçaşa el dam ex.

³¹ Bëte mondako fo ex, and kën wat becarax betëm gër ngwën ro aŋ, nangindën mēne owun or Kaxanu ol dam ex.

³² Dal in këmun felënd, ani cësëra na dek bela bër gë okey oko bën ñatëgurëxe beño dek.

³³ Orën ol gë ebar el axuca kë xuca. Barikan eyeyan edam el ed din ex.

³⁴ Titinayin këren kwënda na ñambëran, gë oşëb, gë odendëran od aniyän, këdi kë sib owëkw orewën oñ do en nambina, do eñun pënga akey año.

³⁵ Titinayin këdi këñun ñatënëgu bërëxadët akey año. Gayikwa ang ebën ed oxan fo këbi xul bela bën dek ebar el.

³⁶ Caleyindën key yo key do këren nambinand na ado tükër ak, en koraxën en cana dek er këñun yowënëgund in. Mondako kën hixën bëwëlëk and këme ñatëgu wëno Asëñiŵ ar ala an.»

³⁷ Goyat babi sëyalirand Yesu bela bën gër Aciŵ and Kaxanu do genëka exo mañi gër etënd ed gë bañarëka.

³⁸ Mopëd gëbër, bulunda in dek bani yend gër Aciŵ and Kaxanu eno baxët.

22

End etëra ed Yesu eñ

¹ Ofëna or mburu ind gë lewir këm, or këni wäcënd Ofëna or Apexa ol, bax ñatëgund.

² Ata bëşadfaxan bëlëngw bën do gë bëşalen bën këni şaland eno daw yir fo Yesu gayikwa ayëda banëbi yëdand bulunda in.

³ Ang ebani bësëfan bër Yesu bën epëxw gë bëxi ak, abat bano wäcënd Yuda Isëkariyot. Ga lil ko Sindan in gër emëkw ed asëfan ajo

⁴ xani ko xwiriş, ye ko gër ed barër bani bëşadfaxan bëlëngw bën, do gë bemun bënd bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu, eni wëlërëx ang ko ri ebi tëranaxën Yesu ak.

⁵ Ga këbi nëngandëra, xet këbi eno yël kodî.

⁶ Yuda ga xana ko, ko şaland nand kë ñap eño tëra Yesu xarak amëxwër añ ani nang ex na.

End ecemar ed ofëna ar apexa eñ

⁷ Akey añanar and loxo ir bani yamb mburu ind gë lewir këm añ ebax. Yatijo banëbi şadfaxand opeñ od Ofëna or Apexa ok!

⁸ Ata Yesu ga lawën këbi Piyer gë Şañ, re ko: «Doro ex Ofëna or Apexa ol! Yeyin en cemërax ene yambëraye.»

⁹ Wëka këno: «Feye wa ñandi ki mi cemërax?»

¹⁰ Yesu yaka këbi: «And kën ñat gër angol añ, ata kën fed gë ala ar lëbinak epeya ed gë men. Tëfidëno xali gër iciŵ ind ko lil.

11 Pelidëno axwën iciw̃ an: “Axwën an ga re ko ba feye ex aciw̃ and gër ed këmi yambëra ecemar ed ofëna or Apexa el wëno gë bësëfan bëräm bën?”

12 Awasin këjun wasinëd aciw̃ and yaŋ and gë beÿ dek. Fën kën šemërax ed ofëna el.»

13 Ata Piyer gë Šaŋ ye këni, sëkëx këni beÿ bën ang fel babi ak do šemërax këni ecemar ed Ofëna or Apexa ol.

End ecemar ed Axwën eŋ

14 Ga ñatëk apëxëd aŋ, Yesu gë oparëxanda odexëm ok ÿëpara këni gër eyambëran. 15 Ata re ko Yesu: «Awël nde, mbaŋ ÿandi baxe ene yambëraye andamat ecemar ed Ofëna or Apexa el, damana me toroxën.

16 Ga re këme, doro këme feland ecemar ed ofëna ar Apexa el xali yatir këne yambëraxëye gër owun or Kaxanu.»

17 Ga yeyan ko na mondako, wëd ko andëmba and gë ngoy aŋ. Šëkwa këŋo Kaxanu do re ko: «Kanayin ngoy iŋo en yëlar wën dek.

18 Ga re këme, doro fela këme ngoy iŋ xali yatir kë ñatëgu owun or Kaxanu ol.»

19 Bëte wëd ko ñat amburu amat, ga šëkwa këŋo Kaxanu, hëbëndër ko do šet këbi bësëfan bën. Re ko: «Mburu iŋo ex eman endam end yël këjun Kaxanu eŋ! Cetëringdën ene kwitaxën.»

20 And faÿ këni eyambëran aŋ, wëd ko bëte ñat andëmba and gë ngoy aŋ, ga yël këbi eni yëlar, re ko: «Ngoy iŋo ex ošat oram or kë šar en cotaxën eter ekašax ed gë Kaxanu oŋ.

21 Xarak, ar ke lëxw an gër ed këne yambërande ro dëŋ exo!

22 Eyo, wëno Asëñiw̃ ar ala an alaw̃ këne law̃ ang ÿëgw këni ak. Barikan kata itëm hi këŋo ar ke lëxw an.»

23 Ata bësëfan bën ÿana këni emëkar el ba noÿo ex ar këŋo lëxw Yesu an.

End asëfan alëngw eŋ

24 Ga xucak eŋo, bësëfan bën këni šampërend end ba noÿo ex asëfan alëngw eŋ.

25 Ata re ko Yesu: «Bemun bend bër benëng becëxe beŋ awëña kënebi wëñand bela bër ex gër owar orebën bën, do bër gapak bën are kënebi rend “Bëyekax exëni”.*

26 Kërex gi na de mondako gër ndewën. Ar gapak an, gilexo ang itox fo. Do alëngw an, diyenindëlexo ang xadëp fo.

* 22:25 22:25 Gër ebar ed Bëgërek, oŵac olo banëbi yëlënd bemun beŋ.

27 Do noŷo wa ex ar gapak an? Ar ŷepak do këno lëband an nde, ba alëba an nde? Ax gi ex na nde ar këno rëtënënd an ex ar gapak an? Do wëno cëŷ, ax gi ex na nde ang xadëp fo hi këme mërëxand irewën?

28 Wën xemënak xali doro, ane nacëta ex na gër ocëmu odam.

29 Mëŷ ex, ang yël ke Faba

30 mëŷ këne yambëraxëde do ene cebëraxëde andamat gër owun oram do në bañëpara band owun këne xetënad enëbe kitixëne benëng epëxw gë beki bend bulunda ir Isërayel beŷ.»

End Piyer eŷ

31 Ga xucak eŷo, Yesu wãc këŷo Piyer: «Simon, Simon, anëka ŷandi këŷo de Sindan eŷun kabasa ang bële fo.

32 Barikan wëno ašalen šalen këmi exi bayixën ekwëta ed xwëta këye el, kërex capër na dek dek. Do wëŷ and këy bakawëd aŷ, kemënidëbi bobinëx.»

33 Ata re ko Piyer: «Axwën, wëno awëlëk hi këme mi tëf xali lëf gër epëra do xali gër ecës.»

34 Yesu yaka këŷo: «Piyer, ga re këme, doro đamana exo yata ecare el wëŷ anëka këy yaxëta bakëlëbëd batas.»

End bësëfan eŷ

35 Ga xucak eŷo, Yesu wëka këbi bësëfan bën: «And lawën bamun en pemëra Atëfëtan aŷ, kodi këm, ambađ këm, baped këm ŷeyë nde šanëx ban na?» Yaka këni: «Bëtëdëŷ.»

36 Aŷo re ko: «Gërëgako, ar gë kodi an, cëlayalexo, ar gë ambađ an, baxalexo, do ar gë duxuma këm an panëlexo acud andexëm aŷ exo yëcaxën.

37 Gayikwa afo ex ŷata endam end ŷëgw këni eŷ: “Gë bëwendëran bën bar kënebi enga emat*.” Do enimin, er ebax exe gi in në eŷata ex.»

38 Ata re këni bësëfan bën: «Axwën, nëkodfa oduxuma oki.» Yaka këbi: «Gwac ex go!»

End cale ind Yesu eŷ

39 Ga šanëgu ko Yesu na gër ed hi bani, ye ko ang wër baŷo ak gër etënd ed gë bañarëka, ata sëf këno ñët bësëfan bërexëm bën.

40 Ga ħat këni, fel këbi: «Caleyin këdi këŷun xor eñëŷënax eŷ.»

41 Mëŷ ga nacëta këbi, foxi ko do ko šalend:

42 «Faba, ga ŷandi ŷandi ki pangacënële kata iŷo. Dil ang ŷandi ki wëŷ ak, kërex gi na ang ŷandi ke wëno ak.»

* 22:37 22:37 Esayi 53.12

43 Ata šanayaxënëgu këno meleka elod gër orën do bašën këno ojaŵ ok.

44 Ga šaminak emëkw edexëm el, Yesu xemëna ko nëmëc cale in. Asëwëtëŵa irexëm in hik ang ošat fo do kë šarënd gër ebar.

45 And foxita ko cale aŋ, baka ko gër bësëfan. Sëk këbi ga rašëra këbi ga bon këbi ocëmu ok.

46 Ata wëka këbi: «Wën inewä këjun rašëraxënënd? Kanin en cale, en kwëÿëtaxën eñëŋëx aŋ.»

End etëra ed Yesu eŋ

47 Ga ko yeyan bayi baxo Yesu ga ŋatëgu këni na enga end hela. Ar bano wäcënd Yuda an, asëfan abat ang ebani epëxw gë bëxi ak, lëngwënëgu bax. Ga sëkar këni gë Yesu, wëga këno bëxiŋ.

48 Ata re ko Yesu: «Oko Yuda, momega nde këye lëxwënd wëno Asëñiŵ ar ala an?»

49 Ga wat këni er bax ŋatëgund in, bësëfan bën re këni: «Axwën mëni taŵëra nde gë duxuma in?»

50 Ata abat wëlën këbi, saŵ këno xadëp ir ašadaxan alëngw in bad anëf and liŵ aŋ.

51 Barikan Yesu re ko: «Tëbin, gwac ex!» Na ga lëk këno asošan ajo gër anëf, fakën këno.

52 Ata Yesu wëka këbi bëšadaxan bëlëngw bën, gë bemun bend bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu beŋ do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën: «Ba arek nde hi këme mëŋ yowaxënëgu kën gë oduxuma do gë okwëlekwële ene tëraxën?»

53 Key yo key ga bane fedërënde wa gër Aciŵ and Kaxanu do ane tëra bana? Barikan, anëka ŋatëguk apëxëd andewën aŋ do gë and panga ind ecamëdan aŋ.»

54 And sëra këno Yesu aŋ, wëla këno monas xali gër yangana ir iciŵ ind ašadaxan alëngw, ata Piyer këbi sëfëgund nacët ako.

55 Ga fëtën këni xodux mërëxand ir yangana, yëpara këni jey gër oyesa do Piyer xetëna këbi moñëpa.

56 Ata endënaŵ emat wat këno and ŋoba këno xodux aŋ. Ga fab këno, re ko: «Ajo gë ar sëra këno ajo ebani.»

57 Barikan Piyer ga ko yax ko rend: «Abiŵën, wëno amo nang ex na de!»

58 Ga nëkanak, ala ašëxe xwita këno Piyer do re ko: «Wëj bëte ar enga end ar sëra këno ajo hi këy de!» Yaka këno: «Wëno ame gi ex na de gër enga eŋo!»

59 Bëte ga xucak apëxëd amat, ala ašëxe ko rend: «Enimin, gayikako asošan ajo Agalile ex, gë mëŋ ebani.»

60 Aŋo re ko Piyer: «Wëj er këy rend ijo, wëno ame nang ex na!» Ata yata ko ecare el.

⁶¹ Axwën Yesu nëkona ko gand Piyer, ga fabër këni, Piyer xwita ko afel fel baŋo mëne doro damana exo yata ecare el, anëka këŋo yaxëta bakëlëbëd batas.

⁶² Piyer šan ko kwël do ko sesëxënd ga fulët këŋo otes.

⁶³ Ata bër sëra baŋo Yesu bën këno lësërand do këno xëmërand.

⁶⁴ Bandëmar eni pëd bangës baŋ eno këm do eno mëka: «Wëj alawënel ar Kaxanu an, nangënëlēbo ngwa ba noŷo xëm ki!»

⁶⁵ Mondako bano širërand gë otebën sebën këm.

⁶⁶ Ga wecak, amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën wëla këno Yesu gër akwëndaya andebën.

⁶⁷ Ata wëka këno: «Angëmëne wëj ex Afexën an, pelëlēbo!» Yesu yaka këbi: «And këmun fel aŋ, ane ma na,

⁶⁸ bëte and këmun wëka aŋ, ane yaka na.

⁶⁹ Elod gërëgako, nangin mëne awat këne wat wëno Asëñiŵ ar ala an ga xetëna këmo Kaxanu gand liŵ, gër owun orexëm.»

⁷⁰ Ata xeŷ këni šor: «Ba wëj nde ex Asëñiŵ ar Kaxanu an?» Yaka këbi: «Go dëŋ ex!»

⁷¹ Ata re këni bëte: «Osede ax bo ex na ene wële. Ax gi ex na nde biyi dek dëŋ wël kënëŋone?»

23

End gër eyang ed Pilat eŋ

¹ Bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën xani këni bën dek do wëla këŋo Yesu gër Pilat.

² Ga këno nagašandëra këni rend: «Biyi fënga këŋo ala ajo ga këbi šoñ bër enëng endëbi bën eni teb emedën ed šagale owun or Sesar el. Bëte gë andexëm ko wacayand Afexën do emun endëbi.»

³ Ata Pilat wëka këŋo Yesu: «Wëj nde ex emun end Bëšëwif eŋ?» Yesu yaka ko: «Wëj wac ke de mondako!»

⁴ Pilat fel këbi bëšadaxan bëlëngw bën do gë dek amëxwër aŋ: «Wëno amena and këmo nëpaxën ala ajo ame wat ex na.»

⁵ Barikan bën ga xemëna këni, këni rend: «Ašoñ këbi šoñënd bela bën eni nöp owun orewën ol, dek ebar ed Yude el këbi sëyalind mondako ga ŷanaw ko gër ed Galile, xali gër Yerusalem ro.»

⁶ And wël ko eŋo aŋ, Pilat wëka këbi ba Yesu Agalile exo. Yaka këno mëne go dëŋ ex.

⁷ Pilat ga wata ko mēne Yesu ar gēr owun or Erod, emun end gēr ebar ed Galile eṅ, hi ko fel kēbi eno mēlan gayik baḡe baṅo na gēr Yerusalem yow baxo.

End gēr yangana ir Erod eṅ

⁸ Erod nēngandēra kēṅo and wat kēṅo Yesu aṅ. Enimin, elod anēka fo ṽandi baṅo eṅo nang gayik awēl baxo wēlënd bend ko rind beṅ do ayar baxo yarēnd eṅo wat ga ko ri ecarax.

⁹ Ata Erod wēkara kēṅo xali Yesu, bari gematak aṅo yaka bana.

¹⁰ Bēšadaxan bēlēngw bēn do gē bēšalen bēn xemēna kēni kēno nagašandērand Yesu.

¹¹ Erod gē bēnekona bērexēm bēn rixēra kēno eṅo yepēnaxēn. Erod, and lēšera kēṅo xali fed kēṅo aṅ, šuf kēṅo ocud ombarax ang emun fo. And fed kēṅo aṅ, šēñēta kēbi eno bakali gēr Pilat.

¹² Yatijo hi bani odawo Erod do gē Pilat, xarak bērangoyēra ebani.

End kiti ind Yesu eṅ

¹³ Ga ḡateli kēno Yesu, Pilat wāc kēbi bēšadaxan bēlēngw bēn, gē bēxarēk bēn do gē bēr hi bax na bēn.

¹⁴ Re ko: «Wēn wēlanēgu ke ala ajo do re kēn mēne mēṅ kēbi šoñēnd bulunda in. Ax gi ex na nde ogēs odewēn dēṅ wēkara kēmo? Wēno cēṅ amo kor na monēp gē bend nagašandēra kēno wēn beṅ.

¹⁵ Bēte Erod dēṅ aṅo korēguw ex na eṅo nēp mēṅ bakalixēnēgu kēṅo gēr ndam ro. Amena ax gi ex na and kēmo laḡaxēn.

¹⁶⁻¹⁷ Ocoroḡa odam ok kēmēni sebēn eno ceḡēra do motebēt.»

¹⁸ Ata na xeṽ kēni šor: «Tebētēlo Barabas! Tebētēlo Barabas do eyo ḡaw aṅo!»

¹⁹ Xarak Barabas ijo andepēra hi baxo gayik axoyēn xoyēn banēbi mēṅ gē bošandaḡ bēlēngw bēr angol bēn do wēreli banēbi xali laḡ kēno ala.

²⁰ Pilat wēka kēbi gašēxe ba noṽo sana kēno eṅo, xarak mēṅ Yesu ṽandi baṅo eṅo tebēt.

²¹ Ata yaka kēni šor: «Ali, pikalo gēr kērēwa! Pikalo gēr kērēwa!»

²² Wēka kēbi bēte atasēn aṅ: «Ineḡa wēn ko? Ga re kēme amena amo wateli ex na and kēmo laḡaxēn. Asebēt kēmo sebēt and kēno šeḡēra ocoroḡa aṅ.»

²³ Aṅo xeṽ kēni kaš-kaš mēne eṅo pika.

²⁴ Ata Pilat wā ko ex gi ang wēka bani ak.

25 Pilat sebët kënjo Barabas, ar fëra bano gayik ala laŵ baŋo yatir xanin bani emer gër angol an. End Yesu eŋ cëŋ, seb këbi ocorođa ok eno dixëra ang ŷandi këbi ak.

End gër kërëwa eŋ

26 Ocorođa ok ga këno wëla Yesu gër ed këno fikax, fed këni gë Simoŋ Ibësiren ga hiw ko gër ošënga. Ga nëŷali këno, lapara ko osëx or këno fikaxën Yesu ol do kënjo sëfand Yesu gë andepoy.

27 Ata enga end bela kënëbi sëfand. Bësoxari bën ga këno ŷawŵ Yesu këni renitand.

28 Yesu and nëkona këbi aŋ, re ko: «Wën bësioxari Bëyerusalem, tesin endewën eŋ do gë end obaš orewën eŋ, kërëne ñawŵ na wëno!»

29 Në eyow ex bakey band kën ŷana end dend: “Nëngandëralebi bësioxari bëboroxok bën, bër elod ani dëŵ ex na do elod ano yerin ex na itox bën!”

30 Amëd aŋo, bela bën are këni ŷana ani dend: “Osënd wëcaninëbo! Bëtënd wëginëbo!”

31 Ga këne narënënd ako wëno ar ex osëx ošëkët an, kaš kënun narëndëra wën bër ex otëx oŋaŷëk bën.»

32 Yatijo, bërëk bëxi banëbi wëlalind gë Yesu enëbi dawëx.

33 And ñat këni gër ed bani wăcënd «Egor» aŋ, fika këno Yesu mërëxand ir bërëk bëxi: aŋat gand liŵ, ajo gand šame.

34 Ata Yesu ko rend: «Faba tebanëlëbi, gayikwa ani nang ex na er këni rind in.» Ocorođa ok ri këni bëñak ani cetëraxën banjëm bandexëm baŋ.

35 Bulunda ir Bëšëwif in xwëšaraw këni ler na do kënëbi nëkonënd. Barikan bëlëngw bën ga këno lëš Yesu këni rend: «Ga babi fexën wa bešëxen bën, pexënayalexo gë andexëm dëŋ angëmëne mëŋ ex ar yata kënjo Kaxanu an!»

36 Alëš bano lëšënd bëte ocorođa ok; and këno sëka aŋ, eno nën ngoy iŋerëk

37 do ani dend: «Angëmëne wëj ex emun end Bëšëwif eŋ, pexënayal gë andey dëŋ!»

38 Oñëgw fikali bani na në ingomb gomb yabët gaf irexëm in mondako: «Ajo ro ex emun end Bëšëwif eŋ.»

39 Ata arek aŋat gër bër fika banëbi gë Yesu kënjo širënd: «Ax gi ex na nde wëj ex Afexën an? Pexënayal gë andey eyëbo pexënoxën biyi bëte!»

40 Barikan arek axinëm an kënjo xexënd mondako: «E wëj ba ayo yëdand na nde Kaxanu? Ax gi ex na nde andamat nëp kënëbo?»

41 Biyi cëŋ, er hi këbo ijo šenene ex, gayikwa oxeyë orebi fo bakaxënënd. Barikan mëŋ ŷoweŷ axo men ex na.»

42 Ata re ko bête: «Yesu, këla, kwitayi de axwita wëno yatir këy bakaw gër ngwën gë owun orey ol.»

43 Yaka këjo: «Awël nde, ðal in këmi felënd, doro dën wëj gë wëno aňat ke ħate gër arayen.»

44 Anëka bax ħatënd eňan eň keň gër gaf ga šamëđanëk dek ebar el xali hik poxoš gaf in:

45 Eňan eň ašilipa šilipa bax. Ata ħesik cidët anjëm amëgax and bax wedind lëngwe ir Aciwš and Kaxanu aň.

46 Aňo xeŷ ko Yesu: «Faba, anëka këmi wšašëlind angoc andam aň.» Ga yeyan ko na mondako, kwël xoti ko.

47 Alëngw ar ocorođa an ga wat ko ang šës ko Yesu ak, šëkwa këjo Kaxanu mondako: «Enimin, ala ajo ar šenene ebaxo.»

48 Amëxwër and bër yow bax onëkon aň, këni renitaxënd tar fëña in ga wat këni mëne anëka xor këjo Yesu.

49 Dek bër nang baňo Yesu bën, gë bësoxari bër laňëtaraw baňo elod gër ebar ed Galile bën xwëšara këni nacët ako do këno nëkonënd.

End gër aňeg eň

50 Gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif, asošan ar gë onden, ar šenene ebax na do bano wăcënd Yosef.

51 Gër Arimate, angol and Bëšëwif, xaniw baxo; axo gixeli bana gër bër xiti baňo do narëndëra baňo Yesu ga baxo šëninind owun or Kaxanu ol.

52 Mëň ye bax gër Pilat xara këjo eman end Yesu eň.

53 Pilat ga wă ko, Yosef fedali ko eman eň. Fëlëra këjo gë këpas, do wëxëta këjo në ŷeg ir fës bani në aparëfac, gër ir elod ala ano mëxwëtaxën bana.

54 Yatijo bax ŷanand akey and eteyëta aň do Bëšëwif bën anëka bani xëňënarand.

55 Bësoxari bër laňëtaraw baňo Yesu elod gër ebar ed Galile bën, ga sëfa këno Yosef, wat këni ŷeg in do ang wëxëta këjo ak.

56 Ataň wăŷi këni eni barërax ogu onëngax do gë angiri eni košaxëned gër eman end Yesu. Ata ang rek acariya and Moyis ak, fëb këni akey and eteyëta aň.

24

End ekani ed gër ecës eň

1 Yatir akey aňanar and loxo, bësoxari bër ebax bësëfan bën ye këni mopëđ gëbër gër ŷeg ir Yesu ga wëla këni ogu onëngax ond šutëra bani oň.

2 Sëk këni angaŷ and wedi bax lilaya ir ŷeg aň ga xënik gë bebët.

3 Ga lil këni gër ŷeg, nema këni eman end Axwën Yesu eň,

⁴ ata welandëra këbi. Aŋo ŝanayaxën kënëbi bësosan bëxi gë banjëm band jing-jing.

⁵ Ga yëdara këni, bësoxari bën, rën këni do fab këni laŋ ebar el. Ata bësosan bëjo wëka kënëbi: «Ineŋa këno ŝalaxënënd abëngw an gër bësësək ro?»

⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko gër ecës. Kwitayin ang baŋun felënd and hi ban gër ebar ed Galile ak.

⁷ Ga baŋun felënd mëne afo eno dëxw mëŋ Asëniŋ ar ala an gër bëwendëran do eno pika gër kërëwa exo cës. Barikan, axani ebax exo kani gër ecës akey atasën aŋ.»

⁸ Ata xwita këni bësoxari bën mëne mondako dëŋ felëra babi Yesu.

⁹ Ga ŝan këni na gër yëg, baka këni eni tēfētërax dëk eŋo gër bësëfan epëxw gë abat do gër dëk bësëfan bësëxe bën.

¹⁰ Er hi bani: Mari Madëlen, gë Yowana, gë Mari nëm ir Ŝak do gë bësoxari bër laŋët babi bën reyax këni gër oparëxanda od Yesu mëne go dëŋ ex.

¹¹ Barikan oparëxanda ok ani kwëta bana eyeyan ed bësoxari el. Er bani yëland anëx ex.

¹² Ata xwiriŝ Piyer hër ko xali gër yëg. Ga yëkwa ko lëf, wat ko gër ebar ebun ed bënjëm bënd ŝeriraxën bano Yesu bëŋ. Ata wāyī ko kwël ga ŝaran këŋo endey eŋo.

End bësëfan bëxi eŋ

¹³ Do kwël yatijo fo, bësëfan bëxi bër Yesu xani bax gër Yerusalem këni yend gër ingol ind këni wăcënd Emawus, në bapakan epëxw gë amat.

¹⁴ Tar fëña in bani xanarënd bend Yesu bëŋ.

¹⁵ Ga këni rendëra, Yesu mëŋ dëŋ ŝoma këbi do kwël këni sēfērënd.

¹⁶ Aye dëŋ bano watënd barikan afod fod babi do bani sēkwanënd eno kwita in.

¹⁷ Ata wëka këbi: «Bend ine ngwa kën xanarënd tar fëña in?» Ga logën këbi, xwëša këni.

¹⁸ Yaka ko ar bano wăcënd Këlewopas an: «Wëj gabat ex ar yow bax gër Yerusalem an do nem këy er xucak bakey baŋo in?»

¹⁹ Ata wëka ko bëte: «End ine ngwa?» Yaka këno: «End Yesu Ibënasaret eŋ wa. Gër ogës od Kaxanu do gër od bela, ala wënel ar bax rind becarax ebaxo do babi sëyalirand Bëyisërayel bën gë or gapak.

²⁰ Bëŝadaxan bëlëngw bën do gë bemun bendeŋi bëŋ lëxw baŋo eno nëpaxën do eno dāwaxën mopika gër kërëwa.

²¹ Biyi cëŋ ako yëla bami mëne mëŋ ex ar la wënegu baŋo Kaxanu an ebi dacët bulunda ir Isërayel in gër otaxan od

bërançoŷëra andebën. Do doro ex akey atasën aŋ elod ga xucak beŋo dek.

²² Dal ex mbaŋ dëŋ ŝaran këbo er reya këni bësoxari bërëmar, bër enga endebi in. Aye ye bani gëbër fo gër yëg ir Yesu.

²³ Ga nema këni eman endexëm eŋ, bakaw këni, felati kënebo mëne omeleka ŝanayaxën këbi do re këni mëne abëngw exo.

²⁴ Aye ye bani bëte bësefan bërëmar gër yëg do sək këni beŷ bën ang reya këni bësoxari ak. Bari mëŋ ano watëgu ex na.»

²⁵ Ata re ko Yesu: «Wën and fod këŋun dëŋ ex de! Owëkw orewën oŋ aleg legëk ekwëta ed dek bend reya këni bëlaŵënel bër Kaxanu el!

²⁶ Ax gi ex na nde ako bax exo toro Afexën an, damana exo bakanaxën enjaran endexëm eŋ?»

²⁷ Ga yana ko Yesu gër bakayëta band Moyis do gër dek band bëlaŵënel, faÿën këbi bendexëm beŋ ebi pënixën.

²⁸ Ga këni fiat gër Emawus, Yesu yandi këŋo exo kuca.

²⁹ Ata bësefan bëxi bën xara këno eŋo key na. Re këni: «Bayine ro, në ecëla ex eñan eŋ, anëka wëdëk!» Ata wä ko do kwël fiat këni gër ndebën.

³⁰ And yëpa këni gër eyambëran aŋ, Yesu wëd ko amburu aŋ, ŝëkwa këŋo Kaxanu, hëbëndër ko do ŝet këbi.

³¹ Amëd aŋo fëdët këbi onden oŋ, ata xwita këno, barikan na dëŋ nem këno bëd-bëd.

³² Ata këni wëkarënd: «Abaxi hi na nde ñar gër emëkw and bafo felërawënd gër fëña aŋ, do and bafo faÿënënd Oñëgw Omënëk aŋ?»

³³ Ga xani këni na, baka këni kwël gëmëd fo gër Yerusalem. Sëkëx kënebi bësefan epëxw gabat bën gër ed barër bani, gë bër bafi sëfarand bën.

³⁴ Ata xacali kënebi mëne enimin Axwën Yesu axani dëŋ xani ko gër ecës do mëne Simoŋ ŝanayaxën këŋo.

³⁵ Bën bëte reya këni mëne gë Yesu sëfërëx bani xali fiat këni gër ndebën, do mëne gër eyambëran fo xwita këno and hëbëndër ko mburu aŋ.

³⁶ Ani ŋata bana eŋo, Yesu ŝanayaw ko mëŋ dëŋ mërëxand, do fel këbi: «Kaxanu yëlëŋun wa aketëxeta aŋ!»

³⁷ Na lëk këbi anjÿ atëm do këbi rëgëndërand gayik er yëla bani angoc andexëm aŋ ex.

³⁸ Barikan mëŋ wëka këbi: «Ineŵa wëlandëraxën këŋun gër owëkw orewën? Ineŵa bayik an kwëta ex na mëne wëno dëŋ ex?»

39 Někoyin otaxan ok gë osapar oŋ, wëno dëŋ ex. Dëkërayine tan! Aye nang kën mëne angoc axo gi ex na gë eman ang këne watënd ak.»

40 And yeyaneli këbi mondako aŋ, wāsindëra këbi bambënut baŋ gër otaxan do gër osapar.

41 Ado ga nëngandëra babi ani ma ba na pere mëne Yesu dëŋ ex. Ata mëŋ wëka këbi: «Eyamb yamb nde ex na?»

42 Yël këno aton and ekan ebëkawëka.

43 Ga xana ko, yak këŋo ogës odebën dëŋ.

44 Ata re ko: «And hi bane në erebat aŋ, afel bamun felënd mëne aŋata kë ŋata dek beber yëgw këni gër acariya and Moyis gë bëlawënel bër Kaxanu bën do er rek gër Calemoñëw endam in.»

45 Ata na dëŋ fërëtën këbi onden ond ebi pënixën er rek akayëta and Kaxanu in.

46 Ata fel këbi: «Mondako ga yëgw këni gër akayëta and Kaxanu mëne wëno Afexën an, anarëndëra ebax ene narëndëra xali, ene daw. Barikan me kani gër ecës yatir akey atasën aŋ.

47 Do end enëngwët ed ola eŋ, gë end eteban ed beñëŋenax eŋ, bësëfan bërëxëm bën afemëra këni yana eni pemërand gër oŋac orexëm gër dek benëng bend bela, ga yana yana këni gër Yerusalem.

48 Wën bësëfan bën ex bër otede ok.

49 Er beya baŋun Faba in alawëneli këmun lawëneliw. Cëniyin gër angol and Yerusalem xali eŋun yël Kaxanu panga indexëm ind yaŋ in.»

End Yesu yaŋ gër orën eŋ

50 Ga xucak eŋo, Yesu wëla këbi bësëfan bërëxëm bën gand ingol ind Betani. Yën ko otaxan ok do këbi šalenënd.

51 Nand babi šalenënd na, kwël dëŋ këni sebëtarënd, ga ko šëg end orën eŋ, xali šilipax ko.

52 Amëd aŋo šale këno do baka këni gër Yerusalem gë onënga osëm.

53 Key yo key bani fedërënd cale in gër Aciw and Kaxanu do bano šëkwand Kaxanu.

Atëfëtan and Yesu ang ýëgw ko Şaş Lilaya in

Akayëta aňo, Şaş, asëfan abat ar Yesu Kërisët, ýëgwëk. Areya ko reyand mëne Yesu ex Eyeyan ed hik ala el. Mëñ ex Asëñiŵ ar Kaxanu an, Afexën ar beya baxo Kaxanu alaŵënëli këño lawëneliw gër ngwën an. Gër akayëta aňo becarax benjongëbeki bend ri ko Yesu eni maxën bela bën mëne mëñ ex Asëñiŵ ar Kaxanu an. Gayikwa ar kë ŵa mëne Yesu ex Asëñiŵ ar Kaxanu an, kë şotënd aniyand din ir din and ŵëlawënegu këbi benëng bend bela beñ dek gër ebar ro. Er ex gër akayëta in:

End eyeyan ed Kaxanu do gë epemëra ed Şaş Batis eñ:
1.1-34.

End eyata ed bësëfan eñ: 1.35-51.

Becarax benjongëbeki bend Yesu beñ: 2.1-12.50.

End ecës ed Yesu do gë ekani ed gër ecës eñ: 13.1-20.1-10.

End canaya ed Yesu gër bësëfan bërëxëm ak: 20.11-21.25.

End eyeyan ed Kaxanu eñ

¹ Elod gër ýanar hik eyeyan el, do Eyeyan el ebax gë Kaxanu, do Eyeyan el hik Kaxanu.

² Elod gër ýanar hi këni, Eyeyan el do gë Kaxanu.

³ Er ex yo gë mëñ ri ko Kaxanu, do ýoweŵ ax gi ex na er bayik axo di ex na gë mëñ.

⁴ Gër eyeyan elo şanëguk aniyand aň, do aniyand aň ex angoben and bela aň.

⁵ Angoben aň ñobak ecamëdan el, do ecamëdan el aňo kwëtaya ex na.

⁶ Akey amat, ñatëgu ko ala, ga lawënegu këño Kaxanu, oŵac orexëm ol ex Şaş.

⁷ Mëñ yow bax exo gi sede, eni kwëtaxën angoben aň dek bela bën.

⁸ Şaş ayow fo yow baxo exo gi sede ir angoben in axo gi bana mëñ dëñ angoben aň.

⁹ Eyeyan el ex angoben and dal and këño ñoband ala ar ex yo aň; ayow yow bax gër ngwën.

¹⁰ Ayow yow bax gër ngwën, barikan ngwën in elod aňo nang ex na, xarak Kaxanu, paß gë angoben ri ko ngwën in.

¹¹ Angoben aň yowëk gër ebar edexëm, do bërëxëm bën ñëp këni eno kwëtaya.

¹² Barikan, bër xwëta këjo bën dek, bër xwëtak oŵac orexëm bën, këbi yëlënd panga ind eni gixën obaŝ or Kaxanu.

¹³ Kaxanu dëŋ ri këbi obaŝ orexëm gë oñandi odexëm ok, ax gi ex na gë oŝat do gë oñandi od eman, ax gi ex na ang këno rëwënd ala ak, ax gi ex na dëŋ oñandi od ala.

¹⁴ Eyeyan ed Kaxanu el hik ala, lëg ko gër ebar edebi, wat këmi enjaran endexëm eŋ, enjaran en Asëñiŵ ar tañ, ar xaniwëk gër Faba Kaxanu eŋ, yëm ko gë oyekax ol do gë däl in.

¹⁵ Ata Ŝaŋ Batis ga ko reya poyoma endexëm eŋ, xeŷ ko: «Mëŋ ex ar bame rend: “Ar ke sëfëgund an, lëngwatëgu ke gayik mëŋ anëka hi ko d’amana me gixën.”»

¹⁶ Ata biyi dek këbo yëlënd dek oyekax orexëm ol do këbo baŝënënd key yo key.

¹⁷ Gayikwa acariya aŋ paß gë Moyis yowëk gër ngwën, oyekax ol do gë däl in yowëk gë Yesu Kërisët.

¹⁸ Elod ala aŋo wat ex na Kaxanu, barikan Asëñiŵ ar tañ an, ar pëlot gër yomb irexëm an fo nangën këbo.

End osede or Ŝaŋ Batis eŋ

¹⁹ Baxëtin osede or reya baxo Ŝaŋ Batis gër Bëŝëwif bër xaniw bax elod gër Yerusalem ga lawënëgu kënebi bëŝadaxan do gë bërändëwëra and Lewi, eno mëkara mondako: «Wëj noŷo wa hi këy?»

²⁰ Ata mëŋ axo yax ex na, yaka këbi fac: «Wëno, ame gi ex na dë Afexën an!»

²¹ Wëka këno bëte: «Noŷo cëŋ hi këy? Ba wëj nde ex Eli?» Yaka këbi bëte: «Ali, ame gi ex na Eli.» Re këni bëte: «Do wëj nde ex alawënel ar Kaxanu ar bax yowënd an?» Yaka këbi: «Bëtëdën!»

²² Aŋo re këni: «Noŷo wa hi këy? Mi bakaxën gë eyaka gër bër lawënëgu këbo! Wëj dëŋ noŷo këy rend hi këy?»

²³ Yaka ko Ŝaŋ:

«Wëno ex oniŵ or kë xeŷënd gër ladawe ol, Wëno kë rend: “Dëbëtin fëña ir Axwën in”, mondako re baxo alawënel Esayi[☆]».

²⁴ Ata bërolawën bër wëkara bën Ofariŝeŋ ebax.

²⁵ Wëka këno: «Ine cëŋ këyëbi buyixënënd bela bën gayikako ay gi ex na Afexën an, ay gi ex na Eli, ay gi ex na bëte alawënel ar kë yowënd an?»

²⁶ Ŝaŋ Batis yaka këbi: «Wëno gër men këmëni buyind bela bën. Barikan, ala ex na mërëxand irewën, ar ano nang ex na; mëŋ ke sëfëgund!»

☆ 1:23 1.23 Esayi 40.3

27 Wëno ado axe ñap ex na me pët ogux od ßaped ßandexëm ok.»

28 Mondako xuca bax eŋo gër ingol ind Betani, ekeg Yurëden in, gër ed babi buyirand Ŝaŋ Batis bela.

End ŝadaxa eŋ

29 Në ecan ijo, Ŝaŋ Batis watëgu këŋo Yesu ga ko yow. Ata fel këbi bër xeta baŋo bën: «Nëkodo ar këŋo ŝadaxa Kaxanu exo dëxëtaxën amena and ngwën an*.

30 Mëŋ bamo rend: “Ar ke sëfëgund an lëngwatëgu ke gayik mëŋ anëka hi ko d’amana me gixën.”

31 Wëno amo nang bana. Eno nangaxën bulunda ir Isërayel in këmëni buyixënënd bela bën gër men.»

32 Ŝaŋ Batis areya reya baxo bête: «Awat wat këmo Angoc Amënëk aŋ ga ko fedaw, elod gër orën, ang edëxwëte epešax fo, lapa ko gër ndexëm, do ßayi ko laŋ gër ola orexëm.

33 Wëno dëŋ amo nang bana. Ar lawënëgu ke mëni buyind bela an fel baxe: “Ar këyo wat ga lapaxën këŋo Angoc Amënëk aŋ, do exo ßayi laŋ gër ola orexëm kë buyind gë Angoc Amënëk aŋ.”

34 Awa wëno ga wat këmo këme reyaxënënd mëne mëŋ ex Asëñiŵ ar Kaxanu an.»

End bësëfan bëyanar eŋ

35 Në ecan ijo, Ŝaŋ Batis gë bësëfan bëxi bërëxëm ßaka këni gër ed babi buyirand bela.

36 Ata Ŝaŋ Batis, ga wat këŋo Yesu ga ko xuca, re ko: «Nëkoyino wa ar këŋo ŝadaxa Kaxanu an!»

37 Bësëfan bëxi bëjo ga wël këno, sëf këno kwël Yesu.

38 And nëkona ko aŋ, wat këbi ga këno sëfa. Ata wëka këbi: «Inëwa kën ŝaland?» Yaka këno: «Rabi» (Asëyali), mi nang gër ed lëg këy yandi këbo.

39 Ata re ko Yesu: «Awa yowën en nang.» Ga sëfa këno eni nangëx gër ed lëg ko, ßayix këni gë mëŋ xali eñan eŋ poxoš gaf in.

40 Andëre, abinëm ar Simoŋ Piyer, ebax asëfan abat gër bëxi bër wël baŋo Ŝaŋ Batis do sëfa bano Yesu bën.

41 Ga yen këŋo pere Simoŋ, ar acël amat gë mëŋ an, felëgu këŋo: «Biyi anëka watëgu këmo wa Afexën an» (Kërisët).

42 Ata Andëre wëlaw këŋo gër Yesu. Ga fabër këni gë Simoŋ, Yesu re ko: «Wëj ex Simoŋ, asëñiŵ ar Ŝaŋ! Gërëgako, Kefas nëngwët këmi.» (Ekaŷ).

* 1:29 1.29 Ar ex gi moŋateli: Nëkoyino xondo ir edafe ir këŋo ŝadaxa Kaxanu in.

⁴³ Nē ecan ijo, Yesu xani ko ond gēr ebar ed Galile oŋ, do fed kēni gē Filip. Yesu fel kēŋo: «Tēfēle wēno.»

⁴⁴ Filip, Abetēsayida hi baxo, angol amat gē Andēre do gē Piyer.

⁴⁵ Filip ga yen kēŋo Natanayel fel kēŋo: «Biyi anēka wat kēmo wa ar re kēno gēr acariya and Moyis do bakayēta band bēlaŋwēnel an: Yesu Ibēnasaret, asēñiŋ ar Yosef an.»

⁴⁶ Ata re ko Natanayel: «Ine? Enjekax end fe ngwa kē xaniw gēr Nasaret?» Yaka ko Filip: «Yow eyo wat!»

⁴⁷ Yesu wat kēŋo Natanayel ga ko yow gēr ndexēm, re ko: «Dodo nēkoyino Ayisērayel ar dāl an! Anēx ax gi ex na gēr ndexēm.»

⁴⁸ Wēka kēŋo Natanayel: «Feye ngwa nang kēye?» Ata re ko Yesu: «Damana exi yenēli Filip gogo nde wa wat bami moyēpa dila gēr andan.»

⁴⁹ Aŋo re ko Natanayel: «Asēyali, awa wēj ex Asēñiŋ ar Kaxanu an! Wēj ex emun end bulunda ir Isērayel eŋ!»

⁵⁰ Re ko bēte Yesu: «Ba gayik afel fel kēmi dila gēr andan wat bami nde xwētaxēn kēye, awat kēy wat bend xucak eŋo.»

⁵¹ Re ko bēte Yesu: «Dal in kēmun felēnd, awat kēn wat orēn ol fol do omeleka od Kaxanu ok ga kēne semēra wēno Asēñiŋ ar ala an, oko yaŋ yaŋ, oko gēd gēd.»

2

End ecarax eñanar eŋ

¹ Ga xucak bakey baki, hik ekana gēr ingol ind Kana, gēr ebar ed Galile. Mari, nēm ir Yesu na baxo.

² Ga ŋac kēno Yesu gēr ekana elo, yow ko mēŋ bēte gē bēsēfan bērexēm ak.

³ Ga xwētək ngoy iŋ, nēm ir Yesu sēka kēŋo, re ko: «Ngoy abi bo ex na dē!»

⁴ Yaka kēŋo Yesu: «Asoxari, ineŋa bar ke wēj gē wēno gēr endey eŋo? Apēxēd andam aŋ ax yow ex na pere.»

⁵ Mari fel kēbi bēriyenin bēn: «Diyidēn er kēŋun fel yo!»

⁶ Ata gēr iciŋ iŋo bapeya banjongamat band oxaŋ ofēsēpēs hi bax na. Gēr bapeya baŋo bani yifēnd men ond bani nebaraxēnēnd Bēsēwif oŋ, ang rēp bax ak. Apeya kala gwēr oditēr keme ašand. ⁷ Ata re ko Yesu: «Yifin tan men oŋ apeya kala cēm.» Yifēra kēni cēm cēm.

⁸ Re ko bēte: «Dēmbēnino gērēgako enjar end ofēna eŋ exo tēyix.» Rēmbēn kēno do yēlēx kēno.

⁹ And sēyi ko enjar end ofēna aŋ, men oŋ nēngwētək ngoy, (axo nang bana feye xaniwēk ngoy iŋo, xarak bēriyenin bēr rēmb bax men bēn anang nang bani).

10 Enjar end ofëna eŋ w̄ac këŋo icën iŋ, re ko: «Oko wěj ay nang ex na nde mëne and këy nęcët ngoy inëngax xali ebi kor bela aŋ, anëbi tëndënd na bête? Do wěj këy nęcëtëgund ngoy inëngax iŋ xali gërëgako.»

11 Mondako ri baxo Yesu ecarax eňanar eŋ gër ingol ind Kana, gër ebar ed Galile. Mondako w̄asin babi enjaran endexëm eŋ bësëfan bërëxëm bën, ata xwëta këno.

12 Ga xucak ekana el, Yesu baka ko gër angol and Kafarënewum. Sëfër këni gë nëm, gë bobinëm do gë bësëfan bërëxëm bën. Bakey bapënëfëne fo rix bani.

End Yesu gër Aciw̄ and Kaxanu eŋ

13 Ofëna or Apexa or Bëšëwif ol d̄am hi bax. Ata Yesu ko yend yaŋ gër angol and Yerusalem.

14 Ga ñat ko, sək këbi bëfan bër oxey, gë bër opeŷ, gë bër olëxwëte do gë bënëmb bër kodī gër yangana ir Aciw̄ and Kaxanu, dila në baner.

15 Na ga lëkw ko ongux w̄ayëra këbi d̄ek eni can yangana ir Aciw̄ and Kaxanu in, gë opeŷ ak, do gë oxey ak. Yamëra ko bakwëtaya band bënëmb bër kodī baŋ, ata yišarëk batama baŋ.

16 Fel këbi bëfan bër olëxwëte bën: «Nęcëtin bebijo ro! Ba an nang ex na nde mëne Aciw̄ and Faba aŋ and cale ex, do wën nëngwët kën aciw̄ and apanëraxën?»

17 Ata bësëfan bërëxëm bën xwita këni oňëgw od rek: «Ebalëkënali ed Aciw̄ andey el, ang xodux fo ke šorënd*!»

18 Ata bëlëngw bër Bëšëwif bën fel këno Yesu: «Afo ey di ecarax mi nangaxën mëne wěj aŋap ŷap ki eyëbi ŋw̄ayënd bela bën gër Aciw̄ and Kaxanu!»

19 Yaka këbi: «Ñamin tan Aciw̄ and Kaxanu aŋo do wëno me kanin në bakey batas.»

20 Re këni bête bëlëngw bër Bëšëwif: «Ba ay nang ex na nde mëne bëniy ofëxw onax gë bënjongimat bayaxën këni Aciw̄ and Kaxanu aŋo? Do wěj këy rend bakey batas fo këy ri kaninaxën?»

21 Barikan, Yesu ga yaka këbi mondako end Aciw̄ and Kaxanu and baxo rend eŋ, end eman endexëm eŋ baxo yeyanënd.

22 And xaniw ko gër ecës aŋ, bësëfan bërëxëm bën xwita këni eyeyan elo, ata xwëta këni Oňëgw Omënëk ok do gë er babi fel Yesu in.

23 And hi baxo Yesu gër Yerusalem, gër ofëna or Apexa aŋ, bëranjëm xwëta baŋo ga këni wat becarax bënd baxo rind beŋ.

24 Bari Yesu abi kwëta bana gayik d̄ek fo nang babi,

²⁵ ax gi bana eno pel end ala gayikwa gë andexëm dëñ baxo nangënd er ex gër emëkw ed ala in.

3

End Yesu do gë Nikodem eñ

¹ Alëngw ar Bëşëwif ebaxëna gër engä end Ofariseñ ar bano wăcënd Nikodem.

² Akey amat, ye ko gëmëd gër Yesu re ko: «Asëyali, aye nang këmi mëne wëj Kaxanu lawënëgu ki eyëbo tëyali endexëm eñ. Ala ax kor na exo di becarax bënd wateli këmi beñ angëmëne ani bar ex na gë Kaxanu.»

³ Yesu yaka këño: «Dal in këmi felënd, ar ano dëw ex na gaşëxe an axo kor na exo wat owun or Kaxanu ol.»

⁴ Ata re ko Nikodem: «Mondake ko xor ala eno dëw gaşëxe and ko xar añ? Axor nde ko xor exo baka gër acël and nëm eño dëwaxën gaşëxe?»

⁵ Yaka këño bête Yesu: «Dal in këmi felënd, ar ano dëw ex na gë men do gë Angoc an, axo kor na exo dîl gër owun or Kaxanu.»

⁶ Ar rëw këño ala an, ala fo hi ko do ar rëw këño Angoc and Kaxanu an, ar angoc hi ko.

⁷ Wëj kërexi caran na end re këme afo enun dëw gaşëxe eñ.

⁸ Ekoc el gand ed këño yandi kë xocënd do awël fo këy wël ga kë rëm. Bari ay nang na ba feye xaniwëk do ba feye kë yend. Awa mondako fo ex end ar rëw këño Angoc and Kaxanu eñ.»

⁹ Ata wëka ko bête Nikodem: «Mondake kë xor ex gi eño?»

¹⁰ Yaka këño Yesu: «Oko, wëj këbi sëyalind end Kaxanu eñ bulunda ir Isërayel in nde do nem këy eño?»

¹¹ Dal in, këmi felënd biyi end nang këmi këmun sëyalind, osede orebi ol end wat këmi ex! Bari wën an mand na er këmi reyand in.

¹² Angëmëne në edeya me bënd gër ebar ro beñ wën an mand na do mondake kën wă bënd yañ gër orën beñ?

¹³ Elod ala axo ye ex na yañ gër orën; wëno Asëñiñ ar ala an fo fedawëk.

¹⁴ Ang xaw bano Moyis andën and yawale gër ladawe ak, mondako fo këne xaw wëno Asëñiñ ar ala an

¹⁵ do ar ke xwëta yo aşot ko şot anıyan and din añ.

¹⁶ «Gayikwa Kaxanu mban ñan këbi bela bër gër ngwën ro bën, mëñ yëlxën këbi Asëñiñ ar tañ arexëm an, do ar këño xwëta yo exo cot anıyan and din añ.

17 Enimin, Kaxanu ebi pexënaxën bela bën lawñëngu këŋo Asëñiŵ arexëm an gër ngwën ro, ax gi ex na ebi nëpaxën.

18 Ar këŋo xwëta Asëñiŵ ar Kaxanu an aŋo nöp na. Bari ar aŋo kwëta ex na an anëka nöp këŋo gayik axo kwëta ex na oŵac or Asëñiŵ ar tañ ar Kaxanu ol.

19 Awa në eŋo këbi nëpaxën Kaxanu: ga yowëk angoben aŋ gër ngwën ro, bela bën şus këni, do ðan këni ecamëðan el gayik beber këni rind bën ax ye ex na.

20 Ata ar kë wëndërand an kë şusënd angoben aŋ, do axo təkand na këdi kë fëlëtar beñëŋenax bend ko rind beŋ.

21 Barikan, ar kë rind end ðal an kë səkand angoben aŋ eni wataxën bela bën mēne beber ko rind bën gë Kaxanu këni rind.»

End or gapak or Yesu eŋ

22 Ga xucak eŋo, Yesu gë bësëfan bërëxëm bën ye këni gër ebar ed Yude, xeyërax këbi fën bakey do kënëbi buyind bela bën.

23 Şaŋ Batis, gër ed këbi buyind bela bayi baxo gër Enoŋ, ler gër ingol ind Salim gayik mbaŋ ebax men oŋ. Fën bani yend bela bën ebi buyix.

24 Amëd aŋo ano përa bana pere Şaŋ Batis.

25 Ata akey amat, bësëfan bërëxëm bën këni şampërend gë Aşëwif abat end mondake këni rind ewunëtan el.

26 Ga sëka këno Şaŋ Batis, re këni: «Asëyali, ar yow bax ekeg ed Yurëdeŋ xali reya bay endexëm an, në ebuyi ebi ðe bela bën do ðek mëŋ fo këno sëfënd.»

27 Ata Şaŋ Batis yaka këbi: «Ala an er şot ko yo, orën ol yël këŋo.

28 Wën dëŋ awël wël këne ga këme reya mēne ame gi ex na Afexën an, alëngwa fo lëngwaw exe tēfëraxënegu.

29 Icën iŋ wa këŋo xanand endënaŵ end eñer eŋ, ax gi ex na lawo ir këŋo laŋët in. Alaŋëta an, alaŋët fo këŋo laŋëtënd, do mbaŋ këŋo nëngandërad ga këŋo wëlënd icën iŋ. Mëŋ ex, wëno ðek hi këme onënga ol.

30 Ado wëlil exo mëŋ do wëno ene kwëya bela bën.

31 «Ar xaniwëk yaŋ gër orën an yëmbëta këbi ðek bela bën. Ar gër ebar an, ar gër ebar fo ex do end gër ebar fo ko yeyanënd. Ar xaniwëk yaŋ gër orën an nēmëca këbi ðek bela bën.

32 Er watëgu ko in do er wëlëgu ko gër orën in ko reyand. Ala ax ma ex na osede orexëm ol.

33 Barikan ar wāk osede orexëm an reyak mēne Kaxanu ðal exo.

³⁴ Kaxanu yël kënjo gë etëyin këm Angoc andexëm aŋ ar laŵënëgu kënjo an. Mëŋ ex er ko reyand in gër Kaxanu xaniwëk.

³⁵ Sëm in bon ñan kënjo Asëñiŵ do beŷ dek sebënan kënjo.

³⁶ Ar ŵak end Asëñiŵ ar Kaxanu eŋ şotëk anıyan and din aŋ. Ar aŋo kwëta ex na an axo cot na anıyan aŋo, do oxoŷ or Kaxanu ol laŋ ex gër ndexëm.»

4

End asoxari Asamari eŋ

¹ Ata Axwën Yesu nang ko mëne Ofarişeŋ ok wël bax mëne bësëfan bërëxëm bën yëmbëk nëmëc gë bër Şan Batis bën, bëte bër këbi buyind bën yëmb nëmëc.

² Enimin, bësëfan bërëxëm bën babi buyind, ax gi ex na Yesu mëŋ dëŋ.

³ Ata na ga xani ko gër ebar ed Yude ŵaŷi ko gër ed Galile.

⁴ Afo ir ebar ed Samari in ebax exo kuca.

⁵ Ga ko ye, ñat ko gër angol and bani ŵacënd Sikar, ler gër oşënga or Yakob or yël baŋo asëñiŵ Yosef.

⁶ Na bax andu and Yakob aŋ. Yesu, ga sëkwëra ko oñe oŋ, yëpa ko ler gër andu, xarak amëd aŋo eñan eŋ keŋ gër gaf hi bax.

⁷ Na yow ko asoxari Asamari edëmb ed men. Ata re ko Yesu: «Yëlude wa me ceß.» ⁸ Xarak, bësëfan bërëxëm bën gër angol ye bani eni yëcëraw er këni yamb in.

⁹ Ata re ko asoxari an: «Yama wëŋ Aşëwif nde ke xarand men ond eceß wëno Asamari?» (Rexën baxo mondako asoxari an, Bëşëwif bën abani sëkar na gë Bësamari bën.)

¹⁰ Ata Yesu yaka kënjo: «Kido anang nang bay er ko yëlënd Kaxanu in do kido afëni fëni baxi noŷo hi këme wëno ar ki xarand men ajo an, wëŋ dëŋ xaradoxe. Ata yël domi men ond kë yëlënd anıyan oŋ.»

¹¹ Na re ko asoxari an: «Oko axwën, ay gi ex na gë siwo ir këy rëmbaxën, do andu aŋ atiŵax ex. Feye wa këy şotëgu men ond kë yëlënd anıyan oŋ?»

¹² Yakob, axarëk arebi an sebëtan këbo andu aŋo. Gër aŋo bani şebënd mëŋ gë bosëñiŵ do gë oyel orebën ol. Ba wëŋ nde xuca kënjo?»

¹³ Ata yaka ko Yesu: «Ar kë şëß yo men oŋo ro, asel kënjo sel gaşëxe.

¹⁴ Barikan men ond këme yëlënd oŋ, ar kë şëß an din aŋo tel na. Men oŋo ang epëndin fo kë yana ex dëjënd gër ola orexëm xali gër anıyan and din.»

15 Ata re ko asoxari an: «Axwën yêlêle ngwa men oŋo, mênj bayik axe ñana na exe telënd din do me teb eyow ed gër andu ro el.»

16 Re ko Yesu: «Yel eyo macëgu icën indey in, en tēfērëgu.»

17 Yaka ko asoxari an: «Ame gi ex na gë icën.» Na re ko Yesu: «Dal reya këy mēne ay gi ex na gë icën.»

18 Bësoşan bëco şapër kën do gë ar yēpa kën gërëgako an, axo gi ex na icën indey. Ata dal dëŋ reya këy.»

19 Na re ko asoxari an: «Axwën, anëka nang këme mēne wēj alawēnel ar Kaxanu hi këy.»

20 Bëxarëk bërebi bën gër etënd elo bano şalend Kaxanu, do wën Bëşëwif bën kën rend mēne gër Yerusalem fo hi ko mocale.»

21 Ata re ko Yesu: «Abiwën, kwëtale ga re këme, ayow kë yow apëxëd and këno yāna eno calend Faba nē er ex yo, xarak ax gi ex na gër etënd elo fo, bëte ax bo na gër Yerusalem fo.»

22 Wën Bësamari bën, ano nang ex na ar këno şalend an. Biyi Bëşëwif bën nang këŋo gayik paß gë enëng endeŋi eŋ këni fexaxën dek bela bën.

23 Barikan, nē eyow ex (ado gërëgako dëŋ ex) amëd and bër këŋo şalend enim Faba, gë angoc do gë dal bën. Ata bër këŋo şalend mondako bën këbi şaland.

24 Kaxanu angoc hi ko, do bër këŋo şalend bën, afo eno calend gë angoc aŋ do gë dal in.»

25 Na rew ko asoxari an: «Anang nang këme mēne nē eyow exo Afexën an, (mēne ngëŋ Kërisët). And ko ñatëgu aŋ, mênj këbo sēfëtan beŷ bën dek.»

26 Yaka këŋo Yesu: «Wëno ar ki yeyanelind ajo dëŋ ex!»

27 Aŋo ñatëgu këni bësëfan bën. Aşaran şaran babi ga sêk këno Yesu ga këŋo felëra asoxari end Kaxanu eŋ. Barikan, gabatak aŋo mëka bana ba ine baŋo wëkand do ba ine baŋo felëraxënënd.

28 Ata asoxari an seß ko na ipeya ind men in, wāra ko gër angol felëx këbi bela bën:

29 «Yowën eno nang ar felëra ke dek beßër ri këme an. Ba axo gi ex na cëŋ Afexën an?»

30 Ata ga şanëgu këni angol aŋ, ye këni bura-bura gër ed hi baxo Yesu.

31 Amëd aŋo, bano felënd bësëfan bën: «Awël nde Asëyali, yambëral.»

32 Re ko: «Eyamb yamb exëna ed an nang ex na.»

33 Na bësëfan bën këni wëkarënd ba ala wëlanëgu këŋo na eyamb yamb.

³⁴ Ata re ko Yesu: «Andiyen and ýandi kënjo ar lawñëngu ke xali me eñata aň ex eyamb yamb iram in.

³⁵ Ax gi ex na nde are kën rend opacañ onax fo bayik ekana ed beneda el? Awa ga re këme: Dënëtayin en wataxën beneda beň ga feşëk gër ocënga. Ekana fo bayik.

³⁶ Aşos këno şosënd axana ar eneda end aniyen and din an ebi nëngandëraxën andamat aned an do gë axana an.

³⁷ Gër endey eňo, enimin, dal ex: Abat kë nedënd, aşëxen kë xanand eyamb el.

³⁸ Wëno lawñën këňun en kana beneda beň gër ed an teñ ex na. Bëşëxen riyenik do wën, alil fo lil këñëbi gër andiyen.»

³⁹ Yatijo, gër angol and Bësamari aňo bëränjëm wã bax end Yesu eň ga wël këno asoxari an ga ko reya mëne afelëra felëra këňo dek er ri ko gër aniyen andexëm in.

⁴⁰ Bësamari bën ga barërëgu këni gër ed hi baxo Yesu, xara këno exo bayi yatijo gër angol andebën. Ga wã ko, xey këňo bakey baki.

⁴¹ Në eňo ýëmbëraxën bani nëmëc bër wã bax eyeyan edexëm bën.

⁴² Afel bano felënd asoxari an: «Abo ex na de ga wã këmi gayik wëj fel këbo. Gë andebi aňo dëň baxët këmo do nang këmi mëne enimin, mëň ex Afexën ar ngwën an.»

End pakën ed itox eň

⁴³ Ga xucak bakey baki baňo, Yesu xuca ko ond gër ebar ed Galile oň.

⁴⁴ Mëň dëň reya bax mëne alawñënel ar Kaxanu an, ano pëbënd na gër ed rëw këno.

⁴⁵ And ñat ko gër ebar ed Galile aň, Bëgalile bën xaca këno gayik awat wat bani dek bebër ri baxo gër Yerusalem bën, yatir Ofëna or Apexa. Bën bëte, aye ye bani gër ofëna olo.

⁴⁶ Awa Yesu baka ko gër ingol ind Kana gër ebar ed Galile, gër ed nëngwët baxo men oň hik ngoy. Ata gër angol and Kafarënowum, ar bët bax gër emun an şëxwërayili baňo na asëñiñ.

⁴⁷ Gogo nde ga wël ko mëne Yesu bakawëk gër Galile, ga xaniw ko gër ebar ed Yude. Ata wãra ko eňo karaw end itox indexëm eň gayik në emëkw na fo bayi baxo.

⁴⁸ Ata re ko Yesu: «Wën angëmëne ane watëlind na becarax do gë becërëcaxik, din ane kwëta na!»

⁴⁹ Yaka këňo ala ajo: «Axwën, cëlaye gër ndebi këdi ko nemi itox indam in.»

⁵⁰ Re ko Yesu: «Mañil, asëñix anëka bëngw ko.» Ga wã ko er re ko Yesu in, wãyi ko.

⁵¹ Ga ko şêla, fed këni gë bëriyenin bër gër iciw̃ indexëm bën. Fel këno mène itox indexëm in abëngw exo, anêka fak ko.

⁵² Wêka këbi ba nand fe fak ko. Yaka këno: «Ganêka and hik eñan poxoş gaf aņ, xoc këņo.»

⁵³ Ata xwita ko sëm mène amêd aņo dëņ fel baņo Yesu itox indey in abëngw exo. Ata w̃a këni end Yesu eņ mëņ gë ekun edexëm el dek.

⁵⁴ Eņo bax ecarax ekinëm end ri baxo Yesu gër ebar ed Galile eņ ga xaniw ko gër ed Yude.

5

¹ Ga xucak eņo, hik bête ofëna or Bêşewif. Yesu ye ko yaņ gër Yerusalem.

² Xarak gër Yerusalem, ler gër Ebët ed Opeỹ, anjer* hi bax na and bani w̃acënd gë eyeyan ed Bêşewif el Betësada. Mokece xece bani do seba bani odilaya oco.

³⁻⁴ Dila gër odilaya oko bani renarand bêsëxwëra bëranjëm: bëşiw̃ëk, gë bësëỹik, gë bërëgofo.

⁵ Şëf gër bêsëxwëra bëjo, ala baxëna arëgofo elod bëniy ofëxw osas gë bënjongëbëtas.

⁶ Ata Yesu wat këņo gër ed laki ko. Ga wata ko mène elod anêka fo ko lakirand na, w̃ëka këņo: «Wëj, aỹandi nde ỹandi ki ey pak?»

⁷ Yaka këņo: «Asoşan, ame gi ex na gë ar ke lap polo gër anjer and kë şangënanand men aņ. Awa nand ke xacërand na, gogo nde exo cëgët aşëxen.»

⁸ Ata Yesu re ko: «Kanil ey med̃ anakaya andey aņ, ey ye!»

⁹ Ataņ ga fak ko ala ajo, w̃ed̃ ko anakaya andexëm aņ do ko yexërand şenene. Xarak yatijo akey and eteyëta bax.

¹⁰ Bëlëngw bër Bêşewif bën këno rend ala ar fakëk an: «Xey wëj wa, ba ax gi ex na nde doro ex akey and eteyëta aņ? Ax ñap ex na ey dëbina anakaya andey aņ!»

¹¹ Na yaka këbi: «Ar fakën ke an fel ke de me dëbina anakaya andam aņ do me ye.»

¹² Wêka këno: «Noỹo wa ex ar fel ki ey med̃ anakaya andey do ey yexëra an?»

¹³ Ar fakëk an axo nang bana ba noỹo ex do bête Yesu anêka hi baxo şit gër amëxwër and hi bax na.

¹⁴ Ga xucak eņo, Yesu sëk këņo ala ajo gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu. Fel këņo: «Awa gayikako anêka fak këy, tebël emendëran el këdi ki wëcan end nëmëc eņo.»

* 5:2 5.2 Anjer aņo anac nac hi bax.

15 Aŋo ye ko ala ajo felëx këbi bëlëngw bër Bêşewif bën mène Yesu fakën këŋo.

16 Ata bëlëngw bër Bêşewif bën mënŋ bano rixëraxënënd Yesu gayik eŋo baxo rind yatir akey and eteyëta.

17 Yesu yaka këbi: «Faba key yo key ko riyenind, wëno bête mondako fo këme riyenind.»

18 Ata bëlëngw bër Bêşewif bën këni şaland eno daw Yesu, ga baxo rend cëŋ mène Kaxanu ex Sëm, er wacaya bax mène gwër fo hi këni gë Kaxanu. Bari ax gi ex na gayik ayepën baxo yepënënd fo akey and eteyëta aŋ.

End or gapak eŋ

19 Ata yaka këbi Yesu: «Dal in këmun felënd, wëno Asëñiŋw in ŷowëŷ ame dind na gë oñandi odam. Barikan, er këmo watelind Faba in këme rind. Do dek er ko rind Faba in, mondako fo këme rind wëno Asëñiŋw in.

20 Faba aňan ñan ke wëno Asëñiŋw in do aŋasin ke wasinënd dek bebër ko rind bën. Bête aŋasin ke wasin bebër nëmëcak beŋo, ado wën aşaran këŋun şaran.

21 Ata Faba ang këbi xaninënd bëşësëk do këbi liyanënd ak, mondako fo këmo liyan wëno Asëñiŋw in ar ŷandi ke an.

22 Bête Faba, ala aŋo kitind na, wëno Asëñiŋw in sebën ke dek kiti inŋ

23 ene pëbaxën dek ang fëb këno mënŋ ak. Ar axe pëb ex na wëno Asëñiŋw an, aŋo pëb ex na Faba, mënŋ ar lawënëgu ke an.

24 «Dal in këmun felënd, ar ke baxëtënd do eŋo kwëta ar lawënëgu ke an, anëka şot ko aniyand din aŋ do axo ye na gër kiti. Anëka xuca ko ecës el, do ñat ko gër aniyand.

25 Dal in këmun felënd, amëd aŋ në eyow ex, (ado gërëgako dëŋ ex) bëşësëk bën awël këni wël oniŋw or Asëñiŋw ar Kaxanu ol. Bër kë wël bën axani këni xani gër ecës do eni dïya.

26 Enimin, ang exo Faba mënŋ dëŋ aniyand ak, mondako fo yël ke wëno Asëñiŋw me gi wëno bête aniyand aŋ.

27 Wëno yël ke or gapak or mëni kitixën bela ol gayik wëno ex Asëñiŋw ar ala an.

28 Këreŋun caran na eŋo: Në eyow ex amëd and këni wël dek bër ex gër bañeg bën oniŋw oram ol.

29 Ata eni kanira gër ecës: bër bax rind enjekax bën eni ye gër aniyand din do bër bax rind eñëŋenax bën eni ye gër kiti.

30 Faba, mënŋ ar lawënëgu ke an ke felënd ang këmëni xiti bela ak, ŷowëŷ ame dind na gë oñandi odam ok. Do kiti indam inŋ ind şenene ex gayik oñandi od ar lawënëgu ke ok këme şaland, ax gi ex na odam ok.»

End osede or bend Yesu eŋ

31 «Angëmëne wëno fo kë reyand osede or gaf iram ol, end këme reyand eŋ ax gi ex na d'al.

32 Ašëxen kë reyand osede oram ol, do anang nang këme, er ko reyand endam in d'al ex.

33 Wën lawën babi bela gër Ŝaŋ Batis. Ga fiat këni, awël wël bano ga ko reya d'al in.

34 Wëno cëŋ, end osede oram eŋ, ax gi ex ala kë reyand, barikan en pexaxën këmum felaxënënd eŋo.

35 Ŝaŋ, er hi baxo ang lambo ir fëtën këni ex ŋoŋand fo. Do wën anëngandëra nëngandëra këŋun amëd gë angoben andexëm aŋ.

36 Wëno, osede or këme reyand ol nëmëcak or Ŝaŋ Batis ol gayik bebër yël ke Faba me dind bën këŋun wăsinënd mëne mëŋ dëŋ lawënëgu ke.

37 Do Faba mëŋ ar lawënëgu ke an dëŋ kë reyand endam eŋ. Wën, elod an wël ex na oniŵ orexëm ol, elod an wat ex na dëxas irexëm in.

38 Gayikako an ma ex na end wëno ar lawënëgu ke eŋ, an kwëtaya ex na eyeyan edexëm el gër oŵëkw orewën.

39 Wën kën balëkënalind Oñëgw Omënëk ok ga yëla kën mëne aniyan and din aŋ kën šot, xarak oñëgw oko dëŋ kë reyand endam eŋ.

40 Wën aŋun ñandi ex na en yëlaya gër ndam en cotaxën aniyan and din aŋ!

41 «Wëno ame caland na ene cëkw bela.

42 Bari aye nang këme mëne wën ano ŋan ex na Kaxanu.

43 Wëno mëŋ lawënëgu ke gë oŵac orexëm ol, bari wën ane kwëtaya ex na. Barikan angëmëne ašëxen exo yow axwëtaya këno xwëtaya xarak Kaxanu aŋo dawënëguw ex na!

44 Wën bër kë šëkwërënd bëjo, wën bër ax caland na en wat enjaran end Kaxanu fo bën, mondake wa kën xor ene kwëta?

45 Këren yëla na mëne wëno këŋun lëxw gër Faba. Moyis, mëŋ ar xwëta këno an, këŋun lëxw.

46 Kido end Moyis eŋ ŵa ban, aŵa ŵa don bête endam eŋ gayik endam yëgw ko.

47 Bari angëmëne an ma ex na oñëgw odexëm ok, mondake kën ŵa er këme rend in?»

6*End ecarax end mburu eŋ*

1 Ga xucak eŋo, Yesu xegëta ko anjer and Galile and bani wăcënd bête anjer and Tiberiyad aŋ.

² Bela bëranyëm banjo sêfand gayik awat bani watënd becarax, ga babi fakën bêsêxwëra bën.

³ Ata Yesu, ga sêfër këni gë bêsëfan bën yanj në etënd, yëparax këni

⁴ xarak anëka babi saxëgund Ofëna or Apexa or Bêşewif ol.

⁵ Yesu ga nêkona ko, wat këbi amëxwër atëm ga këni yow gand ed hi bani. Ata wëka këno Filip: «Feye wa këne yëcëguye er këni yamb bela bëjo in?»

⁶ Ga banjo wëkand mondako, atëy fo banjo rind gayik anang nang baxo er ko ri in.

⁷ Ata yaka ko Filip: «Ado ene yëcëgudoye yo mburu in batama band kodî okeme oki, exo cotaxën ala kala tøkër, ax gi dona gwac.»

⁸ Asëfan abat, Andëre, abinëm ar Simon Piyer, re ko:

⁹ «Ake ro inëmëta exëna de ind gë bamburu banjo band orêş, gë oxan oxi. Ine ngwa kë fecä, bela bër go bën?»

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Pelinëbi eni nêpara gër ebar.» Xarak na gër ed ebani mbanj lëg bax ondës oñ. Er hi bani bësöşan bën fo gwër në owëli oco.

¹¹ Yesu, ga wëd ko bamburu banj, şëkwa këno Kaxanu do şetëra këbi bër hi bax na bën. Mondako fo ri baxo gë oxan ol do ar ex kala yamb ko xali wëd ko.

¹² And wëd këni anj, fel këbi bêsëfan bën: «Barin bacaxaken band bayitarak banj, yowëy kërex nemi na.»

¹³ Ata ga barëra këni, fëxw këbi bakange epëxw gë baki gë bacaxaken band mburu ir orêş ir bayitara babi in.

¹⁴ Ga wat këni ecarax end ri baxo Yesu eñ, bela bën këni rend: «Enimin, mëñ ex alawën ar bax yowënd gër ngwën ro an.»

¹⁵ Ata Yesu, ga wata ko mëne aýandi ýandi babi eno nëýali exo gi emun ende bën, nacëta ko gaşëxe gabat yanj gër etënd.

End gër anjer eñ

¹⁶ Apenëka anj, bêsëfan bërëxëm bën şëla këni xali gër bëña ir anjer.

¹⁷ Ata fëra këni polo në ikuluñ eni yexën gër Kafarënowum, ekeg elo. Anëka xwëyar bax do Yesu abi tefëgu bana pere.

¹⁸ Mbanj bax xocënd do men oñ kë xanind gër anjer bomeñ bomeñ.

¹⁹ Ga xas këni gë ikuluñ inj në bapakan banjo, xali banjongamat, watëgu këno Yesu ga ko ye yanj gër men ang gër ebar enayëk fo. And hi ko dam gër ikuluñ anj, bêsëfan bën yëdara këni.

²⁰ Ata re ko Yesu: «Wëno ex, këren yëdara na!»

²¹ Aÿandi ÿandi babi bësëfan bën eno mëlali gër ikuluñ in. Barikan anëka ñat bani gër ebar, gër bënja ir gër ed bani yend.

End eyamb ed aniyan eñ

²² Në ecan ijo, amëxwër and bër ßayi bax ekeg elo añ, xaman këni mëne ikuluñ imat fo ßayi bax na gër ed hi bani do mëne Yesu ani ye bana gë bësëfan bën.

²³ Ata bëkuluñ ocëxe ñatëguk gër Tiberiyad, ler na gër ed yambëra bani mburu ind ÿëmbën baxo Axwën an and šëkwa këjo Kaxanu añ.

²⁴ Ga wata këni mëne Yesu gë bësëfan bërëxëm bën ani bo bana na, fëra këni gër bëkuluñ bënjo do kwël ye këni gër Kafarënowum eno calax.

²⁵ Ga sëkëx këno ekeg elo, wëka këno: «Asëyali, nand fe wa yow këy ro?»

²⁶ Yesu yaka këbi: «Dal in këmum felënd, ga yambëra kën xali wëd kën këne šalaxënënd, ax gi ex na ga fëni këjun becarax bënd këme rind beñ.

²⁷ Diyenindën end eyamb ed kë ßayi xali gër aniyan and din eñ, bari ax gi ex na end eyamb ed kë nemi ecan ecan eñ. Eyamb ed aniyan and din el, wëno Asëñiŵ ar ala an kë yëlënd gayik wëno yata ke Faba Kaxanu.»

²⁸ Bër gër amëxwër bën wëka këno: «Ineŵa ÿapëk mo din Kaxanu gër andiyen andexëm?»

²⁹ Yaka këbi: «Er ex andiyen and Kaxanu in, ene kwëta wëno ar laŵënëgu ke an.»

³⁰ Wëka këno bëte: «Do ecarax end fe këyëbo ŵasin mi kwëtaxën? Ine këy ri?»

³¹ Bëxarëk bërebi bën eyamb ed bani wăcënd man el bani yambënd gër ladawe, ang ÿeg këni ak: eyamb ed xaniwëk gër orën el babi yëlënd Kaxanu.*

³² Ata re ko Yesu: «Dal in këmum felënd, Faba babi yëlënd eyamb ed ðal ed xaniwëk gër orën el bëxarëk bërewën bën, ax gi ex na Moyis. Mëñ fo këjun yëlënd bëte doro doro eyamb ed ðal ed xaniwëk gër orën el.

³³ Gayikwa eyamb ed ko yëlënd Kaxanu el ex ar fedawëk gër orën an, do ko yëlënd aniyan gër ngwën ro an.»

³⁴ Ata re këni: «Awa Axwën, yëlindëbo ngwa din eyamb elo.»

³⁵ Yesu fel këbi: «Wëno ex eyamb ed kë yëlënd aniyan el. Ar ke sëf an din año kor na enjo eñ, ar kë ŵa endam an din año tel na.

³⁶ Ga re këme, wën awat wat këne, bari ane kwëta ex na.

* 6:31 6.31 Andocane 16.4, 15

37 Dek bër ke yël Faba bën asëf këne sëf do din amëni n̄wāy na.

38 Gayikako gër orën fedaw këme, er yow këme me dind oñandi od ar lawñëngu ke ok, ax gi ex na me dind oñandi odam.

39 Er yandi këno ar lawñëngu ke in ex gabatak këremo tak na gër bër yël ke: axanin këmo xaninëf gër ecës yatir akey apelatar.

40 Eno ex enimin, er yandi këno Faba in: ar ke wat yo wëno Asëniw̄ do exe kwëta an ašot ko šot aniyān and din aŋ. Ata këmo xanin gër ecës, yatir akey apelatar.»

41 Ata Bëšëwif bën këni wunëwunand endexëm eŋ ga wël këno ga ko re mëne mëŋ ex eyamb ed fedawëk gër orën el.

42 Er bani rend: «Ajo ba axo gi ex na nde ngwa Yesu, asëniw̄ ar Yosef? Ax gi ex na nde anang nang kënebene nëm gë sëm? Mondake cëŋ ko rend mëne gër orën fedaw ko?»

43 Yesu ga wata këbi, re ko: «Këren n̄unëŋuna na.

44 Ala ax kor na exo yëlaya gër ndam, ang ax gi ex na Faba, mëŋ ar lawñëngu ke an, wëlaw këno. Do wëno ata këmo xanin gër ecës, yatir akey apelatar.

45 Ga yëgw këni wa bëlawënel bën gër okayëta mëne: Kaxanu këbi yāna efi tēyalind dek bëla bën. Ar kë baxët osëyali orexëm an do exo ma, ayëlaya ko yëlaya gër ndam.

46 Eno ax macaya ex na mëne ala wat këno na Faba Kaxanu, ang ax gi ex na ar xaniwëk gër ndexëm an.

47 Dal in këmun felënd, ar wāk endam an šotëk aniyān and din aŋ.

48 Wëno ex eyamb ed kë yëlënd aniyān el.

49 Bëxarëk bërewën bën yambëguk eyamb ed këni wacënd man el gër ladawe, barikan ašës šës këni.

50 Nangin mëne ar kë yamb eyamb ed fedawëk gër orën an, axo nemi na.

51 Wëno ex eyamb ebëngw ed šëlawëk gër orën el. Angëmëne ala exo yamb eyamb elo, din ir din ko liya, do eyamb ed këmo yël el ex eman endam eŋ exo diyaxën gër ngwën ro.»

52 Ga wël këno, Bëšëwif bën këni šampërend: «Mondake wa ko xor ebo yël eman endexëm eŋ ene yambe?»

53 Na re ko Yesu: «Iyo dal in këmun felënd: angëmëne an yamb ex na eman end wëno Asëniw̄ ar ala eŋ do an cëb ex na ošat oram oŋ, aniyān ax gi ex na gër ola orewën.

54 Ar kë yamb eman endam do exo cëb ošat oram an kë šot aniyān and din aŋ do wëno axanin këmo xaninëf gër ecës, yatir akey apelatar.

⁵⁵ Enimin, eman endam eŋ eyamb ex do oşat oram oŋ eşeb-ceb ex.

⁵⁶ Ar kē yamb eman endam do exo ceb oşat oram an ke şosa do mi gi din arabat.

⁵⁷ Faba mēŋ ar laŵēnēgu ke an abēngw exo do wēno gē mēŋ liya kēme. Ar ke yamb an gē wēno kēmi liya.

⁵⁸ Nēkoyin ro eyamb ed fedawēk gēr orēn el, ax gi ex na ang ed yambēgu kēni bēxarēk bērewēn do nemira kēni el. Ar ke yamb an din ir din ko liya».

⁵⁹ Mondako sēyali babi Yesu gēr aciŵ acaleya and gēr Kafarēnawum.

End aniyān and dīn eŋ

⁶⁰ Ga baxēt kēno na, bēsēfan bēranjēm gēr bēr baŋo sēfarand re kēni: «Eyeyan elo dek sibēk. Ba noŋo kē xor cēŋ exo baxēt?»

⁶¹ Yesu, ga wata ko mēne bēsēfan bēn nē eŋunēwuna exēni, wēka kēbi: «Ba end re kēme eŋ nde şodo kēŋun?»

⁶² Do and kēne wat, wēno Asēñiŵ ar ala an ga kēme baka yaŋ gēr ed hi bame aŋ cēŋ?

⁶³ Angoc aŋ kē yēlēnd aniyān aŋ, eman eŋ ŷowēŷ ax kor na ex di. Bend fel kēmun beŋo bend Angoc ex do beŋo kē yēlēnd aniyān aŋ.

⁶⁴ Bari ang hi kēn ro ako, bērēmar ane kwēta ex na.» Gayikwa Yesu aye nang babi, elod gēr ŷanar bēr ax ma ex na endexēm bēn. Bēte anang nang baxo noŋo bax ar kēŋo lēxw an.

⁶⁵ Ata ko rend: «Mēŋ kēmun felaxēnēnd mēne ala ax yow na gēr ndam ang ax gi ex na Faba wēlaw kēŋo.»

⁶⁶ Ata elod amēd aŋo, bēsēfan bērexēm bēranjēm bakana kēni gand epoy, seb kēni etēfēra edexēm el.

⁶⁷ Ata Yesu wēka kēbi bēsēfan epēxw gē bēxi bēn: «Do wēn cēŋ, aŋun űandi ex na nde ene teb?»

⁶⁸ Yaka ko Simoŋ Piyer: «Axwēn, biyi gēr noŋo wa kēmi ye? Wēj ga ex wa ar gē eyeyan ed aniyān and dīn ir din an.

⁶⁹ Do biyi űak endey eŋ ga nang kēmi mēne wēj ex Awēnēk ar Kaxanu an.»

⁷⁰ Yesu yaka kēbi: «Ax gi ex na nde wēno yata kēŋun, wēn bēsēfan epēxw gē bēxi bēn? Barikan, abat şabucara exo!»

⁷¹ Yuda, asēñiŵ ar Simoŋ Isēkariyot, baŋo rend gayikwa gēr bēsēfan epēxw gē bēxi, mēŋ ebax ar kēŋo lēxw an.

7

End bobinēm bor Yesu eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu ko sêfêrand ebar ed Galile el. Aŋo ñandi bana exo ye gër ed Yude gayik bëlëngw bër Bêşewif bën ašala bani şaland eno daw.

² Xarak, dam ebax Ofëna or Bêşewif or baner ol.

³ Ata bobinëm bor Yesu re këni: «Kanil ey ye gër ebar ed Yude eni watëx dek bêsëfan bërey bën bebër këy rind bën.

⁴ Ar kè şaland eno nang bela an, axo dind na beÿ gër ed ano watënd na. Angëmëne becarax beŋo këy rind, masiyanal gër ngwën ro.»

⁵ Enimin bobinëm dëŋ ano kwëta bana.

⁶ Ata Yesu yaka këbi: «Apëxëd andam aŋ ax ŋatëgu ex na pere, barikan andewën aŋ and din ex.

⁷ Bela bër gër ngwën ro bën ani kor na enun cus. Barikan ašus şus këne wëno gayik areya këme reyand mëne bandixa bandebën baŋ bañëŋëna ex.

⁸ Yeyin ngëŋ wën yaŋ gër ofëna. Wëno ame ye na gër ofëna olo gayik apëxëd andam aŋ ax ŋat ex na pere.»

⁹ And re ko eŋo aŋ, Yesu bayi ko gër ebar ed Galile.

End Ofëna or baner eŋ

¹⁰ And ye këni bobinëm gër ofëna aŋ, Yesu ye ko bëte yir fo, aŋo ñandi bana eno wat bela bën.

¹¹ Ata bëlëngw bër Bêşewif bën këno şalarand gër ofëna do këni wëkarënd: «Awa feye exo ajo?»

¹² Ata gër bëmëxwër, onëkënëkar od në endexëm ok mbaŋ ebax. Bërëmar are bani rend: «Ala ar şenene exo.» Bêşëxen bën: «Ali anambeli këbi nambelind bela bën!»

¹³ Bari ala abax yeyan na poyoma endexëm eŋ, ga banëbi yëdand bëlëngw bër Bêşewif bën.

¹⁴ Anëka hi bax loxo ir ofëna in mërëxand and ye ko Yesu yaŋ gër Aciw and Kaxanu aŋ, gër ed babi sëyalirand bela.

¹⁵ Ata bëlëngw bër Bêşewif bën, ga këbi şaran, këni wëkarënd: «Mondake nang ko Oñëgw Omënëk ok mëŋ ar ax tÿya ex na an.»

¹⁶ Ata yaka këbi Yesu: «Osëyali oram ol, or ar lawënëgu ke ex, bari ax gi ex na oram.

¹⁷ Ar ex awëlëk ar exo di oñandi od Kaxanu an, anang ko nang osëyali oram ol, ba gër Kaxanu nde xaniwëk ba wëno fo nde kë yeyandërand.

¹⁸ Ar kè yeyandërand er yerëtëk ko gë andexëm an, eno cëkwënd ko şaland. Barikan, ar kè şaland enjaran end ar lawënëgu këŋo an, ar däl hi ko do osëmbak ax gi ex na gër ndexëm.

¹⁹ Ax gi ex na nde Moyis yël këŋun acariya and Kaxanu aŋ? Barikan wën, gabatak ax tÿfënd na acariya aŋo. Inewä kën şalaxënënd ene daw?»

20 Ata amëxwër aŋ yaka këno: «Wëj ar gë bëyël ey! Noŋo kë şaland exi daw?»

21 Yesu yaka këbi: «Emat fo ri këme do wën defk şarandëra këjun.

22 Moyis sëyali këjun oxac or bëtox bëtoşan ol, (xarak ax gi ex na Moyis yerëtëk gayikako gër bëxarëk xaniwëk). Do ax gi ex na nde wën axac këno xacënd ala an yatir akey and eteyëta dëŋ?

23 Angëmëne axac këno xacënd ala yatir akey and eteyëta këdi kën yepën acariya and Moyis aŋ, inewã xoŷënaxën këne wëno ar fakën këŋo yer ala an gë akey and eteyëta aŋ?

24 Tebin ekiti ed bela el ang këjun wëndanënd wën ak. Kitiyindën şenene!»

25 Ata Bëyerusalem bërëmar këni rend: «Ax gi ex na nde ajo këno şaland eno daw?»

26 Barikan nëkodfo wa ga ko yeyandërand poyoma, do ala aŋo kexënd na! Anëka nde xwita këno bëlëngw bën mëne mëŋ dëŋ ex Afexën an?

27 Barikan, ajo ro anang nang këne gër ed xaniw ko. Xarak Afexën an and ko yow aŋ, ala ax nang na gër ed xaniw ko.»

28 Ata Yesu, ga këbi sëyalira bela bën gër yangana ir Aciw and Kaxanu, xeŷ ko: «Wën anang nang këne do anang nang kën gër ed xaniw këme! Barikan wëno ame yow ex na gë oñandi odam. Ar lawënëgu ke an dal exo, bari ano nang ex na.

29 Wëno anang nang këmo, gayikwa gër ndexëm xaniw këme, do mëŋ lawënëgu ke.»

30 Bela bën këni şaland eno tëra, bari gabatak aŋo tëra bana gayik ax ŋat bana pere apëxëd andexëm aŋ.

31 Ata gër amëxwër, bëranjëm wã këni end Yesu eŋ do këni rend: «And ko yow Afexën aŋ, becarax bend ko ri beŋ anëmëca nde kë nëmëca bend ajo beŋ?»

End etëra ed Yesu eŋ

32 Ofarişej ok wël kënebi bëranjëm gër amëxwër ga këni nëkënëkar end Yesu eŋ. Ata bëşadaxan bëlëngw bën do gë Ofarişej ok lawën kënebi bënëkona bën eno tëraw.

33 Ata re ko Yesu: «Në erebat bayi këne pere imëd, me bakaxën gër ar lawënëgu ke.

34 Aşalara këne şalara bari ane wat na. Do gër ed këme hi, wën an kor na en yeli.»

35 Ata këni wëkarënd Bëşëwif bën: «Feye ngwa ko ye do enëŋo neme? Aye nde ko ye ed şapërëra këni Bëşëwif

gër bër enëng ecëxe, ebi tÿyalirax bër ani gi ex na Bëşëwif bën?

³⁶ Ine ngwa wacayak eyeyan ed wëleli kënëŋo elo: "Aşalara këne şalara bari ane wat na. Do gër ed këme hi, wën an kor na en yeli."»

End akey apelatar and Ofëna or baner eŋ

³⁷ Yatir akey apelatar and ofëna ebax akey atëm aŋ. Ata Yesu, ga xani ko xwiriş, xeŋ ko: «Ar sel këŋo an, yowëlexo mo yël exo ceb.»

³⁸ Ar ke xwëta an, men ond këmo yël oŋ ang oŷëm or men ond aniyani fo kë ŷana ex pesënd gër yomb irexëm, ang rek Oñëgw Omënëk ak.»

³⁹ End Angoc and Kaxanu and ebax eni cot bër këŋo xwëta eŋ baxo yeyanënd mondako. Amëd aŋo, Angoc aŋ axo yow bana pere gayik ax ŋat bana and kë şanaya enjaran end Yesu eŋ.

⁴⁰ Bërëmar gër amëxwër ga wël këni er baxo yeyanënd in, këni rend: «Enimin, ajo ex Alawënel an.»

⁴¹ Bëjo këni rend: «Ajo ex Afexën an!» Bëşëxen re këni: «Ba gër ebar ed Galile nde ebax exo kaniw Afexën an?»

⁴² Ax gi ex na nde Oñëgw Omënëk dëŋ rek mëne Afexën an ar andëwëra and Dafid ko hi do ar gër Betëlexem, angol and Dafid aŋ?»

⁴³ Ata bër gër amëxwër bën xucarëra këbi në end Yesu.

⁴⁴ Bërëmar aŷandi ŷandi babi eno tëra, bari gabatak ax yëxw bana eŋo.

End bëlëngw bër Bëşëwif eŋ

⁴⁵ Bënëkona bën, ga baka këni gër bëşadaxan bëlëngw do gër Ofariseŋ, wëkax kënefi: «Ine cëŋ bayik ano mëlax ex na?»

⁴⁶ Yaka këni bënëkona bën: «Ar kë yeyanënd mondako, biyi elod amo wël ex na.»

⁴⁷ Ata yaka kënefi Ofariseŋ ok: «Wën bëte, anëka nde seb këno eŋun nambeli?»

⁴⁸ Awat nde wat këno alëngw ar Bëşëwif ba fariseŋ ir wāk endexëm?»

⁴⁹ Bari amëxwër aŋo, bër wë këbi exëni, ani nang ex na acariya and Moyis aŋ!»

⁵⁰ Ata Nikodem, ar ye bax gëmëd eni watër gë Yesu an, wëka këbi:

⁵¹ «Acariya andeŋi aŋ, anëp nde këŋo nöpënd ala xarak bëxiti bën ano baxët ex na pere do ani nang ex na pere er ri ko in?»

⁵² Yaka këno: «Agalile nde hi këy wěj bête? Calal aye ata këy wat mëne alawënel gabatak ax kaniw ex na gër ebar ed Galile.»

End asoxari ar orekar eņ

⁵³ [Ata ga xucak eņo, ala kala wăyi ko gër iciw indexëm.*

8

¹ Ga xucak eņo, Yesu ye ko yaņ gër etënd ed gë bañarëka.

² Barikan mopëd gëbër, ga baka ko gër Aciw and Kaxanu, barërëgu këni dek bulunda in. Ga yëpa ko, këbi sëyalirand.

³ Ata bëshalen do gë Ofariseņ sëraw këno asoxari ar fënga këno në orekar.

⁴ Ga xwëšan këno mërëxand, re këni: «Asëyali, asoxari ajo në orekar fëngaw këmo.

⁵ Acariya and Moyis aņ ga rek mëne bëshoxari bërako bën mopëtëra yap këbi xali eni cës. Awa wěj ake re këy?»

⁶ Ga re bani eņo, atëy bano rind eno nagaşanaxën. Barikan Yesu rëngw ko do ko yëgwënd gë imasa in gër ebar.

⁷ Ga këno nëyali ebi pel ang këni ri ak, Yesu ga rëngwëta ko, re ko: «Ar gë eñëñëxax këm an, ñanaleņo epët el.»

⁸ Rëngw ko gaşëxe do ko yëgwënd bête gër ebar.

⁹ And wël këni eyeyan elo aņ, şapërëra këni abat abat, ga yana këni bëxarëk bën. Bayi këni Yesu gë asoxari an na gër ed xwëšan bano mërëxand.

¹⁰ Ata rëngwëta ko Yesu, wëka këņo asoxari an: «Oko feye exëni bër baxi lëxwënd bën? Ala axi nöp ex na nde?»

¹¹ Yaka ko asoxari an: «Axwën, gabatak axe nöp ex na!» Ata re ko Yesu: «Wëno bête ami nöp na. Maỹil, bête din kërey mendëra na mondako.»]

End angoben and ngwën eņ

¹² Yesu, ga bakan ko osëyali ol, ko rend: «Wëno ex angoben and ngwën aņ, ar ke sëf an angoben and kë wëland gër aniyana aņ ko şot, din axo gi na gër ecamëdan.»

¹³ Ga wël këni eņo, Ofariseņ ok re këni: «Awa wěj gë andey këy reyand osede orey ol, do osede olo ax gi ex na dal.»

¹⁴ Ata Yesu yaka këbi: «Aỹap yapëk ene kwëta ado ga këme reyand gë andam aņo dëņ er eme in. Osede oram ol dal ex gayikwa wëno anang nang këme gër ed xaniw këme do gër ed këme yend. Bari wën, an nang ex na gër ed xaniw këme, bête an nang ex na gër ed këme yend.

¹⁵ Wën bëla fo hi kën do këne xitind. Wëno ala amo kitind na.

* 7:53 7.53 Bengas bënd gër Atëfëtan and Şaj 7.53 xali 8.11 ax gi ex na gër bakayëta bakarëk.

16 Do angëmëne wëno xiti këŋo ala an, kiti iŋo ind däl kë hi gayik ame gi ex na gabat: gë Faba, mëŋ ar lawënëgu ke an, bar këmi.

17 Aÿëgw yëgw këni gër acariya andewën mëne osede or këni reya bela bëxi bëjo däl ex.

18 Wëno dëŋ kë reyand osede or hi këme ol do bëte Faba, mëŋ ar lawënëgu ke an, në edeya exo endam eŋ.»

19 Ata wëka këno: «Feye ngwa hi ko sorix?» Yaka këbi: «Wën ane nang ex na wëno, bëte ano nang ex na Faba. Kido anang nang bane, anang nang dono Faba.»

20 Mondako felëra bafi Yesu ga këbi sëyali ler gër akwëtaya and oyël, gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu. Bari gabatak aŋo tëra bana gayik ax ŋat bana pere apëxëd andexëm aŋ.

End Ar yaŋ gër orën eŋ

21 Yesu fel këbi bëte: «Ga këme yend ako, wën ašalara këne šalara bari ane wat na. Awa eñëŋëna endewën eŋ këŋun nemin. An kor na ene tëfëli gër ed këme yend.»

22 Na Bëšëwif bën këni rend: «Ga ko rend ako ane kor ex na enëŋo tëfe gër ed ko yend, ba alawaya nde ko lawaya?»

23 Ata re ko Yesu: «Wën bër gëd ro hi kën, wëno ar yaŋ hi këme, ame gi ex na ar ngwën iŋo ro.

24 Mëŋ felaxën këmum mëne beñëŋëna bendewën beŋ këŋun nemin. Angëmëne an kwëta ex na mëne Wëno ex ar hi këme an, beñëŋëna bendewën beŋ këŋun nemin.»

25 Ata wëka këno: «Do wëj, noŋo ngwa hi këy?» Yaka këbi Yesu: «Ax gi ex na nde elod gër ŋanar felëra këmum? Ado në end inew̃a ngwa këmum yakaxën?»

26 Wëno beberanjëm reyadome endewën eŋ mun kitixën. Barikan, ar lawënëgu ke an kë reyand däl in do er wëleli këmo in këme reyand gër ngwën ro.»

27 Bela bën abi pëni bana mëne end Sëm Kaxanu eŋ bafi felërand mondako.

28 Ata re ko Yesu: «And këne xaw̃ wëno Asëñiŋ ar ala aŋ, ata kën nang mëne wëno hik do ŋoweŋ ame dind na gë or gapak oram. Er këmum felënd in, Faba sëyaliw ke.

29 Wëno gë ar lawënëgu ke an bar këmi, axe teb ex na gabat gayik wëno din këme rind er ŋian ko in.»

30 Ga wël këni eyeyan elo, beranjëm w̃a këni endexëm eŋ.

End edacët ed gër oxadëp eŋ

31 Ata Yesu fel këbi Bëšëwif bër w̃a bax endexëm bën: «Ga xwëtaya xwëtaya kën gër onden ondwën er këme sëyalind in, ata kën hi enimin bësëfan bëram.

32 Anang kën nang dal in do dal ijo kënjun racët gër oxadëp.»

33 Ata yaka këno: «Biyi bërändëwëra and Abëraxam bën nde këyëbo rend aracët këyëbo racët gër oxadëp? Biyi elod ami gi ex na okadëp, mondake cëj këy xorënd ey de: “Bër yaya kën hi”?»

34 Yesu yaka këbi: «Dal in këmum felënd, ar kë wëndërand yo xadëp ir eñëjënax hi ko.

35 Ar hik asëñiŵ an kë bayind laj gër ekun ed rëw këno. Bari xadëp in axo bond na din.

36 Awa angëmëne wëno Asëñiŵ ar Kaxanu an racët kënjun gër oxadëp, bëtëdin an bo na okadëp.

37 Anang wa nang këme mëne wën bërändëwëra and Abëraxam hi kën. Barikan në ecalane ene dāw. Eyeyan edam el xey kënjun en kwëtaya.

38 Wëno, er watëgu këme gër Faba in këmum felënd. Do wën, kën rind er wël kën gër sorix irewën in.»

39 Yaka këno: «Abëraxam ex dë, axarëk arebi an.» Ata re ko bëte Yesu: «Angëmëne obaş or Abëraxam hi kën, diyindën bëbër baxo rind bën.

40 Barikan gërëgako, wën në ecalan ene dāw, wëno ar fel kënjun dal ir wëlëgu këme gër Kaxanu an. Eno, Abëraxam elod axo di ex na.

41 Wën, bëbër wateli këno sorix irewën bën kën rind.» Ata yaka këno: «Biyi ami gi ex na dë obaş or rëw kënëbi në asëk alakirand fo; Kaxanu gabat ex Faba irebi.»

42 Ata re ko Yesu: «Kido Kaxanu ebax Sorix irewën, añan ñan done gayik gër ndexëm şanëgu këme xali yow këme. Mëj lawënëgu ke, ame yow ex na ayow fo.

43 Er bayik anjun penixënënd na eyeyan edam in, an korënd na en baxët.

44 Şabucara in ex sorix irewën, mëj kën rixënënd oñandi odexëm ok. Mëj elod gër ñanar hi ko anemin ar bëla. Axo deyand na dal in gayik ado dal dëj ax gi ex na gër ndexëm. Nand ko nëgwëşënd yo ola orexëm ol kë şanayand gayik anëgwëş exo. Gër ndexëm ñanak enëgwëş eñ.

45 Wëno ar kënjun felënd dal an, ane kwëta ex na!

46 Ang hi kën ro ako, nojo kë xor ex deya mëne wëno na wëndëra këme na? Angëmëne dal in këmum felënd, ine cëj bayik ane kwëtaxënënd na?

47 Ar Kaxanu an abaxët ko baxët eyeyan ed Kaxanu el. Wën an baxëtënd na gayik an gi ex na bër Kaxanu.»

48 Anjo yaka këno Bëşëwif bën: «Ax gi ex na nde dal këmi rend mëne wëj Asamari ey, ar gë bëyël ey?»

49 Na re ko Yesu: «Ame gi ex na ar gë bëyël. Wëno Faba fëb këmo, bari wën ayepan këŋun yeapanënd endam eŋ, ane pëb ex na.»

50 «Wëno ame caland na ene cëkw ßela. Abat ex ar kë şaland ene cëkw an, do mëŋ ex ar kë xitind an.»

51 «Dal in këmun felënd, ar kë xwëtaya eyeyan edam an, din axo tÿyi na ecës el.»

52 Ata re këni Bëşëwif bën: «Gërëgako, anëka dëŋ nang këmi mëne enimin wëj ar gë bëyël ey. Abëraxam aşës şës ko, bëlaŵënel bër Kaxanu bën bëte aşës şës këni, do wëj këy rend mëne ar kë xwëtaya eyeyan ed ey an din axo tÿyi na ecës el.

53 Ba wëj nde xuca këŋo Abëraxam, axarëk arebi an, gayikako mëŋ aşës şës ko? Bëlaŵënel bën aşës şës këni bëte. Wëj noŷo këy yëland hi këy?»

54 Ata yaka ko Yesu: «Angëmëne wëno fo kë şëkwayand, enjaran endam eŋ xaf-xaf ex. Faba wa ke şëkwënd, mëŋ ar kën rend mëŋ ex Kaxanu, ar xwën këŋun an!

55 Ado wëno wa nang këŋo, wën ano nang ex na. Wëno anëgwëş hi dome ang wën ak kido are bame rend mëne amo nang ex na. Barikan, anang wa nang këmo xali xwëtaya këme eyeyan edexëm el.

56 End Abëraxam, axarëk arewën eŋ cëŋ, gë onënga fo baxo yëlarand end yatir këme yow eŋ. Ata and wat ko akey aŋo aŋ fuŋara këŋo.»

57 Na re këni Bëşëwif bën: «Ado wëj axi tək ex na pere bëniy ofëxw oco nde këy rend awat wat këyo Abëraxam.»

58 Yesu yaka këbi: «Dal in këmun felënd, dāmana exo gi Abëraxam wëno hik.»

59 Ga wël këni eŋo, wëdëra këni ñat oxaŷ oŋ eno pëtëraxën. Na ga ŷaf ko Yesu kwël şan ko Aciŵ and Kaxanu aŋ.

9

End Yesu do gë aşiŵëk eŋ

1 Akey amat, Yesu ga ko xuca në ingol wat këŋo ala ar rëweli këno mondeŵeli oşiŵ.

2 Wëka këno bësëfan bërexëm bën: Asëyali, noŷo wa wëndërak mëŋ rëwaxën këno ala ajo aşiŵëk? Ba mëŋ nde ba bëxarëk bërexëm nde?

3 Yaka këbi Yesu: Ax gi ex na mëŋ, ax gi ex na bëxarëk bërexëm bën wëndërak. Barikan, gë oşiŵ orexëm olo këbi wäşin Kaxanu ßela bën bebër ko rind bën.

4 Diyenindëneŋone Kaxanu, mëŋ ar lawënëgu ke an nand ŷapëk na gayik ayow kë yow amëd and ala ax kor na eŋo diyenin.

⁵ Nē amēd and hi kēme gēr ebar ro na, wēno ex angoben and ngwēn aŋ.

⁶ Ga yeyan ko mondako, sēp ko gēr ebar. Nega ko obar ok gē bato bandexēm baŋ do nēm kēŋo ašiwēk an gēr bangēs.

⁷ Fel kēŋo: «Yel ey dēxasax gēr anjer and Silowe.» (Owāc olo er wācayak Arolawēn). Awa ga ye ko, rēxasax ko do nand baxo wērēsētand na šiwēta ko.

⁸ Bēraketa andexēm bēn do dek bēr baŋo watērand ga ko xararand bēn kēni wēkarēnd: «Ax gi ex na nde ajo bax xararand moñēpa?»

⁹ Bērēmar kēni rend: «Mēŋ ex.» Bējo: «Ali, awēndēr fo wēndēr kēni.» Barikan, mēŋ ko rend: «Wēno dēŋ ex dē.»

¹⁰ Ata na wēka kēno: «Mondake wa šiwēta kēy?»

¹¹ Yaka ko: «Ar kēno wācēnd Yesu an negak obar, nēm ke gēr bangēs do fel ke me ye me dēxasax gēr anjer and Silowe. Ga ye kēme rēxasaw kēme, šiwēta kēme.»

¹² Wēka kēno bēte: «Do feye wa exo ala ajo?» Yaka kēbi: «Wēno ame nang ex na.»

¹³ Na wēla kēno ar šiwētak an gēr Ofariseŋ.

¹⁴ Xarak yatir nega baxo Yesu obar do šiwētaxēn kēŋo ala ajo akey and eteyēta ebox.

¹⁵ Ata Ofariseŋ ok wēka kēno bēte ba mondake šiwēta ko. Yaka kēbi: «Obar nega baxo gē bato bandexēm baŋ do nēm ke gēr bangēs, ataŋ ga rēxasa kēme, watēra kēme.»

¹⁶ Ofariseŋ odēmar are bani rend: «Yesu axo kaniw ex na gēr Kaxanu gayikako axo pēbēnd na akey and eteyēta aŋ.» Bēte odēmar are bani rend: «Kido awendēran ebaxo adoxo xor na exo di becarax bēnd kēnēŋo watelinde beŋ.» Ata nē eŋo xucarēra babi.

¹⁷ Wēka kēno bēte ar šiwētak an: «Do wēj ake yēla kēy end ar šiwēt ki ajo eŋ?» Yaka ko: «Alawēnel ar Kaxanu exo.»

¹⁸ Bari, bēlēngw bēr Bēšēwif bēn ani kwēta bana mēne ašiw dēŋ šiw baxo ala ajo.

¹⁹ Ata wēka kēnēbi bēxarēk bērexēm bēn: «Ajo nde ex asēniw arewēn ar kēn rend mēne ašiwēk rēw kēno an? Do mondake cēŋ ko watērand gērēgako?»

²⁰ Yaka kēni bēxarēk bērexēm bēn: «Biyi er nang kēmi mēne itox indebi exo, do ašiwēk rēw kēmo.»

²¹ Barikan end mondake ko watērand gērēgako eŋ, ami nang ex na. Ami nang ex na bēte ba noŋo šiwēt kēŋo. Mēkayino mēŋ dēŋ, afirik ga exo wa, afel kēŋun fel.»

²² Ga banēbi yēdand bēlēngw bēr Bēšēwif bēn yakaxēn bani mondako. Awēl wēl bani mēne ar kē wā yo mēne Yesu ex Afexēn an, awāy kēno wāy gēr aciw acaleya andebēn.

23 Mëj rexën bani bëxarëk bërexëm bën mëne afirik exo, eno mëkara mëj dëj.

24 Ofarisej ok ga wac këno akinëm ar şiwëtak an, re këni: «Cëkwalo Kaxanu. Ala ajo awendëran hi ko. Biyi cëj mondako nang këmi.»

25 Yaka këbi: «Angëmëne awendëran hi ko wëno ame nang ex na. Emat ex end nang këme eñ: aşıwëk hi bame, gërëgako në ewatëra me.»

26 Ata wëka këno gaşëxe: «Ake nde ri ki? Mondake şiwët ki?»

27 Yaka këbi: «Anëka ga fel këmun wa do wën ane baxët ex na. Inewã ýandixën këñun ene wël gaşëxe? Ba en gi wën bëte bësëfan bërexëm nde ýandi këñun?»

28 Na şirëra këno këni rend: «Wëj wa ex asëfan arexëm an. Biyi cëj bësëfan bër Moyis hi këmi.

29 Biyi er nang këmi mëne Moyis wëlanëgu këbo eyeyan ed Kaxanu el. Bari ajo, ami nang ex na gër ed xaniw ko.»

30 Yaka këbi: «Awa wëno në ecaran exe end mëne wën an nang ex na gër ed xaniw ko eñ. Barikan mëj şiwët ke de!

31 Anang nang këne mëne Kaxanu abi yakalind na cale iñ bëwendëran bën. Barikan, ar fëb këño Kaxanu an, ar kë rind oñandi odexëm an, ajo këño yakalind cale iñ.

32 Elod aņe wël exe na end ala ar këbi şiwëtënd bër rëweli kënebi oşiw.

33 Kido ala ajo axo kaniw bana gër Kaxanu, ýowëy adoxo xor na exo di.»

34 Ata yaka këno: «Yama wëj ar rëw këni aýëñenax gër beñëñenax an nde këbo sëyalind gërëgako!» Ata wãy këno exo can.

End oşiw or onden eñ

35 Ata Yesu wël ko mëne awaý wãy këno ala ajo. Ga fed këni, wëka këño: «Wëj axwëta nde xwëta këyo Asëñiw ar ala an?»

36 Yaka ko: «Asëyali, noýo wa hi ko mëj këmo xwëtaxën?»

37 Na re ko Yesu: «Në ewat dëj eyo, wëno ar ki felarënd ajo.»

38 Ata re ko ar şiwëtak an: «Axwën, axwëta xwëta këmi.» Na foxi ko, do këño şalend.

39 Re ko bëte Yesu: «Wëno kiti wëlaw këme gër ngwën ro: bëşiwëk bën eni watërand, do bër kë watërand bën eni ciw.»

40 Ofarisej od xeta baño ok ga wël këni eyeyan elo, wëka këno: «Ba biyi bëte bëşiwëk nde hi këmi?»

⁴¹ Yesu yaka kēbi: «Kido ašiw̃ šiw̃ ban, an mendëra dona. Barikan, ga kën rend ako awatëra kën watërand amena andewën an monëka lëka kënun.»

10

End axadac ayekax eŋ

¹ Ata re ko bête Yesu: «Dal in këmün felënd, ar bayik ax dilënd na gër ebët ed kece ir opeỹ, do ko radand mondafa an, arek axeŋax exo.

² Barikan, ar kē lilënd gër ebët an, mēŋ ex axadac ar opeỹ an.

³ Anëkona ar ebët an kēŋo šëngëntënënd exo dilaxën, do opeỹ ok axwita kēni xwitand oniŋ orexëm ol. Ata kēbi w̃ac fac opeỹ odexëm ok ir ex kala gē oŋac orexëm ol eni can do kwël eno tēfa.

⁴ And kēbi nēcët dëk opeỹ odexëm an, exo dëngw do bën eno tēfand ga wër kēni oniŋ orexëm ol.

⁵ Ala ar ano nang ex na an, ado ebi macërand, ano tēfa na. Ata kēni šapër eno ŋawëta gayik ani mër ex na oniŋ or bëliyer ol.»

⁶ Apënëtal aŋo fel babi Yesu, bari bela bën abi pëni bana er baxo rend in.

⁷ Yesu fel kēbi bête: «Dal in këmün felënd, wëno ex ebët ed gër ed kēni lilënd opeỹ el. ⁸ Dek bër yowëk damana me ŋatëgu bën bërek bëxeŋax ex. Bari opeỹ ok anëbi faxët ex na.

⁹ Wëno ex ebët el! Ar kē xuca gër ndam an afex ko fex. Alil ko lil, ašan ko šan do exo cot er ko yamb in.

¹⁰ Arek an er ko yowënd wayët: orek, eđaw̃, enëxëndëran. Barikan wëno er yow kēme eni cot oyel oram ol aniyān aŋ do gē obetak or din ol.

¹¹ «Wëno ex axadac ayekax an. Axadac ayekax an, ayëlaya ko yëlayand aniyān andexëm aŋ, aŋelëk hi ko exo cës nē end oyel orexëm.

¹² Barikan, ariyenin an axadac fo kēbi xadacënd oyel ol, abi kwën ex na. Sam ebi watëgu ojëlemu ok, oyel ol kēbi ŋaŋëtand exo gër. Ata ojëlemu ok, oko enëbi tëra oyel ol, oko enëbi yēc eni capërëra.

¹³ Ariyenin an ahër ko hërënd gayik nē end acosa fo kēbi xadaxënënd oyel ol, aŋo balënd na endebën eŋ. Wëno ex axadac ayekax an.

¹⁴ Anang nang këmëni oyel oram do bën anang nang kēne;

¹⁵ ang nangër kēmi wëno gē Faba ak. Aŋelëk hi kēme me yëlaya aniyān andam aŋ gër ecës nē end oyel oram na.

16 Oyel oşêxe şot këmëni na or ax gi ex na gër kece ijo ro, afo mëni mëlaw. Oyel olo, awël këni ÿana eni wëlënd oniŵ oram ol do mëni bar eni gi kece ibat, mëni kaxadaxënënd wëno gabat.

17 Faba iram aňan ñan ke gayik aŵelëk hi këme me cës në end oyel oram. Ado me yëlaya gër ecës, axana këme xana aniyandam aň and xani gër ecës aň.

18 Ax gi ex na ala ke laŵ, barikan gë andam aňo dëŋ këme yëlaya. Aşot şot këme ojaŵ od me tebaya ene đaw, bête aşot şot këme ojaŵ od me kani gër ecës. Mondako ex apela and yëlëgu ke Faba aň.»

19 Ata xucarëra këbi gaşêxe Bëşëwif bën ga wël këni eyeyan elo.

20 Bëranjëm këno rend Yesu: «Ajo ar gë bëyël exo! Ado aşenëk ex, inewã këno baxëtaxënënd?»

21 Bëjo këni rend: «Eyeyan elo ax gi ex na đe ed ar gë bëyël. Bëyël bën anëbi kor na enëbi ciŵët bela.»

End emëşen ed Yesu eň

22 Amëd and gë ayem isëm aň hi bax, ata hik ofëna or Aciŵ and Kaxanu ol gër Yerusalem*.

23 Ga yow ko Yesu gër Aciŵ and Kaxanu, ko yexërand gër yangana, gër lilaya ir ŵacan bano Salomon.

24 Ata xeta këno jey Bëşëwif bën do ŵëka këno: «Xali nişe wa këyëbo seb mi cakirand endey eň? Angëmëne wëj ex Afexën an pelëlëbo fac.»

25 Yesu yaka këbi: «Ga fel këmün wa, bari ane kwëta ex na. Er kë reyand osede oram in ex bandixa band këme rind gër oŵac or Faba baň.

26 Bari wën ane kwëta ex na gayik an gi ex na oyel oram.

27 Oyel oram ol aŵër aŵër këni oniŵ oram ol. Wëno anang nang këmëni do bën asëfa këne sëfand.

28 Wëno këbi yëlënd aniyand din aň. Din ani nemi na do ala ax kor na ebi kwëcët ga lëkaya këmëni ako.

29 Faba, mëŋ ar ÿëmbëta këbi bela đek an, yël ke oyel olo. Do ala ax kor na ebi kwëcët gër otaxan odexëm.

30 Wëno gë Faba, arabat hi këmi.»

31 Ata Bëşëwif bën ga wël këni eňo, ñat oxaŷ oň gaşêxe eno pëtëra xali eno đaw.

32 Ata re ko Yesu: «Mbaň ex benjekax bend gër Faba bend ŵasin këmün beň. Do në end fe ŷandixën këŋun ene pëtëra?»

* 10:22 10.22 Gë ofëna olo bani xwitand Bëşëwif bën akey and fërët këni Aciŵ and Kaxanu aň.

³³ Ata bëlengw bër Bêšewif bën yaka këno: «Wěj ar ex ala fo do këy rend mëne Kaxanu hi këy, në ecir eyo Kaxanu. Nê eŋo Ƴandixën këbo mi pëtëra, ax gi ex na në end enjekax end ri këy.»

³⁴ Yesu yaka këbi: «Ga Ƴëgw këni wa gër acariya andewën mëne Kaxanu rek: Wën bête okaxanu hi kën.

³⁵ Oñëgw Omënëk mondako wăc këbi okaxanu bër wëlanëgu këbi eyeyan ed Kaxanu bën (do gër Oñëgw Omënëk, gabatak ax kor na exo yepën).

³⁶ Wëno yata ke Faba Kaxanu do lawënëgu ke gër ngwën ro. Do wën këne rend mëne në ecir emo gayik ako re këme wëno ex Asëñiŵ.

³⁷ Angëmëne ame dind na bandixa band Faba baŋ, kërene kwëta na!

³⁸ Barikan, në ediyenin emo Kaxanu ado bayik ane kwëta ex na. En mado wa ndakaŋ endam eŋ në end bandiyen baŋo. Ata aye nangëdon mëne wëno gë Faba arabat emi.»

³⁹ Ata na Bêšewif bën këni ŝaland bête eno tëra Yesu, barikan ŝana këbi na.

⁴⁰ Ga xegëta ko na gašëxe Yurëdeŋ in, ĥat ko gër ed bafi buyirand bela Ŝaŋ Batis and anëka fo aŋ, ata bayix ko fën.

⁴¹ Bëranjëm sëfa baŋo do këni rend mëne Ŝaŋ Batis, ecarax gematak axo di exëna; barikan dek bebër reya ko end Yesu bën d'al ex.

⁴² Ata fën bëranjëm wăx këni end Yesu eŋ.

11

End Lasar eŋ

¹ Ašëxwëra baxëna ar bano wăcënd Lasar gër ingol ind Betani, gër ed lëg bani mën gë bobinëm, Mari do gë Marët.

² Mari ijo ebax asoxari ar xoš baŋo Axwën Yesu gë angiri do fëxwëcën baŋo osapar oŋ gë omban ondexëm oŋ. Abinëm Lasar šëxwëra bax.

³ Ata bër gë abaŷe, Mari do gë Marët, lawën këni gër Axwën Yesu eno pelëx mëne ar ĥan këŋo an šëxwërak.

⁴ Yesu ga wël ko eŋo yaka ko: Ošëxwëra olo ax gi ex na or ecës, or eni wataxën bela bën enjaran end Kaxanu ex. Gë ošëxwëra olo këni wat ola or Kaxanu ol gër Asëñiŵ arexëm.

⁵ Yesu mbaŋ baŋo balënd end bër amimënëra eŋ: Marët, gë Mari do gë Lasar.

⁶ Barikan, ga wël ko mëne Lasar šëxwërak bayix ko gër ed hi baxo bakey baki.

⁷ Gër akey atasën, fel këbi bësëfan bën: «Bakane gër ebar ed Yude.»

⁸ Re këni bësëfan: «E Asëyali, ax nëka ex na bëlëngw bër Bëşewif ga bani şaland eni pëtëra gë oxaŷ oŷ do këy rend ene bakaye fën.»

⁹ Ata Yesu yaka këbi: «Ax gi ex na nde gër amëdfëna bapëxëd epëxw gë baki ex? Ar kë yexërand goyat an axo naŵërand na gayik aye ko watërand gë angoben and gër ngwën ro aŷ.

¹⁰ Barikan ar kë yexërand gëmëd an anaŵëra ko naŵërand gayik axo gi ex na gë angoben.»

¹¹ Yesu, ga ħata ko eyeyan elo, fel këbi bête bësëfan bën: «Lasar, lawo irebi në okwëd exo. Barikan yene mo nëngëtëx.»

¹² Ata yaka këno bësëfan: «Axwën, angëmëne araş raş këno, afak ko fak.»

¹³ Enimin, er ŷandi baŷo Yesu ebi pëni mëne Lasar aşës dëŷ şës ko. Er yëla bani bësëfan bën mëne end okwëd fo ko yeyanënd.

¹⁴ Ata Yesu fel këbi fac: «Lasar anëka şës ko.

¹⁵ Er nëngan ke ga şës ko nand bayik ame ye bana mën këne xwëtaxën wën. Gërëgako yene gër ed exo.»

¹⁶ Ata fel këbi Toma, ir nëngët bano Didim, bësëfan bëşandaŵ: «Yene, ħiyi bête ene cësëxëye gë mën.»

¹⁷ Yesu, and ħat ko gër ingol ind Betani aŷ, sək ko mëne anëka ri baxo Lasar bakey banax gër ŷeg.

¹⁸ Ingol ind Betani iŷ ax űaŵër bana gë Yerusalem in, në bapakan batas fo bax.

¹⁹ Bëyude bëranjëm bax yowënd enëbi cëma Marët gë Mari ga lap këno imaŷe indebën iŷ.

²⁰ And wël ko Marët mëne Yesu kë ħatëgund aŷ, xacëra këŷo. Mari bayi ko moűëpa gër iciŵ.

²¹ Ga fed këni gë Yesu, Marët re ko: «Axwën, kido ro hi bay abaŷe axo cës dona.

²² Barikan, ado gërëgako dëŷ anang nang këme mëne dek er këyo xara yo Kaxanu aye ki yakali.»

²³ Ata re ko Yesu: «Abinëx axani ko xani gër ecës.»

²⁴ Re ko Marët: «Anang nang këme mëne axani ko xani gër ecës and këni xanira bëşësək aŷ yatir akey apelatar.»

²⁵ Ata re ko Yesu: «Wëno kë xaninënd gër ecës, wëno ke yëlënd aniyani aŷ. Ar kë ŵa endam an gë aniyani ak ko bayi ado exo cës.

²⁶ Ar kë liyand do exe kwëta wëno an, ecës el din aŷo dëkaya na. Aŵa nde ŵa këy eŷo?»

²⁷ Yaka ko Marët: «Iyo, Axwën aŵa ŵa këme mëne wëj ex Afexën an, Asëñiŵ ar Kaxanu an, ar ebax ex yow gër ngwën ro an.»

²⁸ Ga ñata ko Marèt eyeyan elo, baka ko gër iciw̃. Ata w̃ac k̃eŋo, Mari abinēm do n̄k̄ēn̄ka k̃eŋo: «As̄yali aŋ an̄ka yow ko, n̄ emac exi.»

²⁹ Sam ga w̃el ko eŋo, Mari xani ko xwiriŝ, w̃ara ko gër ed hi baxo Yesu.

³⁰ Yesu axo ŋat bana pere gër ingol, gër ed fed bani ḡe Marèt fo bayi baxo.

³¹ B̄eyude b̄er xet̄ena baŋo Mari gër iciw̃ do bano yifarand b̄en wat k̄eno ga xani ko aŋand. Ata ga ko ŝan s̄efa k̄eno ga ȳela bani m̄ene ḡer ŷeg ko yend exo denitarax.

³² And ñat ko Mari gër ed hi baxo Yesu aŋ, lapaya ko gër osapar orexēm, ko rend: «E Axw̄en, kido ro hi ba ay abaŷe axo c̄es dona.»

³³ And wat ko Yesu m̄ene n̄ edenita exo Mari aŋ do b̄ete n̄ etes ex̄eni B̄eyude b̄er s̄efaw baŋo b̄en, hi k̄eŋo ñar eman eŋ do ŝamina ko ḡer onden ondexēm.

³⁴ W̄eka k̄ebi: «Feye wa w̄ex̄eta k̄eno?» Yaka k̄eni: «Axw̄en yow mi masin.»

³⁵ Yesu ses ko.

³⁶ B̄eyude b̄er̄emar re k̄eni: «E, awa mban̄ baŋo bal̄end de end Lasar eŋ!»

³⁷ B̄ejo k̄eni rend: «Ok̄o, ax gi ex na nde m̄eŋ ŝiw̄et̄ k̄eŋo aŝiw̄ek̄ an? Axo kor dona nde eŋo pak̄en Lasar k̄edi ko ŝes?»

³⁸ Yesu, ga hi k̄eŋo na b̄ete ñar eman eŋ, s̄eka ko ŷeg in. ŷeg ijo oxel ebax do f̄eŋ bani lilaya in ḡe angaŷ.

³⁹ Ata re ko Yesu: «D̄ex̄etin tan angaŷ aŋ.» Na rew ko Marèt, imaŷe ind aŝes̄ek̄ iŋ: «Axw̄en, an̄ka n̄emu ko, akey anax̄en aŋ ex dor̄o!»

⁴⁰ Yaka ko Yesu: «Ami pel ex na nde ga xw̄eta xw̄eta k̄eye awat k̄ey wat enjaran end Kaxanu eŋ?»

⁴¹ Ata wed̄it k̄eni angaŷ aŋ. Yesu ga xeŋa ko or̄en ol, re ko: «Faba, aye ri k̄ey ga yakali k̄eye.

⁴² W̄eno, anang nang k̄eme m̄ene din k̄eye yakalind. Barikan, n̄ end am̄exw̄er and ex ro aŋo k̄eme yeyan̄end eni max̄en m̄ene w̄ej d̄eŋ law̄en̄egu ke.»

⁴³ And ñata ko aŋ, xeŷ ko: «Lasar, can̄egu!»

⁴⁴ Ata aŝes̄ek̄ an ŝan̄egu ko, osapar oŋ do ḡe otaxan ok mocer̄i ḡe b̄ecole, do d̄exasin mop̄el kw̄ec̄ ḡe anj̄em. Ata re ko Yesu: «P̄et̄er̄ayino tan do tebino exo ye.»

End osit or et̄era ed Yesu eŋ

⁴⁵ Ata B̄eyude b̄eran̄j̄em, b̄er yow̄eraw bax ḡer Mari b̄en, ga wat k̄eni er ri ko Yesu in, w̄a k̄eni endexēm eŋ.

⁴⁶ Barikan mar ye k̄eni ḡer Ofarisen̄ eni deyax er ri baxo Yesu in.

⁴⁷ Ata bēšadaxan bēlēngw bēn do gē Ofariseŋ ok wācēr kēni. Ga yēpaxēn kēni endey eŋ gēr Amara kēni wēkarēnd: «Mondake wa kēne riye? Ala ajo cēŋ nē eñēmb ex dē becarax bēnd ko rind beŋ.

⁴⁸ Angēmēne aseḅ seḅ kēnēŋone, dēk kēni wā endexēm eŋ. Ata Bērom bēn eni yow eni ñam Aciw̄ and Kaxanu aŋ do enēbo yēcēra enēng endebi eŋ.»

⁴⁹ Ata Kayif, mēŋ ar hi bax ašadaxan alēngw niy ijo an, re ko: «Ata wēn yōwēȳ an nang ex na dē paḅ gē endey eŋo.

⁵⁰ An nang ex na nde mēne abat yāpēk exo cēs nē end bulunda ir Isērayel dēk gē ex yēcar enēng endebi eŋ.»

⁵¹ Yeyanaxēn baxo mondako in, ax gi bana anjēlan andexēm fo. Ga hi baxo ašadaxan alēngw aniy aŋo, yeyanaxēn baxo ang alawēnel fo mēne Yesu kē sēs eni pexaxēn bulunda ir Isērayel in.

⁵² Enimin, ebi baraxēn Kaxanu ekun ebat obaš orexēm ol gēr bēnēng dēk ko sēsaxēn, ax gi ex na nē end Bēšēwif fo.

⁵³ Ata elod yatijo xetan babi eno daw̄.

⁵⁴ Yesu aŋo seḅ ko eyerēxa ed wat-wat gēr Bēšēwif el. Ga xani ko na, ye ko kwēl gand ladawe, nē angol bani wācēnd Efērayim. Fēn xeyērax babi gē bēsēfan bērexēm bēn.

⁵⁵ Anēka saxēgu bax Ofēna or Apexa ol, ata Bēšēwif bēn kēni yend yaŋ gēr Yerusalem eni wūnētarax dāmana ex ŋatēgu Ofēna or Apexa ol.

⁵⁶ Ga kēno šalara Yesu kēni wēkarēnd gēr Aciw̄ and Kaxanu: «Mondake yēla kēn, ayow nde ko yow gēr ofēna?»

⁵⁷ Bēšadaxan bēlēngw bēn do gē Ofariseŋ ok afel fel banēbi bela bēn mēne ar kē nang yo gēr ed exo Yesu exo deyad eno tēraxēn.

12

End angiri eŋ

¹ Bakey banjongamat bayi bax ofēna or Apexa ol. Ata Yesu ye ko gēr ingol ind Betani, gēr ed lēg baxo Lasar, ar xanin baŋo gēr ecēs an.

² Fēn ašēmēran šēmēran bano. Ata Marēt kēbi lēband, do Lasar hi ko šēf gēr bēr bax yambērand.

³ Na wēdēgu ko Mari icēlakuŋ ir angiri ir kēni wācēnd nar, ir xem bax akanji mbaŋ. Xoš ko osapar or Yesu oŋ, do kēŋo fēxwēcēnd gē omban ondexēm. Ata otēñer onēngax oŋ xēñēk dēk iciw̄ iŋ.

⁴ Aŋo re ko Yuda Isēkariyot, asēfan ar ebax eŋo dēxw Yesu an:

⁵ «Ineŵa bayik ane pan exe na angiri ijo batama okeme otas, do kodi ir şot done in enêbe dëcaraxëne bëxaÿëanaxik bën.»

⁶ Rexën baxo eŋo mën arek ebaxo, ax gi ex na de ga bal baŋo end bëxaÿëanaxik eŋ. Yama ga baxo yambënd nde kodi ir bano fëxwënënd exo mëxwëta gër imboto in.

⁷ Barikan Yesu re ko: «Tebëlo de, gana-gana fo xoş ko eman endam eŋ ond gër ÿeg oŋ.

⁸ Wën din gë bëxaÿëanaxik bën ga hi kën wa, bari wëno ame bo na din gë wën.»

⁹ Ga wël këni amëxwër and Bëyude aŋ mène Yesu yowëk gër Betani barërëgu këni. Eno wat bête Lasar, ar xanin baŋo gër ecës an barëraxënëgu bani, ax gi ex na nê endexëm fo.

¹⁰ Ata bëşadaxan bëlëngw bën xetan këbi eno daw bête Lasar

¹¹ gayik Bëşëwif bëranejëm babi hawëtand ga bano xwëtand Yesu.

End Yesu gër Yerusalem eŋ

¹² Ga xeyëk, amëxwër and bër yowërawëk gër ofëna aŋ wël këni mène Yesu kë yowënd gër Yerusalem.

¹³ Ata ga sawëgu këni benid bënd baŋeÿ, xaca këno do këni sarënd:

Hosana, betalexo ar kë yowënd gë oŵac or Axwën an, Betalexo emun end bulunda ir Isërayel eŋ.

¹⁴ Ata Yesu ÿëpa ko yaŋ nê ipali. Mondako ŋata baxo er ÿëgw baxo alawënel ar Kaxanu an endexëm eŋ:

¹⁵ Këren yëdara na, wën bër gër Siyoŋ bën, Watino emun endewën eŋ,

Në eyow exo, mo ñëpa yaŋ nê ipali.

¹⁶ Amëd aŋo bësëfan bërëxëm bën abi pëni bana pere eŋo. Barikan, and wat këni enjaran end Yesu aŋ xwita këni mène end ÿëgw baxo alawënel eŋ ex. Mën xacaxën bano mondako bela bën.

¹⁷ Amëxwër and bër ebax yatir wac baŋo Lasar exo canëgu gër ÿeg aŋ areya bani reyand end wateli bano eŋ.

¹⁸ Nê end ecarax end wël bani ri ko eŋo xacaxën bano Yesu bura-bura.

¹⁹ Ata Ofarişëŋ ok këni rexërënd: «Awat kën watënd mène ŷowëÿ an kor na: ngwën iŋ dek mën fo këno sëfënd.»

End benëŋ becëxe eŋ

²⁰ Bela bër benëŋ becëxe yow bax na gër Ofëna or Apexa gër Yerusalem, eno cale Kaxanu.

21 Ata sêka këno Filip, asêfan ar lëg bax gër Betësayida an, ingol ind gër ebar Galile. Wêka këno: «Asoşan, biyi Yesu ŷandi këbo mo wat.»

22 Ga wël ko eŋo, Filip fel këŋo Andëre, ata bën bëxi űateli këni endey eŋ gër Yesu.

23 Yesu yaka këbi: «Dodo anêka űatëguk apëxëd and kë şanaya enjaran endam eŋ, wëno Asëñiű ar ala an.

24 Dal in këmun felënd, enedä end bële end ani wëg ex na gër ebar eŋ, ax cënand na, emat fo kë bayind. And këni lap do eni wëg aŋ kë şënanand bon.

25 Ar kë űan nëmëc aniyand andexëm an, anemin ko nemin. Barikan, ar kë şus aniyand andexëm and gër ngwën ro an kë şot aniyand and dın aŋ.

26 Ar këŋo ŷandi exe diyeninënd an, tëfëgulexe. Do gër ed këme hi yo na ko hi mëŋ bête. Ar ŷandi këŋo exo gi ariyenin aram an, Faba këŋo wäşën.»

En ecës ed Yesu eŋ

27 «Gërëgako yomb iram in anêka şaminak. Ine këme re? Ba, Faba dacëtële gër toro iŋo nde? Barikan, me toro mondako yowaxënëgu këme.

28 Faba, dafël ex oűac orey ol gër bela!» Ata wëliwëk oniű yaŋ gër orën do kë rend: «Anêka rafën këme do arafën këme rafën gaşëxe.»

29 And wël këni bër gër amëxwër bën oniű olo aŋ, mar këni rend mëne orën ol xëmak, bëjo këni rend: «Meleka yeyaneli këŋo.»

30 Ata re ko Yesu: «Në endewën wëlixënëk dë oniű olo, ax gi ex na në end oűac oram.

31 Gërëgako wa ex kiti ind ngwën iŋo iŋ, gërëgako këno wäŷ emun end gër ngwën ro eŋ.

32 Do wëno and këne yën yaŋ në osëx aŋ këmëni bar bela bën dek eni gi bëram.»

33 Ata gë eyeyan elo nangën bafi Yesu ang ko şës ak.

34 Yaka këno bër gër amëxwër bën: «Biyi er fënën kënebo gër bakayëta band acariya andëbi mëne Afexën an dın ir dın ko liya. Mondake cëŋ këyëbo felënd mëne Asëñiű ar ala an afika këno fika? Noŷo ngwa ex Asëñiű ar ala ajo?»

35 Ata Yesu yaka këbi: «Ga bayik ako təkër angoben and këŋun űoband aŋ yexërayindën në amëd and hi kën gë angoben aŋ këdi këŋun fënga ecamëdan aŋ. Ar kë yexërand gër ecamëdan an axo nangënd na gër ed ko yend.

36 Në amëd and hi kën gër angoben aŋ, kwëtayin angoben aŋ, en gixën obaş or angoben.» Ga yeyan ko mondako Yesu, űawëta këbi do nem këno.

End oŋpëgënan od Bëšëwif eŋ

37 Bëšëwif bën, ado ga bani watënd awat dëŋ becarax bendanjëm bend baxo rind Yesu beŋ, ano kwëta bana.

38 Mondako fiatak er yëgw baxo alaŵënel Esayi in:

«Axwën, noŋo ngwa ŵak er reya këmi in?

Noŋo ngwa watëk panga indey in?»

39 Ang sëkwanënd bani eno kwëta Yesu ak, Esayi aŷëgw yëgw ko bëte:

40 «Axwën Kaxanu fëdëk bangës bandebën baŋ,

Mëŋ xemënëk ogaf odebën ok,

Këdi këni watëra, këdi këbi fëni gër onden ondebën,

Këdi këni nëngwët ola orebën ol do eni pak.»

41 Ejo re baxo Esayi ga wat ko enjaran end Axwën eŋ do Yesu baŋo rend mondako.

42 Ado šëf gër bëlëngw dëŋ, bëranjëm ŵa bax end Yesu eŋ. Bari, ga banëbi yëdand Ofariseŋ ok, abani reyara na poyoma këdi kënebi ŵaŷ gër aciŵ acaleya.

43 Awa bën er këni ñan bela in fecan babi gë enjaran end Kaxanu eŋ.

End eyeyan ed Yesu eŋ

44 Ata xeŷ ko Yesu: «Ar ke xwëta an anëka ŵa ko bëte end ar laŵëneŋu ke eŋ, ax gi ex na wëno fo xwëta ke.

45 Ar këŋo xëbënan endam an, end ar laŵëneŋu ke eŋ xëbënan këŋo bëte.

46 Wëno ex angoben aŋ, er yow këme gër ngwën ro mëni ŋoba dek bër kë ŵa endam bën, këdi këni bayi gër ecamëdan.

47 Ar kë baxët er këme rend in do axo kwëtaya ex na an, ax gi ex na wëno këŋo nöp gayik ame yow ex na mëni nöp bela bër gër ngwën ro bën. Barikan, mëni pexën yowaxëneŋu këme.

48 Ar šus ke an do exo nöp er re këme in ar enöp ex. Eyeyan edam el fo këŋo nöp yatir akey apelatar.

49 End këme yeyanënd eŋ ax gi ex na endam, apela and Faba ex, mëŋ ar laŵëneŋu ke an. Mëŋ dëŋ felëgu ke eyeyan elo do gë er ŷapëk me tëyalind in.

50 Do anang nang këme mëne apela andexëm aŋ kë yëlënd aniyan and din ir din aŋ. Awa er këme rend in, ang felëgu ke Faba ak këme yeyanënd.»

13*End enëbën ed osapar eŋ*

1 Në ecan bayi bax Ofëna or Apexa ol, Yesu nang ko mëne anëka ñatëguk amëd and ko rëxëta gër ngwën ro aŋ exo

baka gër Sëm Kaxanu. Mbaŋ ñan babi bësëfan bërëxëm bën ado ga babi sebënd gër ebar ro. Ata wăsin kēbi aŋana aŋo xali gër eŋata.

² Ga kēni yambëra ed genëka el, şabucara in anëka şoñ baŋo gër emëkw Yuda, asëñiŵ ar Simoŋ Isëkariyot, eŋo dëxw Yesu.

³ Do Yesu anang nang baxo mēne beŷ dek sebēnan kēŋo Sēm, gër ndexëm xaniw ko do fën ko baka.

⁴ Gër ed bani yambërand na, xani ko xwiriş, şudëta ko acud atēm aŋ do xapa ko anjēm gër edum.

⁵ Ata ga rēmb ko men nē inēp, ŷana ko kēbi nebēnënd osapar oŋ bësëfan bën do kēbi fëxwęcënënd gē anjēm and xapa baxo gër edum aŋ.

⁶ Na re ko Simoŋ Piyer and ñat ko gër ndexëm aŋ: «Axwën, yama wēj nde eye nebën osapar oŋ!»

⁷ Yaka kēŋo Yesu: «Er kēme rind in, anang kēy nang and kē başana aŋ, bari ax gi ex na gërëgako.»

⁸ Ata re ko bēte Piyer: «Din ame ma na eye nebën osapar oŋ.» Aŋo re ko Yesu: «Angēmēne ami nebën ex na yo osapar oŋ, awa ŷoweŷ axe bar ex na.»

⁹ Yaka ko Simoŋ Piyer: «Awa angēmēne mondako ex Axwën, kērex gi na osapar oŋ fo. Nebēnēle bēte otaxan ok gē gaf in.»

¹⁰ Ata re ko bēte Yesu: «Ar buyirak ecede an, dek eman eŋ wën ko. Osapar oŋ fo ko nebëra. Do wën bēwënëk hi kën, bari ax gi ex na wën dek de.»

¹¹ Yesu aye nang baŋo ar kēŋo lëxw an, mēŋ rexën baxo mēne ax gi ex na bën dek wënëk.

¹² And faŷ ko enebën ed osapar aŋ, Yesu şudă ko acud atēm aŋ do baka ko gër ed bani yambërand. Ata wëka kēbi: «Afëni nde fëni kēŋun er rin kēmün in?»

¹³ Wën ke wăcënd Asëyali do Axwën, ata dal kën reyand gayik go dēŋ ex.

¹⁴ Awa angēmēne anebën nebën kēmün osapar oŋ wëno ar ex Axwën do Asëyali arewën an, wën bēte aŷap ŷapëk en nebëndërënd osapar oŋ.

¹⁵ Amatinali rin kēmün, en dixënënd wën bēte ang rin kēmün ak.

¹⁶ Dal in kēmün felënd, xadëp in aŋo kucand na or gapak axwën arexëm an, parëxanda in aŋo kucaxënd na ar lawën kēŋo an.

¹⁷ Ga fëni fëni kēŋun eŋo, anëngandëra kēŋun nëngandëra angēmēne enimin mondako dēŋ kën rind.

¹⁸ Anang nang kēmëni bër yata kēmëni bën, amun dend na de wën dek. Barikan afo ex ŋata endam end ex

gër Oñëgw Omënëk eñ: “Ar bar këmi enëp ebat dëñ ke şenaxën.”

¹⁹ Kwël gërëgako fo këmün nangënënd eño dãmána ex ñatëgu. Do and kē ñatëgu añ, ene kwëtaxën mēne wēno dëñ ex ar hi kēme an.

²⁰ Dal in kēmün felënd, ar kēño xana arolawñen oram an, wēno dëñ xana ke. Do ar ke xana an, anēka xana kēño bēte ar lawñëngu ke an.»

End alëxw ar Yesu eñ

²¹ Ga yeyan ko mondako, Yesu şamina ko gër onden ondexëm. Reya ko bēte: «Dal in kēmün felënd, wën bēsëfan bēram bën, abat ke lëxw.»

²² Ata bēsëfan bën kēni nēkonëndērënd do kēni yëlarand ba noño kēño rend.

²³ Asëfan ar lëka baño mbañ Yesu an, xetëna baño gër ed bani yambërand.

²⁴ Simoñ Piyer ga xëwa kēño, fel kēño eño mēka ba noño kēño rend.

²⁵ Ata asëfan ajo xayaxën kēño Yesu gër emëkw do wëka kēño: «Axwën, noño wa këyo rend?»

²⁶ Yaka kēño Yesu: «Ar këmo fëxwën aton and mburu and yēsëna kēme añ, ajo ex ar ke lëxw an.» Ata yēsëna ko aton añ do fëxwën kēño Yuda, asëñiñ ar Simoñ Isëkariyot.

²⁷ Sam ga xana ko Yuda aton añ, Sindan lil kēño. Ata Yesu fel kēño: «Er këy rind in, dil añand.»

²⁸ Bër hi bax gër eyambëran bën, gaßatak año pëni bana ba ine felaxën baño Yesu eño.

²⁹ Enimin, Yuda bax lëkayand imboto ind kodı in, ata bēsëfan bërëmar yëla kēni mēne exo yëcëraw bebër hi bax eni dixën ofëna bën lawñen baño Yesu. Bëjo yëla kēni ba ebi yël yey bëxañenaxik bën fel baño exo ye.

³⁰ Ga yamb ko na Yuda aton and mburu añ, şan ko atañ. Anëka bax xwëyarënd.

End apela angaşax eñ

³¹ Ga şan ko Yuda, Yesu re ko: «Gërëgako, Kaxanu anëka wäsin këbi bela bën enjaran endam eñ, wēno Asëñiñ ar ala an. Anëka wat kēni enjaran endexëm eñ gër ola oram.

³² Angëmēne awasin wäsin kēmēni bela bën enjaran end Kaxanu eñ, Kaxanu bēte awasin këbi wäsin enjaran endam eñ. Do gogo ko ri mondako.

³³ Obaş oram, anëka saxëguk amëd and këne şapëre añ. Wën aşalara këne şalarad do ang fel kēmēni bëlëngw bër Bëşëwif ak, gër ed kēme yend an kor na en yeli. Wën bēte mondako fo kēmün felënd gërëgako.

³⁴ Apela angaşax këmün yëlënd: Balëringdëleŋun! Ang ke balënd wëno endewën ak balëringdëleŋun mondako.

³⁵ Ata mondako këni nangëra bela dek mëne wën bësëfan bëram hi kën, angëmëne abalër këŋun balërend.»

³⁶ Ata Simon Piyer re ko: «Axwën feye ngwa këy ye?» Yaka këŋo Yesu: «Gër ed këme ye ay kor na eye tëfëli gërëgako. Barikan, ecan ecan asëfëli këye sëfëli.»

³⁷ Wëka ko bëte Piyer: «Axwën, në end ine këme sëkwanaxën mi tëfëli gërëgako? Wëno awelëk hi këme me yëlaya aniyän andam aŋ ene dawë në endey.»

³⁸ Yesu yaka këŋo: «Re këy wëj awelëk hi këy ey yëlaya xali eni dawë në end oŋac oram! Dal in këmi felënd, damana exo yata ecare el wëj anëka këye yaxëta batas.»

14

End fëña ir gër orën eŋ

¹ Yesu fel këbi bëte: «Këreŋun bëlandërand na gër oŋëkw orewën! Kwëtayino Kaxanu do kwëtayine wëno.

² Mbaŋ ex baciŋ baŋ gër ekun ed Faba do wëno axëñënan këmün xëñënanëx gër ed kën hi. Afel nde fel domun kido ax gi bana mondako?

³ Awa and këme ye do mun këñënanëx në er kën hi aŋ, abakanëgu këmün bakanëgu mun mëlaxën en gix wën bëte gër ed hi këme.

⁴ Wën, anang nang kën fëña in.»

⁵ Ata re ko Toma: «Axwën, gayikako gë enang ak dëŋ ami nang ex na gër ed këy yend, mondake këmi nang fëña in?»

⁶ Yaka ko Yesu: «Wëno ex fëña in, wëno ex dal in, bëte wëno ex aniyän aŋ. Ala ax ŋat na gër Faba xarak axe tëf ex na.

⁷ Angëmëne anang nang këne, anang këno nang bëte Faba. Do gërëgako anëka nang këno do në ewat eno dëŋ.»

⁸ Ata Filip re ko: «Axwën, ga ŵasin ŵasin këyëbo Sëm in ata gwac këbo hi.»

⁹ Ata re ko Yesu: «Elod anëka fo hi këme gë wën, do wëj Filip aye nang ex na! Ar ke watënd an, në ewat eŋo Faba. Mondake cëŋ këy rexënënd mun masin Faba?

¹⁰ Aye kwëta ex na nde mëne wëno gë Faba arabat hi këmi? Er këme rend in ax gi ex na de eyeyän ed or gapak oram. Bandiyän band këme rind baŋ, Faba mëŋ ar hi këmi arabat an kë rind.

¹¹ Kwëtayine mëne wëno gë Faba arabat hi këmi. Ndakan kwëtayine në end bëbër kën watënd ga këme rind bëŋ.

¹² Dal in këmün felënd, ar kë ŵa endam an, ari ko ri bëbër këme rind bën. Ado bëbër nëmëcäk bënd këme rind bëŋ ko ri gayik në ebaka eme gër Faba.

13 Dek er këno wëka yo gër oŵac oram, arin këmun rin, en wataxën enjaran end Faba eŋ gër wëno Asëñiŵ.

14 Angëmëne en mëka yey gër oŵac oram, ari këme ri.»

End angoc Amënëk eŋ

15 «Angëmëne aňan ñan këne, asëf kën sëf bapela bandam baŋ.

16 Do wëno ata këmo xara Faba, eŋun dawëneliw Arëca ašëxe, exo gixën din gë wën.

17 Arëca ajo ex Angoc and dal aŋ. Angoc and dal aŋo, bër gër ngwën ro bën, ani kor na eno cot gayik ani ñana na eno watënd, bëte ano nang na. Barikan wën, anang nang këno gayik, moketënara këŋun yana eŋun ketënarand, ado lëf gër ola orewën ko hi din.

18 Abaka këme bakaw gër ndewën, amun teb na ang bëndëkak fo.

19 Ro bakey fo bayik, bela bër gër ngwën ro bën ani bo na ga këne watënd. Barikan wën, awat këne yana ene watënd gayik wëno aliya këme liyand, wën bëte aliya kën liya.

20 Ata yatijo, këŋun fëni mëne wëno gë Faba arabat hi këmi. Bëte wëno gë wën arabat hi këne.

21 Ar nangëk anang dëŋ bapela bandam do ko sëfënd an, ajo ex ar ñan ke an. Ar ke ñan an, Faba aňan këŋo ñan. Wëno bëte aňan këmo ñan, do aŵasinaya këme ŵasinaya gër ndexëm.»

22 Ata Yuda, ax gi ex na de Yuda Isëkariyot, rew ko: «Axwën, ine cëŋ këy ŵasinaya gër ndebi fo, do eyëbi teb bër gër ngwën bën?»

23 Yaka këŋo Yesu: «Ar ñan ke yo, axwëtaya ko xwëtaya eyeyan edam el, do Faba aňan këŋo ñan. Ata biyi mi yow mi dëg gër ola orexëm.

24 Ar bayik axe ŋan ex na an, axo kwëtayand na eyeyan edam el. Do eyeyan ed këne wëlëhind el ed Faba ex mëŋ ar laŵënëgu ke an, ax gi ex na edam.

25 Wëno eŋo këmun felënd nand bayi këne në er ebat na.

26 Barikan, Arëca an exo Angoc Amënëk and këŋun laŵëneliw Faba gër oŵac oram aŋ. Mëŋ këŋun sëyali beŋo dek, mëŋ këŋun xwitan dek beber fel këmun bën.

27 Aketëxeta aŋ këmun sebënënd, aketëxeta andam aŋ ex, wëno, amun yëlënd na ang këni yëlënd bela gër bër ngwën ro ak. Këreŋun bëlandërand na gër oŵëkw orewën, këreŋun yëbund na.

28 Awël wël këne ga re këme mëne aye këme ye, barikan abakaw këme bakaw mërëxand irewën. Angëmëne aňan ñan këne, anëngandëra këŋun nëngandëra ga këme bakand ako gër Faba, gayik mëŋ rafëk nëmëc wëno.

²⁹ Gërëgako dëŋ këmün felërand, dãmana ex ŋataxënëgu bend kême yeyanënd beŋ, ene kwëtaxën and kē ħatëgu aŋ.

³⁰ Wëno ame bo na ga këmün felërand mbaŋ, gayikwa ar wëñak ngwën an nē eyow exo, paß gē wëno cëŋ, ojaŵ aŋo gi ex na.

³¹ Barikan, afo eni nangëra bër gër ngwën ro bën mēne wëno aňan ħan kēmo Faba, do ang ke felënd ak dëŋ kême rind. Ado kaniwën ene yeye.»

15

End atëx and reseŋ eŋ

¹ «Enimin, wëno ex atëx and reseŋ aŋ, do Faba ex axwën andëdã an. ² Aforëta ko forëta enini end şosa ke do ax dëwënd na eŋ. Barikan enini end kē rëwënd eŋ, afëyëpëy ko feyëpëy ex dëwaxënënd nēmëc.

³ Eyeyan ed sëyali këmün el wënën këŋun.

⁴ Baiyin ga şosa kēne, ang kême bayi wëno ga şosa këmün ak. Enini end şosëtak gër atëx and reseŋ eŋ, ax dëwënd na gabat. Wën bëte mondako fo kën sëkwan edi ed benjekax el angëmēne an bayi ex na ga şosa kēne.

⁵ Wëno ex edëp ed atëx and reseŋ el, do wën ex benini beŋ. Ar bayi ga şosa ke an, ang şosa këmün ak, benjekax bendanjëm ko ýana exo dind. Angëmēne an bayi ex na ga şosa kēne, ado gē enjekax gematak an kor na en di.

⁶ Ar şosëta ke an, fac këno lap exo ŋayëx ang enini end saŵ këni fo. Do benini beŋayëk beŋ, abar këni barënd eni dap gër xodux ex ñeg.

⁷ Angëmēne wën en bayi ga şosa kēne do bëte en dëkaya gër ojomb odewën eyeyan edam el, karayindën er ýandi këŋun yo, aşot kën şot.

⁸ Watin ang kē ýana ex canayand enjaran end Faba eŋ; and kën rind benjekax bendanjëm do eni watënd bela aŋ; do enëbi masinënd mēne bësëfan bëram hi kën.

⁹ Ang ħan ke Faba ak, wëno bëte mondako fo ħan këmün. Kwëtayayin aňana andam aŋ.

¹⁰ Angëmēne asëf sëf kën bapela bandam baŋ ang sëf kême wëno band Faba ak do bayi kême gër aňana andexëm, mondako fo kën bayi wën bëte gër aňana andam.

¹¹ En cotaxën onënga oram ol do en gixën dek onënga ol felaxën këmün eŋo.

¹² Acariya andam aŋ ex: balëringdëleŋun andewën rewën aŋ, ang ke balënd endewën ak.

¹³ Aňana and xucak ex daf aŋ ex and ar kē ŵa exo cës nē end odawo odexëm aŋ.

14 Wën odawo odam hi kën angëmëne ari kën rind er këmün felënd in.

15 Bëtëdin amun mac na okađëp odam gayik xadëp in axo nangënd na er ko rind axwën arexëm in. Gërëgako wën odawo këmün ýana mun macënd gayikako đek beber nangëgu këme gër Faba bën, wën fo nangën këmün.

16 Wëno wa yata kënjun, ax gi ex na wën. Ata mën şeyaliraxën këmün pere mun dawëanaxën en ye do en dix gër ngwën benjekax bend kē bayi laj. Do er këno xara yo Faba gē oŵac oram ol, ayakali kënjun ýana enjun yakalind.

17 Er këmün felënd in: balëringdëleñun mbañ andewën rewën añ.»

End ecus ed Yesu do gë odexëm eñ

18 «Angëmëne bër gër ngwën ro bën aşus şus kënun, nangin mëne wëno şus këne pere.

19 Kido bër gër ngwën ro hi ban, bela bën añan ñanëdonun gayik andamat hi don. Bari an gi ex na bër gër ngwën ro. Wëno yata kënjun mën şusaxën kënun.

20 Kwitayin er fel këmün in: xadëp in año kucand na or gapak ol axwën arexëm an. Angëmëne wëno arixëra rixëra këne, arixëra kënun rixëra wën bëte. Angëmëne abaxët baxët këni eyeyan edam el, abaxët këni baxët edewën el.

21 Barikan beño đek kënun ýana enun dind nē end oŵac oram gayik ano nang ex na ar lawënegu ke an.

22 Kido ame yow bana do amëni pelëra bana end Kaxanu eñ, ani gidona gë amena. Gërëgako, eyax abi gi ex na gër amena andebën.

23 Ar ke şus yo anëka şus këno bëte Faba.

24 Kido ame di bana ogës odebën bend elod ala ax di ex na beñ, ani gi dona gë amena. Gogo aye wateli këne becarax beñ. Barikan şus kënëbo wëno gë Faba.

25 Ata mondako hik ex ntaxën eyeyan ed ýëgw këni gër acariya andebën el: “Aşus fo dëñ şus këne*.”»

26 «Alawëneliw këmün lawëneliw Arëca ar kë xaniw gër Faba an, Angoc and đal añ. And ko yow añ mën kē ýana ex deyarand endam eñ.

27 Do wën bëte, areyara kën ýana en deyarand endam eñ gayik elod nand ýana këme andiyen na bar këne.»

16

1 Yesu re ko bëte: «Eño fel këmün këdi kënjun şena en đap ekwëta edam el.

2 Aŵayëra kënun ýana enun nwayërand gër baciw bacelaya. Ado nē eyow ex amëd and këni ýana eni yëland

bër kəŋun lawënd bən mēne nē ediyenin eno mondako Kaxanu.

³ Mondako kēni ŷana eni dind gayik ano nang ex na Faba, ane nang ex na wēno.

⁴ Mēŋ felaxən kēmun mondako, en kwitaxənənd mēne anangən nangən bamun and kē fiatəgu aməd and toro indewən aŋ. Amun pel bana eŋo elod gēr ŷanar gayik nē er ebat bane hinde.

⁵ Gogo nē ebaka eme gēr ar lawənəgu ke do ala axe məkand na ba feye kēme yend.

⁶ Ga wəl kən er re kēme in wəlandəraxən kəŋun gēr oŷəkw.

⁷ Er kēmun felənd in dāl ex: ga ye ye kēme mbaŋ kəŋun sax gayik angēmēne ame ye ex na, Arəca an axo yow na. Barikan, ga ye ye kēme aŋo kēmun lawəneliw.

⁸ Do and ko yow aŋ, mēŋ kēbi ŷana ebi nangənənd bela bër gēr ngwən ro bən ang wən kēni ak, gē end ŷenene eŋ do gē kiti iŋ.

⁹ Aŷən wən kēni ga hēp kēni ene kwēta.

¹⁰ End ŷenene eŋ ex ga kēme bakand gēr Faba do mēne wən an bo na ga kēne wat.

¹¹ Kiti iŋ ex gayik ar wēŋak ngwən an anēka nēp kēno.»

¹² «Bendanjəm baya ke mun peləra, bari an kor na eŋun pēni gērəgako.

¹³ And ko yow Arəca arewən an, Angoc and dāl aŋ, anangən kəŋun ŷana eŋun nangən dāl in dek. Dek er kəŋun ŷana eŋun pelənd in, awələgu wələgu ko, ax gi na er or gapak orexəm. Gana gana fo kəŋun ŷana eŋun tēfətanənd bebər kē yowənd bən.

¹⁴ Enjaran endam eŋ kəŋun ŷana eŋun masinənd gayik endam ko ŷana exo medənd eŋun tēfətan.

¹⁵ Dek er xwən ko Faba in, wəno xwənək. Mēŋ rexən kēme mēne Arəca arewən an endam ko ŷana exo medənd eŋun tēfətanda.»

End odendəran eŋ

¹⁶ «Təkər fo bayik ene nema do bēte ax nēka na ene wat gaşəxe [ga kēme bakand gēr Faba].»

¹⁷ Ata bəsəfan bərəmar bərəxəm kēni wəkərənd: «Ine ŷacayak er kēbo felənd ijo: “Təkər fo bayik ene nema do bēte ax nēka na ene wat. Bēte ga kēme bakand gēr Faba kē hi mondako”.»

¹⁸ Er bani rend: «Oko ine ngwa ŷacayak “təkər fo bayik ene nema?” Abo pēni ex na ba ine ko rend.»

¹⁹ Ga wata ko Yesu mēne anēka ŷandi kēbi eno məkara, re ko: «Nē eməkər en end er re kēme mēne təkər fo bayik ene nema do bēte ax nēka na ene wat.

20 «Dal in këmün felënd, bela bër gër ngwën ro bën gër onënga keni ŷana eni gind xarak wën nē etes en do nē edenitan. Barikan ecamina edewën el anëngwëta kē nëngwëtađ onënga.

21 Asoxari ar ŷanar keni orëw̄ aŋ, ašëmura kēŋo šëmurand gayik apëxëđ and ko soro aŋ anëka dëŋ ħatëk. Barikan and kēŋo rëw̄ itox aŋ, axwëya ko xwëyand ayambën irexëm in nand kēŋo nëngandërand mēne ala yowëk gër ngwën.

22 Awa wën bēte gërëgako, ašamina šamina kën gër oŵëkw orewën. Barikan, and kēne watëre gašëxe aŋ, anëngandëra kēŋun nëngandëra, ala aŋun nēxenën na onënga orewën ol.»

23 «And kē ħatëgu akey aŋo aŋ, an ħana na ene mëkarand. Iyo, đal in këmün felënd, er kēno xara yo Faba gër oŵac oram, ayël kēŋun yël.

24 Xali gërëgako ŷowëȳ an kara ex na gër oŵac oram. Karayindën en cotaxën. Ata kën šot onënga osëm ol.»

End angora and ngwën eŋ

25 «Wëno din gē bapënëtal bamun felërand, barikan nē eyow ex amëđ and këmün ŷana mun tēfëtanënd kerët end Faba eŋ xarak ax gi ex na gē bapënëtal.

26 Amëđ aŋo, axara kën ŷana en karand gër oŵac oram, ame de ex na mēne wëno kēŋun ŷana eŋun mëkanënd beŷ beŷ gër Faba.

27 Faba mēŋ dëŋ aħan ħan kēŋun ang ħan ke wëno ak, do wën aŵa ŵa kën mēne gër ndexëm xaniw kēme.

28 Wëno gër Faba xaniw kēme do yow kēme gër ebar ro. Gërëgako aseŷ këmün sebënd gër ebar me baka gër Faba.»

29 Ata bësëfan bërëxëm bën yaka kēno: «Watël gërëgako, kerët këy yeyanënd do ŷowëȳ ayëbo pelënd na gē apënëtal.

30 Gërëgako, aye fëni kēbo mēne wëj dek nangëra këy do mēne ay cënind na exo ŋebëta ala exi mëkara. Mēŋ xwëtaxën këmi mēne wëj gër Kaxanu xaniw këy.»

31 Yaka këbi Yesu: «Kën rend anëka ŵa kën endam eŋ gërëgako?»

32 Awa nē eyow ex amëđ aŋ, ado anëka dëŋ ħatëguk, and kën šapër ala kala gand ed ko fađ do ene teŷ gabat. Bari, ame gi na gabat gayik gē Faba hi këmi.

33 Mondako këmün felërand en cotaxën obetak ol gër ndam. Mbaŋ kēŋun šopali gër ngwën ro. Barikan, kapinayin wëno xorën kēŋun ngwën in.»

17

End cale ind Yesu eŋ

¹ Yesu ga yeyan ko mondako, xeŋa ko orën ol do ko şalend: «Faba, anëka ñatëguk amëd aŋ. Masinëlëbi bela bën enjaran end wëno Asëñix eŋ mëŋ këmëni wësinaxën wëno bëte enjaran endey eŋ.

² Wëj yël ke or gapak ol gër ala ar ex yo, mëni yëlxënënd wëno bëte aniyän and din aŋ ðek bër yël këye bën.

³ Xarak, aniyän and din aŋ ex enang mëne enimin, wëj gabat ex Kaxanu do bëte enang ed wëno Yesu Kërisët, ar lawëneliw këyëbi an.

⁴ Anëka wësin këmëni enjaran endey eŋ bela bën gër ebar ro, ga ñata këme ako er yëlëgu baye me di in.

⁵ Awa gërëgako, Faba, wëj dëŋ, masinëlëbi enjaran endam end lëkaya bame and hi baxe në erebat ðamana ex gixën ngwën eŋ.

⁶ Anangën nangën këmëni oŵac orey ol bela bër yatan këye gër ngwën ro bën. Wëj xwën baŋi, wëno yël këye, do bën xwëta këni eyeyan edey el gër oŵëkw.

⁷ Gërëgako anëka anang nang këni mëne ðek beŋer yël këye bën gër ola orey xaniwëk.

⁸ Gayikwa afel fel këmëni eyeyan ed xwëtënan bay el, do enimin axana xana këni ga nang këni mëne gër ndey xaniw këme, do aŵa wëa këni mëne wëj dëŋ lawëñëgu ke.

⁹ Bën bër yël këye bën këmëni şalenënd gayik wëj xwën këbi. Amëni calenënd na bër gër ngwën bën ðek.

¹⁰ Er xwën këme yo wëj xwënëk do er xwënëk yo wëno xwënëk. Gër ndebën şanayak enjaran endam eŋ.

¹¹ Bën kë bayi gër ngwën, wëno ame bayi na ga këme bakalind ako gër ndey. Faba, wëj Aŵënëk an, kaxalëbi gë oŵac orey ol, oŵac or yël këye olo eni gixën arabat ang hi ke fiyi ak.

¹² And hi bame gë bën gër ngwën aŋ, anëkona bamëni nëkonand gë oŵac orey ol, oŵac or yël këye olo. Axaxa xaxa këmëni, do gabatak amo tak ex na ang ax gi ex na ar ebax ex nemi an, ex ŋataxën er rek Oñëgw Omënëk in.

¹³ Awa gogo Faba në eyeli eme, do mondako këme yeyanëhind gër ngwën ro eni cotaxën ðek onënga ol.

¹⁴ Wëno afel fel këmëni eyeyan edey, do bër gër ngwën bën aşus şus këñëbi gayik ani bo ex na bër gër ngwën, ang wëno ak, ame gi ex na ar gër ngwën.

¹⁵ Faba, ami karand na eyëbi dëxët gër ngwën ro, barikan kaxalëbi këdi këbi wëña Aŷëŋënaŋ an.

¹⁶ Ani bo ex na bër gër ngwën, ang bayik ame gi ex na wëno bëte ar gër ngwën ro.

¹⁷ Kwënyalëbi gë dal in, gayikwa eyeyan edey el ex dal in.

¹⁸ Ang lawënëgu këye gër ngwën ak, wëno bëte mondako fo këmëni lawënënd gër ngwën.

¹⁹ Do wëno, ayëlaya këme yëlayand wëno dëj në endëbën mëj këni yëlayaxën bën bëte gë dal in.

Ekaran ed bërëwāk el

²⁰ «Ax gi ex na bër sebénan këye bën fo këmëni şalenënd. Faba, aşalen këmëni şalenënd bëte bër ke xwëta and kënebi sëfëtan endam bën,

²¹ eni gixën bën dëk arabat ang hi ke arabat wëno gë wëj ak. Cosalenëbo eni gixën arabat bën bëte, eni maxën bela bën mëne wëj lawënëgu ke gër ngwën ro.

²² Do wëno ayël yël këmëni enjaran end yël këye eñ, eni gixën arabat ang hi ke biyi ak.

²³ Gilemi arabat wëno gë bën, ang hi ke arabat wëj gë wëno ak, eni gixën enimin arabat, eni nangëraxën ngwën in dëk mëne wëj lawënëgu ke, do mëne aňan ñan këyëbi ang ñan këye ak.

²⁴ Faba er ýandi ke, bër yël këye bën eni gi bëte gër ed këme hi, eni wataxën ang xëbënek enjaran endam ak, enjaran end yël këye damana ey dëdfaxën ngwën eñ gayik aňan ñan këye.

²⁵ Faba, wëj ar şenene an, bër gër ngwën ro bën ani nang ex na. Barikan, wëno anang nang këmi do bër yël këye bën anang nang këni mëne wëj lawënëgu ke.

²⁶ Anangën nangën këmëni oŵac orey ol, do anangën këmëni nangën bëte, eyëbi ñanaxën ang ñan këye ak do wëno me gi gër oŵëkw orebën.»

18

End etëra ed Yesu eñ

¹ Yesu, ga ñata ko na cale in, xani këni gë bësëfan bërëxëm bën eni yexën gër epesa ed Kedëron, gër ed hi bax andëda and gër ed bani lilënd mëj gë bësëfan bërëxëm bën.

² Yuda, ar ebax eño dëxw an, anang nang baxo andëda aňo gayik Yesu gë bësëfan bërëxëm bën laň bani yend fën.

³ Ata Yuda lëngweliw këbi enga end ocoroda do gë bënëkona eñ eno tëraxën Yesu ga lawënëgu kënebi bëşadaxan bëlëngw bën do gë Ofariseñ ok. Bërëmar lëkayaw këni benjeb, bëjo ofambo, do bëjo bëte oýënga or emer.

⁴ Ga nang ko Yesu er ebax eño gihin, xacëra këbi, do wëka këbi: «Noýo wa këno şaland?»

⁵ Yaka këno: «Yesu Ibënasaret.» Re ko: «Wëno ex.» Ata Yuda, ar baŋo lëxwënd an, xwëša këni gë bën.

⁶ And re ko Yesu: «Wëno ex.» anacëta nacëta këni, do wëcëra këni rebe-rebe gër ebar.

⁷ Wëka këbi gaşëxe: «Noŷo këno şaland?» Yaka këni: «Yesu Ibënasaret.»

⁸ Re ko bëte Yesu: «Ga re këme wëno ex. Awa angëmëne wëno këne şaland, tebinëbi bëjo eni ye.»

⁹ Mondako fiata bax er fel baŋi Yesu in: «Gër bër yël këye, gabatak amo tak ex na.»

¹⁰ Simon Piyer, mëŋ ar gë duxuma an, regëgu ko, do saŵ ko bad anëf and liŵ and xadëp ir aşadaxan alëngw aŋ. Xadëp ijo, Malëkos bano wăcënd.

¹¹ Ata Yesu re këŋo Piyer: «Maşël fa duxuma in gër acëmar. Akalama and yël ke Faba aŋ, ame ceb na nde*?»

End Yesu gër iciŵ ind An isoşan eŋ

¹² Ata enga end ocorođa eŋ, gë emun endeşën eŋ, do gë bënëkona bër sana banëbi Bëşëwif bën sëra këno Yesu do xap këno gër otaxan.

¹³ Wëla këno pere gër iciŵ ind An isoşan gayik aŷarawën ar Kayif hi baxo, aşadaxan alëngw ar aniy aŋo an.

¹⁴ Ata Kayif ijo re bax mëne abat feca bax exo ecës gë eni cës đek enëŋ end Bëşëwif eŋ.

End eyaxëta ed Yesu eŋ

¹⁵ Simon Piyer gë asëfan aşëxe an ako dëŋ sëfa banëbi bër sëra baŋo Yesu bën. Asëfan ajo, anangër nangër bani gë aşadaxan alëngw an. Ata sëfa këŋo Yesu xali gër yangana irexëm.

¹⁶ Barikan Piyer mëŋ baŷi ko fac, ler gër ebët. Asëfan aşëxe an, ar nangër bani gë aşadaxan alëngw an, şan ko, yeyandëra këni gë endënaŵ end hi bax anëkona ar ebët eŋ, do lënëgu këŋo teb Piyer.

¹⁷ Ata endënaŵ end hi bax anëkona ar ebët eŋ wëka këŋo Piyer: «Ax gi ex na nde wëj bëte asëfan ar ala ajo hi këy?» Yaka këŋo: «Ame gi ex na đe asëfan arexëm.»

¹⁸ Awa okadëp ok do gë bënëkona bën xodux fëtën bani do bani yesand gayik ayem bax yemënd. Ata Piyer şoma këbi gër oyesa.

End Yesu gër iciŵ ind aşadaxan alëngw eŋ

¹⁹ Na gër ed hi bani, An isoşan, aşadaxan alëngw an këŋo wëkarand Yesu end bësëfan bërëxëm do gë end osëyali orexëm eŋ.

* 18:11 18.11 End toro ind ko soro eŋ baxo yeyanënd mondako.

²⁰ Yesu yaka kēŋo: «Wēno cēŋ kerēt kēmēni felērand bela bēn. Din ga kēme sēyalirand wa gēr baciw̃ bacaleya do gēr Aciw̃ and Kaxanu, ed kēni barērēnd dek Bēšewif el, do econēšon ame di ex na.»

²¹ «Nē end inew̃a kēye w̃ekaraxēnēnd? Mēkaralēbi bēr baxe baxētēnd bēn, anang nang kēni bend bame yeyanēnd beŋ.»

²² Ga yeyan ko mondako, anēkona abat, gēr bēr ebax na bēn, šēn kēŋo Yesu, do re ko: «Ba mondako nde kēyo yakand ašadaxan alēngw an?»

²³ Ata re ko Yesu: «Angēmēne ame yeyan ex na šenene, deyal mondake lif kēme. Barikan, angēmēne šenene yaka kēme, ine kēye xēmaxēnēnd?»

²⁴ Ga faŋ ko na An isošan emēkara ed Yesu el, fel kēbi eno mēla gēr Kayif, ašadaxan alēngw ar niy ajo an.

²⁵ Amēd aŋo, gēr oyesa bayi baxo Simon Piyer, w̃ēka kēno: «Ax gi ex na nde wēj bēte asēfan ar ala ajo hi kēy?» Mēŋ ga ko yax, ko rend: «Ali, ame gi ex na de asēfan arexēm.»

²⁶ Xadēp ibat ir ašadaxan alēngw, ir hi bax nēng ibat gē ar sawēn baŋo Piyer anēf an, w̃ēka kēŋo: «Ax gi ex na nde gē wēj watēgu kēmun gēr andēda?»

²⁷ Piyer yax ko gašēxe. Ata amēd aŋo dēŋ yata ko ecare el.

End Yesu gēr eyang ed Pilat eŋ

²⁸ Ata ga wēd kēno Yesu na gēr iciw̃ ind Kayif, w̃ēla kēno gēr eyang ed Pilat, gofērēner in. Gēbēr fo bayi bax ga fiateli kēno. Bari bēn ani ŋat bana ŋēš gēr yangana kēdi kēni buyarēnaya do ebi cēba eعمار ed Ofēna or Apexa el.

²⁹ Ata Pilat ga šanēgu ko ebi kaca, w̃ēka kēbi: «Nē end amena and fe w̃ēlaxēnēgu kēno ala ajo?»

³⁰ Yaka kēno: «Kido axo gi bana aŋendēran amo mēlawēdona gēr ndey ro.»

³¹ Ata re ko Pilat: «Mēlaxēno eno kitix gē acariya andewēn aŋ.» Yaka kēno: «Biyi Bēšewif bēn aŋo ŋap ex na enēp ed ala do mo daw̃ el.»

³² Mondako bax ex ŋata er re baxo Yesu in end ang ko šēs eŋ.

³³ Ata Pilat lil ko gēr aciw̃ and kiti, ŋēpa ko. Ga w̃ēlanēgu kēno Yesu, w̃ēka kēŋo: «Wēj nde ex emun end Bēšewif eŋ?»

³⁴ Yesu yaka kēŋo: «Er kēye w̃ēkand in, anjēlan andey dēŋ nde ex ba and bēšēxen nde ex?»

³⁵ Ata re ko Pilat: «Ba wēno Ašewif nde eme? Bēr enēng endey do gē bēšadaxan bēlēngw bēn w̃ēlaw ki de gēr ndam ro. Ine wēn kēy?»

³⁶ Yaka ko Yesu: «Owun oram ol ax gi ex na or gër ebar ro. Kido or gër ebar ro hi bax, bëriyenin bëram bën aŵer ŵer doni këdi këne lëxw Bëşëwif bën gër bëlëngw bërebën. Bari, owun oram ol ax gi ex na or gër ebar ro.»

³⁷ Ata re ko Pilat: «Awa wěj emun nde ey?» Yaka ko Yesu: «Go dëŋ ex, emun hi këme. Në eŋo yowaxënëgu këme gër ebar ro, rëŵ këne me deyaxën đal in. Ar ex ar đal an, abaxët ko baxët er këme reyand in.»

³⁸ Ata wëka këŋo Pilat: «Ine ex ngwa đal in?» Ga yeyan ko mondako, şan ko gaşëxe gër ed hi bani Bëşëwif do fel këbi: «Wëno amena and këmo nëpaxën ala ajo ame wat ex na.»

³⁹ Awa gayikako wën rëpënëk mo tebët andepëra amat Ofëna or Apexa kala, aŷandi nde ŷandi këŋun mo tebët emun end Bëşëwif eŋ?»

⁴⁰ Ata gaşëxe, xeŷ këni şor: «Ali këreyëŋo tebët na mëŋ! Tebëtëlo Barabas.» Xarak, Barabas ijo arek axeŷax ebaxo.

19

End enëp ed Yesu eŋ

¹ Ata Pilat sebën këbi ocorođa ok, wëla këno Yesu eno ceŵërax.

² Ga xën këni ekamote ed odëmbën, şëxw këno, şud këno bëte ocud ombarax.

³ Ata ŋëş bano sëkand eni de: «Aşëma këmi şëmand wěj emun end Bëşëwif eŋ?» Ata eno cën yac.

⁴ Pilat şan ko gaşëxe, fel këbi Bëşëwif bën: «Awa në enëcëtëlemo en nangaxën mëne amena and këmo nëpaxën ame wat ex na.»

⁵ Ata nęcët këno Yesu, gë ekamote ed odëmbën el, do gë ocud ombarax oŋ. Pilat re ko: «Nëkoyino ngwa ala an.»

⁶ And wat këno aŋ, bëşadaxan bëlëngw do gë bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu bën, xeŷ këni şor: «Pikalo, Pikalo!» Yaka këbi Pilat: «Medino eno pikax gë andewën dëŋ, wëno cëŋ amena and këmo laŵaxën amo wateli ex na.»

⁷ Yaka këno Bëşëwif bën: «Biyi acariya şot këmi na, do acariya aŋo ga rek ar këŋo şir yo Kaxanu, ar eđaw exo. Awa ajo, ga ko rend ako mëne Aşëniŵ ar Kaxanu hi ko në ecir eŋo Kaxanu.»

⁸ And wël ko Pilat eyeyan elo aŋ yëdara ko kaş-kaş.

⁹ Ga lil ko gër aciŵ and kiti, wëka këŋo Yesu: «Wěj feye wa xaniw këy?» Barikan, Yesu xor ko.

¹⁰ Re ko bëte Pilat: «Ba wëno nde këye xoranënd? Ay nang ex na nde mëne aşot şot këme or gapak or mi tebët, bëte aşot şot këme or gapak mi pika?»

11 Yesu yaka kënjo: «ŸoweŸ aye koran dona kido ax gi ex na orën ol yël ki or gapak ol. Mën ex, ar lëxw ke gër ndey an wëndërak nëmëc.»

12 Ata elod amëd aņo baxo şaland Pilat ang ko ri eņo tebëtaxën ak. Barikan, Bëşëwif bën xemëna këni xeŸënd: «Angëmëne asefët sebët këyo yo, ay gi ex na lawo ir Sesar. Gayikako ar kë re yo emun hi ko, arangoŸëra and Sesar ex.»

13 Ga wël ko Pilat eyeyan elo, nęcët kënjo Yesu do Ÿëpa ko gër aciŵ and kiti, gër ed bani wacënd gë eyeyan ed Bëşëwif el: «Gabata», mëne ngëņ «Gër oxaŸ ofësëpës».

14 Yatijo bax ex ñana genëka Ofëna or Apexa ol. Eñan eņ keņ gër gaf hi bax. Ata Pilat ga nëkona gand Bëşëwif re ko: «Nëkoyino wa emun endewën eņ!»

15 Ata bën yaka këno şor: «Ar edaŵ ex! Ar edaŵ ex! Pikalo!» Re ko Pilat: «Yama emun endewën eņ nde mo pika?» Yakaw këni bëşadaxan bëlëngw bën: «Biyi cëņ emun endebi eņ, Sesar gabat ex!»

16 Pilat seb kënjo Yesu gër otaxan od ocorođa, bën wëla këno eno pikax.

End epika ed Yesu eņ

17 Ata ocorođa ok këno wëland Yesu eno pikax. Lëbin këno mën dëņ kërëwa in, do ko şanënd angol aņ ond gër ed këni wacënd «Golëgota», gë eyeyan ed Bëşëwif el, mëne ngëņ «Itënd ind ang egor».

18 Fën fikax bano Yesu gër kërëwa. Andamat fika banëbi mën gë bërek bëxeŸax bëxi: ajo gand liŵ, ajo gand şame.

19 Ata Pilat re ko eni ñëgw në ingomb-gomb: «Yesu Ibënasaret, emun end Bëşëwif eņ».

20 Bëşëwif bëranjëm bax fënënd oņëgw oko, gayikwa gër ed fika bano Yesu gër kërëwa ler gër angol hi bax. Bëte oņëgw oko gë oyeyan osas Ÿëgw bani: eyeyan ed Bëşëwif, gë Lateņ, do gë Gërek.

21 Bëşadaxan bëlëngw bën fel këno Pilat mëne kërëxo ñëgw na: «Emun end Bëşëwif eņ». Barikan, exo ñëgw mëne ala ajo rek: «Wëno ex emun end Bëşëwif eņ».

22 Ata Pilat yaka ko: «Er Ÿëgw këme in kë bayi.»

23 And faŸ këni ocorođa ok epika ed Yesu aņ, wëd këni banjëm bandexëm baņ do bar këni obun onax do şetër këni şorođa kala efun. Ata bayëtak acuf and gë osëf këm, and baxo sëndand aņ.

24 Re këni: «Kërene űes ex na. Dine bëñak, exo medfaxën abat.» Mondako ģata bax Oņëgw Omënëk od rek:

«Aşetër şetër këni banjëm bandam baņ,

Běňak ri kěni exo međaxěn abat acud atēm andam aŋ[☆].»

Mondako ri bani ocorođa oko.

²⁵ Ata ler gěr kěrěwa ir fikaxěn bano Yesu, xwěšara bani nēm, do gě afinēm ar nēm. Na fo xwěša bani bēte Mari alindaŵ ar Kělopas, do gě Mari Madělen.

²⁶ Yesu ga wat kěŋo nēm ler gěr asěfan ar lěka baŋo, re ko: «Něma, někodo asěnix!»

²⁷ Fel kěŋo bēte asěfan an: «Někodo norix!» Ata asěfan an kwěl yatijo fo wěla kěŋo nēm ir Yesu gěr ndeběn.

²⁸ Ga xucak eŋo, Yesu ga nang baxo anang mēne gěrėgako, aněka xwětěk beběr ebax exo di gěr ngwěn ro běn, re ko, ang reya bax gana-gana fo Oňėgw Oměněk ak: «Men sel ke.»

²⁹ Ipeya ind gě ngoy iŋerěk hi baxěna ler na. Ga yěmb kěni er űalu-űalu, fiš kěni nē icět, do yěněn kěno űěš gěr etěy exo yěmběmba.

³⁰ And yěmběmba ko ngoy iŋerěk aŋ, Yesu re ko: «Dodo đek űata kěme.» Ata ga bex ko, xoti ko.

³¹ Yatijo bax yānand geněka Ofěna or Apexa ol. Běšėwif běn axey xey babi eněbi teb běšėsěk běn yaŋ gěr okěrěwa gě akey and eteyěta eŋ, ga bani fěběnd akey aŋo. Ga wěka kěno Pilat exo ma ebi pel ocorođa ok, eni gěbėra bėngonėng běr fika baněbi bėŋ do eni pedali beman bėŋ.

³² Ata ocorođa ok hěb kěni bėngonėng bėnd ayanar ar fikali bano bėŋ, hěb kěni bēte bėnd axinēm bėŋ.

³³ And bakan kěno Yesu aŋ, sěk kěni mēne aněka šės ko, ata ani gěb ex na bėngonėng bėŋ.

³⁴ Barikan, šorođa ibat wěđ ko űat ecori eŋ, xwěš kěŋo Yesu gěr amběb. Ata šaněk men gě ošat.

³⁵ Ar watěk mongwat beŋo reyak do osede orexēm ol đal ex. Měj anang nang ko mēne đal reya ko. En maxěn wěn bēte.

³⁶ Mondako ebax eŋo ex űataxěn Oňėgw Oměněk od rek: «Acapar andexēm gamatak ax gěbi na.»

³⁷ Nē ešexe Oňėgw Oměněk ok are rek bēte: «Awat kěno watěđ ar sėnga bano gěr amběb an.»

End eměxwěta ed Yesu eŋ

³⁸ Ata Yosef Ibarimate, asěfan ar bėŋ hi bax ar Yesu ga babi yėdand bělėngw běr Běšėwif běn. Yesu, ga xoti ko, Yosef ye ko gěr Pilat do wěkax kěŋo eŋo teběn eman eŋ exo pedali. Ata Pilat seběn kěŋo. Awa ga bakaw ko gěr ed fika bano Yesu, fedali ko eman eŋ.

³⁹ Ata Nikodem, ar ye bax amat gëmëd gër Yesu eŋo məkara an, yow ko bête do wëlaliw ko nê okilo ofëxw osas ogu ond bar bani gë mir do gë alowe.

⁴⁰ Bën bëxi fedali bax eman end Yesu eŋ, nëmëra këno ogu onëngax oŋo do şerira këŋo gë bënjëm, ang rëp bax gër Bëşëwif emëxwëtan ed aşësëk ak.

⁴¹ Ata gër ed fika bano Yesu, andëda bax na do gër andëda aŋo, hi bax yeg ir elod aşësëk ano mëxwëtaxën bana.

⁴² Gër yeg ijo wëxëta bano Yesu gayik anëka bax yänand akey and eteyëta and Bëşëwif aŋ.

20

End ekani ed gër ecës eŋ

¹ Yatir akey ayanar and loxo, mëd-mëd fo bayi bax ga fëda ko Mari Madëlen gër yeg. Wat ko mëne angay and wedixën bani lilaya ir yeg aŋ awëdita weditak.

² Hër ko gër ed hi bani Simoŋ Piyer gë asëfan ar lëka baŋo Yesu an, fel këbi: «Anëka nęcët këno Axwën an gër yeg do biyi ane nang exe na ba feye rëfali këno.»

³ Ata Piyer, gë asëfan aşëxe an, şan këni eni ye gër yeg,

⁴ bën tak bëxi bax hërënd. Ata asëfan ajo, ga şand këŋo Piyer, hatët ko gër yeg.

⁵ Ga yëkwa ko lëf, wat ko gër ebar ebun ed bënjëm el, bari axo dil ex na. ⁶ Ata hatëgu ko Simoŋ Piyer, mën ar baŋo sëfëgund an. Lil ko boxay gër yeg, wat ko lëf ebun ed bënjëm el.

⁷ Wat ko bête anjëm and fëlxën bani gaf ir Yesu aŋ do gë bënjëm bën. Anjëm aŋo momopa bax bebët işëxe, ax gi bana şode-şode.

⁸ Ata asëfan ar hatët bax gër yeg an, lil ko bête. Ga wat ko, aŋo fo wã ko.

⁹ Xali amëd aŋo abi pëni bana pere Oñëgw Omënëk od rek mëne Yesu axani ebax exo kani gër ecës ok.

¹⁰ Ata bësëfan bëxi bëjo wãyi këni.

End Yesu do gë Mari Madëlen eŋ

¹¹ Barikan, Mari Madëlen ga bayi ko fac ler gër yeg, ko sesënd. Kwël gë otes ok fo, rëngw ko, do yëkwa ko lëf gër yeg.

¹² Ata wat këbi omeleka oki gë banjëm bapeşax ga yëpa këni gër ed xwët bani eman end Yesu eŋ: ibat gër ed bax gaf, ijo gër ed bax osapar.

¹³ Na wëka këno: «Wëj, inëwa këy sesaxënënd?» Yaka këbi: «Anëka wëgët këno Axwën aram an do ame nang ex na ba feye rëfali këno.»

14 Ga ko yeyan mondako, nekona ko gand epoy, ata wat këŋo ala mo kwêša. Bari axo nang bana mène Yesu ex.

15 Ata re ko Yesu: «Wěj, inewā këy sesaxënënd? Noŋo wa këyo şaland?» Mari Madëlen, ga yëla ko mène axwën andëcfa an ex, re ko: «Awël nde, angëmëne wěj rëfali këŋo, pelële ba fe xwët këyo mëŋ këmo xana.»

16 Aŋo re ko Yesu: «Mari!» Ata ga şena ko, yaka ko: «Rabuni!» Gë eyeyan ed Bëşëwif el (Asëyali aram).

17 Ata re ko Yesu: «Këreye dëkëra na dë, ame baka ex na pere gër Faba. Barikan, yel eyëbi pelëx bëmaŷe bëndam bëŋ mène në ebaka me yaŋ gër Faba, ar ex Faba irewën bëte. Në ebaka me gër Kaxanu ir xwën ke, ar ex Kaxanu ir xwën këjun.»

18 Ata Mari Madëlen ye ko ebi nangënëx bësëfan bën mène Axwën an şanayaxënëgu këŋo. Ata fiateli ko dëk bend felëgu këŋo beŋ.

End Yesu do gë bësëfan bërëxëm eŋ

19 Kwël yatir akey añanar aŋo fo, genëka, bësëfan bën abarër barër bani në aciŵ do fërara këni dëk owët oŋ, ga banëbi yëdand bëlëngw bër Bëşëwif bën. Ata na şanayaxën këbi Yesu, xwêša ko mërëxand do fel këbi: «Obetak ol gil ex gë wën!»

20 And yeyaneli këbi mondako aŋ, wäsindëra këbi bambënut baŋ gër otaxan do gër ambëb. Ata bësëfan bën nëngandëra këbi ga wat këno Axwën an.

21 Yesu fel këbi gaşëxe: «Obetak ol gil ex mërëxand irewën! Ang lawënëgu ke Faba ak, wëno bëte mondako fo këmun lawënënd.»

22 Ga şata ko eyeyan elo, hëm këbi, do re ko: Dilëlexo Angoc Amënëk aŋ gër owëkw orewën.

23 Bër kënebi seban beñëŋënax bën, Kaxanu aseban këbi seban do bër kënebi fenan bën, Kaxanu afenan këbi fenan.

End Yesu do gë Toma eŋ

24 Ang ebani bësëfan bën epëxw gë bëxi ak, Toma, ar nëngwët baŋo Didim an, axo gi bana yatir şanaŷaxën bafi Yesu.

25 Bësëfan bësandaŵ fel këno mène Axwën an aşanaŷaxën şanayaxën këbi yatir bayik axo gi bana. Ata yaka këbi: «Wëno angëmëne ame wat ex na gër otaxan odexëm bambënut band sembaŷën baŋo opëwët baŋ, angëmëne ame nëmbe ex na bëte ambëb and sënga bani aŋ, din ame ma na.»

26 Ga xucak bakey banjongëbatas, fedër këni gaşëxe bësëfan bën gër iciŵ, yatijo Toma na baxo. Owët oŋ

dek fërara bani; ata ga şanaŷaxën këbi Yesu, xwêşa ko mërëxand, do re ko: «Gil ex obetak ol mërëxand irewën!»

²⁷ Ata fel këŋo Toma: «Tëkaliw tan eŷasa edey el ro, do nëkod otaxan odam ok. Tëkaliw ataxan andey aŋ, ɳëmbal bëte ambëb andam aŋ. Ande këni gil ar gë ekwëta, kërey gi na ar gë oŋëpëgënan!»

²⁸ Ata Toma yaka këŋo: «Wëj ex Axwën aram an! Wëj ex Kaxanu ir xwën ke in.»

²⁹ Na re ko Yesu: «Ga wat këye nde xwëtaxën këye? Nëngandërayindëlebi bër xwëta ke watërëxe bën.»

³⁰ Yesu ari ri ko bëte ogës od bësëfan bërëxëm becarax becëxe bendanjëm, bend ani ɳëgw ex na gër akayëta aŋo ro.

³¹ Bëbër yëgw këni bën, aÿëgw yëgw këni en maxën mëne Yesu ex Afexën an, Asëñiŵ ar Kaxanu an. Do gë ekwëta elo, en cotaxën aniyana gër oŵac orexëm.

21

End gër anjer and Tiberiyad eŋ

¹ Ga xucak eŋo, Yesu şanaxën këbi bëte bësëfan bën. Gër bëŋa ir anjer and Tiberiyad şanaxaxën babi mondako.

² Er bärër bani: Simoŋ Piyer, gë Toma, ar nëngwët bano Didim an, gë Natanayel Ibëkana ir gër ebar ed Galile, gë bosëñiŵ bor Sebede do gë bësëfan bëxi bësëxe.

³ Ata na, re ko Simoŋ Piyer: «Wëno gër edapëran këme ye doru.» Yaka këno boşandaŵ: «Asëf këmi sëf, biyi bëte.» Ga ɳat këni gër anjer, fëra këni polo në ikuluŋ do lapëra këni wec. Bari ŷowëŷ ano tëra ex na.

⁴ Gëbër, Yesu ɳatëgu ko gër bëŋa na gër ed hi bani, bari bësëfan bën ani nang bana mëne Yesu ex.

⁵ Ata Yesu wëka këbi: «Obaş oram, oxan nde sëra kënebi na?» Yaka këno: «Ali.»

⁶ Ata fel këbi: «Awa đapin ebën el gand liŵ ir ikuluŋ ata kën wat.» And lap këni aŋ sëkwan këni ecëpët el ga fëxw këni oxan ol. ⁷ Ata asëfan ar baŋo Yesu mbaŋ aŋ fel këŋo Piyer: «Xey Axwën an ex de!» Sam ga wël ko na Simoŋ Piyer mëne Axwën an ex, şudfa ko acudf andexëm aŋ gayik tëb gë eman eŋ fo bayi baxo, do lapaya ko na gër anjer.

⁸ Bësëfan bësandaŵ xasëgu këni gë ikuluŋ in ga lasëgu këni ebën el pëxw gë oxan ol, ani ɳawëta bana bon ebar el.

⁹ Ga şëpëta këni ekeg gër ebar, sëk këni angwara and oxan do gë bamburu.

¹⁰ Ata re ko Yesu: «Mëlawënëbi ro mar oxan or sërav kënebi ol.»

11 Simonj Piyer şepëtëgu ko ebën el gë bongan keme gë ofëxw oco gë osas. Ado ga sëra banëbi oxan ol go, ebën el ax ŋesi bana.

12 Ata Yesu w̄ac këbi: «Yowën en yambëra.» Asëfan gabatak ax yëxw bana eŋo mëka: «Noŋo wa hi këy?» Gayikwa anang nang bano mëne Axwën an ex.

13 Ga sëka ko Yesu gër angwara, w̄ed ko mburu iŋ do şetëra këbi. Mondako fo şetëra babi oxan ol.

14 Yesu, atasën babi şanayaxënënd bësëfan bërëxëm bën elod ga xani ko gër ecës.

End ofelar or Yesu gë Piyer eŋ

15 Ga faŋ këni eyambëran el, Yesu w̄ëka këŋo Simonj Piyer: «Simonj, asëñiŋ ar Şaŋ, aňan nde ñan këye nëmëc ang ñan këne boşandax ak?» Yaka ko: «Iyo Axwën, aye nang këy mëne aňan aňan këmi.» Ata re ko: «Awa kadacindëbi opeŋ odam ok.»

16 Wëka këŋo akinëm: «Simonj, asëñiŋ ar Şaŋ, aňan nde ñan këye?» Yaka ko: «Iyo Axwën, aye nang këy mëne aňan nde ñan këmi.» Fel këŋo: «Awa dëkayayindëbi opeŋ odam ok.»

17 Wëka këŋo atasën: «Simonj, asëñiŋ ar Şaŋ, aňan nde ñan këye?» Ata aŋo, şamina ko Piyer në end ine wëkaxën këŋo atasën. Yaka ko: «Axwën, wëj beŋ dëk nang këy. Anang nang këy mëne aňan ñan këmi.» Yesu re bête ko: «Awa kadacindëbi opeŋ odam ok.»

18 «Dal in këmi felënd, and bayi bay şambenjar aŋ, gë andey bay şudarand, gë andey bay xapand enar eŋ gër edum, do gë andey bay yend gër ed ŋandi ki yo. Barikan, and këy xar aŋ, onëxar oŋ këy ŋana ey yënënd exi kapaxën ašëxe enar eŋ, do exi mëla gër ed bayi axi ñandi na.»

19 Ata Yesu mondako nangën baŋo Piyer ang ko şës ak ex canaxën enjaran end Kaxanu eŋ. Ata ga ñata ko fel këŋo bête: «Wëj tëfëguye!»

20 Piyer ga nëkona ko, wat këŋo asëfan ar lëka baŋo Yesu an ga këbi sëfa. Asëfan ajo xaya bax gër emëkw ed Yesu and bani yambërand, do wëka baŋo ba noŋo ex ar këŋo lëxw an?

21 Piyer ga wat këŋo ga këbi sëfa, wëka këŋo Yesu: «Do ajo cëŋ Axwën, ine këŋo hi?»

22 Yaka këŋo Yesu: «Angëmëne aŋandi ŋandi ke exo bayi abëngw xali me bakaw, wëj ine bal ki?»

23 Wëj cëŋ, tëfëguye.» Ata elod yatijo wëli bax gër bëmaŋe mëne asëfan ajo din axo cës na. Enimin, Yesu aŋo pel bana dë mëne axo cës na. Er re baxo: «Ga ŋandi ŋandi ke exo bayi abëngw xali me bakaw wëj ine bal ki?»

²⁴ Asëfan ajo reyak osede olo, do mën fo yëgwëk beŋo dek. Do biyi anang nang këmi mēne er reya ko in däl ex.

²⁵ Yesu ari ri ko bëte beberanjëm. Kido eni ñëgwëdo dek gë betil ak, ame yëla ex na axëñ xëñ dox gër ngwën ro okayëta od yëgw doni ok.

Bandixa band Oparëxanda ban Lilaya in

Akayëta and Bandixa band oparëxanda aŋ ex akinëm and yëgw ko Luk aŋ. Endey Yesu end yana baxo gër akayëta añanar andexëm eŋ fakët ko. Akayëta aŋo këbo nangënënd ang yanak Amara and Yesu ak, yatir ofëna or Peŋetekot, gër angol and Yerusalem. Bëte mondake Amara aŋ yodëk gër ebar ed Samari, xali gër owar ošëxe. Akayëta and oparëxanda aŋo kë sëyalind mondake ko riyenind Kaxanu gë bela bër yëmëk gë Angoc Amënëk bën. Angoc Amënëk aŋ këŋo yëlënd ar yëmëk gë mëŋ aŋ, ekapina ed gër epemëra ed Atëfëtan el, gë ekemëna ed gër toro ind gër andiyen and Axwën Yesu Kërisët el. Er ex gër akayëta in:

End eñana ed Amara and Yesu gër Yerusalem eŋ: 1.1–8.3.

End Amara and Yesu gër ebar ed Samari eŋ: 8.4–9.31.

End Amara and Yesu gër benëŋ becëxe eŋ: 9.32–15.35.

End Amara and Yesu xali gër Rom eŋ: 15.36–28.31.

Lilaya in

¹ Tewofil, gër akayëta añanar andam sëfëtan këmi dek bebër yana baxo ko rind Yesu bën, do ang babi sëyalirand bela ak,

² xali yatir baka ko gër Kaxanu, yaŋ gër orën. Barikan damana exo yexën afelëra felëra babi gë panga ind Angoc Amënëk in, oparëxanda od yata këbi ok.

³ And soro ko do šës ko aŋ, gër ogës odebën šanaya baxo bakëlëbëd bandanjëm. Eno wat abëngw šanaya baxo mondako ebi pënixën mène mëŋ dëŋ ex. Do në bakey ofëxw onax felëra babi bënd owun or Kaxanu beŋ.

⁴ Ata na gër ed xeta bano, fel këbi këreni ŋawëta na angol and Yerusalem aŋ, barikan eni cëni er beya baxo Faba Kaxanu ayël këbi yël in.

⁵ Ax gi ex na nde Šaŋ Batis, gër men babi buyind bela bën? Barikan Kaxanu, gë bakey band kë yowënd baŋo abuyi këŋun buyi gë Angoc Amënëk aŋ.

End omakan ond gër orën eŋ

⁶ Gër ed xeta bano na, wëka këno: «Axwën, gërëgako nde këy xanin owun or gër ebar ed Isërayel ol?»

⁷ Yaka këbi: «Faba gabat kë sanand gë gapak orexëm ol bamëd baŋ do nand këŋo fiatan exo di er yandi këŋo in, ax gi ex na wën kë nang.

⁸ Barikan wën, panga kën sôt na, and ko fedaw Angoc Amënëk gër ola orewën aṅ. Ata en gi otede odam ok gër Yerusalem, gër dek ebar ed Yude el, gër ebar ed Samari, do xali gër ed sëlëk ngwën.»

⁹ And ħata ko eyeyan elo aṅ, ŷana ko ko sêgënd end orën eṅ xali šiliparax ko gër baṅar.

¹⁰ Bën ga xeṅan këbi end orën eṅ, wat kënëbi bërëxadët bela bëxi gë banjëm bapešax ga xwëša këni ler gër ndebën. Ata re ko abat:

¹¹ «Wën Bëgalile bëjo, inewā xeṅa kën laṅ ako orën ol? Yesu ir wat këno ga këno wëla Kaxanu end orën eṅ, ang wat këno ga ko sêg ak ko bakaw.»

End abëteli ar Yuda eṅ

¹² Ga xucak eṅo, oparëxanda ok xani këni na gër etënd ed gë bañarëka, këni bakand gër Yerusalem. Në apakan amat fo bax gër ed hi bani, ani ṅawëta bana angol aṅ.

¹³ Ga lil këni gër angol, barër këni gër aciw and yaṅ, gër ed wër babi epedër. Er ebani: Piyer, gë Šaṅ, gë Šak, gë Andëre; gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Maco, gë Šak, asëniw ar Alëfe, gë Simon, awer an, do gë Yud, asëniw ar Šak. ¹⁴ Bën dek xet babi eni kemëna cale iṅ gë bëmaŷe bëtoxari bën, gë Mari, nëm ir Yesu, do gë bobinëm bor Yesu.

¹⁵ Ang bani barërend bakey baṅo ak, er hi bani në bela keme gë alapem. Ata Piyer ga xani ko mërëxand ir bëmaŷe, re ko:

¹⁶ «Bëmaŷe, ax gi ex na nde aḥata bax ex ṅata Oñëgw Omënëk od rek mëne gë Angoc Amënëk aṅ reya baxo Dafid, emun eṅ, mëne Yuda ebax ebi dëngweli bër këno sëra Yesu bën.

¹⁷ Yuda, ar enga endebi hi baxo do andiyen amat bar bane.

¹⁸ Axana xana baxo kodî ir fanaxën baṅo Yesu gër ecës in. Gë akanji and osëmbak aṅo yëcaxën ko ošënga or gër ed wëc ko acëloŷ-šëloŷ do wëlëfëtak dek oxul orexëm ol.»

¹⁹ Ga wëlik endey eṅo dek Yerusalem in wacaxën këni ošënga olo gë eyeyan ed Bëšëwif el: «Xakelëdama» mëne ngëṅ ošënga or gë ošat.

²⁰ Barikan aŷëgw ŷëgw këni gër akayëta and Calemoñëw: «Cenëkëlex iciw indexëm iṅ, Ala kërex dëg na! Do:

Bëtëlixo ašëxen andiyen andexëm aṅ*!»

²¹ Awa ar kë bëteli andiyen andexëm an, tananëṅone gër bër laṅëtara këbo nand bane yexërande gë Axwën Yesu na,

²² elod ga buyi këŋo Şaŋ Batis xali yatir şêg ko end orën eŋ. Gilexo bête sede ir watêk ang biyi ak ang xani ko Yesu gër ecës ak.

²³ Ata sana kënëbi bëxi: Yosef ir bano wăcënd Barësabas do nëngwët bano Yusëtos do gë Macas.

²⁴ Ata ga xeta kënëbi, şale këni mondako: «Axwën, wěj ar nangêk er ex gër owêkw or bela đek an, masinêlēbo ar yata këyo an gër bëmaŷe bëki bëŋo.

²⁵ Comalebo gër andiyen and lawën këyêbo mi din aŋo do gër ofarëxanda. Bêtêlexo gër amêd and seb ko Yuda do ye ko gër ed sana ko.»

²⁶ Na ga ri këni bëñak, ind fit bani inŋ wêd ko Macas. Ata oparëxanda ok, ang bayi bani epëxw gabat ak, başa këno Macas gër engä endebën.

2

End Angoc Amënêk eŋ

¹ Yatir Ofëna or Peŋetekot, bësëfan bër Yesu bën barër këni đek në er ebat.

² Ata na bërëxadët, wëliwêk angëbër gër orën do kë rëmëgund ang ekoc etëm fo xali lilêk đëñ gër aciw, gër ed ŷëpara bani.

³ Şanaŷarak bebër ang okodux, şapërërak, do lapandëra këbi ala kala ang ebani ak.

⁴ Ÿëmëra këni bën đek gë Angoc Amënêk aŋ do këni yeyanënd oyeyan oşëxe ang babi ħebëtënd Angoc ak.

⁵ Xarak, na gër Yerusalem yowëraw bani Bëşëwif bër şenene ga xaniraw bani gër đek benëng becëxe bend ex đila gër orën, lëgëra këni gër Yerusalem.

⁶ And wël këni angëbër aŋo aŋ, wăra këni bura-bura gër ed hi bani od Yesu. Ga ħat këni, wëlandëra këbi ga kënëbi wël ala kala eyeyan ed yeri ko el.

⁷ Ga şarandëra këbi na xali xurik, këni wëkarënd: «Okö ax gi ex na nde bën đek Bëgalile fo exëni?»

⁸ Mondake cëŋ kënëbe wël nde ala kala eyeyan ed yeri ko el?

⁹ Ax gi ex na nde biyi er hi këne: Bëparët, Bëmedi, Bëhelamit, bër lëgêk gër ebar ed Mesopotami, bër gër ed Yude, Bëkapados, Bëpoŋ, bër gër ebar ed Asi?

¹⁰ Ax gi ex na nde ro fo exëni bête bër gër: Fërişi, Paŋëfli, Misëra, bër gër ebar ed Libi gand Siren fëco? Ax gi ex na nde ro exëni bête: Bëşëwif, Bërom,

¹¹ Bëşëwif, bëşalek, Bëkëret do gë Bënare në ewëlen bene đe ala kala gër eyeyan ed yeri ko el ga këni sêfët becaraxik bend Kaxanu beŋ.»

12 Mbaŋ welandëra babi ga kënëbi nëkon do bani wëkarënd: «Ine ex ngwa endey eŋo?»

13 Barikan bërëmar, ga kënëbi lês këni rend: «Wëni, bëjo bër wëdëk ngoy ex!»

End epemëra ed Piyer eŋ

14 Ata Piyer gë bošandaŋ, epëxw gë abat bën, xani këni do xwëša këni. Re ko Piyer: «Wën Bëyude bën do gë wën dëk bër yowërawëk gër Yerusalem ro bën, wëno këŋun nangën er ex in. Awa baxëtine dë aye!

15 Ang kën yëland ak, bela bëjo ani med ex na dë ngoy, gëbër fo ga bayik wa.

16 Barikan doro ñatak er reya baxo gana-gana fo alaŋwënel Yowel in mëne

17 Kaxanu rek:

“Gër bakey ñapelatar, aŋëmën këmëni yëmën gë Angoc andam aŋ bosëñiŋ do gë bobïŋ borewën eni yeyanaxënënd ang bëlaŋwënel fo, ocambenjar odewën ok eni watënd bebër yapëk eni dind bën, do bëxarëk bërewën bën eni watënd odakeli. Ocambenjar ok do gë odënaŋ odewën ok kë yana ex watënd gë odakeli bendam beŋ.

Bëxarëk bërewën bën gë odakeli këni yana eni watënd bëte.

18 Iyo gër bëriyenin bëram, bësošan bën, bakey baŋo, këmëni yëmën gë Angoc andam aŋ, do bën eni yeyandërand ang bëlaŋwënel fo.

19 Becaraxik këme ri yaŋ gër orën Do gëd gër ebar, bananganëme, gë ošat, gë xodux do gë okwëcën.

20 Ata eñan eŋ ex doš xali ex camëdan wur in, Do facaŋ in, ex bar ang ošat fo,

damana ex ñataxënëgu akey and Axwën Kaxanu aŋ Akey akëbëanaxik an, akey atëm an.

21 Ata ar këŋo šalend yo Kaxanu gër oŋac or Axwën, afex ko fex.”

22 «Wën Bëyisërayel, baxëtin end këme reyand eŋ, end Yesu Ibënasaret eŋ. Kaxanu laŋwënegu baŋo do paš gë mëŋ baxo rind bananganëme, becarax do gë bërëcaxik. Wën dëŋ anang nang kën eŋo.

23 Kaxanu, mëŋ ar kë nangënd beŋ dëk damana ex gixën an, faŋ ko gër emëkw ex kuca end Yesu eŋ mondako. Mëŋ sebën këŋun do wën lëxw këno gër otaxan od bëŋwendëran bëšëm xali laŋ këno mopika në osëx.

24 Bari axani xani ko gër ecës, Kaxanu racët këŋo gayik amënd bana eŋo dëkaya panga ind ecës in.

25 Ax gi ex na nde Dafid bax rend:

“Laŋ bamo watënd Axwën Kaxanu an gër lëngw iram,
Gand liw̄ iram hi ko këdi këme yëdara.

26 Mëŋ fuŋaraxën ke gër emëkw edam,

Do këme yeyandërand gë onënga fo.

Gër eman endam dëŋ aseyëta këme seyëta, gër eyar ed
këme yarënd.

27 Gayikwa gër wur ir bësësëk, ay tebëx na enjëw̄ endam
eŋ,

Aye tebëx na wëno Awënëk arey an me bër.

28 Wëj w̄asin ke opëña od ke wëla gër aniyān ok,

Wëj ke yël onënga osëm ol and ke bare aŋ.”

29 «Wën bëmaŷe, aŷap ŷapëk mun pel kerët end Dafid,
axarëk arebi eŋ. And šës ko aŋ, wëxëta këno, do ŷeg
irexëm in gër ndebi ro dëŋ bayik xali dorō.

30 Barikan ga hi baxo alawënënel nangaxën baxo mëne
Kaxanu yašarëk: “Arandëwëra andexëm këŋo yata na exo
bëteli owun orexëm ol.”

31 End Afexën eŋ baxo reyand gana-gana fo mëne axani
ko xani gër ecës, Kaxanu axo teb na eman endexëm eŋ ex
bër gër wur ir bësësëk.

32 Yesu ijo, Kaxanu axanin xanin këŋo gër ecës do biyi
dek ex otede od wat këŋo abëngw ok.

33 Kaxanu bakali këŋo gër liw̄ irexëm yaŋ orën eŋo
ketënax gër owun orexëm, do yël këŋo Angoc Amënëk aŋ.
Ata Yesu ga xana këŋo Angoc Amënëk aŋ yëlëgu këbo and
beya bafo Sëm ak, ang kën watënd do kën wëlënd ak.

34 Ax gi ex na nde Dafid elod axo cëg ex na end orën eŋ?
Barikan mëŋ bax rend:

“Axwën Kaxanu fel këŋo Axwën aram an,

Ñëpal gand liw̄ iram,

35 Xali mëni dat bërangoŷëra andey bën eyëbi bëñaxën*.”

36 «Awa wën dek Bëyisërayel bën nangin aye mëne Yesu
ijo, Kaxanu yata këŋo do yël këŋo or gapak or exo gixën
Axwën do Afexën, xarak wën fika baŋo gër kërëwa.»

37 Bër gër amëxwër bën ga wël këni eŋo, lëk këbi gër
owëkw. Ata wëka kënëbi Piyer do gë oparëxanda ocandaw̄
ok: «Bëmaŷe, ine këmi ri biyi?»

38 Yaka këbi Piyer: «Nëngwëtin ola orewën ol do enun
buyi, gaf gë gaf, gër owac or Yesu Kërisët eŋun tebanaxën
Kaxanu bamena bandewën baŋ ata këno šot Angoc Amënëk
aŋ.

39 End ayël këŋun yël Angoc Amënëk eŋ, Kaxanu abeya
beya baŋun wën bëte, gë obaš orewën ak, gë bela bër ex

caw ak do gë dëk bër këbi wăcëraw Axwën Kaxanu ang këni yëmb yo.»

⁴⁰ Ata Piyer, bendanjëm becëxe sënd babi ga ko reya end Yesu eŋ. Afel babi felënd gë obal osëm: «Tanayin en pex do en can gër enga end bësëmbak bër gë okey oko.»

⁴¹ Bër wă bax eyeyan ed Piyer bën buyi kënëbi. Er hi bani and yatijo aŋ fo në bëla owëli otas.

End Amara añanar eŋ

⁴² Bën dek xemëna bax ebaxët ed osëyali or oparëxanda ol, gër ebaÿër ed gë angwëlëra, gër ecetër ed eyamb yamb, do gër cale.

⁴³ Bër fac bën mbaŋ bani fëbënd Amara andebën aŋ, ga banëbi watënd oparëxanda ok ga këni ri becarax do gë bërëcaxik bendanjëm.

⁴⁴ Dek bërëwăk end Axwën bën hi bax andamat do gër angwëlëra.

⁴⁵ Afan bani fanënd napul irebën in, gë bacota baŋ do bani šetërënd kodî in dëk ang hi bani ak, ala kala eno yël ang ex oñandi odexëm ak.

⁴⁶ Key yo key bani xemënanđ eni pedër gër Aciw and Kaxanu. Mbaŋ bani wëlërend do bani yambërand gë onënga fo, do gë emëkw eyemax.

⁴⁷ Ašale bano šalend Kaxanu do Bëyisërayel bën dëk babi nënganënd endebën eŋ. Ata Axwën an, key yo key babi bašëgund bëla bër babi fexënënd bën, gër Amara andebën.

3

End epakën ed aseÿik eŋ

¹ Akey amat, Piyer gë Šaŋ këni yend cale gër Aciw and Kaxanu, apenëka aŋ, eñan eŋ poxoš gaf in.

² Gër Aciw and Kaxanu bano wëlawënd key yo key ar rëw këno aseÿik eno kwët gër ebët ed bani wăcënd Ebët Ejekax, ebi kararaxënënd bër kë lilënd bën.

³ Aseÿik an ga wat këbi Piyer gë Šaŋ ga këni lil gër Aciw and Kaxanu, xara këbi eno yël kodî.

⁴ Ata Piyer do gë Šaŋ ga xwëša këni, faš këno laŋ. Aŋo re ko Piyer: «Wëj, nëkonëlëbo tan aye.»

⁵ Ga këbi nëkon, ko yëland yëÿ këno yël na.

⁶ Ata re ko Piyer: «Wëno kodî axe gi ex na, kaŋe axe gi ex na, bari er šot këme in ayël ayël këmi yël, gër owăc or Yesu Kërisët Ibënasaret, kanil ey yexëra!»

⁷ Piyer sëra këŋo dëp gër ataxan and liw, xanin këŋo. Ataŋ ocom od osapar orexëm ok bëngwëk.

⁸ Aseŷik an xani ko kwengweremët do ko yexërand. Piyer gë Ŝaŋ lilëx këni gë mëŋ ak lëf gër Aciw̃ and Kaxanu. Ga ko yët ŷenene, ko radërand do këŋo ŷëkwand Kaxanu.

⁹ Bulunda in ðek wat baŋo ga ko yexëra do ga këŋo ŷëkwa Kaxanu.

¹⁰ Bër baŋo xwitand bën këni rend: «Ajo bax ŷëpand gër Ebët Ejekax ed Aciw̃ and Kaxanu exo karara.» Ata na ga ŷarandëra këbi xali xurik, sëkwan këni eni nang ba ine hi këŋo ala ajo.

¹¹ Ababi fiawëta na Piyer gë Ŝaŋ do bër oŷaran bën ðek këni hërërarawënd do këni liland gër lilaya ir w̃acan bano Salomon, gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu.

¹² Ga wat këbi Piyer ang barërëgu këni ak, re ko: «Wën Bëyisërayel, inew̃a këŋun ŷaranënd eŋo? Bëte inew̃a kënebo fabaxënënd biyi? Yëla kën gë panga indebi, ba në end owënëk orebi nde ko yexëraxënënd ala ajo?

¹³ Nangin mëne Kaxanu, mëŋ ar yata këbi bëxarëk bërebi Abëraxam, gë Isak do gë Yakob an, aŷëkw ŷëkw këŋo Yesu ariyenin arexëm ar lawënëgu këŋo an. Barikan wën yaxëta këno do lëxw këno eŋo ðaw̃ Pilat, xarak mëŋ asebet ŷapan baŋo eŋo tebët.

¹⁴ Wën yaxëta baŋo aŷënëk an, ar ŷenene an do xara bano Pilat eŋo tebët alaw̃ ar bela.

¹⁵ Wën law̃ baŋo ar xwënëk aniyen an, barikan Kaxanu xanin këŋo gër ecës do biyi ex otede od watëk eŋo ok.

¹⁶ Ga xwëta këmo Yesu mëŋ fakënxën këŋo ala ajo xali w̃acëw̃acaxën ko mondako. Iyo ga xwëta këŋo Yesu fakaxën ko aye ar nang këno do këno watënd ajo.

¹⁷ «Gërëgako bëmaŷe anang nang këme mëne wën gë bëlëngw bërewën bën an nang bana, mëŋ rixën kën eŋo.

¹⁸ Gë etëŷ ed bëlaw̃ënel el reya baxo Kaxanu mëne mban hi bax exo toro Afexën an. Ata gë er ri kën in fiata ko Kaxanu er fëna baxo in.

¹⁹ Nëngwët in ola orewën ol do en bakana end Kaxanu eŋ, eŋun tebanaxën bamena bandewën baŋ.

²⁰ Ayow kë yow bakey band këŋun racët Axwën Kaxanu gër ocëmu odewën. Gë bakey baŋo fo këŋun law̃ëneliw̃ Yesu, Afexën ar yatan këŋun an.

²¹ Barikan, yaŋ gër orën ko bayi xali Kaxanu exo kanindëra bëŷ bën ðek, ang fel bafi elod akarëk aŋ eni deyara bëlaw̃ënel bëwënëk bërexëm ak.

²² Ax gi ex na nde Moyis re bax mëne Kaxanu, Axwën arewën an, alaw̃ënel ar ang mëŋ ak këŋo yata gër enëng endebi do bëte ene baxëtëde ðek er këbo fel in.

²³ Barikan ar enëng endebi ar kë hëp eno baxët alawënel ajo an, cëfëyëtiyidëno gër bulunda eno dawëx.

²⁴ Dek bëlawënel bër Kaxanu bën, ga yana ko Samiyel xali gë bër bëtëraw, gana-gana fo reya bani end bakey band hi këne baño.

²⁵ Wën ex obaş or bëlawënel bër Kaxanu ol do Kaxanu, gë bëxarëk bërewën bën ser bani paş gë Abëraxam yatir fel baño mëne benëng bend gër ebar ro beş dek kë şot obetak ol në end arandëwëra arexëm.

²⁶ Wën ex bëyanar bër lawëneliw këşun Kaxanu ariyenin arexëm ar yata këşo an. Gër ndewën lawëneşu baño enun yël obetak ol do enun bakali gër enjekax, enun wërëşët en teb bëtëmbak bend kën rind beş.»

4

End Piyer do gë Şaş en

¹ Ata Piyer gë Şaş, gër ed banëbi felëra bulunda bayi bani and hatëgu këni na gër yangana ir Aciw and Kaxanu bëşadaxan bën, gë alëngw ar bënëkona an do gë Osadusen ok.

² Mbaş xoşen banëbi Piyer gë Şaş ga sək kënebi ga kënebi sëyalind bulunda in mëne ekani ed gër ecës exëna gayikako Yesu axani xani ko gër ecës.

³ Ata ga sëra kënebi, fel kënebi bënëkona bën enëbi përa na aye xali ex weca gayik anëka xwëyar bax.

⁴ Barikan, bëranjëm wā këni end baxo reyand Piyer en. Ata dek bësëfan bër Yesu bën başarëgu këni bësoşan bën fo në owëli oco.

⁵ Ga xeyëk, bëlëngw bër Bëşëwif bën, gë bëxarëk bën do gë bëşalen bën fedër këni gër Yerusalem.

⁶ Na fo bani bëte Xanas, alëngw ar bëşadaxan ar niy ijo an, gë Kayif, gë Şaş, gë Alekësandër, do dek bër hi bax nëng ir bëşadaxan bëlëngw in.

⁷ Gër ed yëpara bani na, wëlaw kënebi mërëxand Piyer do gë Şaş. Wëka kënebi: «Wën pelinëbo fa gë panga ind fe do gër owac or noşo fakënoxën këno ala ajo?»

⁸ Ata Piyer ga yëm ko gë Angoc Amënek an, yaka këbi: «Wën bëlëngw bër bulunda bën,

⁹ wën bëxarëk bën, wën nde këbo wëkarand doru mun pel end enjekax end şot ko aseşik do mondake fak ko?

¹⁰ Awa nangin wën dek ang barërëgu kën ro ak, nangëlexëni bëte Bëyisërayel bën dek mëne gë panga ind owac or Yesu Kërisët Ibënasaret, ir fika bano wën do xanin këşo Kaxanu gër ecës in, xwëşaxën ko abëngw ala ajo ang këno watënd ak.

11 Ang rek Oñëgw Omënëk ak, Yesu Kërisët ex:
 “Ekaÿ ed şus kën wën bëbay el,
 Xarak ekaÿ elo ex ed ekëla el, ed gër ebaŵ el[☆].”

12 Apexa aŋ gër Yesu Kërisët gabat ex gayikwa dïla gër orën ro, oŵac oşëxe ax gi ex na or këne şotaxëne apexa aŋ.»

13 And wat këni mène Piyer gë Şaŋ gë anjiÿ këm banëbi yakand aŋ, şaran këbi gayikwa bela bërëtoc, bër ax tëya ex na fo hi bani. Bëte axwita xwita banëbi mène bën hi bax gë Yesu.

14 Ga këno nëkon aseÿik ar fakën bano an, wëlan këbi ang kënëbi yaka ak.

15 Ata fel kënëbi eni can na gër Amara and bëxarëk eni wëlëraxën bën fo. And şan këni Piyer gë Şaŋ aŋ, bëxarëk bën këni wëkarënd: «Mondake kënëbe riye bela bëjo?

16 Gayikako ecarax end ri këni eŋo Yerusalem in dek nangëra këni, biyi ane kor ex na ene wëlëbële.

17 Barikan, këdi kë wëli kaş-kaş endey eŋo gër Bëyisërayel, besanëbene mbaŋ do cëbanënëbene din ala këreno pelënd na end oŵac olo eŋ.»

18 Ga ŵacëgu kënëbi Piyer gë Şaŋ eni bakaw lëf, wesara kënëbi xali, şëban kënëbi edeyara el do gë etëyali ed bela end oŵac or Yesu el.

19 Yaka këni Piyer gë Şaŋ: «Şenene nde ex gër ogës od Kaxanu mi baxët endewën eŋ do mi teb end re ko mëŋ eŋ? Ata wën kë xiti de!

20 Biyi cëŋ, er wat këmi mongwat in do gë end wël këmi mongwël eŋ, ami kor na mi cësinali.»

21 Ata ga wesara kënëbi gaşëxe sebët kënëbi eni ye, ani yëxw bana enëbi nöp ga banëbi yëdand bulunda in. Enimin, bër hi bax na bën dek baŋo şëkwënd Kaxanu end er wat bani eŋ.

22 Aseÿik ar fak bax gë ecarax eŋo an, bënüy ofëxw onax aşand hi baŋo.

Ed cale ind bëşëfan bër Yesu eŋ

23 And sebët kënëbi aŋ, Piyer gë Şaŋ baka këni gër ed barër bani boşandaŵ do şëfëtandërax kënëbi dek ang wesara banëbi bëşadaxan bëlëngw bën do gë bëxarëk bër Bëşëwif ak.

24 Ga baxët kënëbi, xetan këbi bën dek eni cale. Ata këni şalend: «Axwën Kaxanu, wëj rik orën ol, gë ebar el. Wëj rik angwëgw aŋ do gë dek bebër hik polo bën.

25 Wëj fel baŋo gë Angoc Amënëk aŋ Dafid, axarëk arebi an, ariyenin arey an, exo de:

“Ineŵa wonjoxënëk banjêlan band bër benëng becëxe
baŋ? Do ineŵa ŝotaxën këni banjêlan band gë ofëcak
këm?”

Ineŵa këni yëlaraxënënd ang bëŝenëk fo?

²⁶ Bemun bend gër ebar ro beŋ xanixën këŋo Axwën an,
Do gë bëlëngw bën xel këŋo Ar yata këyo an.*.”

²⁷ «Ata däl ex Axwën Kaxanu, gër angol and Yerusalem
ro, Erod gë Poŋës Pilat axel xel këno Yesu, ariyenin aŵënëk
arey an, ar yata këyo an. Bër ax gi ex na Bëŝewif bën do
gë bamëxwër band Bëyisërayel baŋ xanixën këno.

²⁸ Dek er fëna bay elod gër ŷanar ari këy ri gë panga
indey in, ħata këni.

²⁹ Do gërëgako Axwën Kaxanu, ax gi ex na nde aye
wat këy ang kënebo wesarand ak? Mëŋ ex dëcalëbo biyi
bëriyenin bërey bën mi kapina mbaŋ gër epemëra ed
eyeyan edey.

³⁰ Masinëlëbo panga indey in eni pakaxënënd bëŝëxwëra
bën. Bëte diyind becarax do gë bërëcacik gër oŵac oŵënëk
or Yesu ol, ariyenin aŵënëk arey an.»

³¹ And ŝale këni mondako aŋ, ebar el rëgëk na gër ed hi
bani. Ÿëm këni bën dëk gë Angoc Amënëk aŋ. Ata ga ŝapër
këni na këni sëfëtërand eyeyan ed Kaxanu el gë anjiŷ këm.

End aminëmëra and bërëŵak eŋ

³² Amëxwër and bërëŵak end Yesu bën hi këni onden
omat, anjêlan amat. Er ŝot ko ala kala in, oxwën or bëla
dëk ebax, ala abax xwënaya na napul irexëm in.

³³ Oparëxanda ok areyara bani reyarand gë panga itëm
osede or mëne Axwën Yesu axani xani ko gër ecës ol, do
oyekax osëm ŝot bani bën dëk.

³⁴ Ar xaŷënëk ax gi bana gër bësëfan. Dek bër hi bax
gë ocënga bën, gë bër gë bëciŵ bën, afan bani fanënd eni
mëlaw kodī in.

³⁵ Dek bani wëlawënd eni kwët gër osapar or
oparëxanda. Ata bën bax ŝetënd ala kala ang hik obal
orexëm ak.

³⁶ Arandëŵëra and Lewi ar bano wăcënd Yosef an,
do nëngwët bano oparëxanda ok Barënbabas mëne ngëŋ
«Axemën ar bëmaŷe an» xaniw bax gër ebar ed Ŝipër.

³⁷ Ga fan ko oŝënga orexëm ol, wëlaw ko kodī in do xwët
ko gër osapar or oparëxanda.

5

End Ananiyas do gë Safira eŋ

* 4:26 4.26 Calemoñëŵ 2.1-2

¹ Barikan bër gë ašan, Ananiyas do gë Safira hi baxëna. Ananiyas ga fan ko ošënga orexëm ol,

² šona ko mar kodī in ga xet këbi ga alindaw̃ exo di mondako. Wëlaw ko kodī ir bayi bax in xwët ko gër osapar or oparëxanda.

³ Ata re ko Piyer: «Ananiyas, ine seboxën këyo Sindan xëñ ko gër emëkw edey xali këy nëgwëšënd gër Angoc Amënek, xarak ašona šona këy mar kodī ir fanaxën këy ošënga in.

⁴ Ošënga olo, orey hi bax, and fan këy aŋ akanji and yël këni aŋ, andey hi bax. Ine yëlaraxën këy endey eŋo? Awa Kaxanu wa ŷandi baxi eyo yifa, ax gi ex na bela.»

⁵ Sam ga wël ko na eyeyan elo, Ananiyas wëc ko këruf, xoti ko kwël na fo. Ata đek bër wël bax endey eŋo bën lëk këbi anjiŷ atëm.

⁶ Ocambenjar ok xani këni, fëlëra këno, wëla këno, do wëxëtax këno.

⁷ And xucak në bapëxëd batas aŋ, lilëgu ko alindaw̃ ar Ananiyas nangërëxe er xucak in.

⁸ Ata wëka këŋo Piyer: «Pelële ba gë akanji aŋo dëŋ fanaxën kën ošënga orewën ol?» Yaka ko: «Iyo go dëŋ fan këmi.»

⁹ Aŋo re ko Piyer: «Mondake wa xet baŋun en tëyi eno yifa Angoc and Axwën aŋ? Awa nëkodëbi gër ebët bër wëxëtagu këŋo icën indey bën, bëte bën fo ki wëla.»

¹⁰ Ataŋ Safira wëc ko këruf gër osapar or Piyer, xoti ko. Ga lilëgu këni ocambenjar ok, sëk këno ašësëk. Na wëla këno do wëxëtax këno ler gër icën indexëm.

¹¹ Dek bër gër Amara and Yesu bën do gë bër bax wëlënd endey eŋo bën bafi lëkënd anjiŷ atëm.

End becarax bend oparëxanda eŋ

¹² Becarax do gë bërëcaxik bendanjëm bani rind oparëxanda ok gër ogës od Bëyisërayel. Bërëwāk bën đek abarër bani barërënd gë anjëlan amat, đila gër lilaya ir aner and wăcan bano Salomon, gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu.

¹³ Ala ašëxe abax yëxw na ebi tëka. Barikan bulunda in mbaŋ banëbi šëkwënd.

¹⁴ Ata kaš-kaš bani ŷëmbërënd bela bër wāk end Axwën bën xali hi këni amëxwër atëm and bësošan do gë bësoxari.

¹⁵ Awëlara banëbi wëlarawënd bëšëxwëra bën gër opëña oňangax od gër angol and Yerusalem do enëbi kwëtëra tar fëña in: bëjo në bëngaŷ, bëjo në bandago ebi kwixëtaxën ndakaŋ abat abat eñaŷ end Piyer eŋ.

¹⁶ Bela bëranejëm bax xanirawënd bangol band ler gër Yerusalem baŋ do banëbi wëlawënd bëšëxwëra do gë

bër babi soronënd bangoc bañeñenax, do bën dek bani fakërand.

End toro ind oparëxanda eñ

17 Ata ašadaxan alëngw an do dek gë bër hi bani Amara amat bën, mène ngëñ amara and Osaduseñ eñ, këbi yakëraxind mbañ end oparëxanda eñ xali yen kënëbi.

18 Ga sëra kënëbi, fëra kënëbi gër epëra ed gër angol.

19 Barikan yow gëmëd meleka ir Axwën in, fërëtëra ko owët or epëra oñ, nəcët këbi oparëxanda ok, do fel këbi:

20 «Yeyin gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu, enëbi pelëra bulunda in dek bend Aniyān and din beñ.»

21 Ga wël këni eño, ye këni mopëd gëbër kënëbi sëyaliraxënd bela bën gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu.

Ata ašadaxan alëngw an gë bër hi bani Amara amat bën, wacër këni gë bëxarëk bër Bëyisërayel bën. Ga yëpara këni gër ed bani fedërënd, lawën këni enëbi yen oparëxanda ok gër epëra.

22 Bënëkona bën ga ñat këni, nema kënëbi. Ata ga wërëšëta këni, reyax këni:

23 «Ga ñat këni sək epëra el mopëra aye, do gë bënëkona bën mokwëšara ala kala gër ebët ed fel këno, bari and fërët këni owët añ, ala gabatak amo tək ex na lëf.»

24 Ga wël këni eño, alëngw ar bënëkona bër Aciw̃ and Kaxanu an do gë bëšadaxan bëlëngw bën wëlandëra këbi, do këni wëkarënd ba mondake kë ñata endey eño.

25 Ata ñatëgu ko na ala ko sëfëtënd: «Bër fëra banëbi bën, gër yangana ir Aciw̃ and Kaxanu kënëbi sëyalirand de bela bën.»

26 Alëngw ar bënëkona an do gë bošandañ yen kënëbi. Ga sërāw kënëbi wëlaw kënëbi endëmane fo gayikwa ayëda banëbi yëdand bër gër amëxwër bën ba afëtëra kënëbi fëtëra gë oxaỹ.

27 Ga ñateli kënëbi, xwëšan kënëbi gër lëngw ir Amara and bëxarëk. Ata re ko ašadaxan alëngw an:

28 «Ax gi ex na nde wën šëban bamun etëyali ed end owac olo eñ? Nëkod gër angol and Yerusalem ro, osëyali orewën olo fo xëñëk. Bëte biyi kënëbo nöpënd end ecës ed ala ajo eñ!»

29 Ata Piyer gë oparëxanda ocandañ ok yaka këni: «Biyi edi ed ed er re ko Kaxanu in yapan këbo, ax gi ex na er re këni bela.

30 Kaxanu, mëñ ar xwënëk këbi bëxarëk bërebi an xanin këño Yesu ga law bano wën mopika në osëx.

31 Kaxanu wa fela këño gë ataxan and liw̃ andexëm añ, do hi ko Emun do Afexën ebi yëlawën Bëyisërayel bën

enëngwëta ed ðek ola orebën el do gë eteban ed beñënjënax bendebën el.

³² Biyi do gë Angoc Amënëk and këbi yëlënd Kaxanu bërëwäk endexëm aŋ, biyi ex otede od watëk beŋo ok.»

³³ Ga kënëbi baxët, bër yëpara bax bën xoŷ këni xali xurik. Ata yandi këbi enëbi ðaw monaw.

³⁴ Ata Fariseŋ ir bano wacënd Gamaliyel in, ašalen ar ðan bano mbaŋ bulunda ir Isërayel an ðek, xani ko gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif, re ko enëbi nęcët oparëxanda ok imëd.

³⁵ Ata re ko: «Wën Bëyisërayel, yëlarayin aye ang yandi këjun enëbi di bela bëjo ak.

³⁶ Ax nëka ex na ga wat banëŋone ala ar bano wacënd Tëdas, ga baxo rend mëne mëŋ ar gapak hi ko. Sëfa këno bela okeme onax. And law këno aŋ, ðek bër xwëta baŋo xali këno sëfarand bën šapërëra këni, gabatak ax bayi ex na.

³⁷ Ga xucak end Tëdas eŋ, bëtëgu ko Yuda, Agalile an, angwën and Oñëgw od bela aŋ. Mëŋ bëte gë bësëfan hi baxo. Law këno do ðek bër wa bax endexëm bën šapërëra këni*.

³⁸ Mëŋ ex gërëgako ga re këme, kërex bayi na ga këjun balënd end bela bëjo eŋ; tebëtinëbi eni ye. Angëmëne er këni šaland eni di in end bela fo ex, ayëcar këni yëcar.

³⁹ Barikan angëmëne gër Kaxanu xaniwëk, an kor na enëbi yëc. Mëŋ ex, yëlarayin aye këdi këno sakëreli Kaxanu.» Ata bër gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif bën wa këni eyeyan ed Gamaliyel el.

⁴⁰ Wac kënëbi oparëxanda ok, šewëra kënëbi xali, šëban kënëbi eyeyandëra ed end oŵac or Yesu el, do kwël sebët kënëbi.

⁴¹ Ata oparëxanda ok šan këni gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif, gë onënga fo gayik Kaxanu yata babi eni toro në end oŵac or Axwën Yesu.

⁴² Ata key yo key banëbi sëyalirand bela bën gër yangana ir Aciw and Kaxanu do gër bëciw. Ani teb bana etëyali ed Atëfëtan and Afexën Yesu Kërisët el.

6

End eyata ed ojakër eŋ

¹ Ata gë bakey baŋo, bësëfan bër Yesu bën kwël dëŋ bani bašërëgund. Ata bësëfan bër kë yeyanënd Gërek bën anëp banëbi nëpënd bër kë yeyanënd ed Bëšëwif bën gayik bësoxari bësebëta sebëta bër engä endebën bën

* 5:37 5.37 Bërom bën aŷëgw banëbi bela bën gaf gë gaf eni nang ba yëgwe hi këni.

alangangan banëbi langanganënd gër acetëra and key yo key.

² Ga nang këni eņo, oparëxanda epëxw gë oki ok bar kënebi amëxwër and bësëfan aņ, do re këni: «Ax ñap na mi teb andiyen and eyeyan ed Kaxanu aņ do mi kwënda ecet ed eyamb-yamb.

³ Fëcak enëbi yata wën dëņ ro gër Amara bësošan bëcongëbëxi, bër gë osede or šenene, bër yëmëk gë Angoc Amënek do gë orenik, do biyi mëni kwëtënan andiyen aņo.

⁴ Biyi cëņ yëlayalemi gër cale do gër andiyen and eyeyan ed Kaxanu.»

⁵ Ga wël këni eņo, ang ebani ak dek nëngan këbi. Ata yata kënebi: Ecen, ar xwëta baņo mbaņ Kaxanu do yëm baxo gë Angoc Amënek an, gë Filip, gë Përokor, gë Nikanor, gë Timon, gë Parëmenas, do gë Nikola Ibaņëcoš, ašalek an*.

⁶ Ga wëlaw kënebi gër oparëxanda, bën šalen kënebi and mokwëtan otaxan ok.

⁷ Eyeyan ed Kaxanu el kwël dëņ bax yañënd do këni yëmbërënd kaš-kaš bësëfan bën gër Yerusalem. Ata amëxwër atëm and bëšadaxan xwëta baņo Yesu.

End etëra ed Ecen eņ

⁸ Ecen, ga yëm ko gë oyekax do gë panga, ko rind bërëcaxik do gë becarax mërëxand bulunda ir Isërayel.

⁹ Bëšëwif bër hi bax gër aciw acaleya and bani wacënd and Okadëp otebësebët aņ, gë Bëšëwif Bësiren, gë Bëhalekësandëri, do gë bër xaniraw bax gër owar or Silisi do gë Asi bën këni šampërend gë Ecen.

¹⁰ Bari abani xorënd na eni cembët orenik or baņo yëlënd Angoc and Kaxanu ol and baxo yeyanënd aņ.

¹¹ Ata šoņëra kënebi gë kodï bësošan bërëmar, ata bën këni rend: «Biyi awël wël këmo ga ko reya bënd šëban këni Moyis do gë Kaxanu.»

¹² And yëlëtaw kënebi bulunda in, gë bëxarëk bën, do gë bëšalen aņ, yow këni gër ed hi baxo Ecen. Ga sëra këno na, wëla këno dimb-dimb gër Amara and bëxarëk bër Bëšëwif.

¹³ Šalaw kënebi otede onëgwëš, do bën këno nëgwëšandërand mondako: «Ala ajo kë reyarand bënd yepëñënd Aciw amënek aņo† do acariya and Moyis aņ.

¹⁴ Gayikwa biyi awël wël këmo ga ko re mëne Yesu Ibënasaret ayam ko yam aciw aņo do anëngwët ko nëngwët bapela bënd yël këbo Moyis baņ.»

* **6:5 6.5** Nikola ijo ar enëng bër ax gi ex na Bëšëwif ar šalek cale ind Bëšëwif ebaxo. † **6:13 6.13** Aciw and Kaxanu and Yerusalem aņ bani wacënd bëte mondako.

¹⁵ Ata ðek bër gër Amara and bëxarëk bën fab këno lan Ecen. Wat këni dëxas irexëm in ga nëngwëtak jing-jing ang ir meleka fo.

7

End epemëra ed Ecen eŋ

¹ Ata ašadaxan alëngw an wëka këno Ecen: «Dal dëŋ nde ex end këni rend eŋo?»

² Yaka këno Ecen: «Wën bëmaÿe, gë faba bën, baxëtine! Kaxanu, mëŋ ar gë enjaran an, šanaÿaxën baŋo Abëraxam, axarëk arebï an and hi baxo gër ebar ed Mesopotami aŋ, ðamana rëfaxënëgu ko gër ed Xaraŋ.

³ Mondako fel baŋo: “Canël ebar edey el do gë ekun edey el, do yel gër ebar ed këmi wäsin*.”

⁴ Amëd aŋo šan ko Abëraxam ebar ed Bëkalëde el do ye ko lëgëx ko gër Xaraŋ. And šës ko sëm aŋ, Kaxanu xucaliw këno ro gër ebar ed lëgëra kën gërëgako.

⁵ Bëbët gibatak aŋo yël bana oxwën ol gër ebar elo ro, ado gër ko xwët sapor dëŋ. Barikan bëya këno mëne ayël këbi yël oxwën ol, mëŋ do gë andëwëra andexëm aŋ and ko xuca aŋ, xarak angwën aŋo Abëraxam axo gi bana gë obaš.

⁶ Kaxanu afel baŋo: “Bërandëwëra andey bën ro këni xanid eni ye në ebar ediyer. Fën kënëbi rixëð okaðëp do enëbi dixëra xali në bëniy okeme onax.

⁷ Barikan wëno këbi xitid enëng end bër kë rix okaðëp odebën eŋ. And kë xuca eŋo aŋ, ašan këni šanëguð eni yow ro ene caleratind*.”

⁸ Ata Kaxanu yata këno eter el Abëraxam gë oxac ol. Abëraxam ga rëw këno Isak, xac këno yatir sëk këno bakey banjongëbataš. Mondako fo ri baxo Isak ga rëw këno Jakob. Bëte Jakob mondako fo xacëra babi odëmëta epëxw gë oki, od hik bëxarëk bërebi ok.

⁹ «Bëxarëk bërebi bëjo, fan baŋo Yosef gayik ayakëraxi babi yakëraxind endexëm eŋ. Do bër yëc baŋo bën wëla këno gër ebar ed Misëra. Barikan Kaxanu gë mëŋ hi bani.

¹⁰ Aracët racët baŋo gër ðek ocëmu odexëm, yël këno oyekax orexëm ol do gë orenik ol gër lëngw ir Farawoŋ, emun end gër ebar ed Misëra eŋ. Emun eŋo yata baŋo Yosef hi ko alëngw ar ebar ed Misëra do gë ðek ekun edexëm an.

¹¹ Angwën aŋo lil babi enjo gër ebar ed Misëra xali gër ed Kanahaŋ. Ata bëxarëk bërebi bën mbaŋ šëmura babi, abani šot na er këni yamb in.

¹² Ga wël ko Jakob mëne eyamb exëna gër ebar ed Misëra, lawën këbi añanar bëxarëk bërebi bën.

13 And lawën këbi akinëm aŋ, xwita këno Yosef and fel këbi mëne mëŋ ex imaÿe indebën iŋ. Aŋo fo nang ko Farawoŋ enëŋ end fe hi ko Yosef.

14 Ata Yosef lawën ko enëbi yen sëm Jakob do gë ekun edexëm el dek, ang hi bani bela ofëxw ocongoxi gë bëco.

15 Mondako šëla baxo Jakob gër ebar ed Misëra, gër ed šësërax këni mëŋ gë bëxarëk bërebi bën.

16 Awaÿeli waÿeliraw kënebi gër Sišem do wëxëtara kënebi gër ÿeg ir yec baxo Abëraxam, gë kodî, gër otaxan od bosëniw bor Amor, gër Sišem.

17 «Ga kë saxëgu amëd ebox exo ŋata Kaxanu er bëya baŋo Abëraxam aŋ, bërandëwëra and Jakob bën šënar këni mbaŋ gër ebar ed Misëra,

18 xali bëtëgu ko emun ecëxe, end aŋo nang bana Yosef.

19 Ata emun eŋo ŷana ko këbi sitinaxënënd enëŋ endëbi eŋ do këbi rixërand bëxarëk bërebi bën. Anëÿali babi nëÿalind bësoxari bër enëŋ endëbi bën enëbi ñaŋëtand bëtošan bëndoyer bëŋ, këreni bayi na ga këni liya.

20 Angwën aŋo rëw këno Moyis, ata bëxarëk bërexëm bën wat këno mëne itox ikëbëanaxik exo gër ogës od Kaxanu. Nëm yerin këŋo opacaw otas gër iciw ind sëm.

21 And ŷaŋëta këŋo aŋ, abiw ar Farawoŋ, wëda këŋo do rafën këŋo ang asëniw ar rëw këŋo mëŋ dëŋ.

22 And raf ko aŋ, Moyis sëya ko dek onangëran ol or Bëmisëra ol, ata hi ko ar gapak, ar xamëk eyeyan do gë edi ed beÿ dek.

23 And šot ko bëniy ofëxw onax aŋ, Moyis yëlara ko ebi tëka bër enëŋ endexëm bën, Bëyisërayel bën.

24 Watëx këŋo Amisëra ga këŋo xëm Ayisërayel abat, ata yakan këŋo ar enëŋ endexëm an. Ga këŋo wašan, ang ŷap bax acariya ak, ar bano xëmënd an, law monaw Amisëra an.

25 (Er yëla baxo mëne bër enëŋ endexëm bën afëni këbi fëni mëne Kaxanu wëlanëgu babi apexa aŋ paß gë mëŋ, bari abi pëni bana.)

26 Në ecan ijo, Moyis sëk këbi Bëyisërayel bëxi ga këni xëmër. Ga këŋo xacëra ebi bakali gër angwëlëra ko rend: “Okò wën bër aminëmëra hi kën. Inëwa kën xëmëraxënënd?”

27 Barikan ar baŋo xëmënd ašandaw an, fim këŋo Moyis, re ko: “Wëj noÿo wa yata ki ey gi alëngw do axiti arebi?”

28 Ba ŷandi ki nde eye daw wëno bëte ang law këyo ganëka Amisëra ak?”

29 Ga wël ko eŋo, Moyis hër ko yeŋa gër ebar ed Majaŋ, gër ed rëwëx këbi bëtošan bëki.

³⁰ «Ga xucak bëniy ofëxw onax, meleka şanayaxën kënjo gër ladawe, ler gër etënd ed Sinayi, në acëc and gë xodux or bax yëgënd xafa-xafa.

³¹ Ga wat ko, Moyis şaran kënjo xali, and baxo sëkand exo kamanaxën, wël ko oniŵ or Axwën Kaxanu ol:

³² “Wëno ex Kaxanu, ar yata këbi bëxarëk bërey an Abëraxam, gë Isak do gë Yakob.” Moyis ga kënjo rëgën, seb ko onëkon ol.

³³ Ata re ko Axwën Kaxanu: “Pedëtal bapedf band gër osapar orey baŋ, gayikwa gër ed hi këy ro ebar ecëbax ex.

³⁴ Awat këme watënd etëm end hi këbi Bëyisërayel, bulunda iram eŋ, gër ebar ed Misëra. Awël këme wëlënd ang këni wëcarënd ak: anëka fedaw këme mëni dacëtaxën. Gërëgako yow mi dawën gër ebar ed Misëra.”

³⁵ «Moyis, ar yaxëta bano do bano rend: “Wëj noyjo yata ki ey gi alëngw do axiti arebi an”, Kaxanu lawën baŋo gër ebar ed Misëra ang alëngw do afexën gë panga ind meleka ir şanaŋaxën baŋo gër acëc and gë xodux iŋ.

³⁶ Mëŋ necëtëgu këbi Bëyisërayel bën ga ko ri becërëcaxik do gë becarax fën gër ebar ed Misëra, gër angwëngw ambarax, do gër ladawe, xali nëkak bëniy ofëxw onax.

³⁷ Moyis ijo fel babi Bëyisërayel bën: “Kaxanu kënjo yataf, ar enëng endewën exo gi alawënel ar ang wëno ak.”

³⁸ Bëte and hi bani gër ladawe aŋ, Moyis ijo hi bani gë meleka ir baŋo felërand gër etënd Sinayi in, and hi bani bëxarëk bërebi gër ladawe aŋ. Awël wël baxo eyeyan ed aniyan ed babi şatelinënd el.

³⁹ Bari bëxarëk bërebi bën abi şandi bana eno baxët, are bano rend exo pacana; banjëlän bandebën baŋ şakali bani gër ebar ed Misëra.

⁴⁰ Ata fel këno Aharon: “Wëj, dinëlëbo tan beber kë hi Kaxanu irebi, enëbo dëngwelixënënd fëña in. Moyis, ar necëtëgu këbo gër ebar ed Misëra cëŋ, biyi ami nang ex na ba ine rix kënjo.”

⁴¹ Gë bakey baŋo ri bani Bëyisërayel bën atox and ang atombo fo. Ata gër edaş elo ri bani şadaxa, gër er ri bani gë otaxan odebën in, ri bani ofëna[☆].

⁴² Ata Kaxanu şawëta këbi do seb këbi këni xëland beber bani watënd yaŋ gër orën. Eŋo yëgw këni gër akayëta and bëlawënel:

“Wën ekun ed Isërayel

ba wëno nde bane şaşënënd oyel,

arin nde bane rinënd ocadaxa

bëniy ofëxw onax bënd ri kën gër ladawe bën?

43 Awēlara ban wēlarand aner and Molok aŋ do gē emal ed kēn wācēnd Refaŋ el, batox baŋo rinaya kēn en poxixēnēnd gēr lēngw irebēn! Awa wēno bēte awāy kēmun wāy yabēt ebar ed Babilon el*!"

44 «Kaxanu yēl babi aner and Osede aŋ bēxarēk bērebi bēn, gēr ladawe. Aner aŋo, Moyis ri bax ga wātinali baxo gē and wāsin baŋo Kaxanu aŋ. 45 And xana kēni aner aŋo aŋ, bēxarēk bērebi bēn do gē Yosuwe, ar babi lēngwēlind an, ūateliw kēni gēr ebar ed xwēn bani bēnēng bēnd wāy babi Kaxanu gēr lēngw irebi eni bētaxēn bēŋ. Mondako hi bax aner aŋo xali angwēn and Dafid aŋ,

46 mēŋ ar ūot bax oyekax gēr lēngw Kaxanu an, mēŋ ar wēka baŋo Kaxanu exo ma eŋo din eđēg ed din gēr ekun ed Yakob.

47 Barikan asēniw Salomon bay bax aciw aŋo.

48 Xarak, Ar-hik-yaŋ an axo dēgēnd nē er rik otaxan od bela, ang yēgw ko alawēnel mēne Axwēn Kaxanu rek:

49 "Orēn ol ex aŋēpara and owun oram aŋ, do ebar el, ambēñaxēn andam.

Aciw and fe kēne bayēn?

Feye nde kē hi ateyētaya andam aŋ?

50 Ax gi ex na nde ataxan andam aŋ rik er ex yo*?"

51 «Ata wēn bela bēr kē wēšind mbaŋ hi kēn dē. Owēkw orewēn oŋ afarēdadi farēdadik, do banēf bandewēn baŋ axem xemēk. Wēn din kēno wēšenēnd Angoc Amēnēk aŋ, ang bani rind bēxarēk bērewēn ak.

52 Alawēnel ar fe bayik ano dixēra ex na bēxarēk bērewēn bēn? Ax gi ex na nde alawēra lawēra kēnēbi bēr babi nangēnēnd gana-gana fo mēne Ar ūenene an nē eyow exo? Ar ūenene ajo, wēn lēxw kēŋo, wēn law kēŋo.

53 Ax gi ex na nde omeleka ok wēlanēgu kēnun acariya and Kaxanu aŋ wēn bulunda ir Isērayel in? Bari an ma ex na en tēf!»

End ecēs ed Ecen eŋ

54 Er wēl bani in axurixēn xurixēn babi, ata ala kala ko ūatēnd ebasal, ga logēndēra kēbi.

55 Barikan Ecen, ga yēm ko gē Angoc Amēnēk aŋ, xeŋa ko orēn ol. Wat ko enjaran end Kaxanu eŋ, wat kēŋo bēte Yesu mokwēša gēr liw ir Kaxanu.

56 Ata re ko: «Orēn ol wafērēluŋ kēme watēnd, bēte nē ewat emo Asēniw ar ala aŋ ga xwēša ko gēr liw ir Kaxanu.»

57 Ata bēr baŋo wēlēnd bēn ūoya kēni banēf baŋ, ga yobali kēno na, wēlēn kēno andamat bēn dēk.

58 Şonjorëra këno xali nëcët këno angol and Yerusalem aŋ, do fëtërax këno gë oxaŋ xali laŋ këno. Otede* ok axwët xwët bani banjëm bandebën band bani gër osapar or şambenjar ir bano wăcënd Sol.

59 And bano fëtërand aŋ, Ecen ko şalend mondako: «Axwën Yesu, kanal angoc andam aŋ!»

60 And foxi ko aŋ, xeŋ ko acakax: «Axwën, këreyëbi nöp na eñëŋenax eŋo!» And fiata ko aŋ eŋo aŋ, Ecen raş këŋo gër ecës.

8

1 Ata Sol, moñapan ŷapan baŋo ga laŋ bano këno Ecen.

End edixëra ed Amara eŋ

Yatijo fo ŷana bax edixëra eyëkaxik ed bër gër Amara and gër Yerusalem el. Bësëfan bën dek hër këni angol aŋ, (bayi këni wayët oparëxanda ok). Mondako şapërëra bani bëjo gër ebar ed Yude, do bëjo gër ed Samari.

2 Bela bër şenene wëxëta këno Ecen sam ga ŷawëra këno.

3 Xarak amëd aŋo ŷana baxo Sol yęc bër Amara and Yerusalem bën. Gë ebët gë ebët baxo sëfërand bëciw bëŋ ebi dëbëtëraw: hik asoşan, hik asoxari, ebi dăpëx gër epëra.

End Filip gër ebar ed Samari eŋ

4 Bër şapër bax bën hërëra këni do këni reyaraxënd Atëfëtan aŋ.

5 Ata Filip şëla ko në angol and gër ebar ed Samari do ko femëraxënd end Afexën eŋ.

6 Bela bën, bamëxwër bamëxwër, gë anjëlän amat, bani xwëtand er bafi felënd Filip in, ga këni wël do ga këni wat becarax bënd baxo rind beŋ.

7 Gayikwa bangoc bañëŋenax bax şandërand gër bela bëranjëm, and kënebi herëndëra aŋ. Bëte bëseŷik do gë bërëgofo bëranjëm bax fakënd.

8 Ata onënga osëm hi bax gër angol aŋo.

9 Xarak ala ar bano wăcënd Simon hi baxëna gër angol aŋo, aşarinara baxo şarinarand gë mbej indexëm in. Gër bułunda ir ebar ed Samari baxo rind mondako do baxo rend mēne ar gapak hi ko.

10 Ata Bësamari bën dek, hik itox, hik axarëk, axwëta xwëta bano, do bani rend: «Ala ajo dëŋ ex ar gë panga ind Kaxanu, ind ex Panga itëm an.»

11 Axwëta xwëta bano gayik elod anëka fo baxo şarinarand gë mbej indexëm in.

* 7:58 7.58 Bër laŋ baŋo bën banëbi rend otede gayik bën wël bax amena and laŋaxën baŋo aŋ.

12 Barikan and xwëta këno Filip aŋ, mëŋ ar babi felërand Atëfëtan and owun or Kaxanu do gë oŋac or Yesu Kërisët aŋ, ŵa këni enëbi buyi, hik asošan, hik asoxari.

13 Simon mëŋ dëŋ ŵa ko buyi këno, ata abaŋo nacëta na Filip ga baŋo ŝaranënd becarax do gë bërëcaxik bënd baŋo watelind beŋ.

14 Oparëxanda od gër Yerusalem ok, ga wëlëx këni mëne Bësamari bën axana xana këni eyeyan ed Kaxanu el, laŵënëgu kënëbi Piyer do gë Ŝaŋ.

15 Ga ŝëla këni gër angol aŋo, ŝalendëra kënëbi eno cotaxën Angoc Amënëk aŋ.

16 (Gayikwa Angoc Amënëk aŋ axo pedaw bana pere gër ola orebën. Xobuyi or gër oŋac or Axwën Yesu ol fo buyi banëbi.)

17 Ata Piyer gë Ŝaŋ ŝalendëra kënëbi mokwëtan otaxan ok, ataŋ ŝot këno Angoc Amënëk aŋ.

18 And wat ko Simon mëne bela bën aŝot këno ŝotënd Angoc Amënëk aŋ gë ekwëtan ed otaxan ed oparëxanda el, wëlanëgu këbi kodï Piyer gë Ŝaŋ

19 do re ko: «Yëline wëno bëte or gapak olo, mëŋ këŋo ŷana eŋo cotënd Angoc Amënëk aŋ ar këmo xwëtan otaxan an.»

20 Ata re ko Piyer: «Kodï irey in nemilex do exi mëlali gayikako wëj ako yëla këy anjëla and ko yëlënd Kaxanu aŋ ayic këni yicënd gë kodï.

21 Wëj eŋo ax mënd ex na ang këy ŝot gayikako axi ñap ex na dëŋ. Gayikwa emëkw edey el asëmba sëmbak gër ogës od Kaxanu.

22 Awa tebël anjëlan añëŋënax aŋo, do karalo Axwën an exi teban oñandi od emëkw edey ok, angëmëne eŋo awënd wëndëk.

23 Gayikwa në ewat eme mëne wëj mokëda xëda ki oyakëraxi ol do gë osëmbak ol.»

24 Yaka këŋo Simon: «Awa karanine wën dëŋ gër Axwën, kërexe gi na er re kën ijo.»

25 Ata Piyer gë Ŝaŋ baŝ këni osede ol do epemëra ed eyeyan ed Axwën Yesu el. Ga këni ŵayï ond gër Yerusalem oŋ, këni femëraxënd Atëfëtan aŋ tar fëña in gër bëngol bënd Bësamari.

End Filip do gë Abecopi eŋ

26 Ga xucak beŋo, meleka ir Axwën Kaxanu in fel këŋo Filip: «Yel gand ambëtëb, tëfël fëña ir xaniwëk gër Yerusalem do ŝëlak gër Gasa, ir ladawe in.»

27 Ata Filip xani ko do ye ko. Xarak, ŝambenjar Ibecopi ijo, ar gapak ar gër eyang ed Kaŋëdas, emun etoxari end gër

ebar ed Ecopi eŋ, anëkona ar dek napul ir emun etoxari elo an, yow bax cale gër Yerusalem.

²⁸ Ga ko wāyi, yēpa yaŋ gër šaret irexëm, ko fënërand mongwëli oniw̄ ol, akayëta and alaŵënel Esayi aŋ.

²⁹ Ata Angoc Amënëk aŋ fel këŋo Filip: «Maral ey tēka šaret ijo.»

³⁰ Filip ga hër ko, sēka ko, wël këŋo Abecopi an ga ko fën akayëta and alaŵënel Esayi aŋ, wëka këŋo: «Afëni nde ki fënind er këy fënënd in?»

³¹ Yaka këŋo: «Mondake këme xor ex pëni, angëmëne ala axe paÿën ex na?» Ata w̄ac këŋo Filip eŋo ketëna yaŋ gër šaret.

³² Gër ed labët baxo akayëta, er yëgw baxo alaŵënel an: «Alas las këno ang ifeÿ ir eŋaš fo.

Ang xondo ir ax tesënd na gër lëngw ar kë ħašënd omban ondexëm fo hi ko, axo yeband na etëÿ el.

³³ Gë ebana ed bana ko el xanaxën këno er xwën ko in. Gër bër anjex andexëm, noÿo kë reya?

Gayikwa aniyān andexëm aŋ rëxët këni gër ebar.»

³⁴ Ata Abecopi an wëka këŋo Filip: «Këla pelële, noÿo këŋo rend alaŵënel an? Mëŋ dëŋ nde ba ala ašëxe nde?»

³⁵ Ata ħëbëta ko Filip, yāna ko gër Oñëgw oko dëŋ nangëanaxën këŋo Atëfëtan and Yesu aŋ.

³⁶ Ga këni ye kwël, ħat këni ler nē anjer. Abecopi an re ko: «Nëkodfa men oŋ, ine bayik, aye buyi na nde exe capëraxëne?»

³⁷ [Yaka këŋo Filip: «Angëmëne aŵa ŵa këy gë emëkw edey el, awënd wëndëk mi buyi.» Aŋo re ko Abecopi an: «Wëno aŵa ŵa këme mëne Yesu Kërisët ex Asëñiw̄ ar Kaxanu an.»]

³⁸ Fel këbi bēhëreli bër šaret bën eni kwëša. Ata mëŋ gë Filip fëra këni polo gër anjer. Filip buyi këŋo.

³⁹ And šëpëta këni aŋ, Angoc and Axwën aŋ wëd këŋo ħat Filip, Abecopi an anema fo nema këŋo. Mondako fakët baxo damana irexëm in gë onënga fo.

⁴⁰ Filip mëŋ cëŋ, watayax ko gër angol and Asot, do ko femëraxënd Atëfëtan and Yesu aŋ gër angol gë angol, tar fëna in, xali ħat ko gër Sesare.

9

End Sol gër fëna ir Damas eŋ

¹ Barikan amëd aŋo, anjëlan and Sol aŋ er hi bax wayët ebi narëndërand bësëfan bër Axwën Yesu bën xali ebi dawërand. Ga ye ko gër ašadaxan alëngw,

² xara këŋo eŋo yël okayëta od ebi tëraraw bër kë sëfënd end Yesu bën gër baciw̃ bacaleya band gër angol and Damas, do ebi mëlawa mokap gër Yerusalem: hik asoxari, hik asoŋan.

³ Ata gër fëña, and hi ko d̄am gër Damas aŋ, xul këŋo bërëxadët angoben and xaniw bax gër orën.

⁴ Wëc ko bëdëcët gër ebar do ko wëlënd oniw̃: «Sol, Sol, inew̃a këye rixëraxënënd?»

⁵ Yaka ko Sol: «Axwën, wěj noŋo w̃a hi këy?» Wël ko bête: «Wëno ex Yesu, ar këyo rixërand an. Ata wěj mo ñëka ki yëka.» Sol ga wëländëra këŋo, këŋo rëgënënd. Aŋo wëka ko: «Axwën ine ŷandi ki me di?» Ata re ko Axwën an:

⁶ «Kanil ey ŋat gër angol, fën këni felëx er ŷandi ke ey di in.»

⁷ Bër hi bani enga emat bën ñaxën këbi laŋ ako gër ed xwëŋsara këni. Dek dëŋ bani wëlënd oniw̃ ol, bari ala abano wat na.

⁸ Ata ga xani ko na gër ebar Sol, añëda yo añëda, abaxo watëra na. Monas fo las bano xali ñat këni gër Damas.

⁹ Okey otas ri baxo watërarëxe, yambërarëxe do cebërexe men.

¹⁰ Xarak na gër angol and Damas asëfan ar Yesu hi baxëna do bano w̄acënd Ananias. Axwën Yesu ga ŋanayaxën këŋo në lakeli w̄ac këŋo: «Ananias, Ananias!» Yaka ko: «Ayaka, Axwën!»

¹¹ Re ko bête Axwën an: «Kanil ey tēf fëña ir këni w̄acënd “Ir gwer-gwer in” xali gër iciw̃ ind Yuda eyëbi mëka ar këno w̄acënd Sol, Ibëtarës. Gër ed ko ŋalerand

¹² wat këŋo në lakeli ar këno w̄acënd Ananias ga lilëgu ko do xwëtan këŋo otaxan ok exo watëraxën gaŋëxe.»

¹³ Yaka ko Ananias: «Axwën, wëno bëranjëm wël këmëni mëne ala ajo mbaŋ këbi rixërand gër Yerusalem bër yata këyëbi bën.

¹⁴ Bëŋadaxan bëlëngw bën yëlëgu këŋo or gapak or ebi tëraxën dek bër kë ŋalend oŋac orey bën.»

¹⁵ Barikan Axwën Yesu fel këŋo bête Ananias: «Yel mondako dëŋ, wëno yata këŋo ala ajo. Wëno yata këŋo ebi nangëndërand end oŋac oram eŋ bela bër benëng becëxe bën, gë bemun beŋ, do gë Bëyisërayel bën.

¹⁶ Aŋasin këmo w̄asin ang ko soro në end oŋac oram ak.»

¹⁷ Ata w̄a ko Ananias do kwël ye ko. And ñat ko gër iciw̃ aŋ, wat këŋo Sol. Ata re ko: «Abaŋe Sol, Axwën Yesu ir ŋanayaxënëgu ki gër fëña, lawënëgu ke ey watëraxën gaŋëxe do ey ñëm gë Angoc Amënëk aŋ.» Ga xwëtan këŋo otaxan ok ŋalen këŋo.

18 Ataŋ xobëtak gër ßangës beßer ang okop, ata Sol watëra ko gaßëxe. Na ga xani ko, buyi këno.

19 And yambëra ko aŋ, wăcëwăca ko gaßëxe. Mondako šoma babi beßëfan bër Yesu bën gër Damas xali xeyëra këbi bakey bandanjëm.

20 Ataŋ kwël na gër Damas fo yăna baxo Sol ko femërand gër ßaciw̃ ßacaleya mëne Yesu ex Asëniw̃ ar Kaxanu an.

21 Ata ðek bër baŋo wëlënd bën, ga këbi šaran këni rend: «Ax gi ex na nde ajo këbi rixërand bër këŋo šalend Yesu bën gër Yerusalem? Ax gi ex na nde bëte ebi tërara do ebi mëlän mokap beßadaxan bëlëngw bën yow ko gër Damas ro?»

22 Barikan Sol kwël dëŋ baxo xapinand do babi wăsinënd kerët Bëßëwif bër lëg bax gër Damas bën mëne Yesu ex Afexën an.

23 Ga xeyërak bakey bandanjëm, Bëßëwif bëjo wëlër këni eno ðaw̃ Sol,

24 ata Sol nang ko. Gëmëð, gë goyat bano xaßënd gër owët or angol ga yăndi këbi eno ðaw̃.

25 Barikan akey amat gëmëð, beßëfan boßandaw̃ yëla këno gë engux yabët amëŋ and angol aŋ, polo në akange. Ata and hix ko fac aŋ, kwël ye ko.

End Sol gër Yerusalem eŋ

26 Ga ñat ko gër Yerusalem, xacëra këŋo ebi coma gër Amara and beßëfan. Bari ayëda bano yëdand bën ðek gayik ano kwëta bana mëne arëwăk end Yesu dëŋ hi ko.

27 Ata Barë nabas wëla këŋo Sol gër oparëxanda, sëfëtan këbi mëne Axwën Yesu šanayaxën këŋo gër fëña ir Damas xali felëra këŋo. Sëfëtan këbi bëte ang baxo femërand kerët end owăc or Yesu eŋ poyoma gër angol and Damas.

28 Amëd aŋo fo šoma këbi Sol. Ata mëŋ kwël ko yexërand do ko femërand poyoma end owăc or Axwën eŋ gër Yerusalem.

29 Afelëra babi felërand bëte Bëßëwif bër kë wëlënd eyeyan ed Gërek bën. Barikan bën mbaŋ bani šampërend gë mëŋ xali këni šaland eno ðaw̃.

30 Bëmaŷe bëŋ ga nang këni eŋo, wëla këno Sol gër angol and Sesare, do rëcax këno exo kucax gër Tarës.

31 Ata Amara and gër ðek ebar ed Yude aŋ, gë and gë bër gër ebar ed Galile aŋ, do gë and gër ebar ed Samari aŋ anëka šot bax amëd aŋo eteyëta el. Bër gër amara bën kwël dëŋ bani xemëndërend gër ekwëta, gër epëß ed Axwën Yesu, do bani yëmbërend gë ekapina ed babi yëlënd Angoc Amënek el.

End Ene eŋ

³² Ata amëd aŋo Piyer anëngara babi nëngarand bēwēnēk bēn gēr owar oŋo. Ata akey amat, šēla ko gēr angol and Lida.

³³ Ga ŋat ko, sēk kēŋo asošan ar bano wācēnd Ene ga laki ko nē andago. Aseŋi seŋi baxo elod bēniy bēnjongēbētas.

³⁴ Ata Piyer fel kēŋo: «Ene, Yesu Kērisēt doro dēŋ fakēn ki. Kanil ey dēkw andago aŋ.» Ataŋ Ene xani ko xwiriš.

³⁵ Ata dēk bēr gēr Lida bēn do gē bēr ebar ed Saron bēn ga nangēra kēni eŋo, wā kēni end Axwēn Yesu eŋ.

End ekanin ed gēr ecēs Tabita eŋ

³⁶ Bēte gēr angol and Yope, asēfan asoxari ebaxēna do bano wācēnd Tabita, mēne ngēŋ Dorēkas gē eyeyan ed Gērek el. Benjekax bēndanjēm baxo rind do babi rēcarand bēxaŋēnaxik bēn.

³⁷ Ata bakey band hi baxo Piyer gēr ebar edebēn baŋ, Dorēkas šēxwēra ko xali xor kēŋo. Ga buyi kēno xwēt kēno nē aciw and yaŋ.

³⁸ Angol and Yope aŋ do gand Lida aŋ ax ŋaŋwēr bana bon. Ga wēl kēni bēsēfan bēr Yesu bēr gēr Šafa bēn mēne Piyer gēr Lida hi ko laŋwēn kēnēbi bēsosošan bēxi eno karaw exo maraw aŋand gēr ndebēn.

³⁹ Ata xwiriš Piyer, sēfēr kēni gē bēn. And ŋat kēni aŋ, wēla kēno gēr aciw and yaŋ, gēr ed xwēt bano ašēsēk. Ata dēk bēsoxari bēsebēta sebēta bēn sēka kēno gē otes fo do kēno wāsinērand bacuŋ band sēfēndēra babi Dorēkas baŋ, and bayi baxo abēngw aŋ.

⁴⁰ Ata re ko Piyer eni can dēk bela bēn. Ga foxi ko, ko šalend. And rēnēta ko aŋ nēkon kēŋo ašēsēk an, re ko: «Tabita, kanil!» Ataŋ xēwēta ko. Ga wat kēŋo Piyer, xani ko kwengweremēt do ŋēpa ko.

⁴¹ Piyer lēk kēŋo gēr ataxan, xanin kēŋo, Tabita xwēša ko ceg. Piyer wāc kēbi bēwēnēk bēn do gē bēsoxari bēsebēta sebēta bēn. Ga lilēgu kēni sēk kēno Tabita abēngw.

⁴² Ata endey eŋo nangēra kēni dēk angol and Yope aŋ do bēranjēm wā kēni end Axwēn eŋ.

⁴³ Piyer xeyēra kēŋo na gēr Yope bakey bandanjēm gēr iciw ind ar bano wācēnd Simon, afox ar banar an.

10

End Piyer gēr iciw ind Korēney eŋ

¹ Asošan hi baxēna ar bano wācēnd Korēney gēr angol and Sesare. Alēngw ar ocoroŋa od xaniw bax gēr ebar ed Rom hi baxo.

² Gë ekun edexëm el ðek bano şalend Kaxanu gë obal osëm. Bëte mëŋ mbaŋ babi rëcarand Bëşëwif bëxaÿëanaxik bën, do baxo şalerand key yo key.

³ Ata akey amat, and hik eñan poxoş gaf aŋ, meleka ir Kaxanu şanayaxën këŋo në lakeli lëf gër ed hi baxo. Ga fabër këni, meleka in wac këŋo: «Korëney, Korëney!»

⁴ Ga fiaxën këŋo Korëney, yëdara ko xali ata wëka ko: «Ineŋa Axwën?» Yaka ko meleka in: «Kaxanu lawënegu ke mi pel mëne ayakali yakali ki cale indey iŋ, bëte awat wat ko benjekax bend këyëbi rinënd bëxaÿëanaxik beŋ, do mbaŋ këŋo nënganënd endey eŋ.

⁵ Awa gërëgako, dawënelëbi bela gër angol and Yope eno macëgu Simoŋ, ar nëngwët këno Piyer an.

⁶ Gër tokora irexëm Simoŋ, abox ar banar an, këno sëk, në iciw ind ler gër bëŋa ir angwëngw.»

⁷ Sam ga ye ko meleka ir felëra baŋo mondako in, Korëney wac këbi bëriyenin bëxi eni tëfër gë şoroda ibat, ir lëka baŋo do sana këŋo şëf gër od fëb bax aye end Kaxanu.

⁸ Ga sëfëtan këbi ðek, lawën këbi eni ye gër Yope.

⁹ Në ecan ijo, në fëña fo bayi bani bërolawën bën. Tëkër fo bayi bax eni ŋat gër angol. Piyer ye ko yaŋ gër ejur ed aciw and fiatëk eñan keŋ gër gaf aŋ exo calerax.

¹⁰ Na ga xor këŋo enjo eŋ, ŋandi këŋo exo yambëra. Nand bano şemërand na yelix këŋo ikwëf do ko lakelind.

¹¹ Wat ko fol orën ol do er ang andago gë ogux gër oŋaw onax ga kë fedaw endëmane gër ebar.

¹² Wat këbi bëte gër er ang andago aŋo ðek oŋacar ol: or gë sapar onax, gë or kë yexërand xada-xada ol, do gë oşël or gër orën ol.

¹³ Wël ko oniŋ: «Piyer kanil, dawëlëbi oŋacar olo eyëbi yakëra!»

¹⁴ Barikan Piyer yaka ko: «Ali Axwën, elod ame yamb ex na er şëbak, elod ame yamb ex na ebuyaraxik.»

¹⁵ Wël ko akinëm: «Er re ko Kaxanu aŋën wënëk in, wëj kërey yëland na abuyar buyarëk.»

¹⁶ Piyer wël ko eŋo bakëlëbëd batas, ata bakak er ang andago in yaŋ gër orën.

¹⁷ Ga nëngëta ko, wëlandëra këŋo do ko yëlarand ba ine wacayak lakeli ir wat baxo ijo. Ata amëd aŋo fiatëgu këni bër lawënegu babi Korëney bën, ga wëkaraw këni tar angol aŋ gër ed ex iciw ind Simoŋ. Sëmb këni gër ebët ed iciw,

¹⁸ do wëka këni: «Ro nde exo Simoŋ, ar nëngwët këno Piyer an?»

¹⁹ Në eyëlara bayi baxo Piyer end er wat baxo gër lakeli eŋ. Ata Angoc and Kaxanu aŋ fel këŋo: «Bela bësas ki

šaland,

²⁰ maral ey peda en tēfēr gē bēn. Kērexi n̄pēgēnan na gē tēkēr ak, wēno lawēnēgu kēbi.»

²¹ Ga feda ko Piyer, yaka kēbi: «Wēno ex ar kēno šaland an. Inewā lawēnēgu kēnun ro?»

²² Yaka kēno: «Korēney, emun end ocoroḏa eṅ, ala ar šenene, ar fēbēk end Kaxanu an, lawēnēgu kēbo. Enēng end Bēšēwif eṅ ḏek, enjekax fo kēni reyand endexēm eṅ. Meleka ir Kaxanu rek mi yowēnēgu eyēbi pelēra mēṅ gē ekun edexēm el.»

²³ Ga ḥata kēni, Piyer fel kēbi eni ḏil gēr iciw̄ do ebi key na.

Ga xeyēk, sēfēr kēni kwēl. Bēmaṽe bēnd lēg bax gēr Yope bēndēmar laṅēta kēno.

²⁴ Nē ecan ijo ḥat kēni gēr Sesare. Piyer sēk kēbi Korēney gē bērexēm bēn, do gē oḏawo odexēm ok ga šēni kēno.

²⁵ And lil ko Piyer aṅ, Korēney xaca kēṅo, foxi ko gēr lēngw irexēm eyiṽ el n̄š gēr ebar.

²⁶ Ata Piyer ga lēk kēṅo gēr ataxan, xanin kēṅo, re ko: «Kanil, wēno ala fo hi kēme ang wēj ak.»

²⁷ Ga fulira kēni Piyer gē Korēney, sēfēr kēni lēf gēr ed barērēgu bani bela bēranjēm.

²⁸ Ata re ko Piyer: «Ax gi ex na nde anang nang kēn mēne ašēba šēba kēṅo Ašēwif an eḏēkēr el do gē eḏil ed gēr iciw̄ ind ar enēng ecēxe an? Bari wēno Kaxanu w̄asin ke mēne ala gabatak ax gi ex na abuyaraxik, bēte gabatak ax gi ex na ar mo kwēṽeta.

²⁹ Mēṅ ex and lawēnēli kēn ene macēgu aṅ, ame n̄p ex na me yow. Awa deyayin nē end ine w̄acaxēnēgu kēne.»

³⁰ Ata re ko Korēney: «Doro anēka sēkēk bakey banax ga šanaṽaxēn ke asošan ar gē banjēm band jing-jing nand bame šalerand eṽan eṅ keṅ gēr gaf na. Ga sēka ke, re ko:

³¹ “Korēney, Kaxanu anēka yakali ki cale indey iṅ. Bēte awat wat ko benjekax bēnd kēyēbi rinēnd bēxaṽēnaxik beṅ.

³² Daṽwēnēlēbi bela gēr Yope eno macēgu Simon, ar nēngwēt kēno Piyer an. Gēr iciw̄ ind ar kēno w̄acēnd Simon, abox ar banar an kēno sēk, ler gēr bēṅa ir angwēngw.”

³³ Ga wēl kēme eṅo, ataṅ lawēnēli kēme eni macēgu, ḏek yek ga yow kēy ako. Awa gērēgako, biyi ḏek nēkodēbo ro gēr ogēs od Kaxanu wēj fo baxēt kēmi. Pelēlēbo ḏek er re ko Axwēn in.»

³⁴ Ata ga ḥēbēta ko Piyer, re ko: «Enimin, ecede fēni ke mēne gēr ogēs od Kaxanu bela bēn ḏek andamat hi kēni, ar fit kēno ax gi ex na.

35 Barikan ar fëb këŋo an, ar sëfëk end ŝenene an, enëŋ end exo yo, Kaxanu aňan këŋo ñan.

36 Eyeyan ed këmum felënd elo, Bëyisërayel bën lawëneliw babi ga nangën këbi Atëfëtan and angwëlëra and gë Kaxanu paß gë Yesu Kërisët aň, mëŋ ar ex Axwën ar bela ðek an.

37 Anang nang kën endey end xucak gër ebar ed Yude eň, ga ñanawëk gër ed Galile amëd and baxo reyand Ŝaň Batis end xobuyi eň.

38 Anang nang kën mëne Kaxanu ñëmën baňo Yesu Ibënasaret gë Angoc Amënëk aň do gë panga in. Mëŋ baxo rixënënd enjekax eň gër ed ko ye yo. Gë Kaxanu bar bani mëŋ babi fakëanaxënënd bëte bëšëxwëra bën do babi racëtënd bër babi narënëndërand ŝabucara bën.

39 Biyi ex otede od ðek bebër ri ko gër ebar ed Bëšëwif do gër angol and Yerusalem ok. Barikan lawë këno mopika në osëx.

40 Kaxanu xanin këŋo gër ecës yatir akey atasën do yël këŋo panga ind exo canaya wat-wat

41 gë ogës od biyi bër ex otede od sanan baňo gana-gana fo Kaxanu ok. Biyi bër bax yambërand do bax ŝebërand gë mëŋ bën fo wat këŋo and xani ko gër ecës aň, ax gi ex na bela ðek.

42 Biyi lawën këbo mi pemërand Atëfëtan andexëm aň gër Bëyisërayel do mi deyarand mëne Kaxanu dëŋ yata këŋo exo gi axiti ar bëbëngw do gë bëšësëk an.

43 Dek bëlawënel bër yowërawëk gër ngwën ro bën areya reya këni osede olo: ar këŋo xwëta yo Yesu Kërisët, ašot ko šot eteban ed beňëŋëanax bëndexëm el paß gë owaç orexëm ol.»

44 And baxo yeyan mondako Piyer aň, Angoc Amënëk aň fedaw ko gër ðek bër baňo baxëtënd.

45 Ata Bëšëwif bërëwëk end Yesu bën, bër laňëtaw baňo Piyer bën, ŝaran këbi ga wat këni mëne Kaxanu ayël yël këbi Angoc Amënëk aň bër ax gi ex na Bëšëwif bën.

46 Awël banëfi wëlënd ga këno šëkwa Kaxanu gë oyeyan osëxe. Aňo re ko Piyer:

47 «Bër ñëmëk gë Angoc Amënëk ang biyi ak bën, anëbe teb ex na buyirëxe gër men.»

48 Ata re ko enëfi buyi gë owaç or Yesu Kërisët ol. Bër buyi kënëfi bën xara këno exo baša bakey na gër ed hi bani.

11

End Piyer gër Yerusalem eň

1 Oparëxanda ok gë bëmaÿe bënd lëg bax gër ebar ed Yude bëñ wël këni mëne bër ax gi ex na Bëšëwif bën nê ema exëni bën bëte eyeyan ed Kaxanu el.

2 Do and baka ko Piyer gër Yerusalem añ, Bëšëwif bër wã bax end Yesu bën ga këno hëbandëra këni rend:

3 «Wëj gër bër ax gi ex na Bëšëwif ye bay do bëte yambëraraw kën andamat!»

4 Ata Piyer sëfëtan këbi endey eño elod ang ÿanak ak xali gër enata. Re ko:

5 «Wëno gër Yope hi bame. Akey amat ga këme şalera, ata yelix ke ikwëd do Kaxanu wãsin ke er ang andago ga xap këni gër oŵaw onax. Ga xaniwëk yañ gër orën, fedawëk xali gër ed hi bame.

6 Wëno nëkon këme aye me nang ba ine ex, wat këmëni oŵacar: olo oyel, olo obapuÿ, olo or kë yexërand xada-xada gër ebar, do gë oşël or gër orën ol.

7 Wël këme bëte oniŵ ga ke fel: “Piyer kanil! Daŵëlëbi oŵacar olo eyëbi yakëra!”

8 Yaka këme: “Ali Axwën, wëno elod ame yamb ex na er şëbak ba ebuyaraxik.”

9 Rek akinëm oniŵ ol elod gër orën: “Er re ko Kaxanu aŵën wënëk in, wëj kërey yëland na mëne abuyar buyarëk.”

10 Mondako wãsin baxe Kaxanu er ang andago in bakëlëbëd batas, damana bakaxënëk dek yañ gër orën.

11 Fedëk cey ga fiatëgu këni gër iciŵ bësoşan bësas ga xaniw këni gër Sesare.

12 Ata fel ke Angoc Amënëk añ mi tëfër gë bën, kërexe ñëpëgënan na. Lanjëta këne bëmaÿe bënjongimat bëño xali fiat këmi biyi dek gër iciŵ ind Korëney.

13 Korëney sëfëtan këbo ang şanayaxën këño meleka lëf gër iciŵ indexëm do fel këño: “Daŵënëlëbi bela gër Yope eno macëgu Simon, ar nëngwët këno Piyer an.

14 Mëñ ki fel eyeyan ed ki nangën ang këy ri ey pexaxën ak, wëj gë ekun edey el dek.”

15 Do and bamëni felërand añ, Angoc Amënëk añ fedaw ko gër ndëbën ang fedaw baxo gër ndëbi ak gër ÿanar.

16 Ata wëno xwita këme eyeyan ed fel babo Axwën el: “Şañ Batis babi buyind bela bën gër men, barikan wëno këñun ÿana eñun buyind wën gë Angoc Amënëk añ.”

17 Gayikako Kaxanu ayël ayël këbi bën Angoc Amënëk añ bëte ga wã këni end Axwën Yesu Kërisët eñ ang biyi ak, mondake cëñ fiëpën domo Kaxanu?»

18 And baxët këni endey eño añ, bër baño hëbandërand Piyer bën şësina këni imëd. Ata ga këno şëkwa Kaxanu,

këni rend bën dek: «Awa Kaxanu ayël nde yël këbi bête enëngwët ed ola el bër ax gi ex na Bêšewif bën, eni cotaxën aniyän and dal aŋ.»

End Amara and gër Anjecoš eŋ

¹⁹ And laŋ këno Ecen aŋ, arixëra banëbi rixërand mbaŋ bësëfan bën xali šapërëra këni: bëjo gër ebar ed Fenisi, bëjo gër Šipër, bëjo bête xali gër angol and Anjecoš, do kënebi sëfëtandëraxënd end Kaxanu eŋ Bêšewif bën fo.

²⁰ Barikan gër bër šapër bax bëjo, Bêšipër do bër xaniw bax gër angol Siren hi bax na, ga fiat këni gër Anjecoš, felëra kënebi end Axwën Yesu eŋ Bêšewif bër kë wëlënd eyeyan ed Gërek bën, do nangën kënebi Atëfëtan andexëm aŋ.

²¹ Ga banëbi felërand gë panga ind Axwën in xwëtaxën banëbi bëranjëm do yëlayara këni gër Axwën.

²² Bër gër Amara and gër Yerusalem bën wëlëx këni endey eŋo. Ata laŋwën këno Barë nabas exo ye gër Anjecoš.

²³ And fiat ko aŋ, wat ko oyekax or Kaxanu ol gër bërëwak. Ga nëngandëra këŋo na mbaŋ, ŷana ko këbi felërand eni dëkaya gë emëkw el dëk end Axwën eŋ.

²⁴ Enimin Barë nabas mbaŋ nënga baxo, moñëm ŷëm baxo gë Angoc Amënëk aŋ do xwëta baŋo bête mbaŋ Kaxanu. Ata bësëfan bër Axwën bën këni ŷëmbërëgund gër Amara xali hi këni amëxwër atëm.

²⁵ Ata Barë nabas ye ko gër angol and Tarës eŋo calaraw Sol.

²⁶ Ga sëk këŋo, wëlaw këŋo gër Anjecoš. Na ri këni yer iniy in ga kënebi sëyalira end Axwën eŋ bela bëranjëm gër Amara aŋo. Ata na gër angol and Anjecoš ŷana këni bela bën emac ed bësëfan el okëreceŋ.

²⁷ Bakey baŋo xaniraw bani gër Yerusalem bëlawënel do yow këni gër angol and Anjecoš.

²⁸ Gër enga endebën hi baxo ar këno wăcënd Agabus an. Ga xani ko akey amat, Angoc and Kaxanu aŋ fel këŋo exo deya mëne eŋo etëm kë fiatëgu dek ebar el. Enimin, ata fiatak mondako dëŋ and wun ko Këlod gër Rom aŋ.

²⁹ Ata bësëfan bën xetan këbi, ala kala gë er šot ko gë andiyen andexëm in, enëbi dëcara bëmaŷe bënd gër ebar ed Yude bëŋ.

³⁰ Mondako ri bani. Ata er bar bani in yeli këni Barë nabas gë Sol enëbi pëxwënëx bëlëngw bën.

12

End toro ind Šak do gë Piyer eŋ

¹ Ata angwën aŋo, Erod ir wun bax gër ebar ed Yude sëra këbi bërëmar gër Amara and gër Yerusalem ebi narëndëra.

² Fel këbi ocoroda ok eno ɲaš Šak, abinëm ar Šaŋ.

³ Ga wat ko mëne anëngan nëngan këbi Bëšëwif bën eŋo, lawën ko eno tërav bëte Piyer. Bakey band ofëna or bani yambënd mburu ind gë lewir këm baŋ hi bax.

⁴ Ga sëra këno, wëla këno gër epëra. Eno nëkonaxën Piyer gër epëra, sana këbi ocoroda epëxw gë ocongibat, šetëndër këbi bëmëxwër bënax, imëxwër kala ocoroda onax. Er yandi baŋo eŋo kiti gër ogës od Bëšëwif and kë xuca Ofëna or Apexa aŋ.

⁵ Awa mondako lëkaya bano Piyer gër epëra. Barikan, bër gër Amara bën gë eteyëta këm bano šalenënd.

⁶ Në ecan baŋi bax Erod eŋo kiti Piyer. Ata mëŋ këŋo rašënd gëmëd gër ed fokëra këno gë ogweyele-gweyele oki, do ocoroda od baŋo nëkonand ok: ibat gand liw, ijo gand šame, oko xaš këni gër ebët.

⁷ Ata šanayaw ko bërëxadët meleka ir Axwën do angoben aŋ ŋobak lëf gër ed fëra bano Piyer. Meleka in xëm këmo pa pa pa gër ambëb exo nëngëtaxën, re ko: «Kanil aŋand!» Ata wëcëk ogweyele-gweyele od fokaxën bano gër otaxan ok.

⁸ Re ko meleka in: «Kapal enar endey eŋ do pedal baped baŋ.» Piyer ri ko ang fel këŋo ak. Re ko bëte: «Dabayal gë acud atëm andey aŋ do tëfawëye.»

⁹ Piyer šan ko do kwël sëfa këŋo. Bari er yëla baxo mëne alakeli ko lakelind, axo nang bana mëne ang nęcët baŋo meleka ak dal dëŋ ex.

¹⁰ Xuca kënëbi ocoroda ok, imëxwër iňanar iŋ do gë ikinëm iŋ, fiat këni gër epëra ed dun. Epëra elo hi bax eni pelata damana eni canaxën. Ata ga fërëtayak gë andexëm, šan këni do sëf këni fëña ir gër angol. Ata Piyer nem këŋo bëd-bëd meleka in.

¹¹ Piyer ga bakar këŋo na onden oŋ, re ko: «Gërëgako anëka fëni ke dal ex Axwën an lawënëgu këŋo meleka irexëm in exe dacët gër otaxan od Erod do gër dek er bani šëninđ ene di bulunda ir Bëšëwif in.»

¹² Ga fëni këŋo na eŋo, ye ko gër iciw ind Mari, nëm ir Šaŋ, ar nëngwët bano Marëk an. Fën barër bani okëreceŋ odanjëm do bano šalenënd.

¹³ And sëmb ko Piyer gër ebët aŋ, sëka ko endënaw end bano wacënd Roda exo baxët.

¹⁴ Ga xwita ko oniw or Piyer ol, hër ko gë onënga fo reyax ko mëne Piyer kë sëmbëgund gër ebët.

¹⁵ Yaka këno: «Wëj ba ašen nde šen ki!» Barikan mëŋ xemëna ko ko rend mëne Piyer ex. Bën re këni: «Awa angoc

andexëm aŋ ex.»

¹⁶ Amëd aŋo Piyer ko sëmbënd tuŋ gër ebët. Ga fërëtën këno, šaran këbi xali ga wat këno.

¹⁷ Ata gë ataxan aŋ fo Piyer fel këbi eni cësinara, reya ko dek ang nęcëtëgu këŋo Axwën gër epëra ak. Fel këbi bëte enëbi tëfëtan eŋo Šak do gë bëmaÿe bëŋ. Ata ga šan ko na, ye ko kwël në ešëxe.

¹⁸ Ga xeyëk, wonjok xali gër epëra. Ocoroŋa ok këni wëkarënd ba feye exo Piyer.

¹⁹ Erod re ko eno calara, bari ano wat ex na. Ata re ko enëbi mëkara ocoroŋa od baŋo nëkonand Piyer ok do re ko enëbi đaw. Ata Erod ga xani ko na gër ebar ed Yude, ye ko kwël gër angol and Sesare. Fën xeyërax baŋo bakey bandanjëm.

End enemi ed Erod eŋ

²⁰ Amëd aŋo, Erod axoyën xoÿën babi bela bër lëg bax gër owar or Tir gë Sidon bën. Barikan bën xetanëgu këbi eno nëngaw. Ata ga xor këno Bëlasëtus, anëkona ar aciw and emun an, wã ko ebi đañëta gër Erod eni wëlërëgu, gayik er bani yamb in gër ebar edexëm bax xaniwënd.

²¹ Yatir akey and sana bani, Erod ga ŷañënaraw ko gë banjëm band owun baŋ, ŷëpa ko gër añëpara andexëm do ko yeyanënd.

²² Ata xeÿ këni šor bulunda in: «Oniw olo or Kaxanu ex, ax gi ex na or ala! Oniw olo or Kaxanu ex, ax gi ex na or ala!»

²³ Ata na dëŋ meleka ir Axwën fëm këŋo Erod gayik ga wã baxo eno cëkw ang Kaxanu fo. Ata ga fur këno oÿen, yamb këno kwël na fo, xali xoti ko.

²⁴ Barikan amëd aŋo kaš-kaš bax ŷañënd eyeyan ed Axwën Kaxanu el.

²⁵ Barënabas gë Sol ga faÿ këni andiyen and eŋateli ed olawën gër Yerusalem aŋ, baka këni gër Aŋëcoš. Ata wëlali këno Šaŋ, ar nëngwët bano Marëk an.

13

End đamana iŷanar ir Pol eŋ

¹ Gër Amara and gër Aŋëcoš, bëlawënel do gë bësëyali hi bax na: Barënabas, gë Simoŋ ir nëngwët bano Niger, gë Lusiyos Ibësiren, gë Manayen ar raf bani në er ebat gë Erod ir wun bax gër ebar ed Galile an, do gë Sol.

² Akey amat ga barër këni eno cale Axwën an, siwi këni. Ata Angoc Amënëk aŋ fel këbi: «Pitinëbi Barënabas gë Sol eni ye gër andiyen and fana këmëni.»

³ Ga këni ħata etiwi el, ŝalen kënebi mokwëtan otaxan ok do seb kënebi ye këni.

End Barënabas do gë Sol eŋ

⁴ Ata Barënabas gë Sol, ga lëngweli këbi Angoc Amënek aŋ, ŝela këni gër angol and Selësi do wëdëx këni kuluj in ond gër ebar ed Ŝipër oŋ.

⁵ Ga ħat këni gër angol and Salamin, ŷanax këni këni femërand eyeyan ed Kaxanu el gër baciw bacaleya band Bëšëwif. Ŝaŋ Marëk ebax ariyenin arebën an.

⁶ Ata ga ye këni cangët ošir ol, ħat këni gër angol and Pafos. Sëkëx këno ašaki ar bano wăcënd Bar Yesu. Ašëwif ebaxo do bafi yifand bëla bën mène alawënel ar Kaxanu hi ko.

⁷ Do ala ajo na gër eyang ed gofërener Serëšus Polus hi baxo. Serëšus Polus, ala ar nangëra bax mbaŋ, hi baxo. Ga ŷandi këno gë obal ošëm exo wël eyeyan ed Kaxanu el, wăc këbi Barënabas do gë Sol.

⁸ Barikan Elimas, awejax an (mondako bani ħatelind oŵac orexëm ol) aĥëp baxo ĥëpënd end bani reyand Barënabas do gë Sol eŋ, do baxo ŝaland ang këno ri gofërener in exo nĥëp ekwëta ed Axwën el.

⁹ Ata Sol, mëŋ ar bano wăcënd bëte Pol an, ga ŷëm ko gë Angoc Amënek aŋ faš këno tëlĥ awejax an, re ko:

¹⁰ «Wëj emëkw edey el er ŷëmëk wayët gë osit do gë owër. Ašëniw ar ŝabucara hi këy, arangoŷëra and đek end ŝenene end ex yo. Ay teb na nde etëb ed bapela band gwer-gwer band Axwën el?

¹¹ Gërëgako, awël nde: panga ind Axwën ĩ ki xëm, ašiw këy šiw do bakey këy ri watërëxe eñan eŋ.» Ataŋ Elimas ŷana ko ko nemërand do kwël faŷan këno ošiw ol. Ga ko ŝenara këno ŝaland ala ar këno las.

¹² And wat ko eŋo gofërener aŋ, wă ko end Axwën eŋ. End sëyali bano eŋ lëk baŋo gër emëkw.

End Pol do gë Barënabas gër Aŋëcoš ir Pisidi eŋ

¹³ Pol gë bër enga endexëm bën ga xani këni na gër Pafos, wëd këni kuluj in eni yexën gër Perëš, gër ebar ed Paŋëfili. Barikan Ŝaŋ Marëk seb këbi do kwël wërëšëta ko gër Yerusalem.

¹⁴ Gër Perëš na, xucax këni xali ħat këni gër Aŋëcoš ir gër ebar ed Pisidi. Yatir akey and eteyëta, lil këni gër aciw acaleya and Bëšëwif, do ŷëpa këni.

¹⁵ Ga fën këni gër akayëta and acariya do gër band bëlawënel, bëlëngw bër aciw acaleya bën re këni:

«Bëmaÿe, angëmëne gë eyeyan ed kë xemënënd gër ekwëta hi kën, deyayin.»

16 Ata xwiriš Pol, ga xwëša ko re ko: «Wën Bëyisërayel do wën bër ax gi ex na Bëšëwif bër këno fëbënd Kaxanu bën, baxëtine!

17 Kaxanu, mëŋ ar xwënëk bulunda ir Isërayel an, yata këbi bëxarëk bërëbi bën. Ga šënanën këbi angwën and hi bani gër ebar ed Misëra aŋ, necëtëgu këbi gë panga indexëm in.

18 Wëlaya këbi në bëniy ofëxw onax gër ladawe.

19 Nemin këbi bela bën benëng benjongëbeki gër ebar ed Kanahaŋ do yël këbo oxwën or ebar ed edebën ol biyi bulunda irexëm in,

20 xali nëkak në bëniy okeme onax gë ofëxw oco. Ata Kaxanu yël këbi bëlëngw bëxiti xali angwën and bëtëgu ko Samiyel, alawënel an.

21 Bëxarëk bërëbi bën xara këno Kaxanu ebi yël emun. Ata yël këbi Sawul, asëniw ar Kiš, ar andëwëra and Beŋëšame. Sawul wun ko bëniy ofëxw onax.

22 And lat këno gër owun Sawul aŋ, Kaxanu yata këno Dafid, ar reya baxo osede olo an: “Wëno šala baŋo Dafid, asëniw ar Isayi an, ala ar ex ang emëkw edam an, ar kë ri dek oñandi odam an.”

23 Ata gër andëwëra and Dafid rëw këno Yesu, ga beya baxo Kaxanu alawëneli këbi lawëneliw Afexën bulunda ir Isërayel in.

24 Damana exo yowaxënëgu Yesu, Šaŋ Batis bax femërand gër dek bulunda ir Isërayel end xobuyi or enëngwët ed ola eŋ.

25 And baxo ñatand andiyen andexëm aŋ, Šaŋ Batis are baxo rend: “Wëno ame gi ex na Afexën an, ang kën yëland ak. Barikan në yow exo gand epoy edam, ar axe ñap ex na me pët ogux od baped bandexëm ok.”

26 «Awa bëmaÿe, wën bosëniw bor Abëraxam do gë wën bër ax gi ex na Bëšëwif bër këno fëbënd Kaxanu bën, Kaxanu biyi dek lawëneliw këbo eyeyan ed apexa elo.

27 Barikan Bëšëwif bër gër Yerusalem bën do gë bëlëngw bërëbën bën abi pëni ex na noÿo hi ko Yesu, bëte abi pëni ex na bend yëgw këni bëlawënel eŋ, xarak akey and eteyëta kala këni fënënd gër cale beŋo. Bend yëgw këni bëlawënel beŋ ñata këni and xiti këno Yesu aŋ.

28 Fel këno Pilat gofërëner in, eŋo daw xarak mëŋ amena and këno lawaxën ano wateli bana.

29 Mondako ñata këni dek er yëgw këni end Yesu in xali law këno gër kërëwa. Ga fedali këni eman eŋ, wëxëta këno

në yëg.

³⁰ Barikan Kaxanu xanin këno gër ecës.

³¹ Şanayaxëndëra këbi bakey bandanjëm bër hi bax enga endexëm bën elod gër ebar ed Galile, xali fiatëgu ko gër Yerusalem. Gërëgako bëjo ex otede odexëm ok gër bulunda ir Isërayel.

³² Do biyi kënun nangënënd Atëfëtan aņo: Kaxanu, er beya babi bëxarëk bërebi in,

³³ këbo rinënd gërëgako biyi obaş orebën ol ga xanin këno Yesu gër ecës. Eņo yëgw këni gër Calemoñëw gër atëngët akinëm:

“Wëj ex Asëniwën doro, wëno ex Sorix*.”

³⁴ Kaxanu are re baxo mëne axanin këno xanin Yesu gër ecës do eman endexëm eņ ax bayi na gër embër. Eņo yëgw këni mëne Kaxanu re bax:

Ayël këmun yël er beya bamo Dafid in,

Ewënëk ex, er kën xwëta ex*.

³⁵ Are re ko bëte Kaxanu gër ed yëgw këni:

“Ar yata këyo an awënëk exo, ayo teb na exo bër*.”

³⁶ «Amëd and bayi baxo abëngw aņ, Dafid ari baxo rind oñandi od Kaxanu ok. Barikan and şës ko aņ, wëxëta këno gër ed wëxëta kënebi bëxarëk bërexëm, do wër ko gër yëg.

³⁷ Bari ar xanin këno Kaxanu gër ecës an, axo bër ex na.

³⁸ Bëmaņe, awa nangin mëne: paß gë Yesu Kërisët kën şot eteban ed beñëjënax el, gayikwa gë etëf ed dek bebër rek acariya and Moyis el an kor ex na en gi bër şenene.

³⁹ Do ar xwëta këno Yesu an kë hind ar şenene. Ax gi ex na nde egi ed bër şenene paß gë acariya and Moyis el bayik an kor bana?

⁴⁰ Mëj ex titinayin këdi kënun hi er yëgw këni bëlawënel bër Kaxanu in:

⁴¹ “Wën bër kë yepënënd end Kaxanu bën, baxëtine.

Caranëleņun do capërin.

Ecarax end këme ri eņ,

Ado enun tëfëtan yo, an kwëta na”.»

⁴² Pol gë bër enga endexëm bën şan këni na gër aciw acaleya. Bër baxët babi bën xara kënebi eni bakaw enëbi pelëra gaşëxe, gë akey and eteyëta and kë bëtëgund aņ.

⁴³ Ga këni şapër gër aciw acaleya, and faņ këni cale aņ, Bëşëwif bëranjëm do gë bëşalek kënebi laņëtand Pol gë Barë nabas. Ata Pol gë Barë nabas ga këni xanarëra gë bën, xor kënebi eni ma eni dëkaya end Kaxanu eņ, mëj ar yël këbi oyekax orexëm an.

* 13:33 13.33 Calemoñëw 2.7
Calemoñëw 16.10

* 13:34 13.34 Esayi 55.3

* 13:35 13.35

44 Ga bëtëguk akey and eteyëta aŋ, ðek angol aŋ barërëgu këni eni baxët eyeyan ed Axwën el.

45 Bëšëwif bën ga wat kënëbi amëxwër aŋ, yakëraxi këbi xali. Ata ŷana këni na këni šembëtënd end baxo reyand Pol eŋ do këni širënd.

46 Pol gë Barënabas fel kënëbi kerët: «Wën Bëšëwif bën yata baŋun pere Kaxanu eŋun nangën eyeyan edexëm el. Barikan ga xey këŋun ako en baxët, gë andewën dëŋ lëcaya kën aniyand and din aŋ. Gërëgako biyi bela bër ax gi ex na Bëšëwif këmëni ŷana mëni pelërand.

47 Er këmi rind biyi ijo, Axwën an fel babi eni dind bulunda ir Isërayel in and re baxo:

“Wëj yata këmi ey gi angoben and benëŋ becëxe aŋ Ey pemërand apexa aŋ xali gër ed sëlëk ebar*.”»

48 Ata bër ax gi ex na Bëšëwif bën këbi nëngandërand ga këni wël eŋo, do këni šëkwënd eyeyan ed Axwën el. Dek bër yata këbi Kaxanu eni cot aniyand and din bën wã këni end Yesu eŋ.

49 Ata bela bën mondako wëlëra këni eyeyan ed Axwën el ðek ebar ed Pisidi el.

50 Barikan Bëšëwif bën šoñ kënëbi bësoxari bër gapak bëšalek bën, gë bëlëngw bër angol bën, enëbi dixëra Pol gë Barënabas do enëbi ŋwãŷ eni can ebar edebën el.

51 Enëbi cëndëxaxën bëjo, Pol gë Barënabas fepe këni obar od lëka bax gër osapar ok eni canaxën ebar elo, do ye këni kwël gër Ikoñom*.

52 Ata bësëfan bën ðek ebani onënga ol do ŷëmëra bani gë Angoc Amënëk aŋ.

14

End Pol do gë Barënabas gër Ikoñom eŋ

¹ Pol gë Barënabas ga ñat këni gër Ikoñom, ye këni bête gër aciŷ acaleya and Bëšëwif yatir akey and eteyëta. Ga xamën këni eyeyan el, bërãnjëm gër amëxwër and Bëšëwif do gë bër ani gi ex na Bëšëwif wã këni end Yesu eŋ.

² Ata Bëšëwif bër xey babi eni ma end Yesu bën šoñ kënëbi bër ax gi ex na Bëšëwif bën enëbi yëlan eñëŋëx bëmaŷe bëŋ, Pol do gë Barënabas.

³ Barikan mbaŋ nëka bani na gër Ikoñom. Axwën an xayaxën bano mëŋ xemëxaxën bani epemëran ed end Kaxanu el gë anjiŷ këm. Yama Axwën an ga babi yëlënd nde oyekax orexëm ol mëŋ bani rixënënd becarax do

* 13:47 13.47 Esayi 49.6 * 13:51 13.51 Axwën Yesu fel babi oparëxanda odexëm ok eni pend obar od lëkak gër osapar orebën oŋ gër ed këni ñëp bela bën enëbi baxët in.

gë becërëcaxik eni nangëraxën bela bën mëne end këni reyand eŋ dal dëŋ ex.

⁴ Ata angol aŋ dek xucarëra këbi: bëjo bar këni gë Bëšëwif bën, bëjo gë Pol do gë Barënabas, oparëxanda ok.

⁵ Bëšëwif bën, gë bër ax gi ex na Bëšëwif bër bar bani bën, do gë bëlëngw bërebën bën xetan këbi enëbi mereli Pol gë Barënabas do enëbi pëtëra gë oxaÿ xali eni cës.

⁶ Barikan bën ga wata këni eŋo, hër këni gër bangol band ebar ed Likawoni: gër Lisëtër, gër Derëb, do gër band ler ler.

⁷ Fën femërax bani bëte Atëfëtan and Yesu aŋ.

End Pol do gë Barënabas gër Lisëtër eŋ

⁸ Gër angol and Lisëtër, ala hi baxëna arëgofo, mondako rëw bano do elod axo yexëra bana.

⁹ Ata akey amat këŋo faxëtënd Pol ga këbi felëra end Kaxanu eŋ. Pol ga fab këŋo ala ajo, wat ko mëne axor ko xor exo pak gayik axwëta xwëta këŋo Kaxanu.

¹⁰ Ata xeÿ ko: «Wëj kanil!» Ataŋ xani ko xwiriš ala ajo do ko yexërand.

¹¹ Ga wat këni er ri baxo Pol in, amëxwër aŋ xeÿ këni gë eyeyan edebën: «Bangoc wa nëngwëtawëk bela do fedaw këni gër ndëbi ro.»

¹² Ata nëngwët kënebi omac ok: Barënabas këno wacënd Sës do Pol Erëmes gayik mëŋ bax yeyanënd.

¹³ Ata ga bax edaš ed Sës el ler angol, alaš an ŋaŋëndëraw këbi gë opëtëfët ogaš do lasëgu këbi na gër ebët ga ŋandi këbi mëŋ gë amëxwër aŋ enëbi ŋašën šadaxa Barënabas gë Pol.

¹⁴ Oparëxanda ok and wël këni eŋo aŋ, hës këni banjëm bandebën baŋ, wëra këni mërëxand ir amëxwër do kënebi rend bela bën:

¹⁵ Lawo bën inewëa kën rixënënd eŋo? Biyi bëte bela fo hi këmi ang wën ak, ami gi ex na de bangoc. Er yow këmi mun nangën Atëfëtan aŋ, en d'apaxën bebër gë ofëcak këm bëjo, do eno calexënënd Kaxanu, mëŋ ar gë aniyan an, mëŋ ar rik orën gë ebar an, mëŋ ar rik angwëngw aŋ do gë dek bebër ex polo an.

¹⁶ Akarëk aŋ, Kaxanu aseb seb babi dek bela bën eni dind enëng kala ang këni yëland ak.

¹⁷ Barikan axo teb bana, emasinayan el paš gë benjekax bend këbi rinënd bela beŋ. Gako wën ayël këŋun yëlënd tëb in, gë eyamb ed kën xanand gë ekol el, do gë onënga ol gër oŵëkw orewën.

¹⁸ Gë ojaŵ fo xor banëbi bela bëjo gë end bani yeyanënd eŋ, xali seb këni eŋašën šadaxa el.

19 Ata ga ñatëgu këni Bêšëwif bër gër bangol band Añëcoş do gë Ikoñom bën, şoñ kënebi bër gër Lisëtër bën enëbi pëtëra. Ga fëtëra këno xali Pol, xëx këno do nęcët këno angol añ, ga bani yëländ anëka şës ko.

20 Barikan ga xeta këno bësëfan bën, xani ko, do baka ko gër angol. Ga xeyëk, Pol gë Barënbabas sëfër këni ond gër angol and Derëb oñ.

End Pol gë Barënbabas gër Añëcoş ir gër Siri eñ

21 Ga faÿ këni epemëra ed Atëfëtan el na gër angol año, do ga ri kënebi bër anjëm bësëfan bër Yesu, Pol do gë Barënbabas baka këni end bangol band Lisëtër gë Ikoñom eñ, do kwël wāyix këni gër Añëcoş.

22 Ata xemëndërax kënebi tar fëña in bësëfan bën do xara kënebi eni kemënali ekwëta ed Axwën el. Fel kënebi mène ar wāk end Yesu an, ax mënd ex na exo dıl gër owun or Kaxanu toro këm.

23 Pol gë Barënbabas sanan kënebi bëlëngw gër bamara bandebën do ga ñata këni etiwı el, şalen kënebi. Do damana eni yexën seb kënebi gër otaxan Axwën ar xwëta këno an.

24 Ga xucak eño, ye këni cangët ebar Pisidi el do ñat këni gër ed Pañëfili.

25 And femëra këni eyeyan ed Kaxanu el gër angol and Perëş añ, şëlx këni gër Atali, ler gër bëña ir angwëngw.

26 Fën wëdëx bani kuluj in, do baka këni kwël gër Añëcoş, gër ed xaran banëbi oyekax or Kaxanu ol damana eni yexën gër andiyen and riw bani.

27 Ga ñat këni, bar kënebi Amara añ, do sëfëtandëra kënebi dek er ri ko Kaxanu pab gë bën in do ang fërëtën këbi ebët el bër ax gi ex na Bêšëwif bën eno kwëta Axwën Yesu.

28 Ata mbañ nëka bani na gë bësëfan bër hi bax na bën.

15

End apeda and gër Yerusalem eñ

1 Bela xaniw baxëna gër ebar ed Yude do yow këni gër Amara and gër Añëcoş. Ata ga kënebi sëyalira bëmaÿe bën këni rend: «Angëmëne wën anun kac ex na, ang rëpëk gër acariya and Moyis ak, an kor na en pex.»

2 Ga ñëp këni eño Pol gë Barënbabas, şampëre këni xali gë bëjo. Xetan këbi dek Amara añ enëbi dawën Pol gë Barënbabas gë bëmaÿe bëndëmar eni ye eni wëlëregu gë oparëxanda ok do gë bëlëngw bën yañ gër Yerusalem.

3 Ata bër gër Amara bën yëlëra kënebi bër olaşwën bën er bax eni yambëxënd gër damana in. Ga ye këni xuca end ebar ed Fenisi do gë ed Samari eñ, këni reyaxënd end bela

bër ax gi ex na Bêšewif bër xwëta baŋo Axwën eŋ. Do đek bemaŋe bënd bax wël eŋo bën mbaŋ babi nengandërand.

⁴ Ga ñat këni gër Yerusalem xaca kënebi Amara aŋ, gë oparëxanda ok, do gë bëlëngw bën. Ata bërolawën bën sêfëtandëra kënebi đek er ri ko Kaxanu paŋ gë bën in.

⁵ Barikan ga xani këni na bër engä end Ofariseŋ od wä bax end Yesu bën, këni rend: «Kacëlenëbi đe bësošan bër ax gi ex na Bêšewif bër ex bësëfan bën do pelinëbi eni tēfënd acariya and Moyis aŋ.»

⁶ Ata oparëxanda ok gë bëlëngw bën barër këni eni ketën endey eŋo.

⁷ Ga fëtëk ongeŋër, xani ko xwiriš Piyer ko rend: «Bemaŋe anang nang kën mēne wēno Ašewif yata ke Kaxanu elod gër ŋanar eni wëlxën gër etëŋ edam Atëfëtan and Yesu aŋ bër benëng becëxe bën. Abaxët këni baxëtënd Atëfëtan aŋ do këni wänd.

⁸ Do Kaxanu, mēŋ ar kë nangënd er ex gër emëkw ed ala in, areya reya ko mēne bër ax gi ex na Bêšewif bën aŋa wä këni, ga yël këbi Angoc Amënek aŋ ang yël këbo biyi ak ebo masinaxën mēne abi cus ex na.

⁹ Epitëndër axo di ex na ed gë biyi do gë bën, gayikako awënën wënën ko owëkw orebën oŋ ga xwëta këno, epitëndërend ed gë biyi gë bën ax bo ex na.

¹⁰ Awa gërëgako, inewä këno ŋanaxënënd Kaxanu ga kënebi nëŋalind ako bësëfan bën oxadac or sëkwan këne biyi gë bëxarëk bërëbi ol?

¹¹ Ecëñëxët këren di đe gayikako biyi gë bën paŋ gë oyekax or Axwën Yesu ol wä këne mēne afex fex këne.»

¹² Ata šësinara këni đek ang barërëgu bani ak. Baxët kënebi Barënbas gë Pol ga këni reya becarax gë bërëcaxik bënd ri ko Kaxanu beŋ paŋ gë bën gër owar or bër ax gi ex na Bêšewif.

¹³ And šësinä këni aŋ, Šak re ko: «Bemaŋe, baxëtine!

¹⁴ Simoŋ areya reya ko mēne añanar sana këbi Kaxanu bër kë hi bulunda ir owac orexëm bën.

¹⁵ Ata end reya ko eŋo moped fedëk gë end re këni bëlawënel eŋ. Ga ŋëgw këni mēne Kaxanu rek:

¹⁶ “And kë nëkana aŋ, abakaw këme bakaw.

Axanin këme xanin aner and Dafid and wëcëk aŋ.

Axanin këme xanin bameŋ band wëcëk baŋ

¹⁷ Mēŋ këne šalaxën wēno Axwën an bela bër bayik bën, Iyo đek benëng bënd bela bënd kë šalend gër owac oram.

Mondako re ko Axwën an,

¹⁸ mēŋ ar rik beŋ bër hik monang elod din ir din beŋ*.”

19 «Wëno cëŋ er ŷapan ke mëne kërenëbe cëndën ex na bër ax gi ex na Bëšëwif bër këŋo ŝalend Kaxanu bën.

20 Barikan ñëgwën bene kayëta eni nangaxën mëne afo eni kwëÿëtand bemuyaraxik bënd olaŝ bën, gë asëk alakirand fo in, gë eyamb ed oŵacar or ŝësëk ñašërëxe ol, do gë eyamb ed oŝat el.

21 Bela bën wa elod akarëk aŋ awël këni wëlënd acariya and Moyis aŋ ga këni femërand angol kala yatir akey and eteyëta gër baciw̃ bacaleya bandedi.»

End kayëta ir benëŋ becëxe eŋ

22 Ata oparëxanda ok gë bëlëngw bën do ðek Amara aŋ xetan këbi enëbi tana na gër ndebën bër kënëbi laŵën gër Aŋëcoŝ eni tëfër gë Pol do gë Barë nabas. Ata sana kënëbi bëmaÿe bënd fëb kënëbi: Yud, ar nëngwët bano Barë sabas an do gë Silas.

23 Fëxwën kënëbi kayëta ir ŷëgw bani mondako: «Biyi bëmaÿe bëndewën bën, gë oparëxanda ok, do gë bëlëngw bën, këŋun ŝemand wën bëmaÿe bënd ax gi ex na Bëšëwif, wën bër ex gër Aŋëcoŝ do gër owar Siri gë Silisi bën.

24 Awëlati wëlati këmi mëne në end osëyali or bela bër gër ndebi ro wëlandëraxën këŋun gër oŵëkw orewën, xarak biyi amëni daŵënëli ex na.

25 Mëŋ ex, biyi ŷapanëli këbo mëne aye yek mëni tana bela bër këmëni laŵënëli eni tëfërëli gë Barë nabas do gë Pol, bën bër ex bëmaÿe bënd pëlôt gër ojomb odebi bën.

26 Bën lëxwayak në end oŵac or Axwën arebi Yesu Kërisët.

27 Awa Yud do gë Silas laŵënëli këmëni, gër etëÿ edebën kën wël end ŷëgw këmi gër kayëta eŋ.

28 Enimin Angoc Amënek aŋ do gë biyi ŷapanëli këbo mëne bayil ex er ŷapëk in fo, këremun ðëbin na edëb ecëxe.

29 Mëŋ ex, kwëÿëtayindën ŷas er oŵacar or kënëbi ñašënd gër olaŝ eŋ, gë eyamb ed oŝat el, gë ŷas er oŵacar or ŝësëk ñašërëxe eŋ, do gë asëk alakirand fo in. Beŋo kën seb. Bon ŝëma këmun.»

30 Bërolaŵën bën ye këni ond gër Aŋëcoŝ oŋ. Ga ñat këni, wac kënëbi bërëŵak bën do fëxwënëx kënëbi kayëta in.

31 And fën këni kayëta aŋ, nëngandëra këbi xali gayik er ŷëgw këni in axem xemën babi gër ekwëta.

32 Yud gë Silas bër ebax bën dëŋ bëlaŵënel, xemëndëra kënëbi bëmaÿe bën gër ekwëta gë eyeyan ed mbaŋ.

33 Ga xeyëra këbi na gër Aŋëcoŝ, felar këni gë onënga fo gë bëmaÿe bën eni bakaxën gë emëkw eyemax gër bër laŵënëgu babi.

³⁴ [Barikan, Silas sana ko exo bayi na gër Anjecoş.]

³⁵ Mondako xeyëra babi Pol gë Barënabas na gër Anjecoş. Ata bën gë bëlëngw bësêxe bëranjëm asëyalira banëbi asëyalirand Amara an eyeyan ed Axwën el do afemëra bani femërand bête Atëfëtan andexëm an.

End damana ixinëm ir Pol eŋ

³⁶ And xucak bakey an, Pol fel këŋo Barënabas: «Nënga beye tan bëmaÿe bëŋ dëk gër bangol band sëfëtaraw ke end Axwën eŋ, ata ke nange ba mondake hi këni.»

³⁷ Ata Barënabas ÿandi këŋo eŋo mëlali Şaŋ ir nëngwët bano Marëk.

³⁸ Eno mëlali ar şapaya bax elod gër ebar ed Paŋjëfli an, ar ÿanëta babi gër andiyen andebën an, Pol aŋo ŋapan bana.

³⁹ Gë endey eŋo mbaŋ xucar babi, ata şapër këni. Barënabas ye këni gë Marëk ond gër ebar ed Şipër oŋ.

⁴⁰ Pol sana këŋo Silas, bëmaÿe bëŋ ga xarandëra kënebi oyekax or Axwën ol, kwël ye këni.

⁴¹ Ye këni cangët ebar ed Siri el do gë ed Silisi el. Bër gër bamara bën banëbi xemëndërand gër ekwëta.

16

End Pol do gë Timote eŋ

¹ Ata Pol fiat ko gër angol and Derëb do xucax ko gër and Lisëtër. Fën sêkëx këno asëfan ar Yesu ar bano wacënd Timote. Nëm Aşewif ebaxo, do sëm Agërek.

² Bëmaÿe bënd gër Amara and gër Lisëtër bëŋ, do gë bënd gër and Ikoŋom bëŋ, areya bani reyand mëne Timote ar şenene ex.

³ Ata Pol ÿandi këŋo exo gi ar enga endexëm. Xac këŋo në end Bëşewif bër lëg bax gër ebar elo eŋ gayik bën anang nang bani mëne sëm ir Timote Agërek ebax.

⁴ Pol gë bër enga endexëm bën këni yexërand gë angol gë angol. Bend re këni oparëxanda do gë bëlëngw bër gër Yerusalem bëŋ banëbi sëfëtandërand bësëfan bën eni tëfaxën.

⁵ Do bela bër gër bamara bën kwël bani xemërand gër ekwëta do bani ÿëmbërend gë akey gë akey.

End lakeli ir Pol eŋ

⁶ Angoc Amënëk an aŋo teb bana Pol exo pemëra eyeyan ed Kaxanu el gër ebar ed Asi. Ata mëŋ gë bër enga endexëm bën ye këni cangët ebar ed Fërişi el do gë ed Galasi el.

⁷ Ga fiat këni ler gër ebar ed Misi, xacërax këbi eni ye gër ed Bitini, bari Angoc and Yesu an abi teb bana eni ye.

⁸ Xucax këni gër ebar ed Misi, do šelax këni gër Tërowas, gër bëña ir angwëngw.

⁹ Ata gëmëd, Pol wat këño në lakeli ala ar lëg bax gër ebar ed Masedëwan ga këño xara: «Këla, yow ir ebar ed Masedëwan in, eyëbo dëca!»

¹⁰ Gë lakeli ir Pol ijo fëni këbo mëne Kaxanu anëka ýandi këño mëni nangën Atëfëtan and Yesu aň bela bër gër ebar ed Masedëwan bën. Ataň šala këmi ang këmi ri mi yexën fën ak.

End Pol do gë Lidi eň

¹¹ And xani këmi na gër Tërowas aň xuca këmi gë kulun in šëw, ond gër Samotëras oň do ĥat këmi në ecan ijo gër Neyapolis.

¹² Na xani këmi do xuca këmi ond gër Filip oň. Angol and Filip aň hi bax atëm and gër ebar ed Masedëwan aň do xwën bani Bërom bën. Fën xeyërax babo.

¹³ Ata yatir akey and eteyëta, šan këmi angol aň, do ye këmi ler në lar, gër ed yëla bami fën këni šalend Bëšëwif bën. Ga ýëpa këmi, felëra këmëni end Kaxanu eň bësoxari bër fedër bax bën.

¹⁴ Do asoxari hi bax na na do bano wacënd Lidi, afan ar banjëm bambarax, ar baňo šalend Kaxanu, do ar xaniw bax gër angol and Catir. Gë obal osëm baxo baxëtënd gayik Axwën an fëdëtën baňo onden oň. Ata wã ko er baxo sëfëtënd Pol in.

¹⁵ And wã këni do buyi kënëbi mëň gë bër ekun edexëm aň, wãc këbo do re ko: «Angëmëne ayëla yëla kën mëne enim xwëta këmo Axwën an, ŋatëne gër ndëbi xali yatir kën xuca.» Mondako nëýali babo xali wã këmi.

End Pol do gë Silas gër epëra eň

¹⁶ Akey amat ga këmi ye gër ed këmi šalerand, fed këmi gë endënaw end lil baňo angoc and ošaki. Ašakin bafi šakinënd bela bën do bano šotëraxënënd kodí ir mbaň bëxwën bërexëm bën.

¹⁷ Ata ga këbo sëfa, biyi do gë Pol, ko xeýënd: «Bela bëjo bëriyenin bër Kaxanu, mëň ar hik yaň gër orën exëni, fëña ir Apexa in kënun nangënënd.»

¹⁸ Mondako ri baxo bakey bandanjëm. Ata ga xëň këño Pol fel këño angoc aň: «Ga re këme gër owãc or Yesu Kërisët, canël gër endënaw eňo.» Ataň šan ko angoc aň.

¹⁹ Ga wat këni bëxwën bër endënaw eňo bën mëne ax bo na ga këno šotëraxën, sëra kënëbi Pol gë Silas, do wëla kënëbi gër yangana ir angol enëbi kitix bëlëngw bën.

²⁰ Ga ĥateli kënëbi gër bëxiti re këni: «Bela bëjo kë wonjonënd angol andëbi aň, Bëšëwif exëni

21 do kënëbi sëyalirand bela bën bacariya band ax ñap ex na ene wële do ene tefe biyi bër hi kene gër owun or Rom bën.»

22 Ata amëxwër aṅ wërinaw këni bête, bëxiti bën fel kënëbi enëbi cudëtëra Pol gë Silas do enëbi cewëra.

23 Ga šewëra kënëbi xali xurik, wëla kënëbi gër epëra do fel këno anëkona an efi titinalind aye.

24 Ata ga wël ko eṅo, anëkona an wëla këbi lengwe lëf gër epëra do fokeli ko osapar orebën gë osëx osibax.

25 Emëf ekarëk el, Pol gë Silas këni šalend do këno yasënd Kaxanu, bandepëra baṅ kënëbi baxëtënd.

26 Ata ñatëguk bërëxadët andëgël and ebar: edëfa ed aciw and epëra el, šangënak, ataṅ na dëṅ, dek owët oṅ fërëtayarak, do ogweyele-gweyele od fokëraxën banëbi bandepëra ok xotirak.

27 Anëkona an nëngëta ko, and wat ko owët wafërëluṅ aṅ, reg ko duxuma in gër acëmar. Exo dawaya yandi baṅo ga baxo yëland anëka hër këni bandepëra baṅ.

28 Nand exo kwëšaya na xeyëgu ko Pol: «Ali, kërey kwëšaya na, biyi dek ro bayi këmi.»

29 Ata anëkona ar bandepëra an xaraw ko lambo. Hërëgu ko lapaya ko mo poxi gër osapar or Pol gë Silas do ko rëgënd anjiy aṅ.

30 Nécët këbi fac wëkax këbi: «Bësošan, inewä këme ri me pëxaxën?»

31 Pol bën yaka këṅo: «Kwëtalo Axwën Yesu, ata kën fex wëj do gë ekun edey el.»

32 Felëra kënëbi end Axwën eṅ mëṅ gë bër ekun edexëm bën.

33 Kwël gëmëf fo wëla këbi anëkona ar bandepëra an do xorax këbi ed sembaÿëra bani el. Ata Pol gë Silas buyi kënëbi mëṅ gë bër ekun edexëm bën.

34 Wëla këbi yaṅ gër iciw indexëm do lëbax këbi. Anëngandëra nëngandëra babi end ga wä këni end Kaxanu eṅ mëṅ gë bër ekun edexëm bën.

35 Ga xeyëk, bëxiti bën lawën kënëbi ocoroḍa eno pel anëkona an efi tebët bela bëjo.

36 Anëkona an ñateli ko endey eṅ gër Pol, re ko: «Bëxiti bën ga re këni mun tebët. Awa gërëgako canin en ye gë emëkw eyemax.»

37 Barikan Pol yaka këbi ocoroḍa ok: «Yama ga šewëra kënëbo wat-wat gë bela nde damana enëbo përaxën ki-tirëxe biyi bër xwën këbo owun or Rom bën do yandi këbi enëbo tebët yir. Yowëlexëni bën dëṅ enëbo tebët.»

38 Ocoroḍa ok ñateli këni eyaka elo gër bëxiti. Ata yëdara këni ga nang këni Bërom exëni.

³⁹ Yow këni, wëka këni mène Pol gë Silas enëbi teban. Ata kwël sebët kënëbi do xara kënëbi eni can angol aņ.

⁴⁰ And ŝan këni gër epëra aņ, wãyi këni gër iciw ind Lidi. And wat kënëbi bëmaýe aņ, xemëndëra kënëbi do kwël ye këni.

17

End Pol do gë Silas gër Tesalonik eņ

¹ Pol gë Silas ga këni ye, xuca këni ir owar or Amëfipolis do gë Apolini in ĥataxën këni gër Tesalonik, gër ed hi bani Bëšëwif bën gë aciw acaleya.

² Ata ang wër baņo ak, Pol ye ko gër cale. Akey and eteyëta kala xali sëkëk ođoxo otas, bani xanarërand bend rek Oņëgw Omënëk beņ gë bela bër bax barëregund na bën.

³ Afelëra babi felërand ebi pëni mène Afexën an asoro bax exo toro xali eno đaw, barikan exo kani gër ecës. Are re baxo bête: «Do Yesu ir këmün sëfëtand ijo, mëņ ex Afexën an.»

⁴ Ata Bëšëwif bërëmar do gë bëšalek bër ani gi ex na Bëšëwif bëranjëm xor kënëbi wã këni end Yesu eņ, do sëf kënëbi Pol gë Silas. Awã wã bani bête bësoxari bër gapak bëranjëm.

⁵ Barikan ga yakëraxi këbi na Bëšëwif bërëmar, bar kënëbi bëšëxwëpëtaxik, bëmëxwër bëmëxwër gër opëña xali wonjok angol aņ. Bela bëjo ye këni gër iciw ind Yason gër ocal od Pol gë Silas enëbi mëla gër ed barëregu këni do enëbi kitix.

⁶ Ga nema kënëbi, sëra kënëbi Yason do gë bëmaýe bëndëmar, wëla kënëbi gër bemun bend gër angol do ga kënëbi lëxw këni rend: «Bër wëlëk đek ebar bën yowëk gër angol andëbi ro,

⁷ do Yason xwëtaya këbi. Bela bëjo đek kë rend mène ar këno wacënd Yesu an ex emun endëbën eņ mëņ bayik ani pëbënd na bacariya band Sesar baņ.»

⁸ Eyeyan elo, wëlëk onden ond bela bër barëregu bax na bën do gë ond bemun oņ, nang këni mène endey eņo ecëmuk dëņ ex.

⁹ Enëbi tebëtaxën Yason gë bër sëra banëbi gë mëņ bën, afo ga nęcët këni kodı.

End Pol gë Silas gër Bere eņ

¹⁰ Bëmaýe bëņ fel kënëbi Pol gë Silas eni nawã gëmëd do kwël eni ye gër Bere. Sam ga ĥat këni, lil këni gër aciw acaleya and Bëšëwif.

11 Bêšewif bër gër Bere na bën nënga babi onden oŋ nēmec gë bër gër Tesalonik bën. Bën atañ gë obal osēm bani baxëtënd eyeyan ed Kaxanu el. Key yo key bani wëkarënd end Oñëgw Omënëk od bani fënënd eŋ eni kamanaxën ba er kënëbi felënd in go dëŋ ex.

12 Ata mbaŋ hi bani bela bër wã bax end Yesu bën. Na fo bani bësoxari bëgërek bër gapak do gë bësosaŋ bëranjëm.

13 Barikan and nangëgu këni Bêšewif bër gër Tesalonik aŋ mēne Pol nē pelërabî end Kaxanu eŋ gër Bere, yow këni enëbi coñ bela bën eno takëreli.

14 Ata bēmaŷe bēŋ nawãli këno atañ Pol exo ye gand bēŋa ir angwëngw, barikan Silas do gë Timote bayi këni na.

15 Bër laŋëta baŋo Pol bën wëla këno xali gër angol and Aten. Ata ga këni wërëšëta, Pol lawën këbi enëbi pelëx Silas gë Timote eno tēfëgu atañ atañ.

End Pol gër angol and Aten eŋ

16 And babi šëninđ Silas gë Timote gër Aten aŋ, Pol wëlandëra këŋo gër onden ondexëm ga ko wat angol aŋ yer olaš fo.

17 End Kaxanu eŋ bani xanarërand gë bela bën: gë Bêšewif bën do gë bëšalek bën, gër aciw acaleya andebën, do key yo key gë bër bani fedëra gër yangana ir angol bën.

18 Fed këni akey amat Pol gë bësëyali bër bend Epikur bën, do gë bër bend Sëtöyi bën, këni xanarërand. Ata bërëmar awëkar bani wëkarënd: «Ine ko rend ar xorëk eyeyan ajo?» Bëjo yaka këni: «Ajo er këbo wëndanënd mēne bend cale ind bangoc banangërëx ko femërand.» Enimin Pol end Atëfëtan and Yesu eŋ do gë end ekani ed gër ecës eŋ babi sëfëtandërand.

19 Ata wëla këno Pol gër bëlëngw bër bax fedërënd gër Ayeropaš. Ga ŋateli këno wëka këno: «Axor nde këmi xor biyi mi nang osëyali oxašax or këyëbi sëyalirand bela olo?

20 Bend këmi wëlelind beŋo mocaraxi šaraxik. Awa biyi aŋandi ŷandi këbo ðe mi nang er ex in.»

21 Er bani xwëndand Bëhaten bën do gë bëliyer bën eyeyandëran do gë ebaxët ed bend kë ŋatëgund na gër angol fo.

22 And xwëša ko Pol mërëxand gër Ayeropaš aŋ, re ko: «Wëno er wat këme mēne wën Bëhaten bën, mbaŋ këŋun balënd end cale eŋ.

23 Ga këme yexëra gër opëña od angol andewën, awat wat këme angëb gë oñëgw od rek: “Kaxanu inangërëx xwënëk!” Awa wëno end Kaxanu inangërëx ir këno šalend ijo eŋ yow këme mun tēfëtan.

24 Kaxanu ir rik ngwën do gë dëk bebër ex gër ngwën bën hik Axwën ar orën gë ebar an. Mëñ axo dëgënd na në faciw̃ bacaleya band bay këni bela.

25 Mëñ ala aņo dëband na, ala aņo dinënd na yeỹ. Mëñ kë yëlënd aniyani aņ, gë onjën oņ, do gë beỹ bën dëk.

26 Mëñ ri këbi paß gë ala abat dëk benëng bend bela beņ. Mëñ fitëndërek bapaxëd baņ, yël këbi bela bën eni dëgëra ebar el dëk do xer ko ed kë sël olëg orebën el.

27 Mondako ri ko Kaxanu ebi kacëraxënënd bela bën ocal odexëm ok, do angëmëne awënd wëndëk eno nambanënd, xarak abo ņawëtax na biyi bela bën.

28 Paß gë Kaxanu këne liyande, këne şangënarande, do hi këne bela. End këme rend eņo bëyul bërewën bën dëñ are re këni: "Biyi bëte obaş orexëm hi këne..."

29 Awa gayikako bër nëng ir Kaxanu hi këne, ax ñap ex na enëņo mëndinalinde gë kaņe, gë kodī ba gë ekaỹ. Bëbijo dëk ala an kë wëdënd gë orenik orexëm ol exo di edaş, xarak edaş el ax gi ex na Kaxanu.

30 Gër ýanar Kaxanu aseban babi sebanënd beņo dëk gayik bela bën abani nang na bend bani rind beņ. Barikan gërëgako benëng beņ dëk këbi wacënd eni nëngwët ola orebën ol.

31 Gayikwa asana sana ko akey and yatir këbi xiti ebar el dëk gë or şenene ol paß gë ala ar yata këņo an. Bela bën dëk wasin këbi mëne ari ko ri eņo, and xanin këņo ala ajo gër ecës aņ.»

32 And wël këno Pol ga ko yeyan end ekani ed gër ecës aņ, bërëmar këno lëşënd, bëjo këni rend: «Awa gwëre mi baxët bëte akey acëxe.»

33 Ata Pol seb këbi na, ye ko kwël.

34 Barikan bërëmar şëf këno do wã këni end Yesu eņ. Şëf gër bër wã bax bëjo hi bani: Deni, alëngw abat ar gër Ayeropaş, gë asoxari ar bano wacënd Damaris an do gë bela bëşëxe.

18

End Pol gër angol and Koreņët eņ

1 Ga xucak eņo, Pol ñawëta ko angol and Aten aņ do kwël ye ko gër Koreņët.

2 Sëkëx këņo ar këno wacënd Akilas, Aşëwif ar rëw bano gër ebar ed Poņ. Ecede ñatëgu bani gë alindaw̃ Përisil ga xaniw këni gër ebar ed Itali. Këlod, emun etëm eņ, re bax mëne Bëşëwif bën dëk eni dëxëta na gër angol and Rom. Ata Pol lëkër këni gë bën.

³ Ga bani rind andiyen amat bën đek, Pol ye ko lëgëx këni nē er ebat: bēban bër baner hi bax.

⁴ Akey and eteyēta kala, Pol do gē bela bën axanar bani xanarēnd gēr aciŵ acaleya, do axor babi xorēnd eni ma end baxo femēnd eŋ Bēšēwif bën do gē bër benēng becēxe bën.

⁵ And ħatēgu këni Timote gē Silas ga xaniw këni gēr ebar ed Masedēwan aŋ, Pol yēlaya ko wayēt gēr edeyaran ed end Kaxanu. Aŵasin babi ŵasinēnd kerēt Bēšēwif bën mēne Yesu ex Afexēn an.

⁶ Barikan Bēšēwif bën aširēra bano širērand ga babi xeyēnd eno baxēt. Ata Pol yēngēra ko banjēm bandexēm baŋ do fel kēbi: «Wēn kē wēn angēmēne an pex ex na, wēno cēŋ Kaxanu axe nēpēd na. Awa gērēgako bër ax gi ex na Bēšēwif bën fo kēmēni yāna mēni pelērand.»

⁷ Ga xani ko na, ye ko kwēl gēr iciŵ ind ar kēno ŵacēnd Titiyos Yusētos, ar bano šalend Kaxanu do lēg baxo ler gēr aciŵ acaleya.

⁸ Barikan Kērisēpos, alēngw ar aciŵ acaleya an, gē ekun edexēm ak dek, ŵa bani end Axwēn eŋ. Do Bēkorenjēt bēranjēm bër baŋo baxēt Pol bën ŵa këni end Axwēn eŋ. Ata Pol buyi kēbi.

⁹ Akey amat gēmēd, Axwēn an šanayaxēn kēŋo Pol nē lakeli do fel kēŋo: «Pelērayindēbi bela bën, kērey yēdara na bēte kērey cēsina na!

¹⁰ Mbaŋ yēmb këni gēr angol aŋo ro bër xwēn kēmēni bën. Wēno ki nēkonand, do ala axi tēra na exi dixēra.»

¹¹ Ata Pol yēpa ko iniy gē opacaŵ ocongibat na gēr Korenjēt do kēbi sēyalirand bela bën eyeyan ed Kaxanu el.

¹² And hi ko Galiyoŋ gofērēner ir gēr ebar ed Akayi aŋ, Bēšēwif bën wēlēr këni eno mereli Pol. Ga sēra kēno, ŵēla kēno gēr aciŵ and kiti

¹³ do kēno nagašandērand: «Ajo ang kēbi sēyalind bela eno calend Kaxanu ak alandar landarēk gē ang rek acariya andefi ak.»

¹⁴ Damana exo yeyanēgu Pol, Galiyoŋ yaka kēbi: «Kido etēmbak, ba amena atēm ri baxo ala ajo, aŋuŋa ŋuŋa dome mun baxēt wēn Bēšēwif bën ang yāpēk ak.

¹⁵ Barikan angēmēne ecampēre ed osēyali, ba ed omac, ba end acariya andewēn, eŋo endewēn fo ex. Wēno dēŋ xey ke me gi axiti arewēn.»

¹⁶ Ata ŵaŷ kēbi eni can na gēr aciŵ and kiti. Bën đek busētaxēn kēno Sosēten, alēngw ar aciŵ acaleya an.

¹⁷ Ga sēra kēno xēmēra kēno na gēr yangana ir aciŵ and kiti, bari Galiyoŋ aŋo bal bana eŋo.

End Pol gēr angol and Aŋēcoš eŋ

¹⁸ Ga xucak eņo, Pol ỹepa ko na gër Koreņët xali nêkak. Akey amat, ga fela kêbi bẽmaỹe bẽņ sêfêr keni kwêl gẽ bẽr gẽ așan mẽne ngẽņ Pêrisil do gẽ Akilas ond gër ebar ed Siri oņ; gẽ kuluņ yex bani. Egor șek bano Pol gër angol and Saņêkere gayik abaņaya baņaya baxo.

¹⁹ And fiat keni gër angol and Efes aņ, Pol seb kêbi bẽr enga endexẽm bẽn. Ga lil ko gër aciũ acaleya kêbi felêrand end Kaxanu eņ Bêșewif bẽn. ²⁰ Ata bẽn wêka keno eņo keyera na gër ndebẽn. Barikan mẽņ ga fiẽp ko,

²¹ re ko: [«Afo me gixeli gër ofena or kê fiatêgund gër Yerusalem]. Abaka keme bakawêf angemene awa wa ko Kaxanu.» Ga xani ko na gër Efes,

²² ye ko gẽ kuluņ in xali gër Sesare. Hatex ko yaņ gër Yerusalem ebi cẽmax bẽmaỹe bẽnd gër Amara bẽņ, do șelaxenex ko gër Aņecoș.

End damana isasẽn ir Pol eņ

²³ Pol ga xeyera kêņo na gër Aņecoș, xuca ko kwêl do kêbi sêfêrand bêsêfan bẽn ebi kemẽn gër ekweta. Ga ỹana ko gër ebar ed Galasi fiatax ko gër ed Fêriși.

²⁴ Așewif ar rêw keno gër angol and Alekêsandêri fiatêgu bax gër Efes, do bano wacend Apolos. Mbaņ xam baxo eyeyan el do seya baxo bête mbaņ Oņêgw Omênêk ok.

²⁵ Aye seya baxo ang keno sêfend Axwẽn ak do gẽ emekw el dek baxo yeyanend. Șenene baxo sêfêtend end Yesu eņ, barikan xobuyi or Șaņ Batis ol fo nang baxo.

²⁶ Poyoma baxo reyarand end Yesu eņ gër aciũ acaleya. Ga wêl keno Pêrisil gẽ Akilas, sêfêr keni gër ndebẽn do felêrax keno eņo peni șenene ang keno sêfend Kaxanu ak.

²⁷ Ata Apolos ga ỹandi kêņo exo kuca ond gër ebar ed Akayi oņ, bẽmaỹe bẽņ fel keno exo kemena do ỹêgwẽn kênêbi kayeta bêsêfan bẽr fẽn bẽn eno kacax aye. And fiat ko aņ, pađ gẽ oyekax or Kaxanu ol mbaņ rêcarax babi bẽr wa bax bẽn.

²⁸ Poyoma babi xorend Bêșewif bẽn and keni șampere aņ. Gër Oņêgw Omênêk babi wasinend mẽne Yesu ex Afexen an.

19

End Pol gër angol and Efes eņ

¹ And hi baxo Apolos gër Koreņët aņ, Pol ye ko, osend osend fo, cangêt ebar ed Asi el, fiataxen ko gër Efes. Fẽn ga fedex keni gẽ bêsêfan,

² Wëka këbi: «Wën ašot nde šot këno Angoc Amënëk an and wã këno Yesu an?» Yaka këno: «End Angoc Amënëk exëna eŋ, fiyi elod ami wël ex na dëŋ.»

³ Wëka këbi bëte: «Xobuyi or fe wa buyi kënun?» Yaka këni: «Xobuyi or Šaŋ Batis ol.»

⁴ Ata re ko Pol: «Bela bën anëngwët bani nëngwëtënd ola orebën ol, ebi buyixën Šaŋ Batis. Afel babi felënd eno kwëta ar këno sëfëgund an, mëne ngëŋ Yesu.»

⁵ Ga wël këni eŋo, buyi kënebi gër oŵac or Axwën Yesu.

⁶ Pol ga šalen këbi mokwëtan otaxan ok, yëmëra këni gë Angoc Amënëk an, ata yana këni këni yeyanënd ang bëlaŵënel fo.

⁷ Er hi bani imëxwër ind bela epëxw gë bëxi.

⁸ Ata Pol aye baxo yend gër aciŵ acaleya and Bëšëwif, gër ed babi felërand kerët xali opacaŵ otas. Do axor babi xorënd eni ma end owun or Kaxanu eŋ.

⁹ Barikan Bëšëwif bërëmar oŵëkw orebën oŋ xemën bani do këni hëpënd. Ado ayepën bani yepënënd Cale ind Axwën in, gër ed këni barërëgu amëxwër. Ata ga hawëta këbi Pol, nęcët këbi bësëfan bën, do këbi felëraxënd key yo key end Kaxanu eŋ gër lekol ir ar bano wăcënd Tiranos.

¹⁰ Mondako baxo rind Pol xali nekak bëniy bëki. Ebar ed Asi el đek wël këni eyeyan ed Axwën el: hik Bëšëwif, hik bër ani gi ex na Bëšëwif.

¹¹ Ata Kaxanu ko rind paß gë otaxan od Pol ok becarax bend elod ala ax wël bana

¹² xali këni wëdënd banjëm band xwixwëtak eman endexëm baŋ enëbi kwëtanaxën bësëxwëra bën. Ocëxwëra ok ex can, bëte bangoc bañëŋënax baŋ eni can gër bela bër lil banëbi.

End bosëniŵ bor Sefa eŋ

¹³ Bëšëwif ex baxëna bër bax sëfërand bangol baŋ do banëbi nęcëtënd bangoc bañëŋënax baŋ gër bela. Ata axacëra babi xacërand edi ed mondako el gë oŵac or Axwën Yesu ol do bani rend: «Canin gër ala ajo, gë oŵac or Yesu ir këno femënd Pol ol!»

¹⁴ Bër bax rind mondako bën, ocambenjar ocongoki ebani bën đek bosëniŵ bor Sefa, ašadaxan alëngw abat.

¹⁵ Akey amat, angoc añëŋënax an yaka këbi paß gë oniŵ or gër ar lil baxo ol: «Wëno anang nang këmo Yesu, bëte anang nang këmo Pol. Do wën wa nobën hi kën?»

¹⁶ Ga wëlën këbi ar gë angoc añëŋënax an, nëŷ ko nëmëc bën đek. Ga xurik xëme in, sembaŷën këbi ata šan këni iciŵ ind gër ed hi bani in do hër këni abat abat teb gë eman eŋ.

17 Bêšewif bën do gë bër ani gi ex na benëng becëxe bër lëg bax gër Efes na bën, nangëra këni dek endey eņo. Ata yëdara këni bën dek do fëb këni mbaņ oŵac or Axwën Yesu ol.

18 Bërëwāk end Yesu bëranjëm bax yowënd gër ed exo Pol eni put bend bani rind beņ.

19 Bêšaki bëranjëm wëlaraw bax bakayëta band bani rixënënd ošaki baņ, do šor këni ogës od bela dek. Bër fënëta bax akanji and bakayëta baņo bën sëk këni mène aňat űat dox batama band kodī owëli ofëxw oco.

20 Ata eyeyan ed Kaxanu el kē űañënd gë panga ind Axwën iņ do kwël këni jëmbërend bërëwāk end Yesu bën.

End emer ed gër angol and Efes eņ

21 Ga xucak beņo, Pol faŷ ko gër emëkw edexëm exo ye gër Yerusalem do exo kuca ir owar or Masedëwan do gë Akayi in. Are baxo rend: «And këme hix fën aņ, aűandi űandi ke me űatëx gër angol and Rom.»

22 Lëngwali këbi bër baņo rëcarand bëxi, Timote do gë Erasët, gër ebar ed Masedëwan do mëņ bayi ko pere na gër ed Asi.

23 Amëd aņo űanak bongeŷër nē end Cale ind Axwën eņ xali wonjok angol aņ.

24 Ata asap ar bano wăcënd Demetëriyos bax sapënd na gë kodī bëciw bëcaleya, do bëfan bër bëciw bëņo bën mbaņ bani šotëraxënënd.

25 Ga barëgu këbi bëjo do gë bësap bëšandaŵ, re ko: «Bëšošan, aye nang kën wën dek mène obetak orebi ol gër andiyen aņo ex.

26 Awat kën watënd bëte awël kën wëlënd, mène ax gi ex na ro gër Efes fo, barikan dek ebar ed Asi el, Pol ijo këbi xorënd bela bën eni ma end ko femërand eņ. Ata mondako wërëšët këbi amëxwër and bela eni ma mène olaš or ri këni bela gë otaxan odebën oņ, ax gi ex na mokwëta, ang Kaxanu ak.

27 Ax gi ex na andiyen andebi aņ fo kē nëxe na. Aciw acaleya and Arëtemis, kaxanu isoxari aņ kē yep. Owëlik orexëm ol kē yep bëte xarak bela bën, ebar ed Asi el dek, gë ngwën iņ dek, mëņ këno šalend.»

28 Ga wël këni eyeyan elo, logën këbi do këni xeŷënd: «Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in! Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in!»

29 Ata wonjok dek angol aņ. Ga wăra këni dek enga eņ ond gër aciw and bapeda aņ, wëlali kënebi Gayiyos do gë Arisëtarëk, bër xaniw bax gër ebar ed Masedëwan do hi bani enga gë Pol bën.

³⁰ Pol aŷandi ŷandi baŷo exo ye eno watëx bela bëjo, bari ano teŷ bana bësefan bën.

³¹ Bëte odawo odëmar odexëm od hi bax bër gër owun na gër ebar ed Asi ok, lawëneŷu kënëbi eno kara Pol mëne kërexo ye na gër aciŷ and bapeda.

³² Amëd aŷo wonjok Amara aŷ: bërëmar eni keŷ endey, bëjo eni yakaw ecëxe. Ado bërənŷëm ani nang bana në end ine barëraxëneŷu bani na.

³³ Ata ga fit këno na Alekësandër, Bëšëwif bën šonjorëra këno xali gër lëngw ir Amara. Ata lambaca këbi Alekësandër ga ŷandi këŷo exo nëgwëšët bend këno yëlanënd beŷ.

³⁴ Bari and nang këni bela bën mëne Ašëwif ex aŷ, këni xeŷënd šor xali nëkak bapëxëd baki. Er bani rend: «Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in! Bon wëli ko Arëtemis ir gër angol and Efes in!»

³⁵ Ata emun end angol eŷ ga fel këbi bela bën eni cësinara, re ko: «Noŷo wa nemëk mëne wën Bëhefes bën hik bënëkona bër aciŷ acaleya and Arëtemis do gë atox andexëm and latiwëk elod gër orën bën?»

³⁶ Cësinara in gayikako ala ax de ex na mëne enëgwëš ex do këreŷun nëkandëra na mama.

³⁷ Enimin, bela bër wëlaw kënëbi bëjo, geŷatak ani yepën ex na, bëte ano cir ex na Kaxanu isoxari irebi in.

³⁸ Awa angëmëne Demetëriyos gë bër bar këni andiyen bën ala xoŷën këno na, mëlalexëni endey eŷo gër ogofërener gë baŷey band kiti baŷ.

³⁹ Angëmëne bend kën xwëñe exëna, gwëre ene nëpaxëne gër Amara and kiti.

⁴⁰ Enimin, gë endey end xucak doro eŷo, ata këni yëla bëlëngw bën enëbe mereliye xëñëna këne gayikako er ŷapëk ene barëraxëne ax gi ex na.» Ata ga ħata ko eyeyan elo, fel kënëbi amara and bela aŷ eni capër.

20

End Pol gër owar or Masedëwan do gë Gëres eŷ

¹ Ga xwëtëk emer el gër Efes, Pol wăc këbi bësefan bën do ga këni felar xemën gër ekwëta do kwël ye ko gër ebar ed Masedëwan.

² Er ye baxo cangët ebar elo do këbi xemënënd gër ekwëta bësefan bën xali ħat ko gër Gëres.

³ Fën xeyërax baŷo opacaŷ otas. Do ga ko ye exo medëx kulun in ond gër ebar ed Siri oŷ, wël ko mëne Bëšëwif wëlërëk eno denan eñëŷënax, ata saxan këŷo exo baka ir Masedëwan in.

4 Bër baŋo laŋëtand bën er ebani: Sopater, asëniw ar Piros ar gër Bere an, gë Arisëtarëk do gë Sekundos Atesalonik an, gë Gayus Aderëb an, gë Timote, gë Tişik do gë Tërofim, bër lëg bax gër ebar ed Asi bën.

5 Bëjo lëngwa bax do šënix kënëbo gër Tërowas.

6 Ga xucak ofëna or mburu ind gë lewir këm ol, wëdëx këmi kuluj in gër angol and Filip. Yatir akey anjoxën, fiat këmi gër Tërowas do seyëtax këmi loxo.

End ofelar or Pol gër Tërowas ol

7 Yatir oganjar, barër këmi genëka mi yamb eعمار ed aminëmëra el. And kë weca aŋ hi bax exo ye Pol, ata këbi felërand end Kaxanu eŋ bër barërëgu bax na bën xali wëdëk mbaŋ.

8 Gër aciw and yaŋ and gër ed barër bami ođambo odanjëm xawëra bani na jey.

9 Pol, ga nëka ko gër eyeyan, šambenjar ir këno wacënd Otikos in, yëpa ko gër opaŋa od fonetër, do këŋo rašënd. And bëro këŋo akwëd aŋ, yolëta ko elod gër aciw atëndëndër atasën, lati ko parëxad, xanin këno ašësëk.

10 Pol feda ko eŋo nëkon, ga fela këŋo lapara këŋo do re ko: «Gë enjëw ak baya ko, këren yëdara na.»

11 And baka ko Pol yaŋ gër aciw aŋ, šet ko mburu in do yamb këni. Ga fakët ko eyeyan el, felëra këbi xali wecak. Ga kë fënëgu eŋan eŋ ye ko kwël.

12 Do šambenjar ir lati bax in waŋeli këno abëngw. Eŋo mbaŋ xemën babi bën dek gër ekwëta.

End Pol gër angol and Mile eŋ

13 Biyi lëngwa këmi mi medëx kuluj ir këbo wëla gër angol and Asos in, gër ed hi bax mi pedëx gë Pol. Mondako bax mi di gayik mëŋ gë osapar yandi baŋo exo yeli.

14 And sëk këbo gër Asos aŋ wëdëx këmo polo gër kuluj do xucax këmi ond angol and Mitilen oŋ.

15 Fën xucax këmi gë kuluj in, fiat këmi në ecan ijo gër angol and Kiyos. Gër akey akinëm, hi këmi gër angol and Samos, do gër atasën fo fiat bami gër Mile.

16 Enimin er yandi baŋo Pol exo kuca caparëxe gër Efes këdi ko šacaya gër ebar ed Asi. Exo ŋat gër Yerusalem đamana ex gi Ofëna or Peŋëtekot ol baŋo nëkanaxënënd mondako.

End bëlëngw bër gër Amara and Efes eŋ

17 Gër angol and Mile na, Pol lawën ko eni yow bëlëngw bër Amara and gër Efes bën.

18 And ħatëgu këni aŋ, re ko: «Aye nang kën mondake bame liyand key yo key gë wën elod yatir ħatëgu këme gër ebar ed Asi.

19 Axwën an bamo riyeninënd ang xadëp fo, gë otes ok do gë ocëmuk od bane rinënd Bëšëwif bër bax šaland ene dixëra ok.»

20 Asëfëtan bamun sëfëtanënd bëte, asëyali bamun sëyalind ðek bend ŷap bax en nang beŋ gër ed kën barër, do gër bëciw, ŷoweŷ amun con ex na.

21 Gër Bëšëwif do gër bër ani gi ex na Bëšëwif bame reyarand eni nëngwët ola orebën ol gër ogës od Kaxanu do eno kwëta Axwën Yesu.

22 Gërëgako Angoc Amënëk aŋ ke nëŷalind me ye gër Yerusalem do ame nang ex na ine ke hix.

23 Gër angol and këme ħat yo, Angoc Amënëk aŋ afel ke felënd mëne asëra këne sërax do me toro mbaŋ.

24 Barikan wëno cëŋ end aniyand amand eŋ axe yëkaxën ex na nangëde axëbënaxik hi këme. Obal oram ol ex, me bayi ga këme rind andiyen and fana ke Axwën Yesu aŋ xali me ŋata: me deyarand Atëfëtan and oyekax or Kaxanu aŋ.

25 «Wëno er yow bame gër ed hi kën wën ðek me pemëra end Owun or Kaxanu eŋ. Barikan gërëgako anang nang këme mëne apelatar këne watërënde.

26 Mëŋ këme reyaxënënd doro: Wën ðek ang yow kën ro ako angëmëne abat exo nemi, ax gi ex na wëno ke wëkaxëd Kaxanu.

27 Bend ŷandi këŋo Kaxanu exo di beŋ ðek nangën këmun, ŷoweŷ amun con ex na.

28 Nëkonayindën ðe ogaf odewën ok, diŷayindën šenene. Gayikako Angoc Amënëk aŋ fana këŋun en gi bëxadac, nëkonayindën Amara and Kaxanu and yëc ko gë ošat or Asëñiw oŋ.

29 Anang nang këme mëne and këme fuŷëtax aŋ, bela bër xeŷëk ang oŷëlemu këŋun lil na, abi kaŷënan na amara andewën.

30 Ado gër Amara andewën dëŋ bela kë ŷana na ex deyarand benëgwëš xali enëbi nambeli bësëfan bërëmar.

31 Awa wën titinayin do en kwitand mëne elod bëniy bëtäs, hik goyat, hik gëmëd, ongwën baxe šarënd and bamun xexërand aŋ.

32 «Do gërëgako anëka këmun sebënd gër otaxan od Kaxanu. Gë eyeyan ed oyekax orexëm el, gë panga indexëm iŋ këŋun rëca en bayi ga xwëta këno eŋun yëlxën er fenan këbi ðek bër wënën këbi in.

33 Abame šala na kodfi, ba kaŋe ba banjëm band ala.

³⁴ Wën anang nang kën gë otaxan odam oko dëŋ bame riyenind me cot er bami liyaxënënd wëno gë bër enga endam in.

³⁵ Gër ga hik yo aŵasin ŵasin këmum mène mondiyeni ex en cotëraxën mëŋ kën ŷana enëbi dëcaxënënd bër gë ojaŵ këm bën. Kwitayindën eyeyan ed Axwën Yesu el ga re ko: "Onënga ir ala ar kē yëlënd in kē nēmëcand gë ir ar kēno yëlënd in."»

³⁶ Ga ñata ko Pol eyeyan el, foxi kēni bën dëk do šale kēni.

³⁷ Bën dëk bax renitand do bano wëgarand Pol gër egëla.

³⁸ Mbaŋ šamina bani ga re ko mène yatijo bano feland ewat el. Ata kwël laŋëta kēno xali gër kuluj.

21

End damana ir Pol gër Yerusalem en

¹ And šapër kēmi gë bër laŋëta babo aŋ, ye kēmi gë kuluj in šëŵ, ond gër angol and Kos oŋ. Ga xeyëk, xucax kēmi gër Rod, do ñatëx kēmi bëte gër Patara.

² Ga sëkëx kēmi kuluj ir xëñëna bax ond gër ebar ed Fenisi oŋ, fëra kēmi do kwël wëlaw këbo.

³ And hi kēmi wat-wat gë ebar ed Šipër aŋ, kuluj ir babo wëland in sebak gë ocame ok, do fabëk gand ebar ed Siri mi ŋataxën gër Tir. Fën hi bax eni pedalira olëb or wëlaw bax kuluj oŋ.

⁴ Ata sëk këmëni na bësëfan do xeyëra këbo loxo gë bën. Aŋo nangën këbi Angoc Amënëk aŋ eno pel Pol mène kërexo ye na yaŋ gër Yerusalem.

⁵ Barikan and xucax loxo ijo aŋ, fakët kēmi oñe oŋ. Laŋëta kënëbo bën dëk gë bësoxari ak do gë obaš ak xali nēcët kënëbo angol aŋ. Gër bëŋa ir angwëngw, foxix bami mi cale.

⁶ Pol ga felarëra kēmi na, fëra kēmi gër kuluj do bën kwël wäŷira kēni.

⁷ Ga kēmi ñata oñe ond gë kuluj oŋ, ye kēmi ambaď and bangol band Tir gë Pëtolemayis aŋ. Fën šëpëtax bami mi cëmar gë bëmaŷe bëŋ do wëdëx këbo gër ndëbën.

⁸ Në ecan ijo, ñat kēmi gër Sesare, xeyërax këbo bakey gër iciŵ ind Filip. Filip ijo, gër imëxwër ind ojakër ocongoki od gër Amara and Yerusalem hi baxo. Bëte afemëra ar Atëfëtan and Yesu hi baxo.

⁹ Odënaŵ obeja onax šot babi do bën bax yeyandërand ang bëlaŵënel bësoxari fo.

¹⁰ Ga xeyëra këbo bakey bandanjëm, ñatëgu ko na alaŵënel ar Kaxanu, ar bano wäcënd Agabus ga xaniw ko gër ebar ed Yude.

11 Wëd ko ñat enar end Pol eñ, xapaya ko mañ osapar oñ gë otaxan ok do re ko: «Baxëtin end rek Angoc Amënëk eñ, ar xwënëk enar eño ro an mondako këno xapëx Bëšëwif bën gër Yerusalem do eno dëxw gër otaxan od bër ax gi ex na Bëšëwif.»

12 Ga wël këmi eño, biyi gë bër barërëgu bax na bën, xara këmo Pol kërexo ye na yañ gër Yerusalem.

13 Pol yaka këbo: «Inëwa kën sesaxënënd do kën yëbunënd mondako yomb iram in? Wëno cëñ awelëk hi këme ene pokëra, do ado gido ene daw gër Yerusalem në end oñac or Axwën Yesu eñ.»

14 Ga wata këmi mëne ax bo ex na mo kor gër eño, seb këmi eyeyan el do mi cësinaxën in re këmi: «Awa dilexo Axwën an er ýandi këño in.»

15 Ga xeyëra këbo bëte na, xëñënara këmi do kwël ye këmi yañ gër Yerusalem.

16 Ata bësëfan bërëmar bër sëfërëgu bami elod gër Sesare bën bëteli kënebo gër ed hi bax mi ñat, gër iciw ind Mënason, ar hi bax anëka fo asëfan do xaniw baxo gër ebar ed šipër an.

End Pol gër Yerusalem eñ

17 And ñat këmi gër Yerusalem añ, bëmaýe bëñ xaca kënebo gë onënga fo.

18 Në ecan ijo, sëfër këmi gë Pol gër iciw ind Šak. Ata sëkëx kënebo fën bëte dek bëlëngw bër Amara and Yerusalem bën.

19 And šëmarëra këmi añ, Pol ýana ko këbi sëfëtanënd gë betil ak bebër ko rind Kaxanu pañ gë andiyen andexëm bën gër owar or bër ax gi ex na Bëšëwif.

20 Bën ga këno baxët, këno šëkwand Kaxanu. Ata re këni: «Awël nde abaýe, Bëšëwif bën owëli owëli exëni bërëwak end Yesu bën do bën dek momal këbi balënd end acariya and Moyis eñ.

21 Xarak, awëlati wëlati këmi mëne wëj këbi sëyalind dek Bëšëwif bër lëgërak gër owar or bër ax gi ex na Bëšëwif bën, eni teb etëf ed acariya and Moyis el, gë ekac ed obaš orebën el do gë etëf ed bënd rëpëk el.

22 Mondake ex mo ndi gayikako aye këni nangëra mëne wëj yowëk?

23 Mëñ ex, afo ey ma ey di er këmi fel in. Nëkodëbi bësošan bënax bër enga endebi, abañaya bañaya këni.

24 Macëlëbi en ye en wunëtarax do cosënëlëbi enëbi cëk lir-lir ogaf ok. Ata año fo këni nangëra mëne wëj bëte asëf këy sëfënd er rek acariya in. Mondako fo këni nangëra bëte mëne er fel kënebi këy rind in ax gi ex na dal.

25 End bër ax gi ex na Bêšewif bërëwāk end Yesu eŋ çeŋ, ga re këmi eni teb eyamb ed ŷas er oŵacar or ħaš kënëbi gër olaš eŋ, gë ŷas er oŵacar or šesëk ŋašërëxe eŋ, gë eyamb ed ošat el, do gë asëk alakirand fo in.»

26 Ga xeyëk, Pol wëla këbi bësosaŋ bëjo, wunëtarax këni, do lilëx këni gër Aciw and Kaxanu. Ata felëra këbi nand fe kë xwëtëk bakey band owunëtan baŋ mëŋ këni rixën ala kala šadaxa irexëm in.

End etëra ed Pol eŋ

27 Ga kë xwët bakey banjongëbaki band owunëtan baŋ, Bêšewif bër xaniw bax gër ebar ed Asi bën wat këno Pol gër Aciw and Kaxanu. Ata ga šoŋ kënëbi dek amëxwër aŋ, sëra këno

28 do këni xeŷënd: «Bëyisërayel, marawën! Nëkoyino wa ro ala ar këbi sëyalirand bela dek, gër ed ko ye yo, mène enëbo cus biyi Bêšewif bën. Mëŋ fo këbi sëyalirand bëte eni yepën acariya and Moyis aŋ do gë Aciw and Kaxanu aŋ. Ado lëf gër Aciw and Kaxanu lën këbi bër ani gi ex na Bêšewif do buyarën këni aciw amënëk aŋo.»

29 Yeyanaxën bani mondako in, Pol gë Tërofim Ibefes watëgu banëbi ga sëfër këni gër angol. Mëŋ yëlxën bani mène Pol alën lën këŋo ajo lëf gër Aciw and Kaxanu.

30 Ata wonjok dek angol aŋ do hërëraw këni bulunda in bebët ir ex yo. Ga sëra këno Pol na gër Aciw and Kaxanu, šonjorëra këno xali nəcët këno, do fëra këni ataŋ owët oŋ.

31 Amëd and bani šaland ang këni ri eno dawaxën ak, emun end enga end ocorođa Obërom eŋ wëlëx ko mène dek angol and Yerusalem aŋ wonjok.

32 Ataŋ bar këbi ocorođa ok gë bëlëngw bërebën bën do w̄araw këni gër ed barëregu bani Bêšewif. And watëgu kënëbi emun eŋ gë ocorođa odexëm ok aŋ, seb këni ekëm ed Pol el.

33 Ga sëka këbi emun end ocorođa eŋ, xana këŋo Pol. Fel këbi ocorođa ok eno pokëra gë ogweyele-gweyele oki. Wëka këŋo ba noŷo hi ko do ine ri ko.

34 Barikan ga bani xeyërand bër gër amëxwër bën, bërëmar eŋo, bëjo ecëxe, emun end ocorođa eŋ sëkwan ko eŋo pëni yeŷ mërëxand na. Ata re ko eno mëla endëmane fo Pol gër akëbe ang gë oxaŷ*.

35 And ħateli këno Pol gër lilaya ir akëbe aŋo aŋ, afo ga fela këno ocorođa ok gayik aŷëlën bano wëlënënd bër gër amëxwër bën.

* 21:34 21.34 Akëbe and gë oxaŷ aŋo «Antoniya» bani w̄acënd. Gër akëbe aŋo babi xeyërand ocorođa ob Rom ok and këni yow gër Yerusalem aŋ.

³⁶ Ga sēfēgu këno na bēn dēk këni xeyënd: «Ajo ar edaw̃ ex! Ajo ar edaw̃ ex!»

End eyeyan ed Pol gēr Yerusalem eḡ

³⁷ And hi bax eno mēlax lēf gēr akēbe aḡ, Pol wēka këḡo emun end ocoroḡa aḡ: «Axor nde këme xor me yeyan yēy?» Yaka këḡo: «Awēl nde wēl këy eyeyan ed Gērek el?»

³⁸ Awa Amisēra ar bār babi bēla bēxeḡax owēli onax an, ax gi ex na wēj. Ax nēka ex na ga wēla babi gēr ladawe, šoñ këbi eñēbo mereli.»

³⁹ Ata re ko Pol: «Wēno Ašēwif hi këme dē, gēr Tarēs rēw këne, angol angwēlik and gēr ebar ed Silisi aḡ. Axara xara këmi, tebēle mēni pelēra bulunda in.»

⁴⁰ Emun end ocoroḡa eḡ wā ko. Ga xwēša ko Pol yaḡ ako gēr lilaya ir akēbe and gē oxaḡ, lambaca këbi bulunda in. And šēsinarā këni aḡ, yirēk mbaḡ. Ata yeyan ko eyeyan ed arameyēḡ el:

22

¹ «Bēmaḡe do gē faba bēn, gērēgako baxētine mun yaka ga nagašan këne ako.»

² And wēl këno ga ko yeyan arameyēḡ aḡ, yirēk kaš-kaš. Ata re ko Pol:

³ Wēno Ašēwif hi këme, gēr Tarēs ir Silisi rēw këne, fēco gēr ebar ed Sisili. Barikan ro gēr Yerusalem raf këme do Gamaliyel sēyali ke me tēfēnd šenene acariya and bēxarēk bērebi aḡ. Mbaḡ baxe balēnd end Kaxanu eḡ ang kēḡun balēnd wēn dēk dorō ak.

⁴ Arixēra rixēra kēmēni xali eni cēs bēr sēfēk Cale ind Axwēn bēn. Axap bamēni xapēnd mēni mēlaxēn gēr epēra bēsošan bēn do gē bēsoxari bēn.

⁵ Ašadaxan alēngw an do gē dēk bēr ex gēr Amara and bēxarēk bēn, otede odam exēni. Bēn dēḡ yēgwēn baxe okayēta od bame wēland gēr bēmaḡe bēnd lēgēk gēr Damas. Do wēno mēḡ bame yexēnēnd mēni kapēgu bērēwāk bēn do mēni mēlaw ro gēr Yerusalem mēni kadacati gē toro iḡ.

⁶ «Ga hi këme gēr fēña do ga këme ri me ḡat gēr Damas, eñan eḡ keḡ gēr gaf, watēgu këme bērēxadēt angoben ga ḡobaw ke elod gēr orēn do xul ke.

⁷ Wēc këme bēdēcēt gēr ebar do këme wēlēnd oniḡ ga ke wēka: “Sol, Sol inēwa këye rixēraxēnēnd?”

⁸ Yaka këme: “Wēj noḡo wa hi këy Axwēn?” Yaka ke: “Wēno ex Yesu Ibēnasaret, ar këyo rixērand an.”

⁹ Bēr engā endam bēn awat wat bani angoben aḡ bari ani wēl bana oniḡ or ar baxe yeyanelind ol.

10 Ata wëka këme: “Inewã këme ri Axwën?” Yaka ke Axwën an: “Kanil ey ñat gër Damas, fën këni felëx dek er ÿapëk ey di in.”

11 Ga nemëra këme bëd-bëd në end enjaran end angoben and wat bame eñ, bër sëfër bami bën las këne monas fo xali fiateli këne gër Damas.

12 «Xarak na gër angol and Damas, asošan ar šenene paß gë acariya hi bax na do bano wãcënd Ananiyas. Bëšëwif bër gër Damas bën dek enjekax fo bani reyand endexëm eñ.

13 Mëñ xacaw baxe, re ko: “Abaÿe Sol, watëral gašëxe.” Sam ga yeyan ko mondako, wëno šiwëta këme do wat këmo.

14 Baš ko: “Kaxanu, mëñ ar yata këbi bëxarëk bërebi an, yata ki wëj bëte ey nangaxën oñandi odexëm ok, eyo wat Ar šenene an, do ey wël eyeyan el gër etëÿ edexëm dëñ.

15 Wëj sede irexëm këy hi, gër lëngw ir bela dek këy ÿana ey kwëšand ey deyaraxën er wat këy do wël këy in.

16 Do gërëgako ine këy šëninid? Kanil eni buyi! Dëxëtalex beñëñenax bendeÿ beñ and këy šale gër oñac orexëm añ.”

17 «Ga bakaw këme gër Yerusalem ro, këme šalerand gër Aciw and Kaxanu, ata lakeli këme.

18 Wat këmo Axwën an ga ke fel: “Maral ey can aÿand angol and Yerusalem añ gayik bër lëgëk ro bën ani baxët na osede orey ol.”

19 Yaka këmo: “Axwën bën dëñ aye ga nang këni wa mëne wëno amat amat bame sëfënd baciw bacaleya bañ gër ocal od bërëwak endey bën. And këmeni sëra añ, mëni këmëra do mëni përa.

20 Do and law këno Ecen, sede irey añ, wëno dëñ na bame. Ašëkwa šëkwa bamëni bër law këño bën do lëkayan bamëni banjëm bandebën bañ.”

21 Ata Axwën an fel ke: “Yel gayik caw këmi lawën, gër bër ax gi ex na Bëšëwif.”»

End Pol do gë emun end ocoroða eñ

22 Mondako baxët bano xali fiat ko gër eyeyan elo. Barikan xeÿ këni šor: «Ala arako rako an, ar edaw ex! Ax ñap ex na exo bayi ga ko liya gër ebar!»

23 Ata ga logën këbi këni xeÿ, këni šudëtand banjëm bañ do këni xaninënd yañ ebëkwërëbëkw el.

24 Emun end ocoroða eñ fel këbi odexëm eno dënëx Pol gër akëbe and gë oxaÿ do eno cewërax. Mondako bax eno nëÿali exo deya në end ine këno yobalixënënd bela bën.

25 Barikan and xap këno eno ceñaxën añ, Pol wëka këño alëngw ar ocoroða an: «Aÿap nde ÿapëk paß gë acariya

andewën aṅ eno ceŵ gë ogux ar xwën këṅo owun or Rom an, xarak ano kiti ex na pere?»

²⁶ Sam ga wël ko eyeyan elo, alëngw ar ocoroḍa an ye ko gër emun endebën do wëka këṅo: «Mondake këy ri? Ala ajo ar xwën këṅo owun or Rom exo ḍel!»

²⁷ Emun end ocoroḍa eṅ yow ko do re ko: «Wěj pelële fa, ar xwën këṅo owun or Rom nde hi këy?» Yaka këṅo Pol: «Iyo, ar xwën këṅo owun or Rom hi këme.»

²⁸ Re ko bëte emun end ocoroḍa eṅ: «Wëno kodî ir bon necët këme me gixën ar xwën këṅo owun or Rom?» Re ko Pol: «Do wëno mondëwëli rëwëli këne.»

²⁹ Ataṅ nacëta këni bër hi bax eṅo mëkara bën. Emun end ocoroḍa eṅ yëdara ko ga nang ko mëne Pol ar xwën këṅo owun or Rom hi ko xarak mëṅ re bax eno kap.

End Pol do gë bëxarëk bër Bëšëwif eṅ

³⁰ Në ecan ijo, ga ýandi këṅo exo nang aye në end ine këno lëxwaxënënd Bëšëwif bën, re ko eno pëtëgu Pol. Fel këbi bëšadaxan bëlëngw bën do gë Amara and bëxarëk bër Bëšëwif aṅ ḍek eni barër. Ga wëlaw këṅo Pol xwëšan këṅo mërëxand irebën.

23

¹ Pol ga faḅ këbi Amara and bëxarëk aṅ, re ko: «Bëmaýe wëno gë onden onjekax fo liya këme gër ogës od Kaxanu xali gë akey and doro aṅo.»

² Ata Ananiyas ašadaxan alëngw an, fel këbi bër hi bax ler gër Pol bën eno këm gër etëý.

³ Aṅo re ko Pol: «Wěj wa ki xëm Kaxanu, ey di këre amen and fešën këni ex! Ýëpa këy eye kiti gë acariya aṅ do këy lifënd bëte acariya aṅ ga këy rend ako ene këm.»

⁴ Bër hi bax ler gër Pol re këni: «Yama ašadaxan alëngw ar Kaxanu an nde këyo širënd?»

⁵ Yaka ko Pol: «Awa ašadaxan alëngw an nde ex. E bëmaýe ame nang bana. Akayëta and Kaxanu aṅ ga rek: “Këreyëṅo yeyanan na eñëṅenax alëngw ar bulunda irey an.”»

⁶ Ga nang ko mëne na gër Amara, Osaduseṅ gë Ofariseṅ barërëgu bax, Pol xeý ko: «Bëmaýe wëno Fariseṅ hi këme, orëw or Ofariseṅ. Në end eyar ed këme yarënd ekani ed bëšësëk el këne xitixënënd doro.»

⁷ And yeyan ko mondako aṅ, Ofariseṅ ok gë Osaduseṅ ok këni xeýërend, na šetërek Amara aṅ.

⁸ Osaduseṅ ok kë rend enimin ekani ed gër ecës ax gi ex na, meleka ax gi ex na, angoc ax gi ex na, xarak Ofariseṅ ok bën beṅo ḍek aḵa wã këni.

⁹ Ata fêtêk ongeÿer, bêsâlen bër engâ end Ofarisen bën xani këni xemëna këni këni rend: «Biyi cëŋ amena amo wateli exëna ala ajo. Bamat angoc ba meleka yeyaneli këŋo.»

¹⁰ Ga xumak ekeÿer el, emun end ocoroċa eŋ yëdara ko ga baxo yëland ašosëtëra këno šosëtëra Pol. Ata lawën këbi ocoroċa ok eno kanaw, do eno mëla gër akëbe and gë oxaÿ.

¹¹ Yatijo gëmëċ, Axwën an šanaÿaxën këŋo Pol do fel këŋo: «Kapinal! Ang reya këy endam gër Yerusalem ro ak këy reyax gër Rom.»

End eċawë ed Pol eŋ

¹² And xeyëk aŋ, Bëšëwif bën xetan këbi eno ċawë Pol. Yašar këni mëne afo eno ċawë pere eni yambëraxën, do eni cebëraxën. Angëmëne ax gi ex na mondako ebi wëcanëċ kata.

¹³ Bër xetan babi eŋo bën në bela ofëxw onax hi bani.

¹⁴ Ye këni gër bëšadaxan bëlëngw do gër bëxarëk bër Bëšëwif do re këni: «Biyi ayašar yašar këmi mëne afo mo ċawë pere Pol mi yambëraxën. Angëmëne ami de ex na mondako ebo wëcanëċ kata.

¹⁵ Awa wën Amara and bëxarëk aŋ wëlërin eno kara emun end ocoroċa eŋ eŋun mëlanëgu Pol nangëde en kaman enim endexëm eŋ ŷandi këŋun fo. Biyi bëwëlëk hi këmi mo ċawë ċamana exo ŋatëgu ro.»

¹⁶ Aÿiŵ ar Pol an wëleli këbi eŋo. Ata ye ko gër akëbe and gë oxaÿ, lilëx ko eŋo nangënëx Pol.

¹⁷ Ata Pol wac këŋo alëngw ar ocoroċa abat do re ko: «Bëteliilo tan šambenjar ijo gër emun endewën. Gë endey exo end këŋo sëfëtan.»

¹⁸ Alëngw an wëċ këŋo do bëteli këŋo gër emun. Ga ħat këni, re ko: «Pol andepëra an wac ke do xara ke mo bëteliw šambenjar ijo ro. Gë endey exo end ki sëfëtan.»

¹⁹ Ata emun eŋ las këŋo nacët ako do wëka këŋo: «Ineŵa ŷandi eye tëfëtan?»

²⁰ Yaka ko: «Yama Bëšëwif bën ga xetan këbi nde eni mëka eyëbi mëlanëgu ecan Pol gër Amara, nangëde eni kaman endexëm eŋ ŷandi këbi fo.

²¹ Këreyëbi yakad na. Bela ofëxw onax exëni bër xëñënak eno ċawë bën. Ayašar yašar këni mëne afo eno ċawë pere eni yambëraxën do eni cebëraxën. Angëmëne ax gi ex na mondako ebi wëcanëċ kata. Anëka wël këni, gërëgako wëj fo šëni këni.»

²² Ata emun end ocoroċa eŋ xëŋa këŋo šambenjar in mëne ala këreŋo pel na end nangën këŋo eŋo. Seb këŋo baka ko kwël.

End Pol gër lëngw ir Felikës enj

²³ Ata emun end ocoroda enj w̄ac kēbi bēlëngw bēxi do re ko: «Barinēbi ocoroda okeme oki, od gē opanac ok, ofēxw ocongoxi do od gē bēndoka ok, okeme oki. Kēñēnayin en ye gër Sesare and kē wēd aŋ.

²⁴ Tanayinēbi bēte opanac eno mēlaxën Pol xali eno natelixën abēngw gër Felikës, gofērēner in.»

²⁵ Ata emun enj yēgw ko kayēta mondako:

²⁶ «Wēno Kēlod Lisiyas ki yēgwēnēlind, wēj Felikës, gofērēner in! Ašēma šēma kēmi!

²⁷ Ala ar kēmi lawēnelilind ajo, Bēšēwif bēn sēra baŋo do ala w̄ la w̄ dono kido ami ŋatēgu bana aŋand wēno gē ocoroda odam ok, do racēt kēmo ga nang kēme ar xwēn kēŋo owun or Rom hi ko.

²⁸ Ga yāndi ke me nang nē end ine kēno nagašandērand, wēla kēmo gër Amara and bēxarēk bër Bēšēwif.

²⁹ Sēk kēme mēne nē end bēnd gër acariya andebēn kēno nagašandērand. Amena amo wateli ex na and yāpēk exo gixën mona w̄ ba mopokēra gē gweyele-gweyele.

³⁰ Ga nangēn kēne osit or kēni šenarand eno dāwaxën ol kēmo lawēnelilind ataŋ. Afel fel kēmēni bër kēŋo nagašandērand bēn eni yeli do eno dēxwēx gër ndey.»

³¹ Ata ocoroda ok ri kēni end fel kēbi emun endebēn enj. Wēd kēno Pol do wēla kēno gēmēd fo xali gër angol and Aŋētipatēris.

³² Nē ecan ijo, baka kēni gër akēbe ang gē oxa ȳ do seb kēnēbi bër gē opanac bēn eno mēlax Pol.

³³ And ŋat kēni gër Sesare aŋ, fēxwēn kēno kayēta in gofērēner in do re kēni: «Awa nēkodo Pol.»

³⁴ Ga fēn ko kayēta in, gofērēner in wēka kēŋo gër ebar ed fe xaniw ko. Ga nang ko ab Silisi ex, gofērēner in re ko:

³⁵ «And kēni ŋatēgu bēte bër lēxw ki aŋ fo kēmi wēkara.» Ata fel kēbi ocoroda ok eno kwētēx gër eyang ed Erod.

24

End edēxw ed Pol enj

¹ Ga xucak bakey baŋo, Ananiyas, ašadaxan alëngw an, šēla ko gër Sesare. Sēfēr kēni gē bēxarēk bër Bēšēwif bērēmar do gē ar bano wācēnd Terētilos. Andiyen and ala ajo aŋ hi bax, bandēmar enagašan, baŋo eyakan ed bela gër kiti. Ga ŋat kēni, wāc kēno Pol ebi yaka gër gofērēner.

² And wēlaw kēno aŋ, Terētilos yāna ko kēŋo lēxwēnd mondako: «Felikës, wēj gofērēner in, enēng endebē enj pa b̄ gē owun orey ol šot kēmi obetak or d̄al ol, do gē bebēr nēngwētak bebēt ir ex yo gër ebar elo ro bēn.

³ Felikës, wěj ar gapak an, biyi dek nëngan këbo end andiyen andey aņ do këmi šëkwand mbaņ.

⁴ Barikan këdi ki lëbëlëba kaš-kaš, axara xara këmi wěj ar gë onden onëngax an, eyëbo baxët.

⁵ Biyi er wat këmi in mëne ala ajo aŷëņënax ex. Gër ed ko ye yo kë fëtënd bongeyër gër dek Bëšëwif gër ed exëni yo gër ebar ro. Ata mëņ ex alëngw ar Bënasareņ an, Bëšëwif bër šapayak cale bën.

⁶ Axacëra xacëra këņo exo yepën Aciw̃ and Kaxanu aņ, biyi sëra këņo. [Er ŷandi babo mo kiti gë acariya andebi aņ].

⁷ Barikan yow ko Lisiyas, emun end ocorođa eņ, xana këņo foroše gër otaxan odebi

⁸ do re ko mëne bër këņo nagašanënd bën eni yow gër ndey ro]. Wěj dëņ axor këy xor eyo mëkara ey nangaxën dek er këmo nagašanënd biyi in.»

⁹ Do ga këni xëmëyëtara Bëšëwif bën këni rend mëne go dëņ ex endey eņo.

End Pol gër lëngw ir Felikës eņ

¹⁰ Ata gofërëner in lambaca këņo Pol exo yeyan. Re ko Pol: «Anang nang këme mëne wěj elod bëniy bëndanjëm hi këy axiti ar bela bër enëng endebi an. Awa wëno gë ekwëta këmëni yaka bër ke lëxwënd gër lëngw irey bën.

¹¹ Ang këy xor ey mëkara wěj dëņ ak, eced fo sëkëk bakey epëxw gë baki, ga këme ye yaņ gër Yerusalem mo calex Kaxanu.

¹² Ala axe tək ex na lëf gër Aciw̃ and Kaxanu; ala axe tək ex na gër baciw̃ bacaleya. Bëte ala axe tək ex na gër angol ga këmi šampëre gë ašëxen, ba ga këmëni šoñ bela na amëxwër eni meraxën.

¹³ Bër ke nagašanëndërand bëjo ani kor na eni masin mëne er këni reyand gërëgako in đal ex.

¹⁴ Areya këme reya ro gër lëngw irey: ašale këmo šalend Kaxanu ang bëxarëk bëram ak, gë cale ind këni rend bën enëgwëš ex in]. Barikan aŷa ŷa këme đe đek er ŷëgw këni gër acariya and Moyis do gër bakayëta band bëlaŷënel bër Kaxanu in.

¹⁵ Wëno bëte ayar këme yarënd ang këni yarënd bën ak mëne Kaxanu axanin këbi xani gër ecës bër šenene bën do gë bësëmbak bën.

¹⁶ Mëņ ex, wëno bëte axemëna xemëna këme me bayi laņ gë onden onjekax ex gi din end šenene eņ gër ogës od Kaxanu do gër od bela.

17 Ga ri këme bëniy bëndanjëm yerëxe gër Yerusalem, wëlan bamëni edëca bër enëng endam bën do kwël me kwëtëx oyël oram ol gër Aciw̃ and Kaxanu.

18 Ata bën sək këne aʷunëtarak lëf gër Aciw̃ and Kaxanu, bela axe keta bana, end šodë-šodë ax gi bana.

19 Barikan Bëšëwif bër xaniw bax gër ebar ed Asi hi bax na na. Bën ýap bax eni kwëša gër lëngw irey ro ene dëxw angëmëne endey xoýën këne na.

20 Ado bëjo ro dëŋ deyalexëni ngwa ba etëmbak end fe xitixën këne bëxarëk bën gër Amara andebën.

21 Angëmëne cëŋ ga xeý bame mërëxand irebën: “Në end ga w̃a këme ekani ed gër ecës exëna eŋ këne xitixënend doro gër lëngw irewën!”»

22 Felikës ga nang baxo aye end cale ind Axwën Yesu eŋ, fela këbi eni bakaw akey acëxe gër kiti. Er re baxo: «And ko yow Lisiyas, emun end ocoroða eŋ, axaman këme axaman endey endewën eŋo.»

23 Ata fel këŋo alëngw ar ocoroða an eŋo mëla Pol gër epëra bari këreŋo pokërad na bëte, ebi tebënd bërexëm bën eno dëcara.

24 Ga xeyërak, Felikës sëfërëgu këni gë Dërusil, asoxari Ašëwif ar ýër baŋo an. Lawën ko eno mëlaw Pol. Na baxët këŋo ga ko reya end ekwëta ed Yesu Kërisët eŋ.

25 Barikan ga ko yeyan end ediya ed gë or šenene eŋ, gë end ekwëýëta ed betëmbak eŋ, do mëne Kaxanu axiti këbi xiti bela bën akey amat, ata yëdara ko Felikës do re ko: «Gwac ex and doro aŋ, bakal, and ke ñatan aŋ aʷac këmi w̃ac.»

26 Ayëla baxo, yëland bëte mëne kodí këŋo yël na Pol, mëŋ baxo lawënaxënend laŋ eno mëlaw eni kanar gë mëŋ.

27 Mondako xucak bëniy bëki, Felikës ga rëfali këno owun ol bëtëgu ko Porësos Fesëtis. Do ebi din oyekax Bëšëwif bën, Felikës sëb këŋo Pol gër epëra.

25

End Pol do gë Fesëtis eŋ

1 Bakey batas ga xucak elod ga ñatëgu ko Fesëtis na gër Sesare, ye ko yaŋ gër Yerusalem.

2 Ata bëšadaxan bëlëngw bën gë bëxarëk bër Bëšëwif bën xacali këno endey end Pol eŋ. Axara xara bano

3 exo ma ebi din oyekax ga w̃ëlaw w̃ëlaw këŋo Pol gër Yerusalem. Xarak bën anëka bani xëñenand enëbi kaš bëwëla bën gër fëña eno dawaxën.

4 Fesëtis yaka këbi mëne Pol gër Sesare xwëtaya këno do mëne mëŋ gogo ko baka fën.

⁵ Re ko bête: «Awa bër gapak bër gër Amara andewën bën, tēfērēlemi do angēmēne eñējēnax exēna gër ala ajo eno dēxwēx.»

⁶ Fesētis baka ko gër Sesare, aņo keyēra bana na gër Yerusalem nēmēc bakey banjongēbata ba epēxw. Nē ecan ijo, ga yēpa ko gër aciŵ and kiti, laŵēn ko eno mēlaw Pol.

⁷ And ħateliw kēno Pol aņ, Bēšēwif bër xaniw bax gër Yerusalem bën xeta kēno do kēno nagašanērand bētēm bēndanjēm bēnd ani kor bana eno masin axiti an mēne dāl dēj kēni reyand.

⁸ Barikan ga kēbi yaka, Pol re ko: «Wēno yoweŷ ame men ex na. Ame dīf ex na acariya and Bēšēwif aņ, ame men ex na paḅ gē Aciŵ and Kaxanu aņ, do amo menan ex na Sesar.»

⁹ Fesētis ga yāndi kēņo ebi din oyekax Bēšēwif bën, wēka kēņo Pol: «Yāndi ki nde ey ye yaņ gër Yerusalem eni kitix xarak wēno me gixeli?»

¹⁰ Pol yaka kēņo: «Ga xwēša kēme ako gër aciŵ and kiti and Sesar, awa ro fo yāpēk ene kiti. Wēj dēj aye nang kēy mēne gematak amēni menan ex na Bēšēwif bën.

¹¹ Angēmēne aŵen wēn kēme, bēte angēmēne ari ri kēme amena and yāpēk ene dāŵaxēn, ame mēka ex na ene kwēyētali ecēs el. Bari angēmēne end dāl ax gi ex na gër bēnd kēne nagašanērand, gabatak ax kor na exe dēxw gër otaxan odebēn. Wēno Sesar wēka kēme exe kiti gër Rom!»

¹² Fesētis ga wēlērēgu kēni gē bela bër baņo rēcarand gër kiti bën, fel kēņo Pol: «Awa gayikako Sesar re kēy exi kiti, aye kēy ye gër lēngw irexēm.»

End Pol, gē Agēripa do gē Berenis eņ

¹³ Ga xeyērak, emun end bano ŵacēnd Agēripa eņ sēfērēgu kēni gē Berenis na gër Sesare eno cēma Fesētis.

¹⁴ Ga babi xeyērand na bandanjēm, Fesētis ga kēņo felēra Agēripa, emun eņ, endey end Pol eņ, re ko: «Felikēs ala seb kēņo na ro gër epēra kitirēxe.

¹⁵ And ye bame gër Yerusalem aņ, bēšādaxan bēlēngw bën gē bēxarēk bër Bēšēwif bën lēxw kēno gër ndam do re kēni mo nēp.

¹⁶ Ayaka yaka kēmēni mēne Bērom bën ani wata ex na enēp ed ala, xarak ala ajo abi yaka ex na pere bër kēņo lēxwēnd bën gër bēnd kēno nagašanēnd.

¹⁷ Ayow yow bani ro gër Sesare, bēte wēno amēni cac ex na, ataņ nē ecan ijo yēpa kēme gër aciŵ and kiti do re kēme eno mēlaw ala ajo.

¹⁸ Bēr kēņo lēxwēnd bën ga xani kēni yeyandēra kēni. Bari amena gamatak gër band bame yēland wēno ari ri ko ani deya ex na.

19 Er bani šampërend wayët bënd cale indebën do gë end ala ar këno wăcënd Yesu. Bën këni rend ašës šës ko, barikan Pol mën̄ ko rend mēne abëngw exo.

20 Wëno cëŋ, ga wëlandëra ke gë endey end mondako eŋo, wëka këmo Pol ba aŋandi ŷandi këŋo exo ye gër Yerusalem eno kitix.

21 Barikan Pol re ko mēne endey endexëm eŋo, emun etëm end gër Rom eŋ kē xiti. Ata fel këmëni ocorođa ok eno kwëtaya gër epëra xali mēni dawën eno mēla gër Sesar.»

22 Ata re ko Agëripa: «Wëno aŋandi ŷandi ke bēte mo baxët ala ajo.» Yaka këŋo Fesëtis: «Awa ecan, awël këyo wël.»

23 Ga xeyëk, Agëripa gë Berenis sëfërëgu këni sir-sir gë enga end bër laŋëtëgu babi eŋ: gë bemun bënd ocorođa beŋ, do gë bela bër gapak bër angol and Sesare bën, lil këni gër aciŵ and kiti. Ga lawën ko Fesëtis, wëlaw këno Pol.

24 Ata re ko Fesëtis: «Agëripa wěj emun eŋ, do wën dek ang barërëgu këne ro ak, awat këno watënd ala ajo. Bulunda ir Bëšëwif in dek lëxw këno gër ndam hik gër Yerusalem, hik ro gër Sesare. Caw ako bani xeŷënd mēne aŋo ñap ex na exo bayi ga ko liya.

25 Wëno cëŋ afëni fëni ke mēne amena and këno lawăxën ax gi ex na. Barikan ga re ko mën̄ dëŋ mēne Sesar, emun etëm end gër Rom eŋ, këŋo xiti, ŷapanaxën ke mo dawëneli.

26 Barikan er këmo ŷëgwën gë endey eŋo in, ame cot ex na. Mën̄ wëlxënëgu këmo gër ed barërëgu këne ro, adofa eyo wël Agëripa, wěj emun eŋ. And këyo wëkara aŋ, wëno ašot këme šot er këme ŷëgw in.

27 Wëno mo dawëneli andepëra ñëgwërëxe bënd lëxwaxën këno gër kiti beŋ, axe yexënan ex na.»

26

End Pol do gë Agëripa eŋ

1 Agëripa fel këŋo Pol: «Anëka sebën këmi eyeyan el, eyëbi yaka bër ki lëxwënd bën.» Ata Pol ga yën ko ataxan aŋ, ŷana ko ko rend:

2 «Agëripa, wěj emun eŋ, awa doro wëno mbaŋ nëngan ke ga këmëni yakand ako gër lëngw irey Bëšëwif bën gër dek bënd këne nagašandërand beŋ.

3 Gayikako aye nang këy bënd rëpëk gër Bëšëwif do gë bënd këni šampërend beŋ, awa axara xara këmi ey buŋa eye baxëtaxën.

⁴ «Bêšewif bën d'ek anang nang këni aniyandam an elod and hi bame šambenjar an. Anang nang këni mène šef gër bër eneng endam hi bame gër Yerusalem.

⁵ Bën elod anëka fo nang këne, do axor këni xor eni deya, ga ŷandi ŷandi këbi, mène wëno aniyand ofarisej bame liyand, bën bër ex amara and Bêšewif and kë balëkënalind enim cale indebi an.

⁶ Barikan doro wëlaw këne gër kiti në end ga ŷa këme mène anëka ħatëguk er bani yarënd bëxarëk bërebi in, er beya babi Kaxanu in.

⁷ Do bandëwëra epëxw gë baki band bulunda irebi bañ, band këno šalend Kaxanu gëmëd gë goyat bañ, ayar këni yarënd er beya baxo Kaxanu in ex űata amëd and liya këni bën an. Mëñ ex wëj emun eñ, nangël mène në end ga ŷa këme anëka ħatëguk er këni yarënd ijo in këne nagašandëraxënënd Bêšewif bën!

⁸ Ineŷa hi kën gë oñepëgënan od mène ax mënd ex na ex gi d'al mène Kaxanu axanin këbi xaninënd bëšëk bën eni bakaw gër aniyand?

⁹ «Wëno er bame yëland aŷap ŷap ke me kemëna mban me wëlëbël oŷac or Yesu Ibënasaret ol.

¹⁰ Eñjo bame rind gër Yerusalem: wëno dëñ babi sëränd bëwënenëk bëranjëm do mëni mëla gër epëra, gë or gapak or bane yëlënd bëšadaxan bëlëngw ol. Do and këni xetan enëbi d'aw an, wëno šef gër bër bax rend d'awëlenëbi bame hind.

¹¹ Ata gër d'ek baciw bacaleya band Bêšewif asoron bamëni soronënd mëni nëŷalixën eno cir Kaxanu. Ga ke xureli ekoyën ed xoyën bamëni el, xali gër bangol baniyer bamëni yenënd.»

End osede or Pol eñ

¹² «Mondako xani bame ond gër Damas oñ ga lawën këne bëšadaxan bëlëngw bën gë okayëta ir baxe yëlënd or gapak ok.

¹³ Agëripa, wëj emun eñ, and hik eñan keñ gër gaf an, gër fëña watëgu këmi, elod gër orën angoben and kë ŷegënd nëmëc eñan eñ ga ħobaw këbo wëno gër bër enga endam bën.

¹⁴ Wëcëra këmi d'ek rebe-rebe gër ebar do wël këme oniŷ ga ke yeyaneli gë eyeyan ed arameyey el: "Sol, Sol, ineŷa këye rixëraxënënd? Mama fo këy legënan ang ejel ed këno xacërand exo mëši xarak gë bëbër kesëkes këno facënd el."

¹⁵ Ata wëka këme: "Axwën, wëj noŷo wa hi këy?" Yaka ko Axwën an: "Wëno ex Yesu, ar këyo rixërand an.

¹⁶ Barikan kanil, ey kwêša gër osapar orey gayik në eño şanaŷaxën kēmi: asana sana kēmi ey gi ariyenin aram do sede iram ey tēfētāxēnēnd beber wateli kēye bēn do gē beber kēmi wāsinēf bēn.

¹⁷ Wēno ki racēt mērēxand ir Bēšēwif do gē bēr ax gi ex na Bēšēwif do kēmi lawēnēnd gēr ndebēn

¹⁸ eyēbi pēdētāxēn bangēs baŋ, eni can gēr ecamēdan, eni dīlaxēn gēr angoben; eni can gēr mbēña ind Sindan, eni dīlaxēn gēr owun or Kaxanu. Do angēmēne aŷa ŷa kēni, eni cotāxēn eteban ed beñēñenax bendebēn el do gē er fenan kēmēni bēr wēnēk paβ gē ekwēta ed xwēta kēne el.”

¹⁹ «Awa nangēl Agēripa wēj emun eñ mēne wēno ame nēp ex na me tēf er wāsin ke orēn in.

²⁰ Barikan ga ŷana kēme gēr Damas, ye kēme gēr Yerusalem, sēf kēme dek ebar ed Yude el, do ŷaw kēme gēr owar or bēr ax gi ex na Bēšēwif. Afel fel kēmēni bela bēn eni nēngwēt ola orebēn ol, eno kwēta Kaxanu do eni di beber ŷapēk eni dind bēr nēngwētēk ola orebēn bēn.

²¹ Nē end eño sērāxēn kēne Bēšēwif bēn gēr Aciw and Kaxanu, do xacēra kēbi ene daw.

²² Barikan Kaxanu nēkona ke gē oyekax orexēm ol. Mēñ bayixēn kēme abēngw xali doro do kēme reyarand gēr ed kēni barēr bela, hi kēni bērētoc, hi kēni bēr gapak, wayēt er re bani aŷatēgu kē ŷatēgu Moyis gē bēlawēnel bēr Kaxanu in.

²³ Er reya bani ijo ex mēne Afexēn an asoro bax exo toro xali eno daw do mēne mēñ kē hid aŷanar ar kē xani gēr ecēs an. Mēñ kēbi sēfētētandēra angoben and apexa aŋ Bēšēwif bēn do gē bēr ax gi ex na Bēšēwif bēn.»

²⁴ Ata Pol ga ko yeyan mondako Fesētis fērēfata ko do xeŷ ko: «Pol, wēj anēka ŷen ki! Onangēran osēm orey ol ŷenēn ki!»

²⁵ Yaka kēño Pol: «Ali, alēngw Fesētis, axe cen ex na de. Barikan eyeyan ed dal ed gē onden el kēme reyand.

²⁶ Emun eñ anang nang ko beño dek, do wēno mēñ kēme yēxwaxēnēnd me yeyan kerēt. Gayikwa afēni fēni ke mēne ŷoweŷ axo nem ex na, enimin, beño dek ax gi ex na beconēşon.

²⁷ Agēripa, wēj emun eñ, aŷa nde ŷa kēy er re kēni bēlawēnel bēr Kaxanu in? Anang nang kēme mēne aŷa ŷa kēy.»

²⁸ Ata Agēripa fel kēño Pol: «Tēkēr fo bayik eye kor me gi kēreceŋ!»

²⁹ Yaka kēño Pol: «Bayik tēkēr fo bayik mbaŋ, kido Kaxanu aŷa ŷa ko en gido ang wēno ak wēj gē dek bēr

ke baxëtënd bën xarak, anun pokërax na gë gweyele-gweyele!»

³⁰ Ata emun eñ Agëripa, gë gofërëner in Fesëtis, gë Berenis do gë dek bër yëpara bax na bën xani këni.

³¹ Ga këni wāyira këni rend: «Gër ala ajo, amena and këno lawaxën ba eno pokëraxën gë gweyele-gweyele, ax gi ex na.»

³² Agëripa fel këño Fesëtis: «Ala ajo ar etebët hi doxo kido axo de bana eño kiti Sesar.»

27

End emëla ed Pol gër Rom eñ

¹ And faÿ këni gër oŵëkw mëne mi ye gë kuluj in ond gër ebar ed Itali oñ, gë alëngw ar ocorođa od emun etëm end gër Rom eñ hi bami, do Yuliyus bano wacënd. Mëñ lawën bano ebi mëla Pol do gë bandepëra bacandaŵ.

² Kuluj ir angol and Adëramit babo wëland. Ata xasëk gër angwëngw bëña fo bëña fo, ebar ed Asi el. Ga xucak ebar elo, wëla këbo gand etiŵax. Arisëtarëk, ar gër ebar ed Masedëwan do hi baxo Atesalonik an, na baxo polo gër kuluj gë biyi.

³ Në ecan ijo, ñat këmi gër bëña ir angwëngw and gër Sidonj. Ata Yuliyus ga likina baxo paß gë Pol, seb këño exo ye gër odawo odexëm do eno yëlaraw şëlafana.

⁴ Ga fakët këmi na oñe oñ, kuluj irebi in sëfak bëña ir gand oşir or Şipër in gayik aped fed bax xocëgund bongoc boñ.

⁵ Ata ga xas këmi cangët angwëngw and jey gër owar or Silisi do gë Pañëfili añ, ñat këmi gër Mira, gër ebar ed Lisi.

⁶ Fën şotënëx babo alëngw ar enga end ocorođa an kuluj ir këbo wëla ir Alekësandëri in ond gër Itali oñ. Ata nëmbëta këbo gër kuluj ijo.

⁷ Bakey bandanjëm xas bami endëmane fo. Hat këmi gë ojaŵ fo gër angol and Kënidos. Do ga bax xocënd mbañ ekoc el sëkwan këmi mi kwëşa gër bëña. Ata xuca këmi gër angol and Këret gand bebët ir Salëmone.

⁸ Kwël gë enëÿer el fo sëfa këmi bëña in, ñataxën këmi gër ed këni wacënd «Bakegëtaya Banjekax», ler gër angol and Lase.

⁹ Bandanjëm xeyëra babo yerëxe mbañ do kwël bax ñigënënd ekas ed gë kuluj el gayik anëka xuca bax etiŵi ed gë amëd and gë ayem el. Mëñ felaxën babi Pol bër bax yerëtënd end oñe bën:

¹⁰ «Lawo bën, wëno er këme watënd mëne angëmëne kwël fakët këne oñe ond gë kuluj oñ, oñe oño ax gi na ond

gë enemi këm, do ond gë er kë nëxena këm gër oÿënga or këne wëlande, do bëte ax gi na ond gë enemi ed aniyen andefi këm.»

¹¹ Barikan Yuliyus, alëngw ar ocoroda an, xwëta ko nëmëc er re bani abërëš an do gë axwën ar kuluj in, yepan këŋo er yeyan baxo Pol in.

¹² Nëmëc eŋo, eni bayi gër bëŋa ir angwëngw aŋo na gë amëd and gë ayem aŋ, abi mëndan bana. Ata ÿëmbëta këni bela bër rek eni dëkwët anjëm and këni xawënd yaŋ gër kuluj aŋ ex kasaxën. Axacëra babi xacërand, angëmëne awënd wëndëk eni ŋat gër Fenikës, gër bëŋa ir angwëngw and gër Këret. Ga hi bax xegëtaya in ambëtëb ir acëla-eňan do gë ambataš ir acëla-eňan, fën ŷandi babi ebi kucax amëd and gë ayem aŋ.

¹³ Ingoc ind xaniw bax ambëtëb bax xocënd ata yëla këni axor këni xor eni di er fëna bani in. Neŷ këni eni cëpët dun isibax ir kë xwëšaxënënd kuluj in, do këni xasënd bëŋa fo bëŋa fo ler gër Këret.

¹⁴ Barikan gogo nde ga rëmëguk ekoc etëm ed tëb ed këni wăcënd «Ekoc ed ambataš ir apën-eňan» ga xaniwëk gand ošir.

¹⁵ Ata ekoc etëm ed tëb elo lëfërirak kuluj in xali sëkwanëk ex kas aped-fed do kwël sebaya këmi këbo wëland sam-sam.

¹⁶ Ata ga këbo ri ebo kucali gand ambëtëb and ošir osil or këni wăcënd Kahuda aŋ, bëriyeni bër gër kuluj bën gë ojaŵ xor këni ikuluj ind ecëpëtaxën iŋ.

¹⁷ Ga nëŷ këni yaŋ, wëd këni ogux ok šerixën këni jey kuluj isëm in. Do ga bani yëdand ebi capali gër Sirët, do kuluj in ex dëgwayax gër edini, fedali këni anjëm and bax xasaxënënd aŋ. Mondako bami xasënd sam-sam.

¹⁸ Ga xurik ang babo lëfëririra ekoc etëm ed tëb ak, në ecan ijo, bëriyeni bër gër kuluj bën lap këni olëb orëmar polo gër angwëngw.

¹⁹ Do yatir akey atasën, bëriyeni bëjo dëŋ lap këni oÿënga or kë xasaxënënd kuluj oŋ.

²⁰ Ata mondako ri këmi bakey bandanjëm watërëxe and goyat aŋ eňan eŋ do and gëmëd aŋ, oŵal oŋ. Ata ga këŋo bëndër ekoc etëm ed tëb el, seb këmi eyëlara ed afex këmi fex el.

²¹ Abami yambëra na elod anëka fo. Ata ga xani ko xwiriš Pol, re ko: «Kido abaxët baxët bane and re bame ene bayiye gër Këret aŋ, oÿënga or nëxenarak oŋ ax nëxena dona do or lap kën oŋ an đap dona.

²² Barikan gërëgako er këmun felënd in ene kapinaye, ala gabatak ax nemi na. Kuluj in fo këŋo noŷeli.

²³ Yama meleka ir Kaxanu ir xwën ke do këmo şalend in ga şanayaxën ke gëmëd felëra ke.

²⁴ Re ko: “Pol aňat këy ģat gër kiti ind Sesar, kërey yëdara na. Do Kaxanu wa seban këĵun wëĵ do gë đek bër bar kën kuluĵ bën.”

²⁵ Mëĵ ex, bësosaň kapinayin! Wëno axwëta xwëta këmo Kaxanu mëne ang fel ke ak kë hi.

²⁶ Biyi në bëĵa ir oşir këbo şilenix.»

²⁷ Yatir sëkëk bakey epëxw gë banax gëmëd, ekoc etëm ed tëb el në emëla babo gër angwëngw and këni wacënd Mediterane. Emëd ekarëk el, bëriyeni bër gër kuluĵ bën hik këbi nangëde ebar këmi sëkand na fo.

²⁸ Lap këni atëyixën and etiwax aň sëk këni ometër ofëxw osas gë ocongoki. Ga wëla këbo imbađ, lap këni gaşëxe atëyexën aň, sëk këni etiwi el ometër alapem gë ocongotas.

²⁹ Ata ga bani yëdand ba ekoc el aňëyën kë ģëyën kuluĵ in gër bëĵa ir gë bongay, lap këni odun onax okwëşaxën ok gand epoy ed kuluĵ do këni yarënd ex weca.

³⁰ Barikan bëriyeni bër gër kuluĵ bën aşala bani şaland eni naŵa na gër kuluĵ. Ata këni fedalind ikuluĵ itil in polo gër angwëngw ga këni ri nangëde eni kas elod na gër ecën ed kuluĵ fo ŷandi këbi eni đapaxën nacët odun okwëşaxën ok.

³¹ Ata Pol fel këbi ocorođa ok do gë alëngw arebën an: «Angëmëne bela bëĵo ani bayi ex na yo polo gër kuluĵ, wën an pex na đe.»

³² Ata ocorođa ok saw këni bađ ogux od ikuluĵ ind ecëpëtaxën ok do seb këni latik polo gër angwëngw.

³³ Damana ex wecaxën, Pol ga wac këbi bela bën đek, fel këbi eni kapina do eni yambëra. Ata re ko: «Doro sëkëk bakey epëxw gë banax elod ga kën şëninđ gë enjo eĵ.

³⁴ Mëĵ këmun felaxënënd en kapina do en yambëra. Mondako fo kën fëxaxën. Ala ax cës na, ado gë emban ematak an đapëta na.»

³⁵ Ga ģata ko eyeyan elo, wëđ ko amburu, şëkwa këĵo Kaxanu ogës od bela đek, şobëta ko do ko yambënd.

³⁶ Ata bën đek ga xapina këni, yambëra këni.

³⁷ Biyi đek er hi bami polo gër kuluĵ bela okeme oki gë ofëxw ocongoxi gë bëcongabat.

³⁸ And yambëra këni bën đek aň, ŷëfënd këni eyamb el gër men eni başëtaxën asibëtiba ir kuluĵ in.

End enoŷeli ed kuluĵ eĵ

³⁹ Ata ga wecak, nemëra këni bëriyeni bër gër kuluĵ bën xali ani kwita ex na ebar el. Wat këni moňang gër ed

ñefēsək angwəngw aŋ ebar el. Ata Ƴandi kēbi eni mēla fən kuluj in angēmēne awənd wəndək.

⁴⁰ Ata šēpēt kēni odun okwēsaxən ok, eni kasaxən polo gēr angwəngw. Fēt kēni ogux od xapaxən bani amērēšaya ok do lēkwēt kēni yaŋ anjēm akasaxən atil and gēr ləngw ir kuluj aŋ, ebo kocelixən gand bēŋa.

⁴¹ Barikan kuluj in šēši kēŋo nē amun and efini mērēxand ir bəngux beki bənd men. Aŋo rēgwayak ecən ed kuluj el. Do men oŋ ga bax xanind bomeŋ bomeŋ gē ojaŵ od mbaŋ, Ƴoyək epoy ed kuluj el xali hēbirak.

⁴² Ocorođa ok Ƴandi kēbi enēbi đaw̄ bandepēra baŋ kēdi ko naŵa amat exo kas xali exo kegēta.

⁴³ Barikan aləngw ar ocorođa an ga faƳ baxo gēr eməkw edexēm eŋo pexən Pol, šēban kēbi eni di er faƳ bani in. Fel kēbi bēr xam bax men bən eni đəngwa gēr men do eni kas xali eni kegēta gēr ebar.

⁴⁴ Bēr kē baya bən ebi kacēra eni kas bērēmar gē bangomb-gomb baŋ, bējo gē baton band šangētarak gēr kuluj baŋ. Do mondako xegēta bani bən đek bēbəngw gēr ebar.

28

End Pol gēr ošir or Malēt eŋ

¹ Ga xegēta kēmi mondako bēbəngw, nang kēmi mēne gēr ošir or gēr ed xegēta bami na, Malēt kēni wācənd.

² Bēr lēg na bən xaca kēnēbo aye fo. Ga bax sēbēnd do bax yemənd, wēla kēnēbo đek ler nē xodux or fētən bani.

³ Pol barēgu ko imok ind obeñēt exo đəxwaxən gēr xodux nangērēxe andən wədeli kēŋo na. Ata ga yəkak xodux ol, ekifoxifo el šanēgu ko gēr imok, do lara ko gēr ataxan andexēm.

⁴ And wat kēno ekifoxifo el ga lara ko gēr ataxan and Pol aŋ, bēr lēg bax na gēr ed ebani bən kēni felērənd andebən rebən: «Awa ala ajo, alaŵ ar bəla dēŋ exo, gayikako ecede fexēgu ko gēr angwəngw, kiti in aŋo teb ex na exo diya.»

⁵ Barikan Pol wērəngənja kēŋo andən aŋ bērēfēt gēr xodux do ƳoweƳ aŋo gi ex na.

⁶ Er bani šənind bəla bējo eno wat ga kēŋo bəlan ataxan aŋ, ba exo wēc kərud. Barikan ga šənira kēni xali nəkak, wat kēni mēne ƳoweƳ aŋo gi ex na. Nəngwēt kēni anjəlan aŋ do kēni rend mēne Pol angoc exo.

⁷ Ler na, iciŵ hi bax na ind xwən baxo aləngw ar gēr ošir olo do bano wācənd Pubēliyos. Mēŋ xwētaya babo ang odawo odexēm fo do lakira kēmi bakey batas gēr ndebən.

⁸ Sëm ir Pubëliyos monaki hi baxo. Ašëxw šëxw baŋo do lëk baŋo angëreli and gë ošat. Ga lil ko Pol gër ed laki baxo, šalen këŋo mokwëtan otaxan ok, ata fak ko.

⁹ Ga xucak eŋo, yowëraw këni bëshëxwëra bëshëxe bër lëg bax na gër ošir, bën bëte fakëra këni.

¹⁰ Ata mbaŋ fëb banëbo bela bën do and fakët këmi damana aŋ, fenitaran kënëbo ocëlafana od ŷap bax mi mëlali ok.

End Pol gër Rom eŋ

¹¹ Ga xucak opacaŵ otas, wëla këbo kuluŋ ir gër Alekësandëri in, ir bani wacënd «Josëkir»* in. Kuluŋ ijo na gër ošir olo xuca baŋo amëd and gë ayem aŋ.

¹² Ga fiat këmi gër bëŋa ir angwëngw, ler gër angol and Sirakis, xeyëx këbo bakey batas.

¹³ Ga xanik na kuluŋ ir babo wëland in, xasëk bëŋa fo bëŋa fo xali gër angol and Regiyo. Në ecan ijo, ekoc el ambëtëb bax xocënd, ata bakey baki fo ri bami fiataxën këmi gër angol and Pusol.

¹⁴ Fën sëkëx bamëni bëmaŷe bënd xara babo mi teyëta loxo na gër ndebën. Ata mondako xuca këmi ond gër angol and Rom oŋ.

¹⁵ Ga wëlëx këni endebi eŋ, bëmaŷe bënd gër angol aŋo bëŋ xacaw kënëbo xali gër lumo ir gër Apiyus, do xali gër ed bani wacënd «Baciŵ band bëliyer batas». Pol, sam ga wat këbi šëkwa këŋo Kaxanu do xapina ko.

End epëmëra ed Pol gër Rom eŋ

¹⁶ And fiat këmi gër Rom aŋ, wëla kënëbi bandepëra baŋ gër epëra. Barikan fel këno Pol exo dëg në ešëxen, gë šoroda ir baŋo nëkonand in.

¹⁷ Ga xucak bakey batas, Pol wac këbi bëlëngw bër Bëšëwif bën. Do and barërëgu këni aŋ, ga këbi felëra ko rend: «Bëmaŷe, wëno afëra fëra bane gër Yerusalem do lëxw këne gër otaxan od Bërom, xarak ŷoweŷ ame men ex na. Amëni menan ex na Bëšëwif bën, bëte ame yepën ex na bebër rëpën këni bëxarëk bërebi bën.

¹⁸ And wëkara këne Bërom aŋ aŷandi ŷandi babi ene tebët gayik amena and këne lawaxën ane wateli ex na.

¹⁹ Barikan Bëšëwif bën ga hëp këni ene tebët in, nëŷali këne me mëka exe kiti Sesar. Xarak, mëni bar kiti bër enëng endam gë Bërom bën, gë təkër ak axe ñandi ex na.

* **28:11 28.11** Oŵac olo gër bendacan bënd Bëgërek wëdëgu bani. Bëttox bëca bënd wëli bax mbaŋ hi baxëna bënd banëbi wacënd Casëtor gë Polikës do banëbi wacënd bëte «Ojosëkir ok».

20 Nē end endey eno xara kēmūn en yow ene watēre do mun pelēra. Ga wā kēme mēne er kēni yarēnd bulunda ir Isērayel in anēka hātēguk fokēraxēn kēne gē gweyele-gweyele ijo.»

21 Bēšēwif bēr yow bax na bēn yaka kēno: «Biyi kayēta ir xaniwēk gēr ebar ed Yude ir gē endey eno ami kana ex na. Bēte imaḡe gimatak ax yow ex na gē endey end kēbo felati, ba gē eñēḡenax end ri kēy.

22 Barikan aḡandi ḡandi kēbo mi wēl er kēy yēland wēj in gayik cale ind sēf kēy iḡo gēr ed ex yo kē fētēnd akucara.»

23 Ata fēnēta kēni akey and kēni bakaw aḡ na gēr iciw ind Pol. Ga hātēguk akey aḡo, nēmēc ḡēmb bani bēr yow bax bēn. Gēr eyeyan edexēm, Pol areya reya baxo end owun or Kaxanu eḡ. Gē acariya and Moyis aḡ do gē er ḡēgw kēni bēlaḡwēnel bēr Kaxanu in baxo šaland ebi kor eno kwēta Yesu, elod gēbēr xali genēka.

24 Bērēmar xor kēbi xali wā kēni end babi felēnd eḡ, bējo hēp kēni eni ma in.

25 Ga kēni šapēr ketērēxe nē end emat, fēco bērēwāk bēn, fēco bēr hēpēk bēn. Pol baš ko wayēt eḡo: «Dal reya baxo Angoc Amēnēk aḡ and babi felērand bēxarēk bērewēn aḡ gē etēḡ ed alawēnel Esayi el:

26 “Yel gēr bulunda ijo eyēbi pel:

Aye kēn ḡana en wēlēnd bari aḡun pēni na;

aye kēn ḡana en nēkonēnd bari ḡowēḡ an wat na.

27 Gayik oḡēkw or bulunda ijo oḡ afarēdadī farēdadīk;

Banēf baḡ šoya kēni do bangēs baḡ xēw kēni;

kēdi kēni wat gē bangēs bandebēn baḡ,

kēdi kēni wēl gē banēf bandebēn baḡ;

kēdi kēbi fēni gē oḡēkw orebēn oḡ,

do eni nēngwēta mēni pakēnaxēn.”

28 «Awa nangiḡ mēne apexa and yēlēgu kēbo Kaxanu aḡo, alawēneli lawēneliw kēbi bēr ax gi ex na Bēšēwif bēn: bēn abaxēt kēni baxēt.»

29 And hāta ko Pol eyeyan elo aḡ, Bēšēwif bēn wāḡira kēni do kēni šampērēxēnd.

30 Mondako ḡēpa baxo Pol bēniy bēki na gēr iciw ind wēd baxo luwas. Na babi xacand dek bēr bax yowēnd eno wat bēn.

31 Afem baxo femēnd end owun or Kaxanu eḡ do babi sēyalind end Axwēn Yesu Kērisēt eḡ gē anḡiḡ kēm do ala abaḡo šēban na.

Kayëta ir Bërom in Lilaya in

Akayëta aŋo, Pol yëgwën babi Okëreceŋ od gër Rom ok eni këñëanaxën ekaca edexëm el and këbi nënga aŋ. Er baxo ŝaland ebi pëni ŝenene Atëfëtan and Yesu and baxo femërand aŋ. Er yëgw ko gër akayëta aŋo in kë nangënënd mëne ekwëta ed Yesu Kërisët el kë fexënënd ax gi ex na acariya and Moyis aŋ. Awëd wëd ko amatinali and Abëraxam aŋ ebi pënixën mëne apexa and gë ekwëta aŋ ax gi ex na osëyali or mëŋ Pol fo. Bëte gayikako Kaxanu këbi fexënënd bërëwëk end Yesu Kërisët bën paß gë ekwëta el, axor këni xor eni dïyand gër angwëlëra gë edëca ed Angoc Amënëk el. Er ex gër akayëta in:

End Pol eŋ do gë osëyali orexëm eŋ: 1.1-17.

End ang ex ngwën gër ogës od Kaxanu eŋ: 1.18-3.20.

End apexa and gë ekwëta eŋ: 3.21-4.25.

End aniyand angaŝax and kë yëlënd ekwëta eŋ: 5.1-8.39.

End apexa and bulunda ir Isërayel eŋ: 1.11-36.

End ang yäpëk eđiya ed gër Amara and Yesu eŋ: 12.1-15.13.

Bepelatar bënd yëgw ko Pol eŋ: 15.14-16.27.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ariyenin ar Yesu Kërisët an, parëxanda ir wăc këŋo in. Mëŋ dëŋ yata ke me gi parëxanda irexëm do me pemërand Atëfëtan and Kaxanu aŋ.

² Atëfëtan aŋo, paß gë bëlawënel bërëxëm bën beya babo Kaxanu elod anëka fo ang rek Oñëgw Omënëk ak.

³ Gër Atëfëtan aŋo reya ko end Asëñiŵ eŋ, ar rëw këno ala gër ebar ro, gër andëwëra and Dafid, ejiŵ edexëm.

⁴ Aŝanaya ŝanayak mëne Yesu Kërisët, Axwën arebi an, Asëñiŵ ar Kaxanu dëŋ exo gayik axani xani ko gër ecës gë panga ind Angoc and oŵënëk in.

⁵ Paß gë mëŋ ŝot këmi oyekax ol do gë ofarëxanda ol, mi pemërand Atëfëtan andexëm aŋ gër benëng bënd bela dek, eni kwëtaxën oŵac orexëm ol, eni tëfaxën er re ko in.

⁶ Wën bëte ŝëf gër benëng beŋo hi kën gayikako Kaxanu yata këŋun në end Yesu Kërisët.

⁷ Wën dek bër gër angol and Rom, bër hik pëlot gër yomb ir Kaxanu Faba irebi bën, mëŋ yata këŋun en gi bëwënek do en cot oyekax ol, do gë obetak ol, paß gë Axwën Yesu Kërisët.

End okëreceŋ od gër Rom eŋ

⁸ Wën ang xwëta këno Kaxanu ak, ngwën in deŋ nangëra këni. Wëno në eŋo këmo šëkwaxënënd Kaxanu paŋ gë oŋac or Yesu Kërisët ol.

⁹ Kaxanu, mëŋ ar këmo šalend gë onden onjekax an, do këme femërand Atëfëtan and Ašëniŋ arexëm aŋ, ex sede iram ir mëne din këmun šalenënd.

¹⁰ Laŋ këme xarand, gër cale indam, me cot ašot, ga ŵa ŵa ko Kaxanu, amëd and ŷapëk mun nëngali aŋ.

¹¹ Gayikwa wëno deŋ ŷandi ke ene nangëre mun cetaxën mar banjëla band oyekax band yël ke Angoc Amënëk ban en kemaxën wën bëte gër ekwëta ed Kaxanu.

¹² Ado me dedo wa and këme ŋatëli aŋ ene bašëndëre banjëlan biyi bër bar këne gër ekwëta ed Kaxanu bën.

¹³ Bëmaŷe, aŷandi ŷandi ke en nang mëne bakëlëbëd bandanjëm fënarali këme me yeli ene nangëre. Er këme šaland eni nëmbër gër enëŋ endewën bër xwëta këŋo Kërisët bën ang ŷëmb këni gër benëŋ becëxe ak. Bari xali doro Kaxanu axe tebëli ex na pere.

¹⁴ Wëno ang ar bayir këni aŋomëx fo hi këme paŋ gë Bëgërek bën, paŋ gë bënangërarëx bën, paŋ gë bërenik bën, do gë bëfënrëx bën.

¹⁵ Ata wën bër lëgëk gër Rom bën eŋo ŷandi ke me yeli mun nangën bëte.

End panga ind Atëfëtan eŋ

¹⁶ Wëno, epemëra ed Atëfëtan aŋo ol axe cëfënënd na gayik gë aŋo ko nëcëtënd Kaxanu panga indexëm in. Ar ŵak yo këŋo fexënënd: hi ko ar enëŋ end Bëšëwif, hi ko ar enëŋ ecëxe.

¹⁷ Enimin, Atëfëtan aŋo këbo ŵasinënd mondake ri ko Kaxanu eŋi kwëtaxën bela bën bër šenene. Eŋo gë ekwëta kë ŷanand bëte gë ekwëta kë ŋatand, ang rek Oŋëgw Omënëk ak: «Ar xwëta këŋo Kaxanu an ex aŵënëk an do mondako ko šotaxën aniyand din aŋ*.»

End emenan ed Kaxanu eŋ

¹⁸ Enimin Kaxanu, elod gër orën xoŷënëgu këbi bela bën gayik ano pëbënd na, do xwënda këni osëmbak xali këni wëlëbëlënd dal irexëm in gër osëmbak.

¹⁹ Awat këni watënd bebër ŷapëk eni wat eno nangaxën Kaxanu bën gayik mëŋ deŋ këbi ŵasinënd.

²⁰ Enimin, Kaxanu ar din exo. Bari ado ga exo ar anëŋo watënde na, ola orexëm ol gë panga indexëm in kerët kë watind gër bebër ri ko gër ngwën ro.

* 1:17 1.17 Abakuk 2.4

²¹ Mëṅ ex, ala ax kor na exo yax mëne aṅo nang ex na Kaxanu. Gayikako, awatënd aye dëṅ enjaran endexëm eṅ, gë bebër ri ko bën, bela bën ano pëbënd na Kaxanu, bête ano cëkwand na. Barikan mondako wëlandëraxën këbi gër onden ondebën gë banjëlan band gë ofëcak këm, oṽëkw orebën oṅ xulëk ecamëd'an el.

²² Ado ga këni rend mëne bën areni reni këni, bëšenëk exëni, arafënara fo këni rafënarand.

²³ Anëngwët nëngwët këni enjaran end Kaxanu eṅ, mëṅ ar ax cësënd na an, ano calend na. Gër ed hi bax eno calend nëmb këni këni xëland olaş or wätinali këni gë bela xarak ala an aşës ko şësënd. Bête olaş orëmar wätinali këni gë oşël, gë oṽacar or gë osapar onax do gë oṽacar or xada-xada.

²⁴ Ata në eṅo seboxën këbi Kaxanu eni dëxwaya gër obuyaraxik do gër oṽëkw orebën ebi ŷandind oṽay gë becëfëanaxik fo.

²⁵ Anëmb nëmb këni end d'al end Kaxanu eṅ gë enëgwëş, afëb këni fëbënd do aşale këni şalend er ri ko in gër ed ebax eno calend Kaxanu gabat, mëṅ ar bëtak din ir din an. Amen!

²⁶ Në eṅo seboxën këbi bête Kaxanu eni dind becëfëanaxik bend yëla këni gër oṽëkw orebën: bësoxari bën seb këni er ŷapëk asoşan gë asoxari eni dind in, do këni rind asoxari gë asoxari er ax ñap ex na in. Ata mondako këbi wëcanënd kiti ind oṽay orebën iṅ.

²⁷ Bête bësoşan bën seb këni er ŷapëk asoşan gë asoxari eni dind in këbi ŷandirënd do këni rind asoşan gë asoşan er ax ñap ex na in.

²⁸ Gayikako abi bal ex na eno nang Kaxanu, Kaxanu seb këbi gë orenik osëmbak orebën ol eni dind becëfëanaxik.

²⁹ Ata gër onden ondebën xëñëk: osëmbak, gë oxeŷ, gë aṅana and kodî, gë njifa, gë oyakëraxi, gë edaw ed bela, gë batakëra, gë enëgwëş, gë eñac.

³⁰ Bête hi këni: bërëna, bëxapëndër, bëşus bër Kaxanu, bër xoŷët-xoŷët, bërafënan, bëŷangënanan, bëwërax, bëwëşen bër bëxarëk bërëbën, bëfënerëx,

³¹ bër ax gi ex na mokwëta, bër gë emëkw eperëk, bër gë axayënan këm.

³² Ado ga nang këni aye apela and şenene and Kaxanu and rek bër xwëndak beṅo bën bër ecës exëni, mondako dëṅ bayi ga këni wëndërand, bête kënebi şëkwënd bër këbi sëfëtëlinde bën.

2

End enëp ed bela eṅ

¹ Wëj ar hi këy yo awa ga këyëbi nöpënd ako boşandax nangël mëne xaya axi gi ex na. Gë andey këy lëxwayand ga këyëbi nöpënd ako xarak wëj dëj bëbër këni rind bën ari këy rind.

² Anang nang këne mëne bër watak mondako bën gë däl in këbi xiti Kaxanu.

³ Awa wëj ar këbi nöpënd boşandax ajo xarak bëbër këni rind bën ari këy rind, yëla këy nde aşana këyo şana Kaxanu yatir kiti?

⁴ Ba ayaf nde yaf këyo Kaxanu? Ay watënd na nde dek benjekax bend yël ki ga nënga ko xali ki bujanaxënënd? Ay nang ex na nde mëne ey nëngwëtaxën ola osëmbak orey ol ki yifaraxënënd gë onënga orexëm olo?

⁵ Gayikako awëşi këy wëşind, axey xey ki ey nëngwët emëkw edey el, asaŷ këy saŷënd oxoŷ or Kaxanu or këy fiatën yatir akey and oxoŷ, do yatir kiti ind şenene ind Kaxanu.

⁶ Ata ar ex yo er ko rind in këŋo wăşën Kaxanu:

⁷ Bër xemënak laŋ edi ed benjekax bën ga këni şaland enjaran eŋ, gë epëb el, gë aniyan and gë ecës këm aŋ, këbi yël aniyan and din aŋ.

⁸ Bari gë oxoŷ osëm këbi xiti bër sanak gë andebën dëj eni mëşenënd däl in do ebi kor osëmbak ol.

⁹ Ala ar kë wëndërand an këŋo bon kata in do gë toro itëm in: hi ko ar enëng end Bëşëwif, hi ko ar enëng ecëxe!

¹⁰ Barikan, Kaxanu ayël këŋo yël ar kë rind benjekax an, enjaran eŋ, gë or gapak ol do gë obetak ol: hi ko ar enëng end Bëşëwif, hi ko ar enëng ecëxe!

¹¹ Gayikwa epitëndër ed bela ax gi ex na gër Kaxanu.

¹² Dek bër enëng ecëxe bër kë wëndërand nangërëxe acariya bën, acariya këm këbi nöp Kaxanu and këni şësëra aŋ. Bëte dek Bëşëwif bër kë wëndërand anang aye acariya bën, gë acariya and nang këni aŋo fo këbi nöp and këni şësëra aŋ.

¹³ Bër kë rind ari dëj er rek acariya in këbi xwëtënd Kaxanu bër şenene, ax gi ex na bër kë baxëtënd abaxët fo bën.

¹⁴ Bër enëng ecëxe bën angëmëne ari këni rind gë andebën aŋo dëj er re ko Kaxanu gër acariya in, xarak elod ani wël ex na, anëka hi këni ang bër gë acariya fo.

¹⁵ Gër ola orebën kë watind mëne er rek acariya in gër owëkw orebën yëgw ko Kaxanu, onden ondebën oŋ dëj këbi xadacënd: baŋo ebi nöp, baŋo ebi yakan.

¹⁶ Ang këme rend gë Atëfëtan and këme femërand ak, eŋo kë şanaya yatir këbi xiti Kaxanu bela bën paß gë Yesu Kërisët.

End Acariya and Moyis eŋ

¹⁷ Gërëgako wěj ar rek Ašëwif hi këy an këmi rend. Re këy aŋa ŋa këy er kë rend acariya in xali këy rafënannd mëne Kaxanu xwën ki.

¹⁸ Anang nang këy oñandi odexëm ok do asëyali sëyali këni er rek acariya in xali këy xorënd ey nang enjekax end ýapëk ey dind eŋ.

¹⁹ Bëte wěj ar xwëtak mëne alas ar bëšiwëk hi këy an, aŋasin ar fëña an, ang angoben and këbi ñoband bër gër ecamëdan fo hi këy.

²⁰ Wěj ga nang këy aye dal in gayik acariya aŋ nang këy këyëbi xadacaxënënd bëfëñirëx bën, këyëbi sëyalixënënd bër ýowëy ax nang ex na bën.

²¹ Wěj ar këbi sëyalind boşandax an, ay tëyaliyand na gë andey! Wěj ar kë femërand mëne ax gi ex na mondeka an, këy rekand!

²² Këy rend ax gi ex na mo ndi orekar do këy rind orekar ol! Šus këy olaš oŋ, bari këy šonand bebër gër bangëb bën!

²³ Wěj kë rafënannd mëne Acariya aŋ nang këy, bari ayo pëb ex na Kaxanu, gayikako ari këy rind er šëban ko in!

²⁴ Wën Bëšëwif bën: në endewën këni renaraxënënd oŋac or Kaxanu ol bër benëng becëxe bën, ang rek Oñëgw Omënëk ak.

²⁵ Dal ex gër ar enëng end Bëšëwif, oxac ol er ýapëk ex angëmëne asëf ko sëfënd er rek acariya in! Bari angëmëne axo tëf ex na ata ko hi ang axacërëx fo.

²⁶ Awa angëmëne ar enëng ecëxe axacërëx an asëf ko sëfënd bapela band šenene band acariya baŋ, anëka hi ko ang Ašëwif axac xac fo.

²⁷ Axacërëx ar kë sëfënd šenene Acariya an bandixa bandexëm baŋ ki nöp wěj axacëxac an, wěj ar nangëk oñëgw od acariya ok xarak ay tëfënd na er rek in.

²⁸ Ar hik enim Ašëwif an ax gi ex na ar rëw këno gër enëng end Bëšëwif ba ar xac këno fo gër eman endexëm.

²⁹ Ar hik enim Ašëwif an, gër onden ondexëm hi ko. Bëte ar hik enim axacëxac an gër emëkw edexëm nëngwët këŋo Angoc Amënëk aŋ, bari ax gi ex na ga xac këno ang rek acariya ak. Mëŋ ex, ar hik enim Ašëwif an, Kaxanu këŋo šëkwënd, ax gi ex na bela.

3

End benjekax bend Bëšëwif eŋ

¹ Awa Bëšëwif bën, oyekax or fe wa xuca kënëbi benëng becëxe beŋ? Ineŋa ex ofëcak or oxac orebën ol?

² E, mbanj ex bebër xuca kënebi bën. Eñanar eñ, bën xwëtënan babi pere Kaxanu eyeyan edexëm el.

³ Do gayikako Bëšëwif bërëmar gë oñepëgënan exëni, oñepëgënan odebën ok ayepën nde yepënëk ekwëta ed Kaxanu el?

⁴ Adokiñ! Ado eni gi bela bën dek bënëgwëš, Kaxanu mën din ar ðal fo exo, ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Ey gixën ar šenene gë er këy yeyanënd in, do and kën šampërend gë ala añ eyo fon.»

⁵ Barikan angëmëne paß gë osëmbak orebi ol kë šanayand or šenene or Kaxanu ol, mondake këne yeyane? Kaxanu asëmbak nde exo and ko seb ex canaya oxoÿ añ? Ang këni yëlarand bela fo këme rend mondako.

⁶ Adokiñ! Kaxanu, mondake xiti dobi bela bër gër ngwën ro bën kido axo gi bana din ar šenene?

⁷ Do angëmëne gë enëgwëš endam eño dëñ kë šanayand ðal irexëm in do kë ÿañënd enjaran end Kaxanu eñ, inecëñ ke nëpaxën ang awendëran ar këño xiti fo?

⁸ Awa inewä bayik ane dende na, ang këni rend këmi sëyalind bër këbo renarand bën: «Mendërandëne ex canayaxën oyekax ol!» Ata bela bëjo, aÿap ÿap këbi kiti ind Kaxanu inç.

End mbëña ind eñëñax eñ

⁹ Awa ine këne reye? Ba biyi Bëšëwif bën nde xuca kën bene oxëbën ol bër benëng becëxe bën? Ax gi ex na gër beÿ dek. Gayikwa anëka reya këne osede or këbo nëpënd ol: biyi dek, hik Bëšëwif, hik bër benëng becëxe bën, awëña wëña këbi eñëñax eñ.

¹⁰ Gër Oñëgw Omënëk ga rek:

«Ala ar šenene ax gi ex na, ado gabatak.

¹¹ Ar këño fëñirand ax gi ex na, ar këño šaland Kaxanu ax gi ex na.

Dek nambëra këni, dek šëxwëpët këni.

¹² Ar kë rind enjekax ax gi ex na, ado gabatak.

¹³ Osëÿ orebën oñ ang ÿeg ir wafërëluñ fo ex, Odiw odebën ok njifa fo ex,

Er kë šanënd gër osëÿ orebën in ongwëc ond sañ-orang fo ex.

¹⁴ Er kë šanënd gër osëÿ orebën in owër do gë ekare ed bela fo ex.

¹⁵ Bën din bëwelëk bër efañ ed bela fo hi këni.

¹⁶ Gër ed këni xuca yo ÿeÿ dek kë nëxenand do tar fëña in këni sebëtant kata inç.

¹⁷ Aketëxeta and gë bela ani nang ex na.

¹⁸ Ado gë təkër ak ano yëdand na Kaxanu.»

¹⁹ Anang nang këne mëne ðek er kë rend Acariya in Bêšewif bën këbi fedënalind do ala ar ex yo gër ngwën ro exo wat mëne awendëran exo gër ogës od Kaxanu.

²⁰ Enimin, ala gabatak ax kor na exo gi ar šenene gër lëngw ir Kaxanu paß gë acariya aŋ gayikwa acariya aŋ dëŋ këbi nangënd bela bën mëne bëwendëran exëni.

End apexa and bela eŋ

²¹ Barikan gërëgako, Kaxanu w̄asin këbo mondake këŋo xwëtënd ala an ar šenene xarak ax gi ex na ga ko sêfënd er rek acariya in. Ado gër acariya aŋo do gër okayëta od bëlaŵënel bër Kaxanu dëŋ kë reyand eŋo.

²² Dek bër xwëta këŋo Yesu Kërisët bën këbi xwëtënd Kaxanu bër šenene.

²³ Gayikwa epitëndër ax gi ex na: bela bën ðek w̄enan këno Kaxanu, do mëŋ űawëtaxën këbi enjaran endexëm eŋ.

²⁴ Kaxanu, gë oyekax orexëm ol fo këbi xwëtënd bela bën bër šenene paß gë edacët ed ex gër Yesu Kërisët, mëŋ ar këbi racëtënd el.

²⁵ Kaxanu lawëneliw këŋo Kërisët exo gi angunëtan, ošat orexëm oŋ ex dëxët bamena band bër xwëta këŋo baŋ. Eŋo ri ko Kaxanu ebi masinaxën bela bën mëne šenene exo. Akarëk aŋ, gë beñëŋënaŋ bend bani rind bela beŋ er baxo rind nangëde axo watënd na gayik abuŋan babi buŋanënd.

²⁶ Gërëgako, gë ebuŋa ed buŋa baxo Kaxanu el šanayak or šenene orexëm ol, ga këbi w̄ënënënd bër këŋo xwëtand Yesu bën, xarak axo ðif ex na acariya aŋ.

²⁷ Awa end ko rafënaŋ ala nde exëna? Gë acariya and fe? And bandixa aŋ nde? Ali, barikan paß gë acariya and ekwëta aŋ.

²⁸ Enimin, anëka w̄a këne mëne ar xwëta këŋo an hik ar šenene an, xarak ax gi ex na ga sêf ko er kë rend acariya in.

²⁹ Kaxanu ir benëŋ ðek exo, axo gi ex na ir Bêšewif fo.

³⁰ Gayikako Kaxanu ibat fo ex, ðek bër xwëta këno Kërisët bën këbi xwët bër šenene në end ekwëta eŋ: hi këni bëxacëxac, hi këni bëxacërëx.

³¹ Awa gayikako axwëta xwëta këneŋone Kërisët do Kaxanu xwët këbo bër šenene, acariya aŋ ayep nde yepëk? Bëtëdën, mondako ako ex wa epëb ed Acariya el.

4

End amatinali and Abëraxam eŋ

¹ Awa kwitane tan end Abëraxam, axarëk ar biyi Bëšëwif eņ. Er šot baxo in ba në end oyekax orexëm nde šotaxën baxo?

² Kido Kaxanu në end benjekax bend baxo rind xwëtaxën baņo ar šenene Abëraxam, arafëna rafëna doxo. Bari Kaxanu axo watënd na beỹ bën mondako.

³ Ado enimin, ax gi ex na nde are rek Oñëgw Omënëk ok: «Abëraxam axwëta xwëta baņo Kaxanu mëne ari ko ri er beya baņo in. Ata Kaxanu xwët këņo ar šenene.»

⁴ Ax gi ex na nde ar kë riyenind an acosa ko šotënd? Er këno šosënd in er ýapëk ex, ano yëlënd na ayël fo.

⁵ Bari ar bayik ýowëỹ axo di ex na an do eņo kwëta axwëta fo Kaxanu, mëņ ar këbi yëlënd or šenene bësëmbak an, në end ekwëta edexëm elo këņo wënën Kaxanu.

⁶ Ata Dafid, onënga or ar wënën këņo Kaxanu ol xarak benjekax axo di ex na an ko ýëwënd:

⁷ «Nëngandëralebi bër seban këbi Kaxanu bamena bën, Nëngandëralebi bër rëxëtën këbi beñëņnax bën.

⁸ Nëngandëraleņo awendëran an gayikako Axwën an aņo nëp ex na!»

⁹ Do onënga olo or bëxacëxac bën fo nde ex? Bëxacërëx bën cëņ, abi nëngandërand na nde mondako fo? Ax gi ex na nde are këne rende mëne Abëraxam, ga xwëta baņo Kaxanu hixën ko ar šenene?

¹⁰ Awa nand fe hi baxo ar šenene? Ba and hi baxo axacëxac aņ nde? Adokiņ! And hi baxo axacërëx aņ.

¹¹ Eyo Abëraxam, đamana eno kac, hi baxo ar šenene ga xwëta baņo Kaxanu. Oxac olo amatinali fo bax mëne ar šenene hi ko. Ata elod yatijo hi ko axarëk ar đek bër këbi xwëtënd Kaxanu bër šenene and këno xwëta aņ ado bayik anëbi kac ex na.

¹² Abëraxam fo hik bëte axarëk ar bëxacëxac an, bër këņo sëfëtelind gër ekwëta ed Kaxanu bën and bayik ano kac bana pere aņ.

End ekwëta ed Abëraxam eņ

¹³ Kaxanu beya babi Abëraxam gë bërandëwëra an-dexëm bën mëne ayël këbi yël oxwën or ebar ol. Ga xwëta baņo Kaxanu šotaxën baxo or šenene olo, ax gi ex na ga sëf baxo acariya aņ.

¹⁴ Angëmëne bër sëfëk acariya bën fo kë šot bebër beya ko Kaxanu bën, ar këņo xwëta axwëta fo an, ayepeli këņo yepeli. Er beya ko in awo kë wo.

¹⁵ Bari ax gi ex na ako: Kaxanu, mbaņ këbi xoỹënënd bela bën gayik ani tëfënd na er rek Acariya in. Do gër ed ax gi ex na Acariya, amena ax gind na.

16 Awa paß gë ekwëta ed Kaxanu el hixënëk mondako, ex gixën oyekax, do ex ñataxën er beya baxo Kaxanu in gër dek andëwëra and Abëraxam aŋ. Mondako hik gër febër gër acariya, do gër febër ekwëta ed Abëraxam, mëŋ ar ex axarëk ar biyi dek an.

17 Enimin Kaxanu fel baŋo Abëraxam gër Oñëgw Omënëk: «Wëno yata ki ey gi axarëk ar benëng bendanjëm». Ata gër ogës od Kaxanu, mëŋ ex axarëk ar biyi dek an gayik mëŋ hi bax ar xwëta baŋo an. Awa wa baxo mëne axanin këbi xaninënd bësësëk bën dëŋ eni baka eni gi bëbëngw, do febër elod ax gi ex na bën awac fo ko wacënd ex gi.

18 Abëraxam ayar yar baxo gër ed eyar ax gi bana, do xwëta këŋo Kaxanu. Ata në eŋo hixën ko axarëk ar benëng bendanjëm ang fel baŋo Kaxanu gër Oñëgw Omënëk ak: «Mondako këni yëmb bërändëwëra andey bën[☆].»

19 And fel baŋo mondako aŋ, Abëraxam ðam hi bax eŋo tək bënuy keme. Aye nang baxo mëne ecës fo bayi baŋo. Do alindaŵ Sara, ado ga hi baxo asoxari aforoxok anëka xuca baxo gër ecot ed itox. Mondako dëŋ bayi baxo ga xwëta këŋo Kaxanu mëne ayël këbi yël er beya babi in.

20 Barikan paß gë ebeya ed beya baŋo ayël këŋo yël itošan el, oŋëpëgënan ax gi bana gë təkër ak gër emëkw ed Abëraxam, gayik axwëta xwëta baŋo Kaxanu. Ata mondako šanaya bax gër ola orexëm enjaran end Kaxanu eŋ.

21 Aye fëni baŋo mëne er ko beya Kaxanu in gë panga indexëm iŋ axor ko xor exo di.

22 Ata mëŋ yëgw këni end Abëraxam eŋ mëne gayik awa wa baxo xwëtaxën baŋo Kaxanu ar šenene.

23 Barikan, ax gi ex na mëŋ gabat kë hi ar šenene an ang yëgw këni ak: «Kaxanu xwët baŋo ar šenene.»

24 Biyi bëte gër ogës odexëm bër šenene xwët këbo ga wa këne ako mëne mëŋ dëŋ xanin këŋo gër ecës Yesu, Axwën arebi an.

25 Kaxanu, gër otaxan od bela sëb baŋo Yesu exo cës në end beñëŋëanax bendebi. Bëte, xanin këŋo gër ecës ene cotaxëne biyi bër wa këne endexëm bën or šenene ol.

5

1 Awa biyi ga xwëta këneŋone Kaxanu hixën këne bër šenene. Anëka šot këne aketëxeta aŋ gë mëŋ gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

2 Në endexëm šotaxën këne oyekax or Kaxanu ol. Ata gë oyekax olo xemëna këne xali gërëgako. Mëŋ ex, në

nëngandëraþo ga këne yarënde ako akey and këne bare gër enjaran endexëm aþ.

³ Ado ang këne soroye yo nëngandëraþo gayik anang nang këne mëne toro iþo këbo sëyalind ebuþa el.

⁴ Ga buþa këne nangaxën këne mëne axem xem këne do gë ekemënan elo këne yaraxënënde er þeya ko Kaxanu ayël këbo yël in.

⁵ Eyar ed këne yarënde el aþo yepeli na, Kaxanu, gë Angoc Amënek aþ yël këbo aþana andexëm aþ gër owëkw orebi.

⁶ Enimin, nand sitara bane na, nand þayi bane þërangoyëra and gë Kaxanu na, sës ko Kërisët në endëbi and þatan këþo aþ.

⁷ Mbaþ yëkak ewat ed ar hik aþwëlëk ar exo cës në end aþandaþ ado exo gi aþandaþ ajo ar þenene. Bamat ala exëna ar wãdox exo cës në end aþandaþ ar kë rind þenjekax bendanþëm.

⁸ Barikan, amëd and þayi bane þiyi bëwendëran aþ, aþasin wãsin këbo Kaxanu yëgwe këþo þalënd endëbi eþ ga wã ko exo cës Kërisët në endëbi.

⁹ Do gayikako në end oþat or Asëniþw xwëtaxën këbo Kaxanu gërëgako þër þenene, mondake þayik aþo pexën na yatir akey and kiti?

¹⁰ Gayikwa angëmëne and hi bane þërangoyëra and Kaxanu aþ, wëlër këne gë mëþ gë ecës ed Asëniþw el, kaþ fo këbo fexën paþ gë aniyän and Asëniþw aþ, gayikako awëlër wëlër këne gë mëþ.

¹¹ Ado nëmëc na këbo nëngandërand end Kaxanu eþ gayik në end Yesu Kërisët, Axwën areþi eþ, wëlëraxën këne gë mëþ gërëgako.

End Adam aþ do gë Yesu eþ

¹² Në end amena and ala aþat, Adam, yowaxënëguk eþëþënaþ eþ gër ngwën ro. Eþëþënaþ eþ wëlaliwëk ecës el, do ecës el lëk këþi ðek bela þën gayik ðek fo wëndëra këni.

¹³ Ata eþëþënaþ eþ xulëk ngwën iþ, þari Kaxanu aþabi xiti na bela þën xali yëlëgu këþo acariya aþ Moyis.

¹⁴ Barikan, elod amëd and wëndëra ko Adam xali nand þatëguk acariya and Moyis na, ecës el xëda babi bela þën ado þayik ano mëþen bana Kaxanu ang Adam ak. Ata Adam iþo, amatinali and ar bax yowënd an fo hi baxo.

¹⁵ Oyël or wëlawëk oyekax or Kaxanu ol ax cilar ex na gë tëkër ak gë er wëlawëk amena and Adam in. Ado ga þaþëk ecës el gër bela në end amena aþo, er wëlawëk oyekax or Kaxanu paþ gë Yesu Kërisët in xucak panga iþ.

16 Oyekax or ko yëlënd Kaxanu ol xurik ex këbën, gë amena and ala abat and nêpaxën këbi bëranjëm aŋ. Ata nê end oyekax olo këbi xwëtaxënënd Kaxanu bëranjëm bër ŝenene, ado ga yëmbëk bamena bandebën baŋ.

17 Gayikwa paß gë ala abat, gë amena and ala abat, xëñaxënëk ecës el gër ngwën. Barikan paß gë Yesu Kërisët gabat, këni ŝotaxënënd bela bën nêmc oyekax or Kaxanu ol: ayël fo këbi yëlënd benjekax beŋ do këbi xwëtënd bër ŝenene, do awun këni wunëf gër aniyan paß gë Yesu Kërisët gabat.

18 Awa Kaxanu nê end amena amat nêpaxën këbi cëk bela bën. Bëte nê end andixa and ŝenene amat këbi yël or ŝenene or kë yëlënd aniyan ol.

19 Enimin ga wëŝi ko ala abat, hixën këni bewëndëran bela bëranjëm. Bëte ga wã ko ala abat kë hixën bër ŝenene bela bëranjëm.

20 Xarak acariya aŋ er yowëk ex nêmbaxën eñëjënax eŋ gër bandixa band bela. Barikan gër ed yëmbëk eñëjënax kë yëmbërend kaß oyekax or Kaxanu ol.

21 Mondako yañëk eñëjënax eŋ xali wëña këbi bela bën gë ecës el. Bëte mondako fo yañëk oyekax or Kaxanu ol gë or ŝenene ol eni cotaxën bela bën aniyan and din aŋ paß gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

6

1 Gërëgako eyeyan nde bayik na? Ba ene kwëndaye beñëjënax nde ex nêmbëraxën oyekax or Kaxanu ol?

2 Bëtëdëŋ! Biyi bër ŝës këne nê end eñëjënax bëjo, mondake këne liyaye gë eñëjënax eŋ?

3 An nang ex na nde xobuyi or buyi kënebo ol wacayak mëne anëka bar këne gë Yesu Kërisët gër ecës edexëm?

4 Awa xobuyi olo wacayak mëne anëka wëg kënebo gë Kërisët. Ata Faba Kaxanu gë panga indexëm iŋ xanin këjo gër ecës. Do bëte gë panga iŋo fo këbo yëlënd ene diyaye aniyan angaŝax aŋ.

5 Enimin, gayikako abar bar këne ecës el gë Kërisët, abar këne bare bëte gë mëŋ gër ekani ed gër ecës.

6 Anang nang këne mëne nand fika këno Yesu na, ola osëmbak orebi ol fikali këni, ex dëxëtaxën gër aniyan andëfi eñëjënax end rëweli kënebo eŋ. Mëŋ ex, biyi ane bayiye na okadëp od eñëjënax.

7 Gayikwa ar ŝësëk an ar ŝenene hi ko, aŝapër ŝapër këni gë eñëjënax eŋ.

8 Gayikako biyi gë Kërisët bar këne gër ecës edexëm, awa kwëtanëjone mëne gë mëŋ këne liyaye bëte.

⁹ Ax gi ex na nde anang nang këne mëne Kërisët axani xani ko gër ecës do bëte din axo cës na, ecës el ax kor na eņo bëña?

¹⁰ Amat fo şës ko ex dëxëtaxën eņëņënax eņ gër ola or bela. Gërëgako gër anıyan andexëm er ñan ko Kaxanu fo ko rind.

¹¹ Ata wën bëte watayayindën ang bëshëk fo paß gë eņëņënax eņ. Bëte watayayindën ang bëbëngw bër kër rind er ñan ko Kaxanu fo gayikako gë Yesu Kërisët bar kën anıyan aņ.

¹² Awa kërex bayi na ga wëña këņun eņëņënax eņ. Këren bayi na ga sëf kën oñandi oñëņënax od eman ok.

¹³ Wal ir eman endewën gıfatak kërey yëlaya na gër eņëņënax, ang eyënga ed osëmbak fo. Barikan, yëlayayın wën dëņ gër andıyen and Kaxanu, ang bër kër liyand bër xaniwëk gër ecës fo. Do wal ir beman bendewën ir ex yo yëlıno Kaxanu gë đek beman bendewën ak ang eyënga ed or şenene fo.

¹⁴ Kaxanu gë oyekax orexëm ol lëkaya këņun, an bayi ex na ga wëña këņun acariya aņ. Mëņ ex, këren bayi na ga wëña këņun eņëņënax eņ.

End edıyenın ed er şenene eņ

¹⁵ Awa ine ngwa ex? Ba asëk awendëra fo nde hi këbo gayik paß gë oyekax ol ser këne gë Kaxanu, do ax gi ex na paß gë acariya aņ. Bëtëdëņ!

¹⁶ Anang nang kën mëne and këno sëf ala do en dınd ang ýandi këņo ak, aũa wã kën eņun bëña. Mëņ ex, gërëgako tanayın: angëmëne eņëņënax eņ sëf kën, ecës el kën şot. Do angëmëne Kaxanu sëf këno ata këņun xwët bër şenene.

¹⁷ Barikan në end oyekax or Kaxanu eņ, wën bër ebax okadëp od eņëņënax bën, aũa wã kën gë emëkw el đek, en tëf er kër rend osëyali or sebënan kënun in.

¹⁸ Ga racët këņun ako gër eņëņënax, anëka hi kën okadëp od or şenene.

¹⁹ Ga sitara kën këme xafëxafınaxënënd mondako er këme rend in. Enımin, ayëlaya yëlaya ban gë đek beman bendewën beņ gër obuyaraxik do gër eņëņënax, mëņ ban rixënënd eņëņënax eņ. Gërëgako yëlayayın gë đek beman bendewën ak, ang okadëp fo gër ema end şenene en gixën bëwënek.

²⁰ Gayikwa and hi ban okadëp od eņëņënax aņ, aban xor na en di end şenene eņ.

²¹ Do inewã ban şotënd? Ax gi ex na nde becëfënxik bend kër ñatelınd gër ecës fo şot kën?

²² Barikan gërëgako ga şan kën ako gër mbëña ind eññënax do hi kën okadëp od Kaxanu, bandixa bandewën bañ band owënek ex, do gër aniyand and din kën ñata.

²³ Acosa and ar watak edi ed beññënax añ ecës el ex. Barikan, er ko yëlënd ayël fo Kaxanu in ex, aniyand and din and pañ gë ebar ed bar kën gë Yesu Kërisët, Axwën arefi el.

7

End amatinali and eñër eñ

¹ Bëmaÿe, wën bër nangëk aye acariya hi kën. Ax gi ex na nde anang nang kën mëne ala an nand bayi ko abëngw na fo këño sëränd acariya añ?

² Ax gi ex na nde mondako ex end asoxari ar ÿër këno eñ? Acariya añ asëra këño sëränd gër eñër and ko liyand icën indexëm añ. Barikan and ko şës icën añ, axo bayind na ga sëra këño acariya añ.

³ Angëmëne eni ðaki gë asoşan aşëxe xarak icën indexëm in abëngw bayi ko, orekar ko rind. Bari and ko şës icën añ ado eni ñërërëx gë asoşan aşëxe axo dind na orekar. Amëd año anëka sebët këño acariya añ.

⁴ Ata bëmaÿe, ako fo ex endewën eñ. Nand şës ko Kërisët gër kërëwa na, wën bëte aşës şës kën eñun tebëtaxën acariya añ. Awa ga xani ko gër ecës, mëñ xwën këñun ene dixënënde benjekax bend ñan ko Kaxanu.

⁵ Gayikwa and wëña babo oñandi od eman añ, acariya añ bax şërëyëtënd betëmbak bend gër ola orebi beñ mëñ bane rixënënde bend kë wëland gër ecës beñ.

⁶ Barikan gërëgako, Kërisët aracët racët këbo gër mbëña ind acariya, ane bo ex na gër mbëña ind acariya akarëk. Gayikwa aşës şës këne pañ gë acariya and ri babo okadëp añ. Gërëgako gër owun oxaşax or Angoc Amënëk hi këne.

End andiyen and acariya eñ

⁷ Awa eyeyan nde bayik na? Eÿñënax nde ex Acariya añ? Bëtëdëñ! Pañ gë acariya añ ga nang këme wa er ex eññënax in. Enimin, ame nang dona er ex eñangen el kido ax de bana acariya añ: «Eñangen ed er xwën ala aşandax in ax ye ex na[☆].»

⁸ Ata eññënax eñ wëdëk er rek acariya in do lënan ke eñangen ed bebëranjëm el. Kido acariya ax gi bana, eññënax eñ axe bëña dona mondako.

⁹ Wëno abëngw ebame, and bayik acariya ax gi bana añ. Barikan, and ñatëguk apela añ, eññënax eñ liyak.

☆ 7:7 7.7 Acariyakinëm 5.21

10 Amëd aņo șes këme wëno. Ata apela and hi bax exe mëlânëgu aniyan aņ wëlânëgu ke ecës el.

11 Ata amëd aņo wëlak eñëñenax eņ, wëdëk apela aņ, yifa ke do lën ke gër ecës.

12 Acariya aņ ewënëk ex, apela aņ bête ewënëk ex, er șenene ex, do eyekax ex.

13 Awa do eyekax in nde wëlânëgu ke ecës el? Bëtëdëñ! Eñëñenax eņ wa lawë ke gë er yek in. Mondako șanayak mène enimin eñëñenax eņ er ax ye ex na ex ga wëdëk apela aņ lawaxën ke.

End gër ola or ala eņ

14 Enimin, anang nang këme mène acariya er Angoc and Kaxanu ex. Barikan gë ola oram ol, ala fo hi këme, ar fanayak gër eñëñenax.

15 Enimin, er këme rind in ame nangënd na. Er șus këme in këme rind, do këme sëkwanënd er ýandi ke in.

16 Angëmëne axe ñandi ex na me di beber këme rind bën, në ecanaya ex awa wa këme mène acariya aņ eyekax ex.

17 Eñëñenax end șota ke eņ kë rind eņo, bari ax gi ex na wëno.

18 Anang nang këme mène enjekax eņ ax gi ex na gër ndam, mène ngëñ gër eman endam. Gayikwa axor ex exe ñandind me di enjekax eņ, bari ame korënd na enjekax eņo.

19 Eñëñenax end șus këme eņ këme rind do enjekax end ke ýandind me di eņ ame dind na.

20 Angëmëne me dind end șus këme eņ, eñëñenax end șota ke eņ kë rind, bari ax gi ex na wëno.

21 Awa wëno acariya aņo wat këme: nand ke ýandi yo me di enjekax na, eñëñenax eņ ke wëdind.

22 Aye ke nenganënd gëf gër yomb iram end Acariya and Kaxanu eņ.

23 Barikan, acariya acëxe sëra ke na do ke wërelind gër onden ondam xali ke lënanënd eñëñenax eņ.

24 Dek xata ke wëno! Noņo wa kë racët eman endam end ke wëland gër ecës eņo?

25 Cëkwanëñone Kaxanu pab gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an! Awa mondako dëñ hi këme gër onden ondam xadëp ir acariya and Kaxanu, barikan gë eman endam eņ hi këme xadëp ir acariya and eñëñenax.

8

End ediya ed gë Angoc and Kaxanu eņ

1 Awa gëregako, bër bar këni gë Yesu Kërisët bën kiti abi bayi ex na.

² Enimin, and këni bar ala gë Yesu Kërisët aŋ, Angoc Amënëk and këŋo yëlënd aniyān aŋ kē nēmband ex gi acariya andexēm aŋ. Wëno acariya aŋo racët ke, abayi ex na ga wëña ke eñëŋenax eŋ do gë ecës el.

³ Eŋo acariya aŋ ax kor bana ex di gayik bëla bën asitara sitara këni gër ola orebën. Barikan Kaxanu axor xor ko exo di eŋo: lawëneliw këŋo Asëñiw, gë eman end wëndërek gë end bëwendëran ebi dacëtaxën gër eñëŋenax. Mondako xiti ko eñëŋenax end šota babi bëla eŋ.

⁴ Mondako ri ko Kaxanu ene cotaxëne gër ola orebi or šenene or paŋ gë acariya ol biyi bër këne liyande ang këbo xadacënd Angoc Amënëk ak, xarak ax gi ex na ang këŋo ŷandind eman ak.

⁵ Enimin, bër kē rind ang këbi ŷandind ak fo bën, oñandi od eman ok këni rind. Barikan bër wāk ebi kadac Angoc Amënëk bën bend šenene këni rind.

⁶ Ar xwëndak end oñandi od eman an, gër xodux ko yend. Barikan ar wāk eŋo kadac Angoc Amënëk an, gër aniyān and obetak ko yend.

⁷ Eyo, Kaxanu mbaŋ këbi šusënd bër xwëndak end oñandi od eman bën. Ani tēfënd na acariya and Kaxanu aŋ. Bëte ado ebi ñandido eni tēf in, ola orebën ol dëŋ kē sēkwan.

⁸ Do bër wëña këbi oñandi od eman bën ani korënd na eni di er ñan ko Kaxanu in.

⁹ Barikan wën an bayi ex na ga šota këŋun oñandi od eman ok, Angoc and Kaxanu aŋ këŋun xadacënd angëmëne enimin gër ola orewën lëg ko. Ar bayik aŋo cot ex na Angoc and Kërisët an axo gi ex na arexëm.

¹⁰ Angëmëne Kërisët alëg lëg ko gër ola orewën gayik bër šenene hi kën, Angoc Amënëk aŋ ayël këŋun yël aniyān aŋ ado ex cës eman endewën eŋ.

¹¹ Kaxanu xanin këŋo Yesu Kërisët gër ecës. Angëmëne Angoc andexēm aŋ alëg lëgëk gër ola orewën, Kaxanu, mëŋ ar xanin këŋo Kërisët gër ecës an, aliyan ko liyan beman bendewën bend kē šëš beŋo, gë Angoc Amënëk and lëgëk gër ola orewën aŋ.

¹² Bëmaŷe, ang bër gë aňomëx fo hi këne, bari ax gi ex na de eman eŋ do gë oñandi odexëm ok ŷomëxa kënëbene. Mëŋ ex kërene bayiye ex na ga këne liyande ang këbo ŷandind ak.

¹³ Angëmëne wën aliya kën liyand ang ex oñandi od eman ak, anemi kën nemi. Barikan, angëmëne gë panga ind Angoc Amënëk in kën lawënd bamërëwëra bañëŋenax bandewën baŋ, ašot kën šot aniyān and din ir din aŋ.

14 Enimin, dek bërëwāk oxadac or Angoc Amënëk bën, obaş or Kaxanu hi kēni.

15 Kaxanu aŋo ñandi ex na en gi ang oxadëp fo do eno yëdand. Barikan gë Angoc Amënëk yata kējun en gi obaş orexëm. Angoc aŋo nangën kēbo mēne aŋap ŷapëk enëŋo macënde Kaxanu: Aba! (Faba!)

16 Angoc Amënëk aŋ dëŋ hik sede irebën in do kēbo felënd gër onden ondefi mēne obaş or Kaxanu hi kēne.

17 Do angëmēne obaş or Kaxanu hi kēne, axwën xwēne kēne biyi bēte er xwën ko in, gwër fo gë Kërisët. Barikan afo ene yëxwe gër ga yëkak yo toro indexëm in mēŋ kēne šotaxēne enjaran endexëm end kēŋo yël Kaxanu eŋ.

End obetak or ecan ecan eŋ

18 Wëno aye fëni ke mēne gër ga kēne soroye yo gër aniyan and gërëgako, toro ino ax cilar ex na gë enjaran end fenin kēbo Kaxanu eŋ.

19 Ngwën ind ri ko Kaxanu in dëk nēkan kēŋo ex ŋatëgu amëd and kē šanaya ola or yël kēbi Kaxanu obaş orexëm ol.

20 Enimin, er gë ofëcak kēm in wëñak ngwën ind nēcëtëgu ko Kaxanu in, xarak ax gi ex na dë ga ŷandi baŋo hixënëk mondako. Nē end ar lēnan kēŋo eñëŋenax an hixënëk mondako. Barikan eyar ed kēne yare exëna.

21 Ngwën in ašëni šënik gë onënga fo amëd and kēŋo racët Kaxanu gër oxadëp or beñëŋenax aŋ. Amëd aŋo kē bakaw enjaran eŋ, do gë oxwën or obaş or Kaxanu ol gër ebar ro.

22 Anang nang kēne mēne ngwën in dëk nē eŋwëcar ex, nē etoro ex ang asoxari ar orëw fo.

23 Bēte biyi bër ŷana kēbo Kaxanu monjël Angoc Amënëk bën aŷëcar kēne wëcar nde gër ojomb odebi. Ašëni šëni kēne exo ŋata Kaxanu eyata ed yata kēbo el do gë apexa and eman endebi aŋ.

24 Gayikwa gë eyar ed šot kēne el fexaxën kēne. Xarak ga wat kēne watënde er bane yarënde in, ax bo ex na eyar: er kēne watënde in ayar nde kēne yare bēte?

25 Barikan angëmēne ayar kēne yarënde er bayik ane watënde na in, ašëni kēne šëninde gë ekemënan.

26 Bēte Angoc Amënëk aŋ fo kēbo rëcand gër ositara orebi. Gayikwa ane nangënd ex na er ŷapëk ene karande and kēne šalerand aŋ. And kēbo xaranënd aŋ aŷëcar ko wëcarënd do ala ax kor na eŋo tëfëteli.

27 Do Kaxanu mēŋ ar kē watënd er ex gër owëkw in, aye ko nangënd er ex gër anjëlän and Angoc in. Ang kēŋo ŷandi ak kēbi xaranënd bërëwāk end Kaxanu bën.

28 Anang nang këne mène er këbi hi yo gër aniyän andebën bër ñan këjo Kaxanu bën, bër yata këbi ang fëna baxo ak bën, enjekax endebën ex.

29 Gayikwa bër yata këbi ang fëna baxo ak bën, eni mëndëraxën gë Asëñiŵ yata këbi. Do Asëñiŵ ar Kaxanu ajo mondako ko hi ikarëk in gër ekun ed gë bëmaÿe bëndanjëm.

30 Bër yata këbi elod anëka bën aŵac ŵac këbi; anëngwët nëngwët këbi eni gixën bër űenene. Bëte bër nëngwët këbi eni gi bër űenene bën yël këbi enjaran endexëm eñ.

End aņana and Kaxanu eñ

31 Ine këne baše? Angëmëne gë Kaxanu bar këne noÿo kë hi arangoÿëra andebi an?

32 Asëñiŵ dëñ seb këjo űës ko në endebi, aņo bešeli ex na toro in. Ax gi ex na nde gë oyekax orexëm ol ðek këbo yëlëra gë Asëñiŵ ak?

33 Noÿo këbo nagašandëra biyi bër yata këbo Kaxanu bën? Gabatak! Bër űenene hi këne gër ogës odexëm.

34 Noÿo këbo nëp? Gabatak! Në endebi űës ko Yesu Kërisët. Bëte nëmëc na, xaniw ko gër ecës do ÿëpa ko gër liŵ ir Kaxanu yañ gër orën. Fën këbo xaranëxënd!

35 Noÿo këbo šapërelì gë Afexën an ga ñan këbo ako? Toro in nde, ba anjiÿ aņ nde? Edixëra ed kënebo rixërand el nde, ba enjo eñ nde? Oxaÿën ol nde, ba ecës el nde? Ba ecës ed mopodëtën gaf el nde?

36 Ba ñata nde kë ñata Oñëgw Omënëk od rek: «Ga ŵa këmi endey eñ këbo fecexënënd ecës el key yo key Ang opeÿ od eņaş fo kënebo lasërand*.»

37 Barikan gër beņo ðek, biyi axor xor këne. Ŷoweÿ abo kor na ebo capërelì gë aņana and Kërisët aņ.

38 Wëno mopëni fëni ke mène ÿoweÿ ax kor na ebo capërelì gë aņana and ñan këbo aņ: ax gi ex na ecës el, ax gi ex na aniyän aņ, ax gi ex na omeleka ok, ax gi ex na bangoc band wunëk baņ; ax gi ex na bend doro, ax gi ex na bend ecan,

39 ax gi ex na bebër fangak yañ gër orën, ax gi ex na bebër fangak gëđ gër ebar. Er nęcëtëgu ko Kaxanu mëñ dëñ in ax kor na ebo capërelì gë aņana andexëm aņ, ax kor na ebo capërelì gë aņana and ŵasinën këbo pađ gë ebar ed bar këne gë Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

9

End bulunda ir Kaxanu eñ

¹ Wëno ar ßar këmi gër Kërisët hi këme do ðal in këmun felënd, ame nëgwëšënd na. Ga ke xadacënd Angoc Amënëk aŋ këme nangaxënënd bëte gër onden ondam mëne ðal ex.

² Mbaŋ wëlandëra ke do laŋ ke yambënënd gër emëkw edam.

³ Gayikwa aŋandi ŷandi doxe me gi wëno dëŋ ar wë ke, ar šapër këni gë Kërisët, në end bëmaŷe bëndam, end bela bër nëng iram eŋ.

⁴ Bën ex Bëyisërayel bën, bën yata këbi Kaxanu eni gi obaš orexëm do eni kwën enjaran endexëm eŋ, gë ßanëkëra baŋ, gë acariya aŋ, gë cale iŋ, do gë bebër beya këbi Kaxanu bela bën.

⁵ Bën ex obaš or bëxarëk bër Isërayel bër yata babi Kaxanu ol. Gër enëng endebën rëw këno Kërisët ala, xarak Kaxanu ir wunëk gër beŷ ðek exo. Cëkwënëŋone din ir din. Amen!

⁶ Gayikako Bëšëwif bëranjëm ani pex ex na ax gi ex na gayik Kaxanu axo di ex na er beya baxo in, ax gi ex na ðe ðek obaš or Jakob ol hik enim enëng end Isërayel.

⁷ Ax gi ex na ðek bër ex gër andëwëra and Abëraxam bën hik obaš orexëm. Ax gi ex na nde Kaxanu fel baŋo Abëraxam: «Bër andëwëra and Isak bën fo hik bërandëwëra andey bën.»

⁸ Gër eyeyan elo këne watënde mëne ax gi ex na bër ex obaš orexëm bën fo hik obaš or andëwëra and beya bano Abëraxam ol.

⁹ Enimin Kaxanu beya baŋo Abëraxam mondako: «Awa šana nand këme bakaw gë doro go na, alindax Sara anëka ki rëwën lëmëta*.»

¹⁰ Do mondako fo bax end bëša eŋ, oðëmëta oki od rëw kënebi Rebeka do gë Isak, axarëk arebi ok.

¹¹ Damana ebi dëw Rebeka do eni di enjekax ba eñëŋenax Kaxanu yata baŋo abat, ang fëna baxo mëŋ dëŋ ak. Iyo ala ar këŋo yata Kaxanu an aŋo yatand na në end ga ri ko bandixa bandexëm.

¹² Kaxanu afel fel baŋo Rebeka: «Lëmëta ixarëk in kë hi xadëp ir ißeja in.»

¹³ Ang rek oñëgw omënëk ak:

«Wëno ñan këŋo Jakob, do šus këmo Esawu*.»

End yata ed benëng becëxe eŋ

¹⁴ Do gër endey eŋo, ine këne reye? Osëmbak nde ex na gër Kaxanu? Bëtëdëŋ!

15 Ga felaxën baño wa Moyis: «Wëno end ar ýandi ke exe kaýënan enj ke xaýënanënd, gër ar ýandi ke me nënga an këme nëngand*.»

16 Awa mëj ex, Kaxanu gabat këjo yatand ar këjo xaýënan an, ax gi ex na ðe ba ga ýandi këjo ala ajo, ax gi ex na ga xemëna ko.

17 Oñëgw Omënëk ok rek mëne Kaxanu fel baño Farawoñ: «Wëno yata ki ey mun mëj këme nēcëtaxën gër aniyandey panga indam inj eni nangëraxën bela bën, ebar el ðek, oʋac oram ol*.»

18 Kaxanu axaýënan këjo axaýënan ar ýandi këjo eno masin axaýënan irexëm an këjo wăsinënd axaýënan in, do ar këjo ýandi eno kemën gaf an këjo xemënënd.

19 Axor ex eye mëka: «Inecëñ këbo fedënalixënënd Kaxanu? Enimin, ala ax kor na exo nǰep er këjo ýandi Kaxanu exo di in?»

20 Do wëj noýo wa hi këy xali kën šampërend gë Kaxanu? «Er ko bayënd abay in aʋëka nde këjo wëkand ar këjo bayënd an: “Ineʋa rixën këye mondako*.”

21 Abay an axo kor ex na nde exo dind ang këjo ýandind gë omak ond nega ko oñ?»

22 Kaxanu aʋasin wăsin këbi ebuña etëm edexëm el bela bër ýap bax ebi wëcan oxoý orexëm do gë panga indexëm xali eni nemi bën.

23 Aýandi ýandi baño ex canaya mondako ang rafëk enjarandexëm ak gër bër xëñëna baxo ebi masin axaýënan irexëm in, bër xëñëna baxo ebi yël enjarandexëm enj elod gër ýanar bën.

24 Ata biyi ex bër yata këbo Kaxanu bën mar gër ir Bëšëwif, mar gër bër ax gi ex na Bëšëwif.

25 Enjo ýëgwaxën ko Ose:
«Bër ax gi bana bulunda iram bën,
këmëni wăcëd bulunda iram.
Bër amëni nǰan bana bën,
añan këmëni ñanëd*.»

26 Gër ed baxo rend Kaxanu bela:
«Wën an gi ex na bëram
kënëbi ýana enëbi macënd obaš or Kaxanu.
Wëno Axwën ar aniyand an*.»

27 Alawënel Esayi are re baxo end bulunda ir Isërayel enj:
«Ado bulunda ir Isërayel in eni ñëmb yo ang oýiñi fo,
bëfëñëpëne kë fex.

28 Gayikwa, Axwën Kaxanu ðek ko ñata eyeyan edexëm el gër ebar ro, do aýand ko ri*.»

* 9:15 9.15 Andocane 33.19
29.16 * 9:25 9.25 Ose 2.25

* 9:17 9.17 Andocane 9.16
* 9:26 9.26 Ose 2.1-3

* 9:20 9.20 Esayi
* 9:28 9.28 Esayi 10.22

²⁹ Bëte are re baxo Esayi gana-gana fo:
«Kido Axwën Ar bengä bend gër orën an
axo pit bana andëwëra amat gër bulunda ir Isërayel
ala ax bayi dona ang gër bangol band Sodom gë Gomor
ak[☆].»

End apexa and Isërayel eŋ

³⁰ Awa ine bayik? Bër ax gi ex na Bëšëwif bën, bër abax
šala na eni gi bër šenene bën, ri këbi Kaxanu bër šenene
ga xwëta këno Yesu Kërisët.

³¹ Xarak Bëšëwif bër bax šaland eni gi bër šenene paß gë
acariya bën asëkwan sëkwan këni eni tëf er rek acariya in.

³² Ineŋa sëkwanaxën këni? Gayik gë ojaŋ odebën ok
bani šaland eni gi bër šenene, kwëtarëxe Kërisët. Men
fokëraxën këni ekaŋ ed këbi fokërend bela el.

³³ Ang yëgw ko Esayi ak:

«Ekaŋ xwët këme na gër Siyoŋ, ed këni fokërend bela el.
Ekaŋ elo këbi rebënd.

Barikan, ar kë ŋa endexëm an din aŋo cena na.»

10

¹ Bëmaŋe er yandi ke gër emëkw edam do këmo xarand
Kaxanu in, Bëšëwif bën eni pex.

² Wëno ar nang këbi aye kë reyand mëne mbaŋ këno
balëkënalind Kaxanu, bari yoweŋ abi pëni ex na endexëm
eŋ.

³ Bën gë andebën këni šaland or šenene ol, ani nang gi
ex na ba mondake ko rind Kaxanu eni gixën bela bën bër
šenene gër ogës odexëm. Mondako ñaca këni fëña irebën
in ga seb këni ir Kaxanu in.

⁴ Gayikwa Kërisët fo xorëk exo di ðek er rek acariya and
Moyis in. Mëŋ ex ar kë ŋa yo endexëm an, exo gi ar šenene.

End apexa and gër Kërisët eŋ

⁵ Enimin, Moyis aŋëgw yëgw ko end or šenene or paß gë
acariya eŋ: «Ar kë sëf ðek er rek acariya in kë liya.»

⁶ Baxët in ang ko yëyanënd end or šenene or paß gë
ekwëta el: «Kërey de na gër emëkw edey, noŋo wa kë ye
yaŋ gër orën?» Eŋo, epedaliw ed Kërisët ex.

⁷ Bëte kërey de na: «Noŋo kë šëla gër wur ir gëd?» Eŋo
enëcëtëgu ed Kërisët gër wur bëšësëk ex.

⁸ Baxët in bëte er re ko Moyis in: «Eyëyan el gër ndey ex,
gër etëŋ edey do gër emëkw edey.» Ata eyëyan elo ex ed
ekwëta ed këmi femërand el.

⁹ Enimin, angëmëne, gë etëŋ edey el dëŋ, këy reyand
mëne Yesu ex Axwën an, do angëmëne gë emëkw edey el,

axwëta xwëta këy mëne Kaxanu axanin xanin këno gër ecës, afex këy fex.

¹⁰ Gayikwa and ko w̃a ala gër emëkw aŋ ko hind ar ŝenene gër ogës od Kaxanu, and ko reya gë etëy edexëm aŋ ko fexënd.

¹¹ Oñëgw Omënëk ok are rek: «Ar këno xwëta yo Kaxanu, aŋo yepeli na.»

¹² Gër Kërisët epitëndër ax gi ex na: Ašëwif an do gë ar ax gi ex na Ašëwif an arabat hi këni. Biyi dek Axwën abat xwën këbo, mëŋ anënga nënga ko gër dek bër këno xëland bën.

¹³ Gayikwa ar kë xëla yo oŵac Axwën ol, afex ko fex.

¹⁴ Mondake cëŋ këno xëla ar ano kwëta ex na an? Do mondake këno xwëta wëlërëxe pere endexëm eŋ? Do mondake këni wël endexëm eŋ bëfemëra këm?

¹⁵ Do mondake kënebi ŝot bëfemëra angëmëne ala abi dawën ex na? Ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Bon yek ewat ed bër kë yowënd gë eyeyan ejekax el.»

¹⁶ Ax gi ex na dek fo w̃a këni Atëfëtan aŋ. Gër endey eŋo are re ko Alawënel Esayi: «Axwën, noyo wa w̃ak end femëra këmi eŋ?»

¹⁷ Awa ekwëta el, gër eyeyan ed këne wëlënde kë xaniwënd do eyeyan elo ed Kërisët ex.

¹⁸ Barikan me mëka: Bëšëwif bën ani wël ex na nde? Aye wël këni, Oñëgw Omënëk ok ga rek[☆]:

«Dek ebar el wëlik oniŵ orebën ol do eyeyan edebën el, xali gër lëgëra bela.»

¹⁹ Me mëka bëte: Bulunda ir Isërayel in, afëni dëŋ nde fëni këbi er wël këni in? Moyis ex ayanar ar yëgwëk:

Ayakëraxi këŋun yakëraxi në end enëŋ end këmun šëxwëndër eŋ.

«Axoÿënaya këni xoÿënaya në end bër bayik ane nang bana.

²⁰ Do Esayi ayëxw yëxw ko exo deya:

Gër bër abaxe ŝala na ŝanaya këme, gër bër abax wëkara na endam w̃asinaya këme[☆].»

²¹ Barikan end Bëyisërayel eŋ, re ko:

«Laŋ këmëni lambacand bulunda in bulunda iwëšik do ir xorëk ecampëre in[☆].»

11

End Bëyisërayel eŋ

¹ Awa aŵëka këme wëkand: Kaxanu aŷaŷëta nde ŷaŷëta këbi bulunda irexëm in? Adokiŋ! Wëno bëte Ayisërayel hi këme! ar andëwëra and Abëraxam, gër ekun ed Beŷëŷame.

² Bër yata këbi elod gër ŷanar bën abi ŷaŷëta ex na. An nang ex na nde Oñëgw Omënëk od rek mëne alawënel Eli arendëra rendëra baxo end Bëyisërayel eŋ gër Kaxanu?

³ Are baxo rend: «Axwën, bangëb bandey baŋ yëlëtëra këni, bëlaŵënel bërey bën law kënëbi. Wëno gabat bayik do këni ŷaland ene daw wëno bëte*.»

⁴ Er yaka baŋo: «Ay nang ex na nde bësoŷan owëli ocongoki lëkaya këmëni bër elod ani poxi ex na gër edaŷ ed këni wacënd Bahal?»

⁵ Andamat gërëgako, afeni feni mar Bëyisërayel gë oyekax orexëm ol.

⁶ Ax gi ex na ba ri këni ŷey yataxën këbi. Kido ako hi bax, oyekax or Kaxanu ol ax gido na oyekax.

⁷ Ine këme re bëte? Er këni ŷaland Bëyisërayel in, ani cot ex na. Barikan bër yata këbi Kaxanu bën ŷotëk; bëŷëxen bën xemën këni ogaf ok.

⁸ Eno rek Oñëgw Omënëk ok*:
«Kaxanu fëdëk onden ondebën oŋ,
bangës bandebën baŋ ax watënd na
banëf bandebën baŋ ax wëlënd na xali doro.»

⁹ Men rexën baxo Dafid:
«Ñambëran ind sëf këni inŋ
gilex amene gilex ebën
ed këbi sëra ebi kitixën Kaxanu.

¹⁰ Kulëlebi ecamëdan el eni nemëraxën
do dëngwënëlebi or laŋ*.»

¹¹ Awa aŵëka këme wëkand: Ba afokër nde fokër këni xali wëc këni or laŋ? Adokiŋ! Eŋo ax gi na gër aniyan! Barikan në end amena andebën eŋ, ŷotaxën këni apexa aŋ, benëŋ becëxe beŋ, ebi yakëraxixën Bëŷëwif bën.

¹² Awa angëmëne gë amena andebën aŋ betaxën këni bela bër benëŋ becëxe, angëmëne gë angwëcen andebën aŋ yeraxën këbi bela bën, awa nëmëc këni beta and këni ŷot Bëŷëwif apexa aŋ.

End apexa and benëŋ becëxe eŋ

¹³ Wën bër benëŋ becëxe bën këmun rend: Wëno ex parëxanda ir Yesu in gër wën benëŋ becëxe, do mbaŋ këme rafënalind andiyen andam aŋ.

¹⁴ Ebi yakëraxixën bër enëŋ endam bën do mëŋ këni fëxaxën mar, angëmëne awënd wëndëk, këme rixënënd andiyen aŋo.

15 Gayikwa angëmëne eṇawëta ed ñawëta këbi Kaxanu Bëšëwif el, hixënëk angwëlëra and mēj do gë benëng becëxe aṇ, ineṇa kë hi and këbi bakan aṇ? Ax gi ex na nde ekanı ed gër ecës kë hi?

16 Angëmëne bër xwën këbi Kaxanu elod gër ýanar bën bëwënëk exëni, ðek bër yata këbi gërëgako bën bëwënëk exëni bête. Angëmëne atëx aṇ Kaxanu xwënëk gë odëmbët ak, awa gë odini ak ðek xwën ko.

17 Bulunda ir Isërayel in ex añarëka and rëð ko Kaxanu aṇ, do Bëšëwif bën exëni odini ok. Barikan asaṽ saṽ ko odini odëmar. Do wěj ar ax gi ex na ašëwif an, enini end añarëka amapuý hi këy, do Kaxanu šosali ki gër añarëka andëðërëð. Gërëgako gë onomb ond kë yësëgund gër odëmbët od añarëka andëðërëð oṇ këy nëtënd.

18 Kërey dafënand na wěj ar šosali ki ašosali fo Kaxanu an. Ga rafëna këy rafënand, kërey kwëya na mëne enini fo hi këy, odëmbët ok lëbina ki.

19 Bamat are këy re: «Benini saṽ ko Kaxanu šosalixën ke.»

20 Dal ex! Barikan Kaxanu asaṽ saṽ këbi bër ex benini bën në end oṇëpëgënan odebën. Do wěj ga xwëta këyo bayixën këy gër ed šosali këni. Awa yëdalo Kaxanu, kërey dafënara na.

21 Angëmëne Kaxanu asaṽ saṽ ko odini od añarëka andëðërëð ok, asaṽ ki asaṽ wěj bête.

22 Nangël mëne Kaxanu anënga nënga ko, bête axeý xeý ko: axeý xeý ko gër bër wëndërak, do anënga nënga ko gër ndey angëmëne alëkaya lëkaya këy onënga orexëm ol. Awa angëmëne ax gi ex na mondako, wěj bête saṽ ki saṽ.

23 Angëmëne Bëšëwif bën ani bo ex na ga këbi ñëpëgënan, Kaxanu ašot šot ko panga ind ebi cosalixën gašëxe iṇ.

24 Do angëmëne wěj ar hi bax enini end añarëka amapuý an Kaxanu saṽëgu ki do šosali ki gër andëðërëð xarak ay gi ex na enini end añarëka andëðërëð, nangël mëne mbaṇ këṇo sax ebakali ed odini od saṽ baxo el.

25 Bëmaýe, gayikwa axe ñandi ex na en nem end šonayak eṇo, këdi kën yëla mbaṇ reni kën. Gër bulunda ir Isërayel, mar axem këni xemënëk ogaf ok do mondako kë bayi xali eni pedër ðek bër yata këbi gër benëng becëxe beṇ.

26 Amëd aṇo fo këni fex ðek Isërayel in; eṇo ýëgw këni: «Afexën an gër Siyoṇ ko xaniw.

Bamena band bërändëwëra and Jakob baṇ ko rexët.

27 Mondako kë hi eter ed këme ri gë bën el and këmëni seban beñëṇëx bendebën aṇ[☆].»

²⁸ Eyo paß gë Atëfëtan aŋ, Bëšëwif bën ahi hi këni bërangoÿëra and gë Kaxanu, në endewën. Barikan paß gë eyata el, Kaxanu aŋan ñan këbi në end bëxarëk bërebën eŋ.

²⁹ Gayikwa Kaxanu axo kanand na er ko yëlënd in bëte oyekax ol do gë etana edexëm el ax nëngwëtand na.

³⁰ Enimin, ang bano wëšenënd Kaxanu wën benëng becëxe akarëk ak, Bëšëwif bën a wëšen këno wëšen bëte. Do barikan gërëgako, wën ašot šot kën axaÿënan ir Kaxanu in, në end emëš Bëšëwif.

³¹ Bëte andamat ex, gërëgako a wëšen këno wëšenënd Kaxanu, eŋo kaÿënanaxën Kaxanu endewën eŋ.

³² Gayikwa Kaxanu dëŋ seb babi benëng bend bela beŋ eno mëšenënd, ebi masinaxën axaÿënan irexëm in.

³³ Ata Kaxanu bon raf ko, orenik orexëm ol, banjëlan bandexëm baŋ mbaŋ siwëk! Er faÿ ko gër emëkw edexëm in, ang ko rind beÿ ak, ala ax nangënd na.

³⁴ Enimin, ala ax gi ex na ar kë nangënd ojëlan od Axwën ok, ala ax gi ex na ar hik afelëra arexëm.

³⁵ Ala ax gi ex na ar yël këŋo ÿeÿ Kaxanu, do Mëŋ exo cena eŋo mašën.

³⁶ Beÿ bën dek gër ndexëm xaniwëk paß gë mëŋ hik. Enjaran eŋ mëŋ xwënëk din ir din. Amen!

12

End aniyän angašax eŋ

¹ Awa bëmaÿe axara xara këmun, gayikako Kaxanu axaÿënan xaÿënan këŋo endewën eŋ, kemënaÿin eno yël beman bendewën beŋ ang šadaxa ibëngw, iwënëk, ir ko ñan fo. Mondako ex cale ind ang ÿapëk iŋ.

² Këren dÿyand na gër ngwën ro ang këni liyand bër aŋo kwëta ex na Kërisët ak. Barikan tebino Kaxanu exo nëngwët onden ondwën oŋ, eŋun pënixënënd er ÿandi këŋo en dind in: enjekax eŋ, gë er ñan ko in do gë er šenene in.

³ Paß gë oyekax or yël ke Kaxanu ol këmun felaxënënd ala kala ang hi kën ak, dindëlexo gë oxor or ekwëta ed yël këŋo Kaxanu el, këren dafënarand na.

⁴ Enimin, biÿi eman emat fo šot këne. Barikan gër eman eŋo owal odanjëm barëk do wal ir ex yo gë andiyen andexëm ex.

⁵ Awa biÿi ado ga ÿëmb këne, eman emat hi këne gër Kërisët do ašosar šosar këne ang owal fo andebi rebi aŋ.

⁶ Ala kala gë anjëla pit hi ko, ang yël këŋo Kaxanu ak paß gë oyekax orexëm ol. Angëmëne ang hi këne ak ala yël

këŋo na epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el, pemindëlexo gë ekwëta, ang rek eyeyan elo ak.

⁷ Angëmëne enjo yël andiyen and edëcara ed bela an, kemënalexo ebi dëcarand. Angëmëne osëyali ex, tëyalindëlebi bela bën.

⁸ Ar yël këŋo ekemën ed bela an, kemënalexo ebi kemënënd. Ar gë anjëla and ebi yëlërand an, kemënalexo ebi yëlërand bela bën gë obal osëm. Ar yël këŋo edëngweli ed bela el, dëngwelindëlebi šenene. Ar yël këŋo axaŷënan an, dëcarayindëlebi bela bën gë onënga fo.

⁹ Aŋana andewën an gilex aŋana and däl. Cusin eñëŋëanax en, do dëkaleŋun enjekax en.

¹⁰ End aŋana and gër aminëmëra and gër Yesu en cëŋ, dëkëringdën gë owëkw onëngax fo andewën rewën an. Ala kala dëngwindëlexo gër epëb ed bošandaŵ.

¹¹ Kemënayindën gë obal osëm, këreŋun kwëlarënd na. Caleyindën gë onden onjekax, do diyenindëno Axwën an ang okadëp fo.

¹² Nëngandërayindëleŋun end er kën yarënd en. Buŋayindën sam en torond do caleyindën din.

¹³ Dëcarayindënëbi okëreceŋ ocandax ok. Mëlayayindënëbi aye bëliyer bën.

¹⁴ Calenindënëbi bër këŋun rixërand bën, karanindënëbi benjekax, kërenëbi karend na.

¹⁵ Nëngandërayindëleŋun andamat gë bër këbi nëngandërand bën, tesindën gë bër kë sesënd bën.

¹⁶ Wëlëringdën andewën rewën an. Nandiyindëleŋun en di bebër bak bën, këren yëland na wën bësëm hi kën. Këren yëland na bëte mëne wën fo ex bër nangërak bën.

¹⁷ Ala këreno mašënënd na eñëŋëanax end rin këŋun en. Kemënayin en dind enjekax end këni ñan bela dek en.

¹⁸ Angëmëne awënd wëndëk, diyindën gë oxor orewën ol en cotaxën angwëlëra and gë bela dek an.

¹⁹ Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo këren kitindën na gë andewën beŷ bën. Barikan tebëningo Kaxanu oxoŷ ol, gayikwa aŷëgw ŷëgw këni:

«Wëno ki wăšan!

Wëno kë wăšënd eñëŋëanax end këni rind en, re ko Axwën an[☆].»

²⁰ Bëte are re ko: «Angëmëne ar xoŷër këŋun an xor këŋo enjo en, yëlëlo er ko yamb in. Angëmëne men sel këŋo, yëlëlo exo ceb. Angëmëne mondako këy rind ata këŋo hi nangëde oyen or gë xodux xob këy gër gaf irexëm[☆].»

21 Bëñal eñëñenax eñ gë enjekax eñ, bari kërexi bëña na ecëñëxët eñëñenax eñ.

13

End epëb ed bëlëngw eñ

1 Ala kala pëbindëlebi bëlëngw bën gayik alëngw ar ex yo Kaxanu yël këño olëngw ol. Bëlëngw bër hik yo, Kaxanu këbi yëlënd owun ol.

2 Gayikako mëñ rëpënëk owun ol, ar këño xeyënd olëngw an anëka këño wëšenënd Kaxanu. Bër kë hëpënd eño bën awa Kaxanu anëp këbi nëp.

3 Enimin, angëmëne enjekax këy rind, bemun beñ ani gi ex na monjëda. Barikan angëmëne eñëñenax këy rind, yëdalëbi. Ba këreyo yëdand na alëngw an nde yandi ki? Awa diyind enjekax eñ ata ko ñan endey eñ

4 gayik mëñ ariyenin and Kaxanu hi ko ey dixënënd enjekax eñ. Bari angëmëne eñëñenax eñ këy rind, yëdalo alëngw an gayik ax gi ex na mama fo šot ko ojaŵ od exi kadac gë ayambën in. Enimin, Kaxanu fana këño exo gi ariyenin ar Kaxanu gër ekadac ed ar kë rind eñëñenax yo.

5 Mëñ ex, aŷap yapëk eyëbi pëb bëlëngw bën, xarak ax gi ex na këdi ki xoÿën Kaxanu fo, barikan ga nang këy mondako yapëk ey dind.

6 Gayikako bëriyenin bër gofërëne bën, Kaxanu këno riyeñenënd mëñ kën wëfaxënënd šagale in.

7 Awa mašino ala kala er yapëk eno maš in: meďënino šagale in ar yapëk exo kana an; ar yapëk eno cos yey an, cosino; ar yapëk eno yëda an, yëdayino; ar yapëk eno pëb an, pëbino.

End ebalër eñ

8 Ala këren bayir na yey ang ax gi ex na ebalër ed andewën rewën el. Ar ñan këño ašandaŵ añ anëka ñata ko er rek acariya in.

9 Enimin, baŷela baño: «Ax gi ex na mondi orekar ol, ax gi ex na monaŵ, ax gi ex na mondeka, ax gi ex na moñandi er xwën ko ašandax in» do gë đek band bayik bañ, gër eyeyan elo barëk: «Balindëlexi end ašandax eñ ang ki balënd end gaf irey ak.»

10 Ar këño balënd end ašandaŵ eñ año menan na: añana añ kë ñatand er rek acariya in.

End omakaw ond Kërisët eñ

11 Balëkëñaliyindën nëmëc baŷey baño gayikako anang nang kën bebër këne liyande gë okey oko bën: anëka ñatëguk apëxëd and en nëngëta gër akwëđ añ. Elod ga

xwëta kënëḡone Kërisët, gërëgako xurik ex taxëgu akey and kë ñata apexa andebi aḡ.

¹² Anëka wëdëk mbaḡ, gogo kë xey. Awa tebëne betëmbak bënd këne rinde gër ecamëd'an beḡ, do cudane ang acud fo oḡënga or emer or angoben oḡ.

¹³ Diyandëne šenene, gë end këne šonënde këm. Kwëḡëtane ekureliran el, gë ošëb ol, gë asëk alakirand fo in, gë eñac eḡ, gë batakëra baḡ, do gë oyakëraxi ol.

¹⁴ Matino Axwën Yesu Kërisët do din këren teb na eḡun dëḡgwëna oñandi od eman ok këdi kën wata bënd këḡo eman nënganënënd beḡ.

14

End enëpër eḡ

¹ Mëlayayindëno aye ar sitarak gër ekwëta an, gë ecampëre këm.

² Gako ang hi kën ako, ar xemëk gër ekwëta an afëni fëni këḡo mëne mëḡ axor ko xor exo yamb beḡ dëk. Barikan ar sitarak an, beḡbëlëg bër wicëgu këni në andëd'a fo ko xor exo yamb, ax gi ex na beḡ dëk.

³ Ar kë yambënd beḡ dëk an, këreḡo cus na ar bayik ax yambënd na an. Do ar ax yambënd na an këreḡo nëp na ar kë yambënd beḡ dëk an gayik Kaxanu bën tak bëxi wëlaya këbi.

⁴ Wëḡ noḡo wa hi këy mëḡ këyo nëpaxënënd ariyenin ir ala an? Xwëša ko gër andiyen ba wëc ko, Axwën arexëm an nangëk. Do axwëša wa ko xwëša gayik Axwën an axor ko xor eḡo kwëšan.

⁵ Ang hi kën ako, abat exo yëland akey exëna and xucak ex këbën, ajo exo yëland dëk gwër fo xëbënëk, ala kala paḡëlexo gër emëkw edexëm ang ko yëland ak!

⁶ Ar këḡo xëbënanënënd nëmëc bakey bandëmar an, eḡo pëbaxën Axwën an ko rixënënd mondako. Ar kë yambënd beḡ dëk an, në end Axwën ko yambaxënënd gayik ašëkwa këḡo šëkwand Kaxanu. Ar bayik ax yambënd na an, në end Axwën bayik axo yambëxënënd na gayik mëḡ bëte ašëkwa këḡo šëkwand Kaxanu.

⁷ Enimin, gabatak ax dīyand na në end gaf irexëm fo. Bëte gabatak ax cësënd na në end gaf irexëm fo.

⁸ Angëmëne aliya këne liyande, në end Axwën këne liyande do angëmëne ašës këne šësënde në end Axwën këne šësënde. Awa këne liyande ba këne šësënde, mëḡ xwën këbo.

⁹ Angëmëne Kërisët ašës šës baxo do xani ko gër ecës, exo gixën Axwën ar bëšësëk do bëbëḡw rixën ko mondako.

¹⁰ Mëj ex wëj ine këyo nëpaxënënd imaÿe indey in? Wëj ine cëj këyo şusaxënënd imaÿe indey in? Enimin akey amat, biyi dek ayaka këne yakaye gër kiti ind Kaxanu ebo kitixën.

¹¹ Ga yëgw këni:

«Wëno Axwën aniyan an rek,
bela bën dek afoxi këni foxi gër lëngw iram
do ala kala gë eyeyan ed enëng endexëm el,
ko ÿana ejo duwand Kaxanu*!»

¹² Mondako këne yakaye abat abat gër lëngw ir Kaxanu ene deyaxëne ba mondake bane liyande.

End edënan ed eñëjënax abinëx eñ

¹³ Awa kërene kitirënde na andebi rebi añ. Barikan calayindën en kwëÿëta edi ed er këjo lënan eñëjënax imaÿe indewën in, do exo dïf.

¹⁴ Wëno aye nang këme do fëni ke ga bar këmi gë Axwën Yesu, mëne eyamb eyamb ebuyaraxik ax gi ex na. Barikan angëmëne ala exëna ar kë yëland er hi bax exo yamb in ebuyaraxik ex, awa ebuyaraxik ex gër ndexëm, kërexo yambëd na.

¹⁵ Angëmëne në end eyamb yamb këyëjo şëndënënd imaÿe indey in, awa ayo masinënd na mëne abal ki balënd endexëm eñ. Këreyëjo nemin na imaÿe indey in në end er këy yambënd, xarak Kërisët në endexëm şës ko bëte.

¹⁶ Awa angëmëne boşandax arena kënun rena, këren yambënd na eyamb yamb ed kën yëland wën ejekax ex.

¹⁷ Enimin owun or Kaxanu ol ex, end or şenene ex, gë end obetak ex, do gë end onënga paş gë Angoc Amënëk añ, ax gi ex na end eyamb yamb, ba eşeb-ceş.

¹⁸ Gayikwa ar këjo sëfënd mondako Kërisët ang xadëp fo an, Kaxanu anëngan këjo nënganënd endexëm eñ do bëte bela bën anëngan këbi nënganënd endexëm eñ.

¹⁹ Awa calandëne ene diye er këbo wëlanëgu aketëxeta in do gë er këbo xemën gër ekwëta ed Kaxanu andebi rebi in.

²⁰ Wëj kërey nëxen na andiyen and Kaxanu añ në end eyamb yamb. Dal ex mëne eyamb yamb ir ex yo emënëk ex, bari ax ye ex na edënan ed ala eñëjënax el në end eyamb yamb el.

²¹ Aye yek ekwëÿëta ed dek er këjo lënan eñëjënax imaÿe indey in, hik ÿas, hik ngoy do gë dek bebër bayik bën.

²² Ekwëta ed şot këy gër emëkw edey el, bayilexi wëj fo gër lëngw ir Kaxanu. Nëngandërayindëlejo ar bayik ax

nëpayand na mëj dëj an gër bëbër ko sanand exo yamb bën.

²³ Barikan ar këjo fiëpëgënanënd an, anëp nëp këno gayik er ko rind in ax gi ex er gër ekwëta. Xarak dek er bayik ax gi ex na er gë ekwëta in, eñëjënax ex.

15

End aminëmëra and gër Kërisët eñ

¹ Bëmaÿe, biyi bër xem këne gër ekwëta bën, aÿap ÿapëk enëbe bujanënde bëmaÿe bënd sitarak bëj, kërene calande na er këbo nënganënd biyi fo in.

² Ang hi këne ak, ala kala calayindëlexo exo dind er këjo nëngan ašandañ in, er yek do kë xemënënd gër ekwëta in.

³ Enimin, Kërisët abaxo šala na exo di er këjo nënganënd mëj fo in. Ax gi ex na nde endexëm eñ aÿëgw ÿëgw këni: «Ocir od bër baxi širënd ok, wëno bane širënd*?»

⁴ Gayikwa dek er ÿëgw këni gër akarëk in, biyi këbo sëyalind, ene cotaxëne er këne yarënde in, gë ekemëna do gë ekapina ed këbo yëlënd Oñëgw Omënëk el.

⁵ Kaxanu, mëj ar këjun rëcand en kemaxën do en kapinaxën an, këjun yëlënd angwëlëra añ andewën rewën ang këjo ÿapanënd Yesu Kërisët ak.

⁶ Ata mondako këjun xet wën dek do eno cëkwënd gë oniw oba Kaxanu, Sëm ir Yesu Kërisët, Axwën arebi an!

End Atëfëtan añ gër benëng dek eñ

⁷ Awa mëlayarin wën bëte ang wëlaya këjun Kërisët ak në end enjaran end Kaxanu na.

⁸ Ga re këme Kërisët yow bax hi ko ariyenin ar Bëšëwif do fiata ko bëbër bëya babi Kaxanu bëxarëk bërebën bën ex watixën däl ir Kaxanu in.

⁹ Bëte ayow yow baxo në end bër ax gi ex na Bëšëwif eno duwaxën Kaxanu në end axaÿënan irexëm ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Mëj ex, ašëkw këmi ÿana mi cëkwënd gër Amara and bër ax gi ex na Bëšëwif

do ayas këme yas oñac orey ol*.»

¹⁰ Are re rek bëte:

«Wën bër ax gi ex na Bëšëwif bën, nëngandërayindëlejün gë bër ex bulunda ir Kaxanu bën!»

¹¹ Do bëte:

«Cëkwëndëno Axwën an wën dek bër ax gi ex na Bëšëwif bën!

Benëng bënd bela bëj dek cëkwëndëleno*.»

12 Aÿëgw ÿëgw ko bëte alawënel Esayi:
 «Arandëwëra and Isayi an kë şanayaw
 Axani ko xani ebi kadac bër benëng becëxe,
 Do bër benëng becëxe bën,
 ayar këni ŷana eni yarënd endexëm eŷ.»

13 Awa Kaxanu, mëŷ ar këno yarënd an, yëlëlenjun onënga
 ol gë obetak or ex yo ga xwëta këno ako. Do ang kën yarënd
 ak başërël ex gë panga ind Angoc Amënëk in!

End andiyen and Pol eŷ

14 Endewën eŷ cëŷ bëmaŷe, mo pëni fëni ke mëne gër
 oŷëkw orewën oyekax, gë orenik lëbëk do mëne axor kën
 xor en pelërend andewën rewën aŷ.

15 Barikan gër bend mar, ayëxw yëxw këme de mun
 ñëgwënëli mun kwitanaxën bend nang kën anang dëŷ.
 Mondako ÿëgwënëli këmun gayik wëno Kaxanu yata ke gë
 oyekax orexëm ol

16 me gi ariyenin ar Yesu Kërisët gër bër ax gi ex na
 Bëşëwif. Axemëna xemëna këme de gër andiyen aŷo, gër
 epemëra ed Atëfëtan and Kaxanu. Mondako këni yëlayaxën
 gër ndexëm bër ax gi ex na Bëşëwif bën ang şadaxa ir këŷo
 nëngan, şadaxa ir ko wënën Angoc Amënëk fo.

17 Awa ga bar këmi gë Yesu Kërisët këme xoraxënënd me
 cëkwaya në end andiyen and këmo rinënd Kaxanu na.

18 Kërisët kë riyenind pab gë wëno eni maxën end Kaxanu
 eŷ bela bër ax gi ex na Bëşëwif bën, ŷoweŷ ame yëxw na me
 deya mëne wëno rik gë andam. Ata gë eyeyan ed bamëni
 felënd el do gë er bame rind in riyeni ko

19 gë panga ind Angoc Amënëk in, mëŷ bax
 ŷasinayaxënënd becarax do gë bërëcaxik. Ga ŷanaw
 këme gër Yerusalem xali ŷatëgu këme gër ebar ed Iliri,
 ašëfëtan sëfëtan dëraw këmëni bela bën Atëfëtan and
 Kërisët aŷ.

20 Mbaŷ xemëna këme enangën ed Atëfëtan el gër ed
 bayik elod ani wël bana end Kërisët. Mondako riyeni këme
 këdi këme bëteli edëda ed ala ašëxe.

21 Mondako rek Oñëgw Omënëk ok:

«Awël këni wël bër anëbi tëfëtan bana bën,
 Afëni këbi fëni bër elod ani wël bana endexëm bën.»

22 Në end andiyen aŷo bayik ame korëli ex na bakëlëbëd
 bandanjëm mun nëngali.

23 Barikan gërëgako, në er këme riyeni ax bo ex na gër
 owar oŷo, do bënëni rik elod ga ŷandï ke xali me yeli gër
 ndewën.

²⁴ And këme yend ond gër ebar ed Esëpañ aņ, yëla këme awatër këne watëre me kucaxënëx. And këbo xeyëra bakey do exe nëngandëra təkër na gër ndewën aņ, ata lanjëtax done.

²⁵ Barikan gërëgako në eye me gër Yerusalem, okëreceņ od fën ok këmëni wëlanënd yëy.

²⁶ Enimin, bëmaÿe bënd gër bamara band gër owar or Masedëwan do gë Akayi bëņ barëndërëk kodî enëbi dëcaxën bëwënëk bër xaÿënëk gër Amara and Yerusalem bën.

²⁷ Moñandi yandi babi eni di eņo, do aÿap yapëk enëbi dëca mondako. Gayikwa angëmëne bër ax gi ex na Bëšëwif bën așot șot këni apexa aņ, aÿap yapëk enëbi dëcarand Bëšëwif bën gë napul ir gër ngwën ro ir șot këni in.

²⁸ Wëno and këmëni fëxwën olawën olo aņ, așapali këme șapali gër ndewën and këme xani ond gër ebar ed Esëpañ aņ.

²⁹ Anang nang këme mëne and këme yeli ene watëre aņ, oyekax osëm or Kërisët këmün wëlanëli.

³⁰ Barikan axara xara këmün, bëmaÿe, gë Axwën Yesu Kërisët do gë aņana and Angoc Amënëk aņ, kemënayin en calend ang bër okaxër fo, do karanindëne oyekax ol gër Kaxanu.

³¹ Karayindëno exe dacët gër otaxan od Bëšëwif bër ax ma ex na end Kërisët gër ebar ed Yude bën këdi këne sëra. Karanine ene kaca șenene fo okëreceņ od gër Yerusalem ok, do eni kana gë onënga fo andiyen and oyël or këmëni wëlanënd aņ.

³² And kë hi mondako aņ fo këme xor me yeli gër ndewën gë onënga fo, angëmëne aŵa ŵa ko Kaxanu me teyëtaxëd bakey.

³³ Awa Kaxanu yëlëleņun obetak orexëm ol wën dek! Amen!

16

Ecëmar el

¹ Anëka këmo lawënëliind gër ndewën Febe, imaÿe indebi ind ex jakër isoxari gër Amara and gër Saņëkëre iņ.

² Mëlayayino șenene në end Axwën ang kënebi wëlayand bëwënëk ak. Giyin bëwelëk bër eno dëcara gër er këņo bal yo gayik mëņ mbaņ këbi rëcarand bëmaÿe bëndanjëm, ado wëno dëņ mbaņ ke rëcarand.

³ Cëmayinëbi Përisëka gë icën indexëm iņ Akilas, bër bar këmi andiyen and Yesu Kërisët bën.

⁴ Bën ex bër fece këbi ecës eni pexënaxën anıyan andam bën. Dek bamara band bër benëng becëxe baŋ këbi şëkwand, ax gi ex na wëno fo.

⁵ Cëmayinëbi bête bër gër Amara and gër iciw ind Akilas gë Përisëka bën. Cëmayino lawo iram Epayinetos, ar pëlot gër yomb iram an, ar hik efaŋ eñanar ed xana ko Kërisët gër ebar ed Asi el.

⁶ Cëmayino Mari, mëŋ mbaŋ rıyenin këŋun.

⁷ Cëmayinëbi bëram bën, bër fëra banëbo në erebat bën: Andëronikos do gë Yuniyas. Bën mbaŋ wëli këni gër oparëxanda gër andıyen and Axwën, do bën lëngwëtëk gë wëno gër oxëreceŋ.

⁸ Cëmayino Ampëliyatos, ar ke balënd mbaŋ ga bar këmi gër Axwën an.

⁹ Cëmayino Irëbeŋ, ar bar këmi gër andıyen and Kërisët an. Cëmayino bête Esëtakis, lawo ir ke balënd mbaŋ in.

¹⁰ Cëmayino Apeles, gër anıyan andexëm şanayak mäne and xwëta këŋo dëŋ ex Kërisët. Cëmayinëbi bër gër ekun ed Arisëtobul bën.

¹¹ Cëmayino Erodiyoŋ, aram an. Cëmayinëbi bërëwäk end Axwën gër ekun ed Narësis bën.

¹² Cëmayinëbi Tërifena gë Tërifosa, bëmaÿe bëtoxari bëndam bënd rıyenin këŋo mbaŋ Axwën bëŋ. Cëmayino Perësid, imaÿe itoxari ind ex pëlot gër yomb iram in, mëŋ bête mbaŋ xemëna ko gër andıyen and Axwën.

¹³ Cëmayinëbi Rufos, ar yata këŋo Axwën an, do gë nëm irexëm ir wëlaya baxe wëno ang itox indexëm ak.

¹⁴ Cëmayinëbi Aseŋkëritos, gë Fëlegoŋ, gë Erëmes, gë Patërobas, gë Erëman, do gë bëmaÿe bënd hi këni në er ebat bëŋ.

¹⁵ Cëmayinëbi Filologos, gë Yuliya, gë Nereya, gë iminëm itoxari indexëm in, gë Olumëpas, do gë dek bëmaÿe bënd exëni Amara amat bëŋ.

¹⁶ Awa cëmarin andewën rewën aŋ, do en megarëra ang bëmaÿe bënd acël amat fo gayik okëreceŋ hi kën. Bamara band Kërisët baŋ dek këŋun şëmand.

Bapela bapelatar baŋ

¹⁷ Bëmaÿe axara xara këmun, titinalindënëbi bëxapëndër bën, gë bër kë lënanënd eñëŋenax bën, do gë bër kë şembëtënd er kënun sëyalind bën, kwëÿëtayinëbi.

¹⁸ Gayikwa bërako rako bën okadëp od bacël bandebën fo hi këni, ani gi ex na okadëp od Kërisët, Axwën arebi an. Barikan gë oyeyan onëŋgax oŋ kënebi yifand bër gë onden ond şenene bën.

¹⁹ Barikan wën, bela dek nangërak mëne mbaŋ këno baxëtënënd Axwën an. Ata wëno dek ke nënganënd endewën eŋ. Barikan ŷandi ŷandi ke en gi gë orenik or en tëfaxënënd benjekax beŋ, do en kwëŷëtaxënënd dek beñëŋenax beŋ.

²⁰ Nangin mëne Kaxanu, mëŋ ar kë yëlënd obetak an, gogo këŋo lat Sindan dila gër osapar orewën. Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleŋun oyekax orexëm ol!

²¹ Timote, ar bar këmi andiyen and Kërisët an këŋun šëmand. Ašëma kënun šëmand bëte bëram bën: Lusiyos, gë Yason, do gë Sosipater.

²² Wëno Terëtiyos, aŷëgw an këŋun, šëmand wën bër bar këne gër Axwën bën.

²³⁻²⁴ Ašëma këŋun šëmand Gayiyos, axwën iciw ind gër ed hi këme an, do gë bër gër Amara and gër ndebën bën. Ašëma këŋun šëmand bëte Erasët, awëxëta ar kodī ir angol an, do gë imaŷe ind këno wacënd Karëtos iŋ.

Cale ipelatar iŋ

²⁵ Duwanëŋone Kaxanu, mëŋ ar xorëk eŋun kemën an, ang këme femërand Atëfëtan and Yesu Kërisët ak, ang ex enang ecarax end šon baxo Kaxanu elod ga ŷanak aniyan ak.

²⁶ Barikan gërëgako, ecarax eŋo šanayak paŋ gë Oñëgw od bëlawënel ok, ang babi felënd Kaxanu ak, mëŋ ar hik din aŋ, enëbi nangëndëra bela bën. Mondako ri ko eno kwëtaxën, do eno tëfaxën benëŋ beŋ dek.

²⁷ Awa Kaxanu, mëŋ ar ex gabat ar gë orenik an, kwënëlexo din ir din enjarian eŋ paŋ gë er ri ko Yesu Kërisët in! Amen!

Kayëta iŷanar ir Bëkorejët in Lilaya in

Akayëta aŷo ex aŷanar and ŷëgwën babi Pol Okëreceŷ od gër Amara and Korejët aŷ. Mëŷ ebax aŷanar ar nangëndëra babi Atëfëtan and Yesu Kërisët aŷ. Okëreceŷ oko axucarëra babi xucarërand gër Amara andefën xali fitarëra këni bëmëxwër bëmëxwër. Bërëmar ari bani rind orekar ol xali abat ŷëraya këŷo asoxari ar sëm an. Bëte aŷacër bani wacërënd gër kiti iŷ gër bër ax gi ex na okëreceŷ. Pol ayaka yaka babi bëte ga wëkara bano: end eŷër ed okëreceŷ eŷ, gë end olaŷ eŷ, gë end ecemar ed Axwën eŷ, gë end banjëla band Angoc Amënëk eŷ, do gë end ekani ed gër ecës eŷ. Akayëta aŷo kë sëyalind mondake ŷapëk eni dind bërëwëk end Yesu Kërisët bën gë bamërëwëra band fitarëk kë gë eyeyan ed Kaxanu ban. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale ind ecëkwa iŷ: 1.1-9.

End egi ed arabat në end Yesu Kërisët eŷ: 1.10-2.16.

End ekwëta ed osëyali or oparëxanda eŷ: 3.1-4.21.

End ola or ŷapëk gër Amara eŷ: 5.1-7.40.

End ŷas er oyel or ŷaŷ këneŷi gër olaŷ eŷ: 8.1-11.1.

End ang ŷapëk cale ind Amara eŷ: 11.2-14.40.

End er wacayak ekani ed gër ecës eŷ: 15.1-58.

Bebër fëna baxo Pol bën: 16.1-12.

Bapela bëpelatar ban: 16.13-24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ar yata këŷo Kaxanu ga ŷandi këŷo me gi parëxanda ir Yesu Kërisët an do gë abaŷe Sosëten,

² këŷun ŷëgwënëlinde wën Amara and Kaxanu and gër Korejët aŷ. Yesu Kërisët yata këŷun do wac këŷun en gi bulunda iwënëk irexëm, wën bër kë xëland oŷac orexëm bën ang biyi ak do gë dek bër këŷo ŷalend gër ed ex yo ar ex Axwën arebën, do arebi an.

³ Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End benjekax bend gër Yesu Kërisët eŷ

⁴ Aŷëkwa këmo ŷëkwand Kaxanu nand ex yo end oyekax or yël këŷun paŷ gë ebar ed bar këmi gë Yesu Kërisët el.

⁵ Gayikwa ga bar kën gë mëŷ ŷotaxën kën enjekax end ex yo, eyeyan ed ex yo, do gë onangëran or ex yo,

⁶ gayikako osede or Kërisët ol aŷanaya ŷanayak gër ola orewën.

⁷ Awa gërëgako, gër ßanjëla ßand ko yëlënd Kaxanu në end oyekax orexëm na, gamatak an can ex na and këno ßënind exo canayaw Yesu Kërisët, Axwën arebi aŋ.

⁸ Mëŋ këŋun xemën bëte xali gër eŋata en gixën gë end kënun nëp këm yatir ko ßakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

⁹ Kaxanu ar mokwëta hi ko, mëŋ ex ar wãc këŋun gër ebaÿër ed në end Asëniwë Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

End bakucara ßand gër Amara eŋ

¹⁰ Bëmaÿe, axara xara këmun gër oŵac or Yesu Kërisët, Axwën arebi an, wëlëringdën. Cotin anjëlan amat, onden omat, oñandi obat, do këreŋun kucarërand na gër amara andewën.

¹¹ Bëmaÿe, yama bër ekun ed Këlowe bën ga felati këne nde mëne ßatakëra exëna mërëxand irewën.

¹² Awël wël këme mëne ala kala mondako ko yeyanënd: «Wëno ar Pol hi këme!» Ajo exo de: «Wëno ar Apolos hi këme!» Ajo bëte: «Wëno ar Kefas hi këme!» Ajo bëte: «Wëno cëŋ ar enga end Kërisët hi këme!»

¹³ Kërisët nde ßapërek mondako? Pol nde fika bano në endewën? Gër oŵac or Pol nde ßuyi kënun?

¹⁴ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu gayik ang hi kën ak, gabatak amo ßuyi ex na, ang ax gi ex na Kërisëpos do gë Gayiyos.

¹⁵ Ata ala ax kor na exo de mëne gër oŵac oram ßuyi kënun.

¹⁶ Iyo aßuyi ßuyi këmëni bëte bër ekun ed Sëtefanas bën, gër ga ex yo, ame nang ex na ba ala ašëxe ßuyi këmo na.

¹⁷ Kërisët lawënëgu ke me pemërand Atëfëtan aŋ gër bela. Xarak ax gi ex na me yeyanënd gë orenik or bela, ax gi ex na mëni ßuyind, këdi kë yep ecës ed šës ko Kërisët gër kërëwa el.

End panga do gë orenik or Kaxanu eŋ

¹⁸ Enimin, epemëra ed ecës ed Kërisët gër kërëwa el, ofëñirëx ex gër bër nambërak. Barikan, gër biyi bër feŋ këne, panga ind Kaxanu ex.

¹⁹ Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek: «Alaw këme lawë orenik or bërenik ol, Awëlëbël këme wëlëbël onden ond bër nangërak oŋ*.»

²⁰ Feye exo arenik an? Feye exo ašalen an? Feye exo ar kë šampërend ßend gër ngwën ro an? Ax gi ex na nde Kaxanu wëlëbëlëk orenik or bër gër ngwën ro ol xali hik ofëñirëx?

²¹ Enimin, gayikako bërenik bër gër ngwën ro bën gë orenik orebën ol ano nang ex na Kaxanu, ata gë ofëñirëx

or epemëra el ÿapan këjo Kaxanu ebi pexënënd bër wāk bën.

²² Gayikwa Bëšëwif bën kë wëkand becarax do bër benëng becëxe bën këni šaland orenik ol.

²³ Xarak biyi, end Kërisët ir fika bano eñ këmi femërand, ata endey eño këni fokërend Bëšëwif bën, bëte eño ofëwirëx ex gër bër ax gi ex na Bëšëwif.

²⁴ Barikan gër bër wacëgu këbi Kaxanu, hi këni Bëšëwif, hi këni bër benëng becëxe, Kërisët ijo, panga do orenik or Kaxanu exo.

²⁵ Gayikwa ofëwirëx or Kaxanu ol renik nëmëc orenik or bela ol, do ositara or Kaxanu ol nëmëcak ojaŵ od bela ok.

²⁶ Bëmaÿe, yëlarayin nobën hi kën, wën bër wac këjun Kaxanu bën: bërenik ax gi ex na gër owat or bela, bangwëlik ax gi ex na, bër gapak bën ani ñëmb ex na mërëxand irewën.

²⁷ Barikan Kaxanu wa sanak bebër fëwirëxik gër ngwën ro bën ebi bëlandëraxën bërenik bën. Bëte mëj yata këbi bër sitarak gër ngwën ro bën ebi cëfënanaxën bër gë ojaŵ bën.

²⁸ Kaxanu sanak bëte bebër bak gër ngwën ro bën, bebër yaf këni bela bën, bebër ÿoweÿ ax gi ex na bën, exo yepëanaxën bebër fëb këni bën.

²⁹ Mëj ex, ala ax kor na exo dafëna gër lëngw ir Kaxanu.

³⁰ Xarak paß gë mëj baraxën kën gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët wëlanëgu këbo orenik or Kaxanu ol do bëte gë or šenene ol, owënëk ol do gë apexa añ.

³¹ Awa ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Ar kë rafënanand an, dafënalexo gër bend ri ko Axwën*.»

2

End osëyali or kërëwa eñ

¹ Endam eñ cëj bëmaÿe, and yeli këme gër ndewën añ, mun nangën end šon baxo Kaxanu eñ, ame yeli bana ang ar këno šëkwënd gër eyeyan do gër orenik fo.

² Gayikwa er ÿapan baxe and hi bane në erebat añ, me nang wayët end Yesu Kërisët eñ fo, Yesu Kërisët ir fika bano.

³ Wëno dëj er yeli bame gër ndewën gë ola ositarak do ayëdara bame yëdarand xali baxe rëgëñënd.

⁴ Osëyali oram ol do gë epemëra edam el ax gi bana gë orenik or eni maxën bela. Barikan, aŵa wã kën në end panga ind Angoc and Kaxanu ind bax šanayand eñ.

⁵ Mondako bax, eno kwëtaxën Kaxanu në end panga indexëm, bari ax gi ex na në end orenik or bela.

End orenik or Kaxanu eŋ

⁶ Enimin, orenik dëŋ ex er këmi femërand gër bela bër gë ola or faŋayak gër ekwëta in: orenik olo ax gi ex na or gër ngwën ino ro, ax gi ex na bête or bemun bend gër ngwën ino ro, bemun bend kë nemira beŋo.

⁷ Barikan orenik oxëbëanaxik or Kaxanu, or šonaya bax ol këmi femërand. Orenik olo fenan baŋo Kaxanu ene cotaxëne enjaran eŋ, đamana exo di ngwën in.

⁸ Bemun bend gër ngwën ro beŋ đek, gematak ax nang bana orenik olo. Gayikwa kido anang nang bani, ano pika dona Axwën ar gë enjaran an.

⁹ Barikan ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Er angës and ala ax wat ex na in,
er anëf and ala ax wël ex na in,
do er emëkw ed ala ax yëlara ex na in
Kaxanu afenan fenan këbi bër ñan këŋo bën*.»

¹⁰ Xarak eŋo biyi nangën këbo Kaxanu paŋ gë Angoc Amënëk aŋ. Gayikwa Angoc aŋ kë xamanënd er ex yo xali gë bend šonayak gër Kaxanu ak.

¹¹ Bend gër ala beŋ, onden ondexëm oŋ kë nangënd ax gi ex na ala ašëxe. Awa bête, bend gër Kaxanu beŋ Angoc and Kaxanu aŋ kë nangënd, ax gi ex na ala.

¹² Xarak biyi, Angoc and xaniwëk gër Kaxanu aŋ šot këmo mi nangaxën bend yël këbo Kaxanu paŋ gë oyekax orexëm beŋ, bari amo cot ex na angoc and gër ngwën ro aŋ.

¹³ Do biyi bend këmi yeyanënd beŋ bebër kë sëyalind Angoc and Kaxanu ex gë eyeyan ed kë xaniwënd gër Angoc and Kaxanu el, ax gi ex na bend kë sëyalind orenik or bela.

¹⁴ Ar aŋo cot ex na Angoc Amënëk gër ola orexëm an, axo kwëtand na bend Angoc and Kaxanu beŋ. Gayikwa gër onangëran orexëm bend Angoc and Kaxanu beŋo, ofëñirëx ex, axo kor na eŋo pëni gayik gë Angoc and Kaxanu fo ko xor eŋo pëni.

¹⁵ Barikan, ar šot këŋo Angoc and Kaxanu an kë xorënd ex kiti beŋ đek, xarak mëŋ dëŋ ala aŋo kitind na.

¹⁶ Gayikwa gër Oñëgw Omënëk are rek:

«Noŋo nangëk anjëlan and Axwën aŋ?
Noŋo xorëk eŋo tëyali Axwën an*?»
Barikan biyi, anjëlan and Kërisët aŋ šot këmi.

3*End bëriyenin bër Kaxanu eŋ*

¹ Bëmaÿe wëno cëŋ, er bamun felërand ang bër ex bela fo, ang bër bayik obaş gër ekwëta ed Kërisët fo, ax gi ex na ang bër şot këŋo Angoc Amënëk.

² Omër bamun yëlënd en ceb ax gi ex na ecemar, gayikwa an kor dona en yamb. Ado xali gërëgako dëŋ an kor na

³ gayik ano cot ex na Angoc Amënëk aŋ. Enimin, ga xwënda kën ako oyakëraxi, bakucara mërëxand irewën, ax gi ex na nde beŋo kë wăsinënd mëne ano cot ex na Angoc Amënëk aŋ?

⁴ And ko rend abat: «Wëno ar Pol hi këme» do ajo: «Wëno ar Apolos hi këme» ax gi ex na nde oyeyan or bela fo ex?

⁵ Awa noÿo ex Apolos? Do noÿo ex Pol? Ax gi ex na nde biyi bëxi bëriyenin bër Kaxanu fo hi këmi? Paß gë er felëra këmun in xwëtaxën këno Axwën an, ala kala ang yël këŋo Kaxanu ak riyeni këmi.

⁶ Wëno ned këme, Apolos xoşa ko, barikan Kaxanu rafën ko.

⁷ Do ar nedëk an, gë ar xoşak an, ŷoweÿ ani gi ex na. Kaxanu gabat, mëŋ ar kë rafënënd an, ex ar gapak an.

⁸ Ar nedëk an do gë ar xoşak an, gwër fo exëni. Kaxanu aşos këŋo şos ala kala ang riyeni ko ak.

⁹ Gayikwa gër andiyen aŋo, bër şoma këŋo Kaxanu fo hi këmi. Wën ex oşënga orexëm ol, wën ex këbe ir ko bayënd in.

¹⁰ Gë anjëla and yël ke Kaxanu aŋ riyeni këme ang abay ar xamëk obay fo. Wëno bayëk edëda ed aciÿ el, do aşëxen bëtëguk bay ko amen aŋ. Barikan, ala kala balëkënalilexo ang ko bayënd ak.

¹¹ Enimin, gabatak ax kor na exo bay edëda ecëxe, ed fitarëk gë ed ex el, mëne ngëŋ Yesu Kërisët.

¹² Gër edëda elo, ado eni bay bela bën: abat gë kaŋe, ajo bëte gë kodî, ajo bëte gë oxaÿ oxëbënëxaxik, ajo bëte gë otëx, ajo gë ecub, do ajo bëte gë onji,

¹³ aşanaya kë şanaya yatir kiti er ex andiyen and ala kala in. Xodux ol kë nęcët ang xëbënëk andiyen and ala kala ak.

¹⁴ Ala ajo aşot ko şot acosa, angëmëne er bay ko in ax űeg ex na.

¹⁵ Barikan angëmëne aÿeg ŷegëk, acosa axo cot na. Dal ex afex ko fex, barikan ang ar fece këŋo amëra fo ko hi.

¹⁶ An nang ex na nde mëne wën ex aciÿ and Kaxanu aŋ? Bëte an nang ex na nde mëne Angoc and Kaxanu aŋ gër ola orewën lëg ko?

¹⁷ Ar kë nëxen Aciÿ and Kaxanu an, Kaxanu anemin këŋo nemin. Gayikwa Aciÿ and Kaxanu aŋ er wënëk ex do wën ex aciÿ aŋo.

18 Ala kërex yifaya na: angëmëne ala mërëxand irewën exo yëland mëne arenik ar ang ÿapëk gër ngwën ro ak hi ko, gilexo afënirëx, exo gixën enim arenik.

19 Gayikwa orenik or gër ngwën ro ol ofënirëx ex gër Kaxanu. Ga rek gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu këbi sëränd bërënik bën gë bamene bandebën banj fo*.»

20 Are rek bëte:

«Axwën an anang nang ko banjëlan band bërënik banj.

Anang nang ko mëne ax gi ex na gë ofëcak*.»

21 Awa mëj ex, këren dafënan na në end er ri ko ala gayikwa wën xwënëk dëk:

22 hik Pol, hik Apolos, hik Kefas, hik ngwën in, hik aniyän an, hik ecës el, hik bend gërëgako, hik bend ecan ecan. Wën xwënëk dëk.

23 Ata Kërisët xwën këjun wën bëte do Kaxanu xwën këjo Kërisët.

4

End oparëxanda od Kërisët eñ

1 Awa wën aÿap ÿapëk enëbo watënd ang bëriyenin bër Kërisët, bër xwëtënan kënebi beconëson bend Kaxanu fo.

2 Gayikwa ar xwëtënan këno napul an, aÿap ÿapëk exo gi ar mokwëta.

3 Wëno cëj ado ene kitind bela bën, hik wën, hik në aciŵ and kiti, axe balënd na gë tëkër ak. Wëno dëj ame nëpayand na.

4 Gayikwa onden ondam oñ ÿoweÿ axe nëpënd na. Axwën an ex ar ke xitind an, bari ax gi ex na de në ejo hixën këme ar šenene.

5 Awa mëj ex, wën këren kitind na andiyen and ala an, xarak ax ñatëgu ex na pere akey and kiti an. Cëniyin exo bakaw Axwën an, mëj kë ñoba kerët beconëson bend gër ecamëdan bej. Bëte mëj kë nëcët banjëlan band gër oŵëkw or bela banj. Ata Kaxanu ejo cëkw ala kala ang riyeni ko ak.

6 Bëmaÿe, eñun pënixën yëanaxën këme endam eñ do gë end Apolos eñ. Mondako kën sëya mëne ax gi ex na monëmëca er ÿëgw këni gër Akayëta and Kaxanu in. Ata bayik ala ax pitaya na, do exo dafënalind imëxwër ind sana ko in xali ejo merelind ar imëxwër icëxe an.

7 Enimin, inëŵa xuca këyo ašandax an? Inëŵa šot këy xarak ani yël ex na monjël? Do angëmëne monjël fo yël

këni er šot këy in, inewã këy rafënaraxënënd nangëde ani yël ex na monjël?

⁸ Yama wën, anëka wa wëd kën, anëka šotëra kën, anëka ýana kën emun el biyi këm. En munëdo wa enim dëj ata wun done andamat!

⁹ Gayikwa wëno er hixënan ke mëne Kaxanu yepën këbo biyi oparëxanda ok. Biyi ex bër ýoweý ami gi ex na bën, er hi këmi ang bër efaŵ fo. Omeleka ok do gë bela bën kënebo nëkonënd ang bebëšaraxik fo.

¹⁰ Biyi befëñirëx hi këmi në end Kërisët, barikan wën, areni reni kën gër Kërisët. Biyi bërëtoc këmi, barikan wën bër gapak hi kën. Wën ašëkw kënun šëkwënd, barikan biyi ayepën kënebo yepënënd.

¹¹ Xali gërëgako, biyi er hi këmi: bër këbi rind enjo, bër këbi selënd men, bër gë banjëm këm, bër kënebi xëmërand, bër gë eđëg këm.

¹² Bëte gë otaxan odebi oko dëj këmi riyenind gë toro mi cotaxën er këmi liyaxën in. Ado enëbo cirërand bela bën, biyi mëni calenënd, hik enëbo dixërand, mi bujand.

¹³ Hik eni nëxenënd omac odebi ok, biyi mëni pelënd bend këbi fuɟara. Ata biyi ex batëxësëx band ngwën ban, bër šus kënebi bela dek xali gërëgako bën.

¹⁴ Mun tëyalixën ang obaš or pëlöt gër yomb iram fo ýëgwëñaxëli këmun mondako, ax gi ex na mun cëfëñinaxën.

¹⁵ Enimin, ado enëbi cotëdo bëxadac bër end Kërisët owëli epëxw, wëno ex sorix irewën gayik wëno sëfëtandëra këjun xali wã kën Atëfëtan and Yesu Kërisët aɟ.

¹⁶ Awa axara xara këmun, tëfëtelindën ola oram ol.

¹⁷ Në enjo lawëñaxënëli këmo Timote, mëj ar ex ašëñiwën ir řian këmo mbaɟ, do hi ko ar mokwëta gër bend Axwën. Mëj këjun ýana eɟun kwitanënd ang këme liyand në end Yesu Kërisët ak. Bejo këme sëyalind gër dek bamara band okëreceɟ.

¹⁸ Fën gër ndewën, bërëmar afufëñara këni fufëñarand ga këni yëland mëne wëno amun nëngali na.

¹⁹ Xarak wëno gogo këme yeli angëmëne aŵa wã ko Axwën an. Ata këme nang ba ine këni xor eni yeyan do eni di bër kë rafënarand bëjo.

²⁰ Gayikwa owun or Kaxanu ol gë panga ex, ax gi ex na ayeyandërand fo.

²¹ Ine ýandi këjun? Ba me yeli gë engwëša nde, ba me yeli gë aɟana do gë onden onjekax nde?

5

1 Gër ed ex yo wëlik mëne gër ndewën, bërëmar watak eñac eñ, xali abat yëraya këŋo moñëraya dëŋ asoxari ar sëm an. Xarak, ado bër aŋo kwëta ex na Kaxanu bën dëŋ ani dind na mondako.

2 Wën ases don sesënd, ecëñëxët kën rafënarand! Arenita don renitand do eno nŋwã ar rik eŋo an, mërëxand irewën!

3 Wëno cëŋ, ado bayik ame gi ex na fën gë eman endam eñ, gë onden oŋ, nangëde në erebat hi këne fo, anëka nëp këmo ar rik endey endako rako an, nangëde në erebat hi këne fo.

4 And kën barër gër oŋac or Axwën Yesu aŋ, gë panga ind Yesu Axwën arebi iŋ, onden ondand oŋ ašoma këŋun šoma.

5 Awa ala ajo, dëxwino gër Sindan ex nemixën ola osëmbak orexëm ol, do ex pexaxën angoc andexëm aŋ yatir ko bakaw Axwën!

6 Ata end kën rafënoxën ax gi ex na dë! Aye nang kën: Tëkër fo këni rind lewir in ex pufënoxën dëk pix ind negali këni iŋ.

7 Wunëtayin ngwa eñëŋënox end ex ang lewir ixacax fo eñ, en gixën bela bëwënëk, bër ang pix ingašax ind gë lewir këm fo. Ado anëka hi kën bëwënëk gayikwa Kërisët yëlayak šadaxa në endebi gë Ofëna or Apexa ol.

8 Awa mëŋ ex, dindëne Ofëna or Apexa ol gë mburu ind gë lewir këm, gë oŋëkw oŋënek do gë däl in. Bari kërene yambënde ex na mburu ind gë lewir ixacax iŋ: lewir ir bandixa batëmbak do gë oxey iŋ.

9 Ga yëgwënëli këmun wa gër kayëta iram mëne këren dëkërend na gë bër yëlayak gër eñac bën.

10 Bari ame de ex na de ax nŋap ex na en dëkërend gë bër kë yëlayand gër ngwën ro gër aŋana and kodï, gër orek, ba gër olaš bën. Kido mondako bax, wën afo en canëdo gër ngwën ro.

11 Gërëgako, er yëgwënëli këmun mëne këren dëkërend na gë imaÿe ind kë rend këreceŋ hi ko, do exo yëlaya gër eñac, gër aŋana and kodï, gër olaš, gër ocir, gër ošëb ba gër orek. Do ado gë ala arako rako an, këren yambërand na dëŋ.

12 Enimin, ba wëno nde këbi xiti bër ax gi ex na okëreceŋ bën? Do bër ex okëreceŋ bën cëŋ, ax gi ex na nde wën yapëk enëbi kitind?

13 Bër ax gi ex na okëreceŋ bën, Kaxanu këbi xiti. Ga rek wa Oñëgw Omënek ok: «Ŋwãÿino asëmbak an mërëxand irewën*.»

6

End ekitir ed bëmaÿe eŋ

¹ Këreceŋ ir xucar këbi gë këreceŋ iŋandaŵ in, mondake ko yëxwënd eŋo mëla kiti gër bësëmbak, xarak gër bëwënëk wëla doŋo?

² An nang ex na nde mëne bëwënëk bën këbi xiti bela bër gër ngwën ro bën? Do angëmëne wën këbi xiti bër gër ngwën ro bën, an kor na nde en kiti bend xafëxafak gër aniyan ro beŋ?

³ An nang ex na nde mëne biyi kënëbe xitiye omeleka ok? Do bend gër aniyan aŋo ro beŋ nde këne sëkwane?

⁴ Xarak, wën and këŋun xucar në end bend gër aniyan aŋo ro aŋ, bër ŷoweÿ ani gi ex na gër Amara bën këŋun xitind!

⁵ Mondako këme yeyanënd eŋun cëfënanaxën. Arenik gabatak ax gi ex na nde ar kë xor ebi kiti bëmaÿe beŋ?

⁶ Barikan imaÿe iŋ eŋo mac kiti imaÿe ind xucar këbi iŋ gër bër ax gi ex na okëreceŋ.

⁷ Awa gayikako wën aŵacër kën wăcërënd kiti, oŝoÿik orewën ex. Ado enun menan, ineŵa bayik an buŋand na? Ineŵa bayik an buŋand ado enun kwëcand bacota bandewën baŋ?

⁸ Wën wa këbi wënanënd boŝandaŵ borewën do wën wa këbi xwëcand boŝandaŵ borewën xarak bëmaÿe bëndewën exëni!

⁹ An nang ex na nde mëne bësëmbak bën ani gi na bër owun or Kaxanu? Këren yifayand na gë andewën aŋ dëŋ gayikwa bër xwëndak eŋac bën, bërolaŝ bën, bër kë rind orekar bën, bësoŝan bësoxari bën, bër kë lakind asoŝan gë asoŝan bën, ba asoxari gë asoxari bën, ani dïl na gër owun or Kaxanu.

¹⁰ Bëte bërek bën, bër ñanëk kodï bën, bëŝeŝ bën, bër wër këbi ocir bën, ba bërek bëxeÿax bën, ani gi na bër owun or Kaxanu.

¹¹ Do xarak bërëmar gër ndewën na, mondako hi bani. Barikan Kaxanu wënën këŋun, mëŋ fit këŋun, mëŋ ri këŋun bër ŝenene paŋ gë oŵac or Axwën Yesu Kërisët ol, do paŋ gë Angoc and Kaxanu, mëŋ ar xwën këbo aŋ.

End oxëbën or eman eŋ

¹² Wëno er ex yo xor këme me di, barikan ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. Er ŷandi ke yo këme xor me di, barikan wëno, gebatak axe ñandi ex na exe bëña.

¹³ Eyamb yamb in er acël ex do acël aŋ er eyamb yamb ex. Akey amat, Kaxanu anemin ko nemin eyamb yamb in

do gë acël an. Barikan eman eņ, ax gi ex na end eñac, end Axwën ex, ang hi ko Axwën ak, ar eman.

¹⁴ Ata Kaxanu, mëņ ar xanin këņo gër ecës Axwën an, axanin këbo xanin gër ecës biyi bête, gë panga indexëm in.

¹⁵ An nang ex na nde mëne beman bendewën beņ owal od eman end Kërisët ex? Do awed nde këme wed owal od Kërisët ok, me cosali në eman end asoxari aņacaxik? Bëtëdëņ!

¹⁶ An nang ex na nde mëne asošan ar laki këni gë asoxari aņacaxik an, eman emat hi këni gë asoxari ajo? Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok: «Bën tak bëxi, eni gi eman emat*.»

¹⁷ Barikan ar yëlayak gër Axwën an, angoc amat hi këni gë Axwën an.

¹⁸ Ata gërintën mongër eñac eņ. Eñëņenax end ko ri yo ala, fac ir eman ex. Barikan ar yëlayak gër eñac an eman endexëm eņ dëņ ko wënanënd.

¹⁹ An nang ex na nde, mëne beman bendewën beņ ex Aciw and Kaxanu and gër ed hi ko Angoc Amënëk and yël këņun do lëgëk gër ola orewën an. Wën an kwënaya ex na wën dëņ.

²⁰ Gayikwa Kaxanu yęc këņun gë akanji atëm. Awa pëbindëno gë beman bendewën beņ.

7

End eñër eņ

¹ End yëgwënëgu këne eņ këmun yakand mëne aye yek asošan an këreņo təkand na asoxari an.

² Barikan, këdi kën xwënda eñac eņ, asošan kala nërëleņo asoxari, do asoxari kala cotëleņo icën.

³ Icën in dinindëleņo alindaw er yapëk icën eņo dinënd alindaw in. Bête asoxari an dinindëleņo icën in er yapëk asoxari eņo dinënd icën in.

⁴ Asoxari an axo kwën ex na eman endexëm eņ, icën indexëm in xwënëk. Bête asošan an axo kwën ex na eman endexëm eņ, alindaw xwënëk.

⁵ Wën bër yërërek bën, këren capërend na angaw an angëmëne ax gi ex na angwëlëra, en yëlayaxën imëd fo gër cale. And kë xuca an, bakayin angaw amat këdi kën sëkwan emëlaya ed ogaf odewën el, do eņun narjët Sindan in.

⁶ End këme rend eņ angwëlëra ex, ax gi ex na apela.

⁷ Aņandi yandi ke eni gido bela bën ang wëno ak. Barikan ala kala gë anjëla hi ko, anjëla and yël këņo Kaxanu: abat anjëla aņo, ajo anjëla acëxe.

⁸ Bësošan bër gë eñer këm bën do gë bësoxari bësebëta sebëta bën, ga re këme bon yek eni bayido ang wëno ak.

⁹ Bari angëmëne ani kor na emëlaya ed ogaf odebën el, ñërëlexëni, gayikwa mondako ÿapëk gë ebi corënd oñandi ok.

¹⁰ End okërecej od ÿërërëk eñ cëj, Axwën an rek mëne asoxari an këreni capër na gë icën indexëm inj, ax gi ex na wëno rek ejo.

¹¹ Barikan angëmëne ašapër šapër këni gë icën indexëm inj, bayilexo icën këm. Angëmëne ax gi ex na mondako, bakařëlexëni gë icën indexëm inj. Do asošan an kërejo pela na asoxari arexëm an.

¹² End bër ÿërërëk gë bër ax gi ex na okërecej eñ cëj, wëno dëj kërënd, ax gi ex na Axwën an: angëmëne imaÿe ind ex kërecej inj ejo cot asoxari ar ax gi ex na kërecej, do asoxari ajo exo ma eni ñëpa, kërejo pela na.

¹³ Bëte angëmëne asoxari ar ex kërecej an ejo cot icën ind axo gi ex na kërecej, do icën injo exo ma eni ñëpa, kërexo can na gër eñer.

¹⁴ Gayikwa icën ind axo gi ex na kërecej inj, asoxari ar exo kërecej an këjo wënënënd. Bëte asoxari ar axo gi ex na kërecej an, imaÿe ind ex kërecej inj këjo wënënënd. Kido ax gi bana mondako, obaš orewën ol obuyaraxik hi doni xarak awën dëj wën këni.

¹⁵ Barikan angëmëne ar axo gi ex na kërecej an ÿandi këjo acapëra añ, capërëlexëni eñer el. Amëd año, imaÿe inj, hik asošan an, hik asoxari an, ÿoweÿ año tëra na. En dıyand gër angwëlëra wac këjun Kaxanu.

¹⁶ Enimin wëj asoxari an, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën icën indey inj? Bëte wëj icën inj, mondake këy nang mëne afexën këyo fexën alindax?

End oñandi od Kaxanu eñ

¹⁷ Awa ala kala dıyayindëlexo ang hi baxo and wacëgu këjo Axwën ak, do ang ex anjëla and yël këjo Kaxanu ak. Mondako re këme eni dind gër Bamara dek.

¹⁸ Ar hi bax axacëxac and wacëgu këjo Kaxanu an, bayilexo axacëxac do ar hi bax axacërëx an, këreno kac na.

¹⁹ Oxac ol ÿoweÿ ax gi ex na, bëte oxacërëx ol ÿoweÿ ax gi ex na. Er ÿapëk in ex edi ed ang rek šapela band Kaxanu el.

²⁰ Ata ala kala bayilexo ang hi baxo and wacëgu këjo Kaxanu ak.

²¹ Angëmëne xadëp hi bay and wacëgu ki Kaxanu añ, kërey dendërand na. Barikan angëmëne axor ex ey gi ar yaya, kemënal exi gi mondako.

²² Enimin, xadëp ir wacëgu këno gër Axwën in, Axwën an racët këno. Bëte ala ar yaya ar wacëgu këno an, xadëp ir Kërisët hi ko.

²³ Yama gë akanji atëm ga racët kënjun nde Kaxanu. Awa këren gind na okadëp od bela.

²⁴ Bëmaÿe, ala kala bayilexo gër lëngw ir Kaxanu ang hi baxo and wacëgu këno ak.

End bër gë eñër këm eñ

²⁵ End odënañ obeja eñ cëñ, ax gi ex na apela and Axwën. Barikan wëno dëñ ké rend, wëno ar hik ar mokwëta në end axaÿënan ir Axwën an.

²⁶ Awa baxëtín end ÿapan ke eñ, në end bakey bañëkaxik band hi këne gërëgako baño añ, ala kala bayilexo mondako.

²⁷ Angëmëne gë asoxari ÿërër kën, kërey cala na en capër. Angëmëne ay gi ex na gë asoxari, këreyëño cala na asoxari.

²⁸ Barikan, angëmëne mondako dëñ këy ÿër, ay mendëra na. Bëte angëmëne endënañ emeja eñ aÿër këno ÿër, axo mendëra na. Barikan fo nangin mëne bër ÿërërëk bën mbañ këbi ÿana ebi cëmurand, do mëñ ÿandi ke en kwëÿëtado.

²⁹ Bëmaÿe, baxëtín er re këme in: amëd and bayi këbo añ anëka kë romënd. Gërëgako bër gë bësoxari bën, gilexëni ang bër gë bësoxari këm fo.

³⁰ Bër kë sesërand bën, gilexëni ang ani tesënd na fo, bër këbi nëngandërand bën, ang bër abi nëngandërand na fo, do bër kë yëcërand beÿ bën, ang ani cotëra ex na fo.

³¹ Do bër kë riyenind gë bebër gër ebar ro bën, gilexëni ang ani diyenind na enim fo. Gayikwa ngwën iño ang hik ak, axuca kë xuca.

³² Xarak wëno, aÿandi ÿandi ke en gi gë odendëran këm. Ar bayik ax ñër ex na an, bend Axwën këno balënd, ašala ko šaland exo di er këno nënganënd Axwën in.

³³ Barikan ar ÿërëk an, abal këno balënd bend gër ngwën ro beñ, ašala ko šaland exo di ang këno nënganënd alindañ ak.

³⁴ Do mondako ko šetëndërend bandixa bandexëm bañ. Mondako fo ex end asoxari aÿërërëx eñ do gë end endënañ emeja eñ. Er këni šaland eni di wayët ang këno nënganënd Axwën ak, eni gixën bëwënëk gër eman do gër angoc. Xarak, asoxari ar ÿër këno an, bend gër ngwën ro beñ këno balënd ga ko šaland exo di ang këno nënganënd icën indexëm ak.

³⁵ End ofëcak orewën këme yeyanaxënënd mondako, ax gi ex na mun cëndën. Er ÿandi ke en cot aniyen and šenene, do en yëlaya wayët gër Axwën fo, kërenjun yaja na.

³⁶ Šambenjar ir yëlak mëne ax ñap ex na ejo teb endënaŵ emeja end yata baŋo eñer eŋ axo mendëra ex na. Angëmëne anëka këŋo šanand oñandi odexëm ok, dilexo er ŷandi këŋo in, ñërëleŋo.

³⁷ Barikan šambenjar ir faÿëk gër emëkw edexëm mëne aŋo ñër na endënaŵ emeja end yata baŋo eŋ, enjekax ri ko. Barikan mëŋ dëŋ faÿëk ejo gër emëkw edexëm exo bayixën nangërëxe asoxari, ala aŋo nëŷali ex na.

³⁸ Ata ar këŋo ŷër endënaŵ emeja end yata baŋo an, enjekax ri ko. Bari ar aŋo ñër ex na an rik er yek nëmëc in.

³⁹ Asoxari ar ŷër këno an, abar bar këni gë icën indexëm inŋ ang kë nëka yo aniyan and icën aŋ. Xarak, and ko šës icën aŋ, axor ko xor exo ye ejo ñër asošan ašëxe, ar ex mëŋ bëte këreceŋ.

⁴⁰ Barikan, ang këme yëland wëno ak, asoxari ajo nëmëc kë ŷana ejo nëngandërand angëmëne exo bayi icën këm. Wëno bëte, këme yëland, ašot šot këmo Angoc and Kaxanu aŋ.

8

End ŷas er gër olaš eŋ

¹ End ŷas er oyel or šadaxa kënebi gër olaš eŋ cëŋ, biyi dek gë enang nang hi këne, ašot šot këne onangëran ol. Barikan onangëran ol ndafënan kë lënanënd, xarak aŋana aŋ axemën kë xemënënd ekwëta el.

² Angëmëne ala exo yëland mëne ŷeÿ nang ko na, axo nang ex na pere ang ŷapëk exo nangëdo ak.

³ Barikan ar ñan këŋo Kaxanu an, Kaxanu anang nang këŋo.

⁴ Awa end eyamb ed ŷas er oyel or šadaxa kënebi gër olaš eŋ, anang nang këne mëne Kaxanu ibat fo ex, do mëne edaš el ŷoweÿ ax gi ex na gër ngwën ro.

⁵ Gayikwa angëmëne bela exëna bër kë yëland okaxanu exëna, od ex gër orën do gër ebar, awa okaxanu ok do gë bëxwën bën, aÿëmb ŷëmb këni.

⁶ Barikan, biyi er nang këne mëne Kaxanu ibat fo ex do mëŋ ex Sëm in. Mëŋ rik dek beÿ bën do biyi në endexëm këne liyaxënënde. Bëte Yesu Kërisët gabat ex Axwën arebi an. Mëŋ rik dek beÿ bën do Kaxanu paß gë mëŋ yël këbo aniyan aŋ.

⁷ Bari ax gi ex na dek fo šot këni onangëran olo. Enimin, bërëmar aŵër wër babi ekwëta ed edaš el. And këni yambënd ŷas er oyel or ñaš kënebi gër edaš aŋ, er këni

yëland şadaxa dëj ex. Ata onden otitarak ondebën oñ ex buyar.

⁸ Xarak ax gi ex na eyamb yamb këbo sëkalind gër Kaxanu: ga yamb yamb këne, yoweÿ abo başëta na; ga ane yamb exe na, yoweÿ abo başën na.

⁹ Barikan titinayindën, er këñun yapanënd in kërebi dënanënd na eñëñëxax bër sitarak gër ekwëta bën.

¹⁰ Gayikwa angëmëne ar sitarak an exi watënd wëj ar gë onangëran an ga këy yambënd yas er oyel or řaş kënebi gër edaş eñ, ax gi ex na nde mëñ ar sitarak gër onden an, ata ko yëla axor ko xor exo yamb mëñ bëte?

¹¹ Ata imaÿe ititarak ind racët këjo Kërisët gë ecës edexëm iñ, mondako ko nemi në end onangëran orey.

¹² Ga kënebi wënanënd mondako bëmaÿe bënd sitarak bëñ, do ga kën nëxenënd mondako onden ondebën oñ, Kërisët mëñ dëj këno wënanënd.

¹³ Mëñ ex, angëmëne në end eyamb yamb këremo dënan eñëñëxax eñ imaÿe indam iñ, dın ame yamb na yas er olaş eñ këdi ko wëndëra imaÿe indam iñ.

9

End ofarëxanda or Pol eñ

¹ Wëno ar yaya hi këme do parëxanda hi këme. Awat wat këmo Yesu, Axwën arebi an. Ata wën ex enjekax end şanëk gë andiyen and fana ke Axwën eñ.

² Angëmëne gër bela bëşëxe wëno ame gi ex na parëxanda, ndakan wën awa wa kën mëne parëxanda hi këme. Gayikwa wën ex nanganëme ir mëne parëxanda ir Axwën dëj hi këme.

³ Mondako këmëni yakand bela bër ke xitind bën.

⁴ Ba wëno gë Barënbabas fo nde bayik abo řap ex na eyambëran el do gë ecebëran el?

⁵ Abo řap ex na nde mo ñër ala kala imaÿe itoxari ind gër Axwën? Ami kor na nde mo mëlarand ang këni rind oparëxanda ocëxe ok, gë bobinëm bor Axwën do gë Kefas?

⁶ Ba wëno gë Barënbabas fo nde yap këbo mi dıyand gë er këmi şotënd gë andëbi dëj in?

⁷ Noÿo kë yend gër oşorođa do exo cosayand gë andexëm? Noÿo kë rind andëda and reseñ do axo yambënd na reseñ in? Noÿo këbi xadacënd oyel do axo cebënd na omër oñ?

⁸ Ba wëno ala fo nde kë yeyandërand mondako? Ax gi ex na nde end këme rend eño na fo ex bëte gër acariya?

9 Enimin, ga ÿëgw këni wa gër acariya: «Engaê end ki wëñënënd bële eñ, ax gi ex na mokap etëÿ edexëm el[☆].» Ba Kaxanu end ogaê fo nde këño balënd?

10 Enimin, në endëfi wa rexën ko eño. Iyo në endëfi ÿëgwaxën këni eño. Gayikwa ar kë ÿanënd bële an aÿap ÿapëk exo yarënd mëne ayamb ko yamb. Bëte ar kë wëñënd an, aÿap ÿapëk exo yarënd oset orexëm ol.

11 Angëmëne biyi nedën këñun napul ir gër orën in, axureli nde këbo xureli angëmëne axana këmi xanand gër ndewën napul ir gër ngwën ro in?

12 Gayikako ayëlëra këñëfi yëlërand oparëxanda ocëxe ok, kaê ex ngwa biyi. Barikan, oset or ÿap këbo enëbo yël olo, ami mëka ex na. Ecëñëxët, aÿagën ÿagën këbo mi bayi kanarëxe këdi këmi wedi Atëfëtan and Kërisët añ.

13 An nang ex na nde mëne bër kë riyenind gër Aciw and Kaxanu bën, gë bebër këni wëlarawënd oyël bën këni yambërand? Bëte bër kë êadfaxand gër angëb bën, aset këñëfi êetënd er êadfaxa këni gër angëb in?

14 Awa Axwën an mëñ rexën ko mëne bër kë femërand Atëfëtan bën eni diyand gë er këñëfi yëlënd në end Atëfëtan año in.

15 Wëno cëñ, bebër ÿap ke ene yëlënd bëjo, gamatak ame mëka ex na. Ado amun ÿëgwëwind na ene dawënelixënëgu. Ecës el saxan ke, gë ex yep end këme rafëtaxënënd eño.

16 Enimin, epemëra ed Atëfëtan el, ax gi ex na er këme rafërand. Gayikwa andiyen and nëÿali ke Kaxanu ex, ax gi ex na er këme rafëtaxën. Dal ex kido abame femërand na Atëfëtan añ, axata xata doxe!

17 Kido ga ÿandi ke fo bame femërand, gë acosa hi dome. Barikan angëmëne ga ÿandi ke këme femërand, andiyen and xwëtënan këne ex.

18 Ine ex acosa andam añ? Ga këme femërand Atëfëtan añ acosa këm. Bebër ÿap bax ene yëlënd në end Atëfëtan año bën, ame kwëñe ex na ene yëlënd.

19 Gayikwa ado ga hi këme ar yaya gër bela ðek, wëno dëñ rixayak xadëp ir bela ðek, mëni cotaxën bër Yesu Kërisët bëranjëm.

20 And këme hi gë Bëêewif añ, me gi ang Aêewif fo, eno kwëtaxën Yesu. Bëte and këme hi gë bër kë sëfënd acariya añ, me gi ang bën ak, ado bayi ame bo ex na gër mbëña ind acariya año, eno kwëtaxën Yesu.

21 And këme hi gë bëwendëran añ, me gi ang bën ak eno kwëtaxën Yesu. Barikan wëno ame gi ex na ðe ar gë

acariya and Kaxanu këm, gayik Kërisët lëkaya ke gë acariya andexëm aŋ.

²² And këme hi gë bësitarak aŋ, me gi ang bën ak eni pexaxën bësitarak bën. Mondako rixaya këme er ex yo, gër bër ex yo, eni pexaxën ang ex yo, bërëmar.

²³ Do beŋo dek këme rind në end Atëfëtan and Yesu me cotaxën ma indam iŋ gër benjekax bend wëlawëk.

End bëxašër eŋ

²⁴ Aye nang kën mëne bër kë xašërënd gër ambelëraya bën, dek ang exëni ak këni hërënd. Barikan abat fo kë ñatëtënd do mëŋ këno fupand. Awa kemënayin en gërënd aye en ŋatëtaxën.

²⁵ Dek bër kë xëñenand okašër bën, ašëbanaya këni šëbanayand bendanjëm. Mondako këni rind enëbi pupaxën gë er kë nemind. Barikan biyi gë er bayik ax nemind na këbo fupa Kaxanu.

²⁶ Awa wëno ahër këme hërënd, bari ax gi ex na ahër fo. Bëte ang awëŋjër fo hi këme, bari ame bënjarënd na awëŋjar fo.

²⁷ Ecëñëxët, motoroli këme sorolind eman endam eŋ, ang end xadëp fo wëlaya këme, këdi këme ñata gë acosa këm, xarak wëno kë femërand gër bela bësëxe.

10

End olaš eŋ

¹ Bëmaÿe, end hi babi bëxarëk bërebi eŋ, axe ñandi ex na en bayi nangërexe: bën dek babi labënd aŋar aŋ, bën dek xegëta bax angwëngw aŋ.

² Bën dek buyi bax xobuyi or Moyis ol, kwëc gër aŋar do polo gër angwëngw.

³ Bën dek bax yambënd eyamb ebat, ed bax xaniwënd gër orën el.

⁴ Do bën dek bax šebënd ešëb ceß ir bax xaniwënd gër orën in. Ašëb bani šebënd gër angaÿ and Kaxanu, and babi sëfarand aŋ. Do angaÿ aŋo hi bax Kërisët.

⁵ Barikan bëranjëm ang hi bani ak, abani ri na bend këŋo nënganënd Kaxanu beŋ, mëŋ šësëraxën këni gër ladawe.

⁶ Bend hi babi beŋo, bamatinali band këbo felërand ex këdi këne šote oñandi oñëŋenax, ang bëxarëk bërebi ak.

⁷ Këren gi ex na bër xwëtak olaš, ang bëxarëk bërëmar ak. Oñëgw Omënëk ok ga këbi fëlëtënd wa mondako: «Bulunda in xwënda këni ñambëran do gë ošëb. Ata xani këni eni nëxira[☆].»

☆ 10:7 10.7 Andocane 32.6

⁸ Kërene yëlayaye na gër eñac ang yëlaya bani bërëmar ak xali akey amat, šës këni bela owëli alapem gë otas.

⁹ Kërenëjo ÿanaxënënd ex na Kërisët an ang bano ÿanaxënënd bërëmar ak, ata šësëra këni ga ñatëra kënebi bandën.

¹⁰ Bëte këren ñunëñunand na ang bani wunëñunand bërëmar ak, ata šësëra këni ga lawëra këbi meleka ir ecës in.

¹¹ Betëm beño dek hi bañi bëxarëk bërebi bën. Do er ÿëgwaxën këni ang amatali and këbo felëra fo ex, biyi bër ñatënëgu këbo bakey bapelatar band ngwën bëjo.

¹² Awa ado en yëland mëne axor kën xor en kwëÿëta eñëñëx eñ, titinayin këdi këñun nañëta!

¹³ Atëy ax gi ex na and bayik abi gind na bela. Barikan Kaxanu mokwëta hi ko, atëy gamatak axo teñ na, eñun ñatënëgu na xarak ax gi ex na and kën xor. Gër atëy año fo ko nëcët er kën xoraxën in.

¹⁴ Mëñ ex, wën bër ke balënd mbañ bëjo, kwëÿëtayin ekëla ed olaş el.

¹⁵ Ang bër gë onden fo këmun felërand, do kamanin wën dëñ end këme rend eño.

¹⁶ Eşëb ceb ir këne yëlarënde gër ecemar ed Axwën in and këne şalend añ, ang gi ex na nde ejo ex ebaÿër ed gër oşat Kërisët el? Do amburu and këne şetërende añ, wacayak bëte ebar ed bar këne gër Kërisët gë eman endexëm el.

¹⁷ Gayikako amburu amat fo këne şetërende biyi bër hi këne bërënjëm, awa eman emat hi këne.

¹⁸ Kwitayinëbi enëng end Bëyisërayel eñ: and bani barërend cale do eni yambënd ÿas er oyel or şadaxa kënebi gër angëb eñ, abar bani barënd gë Kaxanu.

¹⁹ Ine ngwa këme rend? Ba mëne ÿas er oyel or şadaxa kënebi gër olaş eñ ÿeÿ ex nde? Ba mëne edaş el ÿeÿ ex nde?

²⁰ Bëtëdëñ! Barikan er këni şadaxand gër edaş in, bëyël kënebi şadaxanënd, ax gi ex na Kaxanu. Xarak, axe ñandi ex na en bar gë bëyël bën.

²¹ Wën an kor na en yëlarënd andëmba and Axwën añ do gë andëmba and bëyël añ. An kor na en yambënd ecemar ed Axwën el do gë ecemar ed bëyël el.

²² Ba eño yakëraxi Axwën an nde ÿandi këbo? Ba ojañ nde xuca këneñone?

End eyamb yamb eñ

²³ Wëno axor këme xor me dind er ex yo, bari ax gi ex na er ex yo hik gë ofëcak. ÿoweÿ ax cëba ex na, bari ax gi ex na er ex yo kë xemënënd gër ekwëta.

24 Ala kala calayindëlexo ofëcak or ašandaŵ ol, ax gi ex na orexëm fo.

25 Yambindën đek er këni fanënd gër marëse in. Këren mëkarand na këdi këjun wëlandëra gër onden ondwën.

26 Gayikwa Oñëgw Omënëk ok rek:

«Axwën Kaxanu xwënëk ebar el do gë đek beber hik gër ebar bën*.»

27 Angëmëne ar ax gi ex na këreceŋ wac këjun eyambëran do wën en ma en ye, yambin er kënun rëdën yo. Këren mëkand na en nang ba aŷap ŷap këjun, këdi kën wël onden oŋ.

28 Barikan angëmëne ala exo de: «Ÿas eŋo er oyel or šadaxa kënebi gër edaš ex đe.» Awa në end ar fel këjun eŋo eŋ, këren yamb na këdi kën wël onden oŋ.

29 And këme rend: «Këdi kën wël onden oŋ», end onden ond ašëxen eŋ këme yëyanënd, ax gi ex na end onden ondwën eŋ. Enimin, inewã ke nëpaxën anjëlan and ala ašëxe gër er këme yëland aŷap ŷap ke in?

30 Angëmëne wëno ošet oram ol këme xanand gë ecëkwa, ine cëŋ këne renaxën në end er këme šëkwand me yambaxën in?

31 Awa kën yambërand nde, kën šebërand nde ba kën rind er ex yo, calayindën ex canaya enjaran end Kaxanu eŋ.

32 Këren gi na ang ekaŷ ed këni fokërerand bela fo, ax gi ex na benëng becëxe, ax gi ex na Bëšëwif, ax gi ex na bër gër Amara and Kaxanu bën.

33 Awa ola orewën ol gilex ang oram ak: gër beber këme rind axemëna këme xemënanđ, eŋo nëngan ala kala. Ofëcak or bela đek këme šaland, ax gi ex na oram fo, eni pëxaxën bëranjëm.

11

1 Tëfëtelindëne ang këmo sëfëtelind wëno bëte Kërisët ak.

End bësoxari gër cale eŋ

2 Ašëkwa këmun šëkwand end ga këne xwitand gër end ex yo eŋ, do end ga kën sëfënd bamërëwëra baŋ, ang sëyali këmun ak.

3 Aŷandi ŷandi ke en nang bëte mëne Kërisët ex alëngw ar asošan kala an, asošan an ex alëngw ar asoxari an, do Kaxanu ex alëngw ar Kërisët an.

4 Asošan ar kë šalend, ba kë yëyanënd ang alawënel fo monab gaf an, aŋo pëbënd na Kërisët, alëngw arexëm an.

⁵ Barikan asoxari ar kë şalend, ba kë yeyanënd ang alaŵënel asoxari fo, dabërëxe gaf an, në ecëfënin ejo icën indexëm iŋ: er hi ko ang ašek şek këno fo.

⁶ Ata cëkëleno saxëk, angëmëne axo dabënd na gaf irexëm in! Dabindëlexo gaf in, angëmëne aşëfën ex eno kacan omban oŋ, ba eno cëk lir-lir.

⁷ Asoşan an aŋo ņap ex na exo dabënd gaf in, gayikako mëŋ ex eñaŵ eŋ do gë enjaran end Kaxanu eŋ. Xarak, asoxari an ex enjaran end asoşan eŋ.

⁸ Enimin, Kaxanu necëtëgu këŋo asoxari an gër eman end asoşan, aŋo necëtëgu ex na asoşan an gër eman end asoxari[☆].

⁹ Bëte Kaxanu ri këŋo asoxari an në end asoşan, aŋo di ex na asoşan an në end asoxari.

¹⁰ Mëŋ ex, aŷap ŷapëk asoxari an exo dabënd gaf in, eni wataxënënd omeleka ok mëne afëb fëb këŋo icën indexëm iŋ.

¹¹ Barikan gër biyi bër bar këne gë Axwën bën, asoxari an axo gi ex na asoşan këm, bëte asoşan an axo gi ex na asoxari këm.

¹² Enimin, ang şanëgu ko asoxari an gër asoşan ak, asoxari an këŋo rëwënd bëte asoşan an. Do ejo dek gër Kaxanu xaniwëk.

¹³ Kamanin gë andewën aŋ dëŋ: aŷap nde ŷapëk asoxari an ejo calend Kaxanu dabërëxe gaf in?

¹⁴ Ola or ala ol dëŋ këŋun sëyalind mëne aşëfën ex angëmëne asoşan an ejo cak omban oŋ.

¹⁵ Xarak, omban ocakax oŋ enjaran ex gër gaf ir asoxari, gayikwa Kaxanu yël këŋo omban ocakax ang elabaxën ed gaf fo.

¹⁶ Angëmëne ala exëna ar ņanëk ecampëre ed gër endey ejo el, biyi cëŋ afo mër ex na mondako do bëte gër dek Bamara band Kaxanu abi mër ex na mondako.

End ecemar ed Axwën eŋ

¹⁷ Ang këmun felëra gërëgako ak, arexëra këmun rexëra. Amun cëkw na gayik and kën fedër aŋ en ņëŋëanaxën nëmëc kën fedërënd, ax gi ex na en yexën nëmëc.

¹⁸ Eñanar eŋ, awël wël këme mëne, and kën fedër gër cale aŋ, bakucara exëna mërëxand irewën. Ado ejo, wëno təkër fo ŵa këme.

¹⁹ Afo ex gi wa bakucara andewën rewën aŋ eni canayaxën mërëxand irewën bër kë xemënannd gër atëy bën.

²⁰ Awa wën and kën fedër aŋ, ax gi ex na en cetëraxën ecemar ed Axwën el.

[☆] 11:8 11.8 Añanar 2.21

²¹ Gayikwa and kën yambërand aŋ, ala kala anëkan këŋo nëkanënd exo dëdaya mëŋ gaŋat ecemar edexëm el. Ata abat eŋo yambënënd enjo eŋ, ajo eŋo ñaŋënd.

²² An gi ex na nde gë bëciŋ bënd gër ed kën yambëraw do en cebëraw? Ba Amara and Kaxanu aŋ nde kën yepënënd ga kënëbi šëfëninënd ako bër ŷoweŷ ani cot ex na bën? Ine këmum fel? Ašëkwa nde këmum šëkwa? Ali, gër endey eŋo amun cëkwa na.

²³ Gayikwa wëno, er sëyali ke Axwën do nangën këmum in ex: Axwën Yesu ga wëd ko amburu aŋ, yatir lëxw këno gëmëd.

²⁴ Šëkwa këŋo Kaxanu, hëmbëndër ko, do re ko: «Ejo ex eman endam eŋ, wën yël këmum. Diyindën mondako ene kwitaxënënd.»

²⁵ Bëte and yambëra këni aŋ, wëd ko andëmba and gë ngoy aŋ do re ko: «Ejo ex ošat oram oŋ, ošat or eter ekašax ed Kaxanu gë bela el. Diyindën mondako ene kwitaxënënd nand kën šëbënd yo.»

²⁶ Gayikwa, nand kën yambënd yo mburu iŋo, do nand kën šëbënd yo ngoy iŋo, ecës ed Axwën el kën sëfëtënd mondako xali exo bakaw.

²⁷ Mëŋ ex, ar kë yamb mburu iŋo do exo ceb ngoy ind andëmba and Axwën iŋ, xarak aŋo ñap ex na an, anëka wënan ko eman end Axwën eŋ, do gë ošat orexëm oŋ.

²⁸ Awa ala kala kamanindëlexo ola orexëm ol, dmana exo yambaxën mburu iŋ, do exo cebaxën ngoy iŋ.

²⁹ Gayikwa ar kë yamb mburu iŋo, do exo ceb ngoy iŋo an pitëndërëxe eter ed gë Axwën el, kiti indexëm fo yamb ko do šëb ko.

³⁰ Mëŋ ex, mërëxand irewën bëranjëm šëxwërak, bëranjëm seŷik, do bëranjëm šësëk.

³¹ Angëmëne gë andëbi dëŋ këne xitiyande, Axwën an abo kiti na.

³² Barikan, Axwën an awërëšët këbo wërëšët gë bebër këbo xitind bën këdi këbo nëp andamat gë bër gër ngwën bën.

³³ Awa bëmaŷe, and kën fedër en yambaxën ecemar ed Axwën aŋ, cënirindën andewën rewën aŋ.

³⁴ Angëmëne ala xor këŋo na enjo eŋ, yambërawëlexo pere gër ndëbën, ata bayik an mëlau na kiti iŋ.

Omëka od bayik ok cëŋ, ayaka këmum yakad and këme yelid aŋ.

12

End banjëla eŋ

1 Bëmaÿe, end banjëla band ko šetëndërend Angoc Amënëk bej cëj, axe ñandi ex na en bayi nangërëxe.

2 Anang nang kën ang hi ban ak, ang hi ban bër ajo kwëta ex na Kaxanu fo, ang exëni benëng bënd bela bëndanjëm ak. Asëk aŵëlara fo bañun wëlarand gër eñëjënax do bañun nambelirand gër betëmbak, gër olaš or ax yeyandërand na.

3 Mëj këmün felaxënënd mëne ala ax kor na exo yeyanënd gë Angoc and Kaxanu añ do exo dend: «Katalaño tan kata Yesu!» Bëte ala ax kor na exo dend: «Yesu ex Axwën an!» xarak ax gi ex na Angoc Amënëk añ nangën këjo eyeyan elo.

4 Ata Angoc Amënëk amat fo ex, barikan mëj kë šetëndërend banjëla band fitarëk.

5 Bandiyen bañ afitar fitarëk, barikan Axwën abat fo këno rinënd.

6 Bandixa bañ afitar fitarëk, barikan Kaxanu ibat fo kë rind er ex yo gër bër ex yo.

7 Angoc Amënëk añ këjo yëlënd ala kala anjëla and gë ofëcak or bela ðek.

8 Enimin, Angoc amat ajo fo këjo yëlënd, abat eyeyan ed orenik, do ajo eyeyan ed onangëran.

9 Angoc ajo fo këjo yëlënd abat ekwëta el, do ajo banjëla band epakën ed bëshëxwëra el.

10 Bëte Angoc ajo fo këjo yëlënd abat anjëla and exo dind becarax; ajo anjëla and edeyara ed bënd re ko Kaxanu; ajo, anjëla and epitëndër ed bangoc el; ajo, anjëla and exo yeyanënd oyeyan ošëxe; ajo bëte, anjëla and exo ñatelind oyeyan oño.

11 Angoc amat ajo fo kë rind beño ðek. Mëj kë šetëndërend banjëla bañ ang këjo ÿandind ak: eño yël ala kala anjëla and fitak.

End amatinali and eman eñ

12 Enimin, eman end ala eñ, emat fo ex ado ga kë barënd owal odanjëm. Do gayikako, abar kë barënd ðek owal ok eman emat ado ga ÿëmbëk, mondako fo ex end Kërisët eñ.

13 Gayikwa ene gixëne eman emat, gër Angoc Amënëk amat buyi këbo biyi ðek: hik Bëshëwif bën, hik bër benëng becëxe bën, hik okadëp ok, hik bër yaya bën. Do gë Angoc Amënëk ajo fo ÿëm këne biyi ðek.

14 Mondako fo ex end eman end ala eñ, owal odanjëm barëk, ax gi ex na wal ibat.

15 Kido sapar in are bax rend gayikako ax gi ex na ataxan, ax gi ex na wal ir eman. Ata nde wacaya dox mëne anëka rëxëtak gër eman?

16 Kido anëf anj are bax rend, gayikako ax gi ex na angës, ax gi ex na wal ir eman, wal ir eman dëj bayi dox.

17 Kido eman end ala eñ angës fo hi bax, mondake doxo wëlërand? Kido eman end ala eñ anëf fo hi bax, mondake doxo wëranënd?

18 Yama Kaxanu ga šomëndërëk nde đek owal od eman ok ang ŷandi këjo ak.

19 Kido đek owal ok erebat fo hi bax, eman ax gi dona.

20 Awa gërëgako owal odanjëm ßarëk, ßarikan eman emat fo ex.

21 Angës anj ax kor na ex de mëne aņo ßalënd na end ataxan eñ. Bëte gaf in ax kor na ex de mëne aņo ßalënd na end osapar eñ.

22 Ecëñëxët, owal od eman od sitarak nëmëc ok dëj, gë ofëcak ex.

23 Owal od këne yëlände ašëfën šëfënëk enëcët ok, nëmëc këne fëbënde. Do mondako këne šonënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd ßela ok.

24 Xarak, owal od ŷapëk eni watënd ok, ane conënd ex na. Enimin, Kaxanu rik mondako eman eñ ene pëbaxënënde nëmëc owal od ax ñap ex na eni watënd ßela ok.

25 Đek owal ok kë rëcarënd këdi kë šapër eman eñ.

26 Do angëmëne wal ifat kë sorond, đek owal od eman ok kë sorond. Bëte angëmëne wal ifat ex mocëkw, đek owal ok këjo nëngandërand.

27 Awa wën đek eman emat hi kën, eman end Kërisët eñ do ala kala wal hi ko.

28 Xarak, Kaxanu xwët këbi gër Amara and bërëwëk endexëm: ga ŷana këni oparëxanda, ßëtëgu këni ßëlawënel, ßëtëgu këni ßëte ßësëyali. Kaxanu axwët xwët këbi ßëte ßër gë anjëla and edi ed becarax, ßër gë anjëla and epakën ed ßëšëxwëra, ßër gë anjëla and edëcara ed ßela, ßër gë anjëla and olëngw, do ßër gë anjëla and eyeyan ed oyeyan ošëxe.

29 Đek oparëxanda fo nde exëni? Đek đek fo nde këni yeyanënd ang ßëlawënel fo? Đek ßësëyali fo nde exëni? Đek fo nde këni rind becarax?

30 Đek fo nde šot këni ßanjëla ßand epakën ed ßëšëxwëra? Đek fo nde këni yeyanënd oyeyan ošëxe? Đek fo nde këni ñatelind oyeyan ošëxe oņ?

31 Awa ßalëkënalindën ocal od ßanjëla ßand xëbënëk nëmëc ok.

Do wëno awësin këmun wësin fëña ir xëbënëk nëmëc in.

13

End aņana eñ

¹ Ado me yeyanënd oyeyan or ßela oŋ, do gë or omeleka oŋ, xarak aŋana axe gi ex na, ang atëmb and këni sëmbënd fo hi këme, ang etala ed kë wëlind fo hi këme.

² Ado me gi areyara ar ßend Kaxanu, anang ar ßek beconëson, do ar nangërak ßek. Ado me cot ekwëta ed kë sëngërëbëtënd osënd el dëŋ, xarak aŋana axe gi ex na, ŷoweÿ ame gi ex na.

³ Ado mëni cetërand napul iram in ßek bëxaÿënaxik ßën; ado me ßëxwënd eman endam eŋ gër xodux, xarak aŋana axe gi ex na, ofëcak axe gi ex na.

⁴ Ar gë aŋana an abuŋa ko ßuŋand, anënga nënga ko, aŋo yakëraxind na, axo ßafënanand na, axo pufënanand na.

⁵ Axo dind na end ax ñap ex na eŋ, aŋo ßalënd na endexëm fo, axo wërënanand na, ala aŋo penanënd na eñëŋëanax.

⁶ Bëte ar gë aŋana an, end ßal eŋ këŋo fatënd, ax gi ex na osëmbak ol.

⁷ Aseban ko sebanënd end ex yo, aŵa ko wënd end ex yo, ayar ko yarënd end ex yo, abuŋa ko ßuŋand end ex yo.

⁸ Aŋana aŋ er din ir din ex. Edeyara ed ßend Kaxanu el, ayep kë yep. Oyeyan ošëxe oŋ, ayep kë yep. Bëte onangëran ol ayep kë yep.

⁹ Gayikwa ßend Kaxanu beŋ, mar fo këne nangënde, mar fo këne reyande ang bëlaŵënel fo.

¹⁰ Barikan and kë faÿaya beÿ ßek aŋ, er ebax mar fo in ayep kë yep.

¹¹ And hi bame itox aŋ, ang itox fo bame yeyanënd, ang itox fo bame yëlarand, do ang itox fo baxe fëninand ßendey beŋ. Barikan and nangaya këme aŋ, aseß seß këme osoxëttox ol.

¹² Doro doro, awat këne watënde beÿ ßën ang në anangoye fo, mëd-mëd fo. Barikan awat këne wat kerët. Gërëgako ßendëmar fo nang këme. Barikan anang këme nang ang nang ke Kaxanu ak.

¹³ Awa gërëkako betas beŋo kë ßayi: ekwëta el, eyar el do gë aŋana aŋ. Barikan aŋana aŋ xëbënëk nëmëc.

14

End cale eŋ

¹ Calayindën en gi bër gë aŋana. Nëndindëleŋun en cot banjëla ßand Angoc Amënëk ßaŋ, adofa anjëla and eyeyan ed ang alawënel fo aŋ.

² Enimin, ar kë yeyanënd oyeyan ošëxe an, Kaxanu këŋo yeyanelind, ax gi ex na ßela gayik er ko rend in ala aŋo

pënind na. Angoc Amënëk aŋ wa këŋo fiebëtënd exo yeyanënd bend ŝonayak beŋ.

³ Ar kë yeyanënd ang alawënel fo an, bela bën këbi felërand: bër gër Amara bën këbi xemënënd gër ekwëta, bën këbi felënd eni kapina, bën këbi baŝënënd banjelan.

⁴ Ar kë yeyanënd oyeyan oŝëxe an, ola orexëm ol ko xemënënd gër ekwëta, ar kë yeyanënd ang alawënel fo an, Amara aŋ ko xemënënd.

⁵ Aÿandi ÿandi ke wën dek en yeyanënd oyeyan oŝëxe. Barikan en yeyanënd ang bëlawënel ÿandi ke nëmëc. Ar kë yeyanënd ang alawënel an xëbënëk nëmëc gë ar kë yeyanënd oyeyan oŝëxe an. Angëmëne cëŋ aŝateli ko ŝatelind, axemën këbi xemën bër gër Amara bën.

⁶ Do gërëgako bëmaÿe, ofëcak nde kën ŝot na angëmëne me yeli gër ndewën, do me yeyandërand oyeyan oŝëxe gër ed ebax mun mëlanëli, end nangën ke Kaxanu eŋ: onangëran ol, edeyara ed bend Kaxanu el, ba osëyali ol?

⁷ Angëmëne acëroti aŋ, gë atëmb aŋ andamat kë wëlind, mondake ko bara ala xarak er këni farixënd in, gë er këni sëmbënd in axo pitëndërënd na?

⁸ Do angëmëne ofarix or kereloŋ ol ax wëlind na ŝenene, noÿo kë xëñënara ond gër emer oŋ?

⁹ Andamat ex gë endewën eŋ, angëmëne end kën yeyanënd gë oyeyan oŝëxe eŋ, ala ax ŋatelind na, noÿo këŋo fëni? Ata ayeyandëra fo kën yeyandërand.

¹⁰ Oyeyan or bela oŋ moñëmb ÿëmbëk gër ngwën ro. Do eyeyan ed ex yo bër kë yeyanënd bën awëlëraxën këni wëlëraxënënd.

¹¹ Awa angëmëne ame wëlënd na er ko rend ar ke yeyanelind in, aliyer hi këme gër ndexëm do mëŋ bëte anangërarëx këmo xwët.

¹² Mondako fo ex endewën eŋ, gayikako banjëla band Angoc Amënëk baŋ kën ŝaland, awa kamënin de aye ediyenexën el. Barikan gilex ekemënaxën ed ekwëta ed bër gër Amara el.

¹³ Mëŋ ex, ar kë yeyanënd oyeyan oŝëxe an, karaleŋo Kaxanu eŋo yël anjëla and exo ŋatelixënënd bëbër ko reyand bën.

¹⁴ Gayikwa angëmëne gë oyeyan oŝëxe këme ŝalend, gë angoc andam aŋ këme ŝalend, bari gër onden ondam ame nangënd na er këme rend in.

¹⁵ Do mondake ÿapëk me dind? Awa aŝale këme ÿana me calend gë Angoc aŋ. Bëte aŝale këme ÿana me calend gë onden ondam oŋ. Aÿëwëra këme ÿana me ñëwërand gë

Angoc aŋ, bëte aÿëwëra këme ÿana me ñëwërand gë onden ondam oŋ.

16 Enimin, angëmëne gë Angoc Amënëk aŋ fo, këy xarand oyekax ol gër Kaxanu, ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe an, mondake cëŋ ko yaka «Amen», gayikako aŋo pënind na er këy rend in?

17 Dal ex mëne ang këy šalend ak đek xëbënëk, bari ala aŋo kemënënd na gër ekwëta.

18 Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu gayik wëno dëŋ këŋo šalend gë oyeyan ošëxe oŋ nëmëc wën đek.

19 Barikan and këme hi gër Amara aŋ, er ke fecanënd me deya benjo bend këfi fëni bela, gë me deya bendey owëli epëxw gë oyeyan ošëxe.

20 Bëmaÿe, këren gi na đe ang obaš fo gër epitëndër ed beÿ. Giyin bëxarëk gër epitëndër ed beÿ, barikan gër edi ed eñëŋenax, giyin ang obaš fo.

21 Gër acariya ÿëgw këni:

«Gë bela bër kë yeyanënd oyeyan ošëxe,

gë ofërëya or bëliyer,

këmëni ÿana mëni pelërand bulunda ijo,

barikan ani ñana na ene baxëtënd, re ko Axwën an[☆].»

22 Awa gër bër ax gi ex na bërëwäk, oyeyan ošëxe oŋ, nanganëme ex, bari ax gi ex na nanganëme gër bërëwäk. Bëte edeyara ed bend Kaxanu el, nanganëme ex gër bërëwäk, bari ax gi ex na gër bër ax ma ex na.

23 Gako Amara đek eni barër gër cale, bën đek eni yeyanënd oyeyan ošëxe do eni ŋatëgu ngwa na bër obaxët, bër ax nang ex na end oyeyan ošëxe, ba bër ax gi ex na bërëwäk, ani yëla na nde mëne anëka šenëkët këŋun?

24 Barikan angëmëne wën đek en yeyanënd ang bëlawënel fo do exo ŋatëgu ar ax gi ex na këreceŋ, ba ar ax nang ex na end oyeyan ošëxe, wën đek këŋo fëlët, wën đek këŋo nöp.

25 Bend šonayak gër emëkw edexëm beŋ kën šonët. Ata mëŋ and ko foxi eyiÿ el ŋëš gër ebar aŋ, ašale këŋo ÿana eŋo calend Kaxanu do exo dend:

«Enimin, Kaxanu ro hi ko mërëxand irewën!»

End bend šofe-šofe gër cale eŋ

26 Awa bëmaÿe, mondako ÿapëk en dind. And kën fedër gër cale aŋ, diyindën abat abat er këŋun xemën gër ekwëta in: hik ar gë oyëkan an, hik ar gë osëyali an, hik ar kë reya end Kaxanu an, hik ar kë yeyan gë eyeyan ecëxe an, hik ar kë ŋateli eyeyan elo an.

☆ 14:21 14.21 Esayi 28.11-12

²⁷ Angëmëne bëla exëna bër kë yeyan gë oyeyan oşëxe, yeyanëlexëni abat abat, bëxi ba bësas, ata gwac kë hi. Bëtëlexo ar kë ñateli er re këni an.

²⁸ Angëmëne er këni rend bër gë anjëla and oyeyan oşëxe in, xarak añateli ax gi ex na, cësinalexëni gër Amara. Er ebax eni yeyan in, bayilebi bën fo do gë Kaxanu.

²⁹ End bër kë yeyanënd ang bëlañwënel fo eñ cëñ, bëxi ba bësas yeyanëlexëni, do bër këbi baxëtënd bën, yixëtindëlexëni er wël këni in.

³⁰ Angëmëne ala aşëxe exo cot amëd aņo dëñ, end nangën këņo Kaxanu, awa cësinalexo aņanar an.

³¹ Enimin, wën dek axor kën xor en yeyanënd ang alañwënel ar Kaxanu fo, abat abat, eni tëyaxën yey, do eni kemaxën gër ekwëta bër kë baxëtënd bën.

³² Onden ond bëlañwënel oņ abana kë ñanand gër bëlañwënel bëşandañ.

³³ Gayikwa gër ed hi ko Kaxanu, obetak fo ex, ax gind na şode-şode.

Ang këni rind dek bëwënëk bën gër Bamara bandebën ak,

³⁴ bësoxari bën cësinayindëlexëni gër Amara, gayikwa ax ñap ex na eni yeyandërand. Pëbindëlenëbi bëcën bëndebën bëñ, ang rek acariya ak.

³⁵ Angëmëne yey yandi këbi na eni tëya, mëkayindëlenëbi bëcën bëndebën bëñ gër bëciw. Gayikwa ax ye ex na asoxari an exo yeyanënd gër Amara.

³⁶ Ba gër ndewën nde şanëguk eyeyan ed Kaxanu el? Gër ndewën fo nde ñatëlik?

³⁷ Angëmëne ala exo yëland mëne alañwënel ba ar gë Angoc Amënëk hi ko, nangëlexo mëne end yëgwënëli këmun eņo, apela and Axwën ex.

³⁸ Do angëmëne axo nang ex na eņo, awa mëñ bëte ala aņo nang na.

³⁹ Awa bëmañe, ñandindëleņun en yeyanënd ang bëlañwënel fo, do këren cëbanënd na eyeyan ed oyeyan oşëxe el.

⁴⁰ Barikan diyindën er ex yo ang yapëk ak, do şenene.

15

End Atëfëtan eñ

¹ Bëmañe, baxëtine mun kwitan Atëfëtan and nangën këmun aņ, and xwëta kën do xemënali kën şenene aņ.

² Gë Atëfëtan aņo şot kën apexa aņ, angëmëne ang nangën këmun ak xwëtaya kën gër owëkw orewën. Angëmëne anëngwët nëngwët kën Atëfëtan aņo, ekwëta edewën el yowey ax gi ex na.

³ Endey eñanar end sëyali këmun eñ, end sëyali bane wëno bëte eñ:

«Kërisët wa šësëk në end beñëjënax bendeŋi, ang rek Oñëgw Omënëk ak*.»

⁴ Afel bamun felënd mëne Yesu awëg wëg bano, ßarikan xani ko gër ecës akey atasën añ, ang re bax Oñëgw Omënëk ak.

⁵ And xani ko añ, pere şanayaxën babi Kefas do gë oparëxanda epëxw gë oki ok.

⁶ Aşanayaxën şanayaxën babi bëte bëmaÿe bëñ, ang hi bani bela okeme oco axuca, do bën ðek wat këno. Bëranjëm ga këni liya ßayi këni, bërëmar fo šësëk.

⁷ Ata şanayaxën këño Şak do bëte ðek oparëxanda ok.

⁸ And şanayaxën këbi bën ðek añ, şanayaxën ke wëno, ar hik ang itox ind rëw këno ñatërëxe amëd and ÿapëk añ fo.

⁹ Gayikwa wëno xurik ex ßa gër oparëxanda od Yesu ðek. Gayikako arixëra bamëni rixërand bër gër Amara and Kaxanu bën, wëno ax ñap ex na ene macënd parëxanda.

¹⁰ Barikan oyekax or Kaxanu ol rik hixën këme er hi këme in, do oyekax or rin ke olo, ax gi ex na or gë ofëcak këm. Ecëñëxët, wëno riyenik nëmëc bën ðek. Barikan oyekax or Kaxanu or ex gër ndam ol riyenik, ax gi ex na wëno.

¹¹ Awa hik wëno, hik bën mondako këmi femërand, do mondako ex ekwëta ed fëxaxën kën el.

End ekani gër ecës eñ

¹² Xarak, angëmëne afem këni femënd mëne Kërisët axani xani ko gër ecës, inecëñ këni rexënënd bërëmar gër ndewën na mëne ekani ed bëşësëk ax gi ex na?

¹³ Angëmëne ekani ed gër ecës ax gi ex na, awa Kërisët axo kani ex na gër ecës.

¹⁴ Do angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, awa epemëra ed këmi femërand el gë ofëcak këm ex, do bëte ekwëta edewën el ed gë ofëcak këm ex.

¹⁵ Ata biyi er hi këmi ang otede od këño nëgwëşanënd Kaxanu fo, gayikako areya këmi reyand mëne mëñ xanin këño Kërisët gër ecës, xarak año kanin ex na, angëmëne ðal ex mëne bëşëk bën ani kanind na gër ecës.

¹⁶ Enimin, angëmëne bëşëk bën ani kanind na gër ecës, Kërisët axo kani ex na gër ecës.

¹⁷ Awa wën ga kën ri beñëjënax bëñ ßayi kën, angëmëne Kërisët axo kani ex na gër ecës, ekwëta edewën el ofëcak këm ex.

¹⁸ Do bërëwëk end Kërisët bër këbi raşënd gër ecës bën, anëka nemi këni.

19 Angëmëne gër aniyar and ebar ro fo këne yarënde end Kërisët eņ, awa biyi ex bër xurik ex kaÿën gër bela dek.

20 Barikan dal dëņ wa ex, Kërisët axani xani ko gër ecës: mëņ ex aņanar ar xanik an, eni koraxënënd eni kani bër këbi rašënd gër ecës bën.

21 Awa gayikako në end ala abat fo yowaxënëguk ecës el, bête në end ala abat fo yowaxënëguk ekani ed gër ecës el.

22 Enimin, ang këni šësënd dek bela bën në end ga bar këni ola ol gë Adam, bën dek mondako fo këni xani gër ecës në end ga bar këni ola ol gë Kërisët.

23 Barikan axanira këni xanira ala kala gër enga endexëm: Kërisët mëņ aņanar ar xanik gër ecës an, bête eni kaniraxën bërëwäk endexëm bën and ko bakaw aņ.

24 Ata ex ņatëgu ngwa ekwët ed ngwën el, do Kërisët eņo maš owun ol Faba Kaxanu, and ko wëña olëngw or ex yo, gë or gapak or ex yo, gë panga ind ex yo.

25 Gayikwa Kërisët afo exo mun ebi bëñaxën dek bërangoÿëra andexëm bën.

26 Ata arangoÿëra afelatar ar këņo wëña an, ex ecës el.

27 Enimin, Oñëgw Omënëk ok are rek:

«Ayël yël këņo owun ol gër beÿ dek».

Barikan and rek mëne gër beÿ dek wun ko aņ, aye nang këne mëne ax gi ex na gë Kaxanu ak, mëņ ar yël këņo owun olo an.

28 Do and ko wun Kërisët gër beÿ dek aņ, ata mëņ Asëniw dëņ kë yëlaya gër ar yël këņo mbëña ind beÿ dek an, exo gixën Kaxanu dek gër bela dek.

29 Kido ax gi bana mondako, ine doni rind bër kënëbi buyind në end bër šësëk eņ? Inewña kënëbi buyixënënd angëmëne bëšësëk bën ani kanind na gër ecës?

30 Do biyi cëņ, inewña këbo feceraxënënd ecës el apëxëd and ex yo?

31 Bëmaÿe, wëno key yo key wa ga fecerand ecës el. Barikan ga ke nëngandërand endewën eņ këme yeyanaxënënd mondako ga bar këne ako gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

32 Angëmëne në end banjëlan band bela fo bami wërënd gë owacar ol gër Efes, ofëcak nde këmi šot na? Angëmëne bëšëk bën ani kanind na gër ecës, dindëne ngwa ang futëk Oñëgw Omënëk ak:

«Yambërandëne do cebërandëne gayikwa ecan ašës këne šëse».

33 Ala këreņun yifađ na:

«Ebar ed gë bela bësëmbak el,

këbi nëxenënd bër šenene bën.»

³⁴ Ata bakarëleņun de onden oņ do tebin emendëran el. Enimin, ang hi kën ak, bërëmar ano nang ex na Kaxanu. Eņun cëfënanaxën këme yeyanënd mondako.

End eman engasax eņ

³⁵ Barikan ala kë wëka na: «Mondake wa këni xanind bëshëk bën? Gë eman end fe këni bakawënd?»

³⁶ Ar kë yeyanënd mondako an, afënrëx exo! Wëj wa er këy nedënd in, ax gi ex na nde asës kë šësënd damana ex diyaxën gašëxe?

³⁷ Do enjëlir eņ këy nedënd eņ, bamat enjëlir end bële, ba end eneda ecëxe, ay nedënd na gë añamb.

³⁸ Ata Kaxanu kë rind eneda kala gë añamb, ang këņo ỹandi ak, eneda kala gë añamb andexëm.

³⁹ Bëbër gë onjën bën ani gi ex na gë eman emat: pit ex eman end bela eņ, pit ex eman end ořacar eņ, pit ex eman end ošël eņ, do pit ex eman end oxan eņ.

⁴⁰ Beman bend gër orën exëna, bête beman bend gër ebar exëna. Barikan enjaran end beman bend gër orën eņ, ax gi ex na andamat gë end beman bend gër ebar eņ.

⁴¹ Ax gi ex na nde eņan eņ gë oye orexëm ex, facaw ın gë oye orexëm ex, do ořal oņ oye orebën pit. Ořal oņ dëņ afitar fitarëk oye ol: emal kala gë enjaran endexëm ex.

⁴² Awa mondako fo ex end ekani ed bëshësëk eņ. Ala ar wëg bano gë eman end kë šësënd an, exo nëngëtaw gër ecës gë eman end din ax cës na.

⁴³ Ar wëg bano gë eman end enjaran këm an, exo nëngëtaw gër ecës, gë eman end gë enjaran. Ar wëg bano gë eman etitarak an, exo nëngëtaw gër ecës gë eman end gë ojař.

⁴⁴ Gë eman end kënëbo wëg eņ, ošapar do gë oņas ex, ata ene nëngëtawëye gër ecës gë eman end angoc. Gayikako eman end gë ošapar do gë oņas exëna, bête eman end gë angoc exëna.

⁴⁵ Mëņ rexënëk Oņëgw Omënëk ok: «Adam, ala aņanar ar bax liyand an, hi baxo gë eman end gë ošapar do gë oņas*.» Ar hik Adam ifelatar an, exo angoc and kë liyanënd an.

⁴⁶ Ar gë eman end gë ošapar do gë oņas an, hik aņanar an, ax gi ex na ar ex angoc an; ar ex angoc an bëtëguk.

⁴⁷ Ala aņanar ar ri këņo Kaxanu gë obar an, gër ebar xaniw ko. Ala axinëm an cëņ, gër orën xaniw ko.

⁴⁸ Ala ar ri këņo Kaxanu gë obar an, ang bela bër gër ebar ro ak hi ko. Ar gër orën an cëņ, ang bër gër orën ak hi ko.

49 Do ang şot këne gër ola orebi eñaŵ end ar ri këŋo Kaxanu gë obar ak, mondako fo këne şote eñaŵ end ar gër orën eŋ.

50 Bëmaŷe, ga re këme: oyas ok do gë oşat oŋ ax kor na ex dıl gër owun or Kaxanu. Eman end kë şësënd eŋ, ax kor na ex ŋat gër anıyan and din ir din.

51 Baxëtine mun nangën econëşon eŋo: abo daşëra na biyi dek gër ecës, barikan biyi dek këne nëngwëtaye gë beman bendeŋi ak.

52 Ang ŷandëk eŋëpar ed angës ak, mondako fo kë ŷand enëngëtara ed bëşëk el gë eman end din ax cës na eŋ, and kë wëli ofarix or kereloŋ ifelatar aŋ, biyi dek këne nëngwëtaye.

53 Eman end kë nemind eŋ, afo ex nëngwëta eman end din ax nemi na, do eman end kë şësënd eŋ, ex nëngwëta eman end din ax cës na.

54 Eman end kë şësënd eŋ, and kë şudfa eman end din ax cësënd na, do eman end kë şësënd eŋ ex gi eman end din ax cës na, amëd aŋo fo kë ħata er rek Oñëgw Omënëk in: «Dodo anëka xor këno ecës el,

ecës ax bo ex na[☆]!

55 Do wëj ecës el,

feye ex panga indey iŋ?

Feye ex anjif andey aŋ^{☆?}»

56 Anjif and ecës aŋ ex, eñëŋënax eŋ. Do panga ind eñëŋënax iŋ ex, acariya aŋ.

57 Barikan, cëkwaneŋone Kaxanu ga yël këbo angora aŋ paŋ gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an!

58 Awa wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, kemin mbaŋ ang bebër ax têngërëbëtand na fo. Kemënaŷindën key yo key gër andıyen and Axwën ga nang kën ako mēne er kën riŷenind in ax gi na gë ofëcak kēm gër ebar ed bar kën gë Axwën an.

16

End amarënen eŋ

1 End amarënen and këneŋi rëcaraxën okëreceŋ od gër Yerusalem eŋ cëŋ, wën bëte barin dek ang fel këmëni bër gër Bamara band ebar ed Galasi ak.

2 Yatir akey aŷanar and loxo, ala kala pitindëlexo kodı in, ang ex ojaŵ odexëm ak, do exo mëxwëta gër iciŵ indexëm. Këren cëni na me ŋatëli en dixën amarënen andewën aŋ.

3 And këme ħatëli aŋ, gë okayëta këni yeli bër këneŋi sana eni mëla oyël orewën gër Yerusalem bën.

⁴ Angëmëne afo me ye wëno bëte, awa ðamana ibat këmi yed.

End odamana od Pol eņ

⁵ Anëngali këmun nëngali and këme sëfëra ðek ebar ed Masedëwan aņ (gayik ayeli këme yeli, end bangol band gër ebar elo eņ ðamana me ntaxënëli gër ndewën).

⁶ Bamat bakey bandanjëm ke xeyëra gër ndewën. Ado ba na ke xuca amëd and gë ayem aņ, ene yëlëraxën šëlafana ir këme sëfaxënëx fëña iram in.

⁷ Aņo axe nhandi ex na mun wat ang ar okucan fo: ayar këme yarënd me nëka monëka dëņ na gër ndewën, angëmëne aŵa ŵa ko Axwën an.

⁸ Barikan gër Efes cëņ, fën këme bayi xali gë ofëna or Peņjëtekot ol.

⁹ Gayikwa Kaxanu fërëtën ke ebët eņangax, mo dinaxën andiyen atëm, ado ga yëmb këni bër ke wëreli bën.

¹⁰ Do and ko nhatëli Timote aņ, mëlayayino ang bayik axo yëdara na na gër ndewën. Gayikwa ang wëno ak këņo riyeninënd Axwën an.

¹¹ Awa ala këreņo yaf na de! Yëlërawëðëno šëlafana ir ko rixënëgu ðamana iyekax, xali gër ed hi këme ro, gayik ašëni šëni këmo wëno gë bëmaÿe bëņ.

¹² End abaÿe Apolos eņ cëņ, bandanjëm xara këmo enun nëngali, mëņ gë bëmaÿe bënd engä endexëm bëņ. Barikan aņo nhandi ex na pere exo yeli gërëgako. Ayeli ko yeli, and ko šot amëd aņ.

End bapela bapelatar eņ

¹³ Awa wën, titinayin, kemënayin gër ekwëta, giyin bëfirik, kemin.

¹⁴ Diyindën er ex yo gë aņana!

¹⁵ Bëmaÿe, apela aņo këmun bašëlinde. Anang nang kën mëne Sëtefanas gë ekun edexëm el ðek, exëni bëÿanar bërëŵak gër ebar ed Akayi bën. Do bën mbaņ ŵa këni andiyen and edëcara ed bëŵënëk aņ.

¹⁶ Wën bëte, mayindën olëngw or bela bër ang bën ol, do gë ðek bër këni riyenind do këni sorond andamat bën.

¹⁷ Wëno mbaņ nëngandëra ke ga nëngaw këne Sëtefanas, gë Forëtunatus do gë Akayos. Ga wat këmëni ata hi ke ang wën ðek wat këmun fo.

¹⁸ Gayikwa emëkw edam el do gë edewën el yemën këni. Awa wën kamënin epëb ed bela bërako rako el.

¹⁹ Bër gër Bamara band gër ebar ed Asi bën ðek, ašëma kënun šëmand. Akilas gë Përisil do gë bër Amara and gër

iciw̃ indebën bën ðek, kënun šëmand mbaŋ gër oŵac or Axwën.

²⁰ Ašëma šëma kënun bëmaŷe bëŋ ðek. Cëmarëxën andewën rewën aŋ do megarërayin emegar emënëk, ang bër acël amat fo.

²¹ Wëno Pol ŷëgwëlik gë ataxan andam aŋ dëŋ ecëmar elo.

²² Ar aŋo ŋan ex na Axwën an, katalenjo! «Maranata», mēne ngëŋ «Axwën an nē eyow exo!»

²³ Oyekax or Axwën Yesu ol gil ex gë wën!

²⁴ Wën ðek ñan këmum ga bar këne ako gë Yesu Kërisët.

Kayëta ixinëm ir Bëkorejët in Lilaya in

Akayëta aŋo ro ex akinëm and yëgwën babi Pol okëreceŋ od gër Korejët aŋ gayik ax bo bana ga wëlër na ŝenene gë mën. Bendey betas yëgw ko Pol gër akayëta aŋo. Eñanar eŋ, ayaka yaka babi ga bani yepënënd ofarëxanda orexëm ol. Gayikwa gër ofarëxanda aÿëmb yëmbëk oyot ok do gë beñigënaxik beŋ. Barikan, Pol abuŋa buŋa baxo beŋo dek, mën ex ax ñap bana eno yepënënd. Ekinëm eŋ, Pol fel babi eni bar er kënëbi rëcaraxën okëreceŋ od ŝëmura babi gër Yerusalem ok. Etasën eŋ, Pol afel fel babi kërenëbi baxëtënd na oparëxanda od ŝanayaw bax gër Amara andefën do bani sëyalirand becëxen ok. Oparëxanda oko arafënara bani rafënarand. Xarak, parëxanda ir dal in, abana ko banand, aŋa ko wënd exo gi ang ar sitarak fo exo cotaxën ojaŵ od Kaxanu ok. Bëte abi nëŋalind na okëreceŋ ok eno yëlërand napul in. Gayikwa Kaxanu ayël fo ko yëlënd oyekax orexëm ol, yoweÿ axo mëkand na. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë ecëkwa ed Kaxanu el: 1.1-11.

End andiyen and parëxanda ir Kaxanu eŋ: 1.12-2.17.

End aŋana and Yesu Kërisët eŋ: 3.1-7.16.

End edëcar ed okëreceŋ eŋ: 8.1-9.15.

End ofarëxanda or Pol eŋ: 10.1-13.10.

Bepelatar beŋ: 13.11-13.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët in, ang yandi këŋo Kaxanu ak, do gë imaÿe indebi in Timote, këŋun yëgwënëlinde wën bër ex Amara and Kaxanu and gër angol and Korejët bën, do gë dek bëwënëk bër ex gër ebar ed Akayi bën.

² Kaxanu, Faba irebi, do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol, do gë obetak ol!

End ekemëndër eŋ

³ Cëkwanëŋone Kaxanu, Sëm ir Axwën arebi Yesu Kërisët, Sëm ir xwënëk axaÿënan ir ex yo. Mën exo Kaxanu, ar kë xemënënd nand ex yo.

⁴ Kaxanu këbo xemënënd gër oyot od ex yo, ene koraxënënde biyi bëte enëbe kemëne bër kë sorond gër oyot od ex yo, paŋ gë ekemën ed këne ŝotënde gër ndexëm el.

⁵ Enimin, ang kë yëmb yo toro ind këne soronde në end Kërisët in, mondako fo kë yëmb bëte ekemën ed këne šotënde gë Kërisët el.

⁶ Angëmëne asoro këmi sorond gër oyot, mun kemënaxënënd, end apexa andewën këmi soroxënënd. Angëmëne Kaxanu axemën xemën këbo, mun kemënaxënënd wën bëte këbo xemënaxën, en cotaxën ojaŵ od en bujaxën toro indimat gë biyi.

⁷ Do er këmun yarënënd in mokwëta ex, gayikwa anang nang këmi mëne ang šoma kënëbo gër toro ak, ašoma kënëbo šomand bëte gër ekemën.

⁸ Enimin bëmaÿe, oyot od hi babo gër ebar ed Asi ok, abo ñandi ex na en nem. Yama mokëba ga xëba babo nde, nëmëc ang xor këmi mi buņa ak. Abami yëla na bëbëngw këmi bayi.

⁹ Gër oŵëkw orebi dëŋ ŵa bami mëne ecës edebi el dëŋ ñatënëgu babo mondako. Ata mokwëtaxën Kaxanu, mëŋ ar këbi xaninënd bëšëk an hixën babo eŋo, këdi këmi xwëta ogaf odebi ok.

¹⁰ Mëŋ racët këbo, do aracët këbo racët gër ecës edako rako elo. Iyo biyi, mëŋ ex ar kënëŋo yarënde an, do axwëta xwëta kënëŋone mëne aracët këbo racët bëte.

¹¹ Wën bëte arëca kënëbo rëcand ga kënëbo šalenënd ako. Ata Kaxanu ayaka ko yaka cale ind kënëbo šalenënd bëranjëm in. Ayël këbo yël enjekax eŋo, do bëranjëm këŋo ŷana eŋo cëkwand në endebi.

End eteb ed damana ir Pol eŋ

¹² Gayikwa onënga orebi ol ex, osede or šot këmi gër onden ondebi ol. Aliya liya këmi gë ola or toc do gë dal ir xaniwëk gër Kaxanu in, mërëxand ir bëla dek, adofa gër ndewën, gë oyekax or Kaxanu ol, bari ax gi ex na gë orenik or gër ngwën ro ol.

¹³ Er kën fënënd do këŋun fëinind in yëgwënëli këmun, ax gi ex na ecëxen. Yëla këme afëni këŋun fëni aye,

¹⁴ ang fëni këŋun dëŋ mar mëne në endebi na këŋun nëngandërad ang këbo nënganënd biyi bëte endewën ak, yatir akey and Yesu, Axwën arebi aŋ.

¹⁵ Ata wëno gë ekwëta elo ŷandi baxe mun nëngali pere, en cotaxën oyekax oxinëm.

¹⁶ Bëte yëla këme axuca këme xucax elod gër ndewën na ond gër ebar ed Masedëwan oŋ, do me kaniw gër Masedëwan me bakaxënëgu na gër ndewën, ene yëlëraxën er këme yexën ond gër ebar ed Yude oŋ.

¹⁷ Ga fëna këme me di eŋo, ba ar kalay-kalay nde hi këme? Ba and këme fëna me di yëÿ aŋ, oñandi odam fo

nde këme rind, do me dend amëd aņo fo: baņo «Iyo», baņo «Ali»?

¹⁸ Kaxanu, mëņ ar ex mokwëta an, anang nang ko mëne eyeyan ed wëleli kënëbo el, ax gi ex na baņo «Iyo», do baņo «Ali».

¹⁹ Gayikwa wëno, gë Silas, do gë Timote afem fem këmi gër ndewën na mëne gër Yesu Kërisët, Asëñiŵ ar Kaxanu an, «Iyo» fo ex, ax gi ex na baņo «Iyo» do baņo «Ali».

²⁰ Ang yëmbëk yo bebër beya këbo Kaxanu bën, Kërisët ex «Iyo» irexëm in. Awa mëņ ex, paß gë mëņ këne rende «Amen», and kënëņo şalende Kaxanu end enjaran endexëm aņ.

²¹ Do Kaxanu ex ar këbo xemënënd biyi gë wën an, ga bar këne gë Kërisët an. Mëņ yata këbo mo diyeninaxënënd.

²² Mëņ fo ri këbo nanganëme irexëm in ga xwët këņo Angoc Amënëk aņ gër owëkw orebi. Ata gë Angoc aņo këne nangaxënënde mëne becërecaxik fenin këbo na.

²³ Wëno sede iram in Kaxanu ex gër aniyan andam, ðal in këme reyand. Er saxan ke me cës gë me nëgwëş in. Ame bakali ex na fën gër Korejët, gayik axe ñandi bana mun dexëra.

²⁴ Biyi abo ñandi bana mi bëña ekwëta edewën el gayik gë ekwëta elo xwëşaxën kën gër andiyen and xel këne gë onënga fo aņ.

2

¹ Wëno cëņ, afaỹ faỹ bame gër emëkw edam këreme bakali na gër ndewën këdi këne xofëtare gë ecaminan.

² Gayikwa angëmëne në endam kën şaminand, në end nobën cëņ ke nëngandëraxën? Ba në end bër şaminak në endam nde?

³ Mondako yëgwënëli këmun, këdi këme şamina and këme ñatëli aņ end bër ebax exe nëngandërado eņ. Wën ðek xwëta këmun: onënga oram ol, onënga or wën ðek ex.

⁴ Gë oyot otëm, gë emëkw ed şaminak mbaņ, gë ongwën od mbaņ, yëgwënëli këmun. En nangaxën mëne mbaņ ñan këmun rixën këme mondako, bari ax gi ex na, ga yandi ke en caminara.

End eteban ed aŵendëran eņ

⁵ Angëmëne ala exo di er kën şaminaxën, wën ðek kë şamina, ax gi ex na wëno kë şamina. Barikan këdi ke xureli, me dedo wa bërëmar fo kë şaminara.

⁶ Ala arako rako an, gwac këņo hi and këno rexëra bëranjëm aņ.

⁷ Er yek nëmëc in ex, eno teban do eno pel exo kemëna këdi këņo bon ecamina ed xurik.

⁸ Awa axara xara këmun, ebal ed këjun end ala ajo el, nëmecal ex.

⁹ Ata në eño yëgwënaxënëli këmun bëte mondako. Atëy ex, me nangaxën ba abaxët kën baxëtënd end këmun fel yo.

¹⁰ Ar këno seban wën an, wëno bëte aseban këmo seban. And këmo seban ala an, angëmëne yey exëna er këmo sebanaxën, aseban këmo seban në endewën, ogës od Kërisët.

¹¹ Mondako këme rind këdi këmo seb Sindan ebo dila, gayikwa noyo cëj nemëk oñandi odexëm ok.

End ecaminara ed Pol eñ

¹² And ñat këme gër angol and Tërowas, me pemërax Atëfëtan and Kërisët an, asëk sëk bame ebët ed fërëtën baxe Axwën el.

¹³ Bari axe gi bana fuñ gër onden ondam, gayik amo tək bana abaÿe Tit. Ata ga fela këmëni na, xuca këme kwël ond gër ebar ed Masedëwan oñ.

End angora eñ

¹⁴ Ata cëkwanëjone de Kaxanu, mëñ ar këbo wëland din gër enga end angora and Kërisët an. Paß gë biyi këni nangaxënënd bela bën endexëm eñ, gër ed ex yo, ang angiri inëngax fo.

¹⁵ Biyi hi këne enimin angiri inëngax in. Kërisët yël këjo angiri ijo Kaxanu. Angiri ijo, këbi wëranënd bër sëfëk fëña ir apexa bën, do bëte bër nambërak bën.

¹⁶ Gër bër nambërak, otëñer ond ecës ex. Barikan gër bër fexëk, otëñer ond aniyen ex. Do noyo xorëk exo di andiyen año?

¹⁷ Bela exëna bër rik eyeyan ed Kaxanu el acotëraxën and napul. Barikan, biyi gë onden ond şenene këmi femërand, ga lawënegu këbo Kaxanu. Ogës odexëm do ga bar këmi gë Kërisët këmi yeyanaxënënd.

3

End bëriyenin bër eter ekaşax eñ

¹ Gaşëxe nde këmi yana mi yelind gër ndewën, ang bër lawënyalik gë andebën dëj? Ba aÿap nde yapëk mi mëlalind okayëta od kë reyand nobën hi këmi, ang këni rind bërëmar ak? Bëte ba wën nde yapëk enëbo yëgwënënd okayëta oko?

² Wën ga ex wa kayëta irebi in, ir yëgw këni gër owëkw orebi in, ir nang këni do këni fënënd bela dek in.

³ Mongwati watik mëne wën ex kayëta ir yëgw ko Kërisët do xwëtënan këbo gër andiyen andebi in. Kayëta ijo, gë

Angoc and Kaxanu, mënj ar kë yëlënd aniyän aň, hixënëk, xarak ax gi ex na gë oňëgw. Gër eman do gër owëkw or bela ýëgw ko, ax gi ex na në bangomb-gomb band oxaý ofësëpës.

⁴ Mondako ex ekwëta ed xwëta këmo Kaxanu el, paß gë Kërisët.

⁵ Ax gi ex na gë andefi aňo dënj këmi xorënd mi nang er ex yo, nangëde gër ola orebi xaniwëk. Barikan, biyi er këmi xorënd in, gër Kaxanu kë xaniwënd.

⁶ Mënj fo ri këbo bëte bër xorëk eni gi bëriyenin bër eter ekaşax ed gë Angoc and Kaxanu el, eter ed ax gi ex na gë oňëgw el. Gayikwa Angoc aň aliyän kë liyanënd, barikan oňëgw ok alawë kë lawënd.

⁷ Andiyen and ecës aň, and ex gër oňëgw od në oxaý aň, gë enjaran ebax, xali Bëyisërayel bën abani yëxw na eni nëkon dëxax ir Moyis in. Enjaran bax ýegënd gër dëxas irexëm, xarak end ex kuca bax.

⁸ Ax gi ex na nde andiyen and wëlawëk këňo Angoc aň nëmëcak ecot ed enjaran el?

⁹ Angëmëne andiyen and wëlawëk kiti aň gë enjaran hi bax, andiyen and wëlawëk or şenene aň nëmëcak enjaran eň.

¹⁰ Do dene dënj mëne enjaran end şanaya bax akarëk eň aşilipa şilipak and řatëguk enjaran end gërëgako aň gayik eňo xurik ex këbën.

¹¹ Enimin, angëmëne er bax xucand in gë enjaran hi bax, er kë bayi laň nëmëcak enjaran eň.

¹² Awa biyi ga şot këmi eyar ed mondako elo, yëxwëraxën këmi nëmëc.

¹³ Biyi ami dind na ang Moyis ak, mënj ar bax labënd gë anjëm dëxas irexëm an, këdi këni wat Bëyisërayel bën ekwët ed enjaran end er bax xucand el.

¹⁴ Barikan er baxo rind Moyis ijo, aşıwën şiwënëk onden ond Bëyisërayel eň. Enimin xali doro, and këni fënënd poyoma bakayëta band eter ekarëk baň, anjëm and kë labënd aň, abayi bayik, ax dëxëta ex na gayik ebar gë Kërisët el fo kë rëxëtënd.

¹⁵ Xali doro, and këni fënënd Akayëta and eter ekarëk aň, anjëm kë labënd na owëkw orebën eň.

¹⁶ «Barikan and këno xwëta Axwën aň, anjëm and kë labënd aň arëxëta kë rëxëtand*.»

¹⁷ Xarak Angoc aň ex Axwën ajo. Do gër ed hi ko Angoc and Axwën, fën ex orëyaya el.

¹⁸ Biyi dek bër gë odëxas od labët këni ok, anëkon këne nëkonënde gë axëbënan, ang në anangoye fo, enjaran

end Axwën eñ. Anëngwëta nëngwëta këne ene cotaxëne eñañ emat gë Axwën an, do enjaran eñ kwël ex başarënd. Mondako ex andiyen and Axwën an, mëñ ar ex Angoc an.

4

End napul ir në bapeya eñ

¹ Awa gayikako andiyen año sebënan këbo Kaxanu, gë axayënan ir wësin këbo in, kërebo cena na.

² Aseb seb këmi bend beñ, becëfëanaxik beñ. Ami dind na beñ bën gë osit, do ami nëmbëtënd na eyeyan ed Kaxanu el. Ecëñëxët, dal in këmi reyand kerët, ata mondako hi këmi bër mowëta gër onden ond ala kala, do gër lëngw ir Kaxanu.

³ Barikan angëmëne Atëfëtan and këmi femërand añ alob lobëk, gër bër nambërak lobëk.

⁴ Ata Atëfëtan año alob lobëk gër bër gë oñëpëgënan, gër bër şiwën këbi angoc and rixayak kaxanu ir gër ngwën ro bën. Mëñ bayik ani watënd na angoben and Atëfëtan and enjaran end Kërisët añ, mëñ ar ex eñañ end Kaxanu an.

⁵ Enimin, epemëra edebi el ax gi ex na end ola orebi. Er këmi femërand mëne Yesu Kërisët ex Axwën an, do biyi ex bëriyenin bërewën bën në end Yesu.

⁶ Gayikwa Kaxanu rek: «Angoben añ pëtëlex gër ecamëdan.» Ata mëñ dëñ ex angoben and fëtëk gër owëkw orebi año. Añandi ñandi këño ebo ñoba gë enang ed enjaran end Kaxanu end fëtëk gër dëxas ir Yesu Kërisët eñ.

⁷ Barikan biyi wëlayak napul ijo gër ola orebi, ang në ofeya fo, ex watixën kerët mëne panga ikëbëanaxik ind ex gër ola orebi iño, ind Kaxanu ex, ax gi ex na indebi.

⁸ Gand ed ex yo kënëbo şëndëñënd bela bën, bari ami bele na. Awëlandëra këbo wëlandërand, bari abo yëbu ex na.

⁹ Arixëra kënëbo rixërand, bari anëbo ñañëta ex na. Axëba këbo xëband ocëmu ok, bari ami cës ex na.

¹⁰ Din wëlaya këmi gër ola orebi, gër beman bendebi, ecës ed Yesu el, ex canayaxën bëte aniyan and Yesu añ, gër beman bendebi.

¹¹ Gayikwa biyi bër këne liyande bën, din këbo fecerand ecës el në end Yesu, ex canayaxën bëte aniyan and Yesu añ, gër beman bendebi bend kë şës beño.

¹² Ata ecës el mondako kë riyenind gër ola orebi, barikan gër ola orewën aniyan ex.

¹³ Do gayikako Angoc amat fo şot kënëñone, and kë yëlënd ekwëta añ, ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Ga wë

këme, mëḡ yeyanaxën këme[☆].» Biyi bëte ga wã këmi, mëḡ yeyanaxën këmi.

¹⁴ Ga nang këmi mëne ar xanin këḡo Axwën Yesu gër ecës an, axanin këbo xanin gër ecës biyi bëte gë Yesu, do ebo canayali andamat gë wën gër ed hi ko.

¹⁵ Gayikwa eḡo dek në endewën ñataxënëḡuk, eni nangëraxën bela bëranjëm oyekax or Kaxanu ol. Ata bër këḡo šëkwand Kaxanu end enjaran endexëm bën, eni yëmbërend.

End ola oxašax eḡ

¹⁶ Ata mëḡ ex, biyi kërebo cena na. Ado ex biwënd ola or fac fac ol, ola or lëf lëf ol, key yo key kë bëtënd.

¹⁷ Gayikwa oyot od këbo hi yo gërëḡako, yoweÿ ax gi ex na paḡ gë enjaran etëm end dïn ir dïn end këne šot eḡ.

¹⁸ Bëte biyi er ax gi ex na mongwat in këmi watënd, ax gi ex na er mongwat in. Gayikwa er mongwat in ax nëkand na, bari er ax gi ex na mongwat in dïn ir dïn ex.

5

¹ Enimin, gër ebar ro gë eman këne liyande. Eman eḡo ex ang aner and kë nëxenara akey amat fo. Barikan, anang nang këne angëmëne olëḡ or gër ebar ro ol anëxena nëxenak, ašot šot këne yaḡ gër orën, këbe ir bay ko Kaxanu in. Olëḡ olo or dïn ir dïn ex, or ax di ex na otaxan od bela ex.

² Bëte biyi awëcar këne wëcarënde gër aniyand gërëḡako. Dek nëkan këbo ene cudfaye eman ed gër orën eḡ yaḡ gër eman end ebar ro eḡ,

³ angëmëne ðal ex and këne šudfaye aḡ, anëbo pënga na tëb gë eman eḡ.

⁴ Gayikwa nand këne liyande gër eman eḡo na, awëcar këne wëcarënde, axëba këbo xëband toro inḡ. Er yandi këbo in, ax gi ex na ene cudëtaye, barikan ene cudfaye eman end gër orën eḡ. Ata aniyand aḡ ex gël eman end kë šësënd eḡ.

⁵ Do Kaxanu ga rew këbo wa ene dixëne eḡo, mëḡ ar yël këbo Angoc andexëm an ene nangaxëne mëne ašot këne šote bebër fenin këbo bën.

⁶ Awa biyi, dïn këmi xapinand ga nang këmi mëne nand bayi këmi gër ndebi, gër eman endebi na, caw ñawëta këmo Axwën an, ang bër yeba fo.

⁷ Gayikwa gë ekwëta el këmi liyand, ax gi ex na gë owat ol.

⁸ Barikan mondako dëḡ këmi xapinand do këbo fecanënd mi gi bër yeba, mi ñawëta caw eman eḡ, do mi dëḡaxën gër ndebi, ler gër Axwën.

⁹ Bëte ðamana beÿ bën ðek, aala këmi ŗaland Axwën an eño nënganënd endeþi eñ, hi këmi gër ndeþi nde, hi këmi gër yeba nde.

¹⁰ Gayikwa biyi ðek afo enëño yakaye Kërisët gër kiti. Ata ala kala exo kana bebër baxo rind, and baxo liyand gër eman endexëm añ: hik enjekax, hik eñëñanax.

End ebakali ed angwëlëra eñ

¹¹ Awa ga nang këmi epëb ed Axwën el këmi ŗalaxënënd mëni kor bela bën eni ma endexëm eñ. Kaxanu cëñ, aye nang këbo ðe biyi. Do wën bëte, këme yëland, anang nang kënebo gër onden ondwën.

¹² Biyi ami ñana na gë andeþi año dëñ mi deyand gër ndwën nobën hi këmi. Barikan ayël yël këmun amëd and en dafëanaxënënd endeþi eñ en cotaxënënd end këneþi yakaxën bër kë rafënarand në end bebër fac, xarak ax gi ex na në end bebër gër emëkw.

¹³ Enimin, angëmëne anemëra nemëra këmi gër onden, në end Kaxanu hixën këmi mondako. Angëmëne gë onden bayi këmi, në endwën bayixën këmi gë onden.

¹⁴ Gayikwa añana and Kërisët añ këbo xadacënd biyi bër fëni këbo mëne angëmëne ala abat exo cës në end bela ðek, awa bela ðek ŗësëk.

¹⁵ Do angëmëne në end bela ðek ŗës ko, bër kë liyand bën në eðiyaxëni ang bër xwën këbi ar ŗësëk do xanik gër ecës në endebën an. Barikan ani ðiyand na ang bër xwënyak fo.

¹⁶ Awa mëñ ex, gërëgako ala amo nang ex na ang hi ko ala fo. Ado ga nang këmo Kërisët ang ala fo, gërëgako ax bo ex na ga nang këmo mondako.

¹⁷ Angëmëne ala eni bar gë Kërisët, ola oxaŗax ŗot ko. Bekarëk beñ anëka rëxëtak, ðek bengaxax fo nëmbak gër ola orexëm.

¹⁸ Do eño ðek gër Kaxanu xaniwëk, mëñ ar bakaliwëk angwëlëra and mëñ gë bela añ paþ gë Kërisët. Ata biyi ex bër sebënan këbo andiyen and ebakaliw ed angwëlëra el.

¹⁹ Gayikwa Kaxanu bax riyenind paþ gë Kërisët exo bakalixënëgu angwëlëra and mëñ dëñ, do gë bela bër gër ngwën ro añ, kitirëxe në end bamena bandebën eñ. Do biyi fana këbo ene deyarande eyeyan ed angwëlëra el.

²⁰ Biyi gër oŗac or Kërisët këmi yeyanënd, Kaxanu mëñ dëñ këbi wacënd bela bën gë etëÿ edeþi el. Axara xara këmun gër oŗac or Kërisët, wëlërin gë Kaxanu!

²¹ Ar elod axo mendëra ex na an, Kaxanu nëmb këño amena andeþi añ, ene gixëne biyi bër ŗenene gër ogës od Kaxanu.

6

1 Gayikako biyi ßarëk andiyen aŋ gë Kaxanu, këmun felaxënënd en kemënali oyekax orexëm ol, kërex gi ex na or gë ofëcak këm.

2 Gayikwa are re ko:

«And ýap bax aŋ, yakali këmi cale indey iŋ, gë akey and ýap bax mi pexën aŋ, xangëta këmi*.»
Ata gërëgako ex and ýapëk enim aŋ,
gërëgako ex akey and apexa aŋ.

End bëriyenin bër Kaxanu eŋ

3 Biyi gematak ami dind na er këŋo wëlandëraxën ala gër ekwëta edexëm, këdi këni yëla mëne ýeý wënak na gër andiyen andebi.

4 Ecëñëxët, gër bebër ex yo do ang ex yo, aŵasinaya këmi wësinayand mëne bëriyenin bër Kaxanu gë ðal hi këmi. Mbaŋ këmi buŋand oyot ok, gë toro iŋ, gë ocënd ok,

5 gë xëme in, gë and këñëbo fërand aŋ, gë bend ßode-ßode beŋ, gë gër ßandiyen ßañëkaxik, gë bakey ßand abo dašënd na ßaŋ, do gë ßand këmi šanënd eyamb yamb ßaŋ.

6 Barikan, aŵëlaya wëlaya këmi aniyen andebi aŋ gër oŵënëk, gër onangëran, gër ebuŋa, gër obëngw or onden, gër Angoc Amënëk, gër aŋana and ðal and gë eñëjënax end šonayak këm.

7 Aŵëlaya wëlaya këmi bëte aniyen andebi aŋ gër eyeyan ed ðal, gër panga ind Kaxanu. Oýënga or šenene këne wëraxënënde, bëte gë oŋo fo këne xwëšaxënënde.

8 Bela bën er këñëbo rind: ßaŋo afëb, ßaŋo alëšëra; ßaŋo ašëkw, ßaŋo ayepën. Axwët këñëbo xwëtënd ßaŋo bënëgwëš, xarak biyi ðal in këmi reyarand.

9 Bëte axwët këñëbo xwëtënd ang bër anëbi nang ex na fo, xarak anang nang këñëbo; ang bëšëšëk fo, xarak aliya këmi liyand; ang bër nëp këñëbi fo, xarak anëbo ðawë ex na;

10 ang bër šaminak fo, xarak din këbo nëngandërand; ang bëxaýëanaxik fo, xarak bëranjëm kë šotërand në endebi; ang bër ýoweý ami cot ex na fo, xarak bëý ðek xwën këmi.

11 Wën odawo odebi od gër Korejët ok, biyi ðal in bamun felënd kwëlay, gë oŵëkw orebi oŋ ðek këbo ßalënd endewën eŋ.

12 Wën an cënd ex na gër oŵëkw orebi, ßarikan aŋana and ðan këñëbo aŋ ßašëtak. Biyi cëŋ, ax gi ex na tükër këbo ßalënd endewën eŋ.

13 Ata ang obaš oram fo këmun felërand. Wën bëte balindëlejün endefi eñ gë owëkw orewën oñ!

End banëkëra eñ

14 Këren dëkërend na gë bër ax gi ex na okëreceñ bën në bamara band ax ñap ex na. Enimin, abar nde këni barënd end šenene eñ do gë eñëjënax eñ? Anëkëra nde hik na mërëxand ir angoben do gë ecamëdan?

15 Angwëlëra nde hik na mërëxand ir Kërisët do gë Beliyal? Acetëra nde hik na mërëxand ir arëwëk end Kaxanu an do gë ar ax ma ex na an?

16 Eter nde hik na mërëxand ir Aciw̃ and Kaxanu do gë olaš oñ? Enimin, biyi ga hi këne wa Aciw̃ and Kaxanu añ, mëj ar kë yëlënd aniyän an, ang re ko Kaxanu gër Oñëgw Omënëk ak:

«Alëg këme lëg, do aliya këme liya mërëxand irebën; Kaxanu irebën këme hi, do bën eni gi bulunda iram.»

17 Bëte:

«Canin bamara bandebën bañ, do capayayin; këren dëkënd na ebuyaraxik in, do wëno awëlaya këmun wëlaya re ko Axwën an.

18 Ata me gi Sorix irewën, do wën en gi bosëñiwën do gë bobiwën boram, re ko Axwën ar xorëk bej dëk an*.»

7

1 Wën bër ke balënd mbañ bëjo, gayikako bendako rako beya këbo Kaxanu, mënënëne beman bej do gë onden oñ, ebuyaraxik kërex gi na. Tefëne owënëk ol ex paŷaya gër anjiŷ and Kaxanu.

End onënga or Pol eñ

2 Balindëlejün endefi eñ gë owëkw orewën! Biyi cëj ala amo menan ex na, ala amo dëxëlëx ex na, ala amo yamba ex na.

3 Ax gi ex na mun kiti këme rexënënd eño, gayikwa anëka fel bamun: «Ang këbo balënd endewën gër owëkw orebi ak din kë bayi: këmi liyand nde, ba šës këmi nde.»

4 Ekwëta ed xwëta këmun el, mbañ rafëk. Mbañ ke nënganënd endewën eñ, mo kemën dëj ke xemënënd, ado dëk hi këme onënga ol mërëxand ir oyot od hi këbo ok.

5 Enimin, elod ga ñat këmi gër ebar ed Masedëwan, ami cot ex na gë tükër ak eteyëta el. Mocënd šënd bami gand ed ex yo gë emereli ed banëbo wërelind bër fac el, do gë anjiŷ and gër owëkw orebi añ.

* 6:18 6.18 Esekiyel 37.27

⁶ Barikan Kaxanu, mëj ar këbi xemënënd bër kë banand an, axemën xemën këbo and ħatëgu ko Tit aņ.

⁷ Ado ax gi ex na ga ħatëgu ko Tit fo xemën këbo. Barikan gë ekemën ed xemënëgu këno wën el, xemënati këbo. Asëfëtanati sëfëtanati këbo ang këņun balënd endebi ak, ang sesëra kën në endebi ak, do ang kën balëkënalind endam ak. Ata wëno đek eme onënga ol.

⁸ Angëmëne në end kayëta išëxe ir yëgwënëli këmun in šaminara ban, axe cena ex na. Eyo, anang nang këme mëne në end kayëta ijo ašamina šamina ban amëd. Bamat ašena šena ke,

⁹ Barikan gërëgako, anëngandëra ke nëngandërand. Axe nëngandërand na đe në end ga šamina ban, barikan gayik ecamina elo anëngwët nëngwëtëk owëkw orewën oņ. Ecamina elo end ħan ko Kaxanu eņ rik. Biyi cëņ, eñëjënax gematak amun denan ex na.

¹⁰ Enimin, ecamina ed në end Kaxanu el, anëngwët kë nëngwëtënd đek ola el. Awëla kë wëland gër apexa, do ala aņo cenand na. Barikan, ecamina ed në end bënd gër ngwën ro el, anemin kë neminënd.

¹¹ Awa watin ngwa gërëgako er šot kën gë ecamina ed në end Kaxanu in: obal osëm! Ado nëmëc na, ayaka yaka kën, axoỹ xoỹ kën, ayëdara yëdara kën, abal këņun balënd endebi eņ, ayakëraxi këņun yakëraxind endebi eņ, aũa wũa kën mëne šenene dëņ rexëra këmun! Ado ašanaya šanayak mëne awën wën kën gër endey eņo.

¹² Awa angëmëne a yëgwënëli yëgwënëli këmun, ax gi ex na mo dexëra ar wëndërak an, ba ar wënan këno an. Barikan en wataxën gë bangës bandewën baņ dëņ obal osëm or këņun balënd endebi eņ, gër lëngw ir Kaxanu.

¹³ Mëj ex, biyi mbaņ xemën këbo endey eņo.

Ata mbaņ fuņara këbo ga wat këmi bëte ang nëngandëra këņo Tit endewën ak, onden ondexëm fuņara këņo endewën eņ.

¹⁴ Angëmëne wën ašëkw bamun šëkwënd ogës od Tit, axe cëfënan ex na. Barikan ang bamun felënd din đal ak, mondako fo šanayak mëne ecëkw ed bamun šëkwënd ogës odexëm el, đal dëņ ex.

¹⁵ Ata Tit nëmëc këņo balënd endewën eņ, ga ko xwitand ang bano baxëtënënd ak. Gayikwa axwëtaya xwëtaya bano, ang bano fëbënd do ban rëgënd endexëm ak.

¹⁶ Wëno cëņ, anëngandëra ke nëngandërand ga xor këme mun kwëta gër end ex yo.

End amarënen eŋ

¹ Bëmaÿe, anangën këmun nangënënd mondake ſanayak oyekax or Kaxanu ol gër Bamara band okëreceŋ band gër ebar ed Masedëwan.

² Ado ga ſëmura babi në end oyot otëm, dek exëni onënga ol, gayikako gër oxaÿën osëm orebën olo dëŋ wăsin kënëbo mëne bën ani kwëj ex na.

³ Wëno kë reyand osede olo mëne, gë oxor orebën ol, ado nëmëc oxor orebën ol, do ga ŷandi këbi, barëra këni oyël orebën ol.

⁴ Biyi monëÿali kënëbo nëÿalind mi ma mi kemëna, eni gi ſëf gër andiyen and amarënen and edëca ed bëwënëk aŋo.

⁵ Ata nëmëc ang bami yarënd ak bar këni. Gayikwa pere yëlaya këni bën dëŋ gër Axwën, dămama yëlayaxën këni gër otaxan odebi, ang ŷandi baŋo Kaxanu ak.

⁶ Mëŋ ex, biyi axara xara këmo Tit exo bakali gër ndewën exo ŋata andiyen and oyekax or amarënen and oyël orewën aŋ, ang ŷana baxo ak.

⁷ Ang ſotëra kën mbaŋ er ex yo: ekwëta el, gë eyeyan el, onangëran ol, gë obal osëm or er ex yo, bëte aŋana and űan këmun aŋ, awa canayalex oſotëra osëm orewën ol, gër andiyen and oyekax aŋo.

⁸ Do er këme rend ijo, ax gi ex na dë apela, atëy wa këmun rind paŋ gë obal osëm or këŋun balënd end bëſëxe bër ex gër amarënen aŋo ol, me nangaxën ba aŋana andewën aŋ and dal dëŋ ex.

⁹ Gayikwa anang nang kën oyekax or Yesu Kërisët, Axwën arebi ol: mëŋ ar ſotërak an, yow baxo hi ko axaÿëanaxik në endewën na, en gixën wën, paŋ gë oxaÿën orexëm ol, bër ſotërak.

¹⁰ Aŋo cëŋ, er këme rend in apela ex, gër endey eŋo: ofëcak orewën ex, wën bër, elod nuwuba, hi kën bëÿanar gër amarënen aŋo, do wën ex bëÿanar bër rik bën.

¹¹ Awa gërëgako, ŋatayin ebar ed amarënen aŋo el, ex gixën er kën rind ijo gwër fo gë oűandi od en di ok.

¹² And këŋo ŷandi enim ala exo yël aŋ, Kaxanu axana ko xanand oyël ol ga nëkon nëkon ko er ſot ko ala ajo in, bari ax gi ex na paŋ gë er bayik axo cot ex na in.

¹³ Gayikwa gër amarënen aŋo, en tëf acariya and cey gë cey ex, ax gi ex na en dëxëlëxaya enëbi dëcaxën bëſëxen.

¹⁴ Gër endey eŋo, oſotëra orewën or gërëgako ol këbi rëcand eni cot er ſan këni in, eŋun dëcaxën bëte oſëtëra orebën ol, en cot er ſan kën in, ex gixën mondako acetëra and cey gë cey.

¹⁵ Ga rek wa Oűëgw Omënëk ok:

«Ar šotëra bax mbañ an, ÿoweÿ ax kuri bana,
do ar šot bax tëkër fo an, ÿoweÿ axo can bana*.»

End Tit do gë bër enga endexëm eñ

¹⁶ Cëkwanëjone Kaxanu, mëñ ar rik gër emëkw ed Tit obal osëm or këjo balënd endewën ol, ang këbo balënd biyi ak.

¹⁷ Gayikwa gë onënga fo wã ko ekemën ed xemënëli këmo, exo bakaxënëli in, ado gë andexëm año dëñ sana ko exo yeli gër ndewën.

¹⁸ Asëfërëli këni sëfërëliind gë imaÿe ind këno šëkwërand gër Bamara dek, në end andiyen and ko rind gër epemëra ed Atëfëtan iñ.

¹⁹ Adofa, bër gër Bamara bën sana këjo mi tëfërëli gë mëñ gër emëla ed amarënen año. Emëla ed amarënen and oyekax año el, sebënan kënëbo gër andiyen andebi, ex canayaxën enjaran end Axwën eñ, do ex gixën osede or mëne biyi and ÿandi babo dëñ ex.

²⁰ Në end amarënen atëm and sebënan kënëbo año, abo ñandi ex na enëbo dexëra gër andiyen andebi.

²¹ Gayikwa biyi šenene fo ÿandi këbo mi mëlayand er yek in ogës od bela, xarak ax gi ex na ogës od Axwën fo.

²² Anëka këmo lawënelilind imaÿe indebi iñ, eni tëfërëli gë Tit do gë bër enga endexëm bën. Biyi axwëta xwëta këmo asošan ajo. Awasin wasin këbo bakëlëbëd bandanjëm mëne aÿandi ÿandi këjo eñun dëca. Moñandi ÿandi këjo edëca edewën el gayik mbañ xwëta këjun.

²³ Do end Tit eñ, ar enga emat gë wëno hi ko. Do në edi exo gër ndewën andiyen and ebax mun din añ. Awa bëmaÿe bënd sëfërëli këni bëñ cëñ, oparëxanda od Bamara, do enjaran end Kërisët exëni.

²⁴ Awa kacayinëfi šenene, watëlexëni añana andewën añ bër gër Bamara bën. Nangëlexëni mëne dal bami rafënan endewën eñ gër lëngw irebën.

9

End edëcara ed bëmaÿe eñ

¹ End andiyen and edëcara ed bëwënëk bër gër Yerusalem eñ, ine ngwa këmun ÿëgwënaxënëli?

² Anang nang këme ang ÿandi bañun en di ak, do wëno gë eño këme rafënan endewën eñ gër bëmaÿe bënd gër ebar ed Masedëwan. Ga re këme: «Bëmaÿe bënd gër ebar ed Akayi bëñ, elod nuwuba hi këni bëwëlëk gër amarënen

and oyël olo.» Do wën ang ýandi banun en di ak, bëranjëm ýandi këbi enun tēfēteli.

³ Awa anëka këmëni lawënëliind bëmaýe bëñ, tēkëlexëni mëne edafënali ed rafënarali këmün el, dal dëñ ex, abo yepeli na. Ata tēkëlenun ðe bëwëlëk ang reyati këme ak.

⁴ Kërene ðañëtali na wa bëmaýe bënd gër ebar ed Masedëwan bëñ, do enun tēk an gi ex na bëwëlëk. Kërex nëngwëta na end ex ekwëta edeði el ošëfën oreði, me dedo wa ošëfën orewën.

⁵ Awa wëno er yëlara këme mëne aýap ýapëk mëni kemënëli bëmaýe bëñ eni ðëngwali gër ndewën, eni ðaraxën enjekax end beya kën ari kën ri eñ. Enjekax eño, gilex end wëlëk ang enjekax fo. Kërex gi ex na end nëýali kënün në end oxwěj orewën fo.

⁶ Enimin, ar kë nedënd tēkër fo an, tēkër fo ko xanand. Barikan ar kë nedënd mbañ an, mbañ ko xanand.

⁷ Ala kala yëlëlexo ang faý ko gër emëkw edexëm ak, gë ecamina këm, gë enëýali këm. Gayikwa: «Kaxanu añan këño ñanënd ar kë yëlënd gë onënga an*.»

⁸ Do Kaxanu ašot šot ko panga ind eñun yëlëra mbañ benjekax bend ex yo, en cotëraxën din, nand ex yo, ðek er ýapëk en ðiyaxënënd in. Bëte ašot kën ýana en cotënd mbañ er kën ýana en dixënënd enjekax ed ex yo,

⁹ ang rek Oñëgw Omënëk ak:

«Mbañ këbi yëlërand bëxaýëanaxik bën,
or šenene orexëm ol din kë nëkand*.»

¹⁰ Xarak, Kaxanu mëñ ar këño yëlënd eneða aneð an, mëñ ar këño yëlënd eyamb yamb an, ayël këñun yël eneða añ. Eneða eño ašënan ko šënan, do arafën ko rafën er kë rëw or šenene orewën in.

¹¹ Ata mondako kën šotëra er ex yo, do axor kën xor en bayi bër nëngak. Ata bela bëranjëm këño šëkwa Kaxanu në end bebër kënëbo fëxwënënd mëni yëlërax eñ.

¹² Gayikwa andiyen and amarënen año añ abaš bašëk ecëkwa ed këno šëkwand Kaxanu el, ax gi ex na edëcara ed bëwënëk eni cotaxën er šan këni fo el.

¹³ Gayikako andiyen and amarënen año mbañ xëbënëk, bëwënëk bën ašëkw këno šëkw Kaxanu ga këni watënd mëne wën poyoma wã kën Atëfëtan and Kërisët añ. Bëte ašëkw këno šëkw në end onënga orewën or šanayak gër edëca edebën do gër ed bela ðek.

¹⁴ Ata bën ga ñan kënün mbañ kënün šalenënd, në end oyekax osëm or šënan ko Kaxanu pað gë wën.

¹⁵ Cëkwënëñone Kaxanu mëñ ar rin këbo oyël oxëbëanaxik an!

10

End eyaka ed Pol eŋ

¹ Wëno Pol, axara xara këmun gë onden onjekax oŋ do gë onënga or Kërisët ol. Wëno ga kën rend wa mëne ayëda këmun yëdand and këne fabëre aŋ. Barikan and këmun ñawëta aŋ, ayëxw këme yëxwënd mun dexëra mbaŋ.

² Axara xara këmun, and këme yeli aŋ, kërene nëyali na fa mun masin mëne ame yëdand na mun dexëra. Ado anëka këme fënalind mëni dexëra bërëmar ga këni rend mëne biyi ang këmi liyand ak, oñandi od eman ex.

³ Enimin, angëmëne biyi ang këmi liyand ak, oñandi od beman bendeŋi ex, bari ami merënd na ang këŋo yandind beman bendeŋi ak.

⁴ Gayikwa oÿënga or šot këmi do këmi wëraxënënd oŋ, ax gi ex na or gër ngwën ro. Barikan axor xorëk, gë Kaxanu, eñam ed baciw̄ bakemax el. Ayepën këmi yepënënd banjëlan batëmbak baŋ.

⁵ Ayepën këmi yepënënd dek beber këni fëbënd bën, xarak beber xucarëk gë enang ed Kaxanu ex. Do anjëlan and ex yo këmi bonënd, ex maxënënd end Kërisët eŋ.

⁶ Bëte bëwelëk hi këmi monëp ar kë wëšind yo, and kë faŋaya ema ed w̄a kën aŋ.

⁷ Kamanindën aye beÿ bën! Angëmëne ala exo yëland ar gër Kërisët hi ko, nangëlexo bëte eŋo: angëmëne ar Kërisët hi ko, biyi bëte bër Kërisët hi këmi!

⁸ Ado ex gido arafëna këme rafënannd təkër gë or gapak or yël këbo Axwën mun kemëanaxënënd do mun wërëšëtëraxënënd ol, axe cëfënan dona.

⁹ Axe ñandi ex na mun yëbun gë okayëta od këmun yëgwënëlinnd ok.

¹⁰ Gayikwa are këne rend: «Gër okayëta odexëm, mbaŋ xeÿ ko do mbaŋ xem ko. Barikan, and ko yow do ene pabëre aŋ, exo gi yemur-yemur, do eyeyan edexëm el ex gi edëšëgëanaxik.»

¹¹ Awa ar kë yeyanënd mondako an, nangëlexo mëne yomb ir këmi šotënd and këmun yëgwënëlinnd okayëta aŋ, ado bayik ane gind ex na në erebat, gë yomb ijo fo këmi hi gër bandixa bendeŋi, and këmi yeli gër ndewën aŋ.

¹² Biyi ami yëxw na mëni tëfëteli, ba mi ketënali ola oreŋi ol, gë or bër kë šëkwayand gë andebën ol. Awa bëfëñirëx exëni ga këni šëkwayand ako gë andebën. Ata ga këni xetëñaliyand do këni wätinaliyand gë andebën aŋ, hixën këni bëfëñirëx.

¹³ Biyi cëŋ, abo ñandi ex na mi dafënannd nëmëc ang yapëk ak. Barikan, axetëñali këmi xetëñali er hi këmi in

gë edëca ed rëca këbo Kaxanu këmi xemënaxënënd gër andiyen and sebënan këbo xali ñatelili këbo gër ndewën.

¹⁴ Biyi gër ed sël këmi ami dadand na, nangëde ami ñatëli ex na gër ndewën. Gayikwa xali gër ndewën ñateli këmi gë Atëfëtan and Kërisët aņ.

¹⁵ Ata ami dafënalind na ðe bandiyen band bela bëshëxe baņ, nangëde biyi dëņ rik. Barikan, ga kën xemënd ako gër ekwëta, ayar këmi yarënd mëni ñatën bela bëranjëm, jey gër ed lëg kën fën. Abo ñandi ex na mi dadã gër ed fel këbo Kaxanu mi tël.

¹⁶ Angëmëne mondako ex, biyi ata këmi xor mi pemëra Atëfëtan aņ gër owar oşëxe, gër ed bayik elod ala ax pemëra ex na pere. Abo ñandi ex na mi diyeni gër ed riyeni këni anëka bëshëxen do mi dafënalind er ri këni in.

¹⁷ Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok:

«Ar ÿandi këņo exo dafënanand an dafënayindëlexo gër Axwën*!»

¹⁸ Gayikwa Axwën an, ar lawënëgu këņo an këņo şëkwënd, ax gi ex na ar kë şanayand gë andexëm an.

11

End ofarëxanda or Pol eņ

¹ E kido wën axor xor ban en buņa tøkër oşenëk oram ol... barikan abuņan dëņ buņan këne!

² Gayikwa wëno ga ke balënd mbaņ endewën eņ ke yakëraxixënënd gë oyakëraxi or Kaxanu ol. Gër Kërisët wëla këmun ang endënañ emeja fo, emënëk, en ñamaxën gë mëņ gabat.

³ Yama andën aņ, gë osit orexëm ol ga yifa baņo nde wa Xawa. Awa wëno ayëda këme yëdand ba mondako fo wënak onden ondwën oņ, sebaxën kën owënëk or në end Kërisët ol.

⁴ Eninim, wën ata këno wëlaya ala aņanar ar yelik do exo pemërand end Yesu ir fitarëk gë ir nangën këmun in, ba exo gi gë angoc and fitarëk gë and hik gë wën aņ, ba eno wëleli «Atëfëtan» and fitarëk gë and sëfëtan këmun aņ.

⁵ Xarak, anang nang këme mëne oparëxanda otëm oko, ÿoweÿ ane kuca ex na!

⁶ Angëmëne gër enënga ed etëÿ fo, wëno ÿoweÿ ame gi ex na, bari ax gi ex na mondako fo gër onangëran. Ga wësin këmun wa kerët eņo gër er ex yo do nand ex yo.

⁷ Ga nangën këmun ako Atëfëtan and Kaxanu aņ gë acosa këm, do ga bana këme en gixën bër gapak, awëndëra nde wëndëra këme?

* 10:17 10:17 Yeremi 9.23

⁸ Bela bër gër Bamara bacëxe bamëni lëxëlëxënd gayik bën baxe yëlënd acosa, me diyenixën gër ndewën.

⁹ Do and bame şan yeÿ gër ndewën aŋ, ala gabatak abamo sëkwëran na. Gayikwa bëmaÿe bënd gër ebar ed Masedëwan bën, baxe wëlandëranëgund er bame şanënd in. Nand ex yo, axe ñandi bana mun tëkwëran, do mondako këme bayi.

¹⁰ Gë dal ir Kërisët ir ex gër ola oram in, ala axe cëban na er këme rafëanaxënënd ijo gër owar or Akayi.

¹¹ Në end inecëŋ? Gayik amun ŋan ex na nde? Kaxanu anang nang ko!

¹² Ang riyeni këme gër ndewën cosërëxe ak, mondako fo këme riyeni bëte, me dëxëtaxën akaya and bër këbi ŷandind eni dafënannd mëne gwër fo hi këmi aŋ.

¹³ Bela bëjo oparëxanda onëgwëş exëni, gë osit këni riyenind. Anëngwëtara fo nëngwëtara këni oparëxanda od Kërisët.

¹⁴ Do eŋo ax caraxi ex na, gayikwa Sindan mëŋ dëŋ anëngwëtara ko nëngwëtarand meleka ir angoben.

¹⁵ Awa ax caraxi ex na angëmëne bër këŋo riyeninënd bën, anëngwëtara këni nëngwëtarand bëriyenin bër or şenene. Axana këni xana gër eŋata er ŷapëk eni kana në end bandixa bandebën in.

End oyot od Pol eŋ

¹⁶ Ga këme rend wa gaşëxe mëne ala kërexe kwët na aşenëk. Me dedo, buŋayin endam eŋ ang end aşenëk fo, me koraxënënd wëno bëte me dafënannd təkër.

¹⁷ Er këme rend ijo, ax gi ex na de end fel ke Axwën, barikan ang aşenëk fo këme yeyanënd, arafëna këme rafënannd.

¹⁸ Gayikako bëranjëm kë rafënarand ado ga hi këni bela fo, wëno bëte arafënara këme rafënara.

¹⁹ Wën bërenik bën aŵa ŵa kën enëbi buŋan bëşenëk bën.

²⁰ Enimin, abuŋa kën buŋand enun bëñand, enun yamband, enun dëxëlëxënd, enun dixërand gë ndafënan, enun këmënd gër odëxas!

²¹ Ga re këme oşëfën ex eŋo: er hixënan ke mëne ola ositarak ŵasin këmun.

Barikan, me yeyan ngwa ang aşenëk fo: er këni yëxw yo bela bëjo, wëno bëte ayëxw yëxw këme!

²² Bëşëwif nde exëni? Wëno bëte Aşëwif hi këme. Bëyisërayel nde exëni? Wëno bëte Ayisërayel hi këme. Bërandëwëra and Abëraxam nde exëni? Wëno bëte arandëwëra and Abëraxam hi këme.

²³ Bëriyenin bër Kërisët nde exëni? Me yeyan ngwa ang ašenëk fo, wëno hik nëmëc. Bandiyen bañëkaxik bañ, wëno rik nëmëc; gër epëra, wëno hik nëmëc; gër xëme, wëno xëm këne nëmëc. Lañ fecera ke ecës el:

²⁴ bakëlëbëd banjo xëm këne Bëšëwif bën bakëmen ofëxw osas gë banjongëbanax.

²⁵ Bakëlëbëd batas fëmëra këne gë xwëlekwële; amat fëtëra këne gë oxaÿ; bakëlëbëd batas yëla këme me cës polo gër angwëngw and sëwayak kuluñ añ; amat hi bame ciš wec polo gër angwëngw.

²⁶ Lañ baxe fecerand ecës el gër ofamana od gë osapar; gër beñigënaxik bend gër oyeß; gër beñigënaxik bend bërek bëxeÿax; gër beñigënaxik bend Bëšëwif; gër beñigënaxik bend bër ax gi ex na Bëšëwif; gër beñigënaxik bend gër bangol; gër beñigënaxik bend gër ladawe; gër beñigënaxik bend gër angwëngw; gër beñigënaxik bend mërëxand ir bër ax gi ex na enim okëreceñ.

²⁷ Lañ gër andiyen do gër toro; lañ dašërëxe, lañ gë enjo eñ do cebërëxe men; lañ gër etiwi; lañ gër ayem; lañ tëb gë eman eñ.

²⁸ Do ame yeyan ex na end ke šalënd nëmëc eñ: ang ke šëmund key yo key gër banjëlan bandam në end Bamara dek.

²⁹ Noÿo sitarak, xarak wëno bëte ame cot ex na banjëlan batitarak? Noÿo këno lënanënd eñëñënax eñ, xarak wëno axe corënd na enjo gër emëkw?

³⁰ Angëmëne arafëna këme rafëna, në end ositara oram këme rafëna.

³¹ Ata Kaxanu, Sëm ir Axwën Yesu, mëñ ar këno šëkwënd din an, anang nang ko mëne ame nëgwëšënd na.

³² And hi bame gër Damas añ, gofërëner ir emun Aretas in, axwët xwët babi bënëkona šit gër angol exe tëraxën.

³³ Barikan ga šon këne polo në akange, nəcët këne në fonetër ir amëñ and xecexën këni angol añ. Mondako šana këmo.

12

End ofakeli od Pol eñ

¹ Awa afo me dafëna ngwa..., d'al ex, ofëcak ax gi ex na. Barikan asëfët këme sëfët end ofakeli od wat këme eñ, do gë bebër nangën ke Axwën bën.

² Wëno këreceñ nang këmo na, doro anëka sëkëk bëniy epëxw gë bënax. Gë eman endexëm ak nde bayi baxo? Ba axo gi bana gë eman endexëm ak? Ame nang ex na. Kaxanu mëñ, anang nang ko. Ata ala ajo watayax ko yañ gër arayen.

³ Do anang nang këme mëne ala ajo, hi baxo gë eman endexëm ak nde, ba gë eman endexëm këm nde? Kaxanu mëj, anang nang ko.

⁴ Ala ajo awataya watayax baxo gër arayen do wëlëgu ko bend ala ax kor na exo tëfët, bend ax ñap ex na ala exo yeyandërand.

⁵ Wëno arafëna këme rafëna end ala ajo eñ, bari endam eñ dëñ, ame dafëna na, ang ax gi ex na end ositara oram eñ.

⁶ Kido aÿandi ÿandi baxe me dafënara, ame gi dona ašënek, gayikwa ðal in dome reyand. Barikan, ašësinali këme šësinali eño, këdi ko yëla ala mëne wëno nëmëc bend ke watelind do ke wëlelind bej hi këme, në end oxëbën or bend nangën ke Axwën bejo.

⁷ Bëte këdi ke xureli ndafënan in, ošëxwëra or ke narënënd hik gër eman. Meleka ir Sindan ke xëmënd këdi ke xureli ndafënan in.

⁸ Bakëlëbëd batas, xara këmo Axwën an exe dëxëtën ošëxwëra olo.

⁹ Barikan mëj er yaka ke: «Oyekax oram ol gwac exi, gayikwa panga indam in nëmëc kë šanayand gër ositara orey.»

Awa wëno nëmëc këme ÿana me dafënannd gër ositara oram, ex dongoxën panga ind Kërisët in gër ola oram.

¹⁰ Anëngan ke nënganënd bëte gër ositara oram, gër ocir od këne širërand, gër ocëmu, gër edixëra ed këne rixërand, gër oyot, në end Kërisët. Enimin, and këme sitara añ, këme šotënd ojañ ok.

End odendëran od Pol eñ

¹¹ Ang ašënek fo këme yeyandërand, wën nëÿali ke ðe me di mondako. Enimin, wën ga hi dox wa bër ke yakanënd bën. Bër xwët kënëbi oparëxanda otëm bëjo, ÿoweÿ ane kuca ex na, ado bayik ÿoweÿ ame gi ex na.

¹² Bebër kën nangaxën mëne parëxanda hi këme bën, ašanaya šanayak gër ndewën, gë ebuña ed buña këme gër toro el, gë bananganëme bañ, gë becarax bej, do gë bërëcaxik bend bame rind bej.

¹³ Enjekax end feye rin këmëni Bamara bacëxe bañ do seb këmun wën? Ba gayik gabatak amo tëkwëran bana eðëba edam el gër ndewën nde? Awa tebanine ngwa osëmbak olo!

¹⁴ Watin mëne awelëk hi këme mun nëngali atasën. Do bëte ala amo tëkwëran na eðëba edam el. Gayikwa wën këmun šaland, ax gi ex na er šot kën in. Enimin, bëxarëk bën wa ÿapëk enëbi kwëtënënd beÿ bën obaš ol, bari ax gi ex na obaš ol.

¹⁵ Wëno cëj, gë emëkw el ðek këmum yëlëra er şot këme in, do wëno dëj ayëlaya këme yëlaya në endewën. Angëmëne nëmëc ðan këmum, do wën təkër fo nde këne ðan?

¹⁶ Dal ex! Wëno dëj amun təkweran bana. Barikan ang ala awërax fo, asitinaxën bamun sitinaxënënd!

¹⁷ Ayambara nde yambara këmum paß gë bër bamëni lawënëlınd bën?

¹⁸ Afelëli felëli këmo Tit exo kemëna exo yeli gër ndewën, do eni tëfërëli mëj gë imaÿe in. Tit ayambara nde yambaraw këjın? Ax gi ex na nde wëno gë mëj, ola obat do onden omat şot këmi?

¹⁹ Bamat elod anëka fo kën yëland mëne biyi ayakanaya këmi yakanayand gër lëngw irewën. Gër lëngw ir Kaxanu, do ga bar këmi gë Kërisët këmi, yeyanaxënënd mondako. Do ðek bëjo, wën këmum rinënd, wën bëmaÿe bënd ke balënd mbañ bëjo, en kemaxën gër ekwëta.

²⁰ Gayikwa ayëda këme yëdand ba amun tək na ang ÿandi ke ak, and këme ðatëli añ. Do wën bëte ane tək na ang ÿandi këjın ak. Ayëda këme yëdand ba asëkeli këmum səkeli bongeyër, gë oyakëraxi, gë ecusër, gë ebal ed wayët end gaf irexëm fo el, gë odenar, gë oxapëndër, gë ndafënan, do gë bënd şode-şode.

²¹ Ayëda këme yëdand and këme ðatëli añ, Kaxanu, mëj ar yata ke añ, ba aşëfënin ke şëfënin në endewën, do me tesëra në end bëranejëm bër kë wëndërand, ang bani wëndërand gër ÿanar ak. Bëjo ani nëngwët ex na ola orebën ol xali eni teb ðek bëbër bani rind bëjo: obuyaraxik ol, asëk alakirand fo in, do gë eñac end ex yo.

13

Bapela bapelatar bañ

¹ Atasën an këmum nëngali. Do ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Endey end ex mokiti yo, gil ex er reya këni otede oki ba otas*.»

² And nëngali bamun akinëm añ, afel fel bamun ejo. Do doro and ane bayi exe na në erebat añ, gana-gana fo këmëni rend bër wëndërak elod anëka fo bën, do gë bër kë wëndërand gërëgako bën: angëmëne anëngali nëngali këmum, ala amo kwëda na de.

³ Gayikako aşala kën şaland en nang mëne ayeyan dëj ko yeyanënd Kërisët gë etëÿ edam el, awat kën wat. Mëj cëj, afanga fanga ko ðe paß gë wën, axo gi ex na ar gë ojañ këm.

* 13:1 13.1 Acariyakinëm 19.15

⁴ Gayikwa afika fika bano ang ar gë ojaŵ këm fo. Barikan, aliya ko liyand gë panga ind Kaxanu in gë mën. Biyi bëte ojaŵ këm hi këmi, ga bar këmi, gë mën këmi liyand në endewën na gë panga ind Kaxanu in.

⁵ Tëyiyin tan en kaman wën dën ola orewën ol, en nangaxën ba gë ekwëta el kën liyand. Kamanin wën dën ola orewën ol. An nang ex na nde mëne Yesu Kërisët gër ola orewën hi ko? Bamat er ban şaland en tək gër ola orewën in, an tək ex na.

⁶ Barikan, wëno er këme yarënd in, en wat mëne gër ola orewën hi ko, en maxën mëne biyi ami dif ex na andiyen andefi aŋ.

⁷ Biyi ayar këmi yarënd Kaxanu, këren mendëra na. Er ŷandi këbo in, ax gi ex na ex canaya ang xamën këmi andiyen andefi ak. Barikan, mun watënd wën ga kën rind benjekax beŋ, ado ga hik nangëde alif lif këmi andiyen andefi aŋ fo.

⁸ Gayikwa biyi ami nöpënd na däl in, barikan din däl in këmi sanand.

⁹ Biyi anëngandëra këbo nëngandërand and këmi hi gë ojaŵ këm aŋ, xarak amëd aŋo, wën mbaŋ şot kën ojaŵ ok. Er këmi yarënd endewën in, en gi bër faŷayak.

¹⁰ Mën ex, ado bayik ane gi exe na në erebat, eŋo këmun ŷëgwënëlınd ga xey ke and këme yeli aŋ me keŷënara gë or gapak or yël ke Axwën ol, me kemënaxënënd beŷ bën, ax gi ex na me ñamaxënënd.

¹¹ Bëmaŷe, end këme xor me de me ŋataxën eŋ ex, nëngandërayindëleŋun, calayindën en gi bër faŷayak, kemëndëringën gër ekwëta, wëlëringën, diyayindën gër aketëxeta, do Kaxanu, mën ar gë aŋana do gë obetak an mërëxand irewën ko hi.

¹² Cëmarindën andewën rewën aŋ gë emegar emënëk. Aşëma kënun şëmand dek bëwënëk bën.

¹³ Oyekax or Yesu Kërisët, Axwën arebi ol, gë aŋana and Kaxanu aŋ, do gë anëkëra and Angoc Amënëk aŋ, gilex gë wën dek!

Kayëta ir Bëgalat in Lilaya in

Akayëta and Bëgalat aŋo, Pol yëgwën babi bër gër bamara band Yesu Kërisët band gër ebar ed Galasi bën. Bësëyali bënëgwëš babi felërand mène ado ga xwëta këno Yesu Kërisët, afo enëbi kacënd eni pexaxën. Xarak ax gi ex na mondako sëyali babi Pol. Ga re baxo mène ekwëta ed Yesu Kërisët el gabat kë yëlënd or šenene ol. Eni nangaxën mène osëyali orexëm ol däl dëŋ ex, Pol xwitan këbi end Abëraxam eŋ. Paŋ gë ekwëta ed xwëta baŋo Kaxanu el hixën baxo ar šenene, xarak amëd aŋo Acariya and Moyis aŋ ax gi bana. Mëŋ ex paŋ gë ekwëta ed Yesu Kërisët el, benëŋ bënd bela beŋ dek këni šotënd or šenene ol gër ogës od Kaxanu. Er ex gër akayëta in:

End ofarëxanda or Pol do gë osëyali orexëm eŋ: 1.1–2.21.

End ekwëta ed Yesu Kërisët eŋ: 3.1–4.31.

End aniyän and ar yëmëk gë Angoc Amënëk eŋ: 5.1–6.10.

Bepelatar beŋ: 6.11–18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol këŋun yëgwënëlin. Faba Kaxanu yata ke me gi parëxanda paŋ gë Yesu Kërisët ir xanin këŋo gër bësësëk: ax gi ex na paŋ gë ala, bëte ax gi ex na ga sana këne bela.

² Gë bëmaÿe bënd hi këmi ro beŋ këmun yëgwënëlin wën do gë dek bëmaÿe bënd gër bamara band Yesu band gër ebar ed Galasi bën.

³ Kaxanu, Faba irebi, do gë Yesu Kërisët, axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol, gë obetak ol.

⁴ Axwën Kërisët wāk šës ko në end bamena bandëbi ebo dacëtaxën gër aniyän atëmbak and gë okey oko aŋo, ang yändi këŋo Kaxanu Faba irebi ak,

⁵ mëŋ ar hik gë enjaran end din ir din an! Amen!

End oxalay kalay or Bëgalat eŋ

⁶ Mbaŋ šaran ke wëno ang seŋ këno Kaxanu xarak mëŋ sana këŋun paŋ gë oyekax or Kërisët ol do kën sëfënd aÿand ako Atëfëtan acëxe.

⁷ Enimin, Atëfëtan acëxe ax gi ex na. Barikan bela ex na bër këŋun felënd becëxen ga yändi këbi eni nëngwët Atëfëtan and Kërisët aŋ.

⁸ Barikan ado ex gido ar enga endam, ba meleka ir xaniwëk gër orën, yelik eŋun nangënënd Atëfëtan and fitarëk gë and sëfëtan këmun wëno aŋ, katalenjo!

⁹ Ang felëra këmun gër ÿanar ak këmun xënëand wëno gërëgako: angëmëne ala eñun pelënd Atëfëtan and fitarëk gë and nangën këmun biyi añ, katalerjo!

¹⁰ Do gërëgako ene cëkwënd bela nde këme şaland ba exe cëkwënd Kaxanu nde? Ba këme şaland ene ñanënd bela nde ca? Kido ene ñan bela bame şaland, ame gi dona xadëp ir Kërisët.

End Pol eñ

¹¹ Ga re këme bëmaÿe, Atëfëtan and nangën këmun año ax gi ex na endey end bela.

¹² Yesu Kërisët mëñ dëñ nangën ke, ax gi ex na ga sëfëtan ke ala, bëte ax gi ex na ga sëyali ke ala.

¹³ Wën enimin, awël wël kën ang bame liyand ak, and bayi bame gër cale ind biyi Bëşëwif añ? Wëno bafi rixërand wa gë oÿeÿ osëm bërëwãk end Kërisët bën, bër Amara and Kaxanu bën. Mo calara bamëni şalarand mëni daw bën dek.

¹⁴ And bayi bame gër cale ind biyi Bëşëwif añ, wëno nëmëca bafi bënd anjex andam bëñ gër epëb ed bapela band sëyali kënëbo bëxarëk bërebi bañ.

¹⁵ Barikan yatir fed këmi gë ar fit ke elod gër acël and nëma an, awãc wãc ke gë oyekax orexëm ol.

¹⁶ Anangën nangën ke Asëñiŵ arexëm an mëni tëfëtanaxënënd endexëm eñ bër ax gi ex na Bëşëwif bën. Ata ga xucak eño, wëno ame ye ex na de mo mëkara ala.

¹⁷ Bëte ame ye ex na gër oparëxanda oñanar yañ gër Yerusalem. Barikan ye këme şëw gër ebar ed Arabi damana bakaxanëgu këme gër Damas.

¹⁸ And xucak bëniy bëtas añ fo yexën këme yañ gër Yerusalem mi nangër gë Kefas. Ata xeyërax ke bakey epëxw gë banjo gër ndebën.

¹⁹ Bari parëxanda işëxe ami watër bana angëmëne ax gi ex na Şak, ar acël amat gë Axwën Yesu an.

²⁰ End këmun felënd eño, Kaxanu anang nang ko mëne dal ex, ame nëgwëşënd na.

²¹ Ga xucak eño, ye këme bëte gër owar or Siri do gë Silisi.

²² Xarak, ala axe nang bana amëd año (gër bamara band bërëwãk end Kërisët gër ebar ed Yude).

²³ Awël fo bani wëlënd mëne ar bafi rixërand an anëka nëngwëta ko. Gërëgako mëñ këbi nangëndërand bela bën ekwëta ed Kërisët ed baxo xemëand exo daw el.

²⁴ Do në endam bano şëkwaxënënd Kaxanu.

2

End Pol do gë oparëxanda ocandaw̃ en

¹ Ata ga sêkêk bënîy epëxw gë hebënax, baka këmi gë Barënabas yaŋ gër Yerusalem. Awëla wëla bamo bête Tit.

² Kaxanu šëdët baxe me baka gër Yerusalem. Asëfëtan sëfëtan këmëni bëlëngw bër Amara bën ang këme femërand Atëfëtan aŋ gër bër ax gi ex na Bëšëwif ak. Anacët nacët bamëni bëlëngw bër gapak bën, këdi këme hërëra ahërëra fo, do me di andiyen and gë ofëcak këm.

³ Tit mëŋ, Agërek ar sëfër bami an, ala aŋo nëŋali bana eno kac.

⁴ Këme reyxënënd dëk ako, bela hi bax na bër bax rend okëreceŋ exëni xarak enëgwës këni rind. Bën nëfënëfa bax gër enga endëfi ga ŷandi bafi eni bël or yaya or yël këbo Yesu Kërisët ol, do enëbo bëña.

⁵ Ata end bëjo en gë təkër ak ami ma ex na ex bayixën nëngwëtarëxe däl ir Atëfëtan in gër owëkw orewën aŋ.

⁶ End bëlëngw bër gapak bër Amara bën en cëŋ, er hi bani damana eni gixën okëreceŋ in, wëno axe bal ex na gayikwa gër ogës od Kaxanu bela bën dëk gwër fo exëni! Bari bëlëngw bër gapak bëjo ŷoweŷ ane nëŋali bana me di.

⁷ Awat wat bani mëne Kaxanu xwëtënan këbo Atëfëtan aŋ. Wëno mëni nangëndërand bëxacërëx bën, do Piyer bëxacëxac bën.

⁸ Kaxanu mëŋ ar yata këŋo këŋo Piyer exo gi parëxanda ir Bëšëwif an fo yata ke wëno bête me gi ir bër ax gi ex na Bëšëwif.

⁹ Do and wat këni oyekax or yël këbo Kaxanu aŋ, ata Šak, gë Kefas do gë Šaŋ, bën bër ex bëlëngw bër gapak, bër fëb kënebi mbaŋ bën, lëkër këmi bataxan band liw̃ baŋ, gë wëno do gë Barënabas, ex watixën mëne anëkëra exëna gër andiyen andëfi: mi yend mi pemëra, wëno gë Barënabas, gër benëng becëxe, do bën gër Bëšëwif.

¹⁰ Er xara banëbo fo mëni kwitand axwita bëxaŷëanaxik bën do eŋo gë obal osëm bame rind.

End akucara and Pol gë Piyer aŋ

¹¹ Barikan and yow ko Kefas gër Aŋëcoš aŋ, fabër këmi do nëp këmo gayik awen wën baxo.

¹² Damana eni yow Bëšëwif bër lawënëgu babi Šak bën, bër bax balëkënalind end oxac bën, Piyer, andamat bani yambërand gë bër ax gi ex na Bëšëwif bën. Barikan and ĩatëgu këni Bëšëwif bër lawënëgu babi Šak aŋ Piyer, ga babi yëdand, nacëta këbi bër ax gi ex na Bëšëwif bën.

¹³ Ata Bêšewif bêšexe bër wã bax end Yesu bën sêfêteli këno bëte Piyer gër amena andexëm xali lënan këno Barë nabas dëŋ gër egi ed ang bëŷëŋë nax bër kë labayand el.

¹⁴ And wat këme mëne ani dind na šenene aŋ, ang kë sëyalind ðal ir Atëfëtan ak, rexëra këmo poyoma Kefas mondako: «Wëŷ ašewif hi këy, barikan këy liyand ang bër ax gi ex na Bêšewif ak, ay masinaŷad na ang ašewif ak. Do mondake cëŋ këy xor eyëbi nëŷalind bër ax gi ex na Bêšewif bën eni diyand ang Bêšewif ak?»

End apexa and benëŋ dek eŋ

¹⁵ Biyi, bëxarëk bërebi bën Bêšewif ebani, ane gi exe na bëwëndëran bër ax gi ex na Bêšewif.

¹⁶ Anang nang këne mëne ala ar xwëta këŋo Yesu Kërisët an hik ar šenene an, bari ax gi ex na gayik ašëf sëf ko er rek acariya and Moyis in. Biyi bëte aŷa wã këne end Kërisët eŋ ene gixëne bër šenene paŋ gë ekwëta ed xwëta këneŋone el, ax gi ex na gayik ašëf sëf këne er rek acariya and Moyis in. Ala ax gind na ar šenene ga xemëna ko etëf ed acariya el.

¹⁷ Barikan angëmëne gër ocal od or šenene gër Kërisët, hi këne biyi bëte bëwëndëran, Kërisët nde këbo lënanënd eŋëŋë nax eŋ? Adokiŋ!

¹⁸ Angëmëne me bakan ecëŋëxët me dind bend gër acariya bend seŋ këme beŋ, wëno dëŋ kë nëpayand.

¹⁹ Enimin, wëno dëŋ ašës šës këme paŋ gë acariya aŋ me diyaxënënd ang ŷandi këŋo Kaxanu ak. Afika fika këne gë Kërisët,

²⁰ ax gi ex na wëno kë liyand. Kërisët kë liyand gër ola oram. Do aniyand andam and gërëgako gë eman aŋ këme liyand gë ekwëta ed xwëta këmo Ašëñiŷ ar Kaxanu el, mëŋ ar ñan ke do yëlaya ko në endam an.

²¹ Mëŋ ex, axe cena ex na end oyekax or rin ke Kaxanu eŋ. Enimin kido ga sëf këne acariya aŋ fo hixën këne bër šenene, awa mama fo šës ko Kërisët.

3

End acariya do gë ekwëta eŋ

¹ Wën Bëgalat bën ata and aŋun pë nirand na dëŋ ex ðe! Noŷo wa yifa këŋun? Ax gi ex na nde afaŷën faŷën këmun ðek er wacayak ecës ed Yesu Kërisët gër kërëwa in?

² Emat fo ŷandi ke mun mëka ene nangën: Ba ga sëf kën acariya aŋ nde šotaxën këno Angoc Amënëk aŋ? Ba ga baxët kën do xwëta kën Atëfëtan aŋ nde?

³ Mëj ex, wën ata and anjun pë nirand na dëj ex. Angëmëne enimin gë panga ind Angoc Amënëk inj ŷana kën, mondake cëj nëngwët kën do kën liyand gë ojaŵ odewën ok?

⁴ Do ðek er hi kënuj gër aniyandewën in, ahi fo nde hi këjun? Ax mënd ex na ejun gi ahi fo.

⁵ Ar yël këjun Angoc Amënëk an, ar kë rind becarax mërëxand irewën an, ba ga sëf kën acariya an nde ko rixënend, ba ga xwëta kën Atëfëtan an nde?

⁶ Ax gi ex na nde Abëraxam axwëta xwëta baŷo Kaxanu mëj hixën baxo ar ŷenene gër ogës odexëm*?

⁷ Mëj ex, nangin mëne bër xwëta këjo Yesu bën fo hik obaŵ or Abëraxam ol.

⁸ Oñëgw Omënëk ok fëna bax mëne axwët këbi xwët bër ŷenene ga xwëta xwëta këno Kërisët. Kaxanu fel baŷo Abëraxam endey enëngax ejo: «Benëng bej ðek kë beta në endey.»

⁹ Mondako këni ŷot obetak ol ðek bër xwëta këjo Kaxanu ang Abëraxam bën.

¹⁰ Do ðek bër kë yëland ŷenene hi këni gër ogës od Kaxanu bën në end ga këni rind er rek acariya and Moyis bën, anëka xata këbi gayik anëp këbi nëp Kaxanu. Enimin aŷëgw ŷëgw këni: «Katalenjo ar ax tëf ex na ðek er ŷëgw këni gër akayëta and acariya and Moyis an*.»

¹¹ Ala ax gind na ŷenene gër ogës od Kaxanu gayik acariya sëf ko do ejo ðal ex. Ga ŷëgw këni: «Ala ar ke liyand ŷenene an axwëta xwëta këjo Kaxanu*.»

¹² Xarak, etëf ed acariya el mbaŷ fitarëk gë ekwëta ed Kaxanu el. Gër Oñëgw Omënëk ga rek: «Ar kë ŵa exo dind ðek er rek acariya an kë liya gë bejo*.»

¹³ Kërisët racët këbo gër kata ind ebax ebo wëcan inj gayik abane xor exe na ene tëfe er rek acariya in. Enimin ga ŷëgw këni gër Oñëgw Omënëk: «Ala ar xaŵ këno yo në osëx ar xata këjo exo*.»

¹⁴ Ga ŷës ko Yesu Kërisët këni ŷotaxën bër ax gi ex na Bëŷëwif bën oyekax or beya baŷo Kaxanu Abëraxam ol. Biyi ðek mondako kënenjo ŷotaxëne Angoc Amënëk and beya këbo Kaxanu an gayik axwëta xwëta kënenjone Kërisët.

End acariya do gë ebeya eŷ

¹⁵ Bëmaŷe baxëtin amatinali aŷo: Angëmëne ala exo ñëgw aye end acota and ko sebëta eŷ, er re ko in gabatak ax yepënend na, gabatak ax baŷënd na ŷeŷ.

* 3:6 3.6 Añanar 15.6 * 3:10 3.10 Acariyakinëm 27.26 * 3:11 3.11 Abakuk 2.4 * 3:12 3.12 Andolewit 18.5 * 3:13 3.13 Acariyakinëm 21.23

16 Xarak Kaxanu mondako beya baŋo Abëraxam. Bend beya baŋo beŋo, xwën bani Abëraxam do gë ar andëwëra andexëm an. Oñëgw Omënëk ok ax de ex na gë bërandëwëra andexëm bën këdi këni yëla bëla bën end bëranjëm ko yeyanënd. Barikan ala abat fo këŋo rend mëne ngëŋ Kërisët.

17 Mëŋ këme rexënënd: Kaxanu, er beya baŋo Abëraxam in abayi bayik. Acariya and ñatëguk ga xucak bëniy okeme onax gë ofëxw osas aŋ, ax kor ex na ex yepën. Kido axor xor bax, end beya baŋo eŋ ax gi dona.

18 Angëmëne er xëñëna baxo Kaxanu ebo yël in paß gë acariya aŋ këne şotënde, afo yël dona në end ga beya ko. Xarak Kaxanu ga beya baŋo Abëraxam yëlawën baŋo oyekax orexëm ol.

19 Do ineŵa hixënëk acariya aŋ? Në end bamena band bëla fedalixënëgu baxo Kaxanu acariya aŋ, xali exo ŋataxënëgu arandëwëra and Abëraxam ar beya baŋo an. Acariya aŋo omeleka laŵëneliw babi Kaxanu wëlaw këni gër Moyis. Ata hi ko mondako Moyis, añatelindër ar Kaxanu gë bulunda ir Isërayel an.

20 Barikan Kaxanu, and beya baŋo Abëraxam gë arandëwëra andexëm ak, añatelindër ax gi bana, Kaxanu gabat ebaxo.

End ofëcak or acariya eŋ

21 Acariya aŋ ayepën nde kë yepënënd bend beya këbo Kaxanu beŋ? Adokiŋ! Kido acariya ebaxëna and kë yëlënd aniyen, or şenene ol paß gë acariya aŋo hi dox mocot.

22 Barikan Oñëgw Omënëk ok beŷ bën dek sërak gë eñëŋënaŋ eŋ, eni cotaxën dek bëla bën er beya ko Kaxanu ayël këbi yël in gayik axwëta xwëtak këno Yesu Kërisët.

23 Damana ex ŋataxënëgu ekwëta ed Kërisët el, acariya aŋ babo xadacënd ene cënixëne ekwëta ed ebax ebo nangën Kaxanu el.

24 Ata acariya aŋ mondako hi bax axadac arebi xali enëŋo kwëtaye Kërisët ene gixëne bër şenene.

25 Do ga ñatëgu ko ako ar xwëta këneŋone an, ane bayi exe na gër oxadac or acariya.

26 Gërëgako wën dek anëka hi kën obaş or Kaxanu ga xwëta këno ako Yesu Kërisët.

27 Enimin, wën dek bër buyi kënun xobuyi or Kërisët bën, anëka bar kën gë mëŋ.

28 Mëŋ ex; Aşëwif ax gi ex na, ar ax gi ex na Aşëwif ax gi ex na, xadëp ax gi ex na, asoşan ax gi ex na, asoxari ax gi ex na.

²⁹ Gayikwa abar bar këne gë Yesu Kërisët, bërandëwëra and Abëraxam hi kën, wën ex bër kë bëteli er bëya baŋo Kaxanu ayël këŋo yël in.

4

¹ Eŋo këme rend: ang kë nëka yo ga bayi ko itox ar kë bëteli napul ir sëm an ani pitarënd na gë xadëp in, xarak mëŋ dëŋ ex axwën ar napul ðek an.

² Mëŋ abaxët këbi baxëtënd bër këŋo xadacënd do hi këni bëwëxëta bër napul irexëm bën xali ex ŋat and fënëta ko sëm exo bëtelira aŋ.

³ Ata biyi bëte mondako fo ex endebi eŋ: and bayi bane ang obaş fo aŋ, bapela band ex yo babo wëñand gër ngwën ro.

⁴ Barikan and fiatan këŋo Kaxanu aŋ, lawëneliw këŋo Asëñiŋ rëw këŋo asoxari, do sëf ko acariya aŋ,

⁵ ebo dacëtaxën biyi bër hi këne okadëp od acariya, ene gixëne obaş or Kaxanu.

⁶ Do ga hi kën ako obaş orexëm, lawënelixënëgu këbo gër owëkw orebi Angoc and Asëñiŋ aŋ. Në end Angoc aŋo këneŋo wacaxënde Kaxanu: «Aba!» Faba!

⁷ Mondako hi kën obaş or Kaxanu, an bayi ex na okadëp. Do angëmëne obaş or Kaxanu hi kën ayël këŋun yël oyekax or fënan këbi obaş orexëm ol.

End obal od Pol eŋ

⁸ Akarëk aŋ, ano nang bana Kaxanu, do mëŋ hixën ban okadëp od bëbër ban xëland, xarak abi fiap ex na.

⁹ Barikan gërëgako ga nang këno ako Kaxanu, me dedo mëŋ ga nang këŋun ako, mondake cëŋ kën bakand gër oxadëp or bapela band gë ofëcak këm baŋo?

¹⁰ Ax gi ex na nde wën kë yëland mëne: bakey exëna, opacaw exëna, bapëxëd exëna, bëniy exëna, bënd xucak ex këbën?

¹¹ Ata wëno mbaŋ këme yëdand ðe endewën eŋ, bamat ba asorora fo bame sororand në endewën na.

¹² Bëmaŋe bëndam, axara xara këmun, giyin ang wëno ak gayikako wëno bëte ang wën ak hi këme. Yoweŋ ane menan ex na.

¹³ Aye nang kën mëne ame bëngw bana and bame femërand añanar Atëfëtan and Kaxanu aŋ gër ndewën, do gematak dëŋ ane menan ex na.

¹⁴ Ang šëxwëra bame ak, ane cus bana bëte ane kwëŋëta bana, wëlaya këne ang meleka ir Kaxanu fo, ang Yesu Kërisët mëŋ dëŋ.

15 Do feye ex onënga orewën ol? Gayikwa osede orewën olo këme reyarand, kido awënd wënd bax, axor xor don en dëxët bangës bandewën baṅ do ene yël.

16 Awa ba arangoŷëra andewën nde hi këme ga këmun felënd ako dal in?

17 Bër këṅun wăsinënd mëne abal këbi balënd endewën bëjo anun ṅan ex na. Er ŷandi këbi enëbo capëreli wëno gë wën, do wën eṅun balënd endebën fo.

18 Ebalëkënali ed beŷ el er ŷenene ex nand ex yo, barikan ax gi ex and hi këne në erebat aṅ fo. Do ang baṅun balënd endam ak bayiyin ga këṅun balënd mondako fo.

19 Wën obaŷ oram, angëmëne me kwitand ang soro këme në endewën na, gaŷëxe ke yambënënd ang asoxari ar orëw̄ fo. Do gë ayambën ijo këme bayi xali nand kën wëndër dek gë Kërisët gër ola orewën na.

20 Enimin oñandi odam ok ex me gido gërëgako dëṅ mërëxand irewën, mëṅ nangaxën dome ba mondake felëra domun. Ata dek wëlandëra ke de endewën eṅ.

End Sara do gë Agar eṅ

21 Wën bër ŷandi këṅun en tēf acariya and Moyis bën, peline ba afëni dëṅ nde fëni këṅun er ŷëgw ko Moyis in?

22 Ga ŷëgw ko wa mëne: «Abëraxam bëtox bëki ŷot babi, iñanar in gë asoxari ar hi bax xadëp an, do ikinëm in gë asoxari ar yaya an.

23 Itox ind asoxari axadëp in rëw̄ këno ga ŷandi babi eno cot. Barikan ind asoxari ar yaya in rëw̄ këno ga beya babi Kaxanu.

24 Gër endey eṅo amatinali exëna gayikwa bësoxari bëxi bëjo ex oser oxi or gë Kaxanu oṅ. Eter eñanar el ex ed gër etënd ed Sinayi el, elo ex ed gë oxadëp el: mëṅ ex Agar.»

25 Ata Agar ex etënd ed Sinayi el gër ebar ed Arabi. Kaxanu fën yëlëgu këṅo acariya aṅ Moyis. Agar angol and Yerusalem and gërëgako aṅ, mëṅ gë obaŷ orexëm ol okadëp exëni.

26 Barikan Yerusalem ir yaṅ gër orën in ex asoxari ar yaya an, mëṅ ex nëma irebi.

27 Mëṅ ŷëgwaxën këni:
«Nëngandëralexi wëj asoxari aboroxok an,
Nëngandëralexi wëj ar ax dëwënd na an!
Depërayind onënga ol,
wëj ar elod ax tēyi ex na ayambën ir orëw̄ an.
Gayikwa wëj ar fela këni gër eñër an,
Obaŷ orey ol kë ŷëmb nëmëc
Gë or asoxari ar bayik gër eñër an*.»

²⁸ Bëmaÿe ga hi kën obaš or Kaxanu mën dëŋ bëya këjun ang bëya baŋo Isak ak.

²⁹ Do ang hi bax akarëk ak, itox ind rëw këno gë oñandi od bela fo in baŋo rixërand ind rëw këno gë oñandi od Angoc and Kaxanu in, mondako fo ex bëte gërëgako.

³⁰ Xarak ine rek Oñëgw Omënëk ok: «Ŋwäyëlëbi asoxari ar ex xadëp an do gë asëñiŋw, gayikwa asëñiŋw din ani bëteli na andamat gë asëñiŋw ar asoxari ar yaya an[☆].»

³¹ Mën ex bëmaÿe, pënileŋun aye eŋo: Obaš or asoxari ar yaya ol hi këne, ane gi exe na or asoxari axadëp ol.

5

End oyekax or oxëreceŋ eŋ

¹ Ene canaxëne gër oxadëp or acariya racëtaxën këbo Kërisët. Awa dëkayayin šenene eŋo do këren bëka na gašëxe gër oxadëc or gë oxadëp.

² Wëno Pol ga re këme angëmëne mondako kën yëland bër šenene hi kën gayik axac xac kënun, er ri ko Kërisët in ŋoweÿ aŋun yël na.

³ Ga këme reyand wa bëte: ar rek axac këno xac yo, tëfindëlexo de dëk er kë rend acariya in, gematak kërexo difënd na.

⁴ Anëka šapër kën gë Kërisët wën bër ŋandi këjun en gi šenene gër ogës od Kaxanu gayik asëf sëf kën acariya bën. Nangin mëne an gi ex na šëf gër bër yël këbi Kaxanu oyekax orexëm.

⁵ Biyi cëŋ paŋ gë Angoc Amënëk aŋ këne šeninde mëne gë ekwëta el këne šote or šenene or këne yarënde ol.

⁶ Gër bër barëk gër Yesu Kërisët er xëbënëk in ex ekwëta ed kë wäsinayand gë ebalër el, ax gi ex na oxac ol, ax gi ex na bëte oxacërëx ol.

⁷ Šenene ŋana ban oxëreceŋ orewën ol, noÿo cëŋ yifa këjun xali seb kën dal in?

⁸ Endey end yifaxën kënun eŋ, ax kaniw ex na de gër Kaxanu, mën ar sana këjun an.

⁹ Ax gi ex na nde lewir ir təkër fo kë fufënënd dëk pix ind negali këni in?

¹⁰ Wëno axwëta xwëta këmun mëne ang këme yëland ak ata mondako dëŋ kën yëland wën bëte ga bar këne gë Axwën an. Ar këjun yëfun an, hi ko yo ar hi ko, Kaxanu anëp këŋo nëp.

¹¹ Wëno cëŋ bëmaÿe, kido abayi bayi bame ga këme femërand end oxac eŋ, arixëra nde done rixërand? Kërëwa in, er këni fokërend bëla in, ax bo dona.

☆ 4:30 4.30 Añanar 21.10

12 Bër këḡun yëbunënd gë oxac bëjo kemënalexëni eni kacërënd oyëxwëyët.

End ediya ed Angoc Amënëk eḡ

13 Bëmaÿe, wën cëḡ Kaxanu racët këḡun gër oxadëp, do an bayi ex na okadëp. Balëringdëleḡun do dëcarindën andewën rewën, kërex gi na akaya and en dind er ex oḡandi od eman in.

14 Dek acariya and Moyis aḡ në apela amat barëk, and kë rend: «Balindëlexi end aḡandax eḡ, ang ki balënd end gaf irey ak[☆].»

15 Barikan angëmëne wën en ḡatërënd, do en yambarënd andewën rewën aḡ, titinayin de këdi kën lawër.

16 Awa ga re këme: dīyayindën ang këḡo ḡandind Angoc Amënëk ak ata kën seb etëf ed oḡandi od eman el.

17 Gayikwa oḡandi od eman ok axucar xucarëk gë od Angoc Amënëk ok. Oḡandi od Angoc Amënëk ok axucar xucarëk gë od eman ok ado mbaḡ xucarëk xali wën an korënd na en di er këḡun ḡandi in.

18 Barikan angëmëne Angoc Amënëk aḡ këḡun xadacënd, an bayi na ga këḡun xadacënd acariya aḡ.

19 Xarak anang nang këne mëne oḡandi od eman ok kë lënanënd: gër orekar, gër obuyaraxik, gër eḡac,

20 gër ekëla ed olaḡ, gër oḡaki, gër ecusër, gër ekeÿër ed gë bëla, gër oyakëraxi, gër oxey, gër ebaḡër ed bëla, gër ecapëreli ed bëla, gër osëmbak,

21 gër oḡateÿi, gër oḡëb, gër ekureliran, do gër bëndako rako. Enimin, në ekwitan emun ang fel këmun ak: bër kë liyand mondako bën din ani dil na gër owun or Kaxanu.

22 Barikan bër këbi xadacënd Angoc Amënëk bën kë liyand: gë aḡana, gë onënga, gë obetak, gë ebuḡan, gë oyekax, gë obëngw or onden, gë ekwëta,

23 gë anjus do acariya ax cëban ex na beḡo.

24 Awa bër bar këni gë Yesu Kërisët bën, anëka fikali këni beman bendebën beḡ do gë oḡandi oḡëḡënax odebën ok gër kërëwa ir Kërisët.

25 Angëmëne gë Angoc Amënëk aḡ këne liyande, dīyandëne ang këbo xadacënd ak.

26 Kërene dafënarande na, kërenëbe ḡanaxënënde na bëcandaḡ bëḡ, kërebo yakëraxind na.

6

1 Bëmaÿe, angëmëne eno pënga ala gër amena and ko rind, amena and ex yo, wën bër këḡun xadacënd Angoc

Amënëk bën wërëšëtino endëmane. Wën bête titinayin kedi këjun naŋeta do en mendëra ang mëŋ ak.

² Dëcarindën andewën rewën aŋ gër ocëmu gayik mondako kën ŋana en tëfënd acariya and Kërisët aŋ.

³ Angëmëne ala exo yëland mëne mëŋ ala asëm hi ko, xarak ŋoweŋ axo gi ex na, gaf irexëm fo ko yifand.

⁴ Ala kala dafënayindëlexo gabat në end er ko xorënd exo di eŋ, xarak ax gi ex na exo matinalind gë er ašëxen in.

⁵ Gayikwa ala kala gë er ko rind in ko yaka gër Kaxanu.

⁶ Ar këno sëyalind eyeyan ed Kaxanu an, cetindëleŋo dek napul irexëm in asëyali arexëm an.

⁷ Këren yifaya na: Kaxanu ala aŋo mëkëñaxënd na. Er ko nedënd ala in, ejo fo ko xanand bête.

⁸ Ar kë liyand ang këŋo ŋandind eman an er kë rëwënd oñandi od eman in ko xana, mëne ngëŋ ecës el. Barikan ar kë liyand ang këŋo xadacënd Angoc Amënëk an, er kë rëwënd Angoc Amënëk in ko xana, mëne ngëŋ, aniyand din ir din aŋ.

⁹ Kërebo barëbarand na edi ed benjekax el gayik axana këne xanaye oyekax or këne rinde ol and kë hat amëd aŋ angëmëne abo cena ex na.

¹⁰ Awa mondako ex de, ga šot këne ako amëd aŋ, dindëne benjekax ebi yeraxën bela bën dek, ado dek dek in bër ekun ed ekwëta bën.

¹¹ Watin oñëgw oko ro ang rafëk ak, ata kën nang mëne wëno dëŋ ŋëgwëlik.

¹² Dek bër këbi ŋandind enëbi cëkwënd në end er ex gër eman bën këjun nëŋalind enun kac kedi kënun ŋana enun dixërand në end ga kën femërand ecës ed Kërisët gër kërëwa el.

¹³ Gayikwa bën bër kënebi xacënd bën dëŋ ani tëfënd er rek acariya in. Barikan emat fo ŋandi këbi: wën enun kac eni dafëanaxënënd mëne në end endebën xacaxën kënun.

¹⁴ Wëno emat fo ex end këme rafëna eŋ: end kërëwa ir Yesu Kërisët, Axwën arebi eŋ. Gër kërëwa ijo šës këme do ecës elo šapëreli këbo wëno gë bend gër ngwën ro beŋ. Mëŋ ex wëno ame bo ex na ga këme sëfënd bend gër ngwën ro beŋ.

¹⁵ Gayikwa gër Kaxanu, xac këni nde, ani kac ex na nde, mëŋ ax gi ex na eŋo këŋo balënd. Er këŋo balënd in ex ola oxašax or šot këy ol.

¹⁶ Dek bër kë sëfënd osëyali or apela aŋo ro bën, Kaxanu ayël këbi yël obetak ol do gë axaŋënan in bër Isërayel ir Kaxanu bën!

¹⁷ Gërëgako ala kërëxe bašën na toro iŋ gayik gër eman endam ro ex bambënut band në end Yesu baŋ.

18 Bëmaÿe, Axwën Yesu Kërisët yëlëlenjun oyekax orexëm ol gër onden ondewën! Amen!

Kayëta ir Bêhefes in Lilaya in

Akayëta aŋo ro, parëxanda Pol yëgwën babi Okëreceŋ od gër angol and Efes ok. Amëd aŋo, gër epëra hi baxo gayik Atëfëtan and Yesu aŋ baxo femërand.

Pol yëgwëk mëne er fënëta baxo Kaxanu ari ko ri in ñata ko paß gë Yesu Kërisët. Yesu Kërisët šonëtëk angwëlëra and bela andebën rebën aŋ, do gë angwëlëra and gë Kaxanu gë bela aŋ. Mëŋ ex gër Amara, bulunda ibat ir Kaxanu, hi këni Bëšëwif bën do gë benëŋ becëxe beŋ. Bulunda ibat ir Kaxanu ijo ang eman end ala fo ex: owal odanjëm, barikan eman emat. Bëte bulunda ijo ang aciw̃ fo ex: osingiri oranjëm, aciw̃ amat. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë cale in: 1.1-23.

End bulunda ir Kaxanu paß gë Yesu Kërisët eŋ: 2.1-3.21.

End angoben and bulunda ir Yesu Kërisët eŋ: 4.1-6.24.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yandi këŋo Kaxanu ak. Wëno këŋun yëgwënëlinde wën bëwënëk bëŋ xwëta këŋo Kërisët gër angol and Efes bën.

² Awa Faba irebi Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End oyekax or gër Kërisët eŋ

³ Cëkwanëŋone Kaxanu, Sëm ir Yesu Kërisët, Axwën arebi an! Mëŋ yël këbo obetak or ex yo yaŋ gër orën paß gë Angoc andexëm aŋ gayik abar bar këne gë Kërisët.

⁴ Do ga bar këne ako gë Kërisët, sanaxën këbo Kaxanu damana exo dixën ngwën in ene giye bëwënëk, bëŋ gë end kënebo nëp këm gër ogës odexëm. Ga ñan këbo

⁵ yataxën këbo anëka fo ene giye obaš orexëm paß gë Yesu Kërisët. Mondako ri ko gayik aŋandi aŋandi këŋo ebo masin onëŋa orexëm ol.

⁶ Mondako ri ko enëŋo cëkwaxënënde Kaxanu në end oyekax ošaraxik orexëm or yël këbo ga bar këne gë Asëñiŋ ar ex pëlöt gër yomb irexëm an.

⁷ Ga bar këne gë mëŋ, šotaxën këne apexa aŋ paß gë ošat orexëm oŋ, gë eteban ed bamena el, në end oyekax osëm orexëm eŋ.

⁸ Ata Kaxanu, oyekax olo yël këbo ngëŋ mbaŋ, ene cotaxëne dek orenik ol do gë onangëran ol.

⁹ Anangên nangên këbo enjekax end ýandi baŋo exo di do ŝon baxo eŋ. Ata mondako fëna baxo exo di paŋ gë Asëñiŵ.

¹⁰ Er fëna baxo ijo aňata ko ñata gër bakey ŝapelatar: exo ŝaraxën beŷ bën đek gër owun or Kërisët, hik beŝër gër orën, hik beŝër gër ebar ro.

¹¹ Ga ŝar këne gë Kërisët ŝotaxën këne er beya baxo Kaxanu ayël këbo yël in, biyi bër sana baŋo anëka fo bën, ang fëna baxo ak.

¹² Awa mondako ri ko end biyi beŷanar bër xwëta këneŋone Kërisët, ene đuwaxëne enjaran endexëm eŋ.

¹³ Ga ŝar kën gë mënŋ, wëlxën kën eyeyan ed đal el, Atëfëtan and apexa andewën aŋ. Bëte ex gixën nanganëme ir mène mënŋ xwën këŋun in, Kaxanu ayël yël këŋun Angoc Amënëk and beya baŋun aŋ gayik axwëta xwëta këno Kërisët.

¹⁴ Angoc Amënëk aŋ ex oŝet or ýana këbo eyël ol, đamana ex ŋataxënëgu er fenin këbo Kaxanu gër apexa and rin këbo in, ene đuwaxëne enjaran endexëm eŋ.

End cale ind Pol eŋ

¹⁵ Wëno awël wël këme ga këni re beŝa bën mène wën mbaŋ xwëta këno Axwën Yesu. Bëte mbaŋ këŋun ŝalënd end đek bërëŵak endexëm eŋ. Mënŋ ex,

¹⁶ laŋ këmo ŝëkwand Kaxanu endewën eŋ and këmun ŝalenënd aŋ.

¹⁷ Kaxanu ir Axwën arebi, Yesu Kërisët, mënŋ ar ex Faba ir gë enjaran an, këmo xarand eŋun yël Angoc and orenik, and këbo nanganënënd enim noŷo hi ko aŋ.

¹⁸ Axara këmo xarand Kaxanu eŋun ŋoba gër onden ondewën mënŋ kën nangaxën ang xëbënëk er këni yarënd bër ŵac këbi gër apexa in do ine ex enjaran etëm end fenin këbi bërëŵak eŋ.

¹⁹ Bëte axara këmo xarand eŋun nangên ang rafëk do ang ýañëk gë etël këm, panga ind ŝotën këbo biyi bër ŵak endexëm bën. Ang rafëk panga indexëm ak ŵasin këbo Kaxanu

²⁰ and xanin këŋo Kërisët gër ecës aŋ, do wëla këŋo ýëpax ko gër liŵ irexëm yaŋ gër orën.

²¹ Ata Kërisët mondako wëña këbi ngënŋ đek ŝangoc ŝand gë panga ŝand këbi wëñand beŝa ŝaŋ, gë bakeyax ŝaŋ, do gë đek ŝand ŝayik ŝaŋ. Oŵac orexëm ol xucak đek omac od këni ŵacërand gër ngwën inŋo ro ok do gër ind kë yowënd.

²² Awa er hik yo, Kaxanu axwët xwët ko đila gër mbëña ind Kërisët. Bëte mënŋ sana këŋo exo gi emun end Amara and bërëŵak endexëm eŋ.

²³ Amara aŋo ex eman endexëm eŋ do gë Angoc andexëm aŋ yëmëk dek ex canayaxën paß gë mënŋ dek ola orexëm ol.

2

End apexa and paß gë oyekax eŋ

¹ Wën cëŋ, anëka hi ban de bësësëk në end bamena bandewën, në end beñëŋënax bëndewën.

² Aliya ban liyand gër mbëña ind bebër gër ngwën ro, dila gër angoc and šotëk or gapak mërëxand ir orën gë ebar aŋ. Angoc aŋo këbi šoñënd bër këŋo wëšenënd Kaxanu bën.

³ Ado biyi dek dëŋ ang bela bëjo ak hi bane. Ang ex oñandi oñëŋënax od eman ok fo bane liyande, do sëf bane wayët banjëlan bandebi fo. Do mënŋ xoÿënaxën babo Kaxanu ang xoÿën këbi bëjo ak.

⁴ Barikan Kaxanu ar gë axaÿënan isëm exo në end aŋana atëm and ñan këbo aŋ,

⁵ and nemi bane në end bamena bandebi aŋ, abakali bakaliw këbo gër aniyandamat gë Kërisët yatir xanin këŋo gër ecës. Ata gë oyekax or Kaxanu ol fex kën.

⁶ Ga bar këne gë Yesu Kërisët xaninaxën këbo gër ecës andamat, do wëla këbo ene ñëpaxëye në er ebat yaŋ gër orën.

⁷ Mondako ri ko Kaxanu ebi masinaxën bela bën, ang këni bëtëraw bandëwëra baŋ gër ngwën ak, ang rafëk oyekax ošaraxik orexëm, or necët ko gër Yesu Kërisët në endebi ak.

⁸ Enimin, wën ga xwëta këno Kaxanu fexënaxën këjun gë oyekax orexëm ol. Eŋo oyël orexëm ex, ax gi ex na er feyët kën gë andewën.

⁹ Awa gayikako ax gi ex na në end benjekax bënd ri kën gë andewën fexaxën kën, ala ax kor na exo daf na.

¹⁰ Enimin biyi Kaxanu ri këbo, bëte mënŋ fo nëngwët këbo ga bar këne gë Yesu Kërisët ene dixënënde benjekax bënd xëñëna baxo elod gër ŋanar beŋ.

End ebarër ed gër Kërisët eŋ

¹¹ Awa kwitayindën eŋo: akarëk aŋ wën er hi ban bër anëbi dëw ex na Bëšëwif, bëxacërëx, ang banun wacënd bër xac kënëbi ak, xarak oxac orebën olo or gër eman fo ex, or ri këni bela fo ex.

¹² Ata wën er hi ban amëd aŋo, gë Afexën këm, bër abi ñap bana en dëg gër ebar ed Isërayel, bëliyër gër bebër beya ko Kaxanu, gë er kën yar këm, gë ekwëta ed Kaxanu këm gër ngwën.

¹³ Barikan gërëgako, ga bar kën ako gë Yesu Kërisët, ado ga ñawëta bano Kaxanu, gë oşat or Yesu Kërisët oñ sêkaliw këñun gër ndexëm.

¹⁴ Gayikwa në end Kërisët şotaxën këne angwëlëra añ, mëñ ar bar këbi eni gi arabat Bêşëwif bën do gë bër ax gi ex na Bêşëwif bën. Ayam yam ko amey and şapërelî babi xali şusëraxën bani añ.

¹⁵ Kaxanu ayepën yepën ko gë ecës ed Kërisët el bapela band şëba bax gër acariya and Moyis do babi şapërelînd Bêşëwif do gë bër ax gi ex na Bêşëwif bañ. Mondako ri ko ebi baraxën Bêşëwif bën do gë bër ax gi ex na Bêşëwif bën eni cot angwëlëra añ do eni gi dek bulunda ibat.

¹⁶ Kërisët şësëk gër kërëwa ebi baraxën eni gi eman emat, do eni wëlëraxënënd gë Kaxanu. Mondako law ko angoyëra and Bêşëwif do gë bër ax gi ex na Bêşëwif añ.

¹⁷ Ata ebo nangënañ angwëlëra añ biyi bër sêka baño Kaxanu gë wën bër ñawëta baño bën yowaxënegu baxo Kërisët.

¹⁸ Enimin, ga bar këne gë mëñ biyi dek, Bêşëwif, gë bër ax gi ex na Bêşëwif, şotaxën këne fëña ir ene ntaxëne gër Faba gë panga ind Angoc Amënek iñ.

¹⁹ Awa mondako ex, wën an bo ex na bëliyer, an bo ex na bër yëba. Barikan wën anëka hi kën bër bulunda ibat gë bëwënëk, bër ekun ed Kaxanu.

²⁰ Wën ang oxañ fo hi kën, do Kaxanu wëd këñun bayaxën ko Aciw andexëm añ. Edëda ed aciw año el exëni oparëxanda ok, gë bëlawënel bën, do Yesu Kërisët exo ekañ ekëla el.

²¹ Gër ndexëm kë yëpand këbe ir këni bay yo ex gixën gër Axwën, Aciw and Kaxanu amënek.

²² Wën dek bëte, ga bar kën ako gë mëñ, abar bar kën gë bërëwak bëşëxe bën do hi kën andamat iciw ind gër ed lëg ko Kaxanu gë Angoc andexëm iñ.

3

End andiyen and Pol en

¹ Mëñ ex, wëno Pol aşale këmo şalend Kaxanu, wëno andepëra and këño riyeninënd Yesu Kërisët añ në end wën bër ax gi ex na Bêşëwif.

² Yëla këme awël dëñ wël kën mëne Kaxanu rin ke oyekax ga fana ke mun nangën oyekax olo.

³ Yama er şon baxo elod akarëk in ga nangën ke nde, do wëno këmun yëgwënëlınd bengas bepënëfëne beño.

⁴ And kën fën añ, axor kën xor eñun pëni ang këme watënd kerët er şonayak gër Kërisët in.

⁵ Akarêk aŋ, er ŝonaya bax ijo, Kaxanu abi nangên bana bela bër bandêwëra band anêka fo bën. Gërëgako Kaxanu anangên nangên kêbi gë Angoc andexëm aŋ oparëxanda omênëk od ex bêlawënel bërëxëm ok.

⁶ Er nangên kêbi mëne bër ax gi ex na Bêšëwif bën ašot këni šot er fenin babi Bêšëwif in. Eman emat hi këni, do erebat bëya kêbi paß gë ebar ed bar kën gë Yesu Kërisët el, do paß gë Atëfëtan aŋ.

⁷ Wëno gë oyekax or Kaxanu ol hixën këme ariyenin arexëm gë panga indexëm in.

⁸ Ayël yël ke oyekax olo wëno ar xurik ex ba gër đek bërëwäk mëni nangênaxënënd napul isëm ir Kërisët in bër ax gi ex na Bêšëwif bën.

⁹ Kaxanu yël ke bête oyekax olo mëni masinaxënënd kerët, bën đek mondake ħatak er ŝon baxo elod nand ri ko gwën na.

¹⁰ Gërëgako, Amara aŋ yandi këŋo ebi nangëndërand ang rafëk orenik or Kaxanu ak bangoc band wunëk gër bela baŋ do gë baķeŋax band ex yaŋ gër orën baŋ.

¹¹ Ang fëna baxo elod đin ir đin ak ħata ko paß gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

¹² Ga bar këne gë mëŋ xwëtaxën këneŋone, do šotaxën këne ekapina ed yäpëk enëŋo tëkaxënënde Kaxanu gë anjiŋ këm el.

¹³ Awa axara këmun xarand, këreŋun cena na gayik në endewën këme sorond: toro ino enjaran endewën ex.

End aŋana and Kërisët eŋ

¹⁴ Mëŋ ex, afoxi këme foxind mo cale Faba Kaxanu

¹⁵ gayik enëŋ end bela, end ex yo gër ndexëm xaniwëk: hik gër orën, hik gër ebar.

¹⁶ Gayikako mëŋ ofetak or gë etël këm šot ko, axara këmo xarand eŋun yël panga in paß gë Angoc andexëm aŋ en kemaxën gër oŵëkw orewën.

¹⁷ Axara këmo xarand Kërisët exo đëg gër oŵëkw orewën gë ekwëta ed xwëta këno el, en đëgaxën gër aŋana ang atëx and gë odëmbët otiwax fo.

¹⁸ Ata amëd aŋo kën yana en korënd eŋun pëni andamat gë okëreceŋ ocandaw ok ang yängëk, ang šakëk, ang siwëk do ang songinak aŋana andexëm ak.

¹⁹ Mondako kën nang aŋana and Kërisët, and xucak đek orenik orewën aŋ xali Kaxanu eŋun ñëmën gë đek ola orexëm ol.

²⁰ Awa Kaxanu, mëŋ ar xorëk exo di đek gë etël këm an, ayël këbo yël nëmëc gër ga këneŋo xaraye, do nëmëc gër ga këne yare.

²¹ Cëkwënëḡone gër Amara and Yesu Kërisët ang kë bëtëraw dek bandëwëra band bela baḡ xali din ir din. Amen!

4

End eman emat eḡ

¹ Wëno andepëra and Axwën Yesu aḡ axara xara këmun, kemënayin en dīyand ang ḡapëk eni dīyand bër sana këbi Kaxanu ak.

² Banayindën gër dek bandixa bandewën, en nënga do en buḡand. Buḡarindën andewën rewën aḡ do balëringdëleḡun.

³ Gayikako Angoc and Kaxanu aḡ bar këḡun xali hi kën eman emat, kemënayin en kwëtaya angwëlëra aḡ.

⁴ Enimin, eman emat fo ex,

Angoc amat fo ex,

Bëte wën Kaxanu sana këḡun,

En yarënd erebat fo.

⁵ Axwën abat fo ex,

Ekwëta eḡat fo ex

Do xobuyi obat fo ex.

⁶ Kaxanu ibat fo ex

Do mëḡ fo hik Sëm ir bela dek,

Mëḡ xorëk beḡ dek,

Mëḡ kë riyenind gër ola or bela dek,

hi ko gër bela dek.

⁷ Barikan biyi dek ang hi këne ak, ala kala anjëla pit yël këḡo na Kaxanu do Kërisët ex ar kë šetëndërend an.

⁸ Mëḡ ḡëgwaxën këni gër Akayëta and Kaxanu:

«Aye ye ko yaḡ gër ed songinak,

Awëlali wëlali këbi bërangoḡëra gë mëḡ,

Banjëla yëlëra këbi bela bën*.»

⁹ Do inëwa wacayak aye ye ko yaḡ? Ax gi ex na nde mëne ašëla šëla ko gër ngwën ind bësësëk, gëd gër ebar?

¹⁰ Ar šëla bax gër bësësëk an fo yek bëte yaḡ gër orën, exo munaxën bebët ir ex yo.

¹¹ Mëḡ yël këbi bër gër Amara bën banjëla band eni gi: bëjo oparëxanda, bëjo bëlawënel, bëjo bëfemëra, bëjo bëxadac bër bamara, bëjo bëte bësëyali bër eyeyan edexëm.

¹² Mondako ri ko enëbi tëyalixënënd andiyen and Kaxanu aḡ bërëwëk bën eni gixën eman end Kërisët emat,

¹³ xali ene cotaxëne biyi dek ekwëta edebat do enëḡo nange andamat Ašëniw ar Kaxanu an. Mondako ri ko bëte ene ḡatënoxëne ola or faḡayak or Kërisët ol.

* 4:8 4.8 Calemoñëw 68.19

¹⁴ Angëmêne mondako ex, ane bayiye na ang obaâ or kënëbi yifand bësëyali bësitik fo. Bête ane bayiye ang batëxësëx band kê lëfërirand ekoc fo, ala abo mëkëñaxën na, ala abo nambeli na.

¹⁵ Barikan ga këne reyande gë añana fo ðal in këne nëngwëtaye xali ene təkëne ola or Kërisët ol, mëñ ar ex emun end Amara an.

¹⁶ Ang kê şosarënd aye owal gër eman ak exo dafaxën ala an, biyi ðek mondako bar këne do në edaf ex gër añana eman emat end hi këne eñ.

End aniyān angaşax and okëreceñ eñ

¹⁷ Awa baxët in er këmun felënd in, er këme reyand gër oñac or Axwën in: këren ðiyand na ang këni liyand bër año kwëta ex na Kërisët bën gë ofëñirëx or banjëlan bandebën ol.

¹⁸ Onden ondebën oñ şiwëk ga këno wëşenënd Kaxanu do aniyān and ko yëlënd Angoc andexëm añ ani cot ex na, gayik ano nang ex na Kaxanu.

¹⁹ Ga këni liyand gë aşëfën këm yëlayaxën këni gër eñac, do këbi balënd wayët bëmuyaraxik fo.

²⁰ Barikan wën bër sëyak end Kërisët bën, ax gi ex na mondako ðapëk en ðiyand.

²¹ Angëmêne enimin awël dëñ wël kën end Yesu eñ do angëmêne asëyali sëyali kënun ðal irexëm in,

²² afo en cudëta ang acud akarëk fo ola oxarëk orewën ol, mëne ngëñ en teb oñandi oñëñenax ok, betëmbak bënd wër banjun bëñ gayik ayifa këñun yifand, eñun mëlaxën gër ecës.

²³ Tebënino Angoc and Kaxanu añ exo nëngwët owëkw orewën oñ do gë onden ondewën oñ.

²⁴ Cudayin ang acud angaşax fo ola or nëngwëtën këñun Kaxanu ol, en gixën bër ðal, do en ðiyand aniyān and gë or şenene, gë owënëk.

²⁵ Mëñ ex, tebin enëgwëş eñ! Ala kala yeyanindëlexo ðal in gër aşandañ gayik ang owal od eman emat fo hi këne.

²⁶ Angëmêne axoñ xoñ kën, këren mendëra na. Këren pena na oxoñ ol xali ex nëka, eñan eñ kërex cëla na gër oxoñ orewën.

²⁷ Këreno teb na şabucara in eñun ðila.

²⁸ Ar bax rekand an, tebëlexo orek ol. Kemënayindëlexo exo cot er sëw ko mëñ dëñ in, eño dëcaxënënd ar şëndëk an.

²⁹ Eyeyan eñëñenax kërex canënd na gër osëñ orewën. Eyeyan ejekax fo, ed kê başënd ekwëta, ed këbi rinënd oyekax bër kê wëlënd bën ðapëk ex canënd gër osëñ orewën.

³⁰ Kêren dind na er ko şaminaxên Angoc Amênêk and Kaxanu in. Paş gë mên yata kênun Kaxanu xali yatir ko fiata apexa andewên aŋ.

³¹ Epena ed oxoŷ el, batakëra baŋ, oxeyêr oŋ, odenar ok, gë owër ol, do gë oxeyê or ex yo, dëxëtalex gër Amara andewên.

³² Masindêrindên onënga ol, bêngwin mbaŋ, do balêrindêleŋun mbaŋ. Tebandêrindên ang kênun sebanënd Kaxanu ak paş gë ebar ed bar këne gë Kërisët.

5

End aniyân and gë angoben eŋ

¹ Awa tefêtelindêno ngên Kaxanu gayikako obaş or pêlot gër yomb irexêm hi kën.

² Balêrindêleŋun gër aniyân andewên ang kênjo balënd Kërisët endebi ak xali yêlaya ko mên dên nê endebi şadaxa ir nëngan kênjo Kaxanu.

³ Asêk alakirand fo in, gë obuyaraxik or ex yo, gë aŋana and kodî aŋ, kêrex gi na gër Amara andewên. Ax ñap ex na eni dind mondako bër ex bëwênêk bën.

⁴ Cêkwayindêno Kaxanu do en teb eyeyandëra ed beñênax el, gë ed ofëcak këm el, gë ekwënd ed becëfëanaxik el.

⁵ Nangin aye mène bër lëxwayak gër asêk alakirand fo, gër obuyaraxik, do gër aŋana and kodî and ex eđaş bën, ani cot na owun or Kërisët do gë Kaxanu ol.

⁶ Ala kêreŋun yifa na gë eyeyan ed gë ofëcak këm el, gayikwa nê eŋjo kêbi xitixên Kaxanu bër kênjo wêşênënd bën.

⁷ Awa wën kêren barënd na gë bela bërako rako bën.

⁸ Damana en maxên end Axwën eŋ, ola orewën ol ecamëdan fo hi bax. Barikan gërëgako, gër angoben and Axwën hi kën. Diyayindên ang obaş or angoben fo.

⁹ Bela bër kê liyand gër angoben bën anënga këni nëngand, şenene hi këni, do bër däl hi këni gër dek bebër këni rind.

¹⁰ Calayindên en nang er ñan ko Axwën in

¹¹ do kêrenêbi barand na bër watak bend gë ofëcak këm bën, bend gër ecamëdan beŋ, ado pêlêtindênêbi.

¹² Enimin, er këni rind gër ecamëdan in, aşêfën şêfënêk edeya el.

¹³ Barikan angoben aŋ dek kê fêlêtënd beŋjo and kê ñoba aŋ.

¹⁴ Do dek er ñobak in axana kê xanand angoben aŋ. Mên rexên ko:

«Nëngetal wëj ar ki raşënd an,

Kanil mërëxand ir bêsësëk,
Ata ki ñoba Kërisët.»

¹⁵ Awa kamanindën aye ang kën liyand ak: dîyayindën ang bërenik fo, këren gi na bër ang gë onden këm fo.

¹⁶ Nand kën sôt amëd and en di enjekax na, diyin enjekax eño. Këren teb na ex kuca axuca fo amëd año gayik bela bër gë okey oko bën, beñëñëxax fo wata këni.

¹⁷ Awa calayindën eñun pëni er yandi këño Axwën en dind in, këren gi na bëfëñirëx.

¹⁸ Nëmindën gë Angoc Amënëk añ, këreñun ñawënd na ngoy, gayik ngoy in beñëñëxax fo kë lënanënd.

¹⁹ Kemëndëringindën gër ekwëta, ñëwërayindën ojëkan od këñun yëlënd Angoc and Kaxanu ok, ojëkan od cale ok. Nëwërayindën, yasindëno Axwën an gë owëkw orewën oñ dek.

²⁰ Cëkwayindëno Faba Kaxanu nand ex yo, në end ex yo, gër owac or Axwën arebi Yesu Kërisët.

End bësoxari do gë bësoşan eñ

²¹ Buñarindën andewën rewën añ do pëbindëno mondako Kërisët.

²² Awa wën bësoxari bën baxëtindën end bëcën bëndebën eñ, ang kën baxëtënd end Axwën ak.

²³ Gayikwa icën in ex emun end alindawñ eñ ang hi ko Kërisët emun end Amara and fexën ko ak.

²⁴ Ata ang këni baxëtënd end Kërisët ak bër gër Amara andexëm bën, bësoxari bën dek mondako yapëk eni baxëtënd end bëcën bëndebën eñ.

²⁵ Wëj icën in, ñanëlo alindax ang ñan ko Kërisët Amara andexëm ak xali yëlaya ko mëñ dëñ gër ecës.

²⁶ Exo mënëxaxën Amara añ gë men oñ do gë eyeyan ed Kaxanu el rixën ko mondako.

²⁷ Er yandi këño eni gi bër gër Amara bën: gë enjaran, bëyekax, bër garëgar, bër şenene, bëwënëk, do bër gë end këyëbi nëp këm.

²⁸ Awa icën in, ang ñan ko eman endexëm ak yapëk eño ñan alindawñ. Ar ñan këño asoxari arexëm an mëñ dëñ ñanayak.

²⁹ Ax gi ex na nde ala an axo cusënd na eman endexëm eñ? Barikan alëba ko lëband, afëyëpëy ko fëyëpëyënd, ang këbo rinënd Kërisët biyi bër gër Amara andexëm ak,

³⁰ gayik owal od eman endexëm hi këne.

³¹ «Mëñ ex, Asoşan an aşan ko gër sëm do gë nëm eni dëkëraxën gë asoxari arexëm an, xali bën bëxi eni gi eman emat[☆].»

³² Gër eyeyan elo, däl isëm şonayak na. Wëno ga re këme mëne amatinali and anëkëra and Kërisët gë Amara andexëm ex.

³³ Gër ga hik yo, ala kala ñanëleño alindawñ ang ñanaya ko ak do asoxari an pëbindëleño icën indexëm in.

6

End obaş do gë bëxarëk bërebën eñ

¹ Wën obaş ol, baxëtëninđënebi bëxarëk bërewën bën gayikako bër Axwën Yesu hi kën. Edi ed mondako el şenene ex.

² Akayëta and Kaxanu rek: «Pëbindëbi sorix gë norix[☆]». Apela año ex añanar and gë er beya ko Kaxanu añ.

³ Er beya ko mëne ar kë sëf apela año an, abeta ko beta, do exo cot aniyar acakax gër ebar ro.

⁴ Wën opaba ok, kadacindënebi şenene obaş orewën ol, do bakalindënebi gër fëña ir ýandi këño Axwën, kërebi dëbëlëband na endewën eñ.

End okadëp do gë bëxwën bërebën eñ

⁵ Wën bër ex okadëp bën, baxëtëninđënebi bëxwën bërewën bër ex gër ebar ro bën. Yëdayindënebi do pëbindënebi gë emëkw epeşax, ang këno fëbënd Kërisët ak.

⁶ Ax gi ex na en dind mondako gër ogës odebën fo nangëde bër kë şaland enëbi ñan bela fo. Diyindën mondako ang okadëp od Kërisët od kë rind oñandi od Kaxanu ok gë oñëkw orebën oñ dek.

⁷ Diyindën andiyen andebën añ gë oñëkw ofeşax nangëde Axwën an këno riyeninënd fo, bari ax gi ex na ang okadëp od bela.

⁸ Ala ar er yo, hi ko xadëp, axo gi ex na xadëp, nangëlexo mëne axana ko xana gër Axwën ata cey enjekax end ri ko eñ.

⁹ Endewën cëñ, wën bëxwën bën, mëlayayindënebi şenene okadëp odewën ok, kërenëbi besarand na. Nangin mëne Axwën abat şot këno wën gë bën yañ gër orën do gër ogës odexëm epitëndër ed bela ax gi ex na.

End emer ed gë bangoc bañëñenax eñ

¹⁰ End këme xor de me ñataxën eñ: calayindën en kem gë dek panga ind Axwën in.

¹¹ Kaxanu ayël yël këñun dek oñënga or emer oñ. Awa baxayindën oñënga or emer oño en kwëşaxën aye mëñ këñun sëkwanaxën şabucara and këño ýandi eñun mereli añ.

¹² Enimin, emer elo ax gi ex na ed gë bela, ed gë bangoc bañëñenax ex: bangoc band wunëk yañ gër orën bañ, gë band këbi wëñand bela gë ecamëdan bañ, gë bangoc bakeyax bañ, do gë dek band bayik bañ.

¹³ Awa medindën dek oýënga or emer or yël këjun Kaxanu oñ, mëñ kën xwëşaxën aye yatir emer.

¹⁴ Kemënayin gër emer elo: kapayindën dal in ang apëxw fo, cudayindën or şenene ol ang acud and yawale fo.

¹⁵ Pedayindën Atëfëtan and kë yëlënd obetak añ, mëne ngëñ: giyindën bëwëlëk bër en ye gër epemëra.

¹⁶ Medindën bëte ang angwak fo ekwëta ed xwëta këno Kërisët el. Mëñ kë ýana eñun kakanaxënënd bepës bend gë okodux bend këjun lejaxënënd Aýëñenax beñ.
¹⁷ Cëxwayindën Apexa and yël këjun Kaxanu añ ang ekamote ed emer fo. Medindën bëte ang duxuma fo eyeyan edexëm ed këjun yëlënd Angoc Amënëk el.

¹⁸ Caleyindën nand ex yo gë Angoc and Kaxanu añ. Karayindëno er ex yo do calenindënëbi dek okëreceñ ok, këren nambinand na.

¹⁹ Calenindëne wëno bëte exe dëca Kaxanu me cotaxënënd er këme reya in do me kapinaxënënd gër epemëra ed er şonëtëk Atëfëtan in.

²⁰ Ado wëno në eño hixën këme andepëra ga yata ke Kërisët me gi afemëra ar Atëfëtan andexëm, do me kapinand gër epemëra elo ang ýapëk ak.

Ofelar ol

²¹ Endam eñ cëñ, mëne bebër këme rind bën, dek këjun nangënëx Tişik, mëñ ar ex gër Axwën imaýe indebi ind ñan këneñone aye biyi dek in do hi ko ariyenin ar Kaxanu ar mokwëta.

²² Mama dëñ lawënëli këmo, en nangaxën er hi këbo in, do eñun kemëanaxën gër onden.

²³ Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlelebi obetak ol bëmaýe bëñ, añana añ, do gë ekwëta el.

²⁴ Dek bër ñan këño din ir din Yesu Kërisët Axwën arebi bën, cotëlexëni oyekax ol!

Kayëta ir Bëfilip in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Pol yëgwën babi okëreceŋ od gër Amara and Filip ok. Amara aŋo, Pol yāna bax and baxo yend damana ixinēm ir epëmera ed Atëfëtan and Yesu Kërisët aŋ. Ebi cëkwaxën, ebi pelëraxën, do ebi kemënxën gër ekwëta yëgwënxën babi kayëta ijo ro. Enimin, Pol asoro baxo sorond gayik ani gi bana nē erebat. Awël wël baxo mēne bela bēšëxe këbi sēyalirand bend këbi nambelirand. Fel këbi enëbi kwëyëtand bër barak enëgwëš do gë dal bën, do gë bër kē rind bend šodfe-šodfe gër bamara bën. Er ex gër akayëta in:

Pol šëma këbi do šëkwa këbi Okëreceŋ od gër Filip ok: 1.1-11.

Ediya ed gër ebanan nē end Kërisët el: 1.12-2.18.

Ekemën el do gë apela aŋ: 2.19-4.9.

Bapela bapelatar baŋ, ecëkwa el, do gë ofelar ol: 4.10-23.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol do gë Timote, okadëp od Yesu Kërisët ok, këŋun yëgwënëlinde wën dek bēwënëk bër Kërisët bër ex gër Angol and Filip bën, gë bëlëngw bën do gë ojakër od gër Amara andewën ok.

² Kaxanu, Faba irebi, do gë Yesu Kërisët Axwën, arebi an, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

End cale ind Pol en

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu nand këmun xwita yo.

⁴ Ašalën këmun šalenënd wën dek, do nand këme šalend yo gë onënga fo këme šalend.

⁵ Mondako këmun šalenënd gayik wën ke rëcarand gër andiyen and epemëra ed Atëfëtan, elod yatir wā kën xali gërëgako.

⁶ Aye fëni ke mēne Kaxanu, mëŋ ar yānak andiyen anjekax aŋo gër ola orewën an, asëf ko sëf xali exo ŋata gë akey and ko bakaw Yesu Kërisët baŋ.

⁷ Aŋap yāpëk mun yëlanënd wën dek mondako gayik gë emëkw edam el dek ke balënd endewën eŋ. Hi këme ar fokëra këno, hi këme gër eyakan ed Atëfëtan ebi kemënxën bela bën, wën gë wëno oyekax obat bar këbo.

⁸ Enimin, Kaxanu ex sede iram in mēne gë emëkw edam el dek ŋan këmun, ang ŋan këŋun Yesu Kërisët ak.

⁹ Er këmun xaranënd and këme şalerand aŋ, aŋana andewën aŋ ex başêrënd xali en nangëra do eŋun pënind şenene beŷ bën dek.

¹⁰ Ata fo kën ŷana en nangënd epitëndër ed er xëbënëk el, en gixën bër đal, bër gë end kënëbi nöp këm, xali yatir ko bakaw Kërisët.

¹¹ Or şenene or yël kënun Yesu Kërisët ol, aşanaya kë şanaye aye gër ola orewën eno cëkwaxënënd do eno duwaxënënd Kaxanu.

End eñañ ed Atëfëtan eŋ

¹² Bëmaŷe, aŷandi ŷandi ke en nang mëne er hi ke ijo in, wëlixënëk kaş-kaş Atëfëtan aŋ.

¹³ Enimin, dek ocorođa od kë nëkonand eyang ed gofërëner ok do gë bela bën dek bebët ir ex yo, anang nang këni mëne në end andiyen and Kërisët fokëraxën këne.

¹⁴ Ado ga fokëra këne, xemëanaxën këni bëmaŷe bëndanjëm gër ekwëta ed Axwën. Në eŋo yëxwëra këni kaş-kaş epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el gë anjiŷ këm.

¹⁵ Bërëmar cëŋ, đal ex gë oyakëraxi do anjëlän and ene bañëreli këni femënd end Kërisët eŋ. Barikan bëşëxen bën këni femërand gë anjëlän anjekax.

¹⁶ Bëjo ex ngëŋ bër ñan ke bën, ga fëni këbi mëne Kaxanu xwët ke ro me gi sede ir Atëfëtan and Yesu.

¹⁷ Xarak bër kë reyarand end Kërisët gë oñandi od eni wëli bën, anjëlän andebën aŋ ax ye ex na. Er këni şaland me toro nëmëc gër ed fokëra këne ro.

¹⁸ Angëmëne end Kërisët eŋ gë anjëlän añëŋëanax këni şëfëtërand ba gë đal dëŋ, axe bal ex na! Gër ga hik yo wëno në nëngandëraxë, do anëngandëra ke nëngandëra bëte.

¹⁹ Aye nang këme mëne gër ga şenarak yo endey eŋo, wëno afex këme fex gayik wën aşalen këne şalenënd, do arëca ke rëca Angoc and Yesu Kërisët aŋ.

²⁰ Barikan er këme şënind gë enëkan in, er këme yarënd in, gë emëkw el dek xwëta këme mëne gërëgako ang din ir din ak, enjaran end Kërisët eŋ aşanaya kë şanaya gër eman endam, bayi këme abëngw nde ba law këne nde. Angëmëne mondako ex, ŷoweŷ axe cëfënan na.

²¹ Wëno cëŋ Kërisët ex aniyän andam aŋ do ecës el ofëcak oram ex.

²² Barikan angëmëne aye yek me bayi ga këme liyand me tëfaxën andiyen andam gër bëki beŋo end këme sana eŋ, ame nang ex na.

²³ Oñand oki ke nëŷalirand gër onden: bandëmar aŷandi ke ŷandind me cës mëŋ këme ye gër ed exo Kërisët. Ata wëno eŋo ŷëmbëk exe yexënan.

²⁴ Barikan në endewën na, bayileme ga kême liyand saxëk.

²⁵ Ado endey eņo end fëni ke dëņ ex, anang nang kême mêne abayi kême bayi abëngw mun kemënxënënd wën dek, en cotaxën nëmëc ekwëta el do eņun nëngandëraxënënd.

²⁶ Abakali kême bakali gër ndewën mëņ kęņun ŷana eņun nëngandërand din end Yesu Kërisët eņ sam ene watënd gašëxe.

²⁷ Barikan fo eņo këmum sebënanënd: dıyayindën ang rek Atëfëtan and Kërisët and sëyali kënun ak. Angëmëne anëngali nëngali këmum, amun nëngali ex na, wëlindëleme ga këni rend mêne axemëna xemëna kën gër angwëlëra, gë emëkw ebat kën xaxërënd ex ñañ ekwëta ed kę yëlënd Atëfëtan el.

²⁸ Bër kęņun wërelind bën, kërenëbi teb na enun dëgënen ojomb ok. Angëmëne mondako ri kën, ata kę hi nanganëme ir mêne bën bër nambërak exëni do mêne gër ndewën nanganëme ir anëka fex kën ex gër Kaxanu.

²⁹ Enimin, end Kërisët eņ, Kaxanu wa yël kęņun oyekax xarak ax gi ex na eno kwëta fo, barikan en torond në endexëm bëte.

³⁰ Eyo axaxër kën xaxërënd ang bane watënd ga kême xaxër ak, do gërëgako awël kën wël bëte ga këni yeyan mêne gër okaxër oņo bayi kême.

2

End ola or Kërisët eņ

¹ Awa angëmëne wën axemëndër kën xemëndërënd ga bar kën gër Kërisët, angëmëne gë ebalër edewën el arëcar kën rëcarënd, angëmëne Angoc and Kaxanu aņ ayël kęņun yëlënd angwëlëra aņ gër amara andewën do angëmëne gër oŵëkw orewën axaŷënan do gë etebandër exëna,

² dıyayindën mondako ene bašënxën onënga ol. Pëniyindëleņun beŷ bën andamat do cotin ebalër ebat, onden omat, anjëlan amat gër oŵëkw orewën.

³ Banayindën do nëkonindënëbi bëcandaŵ bëņ ang bër xwuca kęņun ekëbën fo. ŷoweŷ këren dind na gë ambañëra, bëte ŷoweŷ këren dind na gë ndafënan.

⁴ Ala kala balindëleņo end bošandaŵ eņ, kërëņo balënd na bënd gaf irexëm fo.

⁵ Ang hi kën ak, banjëlan bandewën baņ gindëlex ang band Yesu Kërisët ak:

⁶ Ado ga hi këni ola obat gë Kaxanu, abaxo xemëna na exo masinaya gwër fo gë Kaxanu.

⁷ Barikan mëŋ dëŋ sebayak dek er hi ko in
exo gixën xadëp,

ata ola orexëm ol hik ang or bela ak,
owati orexëm ol ang ala ar toc fo bax.

⁸ Gë andexëm bana baxo xali wã ko exo cës,
ecës ed mopika gër kërëwa el.

⁹ Gayikwa mondako ri ko,
Kaxanu şud këŋo owun ol,

do yël këŋo oŵac or nëmëcak dek oŵac or ex yo,

¹⁰ eni poxixënënd dek bela bën gër lëngw irexëm do eni
duwaxënënd oŵac or Yesu

hi këni bër gër orën,

hi këni bër gër ebar ba bër dila gër ebar.

¹¹ Do ala kala gë eyeyan end enëng endexëm el,

ko yãna exo dend mëne Yesu Kërisët ex Axwën an, do ar gë
enjaran end Kaxanu an.

Ata mondako këno yãna eno duwand bëte Faba Kaxanu.

End aniyãn and oxëreceŋ eŋ

¹² Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, gayiyako din
këne wëlënënd, wëlënindëne nëmëc gërëgako nand këne
watërënde na, ax gi ex na nand bayik ane watërënde na fo.
Awa canayayindëlex gër ola orewën mëne afex fex kën gë
epëb el, do gë eyëda ed Kaxanu el.

¹³ Kaxanu këŋun yëlënd oñandi ok do gë ojaŵ od en
dixënënd bend ñan ko mëŋ beŋ.

¹⁴ Diyindën er hik yo gë odendëran këm, gë ecampëre
këm.

¹⁵ Ata kën hi bër gë end kënefi nöp këm do bëwënëk, obaş
or Kaxanu or şenene, en watixënënd ang oŵal fo mërëxand
ir bela bësëmbak, do bëŷëŋëxax bër gër ngwën ro

¹⁶ ga hi kën ako bëwëlaya bër eyeyan ed kë yëlënd aniyãn
bën. Paß gë eŋo ke nëngandërad yatir ko bakaw Kërisët,
gayik awati kë wati kerët mëne gë andiyen and këmo rinënd
Kaxanu aŋ ax gi ex na and gë ofëcak këm.

¹⁷ Ekwëta ed xwëta këno wën Kërisët el ang eşëbëceß ir
këni xoşënd në şadaxa ir këno rinënd Kaxanu fo ex. Do
ado ex gido alaŵ këne laŵ, abaş fo baş dome oşat oram oŋ
gër şadaxa irewën, awa mbaŋ ke nëngandërad andamat gë
wën dek ak.

¹⁸ Wën bëte nëngandëraleŋun mondako fo, do
nëngandëraleŋun andamat gë wëno.

End Timote eŋ

¹⁹ Yëla këme ga bar këne gër Axwën Yesu, alaŵënëli këmo
laŵënëli aŷand Timote gër ndewën. Do and ko bakaw aŋ

exe kemënati wëno bëte gë benjekax bendewën bend ke sëfëtanati bej.

²⁰ Gayikwa gabatak ax gi ex na ar hi këmi anjëlan amat, ar këjun rendërand endewën eñ gë emëkw epeşax.

²¹ Dek bër bayik bën bendebën fo këbi balënd, ax gi ex na bend Yesu Kërisët bej.

²² Barikan mëj Timote, wën dëj aye nang kën ang wëlaya ko şenene ola orexëm ak. Ariyeni riyeni këni gë wëno ang itox ind këjo rëcarand sëm fo, ang xadëp fo, gër epëmëra ed Atëfëtan.

²³ Awa yëla këme mëne alawëneli këmo lawëneli gër ndewën sam exe pëni aye endam eñ.

²⁴ Ado aye nang këme ga xwëta këmo ako Axwën mëne wëno dëj gogo këmun nëngali.

End Epafërodit eñ

²⁵ Yëla këme gërëgako mëne aÿap ÿapëk exo maÿili Epafërodit, abaÿe iram, ar xel këmi andiyen amat an, ariyenin ar xet këmi gër emer an, parëxanda ir lawënegu bano exe mëlandëraw beÿ in.

²⁶ Ga ñan këjun mbañ wën dek şëmuraxën baño ga wëlëx kën mëne aşëxwëra şëxwëra baxo.

²⁷ Ata mbañ şëxwëra baxo xali d'am gër ecës, barikan Kaxanu axaÿënan xaÿënan këjo endexëm eñ. Gë wëno ak xaÿënan këjo këdi ke şëmura kaş-kaş.

²⁸ Mëj felaxënëli këmo exo bakali aÿand, eñun nëngandëraxën and këno wat añ, do wëno exe yema təkër emëkw el.

²⁹ Awa kacayidëno gë onënga fo, abaÿe irewën ex gër Axwën. Pëbindënëbi bela bër ang mëj ak bën.

³⁰ Në end andiyen and Kërisët eñ yëla ko exo cës. Ecës el fece këjo exe dëcaraxën gër ed hi bax ene dëcara wën na.

3

End or şenene or gër ogës od Kaxanu eñ

¹ Gërëgako bëmaÿe, nëngandërayindëleñun ga hi kën ako bër Axwën. Gayikako apexa andewën ex, wëno cëj axe këñënd na mun ñëgwënëlınd beño fo beño fo.

² Titinalindënëbi ođanjët ok, bër ax tëyalind na şenene end Kaxanu bën. Titinalindënëbi ga këni sëyalind mëne afo enun kac en pëxaxën.

³ Enimin biyi bër këne şalende gë panga ind Angoc and Kaxanu do këbo nëngandërand ga bar këne gë Yesu Kërisët hi këne bër xac kënebi enim bën. Ane kwëta ex na bend bela bej.

⁴ Egel wëno, axor xor dome me kwëta bend ola oram bej. Awa angëmëne bela ex na bër kë yëland mëne bën aÿap ÿap këbi eni kwëtand bend ola orebën bej, wëno wa ÿap doxe nëmëc.

⁵ Wëno gër enëng end Bëyisërayel rëw këne do xac këne yatir sëk ke bakey banjongëbatas. Bëxarëk bëram bën bërändëwëra and Bejësame hi këni. Ata Ašëwif ar rëw këno Bëšëwif dëj hi këme, and raf këme aŋ hi këme farisen do bame sëfënd acariya and Moyis aŋ.

⁶ End ebalëkënali ed bend cale cëj, hi bame arixëra ar Amara, do end or šenene or kë yëlënd acariya ol cëj, hi bame gë end këne nëp këm.

⁷ Barikan ga xwëta këmo Kërisët, bebër bame yëland ofëcak oram ex bën ax bo ex na ga ke xëbënanënd.

⁸ Enimin, enang or nang këmo Yesu Kërisët, Axwën aram el, xucak gë beÿ bën dëk. Në endexëm seboxën këme ekëbënan beÿ dëk el, xali këme watënd ang bebuyaraxik fo mëj këmi wëndëraxën gë Kërisët.

⁹ Ga bar këmi gë mëj, hixën këme ar šenene. Awa or šenene olo, Kaxanu yël ke gayik axwëta xwëta këmo Kërisët. Ax gi ex na or šenene or xamën këme gë andam gër etëf ed acariya and Moyis.

¹⁰ Awa gërëgako, er xurik exe bal in ex monang nëmëc Kërisët mëne ngëj me nang anëkëra and gë panga ind xanin këjo gër ecës in, do gë toro indexëm in. Iyo aÿandi ÿandi ke mi bar gër ecës,

¹¹ do angëmëne awënd wëndëk me kani gër ecës.

End oxërecej eŋ

¹² Ax gi ex na dë anëka šot këme eŋo ba anëka ŋatën këme owënëk ol. Barikan gër ocal bayi këme me dëkayaxën gayikako wëno bëte Yesu Kërisët lëkaya ke.

¹³ Bëmaÿe endam eŋ cëj, ame yëland na mëne anëka lëkaya këme owënëk ol. Barikan ekëbënenaxik emat këme rind: me pabaxën aye er këme šaland me dëkaya in, ame nëkonand na gand epoy.

¹⁴ Ahër këme hërënd me ŋataxën gër ed kë sëlënd okašër, me cotaxën acosa and ke wăcelind Kaxanu yaŋ gër orën paŋ gë Yesu Kërisët aŋ.

¹⁵ Awa biyi bër wën këne bën, yëlarandëne mondako. Do angëmëne gër eŋo anjëlan andewën aŋ afitar fitarëk, Kaxanu aŋasin këjun ŋasin er ex in.

¹⁶ Barikan fo, bayine ga këne sëfënde andamat er sëya këne gër Atëfëtan in.

¹⁷ Bëmaÿe, tëfëtelindëne wëno do nëkonindënëbi bër kë liyand ang ŋasin këmun ak bën.

18 Gayikwa bëranjëm kë liyand ang bërangoyëra and Kërisët fo, mëñ ar šësëk gër kërëwa an.

19 Aniyand andebën añ gër enemi kë ħata gayik bën abi pedënd na beñëñenax bënd këni rind beñ, abi balënd na ado gë tëkër ak end Kaxanu eñ, enjaran endebën eñ ex gër bebër dobi šëfënan fo, do bënd gër ngwën ro fo këbi balënd.

20 Biyi cëñ, bër xwën këbo owun or gër orën hi këne. Fën ko xaniw Axwën Yesu Kërisët, afexën arebi an, mëñ ar kënëño šëninde an.

21 Mëñ kë nëngwët beman bendeabi bënd sitarak beñ gë panga ind ko wunaxën gër beñ dek in ex gixën ang eman end gë enjaran endexëm ak.

4

1 Wën bëmaÿe bënd ke balënd do xofi ke mbañ bën, në endewën ke nëngandëraxënënd, në endewën fo bëte këne fëbaxënënd! Mëñ ex, kemënayin en bayi ga šëf këno Axwën an!

Bapela bapelatar bañ

2 Axara xara këmëni Efodi, gë Senjëtik eni wëlërend ga hi këni ako bër Axwën.

3 Eyo, wëj ar bar ke andiyen an, wëj ar lëkayak aye andiyen año an, axara xara këmi dëcalëbi arëca, gayikwa bën mbañ xemëna bani ang bër okaxër fo gë wëno gër andiyen and epëmëra ed Atëfëtan. Na fo hi bani bëte Këlema do gë bëšëxe bër xel bami andiyen año bën, omac odebën ok aÿëgw ÿëgw ko Axwën an gër Akayëta and aniyen.

4 Nëngandërayindëleñun din ga hi kën ako bër Axwën. Ga re këme bëte nëngandërayindëleñun.

5 Nangëralëxëni bela bën dek obëngw or onden ondwën ol; gogo ko bakaw Axwën an.

6 Er ex yo mëkayindëno Kaxanu, end ÿoweÿ këren dendërand na. Nangëninđëno Kaxanu oñandi odewën ok paß gë cale in, këlayindëno do cëkwayindëno.

7 Ata obetak or ko yëlënd Kaxanu ol, obetak or nëmëcak onangëran or ex yo kë xaxa owëkw orewën oñ en bayixën bër Yesu Kërisët.

8 Gërëgako, bëmaÿe balëkënalindën: dek er ex dal in, dek er ÿapëk in, dek er šenene in, dek er wënëk in, dek er yek gër ogës od bela in, do gë dek er këni šëkw in. Beño ÿapëk ex këñ gër banjëlän bandewën.

9 Er sëya kën do šot kën gër ndam in, er wëleli këne do wateli këne in, diyindën mondako. Ata kë bayi gër ndewën obetak or ko yëlënd Kaxanu ol.

Ecëkwa el

¹⁰ Wëno mbañ nëngandëra ke do këmo šëkwand Axwën an ga këme watënd mëne wën abal këñun balënd gašëxe endam eñ. Enimin din këñun balënd endam eñ, amëd and ene dëcaraxën añ fo bayik an cot bana.

¹¹ Ame yeyanënd na dë mondako gayik ýeý šan këme na. Wëno enimin, asëya sëya këme enëngandëra ed and šotëra këme el, bëte gë enëngandëra ed and ame cotëra ex na el.

¹² Awër wër ke eđiya ed gë ocënd el, bëte awër wër ke eđiya ed gë ecotëran el. Nand ex yo do gër ed ex yo, asëya sëya këme eđiya ed baño me med aye, baño me bayi gë enjo; baño me cotëra, baño me can.

¹³ Beño dek këme xorënd me buña gë panga ind ke yëlënd Kërisët in.

¹⁴ Aye ri kën ga šoma këne ako gër ocënd.

¹⁵ Wën Bëfilip bën aye nang kën mëne and šanëgu këme gër Ebar ed Masedëwan añ, me ñanaxën epëmëra ed Atëfëtan el, wën fo rëcara baxe. Amara acëxe axe dëcara bana.

¹⁶ Ado and hi bame gër angol and Tesalonik añ dëñ, ala wënelili lawënelili këne bakëlëbëd baki er këme liyaxën in.

¹⁷ Wëno er këme šaland Kaxanu exo cënan bacota bandewën bañ, bari ax gi ex na ene yëlërand bela.

¹⁸ Dek šot këme bebër ýap bax me cot bën, bakey band ecotëran bañ ex. Ata gwac šotëra këme ga xana këme ako er lawëneliw këne paß gë Epafërodit in. Ang angiri inëngax fo ex, šadaxa ir xana ko Kaxanu.

¹⁹ Awa Kaxanu arëcara këñun rëcara mbañ paß gë Yesu Kërisët en cotëraxën dek bebër kën liyaxën bën mëne ngëñ, napul ir gë enjaran in.

²⁰ Duwanëñone Faba irebi Kaxanu, mëñ ar gë enjaran end din ir din an. Amen!

Epelar el

²¹ Cëmayinëbi dek bër hik bëwënëk gër Yesu Kërisët bën. Ašëma šëma kënun bëmaýe bënd hi këmi enga emat bëñ.

²² Dek okëreceñ ok këñun šëmand, adofa od bër ekun ed Sesar bën.

²³ Oyekax or Axwën Yesu Kërisët ol, gilex gër onden ondewën!

Kayëta ir Bëkolos in Lilaya in

Akayëta aŋo Pol yëgwën babi okëreceŋ od gër Amara and Kolos ok. Amara aŋo, Epafëras yana bax and hi baxo Pol gër epëra, në end epemëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët aŋ. Pol, elod abi nënga bana okëreceŋ oko, mëŋ yëgwënaxën babi akayëta aŋo ro. Asitin sitin babi mëne këreni mand na osëyali or enëgwëš or bënd šonayak ol, gë or ecale ed omeleka el, do or gë ecus ed eman el. Pol xwitan këbi mëne Yesu Kërisët gabat ex ar kë nangënënd enimin noŋo hi ko Kaxanu an, do eyeyan edexëm el fo yäpëk ex kadacënd aniyän and oxëreceŋ aŋ. Yesu Kërisët fo ex ar nëmëca këbi dek bëlaŋwënel bër Kaxanu an. Mëŋ ex, paß gë Kërisët fo yäpëk ecale ed Kaxanu el. Er ex gër akayëta in:

End cale ind Pol eŋ: 1.3-14.

End Axwën ar ngwën do gë Amara eŋ: 1.15-20.

End andiyen and Pol gër Amara eŋ: 1.24-2.5.

End ekwëyëta ed bësëyali bënëgwëš eŋ: 2.6-23.

End aniyän angašax eŋ: 3.1-4.6.

Ofelar ol: 4.7-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yändi këŋo Kaxanu ak. Gë abaŋe Timote këmun yëgwënëlin

² wën bëmaŋe bëmënëk, bër mokwëta gër ebar gër ed Kërisët hi kën gër Angol and Kolos. Faba irebi Kaxanu yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

Ed cale ind ecëkwa in

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu, Sëm ir Axwën arebi Yesu Kërisët and këmun šalenënd wën dek aŋ do nand ke šalend yo.

⁴ Enimin, awëlati wëlati këmi mëne mokwëta xwëta këno Yesu Kërisët do bëte mbaŋ ñan kënebi dek okëreceŋ ok.

⁵ Mondako kën rind në end er fenin këŋun Kaxanu yaŋ gër orën do kën yarënd eŋ. Er kën yarënd ijo, elod gër yanar wël kën paß gë Atëfëtan and ex eyeyan ed dal aŋ.

⁶ Atëfëtan aŋo ñatëlik gër ndewën do ang këbi nëngwëtënd bela bën gër ed ex yo gër ngwën ro xali këni yëmbërënd bër wāk bën, mondako këŋun nëngwëtënd do kën yëmbërënd wën bëte elod yatir wël kën do nang kën enim oyekax or Kaxanu ol.

⁷ Ax gi ex na nde Epafëras sëyalira këjzun? Mëj ga hik wa icandawën indebi ind ex pëlot gër yomb irebi in, do ar ex ariyenin ar Kërisët ar mokwëta an.

⁸ Afelati felati këbo end ajana and yël këjzun Angoc Amënëk eñ.

⁹ Mëj ex, biyi bëte din këmun şalenënd elod yatir wël këmi eño. Axara këmo xarand Kaxanu en nëm gë Angoc andexëm and kë yëlënd orenik ol dek, en nangaxën oñandi odexëm ok.

¹⁰ Do mondako kë liyaxën ang këjo ýapanënd Axwën ak, sam en dind din benjekax bend këjo ýandind beñ. Iyo axara këmo xarand eñun nëngwët en dixënënd bandixa banjekax band ex yo, do eno nangaxën nëmëc Kaxanu.

¹¹ Axara këmo xarand bëte Kaxanu eñun yël panga itëm indexëm in, en cotaxën enjaran end gë ojawë endexëm eñ gër ekwëta ed xwëta këno do en buñaxënënd ang këjzun yëka yo, gë onënga fo.

¹² Awa cëkwayindëno Faba Kaxanu, mëj ar sana këjzun en gi şëf gër bër kë şot er fenin këbi bëwënëk gër angoben andexëm bën.

¹³ Mëj racët këbo gër mbëña ind ecamëdan do wëla këbo gër owun or Asëñiŵ ir ex pëlot gër yomb irexëm.

¹⁴ Ga bar këne gë Asëñiŵ şotaxën këne Apexa añ, gë eteban ed beñëjënax bendebi el.

End ola or Kërisët eñ

¹⁵ Kërisët ex eñaŵ end Kaxanu eñ, eñaŵ end Kaxanu, mëj ar bayik anëjo watënde na an. Mëj ex Asëñiŵ ar Kaxanu ar hik damana exo dixën beý dek an.

¹⁶ Gayikwa gë mëj ri ko Kaxanu dek beý bën gër orën do gër ebar,

bebër wat-wat bën do gë bebër watërexe bën,

dek bangoc band wunëk bañ,

gë bakeyax bañ do gë dek band bayik bañ.

Dek beý bën ri ko Kaxanu pañ gë Asëñiŵ do exo kwën Asëñiŵ.

¹⁷ Mëj hik damana ex gixën beý dek,

mëj kë barënd do kë lëkayand dek beý bën.

¹⁸ Mëj ex gaf ir eman in, mëne ngëj emun end Amara añ.

Gër ndexëm ýanak aniyana añ,

Mëj ex aýanar ar xanik gër ecës an,

exo gixën aýanar gër beý dek.

¹⁹ Kaxanu wa ýandi baño ola orexëm ol

dek ex gi gër Asëñiŵ.

20 Do paß gë mën̄ ÿandi këno exo bakaliw angwëlëra and mën̄ gë beÿ dek aŋ, gë angwëlëra and mën̄ gë bebër ex gër ebar aŋ, do gë angwëlëra and gë bebër ex gër orën aŋ paß gë oşat or Asëñiŵ or şarëk gër kërëwa oŋ.

21 Wën cëŋ, akarëk aŋ anëka hi ban bëliyer do bërangoyëra and gë Kaxanu paß gë banjëlan bañëñenax baŋ do gë bandixa bañëñenax bandewën baŋ.

22 Barikan gërëgako angwëlëra and wën gë Kaxanu aŋ bakawëk paß ecës ed Asëñiŵ el, en gixën bëwënëk, bëyekax do bër gë end kënëbi nöp këm gër ogës odexëm.

23 Mondako kë hi angëmëne abayi bayi kën ga lëg kën gër ekwëta edexëm, cenarëxe do tebërëxe eyar ed er kë yëlënd Atëfëtan el. Atëfëtan aŋo wël kën, afem këni femënd gër ed yo gër ebar ro. Wëno Pol, Kaxanu fana ke me gi ariyenin arexëm.

End andiyen and Pol eŋ

24 Anëngandëra ke nëngandërand gërëgako ga këme sorond në endewën na gër eman endam. Me ŋata mondako toro ind soro ko Kërisët në end Amara andexëm iŋ.

25 Wëno ariyenin ar Amara hi këme. Kaxanu fana ke në endewën na me nangënaxën dek eyeyan edexëm el.

26 End er şon babi Kaxanu bela bën elod akarëk eŋ, ang bëtëraraw këni bandëwëra ak këme rend. Gërëgako wa wăsin këbi bëwënëk bërëxëm bën.

27 Wën bër ax gi ex na Bëşëwif bën ÿandi baŋo Kaxanu eŋun masin ekëbënaxik end şon baxo eŋ mëne ngëŋ: Kërisët exo dëg gër ola orewën, en cotaxën enjaran end kën yarënd eŋ.

28 End Kërisët ijo eŋ këmi femërand eni wëlëraxën dek bela bën. Anangën këmëni nangënënd, do asëyali këmëni sëyalind gë orenik orebi ol dek eni ŋatënaxën owënëk ol, and këni bar gë Kërisët aŋ.

29 Wëno në eŋo këme xemënaxënënd gër andiyen gë panga ind ke yëlënd Kërisët do kë riyenind gër ola oram iŋ.

2

1 Aÿandi ÿandi ke, enimin en nang okaxër otëm ond këme xaxërënd në endewën oŋ, në end okëreceŋ od gër Lawodise do në end dek bër bayik elod ax wat ex na dëxas iram ok.

2 Er këme şaland en kemëna, eŋun bar aŋana aŋ, en dëkër mbaŋ, do eŋun cëdëtara aye gër onden ondwën, en nangaxën ola or Kërisët or şon baxo Kaxanu ol.

³ Gër ola or Kërisët şonayak dek napul ir orenik do gë onangëran in.

⁴ Eņo këmün nangënënd męņ bayik ala aņun yifa na gë eyeyan enëngax.

⁵ Ado bayik ane watënd na, axetëna xetëna këmün gë onden ondam oņ, awat këme watënd gë onënga fo ang kën wëlërënd şenene ak, do ang xem kën gër ekwëta ed xwëta këno Kërisët ak.

End ola or Kërisët ol gër bela eņ

⁶ Gërëgako ga w̃a kën ako end Axwën Yesu Kërisët eņ, diyayindën şenene ga bar kën ako gë męņ.

⁷ Kaxanu rëd kęņun gër ndexëm ang atëx and gë odëmbët otiw̃ax fo do në ebay eņun ang amej and aciw̃ fo. Awa kemënayin gër ekwëta ang sëyali kënun ak do cëkwayindëno mbaņ.

⁸ Titinayin, ala kërëņun tëra na gë osëyali or şapela band orenik or gë njifa do gë ofëcak këm, xarak bend rëpën këni bela fo ex, bend gër ngwën ro fo ex, ax gi ex na bend Kërisët.

⁹ Ata dek ola or Kaxanu ol gër Kërisët ex xali gër eman endexëm.

¹⁰ Do wën ga bar kën gë męņ şotëraxën kën dek beŷ bën. Męņ wa wëña këbi dek dek bangoc band këbi wëñand bela baņ, do gë bakeŷax baņ do gë dek band bayik baņ.

¹¹ Ga bar kën gë Kërisët xacaxën kënun bëte oxac or ko xacënd ol, ax gi ex na or ri këni bela. Er w̃acayak mēne anëka rëxët ko oñandi od eman od baņun lënanënd eñëņëx ok.

¹² Do xobuyi or buyi kënun ol w̃atinalik mēne wën anëka şës kën do wëg kënun gë Kërisët. Bëte anëka xani kën gër ecës andamat gë męņ, ga xwëta kën er ri ko Kaxanu ga xanin kęņo gër ecës gë panga indexëm in.

¹³ Wën anëka nemi ban në end şamena bandewën gayik axo dëxët bana pere oñandi oñëņëx odewën ok. Barikan gërëgako axanin xanin kęņun gër ecës andamat gë Kërisët. Aşëban şëban këbo dek şamena şandëbi baņ.

¹⁴ Kërisët, and şës ko gër kërëwa, afëxwëc fëxwëc ko dek oñëgw od babo lëxwënd paş gë şapela band Kaxanu ok, ax bo ex na ga këbo şëndëñënd.

¹⁵ Mondako şudëtëra këbi owun ol dek bangoc band këbi wëñand bela baņ, do gë dek bakeŷax baņ. And şës ko Yesu gër kërëwa aņ, poyoma fëlët këbi enëbi watëra bela dek gër engax end bër xor këbi.

¹⁶ Męņ ex elod yatijo, ax ñap ex na eņun nëpënd ala në end er kën yambënd, në end er kën şëbënd, në end ofëna,

në end epëb ed akey and kë fënëgund facawǎ, do gë akey and eteyëta.

¹⁷ Bejo dek eñaǎ end Kërisët ir bax yowënd fo bax damana exo ñatëgu.

¹⁸ Bër kë rend motoroli ex eman bën, mocale exëni omeleka ok, kërenëbi tebënd na enun nëp. Bëjo ašëkwër këni šëkwërënd në end ofakeli odebën, afufënara këni fufënarand në end banjëlän bandebën, xarak band bela fo ex, ofëcak ax gi ex na.

¹⁹ Bela bëjo ano cosa ex na Kërisët, mëñ ar ex gaf ir eman end kë rafënd ga šosarëk owal ok, gë bangën bañ, do gë ocom an. Kido mondako hi bax araf doni rafënd gë edaf ed kë xaniwënd gër Kaxanu el.

End aniyän and gë Kërisët eñ

²⁰ Angëmëne ašës šës kën gë Kërisët gër šapela band bër gër ngwën ro, ine cëñ kën bakaxënënd gër mbëña ind bacariya band gër ngwën ro, nangëde në end bend gër ngwën ro kën liyaxënënd?

²¹ Inecëñ kën wäxënënd enun pel: ax gi ex na momed, ax gi ex na motëyi, ax gi ex na monëk...?

²² Bejo dek ado ga šëbak doro, ayep kë yep ecan; šapela do gë osëyali or bela fo ex.

²³ Dal ex mëne bejo nangëde orenik fo ex ga kë rend mopëb ex šapela band cale bañ, mo manaya ex do mo toroli ex eman eñ. Bejo bend këño nënganënd eman fo ex, ofëcak ax gi ex na.

3

¹ Awa angëmëne axani xani kën gër ecës gë Kërisët, calayindën bend yañ gër orën beñ, bend gër ed yëpa ko Kërisët gand liwǎ ir Kaxanu beñ.

² Balindëleñun bend er hik yañ gër orën beñ, këreñun balënd na bend gër ebar ro beñ.

³ Wën anëka šës kën do aniyän andewën añ anëka šon ko Kaxanu gër Kërisët.

⁴ Enimin, Kërisët ex aniyän andewën añ do and ko šanayaw añ, wën bëte ašanaya kën šanaya gë mëñ gër enjaran endexëm.

End ola oxarëk paß gë oxašax eñ

⁵ Awa dawin er wërëk gër ebar ro in: asëk alakirand fo in, obuyaraxik ol, eñan ed becëfëanaxik el, oñandi oñëñëanax ok, do gë añana and kodǎ and ex andamat gë ekëla ed olaš añ.

⁶ Në end bamena baño këbi xitixën Kaxanu bela bër këño wëšenënd bën.

⁷ Ata wën gër bamena baŋo yëlaya ban ðe akarëk aŋ, and ban liyand mondako aŋ.

⁸ Barikan gërëgako, dapin caw ðek beŋo: oxoÿ ol, owër ol, emer el, odena ok. Ado becëfënaxik beŋ kërëx canënënd na gër etëÿ edewën.

⁹ Ax gi na monëgwëšandër. Wën anëka šudëta kën ola oxarëk ol do gë bebër wër baŋun akarëk bën.

¹⁰ Anëka šudfa kën ola oxašax ol, anëka hi kën bela bëxašax, en cotaxën eñaŵ end Kaxanu eŋ, mëŋ ar necëtëgu këŋun gër aniyanaŋ.

¹¹ Epitëndër ax bo ex na: Ašëwif ax gi ex, Agërek ax gi ex na; axacëxax gi ex na, axacërëx ax gi ex na; Abapuÿ gi ex na, Asit ax gi ex na; xadëp ax gi ex na, ar gi ex na ax gi ex na. Barikan anëka hi kën wën ðek arabat: Kërisët ex ðek do gër wën ðek.

¹² Awa gayikako Kaxanu sana këŋun en gi bëwënëk do bër ñan këbi, canayayindëlex gër ola orewën: axaÿënan in, gë oyekax ol, gë ebanan el, gë onënga ol, gë ebuŋa el.

¹³ Buŋarindën andewën rewën aŋ do tebandëringën. Angëmëne ala eŋo menan ašandaŵ, tebanëleŋo ang këŋun sebanënd Axwën Yesu ak wën bëte.

¹⁴ Er ŷapëk en balëkënalind nëmëc in ex, eŋun balërend. Ebalër el këŋun bar en gixën enimin bëwënëk.

¹⁵ Obetak or Kërisët or waceli këŋun Kaxanu en gixën eman emat ol, këñel ex gër owëkw orewën. Cëkwayindëno din Kaxanu!

¹⁶ Eyeyan ed Kërisët el, gë oxëbën orexëm ol ðek, ñëmëlex gër owëkw orewën. Tëyalirindën do pelëringën gë ðek orenik ol, gë oyekax ol paß, gë Ocalemonëŵ ok, ojëkan od cale ok, gë od këno yasaxënëndë Kaxanu ok, od këŋun yëlënd Angoc Amënek ok. Yasindëno gë emëkw el ðek në end oyekax or rin këŋun.

¹⁷ Er kën rind yo, hik eyeyan, hik andiyen, diyindën në end oŵac or Axwën Yesu. Cëkwayindëno Faba Kaxanu paß gë mëŋ.

End ekun eŋ

¹⁸ Wën bësoxari bën, baxëtindën end bëcën bëndewën eŋ, ang ŷapëk eni dind bër bar këni gë Axwën ak bën.

¹⁹ Wëŋ asošan an, ŋanëlo alindax do këreyëŋo masinënd na owër.

²⁰ Wën obaš ol, baxëtindën gër beÿ ðek end bëxarëk bërewën eŋ gayik eŋo këŋo nënganënd Axwën an.

²¹ Wën opaba ok, kërenëbi cëndënënd na obaš orewën ol këdi këbi šena.

End okadëp do gë bëxwën eŋ

²² Wên okadêp ok, diyindên dek er kênun felënd bër xwênêk beman bendewên in. Baxêtindên xarak ax gi ex na nand kênun watënd fo nangêde bela nangêde kênêfi riyeninënd. Baxêtindên gë emëkw epeşax, yêdayindêno Axwên an.

²³ Er kên rind yo, diyindên gë emëkw el dek. Axwên an këno rinënd, ax gi ex na bela.

²⁴ Ga nang ako mëne Axwên afupa kênjun fupa gë er fenin kênjun in. Diyeninino ang okadêp od ar ex enimin Axwên do Kërisêt an.

²⁵ Gayikwa ar kë rind betëmbak an, acosa and betëmbak aŋ ko xana: epitëndër ax gi ex na.

4

¹ Awa wên bëxwên bën, dinindênêfi gwër fo bend şenene beŋ okadêp odewên ok. Nangin mëne wên bëte gë Axwên hi kên yaŋ gër orën.

End apela bapelatar baŋ do gë epelar el

² Wên dek kemênayin gër cale key yo key, perênayin do cëkwayindêno Kaxanu.

³ Karanindênêbo bëte gër Kaxanu, ebo përetênaxën ebët ed mi pemaxênënd eyeyan edexëm el, do mi deyaraxênënd end şonayak gër Kërisêt end fëraxën këne eŋ.

⁴ Calenindêne wêno mëŋ këme ŷana me yeyanënd end şonayak eŋo ang ŷapêk me yeyanënd ak.

⁵ Diyayindên gë onden oŋ mërëxand ir bër ax gi ex na okëreceŋ. Nand kên şot amêd and en di enjekax na, diyin enjekax eŋo.

⁶ Eyeyan edewên el giyindëlex din ed gë oyekax, ed lamb këni gë ongal. Nangindên ang ŷapêk eno yakand ala kala ak.

⁷ Awa end Tişik eŋ cëŋ, mëŋ ar ex gër Axwên imaŷe ind pëlôt gër yomb an, mëŋ ar mokwëta an, icandawên ind gër oxadêp iŋ, dek kênjun felërax endam eŋ.

⁸ Mama dëŋ lawênêli këmo en nangaxën er hi këbo in, do eŋun kemênaxën gër onden.

⁹ Gë Onesim, imaŷe ind pëlôt gër yomb iŋ, ind mokwëta iŋ, këmêni lawênêlind; mëŋ ar ex arewên an, afelëra kênjun felërax dek er xucak ro in.

¹⁰ Awa Arisêtarek, andepëra acandawên aŋ, kênjun şemand. Aşema kênjun şemand bëte Marêk, imaŷe ind Barënbabas iŋ. Endexëm eŋ fel këmun mëne and ko fiatêli gër ndewên aŋ, mëlayayidêno aye[☆].

¹¹ Bëte Yesu, ar nëngwët këno Yusëtos an, aşema kênjun şemand. Gër Bëşëwif, bën bësas bëjo fo ex, bër ke

rëcarand gër andiyen and enangën ed bela owun or Kaxanu el. Bën mbañ xemën këne wëno.

¹² Epafëras arewën an, ašëma këñun šëmand, xadëp ir Yesu Kërisët hi ko. Ata mokemëna xemëna ko ecalen edewën el en gixën bëwënëk, eñun pënixënënd šenene dek er ýandi këño Kaxanu in do en bayixën gër fëña ir sëf kën.

¹³ Wëno kë reyand osede or mëne mbañ ko sëwënd në endewën na, në end okëreceñ od gër Lawodise na, do në end od gër Hiyerapolis na.

¹⁴ Demas, gë Luk axora ar ke balënd mbañ an, ašëma kënun šëmand bëte.

¹⁵ Cëmayinëbi bëmaýe bënd gër Lawodise bëñ. Cëmayino Niñëfa do gë bër gër Amara and hik gër iciw indexëm bën.

¹⁶ And kën fën kayëta ijo ro na gër ndewën añ, diyidën dek er kën xor in eni pënaxën bëte bër gër Amara and gër Lawodise bën. Wën bëte pëniyidën kayëta iram ir kë xaniw gër Lawodise in.

¹⁷ Pelino Arëšip exo mëlaya do exo dind aye andiyen and xwëtënan këño Axwën añ, mëñ ko ñataxën šenene.

¹⁸ Ata wëno Pol dëñ këñun šëmalind do këme ýëgwënd gë andam dëñ. Kwitayindën mëne wëno gër epëra hi këme. Awa yëlëleñun Kaxanu oyekax ol!

Kayëta iŷanar ir Bëtesalonik in Lilaya in

Akayëta aŷo, Pol ŷëgwën babi Okëreceŷ od gër Amara and Tesalonik ok. Amara aŷo, Pol ŷana bax. Ebi tÿyalixën ekemëna ed gër ekwëta xali gër ecës el ŷëgwënaxën babi. Enimin, bela bëjo awëlandëra wëlandëra babi end okëreceŷ od bax ŷësënd xarak Yesu Kërisët axo bakaw ex na pere ok. Ata Pol sëyali këbi mëne yatir ko bakaw Yesu Kërisët, bëšësëk bër wāk endexëm bën axanira këni xanira gër ecës eno kaca Axwën an, andamat gë bërëwāk bër kë bayi bëbëngw bën. Er ex gër akayëta in:

End ekwëta ed Bëtesalonik do gë andiyen and Pol eŷ: 1.4–3.13.

End ošën or Yesu Kërisët eŷ: 4.1–5.22.

Ofelar ol: 5.23–28.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, gë Silas, do gë Timote këŷun ŷëgwënëlinde. Ašëma këmun šëmand wën bër gër Amara and Yesu Kërisët and Bëtesalonik bën. Wën bër xwën kënun Faba Kaxanu do gë Axwën Kërisët bën, cotiyin oyekax ol do gë obetak ol.

Ekwëta ed okëreceŷ od gër Tesalonik el

² Endewën cëŷ, biyi din këmo šëkwand Kaxanu do këmun xaranënd laŷ wën dek gër cale indebi.

³ Enimin, and këmo šalend Faba Kaxanu aŷ axwita këmun xwitand në end dek bëbër kën rind ga xwëta këno Axwën Yesu Kërisët, në end ga ŷan këno do xemëna kën gër eyar ed akey andexëm.

⁴ Bëmaŷe, anang nang këmi mëne Kaxanu aŷan ŷan këŷun do mëŷ sana këŷun.

⁵ Atëfëtan and dal and wëlanëli këmun aŷ, aŷa ŷa kën ga rëca këŷun Angoc Amënëk aŷ gë panga indexëm in, ax gi ex na gë eyeyan el fo. Do wën awat wat kënebo biyi ang bami liyand gër ndewën ak xali nang kën mëne oyekax orewën ex.

⁶ Do wën dëŷ ašëfëteli sëfëteli kënebo biyi do gë Axwën an ga ŷa kën eyeyan ed Kaxanu el, gë onënga or këŷun yëlënd Angoc Amënëk ol ado ga ban sorond amëd aŷo.

⁷ Mondako hixën kën bër motëfëteli gër ogës od dek bërëwāk end Yesu gër ebar ed Masedëwan do gër ed Akayi.

⁸ Gayikwa eyeyan ed Axwën el na gër ndewën wëlik pere dek ebar ed Masedëwan el, ado ax gi ex na gër Masedëwan fo, barikan xali gër ed Akayi wëlik. Ekwëta ed xwëta këno

Kaxanu el, gër ed ex yo nangëra këni, xali biyi ÿoweÿ ami baš na.

⁹ Bela bën đek kë reyand mëne ang ÿapëk eno đëkayand aliyer ak lëkaya banëbo biyi. Areya këni reyand bête mëne aseb seb kën olaš oŋ eno calexënënd Kaxanu do eno diyeninaxën ang okadëp fo, Kaxanu mëŋ ar kë yëlënd aniyan do hi ko đal an.

¹⁰ Wën ašeni këno šëninđ Yesu, Asëniw arexëm ar xanin këŋo gër ecës an. Mëŋ kë xaniw gër orën ebo dacët gër kiti ind kë yowënd.

2

End andiyen and Pol aŋ gër Tesalonik eŋ

¹ Enimin bëmaÿe, wën dëŋ aye nang kën ekwëtaya ed xwëtaya banëbo and yeli bami el, ax gi ex na gë ofëcak këm gër ndewën.

² Ang nang kën ak, asoro soro këmi gayik arixëra rixëra kënëbo gër angol and Filip. Barikan, në end ga xwëta këmo Kaxanu xemënaxën bami mun nangënaxën Atëfëtan andexëm aŋ, ado ga bani ñëpënd bërëmar na gër ndewën.

³ Do and bamun felënd en kemëna gër ekwëta ed Kaxanu aŋ, er bami rend in ax gi bana enambeli, ax gi bana obuyaraxik, bête ax gi bana osit.

⁴ Barikan gayikako Kaxanu ri bašo atëy xali wat ko mëne aÿap ÿapëk ebo kwëtënan Atëfëtan aŋ, biyi ayeyan këmi yeyanënd ang këŋo nëngan Kaxanu, mëŋ ar watënd er gër oŵëkw ak, ami yeyanënd na ang këbi nëngan bela ak.

⁵ Enimin, aye nang kën mëne elod amo pel ex na ala bend këŋo nëngan fo. Bête Kaxanu ex sede iram in mëne elod amo pel ex na ala end këŋo nëngan ebo yëlxën kodı.

⁶ Biyi ami caland na enëbo cëkwënd bela: ax gi ex na wën, ax gi ex na bela bëšëxe.

⁷ Gayikako oparëxanda od Kërisët hi këmi, axor xor domi mun nëÿali enëbo yëlërand. Barikan abana bana këmi mërëxand irewën. Er bašo balënd endewën eŋ ang këŋo balënd asoxari obaš orexëm or këbi lëšand fo.

⁸ Ex canayaxën ang këbo balënd endewën ak, aÿandi ÿandi došo mun yël aniyan andebi aŋo dëŋ gayik mban ñërër këne, ax gi ex na mun nangën Atëfëtan and Kaxanu aŋ fo.

⁹ Bëmaÿe, yëla këme axwita kën xwitand andiyen andebi aŋ, do gë toro indebi in: ga bami riyenind ciš wec, ga ÿandi bašo gabatak kërexo cëndën na fën gër ndewën edëba edebi el. Mondako nangënaxën këmun Atëfëtan and Kaxanu aŋ.

10 Wën do gë Kaxanu ex otede odebi ok mëne biyi ang bami liyand ak aŵën wënëk, ŝenene ex do gë end kënëbo nöp këm ex gër ogës od wën bërëŵak.

11 Bëte anang nang kën mëne biyi er wëlaya bamun ala kala ang këbi wëlayand sëm in obaŝ orexëm ak.

12 Afel bamun felënd en kapinand do en kemënant. Axara bamun xarand bëte en diyand ŝenene, ang këjo ŷapanënd Kaxanu ak, mëŋ ar këŋun wacelind owun orexëm do gë enjaran endexëm an.

13 Awa mëŋ ex, biyi laŋ këmo ŝëkwand Kaxanu ga wã kën eyeyan edexëm ed sëfëtan këmun el. Enimin eyeyan ed Kaxanu dëŋ ex, mëŋ këŋun nëngwëtaxënënd wën bërëŵak bën, ax gi ex na eyeyan ed ala.

14 Dal ex bëmaŷe, end hi këbi bër ŵak end Yesu Kërisët gër Bamara band Kaxanu band ex gër ebar ed Yude eŋ, eŋo fo hi këŋun wën bëte. Mëŋ kën soroxënënd gër otaxan od bër hi kën ebar ebat bën, ang soro këni bën bëte gër otaxan od Bëyude ak.

15 Bën laŵëra këbi bëlaŵënel bën, bën fo bëte laŵ këjo Axwën Yesu, do bën fo rixëra këbo. Er hi këni bërangoŷëra and gë bëla dek do endebën eŋ Kaxanu aŋo nënganënd na.

16 Bën këbo ŝëbanënd mi pemëra Atëfëtan and Kaxanu aŋ gër bër ax gi ex na Bëŝëwif këdi këni fex, ata mondako këni baŝënd bamena bandebën baŋ. Barikan aŋatën ūatën këbi oxoŷ or Kaxanu ol.

End oŋandi od Pol eŋ

17 Endebi eŋ cëŋ bëmaŷe, beman beŋ fo ūawëta këŋun imëd, ax gi ex na owëkw oŋ. Dek nëkan këbo ene watëre gayik mbaŋ ŷandi këbo ene kofëtare, axacëra xacëra këbo gë oxor ol.

18 Biyi bakëlëbëd bandanjëm xacëra këbo mun nëngali ado dek dek in wëno Pol, barikan Sindan wedfili këbo.

19 Awa enimin, në end nobën këmi yaraxënënd mëne Kaxanu aŝos këbo ŝos? Në end nobën këbo nëngandëraxënëd yatir ko ŝakaw Yesu, Axwën arebi an? Ax gi ex na nde në endewën?

20 Iyo wën ex enjaran endebi eŋ, wën ex onënga orebi ol.

3

1 Bëte ga sëkwëra këmi oŝëni ol, xetan këbo mi bayi mondako dëŋ na gër Angol and Aten.

2 Ata laŵënëli këmo imaŷe indebi in Timote, ar xel këmi andiyen and Kaxanu, epemëra ed Atëfëtan and Kërisët an. Eŋun dëcara do eŋun kemën gër ekwëta yeli ko

³ mëḡ bayik gabatak aḡo cena na në end toro ind këne soronde gërëgako iḡo. Enimin, wën dëḡ anang nang kën mëne toro iḡo, afo ebo gi.

⁴ And hi bami fën gër ndewën aḡ, afel bamun felënd gana-gana fo mëne mbaḡ këne soroye. Do ax gi ex na nde mondako dëḡ hik ang nang kën ak?

⁵ Mëḡ ex, ga bayitëraxën ke endewën eḡ lawënaxënëli bamo Timote exo nangëgu ba ga xwëta këno Kërisët bayi kën gayik ayëda këme yëdand ba anëka yifa këḡun šabucara in do andiyen andebi aḡ đek ex gi and gë ofëcak këm.

⁶ Barikan ecede fiatëgu ko Timote ga hiw ko gër ndewën. Benjekax fo felati këbo endewën eḡ, mëne ga xwëta këno Kërisët do ga këḡun balërënd bayi kën. Xali doru, benjekax fo kën xwitand endebi eḡ. Anangënati nangënati këbo mëne mbaḡ xofi këḡun ang xofi këbo biyi bëte wën ak.

⁷ Bëmaḡe, ado ga šëmura këbo do këmi sorond, mondako dëḡ xemëna këmi gër ekwëta gayik awël wël këmi ang xemëna kën wën ak.

⁸ Gërëgako, aliya këmi liyand, gayikako wën axemëna xemëna kën gër etëf ed Axwën.

⁹ Awa biyi axor këmi xor mo cëkwa Kaxanu ang ḡapëk ak end đek benjekax bend rin këḡun eḡ do gë onënga or yël kënëbo gër lëḡw irexëm ol.

¹⁰ Ciš wec këmo xarand Kaxanu ebo yël fëña ir mi yelixënëli, ene kofëtare do mun ḡatan đek bend ḡapëk en nang beḡ en kemaxën nëmëc gër ekwëta ed xwëta këno Kërisët.

¹¹ Awa Kaxanu, mëḡ ar ex Faba irebi an dëḡ do gë Yesu Axwën arebi an, ḡacanëlenëbo fëña ir këbo wëlali xali gër ndewën in.

¹² Axwën an, dëcaleḡun eḡun balërënd nëmëc andewën rewën aḡ do eḡun balënd end bela đek ang këbo balënd biyi bëte endewën ak.

¹³ Kemënëlexo ekwëta ed ex gër owëkw orewën el, do ola orewën ol ex gi owënëk, or šenene gër lëḡw ir Kaxanu, Faba irebi, xali yatir këni šakaw Yesu, Axwën arebi an do gë đek bëwënëk bërexëm bën. Amen.

4

End owënëk eḡ

¹ Bëmaḡe, end këme xor me de me ḡataxën eḡ ex mun kara gër owëc or Axwën Yesu, en kemëna en điyand ang sëyali këmun ak, eḡo nënganaxënënd Kaxanu endewën eḡ. Ata wën mondako dëḡ kën liyand, awa kemënayin en bayi gër eḡo!

² Enimin, biyi anangën nangën këmün ang re ko Axwën Yesu ÿapëk en ðiyand ak.

³ Oñandi od Kaxanu ok ex en yëlaya gër owënëk, mëñ ex kwëÿëtayin asëk alakirand fo in.

⁴ Ang hi kën ak, ala kala nangëlexo emëlaya ed asoxari gër owënëk do gër epëbër el.

⁵ Këren tëfënd na oñandi otëmbak od eman ok, ang këni rind bela bër benëñg becëxe bër bayik año nang ex na Kaxanu bën.

⁶ Awël nde, gër beño ala këreño yamba na imaÿe indexëm in, ala këreño menan na. Axwën an cëñ, anëp ko nëpënd ðe në end ðek betëmbak bendako rako beñ ang fel këmün do xënënañ këmün ak.

⁷ Gayikwa Kaxanu wac këbo gër owënëk, ax gi ex na ene ðiyande gër obuyaraxik.

⁸ Awa ar kë ñëp bapela baño an, ax gi ex na end ala ñëp ko. End Kaxanu wa ñëp ko xarak mëñ këñun yëlënd Angoc Amënëk añ.

⁹ End eñun balërënd gër aminëmëra eñ cëñ, ax gi ex na end kën şala enun ñëgwënëli. Osëyali or Kaxanu ol mëñ dëñ këñun wăsinënd mëne aÿap ÿapëk eñun balërënd andewën rewën añ.

¹⁰ Mondako këñëbi rinënd ðek bëmaÿe bëñ, ebar ed Masedëwan el ðek. Awa bëmaÿe, axara xara këmün kemënayin en dind nëmëc mondako dëñ!

¹¹ Kemënayin mbañ en ðiyand gër aketëxeta, ala kala balëkënalindëlexo bendexëm beñ, do diyenindën gë andewën dëñ en cotëraxën ang bamun felënd ak.

¹² Angëmëne mondako kën liyand, ata kënun fëb bër ax gi ex na okëreceñ bën, do an gi na bër mondëcara fo.

End bërëwăk bësësëk eñ

¹³ Bëmaÿe, end bërëwăk do këbi raşënd gër ecës eñ, abo ñandi ex na en bayi nangërëxe këdi kën şaminara ang bësëxen ak, ang bër gë er këni yarënd këm ak.

¹⁴ Enimin, gayikako aŵa wă këne mëne Yesu aşës dëñ şës baxo do axani xani ko gër ecës, awa mane mëne Kaxanu axanin këbi xanin bëte bërëwăk bën, ado ebi daşënd gër ecës, eni gixën gë Yesu.

¹⁵ Awa baxëtın er këmün felënd in, eyeyan ed Axwën Yesu ex ðe: bërëwăk bër këbi raşënd gër ecës bën kë ñatët gër apedëraya, gë biyi bër këne bayiye bëbëngw xali yatir ko bakaw Kërisët bën, ado gë təkër ak anëbe cand ex na.

¹⁶ Gayikwa, Axwën Yesu dëñ këbo nangën mëne yatijo ex akey andexëm añ. Awa awël këne wële bëte oniŵ or alëngw ar omeleka an do gë ofarix or kereloñ ir Kaxanu ol.

Ata Axwën an exo cëlaw elod gër orën do eni kanira pere bërëwāk end Kërisët bër këbi rašënd gër ecës bën.

¹⁷ Ata biyi bër këne bayiye bëbëngw bën, ene cëge andamat gë bën gër banjar, gër ekaca ed Axwën gër anguxar and gër ed ex ekoc. Do mondako këne bare din ir din gë Axwën an.

¹⁸ Awa kemëndëringdën andewën rewën aŋ gë eyeyan elo.

5

End omakaw ond Axwën eŋ

¹ Bëmaŋe, end akey do gë apëxëd and ko bakaw Axwën eŋ, ax gi ex na er kën šala enun ñëgwënëli.

² Enimin, wën dëŋ anang nang kën mēne yatir ko bakaw Axwën Yesu, ang arek ar kë sisand gëmëd fo ko yow.

³ And këni ŋana eni dend bela: «Dodo anëka šot këne angwëlëra aŋ do anëka yirëk oŋer oŋ!» ata amëd aŋo dëŋ këbi fënga kata iŋ bërëxadët, ang këŋo fëngand ayambën asoxari ar orëw fo do xali gabatak aŋo pece na.

⁴ Bari wën bëmaŋe, an bo ex na de bër ecamëdan eŋun nambitaxën ang arek fo akey aŋo.

⁵ Wën dek anëka hi kën bër angoben, anëka hi kën bër goyat. Ane bo exe na de bër xwën këbi gëmëd in, ane bo exe ex na bër ecamëdan.

⁶ Awa mëŋ ex perëname, gine bër gë anjus, do kërebo dašënd na, ang këbi rašënd bëšëxen ak.

⁷ Bër këbi rašënd bën, gëmëd këbi rašënd do bër këbi ŋawënd ngoy bën, gëmëd këbi ŋawënd.

⁸ Barikan biyi bër angoben bën, gine wa bër gë anjus: gil ex tan angwak andebi aŋ ekwëta ed xwëta kënëŋone Axwën Yesu el, do gë ebalër ed këbo balërend el. Gil ex bëte apexa and këne yarënde paŋ gë Yesu Kërisët aŋ, ekamote edebi el.

⁹ Gayikwa Kaxanu fenan këbo apexa aŋ paŋ gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, aŋo penan ex na oxoŋ.

¹⁰ Yesu Kërisët ga šës ko wa në endebi na ene dïyaxënënde andamat gë mëŋ: šës këne nde, ba bayi këne bëbëngw nde.

¹¹ Awa mondako kën ŋana en kemëndërend andewën rewën aŋ. Do bëte ala kala dëcayindëleŋo ašandaŋ exo kem gër ekwëta ed Kërisët ang kën rind laŋ ak.

Bapela bapelatar baŋ

¹² Bëmaŋe, axara xara këmun nangin epëb ed bër fana këbi Axwën Yesu enun kađacënd do enun pelërand endexëm bën.

13 Balindëleḡun mbaḡ endebën eḡ do ḡaninëbi aye në end andiyen and këni rind eḡ. Bëte wën wëlerindën andewën rewën aḡ.

14 Bëmaḡe, ga re këmi: pelërayindënëbi bër kë liyand gë anjus këm bën, yifarayindënëbi bër ŝaminak bën, dëcayindënëbi bër sitarak bën, buḡarindën wën dek.

15 Awa wën dek, ala kala calayindëlexo ebi dinënd benjekax boŝandaḡ, do gë bela bën dek. Titinayin, ala këreḡo maŝënënd na aŝandaḡ eḡeḡenax end renan këḡo eḡ.

16 Nëḡandërayindëleḡun din,

17 Caleyindën key yo key,

18 Cëkwayindëno Kaxanu gër end ex yo.

Eḡo këḡun wëkand en dind gër aniyan andewën ga bar kën ako gë Yesu Kërisët.

19 Këren dōmin na xodux or Angoc Amënëk or hik gër ndewën ol,

20 Këren yepënënd na bend kë xaniwënd gër Kaxanu beḡ.

21 Yixëtindën dek er kënun fel yo, kwëtayayindën er yek in.

22 Kwëḡëtayayindën eḡeḡenax end ex yo.

23 Awa Kaxanu, mëḡ ar xwënëk obetak an, pitëlexo mëḡ dëḡ ola orewën ol dek en gixën bërëxëm fo. Kwëtayalexo gër or ŝenene angoc aḡ, gë enjëḡ eḡ, do gë eman eḡ, gë end këni nëp këm, xali yatir ko bakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an!

24 Ar wac këḡun an, ar mokwëta hi ko: mëḡ kë ḡata eḡo.

25 Bëmaḡe, calenindënëbo biyi bëte.

26 Cëmayinëbi dek bëmaḡe beḡ do megaridën gë bën ang bër ŝanëk acël amat fo.

27 Axara xara këmun gë oḡac or Axwën ol, pënidën kayëta ijo ro eni wëlxën dek bëmaḡe beḡ.

28 Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleḡun wën dek oyeḡax ol!

Kayëta ixinëm ir Bëtesalonik in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Pol yëgwën babi bëte okëreceŋ od gër Amara and Tesalonik ok. Ebi pënixën ŝenene end omakaw ond Yesu Kërisët eŋ. Okëreceŋ odëmar na gër Tesalonik, abani riyenind na gayik gogo ko bakaw Yesu Kërisët. Ebi wërëŝëtaxën, Pol yëgwën këbi mëne damana exo bakaxënëgu Yesu Kërisët, beŋo kë xuca pere gër ngwën: eyepan ed ekwëta ed Kaxanu el; gë cale ind enëgwëŝ in; gë eñëmbër ed betëmbak el; gë ecanayaw ed Arangoyëra and Kërisët el. Do gayikako beŋo ax gi bana pere, okëreceŋ ok aŋap yap bax eni bayi ga këni riyenind këdi këno sëkwëran ala aŝëxe edëba edebën el.

Er ex gër akayëta in:

End ekemëna ed gër andiyen and Kaxanu eŋ: 1.1-12.

End eyepan ed Atëfëtan and Yesu Kërisët eŋ: 2.1-12.

End ekwëtaya ed Atëfëtan do gë cale eŋ: 2.13-3.5.

End bërëwäk bëxwëlaraxik eŋ: 3.6-15.

Ofelar ol: 3.16-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, gë Silas, do gë Timote këŋun yëgwënëlinde. Aŝëma këmun ŝëmand wën bër gër Amara and Bëtesalonik bën, amara and xwën këni Kaxanu Faba irebi do gë Axwën Yesu Kërisët aŋ.

² Awa Kaxanu, Faba irebi do gë Axwën Yesu Kërisët, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol.

End yatir kiti eŋ

³ Bëmaŷe, cëkwayindëlemo din Kaxanu endewën eŋ. Mondako yapëk gayikako ekwëta ed xwëta këno wën el do gë ebalër ed këŋun balërënd el anëka dëŋ kë rafënd.

⁴ Biyi cëŋ gë onënga fo këmi reyarand endewën eŋ gër hamara band Kaxanu gayik wën and mokemëna xemëna kën gër ekwëta. Bëte abuŋa buŋa kën ado ga rixëra kënun, do soro kën mbaŋ.

⁵ Toro ind kën sorond ino këbo wăsinënd mëne Kaxanu ŝenene ko xitind, do mëne wën bër yap këbi en gi gër owun or Kaxanu hi kën. Ata në end owun olo kën soroxënënd.

⁶ Enimin Kaxanu end ŝenene ko ri, awaŝën këbi waŝën toro in bër këŋun sorënënd gërëgako bën.

⁷ Bëte ŝenene fo ko ri ga racët racët këŋun gër toro ene teyëtaxëne wën gë biyi yatir këni ŝanayaw elod gër orën gë panga in, Axwën Yesu do gë omeleka odexëm ok.

⁸ Er këni şanayaw gë angodux atëm enëbi nëpaxën bër aņo nang ex Kaxanu bën, do gë bër ñëpëk eni ma end Atëfëtan and Yesu, Axwën arebi bën.

⁹ Ata kiti ind ýap këbi iņ dëņ këbi ñatënëgu: laņ këbi ýana ebi bëlandërand, do eno nacëta din ir din Axwën an, mëņ ar gë panga ind gë enjaran an.

¹⁰ Eņo kë hi yatir ko ñakaw. Ata aşëkw këno ýana eno cëkwënd bëwënëk bërexëm bën, ñek bër wăk endexëm bën ayas këno ýana eņo yasënd. Ahixeli kën hixelid ga wă kën ako end Kërisët eņ and wël kën osede orebi aņ.

¹¹ Mëņ ex, biyi din këmun şalenënd. Axara këmo xarand Kaxanu, mëņ ar xwën këbo an, eņun dëca eni gi bela bër ýap këbi aniyand and wăceli këņun aņ. Axara këmo xarand bëte eņun dëca gë panga indexëm iņ en koraxënënd en di oyekax or ex yo, do andiyen and gë ekwëta and ex yo.

¹² Ata bela bën në endewën këni şëkwaxën oŵac or Yesu, Axwën arebi ol, do enun pëb wën bëte në endexëm. Mondako kë hi beņo ñek në end oyekax or Kaxanu do gë Axwën Yesu Kërisët.

2

End emëş epelatar eņ

¹ Axara xara këmun bëmaýe, end yatir ko ñakaw Axwën Yesu Kërisët eņ do ang këne ñarëre ler gër ndexëm ak këmun xarand,

² këreņun yëbuđ na aýand gër onden ondewën. Ado enun pelënd mëne akey and ko ñakaw Axwën Yesu aņ anëka ñatëguk ba enun pelënd mëne Kaxanu rek, eņo këreņun tesënëđ na. Bëte ado enun mëlanëli kayëta do eni dend mëne biyi ýëgwënëli këņun, eņo këreņun tesënëđ na.

³ Ala këreņun yifad na gë təkërak. Gayikwa afo ex gi pere beki beņo: eñanar eņ, bela bën eno mëşëndëra xali Kaxanu; ekinëm eņ, exo canayaw Aýëņëanax an, ar ñab këņo enemi an.

⁴ Aŵañëreli ar Kaxanu an exo do ayepën ko yepënënd ñek er këni xëland bela in. Mëņ ex ar kë yëxw exo ñëpa gër lëngwe gër Aciŵ and Kaxanu do exo dend Kaxanu hi ko an.

⁵ Kwitayin mëne afël bamun felënd eņo and yeli bame gër ndewën aņ.

⁶ Wën aye nang kën er wedi këņo gërëgako in, ñarikan aşanaya ko şanaya and kë ñiat akey andexëm aņ.

⁷ Awa anëka ýanak kë şanayand eñëņëanax end şonaya bax eņ. Barikan afo exo dëxëta pere ar këņo wedind gërëgako an, ex canayaxën kerët.

⁸ Amëd aņo fo ko ŝanayaw Aÿëņëanax an, do Axwën Yesu eņo đaw ġe onjën ond kē ŝanënd ġer etëÿ edexëm oņ, yatir ko fakaw.

⁹ Er ko ŝanayaw Aÿëņëanax ajo ġe panga ind Sindan in đek, exo dind becarax, bananganëme, do ġe bërëcaxik bend ex yo ebi yifaxënënd bela bën.

¹⁰ Ģe đek banjifa band osëmbak ban kēbi ŷana ebi nanjëtënd bër nambërak bën gayik ani kwëtaya ex na ġer oŵëkw aņana and đal and fexën dofi aņ.

¹¹ Mëņ ex, Kaxanu kēbi lawëneliw panga ind kē nambelind in eni kwëtaxënënd enëġwëš eņ.

¹² Ata nē eņo kēbi nēpaxën Kaxanu đek bër ħëpëk eni kwëta đal bën, do bër kēbi nēnganënd edi ed betëmbak bën.

End apexa eņ

¹³ Biyi cëņ, end wën bëmaÿe bënd ħan kēņun Axwën bëņo, aÿap ŷapëk mo cëkwand din Kaxanu. Gayikwa Kaxanu sana kēņun en ġi bëÿanar ġer apexa, ġer oŵënëk or ko yëlënd Angoc Amënëk ol, do ġer ekwëta ed đal.

¹⁴ En ġixën mondako ŵac kēņun ġe Atëfëtan and nangën këmün aņ, en cotaxën bëte enjaran end Yesu Kërisët, Axwën arebi eņ.

¹⁵ Awa bëmaÿe, đëkayayin aye do tēfindën laņ bend sēyali këmün hik ġe etëÿ el, hik ġe kayita ir ŷëġwënëli këmün in.

¹⁶ Yesu Kërisët, Axwën Arebi an dëņ, do ġe Kaxanu Faba irebi, mëņ ar ħan kēbo an, mëņ ar yël kēbo nē end oyekax orexëm ene cot ex eyar ejekax do ġe ekapina ed din ir din an, yëlëlenun,

¹⁷ ojaŵ ok en kemaxën ġer oŵëkw ġer edi ed enjekax end ex yo do en yeyanaxënënd enjekax end ex yo!

3

End cale eņ

¹ Bëmaÿe, end kēme xor me de me ŋataxën eņ ex, calenindënëbo biyi ex wëlixën nēmëc eyeyan ed Axwën ed kēmi femërand el, do eni cëkwaxënënd bela bën ang ġer ndewën ak.

² Karayindëno bëte Kaxanu ebo dacët ġer otaxan od bela bëxeÿax do bëÿëņëanax, gayikwa ax ġi ex na đek fo ŝot kēni ekwëta el.

³ Axwën an cëņ mokwëta hi ko. Axemën kēņun xemën do axaxa kēņun xaxa eņun bešaxën Aÿëņëanax an.

⁴ Ga bar kēmi ġe Axwën an fënixën kēbo mëne wën nē edi en, do ari kën ri bëte er këmün felënd in.

⁵ Axwën an wërêšëtëlexo oŵëkw orewën oŋ gand aŋana and Kaxanu do gër ebuŋa ed ko yëlënd.

End andiyen eŋ

⁶ Ga re këmi bëmaÿe, gër oŵac or Axwën Yesu Kërisët, nacëtayino imaÿe indewën ikwëlaraxik iŋ xarak ax gi ex na ang sëyali këmun bëyi ak.

⁷ Wën dëŋ anang nang kën ang ÿapëk enëbo tëfëtêlind ak gayik ami kwënda bana oxwëlar and hi bami gër ndewën aŋ.

⁸ Ciš wec bami riyenind këdi ko soro ala eđëba edebi el xarak ami tēw ex na gë andeđi dëŋ mi yambëraxën.

⁹ Bïyi dëŋ ÿandi babo mi diyand mondako enëbo tëfëtêlixënënd xarak enimin aÿap ÿapëk enëbo dëband.

¹⁰ Enimin, and hi bami gër ndewën aŋ, afel bamun felënd: «Angëmëne ala eŋo key andiyen aŋ, awa kërexo yambërand na.»

¹¹ Xarak anangati nangati këmi mëne na gër ndewën bërëmar bëxwëlaraxik exëni, ÿoweÿ ani dind na ang ax gi ex na eđilaya ed gër bënd abï pađ ex na el.

¹² Ata bëjo këmëni rend de, gër oŵac or Axwën Yesu Kërisët, xara këmëni: diyenindëlexëni ang ÿapëk ak eni cotaxën eyamb ed sëw këni gë andeđën dëŋ el.

¹³ Wën cëŋ bëmaÿe, këren tëkwëra na edi ed ang ÿapëk el.

¹⁴ Do angëmëne ala exëna ar hëpëk er ÿëgw këmi gër kayëta ijo ro an, tisino aye, do këreno barad na eŋo cëfënanaxën.

¹⁵ Pelërayino ang imaÿe indewën fo, bari këreno nacëta na ang arangoÿëra andewën fo.

Ofelar ol

¹⁶ Axwën an, mëŋ ar gë obetak an, yëlëleŋun mëŋ dëŋ obetak ol, nand ex yo, do ang ex yo! Awa Axwën an gilexo gë wën dek.

¹⁷ Ofelar ol cëŋ, wëno Pol ÿëgwëlik gë ataxan andam aŋ dëŋ. Mondako këme hiatand dek okayëta band këme ÿëgwënd baŋ.

¹⁸ Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleŋun wën dek oyeakax ol!

Kayëta iÿanar ir Timote Lilaya in

Akayëta aÿo ro, Pol ÿëgwën baÿo Timote, ar enga emat gë gër andiyen and Kaxanu an. Gër akayëta aÿo osëyali or Pol ol ex: end bësëyali bënëgwëê eÿ; gë end ang ÿapëk ecale ak; do gë end ang ÿapëk exo dÿiyand alëngw ar Amara ak.

Er ex gër akayëta in:

End aniyen and gër Amara eÿ: 1.1–3.13.

End ekwëta ed däl eÿ do gë end osëyali or enëgwëê eÿ: 3.14–4.5.

End bapela band bëlëngw bër bamara eÿ: 4.6–6.21.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol kë ÿëgwëlinde kayëta iÿo ro. Parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang re këni Kaxanu, mëÿ ar fexën këbo an, do gë Kërisët, ar këneÿo yarënde an.

² Wëÿ Timote këmi ÿëgwënelind, wëÿ ar hik enim asëniwën ga bar ke ako ekwëta edebat. Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol, axayënan in do gë obetak ol!

End bësëyali bënëgwëê eÿ

³ Në ekwitan emi end fel bami dämama me yexën gër ebar ed Masedëwan eÿ mëne ey bayi na gër Angol and Efes do eyëbi dexërand bërëmar eni teb osëyali or bënëgwëê ol.

⁴ Pelindëbi eni teb ebalëkënali ed bendacan el, do gë end omac or gër bandëwëra band këni reyarand gë eÿata këm eÿ. Beÿo ecampëre fo kë wëlawënd. Beÿo ala aÿo dëcand na exo kemëna emelëya ed êenene ed bend Kaxanu, ar gë ekwëta.

⁵ Er këme êaland gë apela aÿo in ex, ebalër ed gë owëkw owënëk el, gë onden onjekax, do gë ekwëta ed däl.

⁶ Bërëmar ga langangan këni beÿo, nambëraxën këni gër oyeyandëran or gë ofëcak këm.

⁷ Arafëna këni rafënande mëne bësëyali bër acariya and Moyis hi këni xarak abi pëni ex na er këni sëyalind in, bëte abi pëni ex na er këni balëkënalind edeyara in.

⁸ Aye nang këne mëne acariya aÿ er êenene ex angëmëne ey tëfënd ang kë rend ak.

⁹ Nangëne mëne er kë rend acariya in bësëxwëpëtaxik bën, gë bëwëêik bën, gë bësëmbak bën, gë bëwendëran bën, gë bëyepën bër bend Kaxanu bën, gë bëlaw bër

bëxarëk bërebën bën, do gë bëlaŵ bër bëla bën këbi rend. Afi dend na bër ſenene bën.

¹⁰ Bëte afaŵ faŵ këbi bër yëlayand gër eñac bën, gë bër kë rind asoſan gë asoſan, er këni rind asoſan gë asoxari in, gë bëfan bër okadëp bën, gë bënëgwëſ bën, gë bër kë yaſarënd gër enëgwëſ bën, do gë dek bër ñëpëk oſëyali or dal bën.

¹¹ Eño kë rend Atëfëtan and xwëtënan ke añ, and enjaran end Kaxanu, mëñ ar gë onënga añ.

End oyekax or Kaxanu eñ

¹² Wëno gë emëkw edam el dek këmo ſëkwand Yesu Këriſët, Axwën arebi an, mëñ ar yël ke ojaŵ od me dixënënd andiyen andexëm an. Gayik axwëta xwëta ke ſebënanaxën ke andiyen año.

¹³ Damana exe tanaxën Axwën an gër andiyen andexëm año, wëno aſir bamo ſirënd, arixëra bamo rixërand, abamo baxëtën na. Barikan mëñ lëkaya baxe gë axaÿënan iſëm ado bayik amo kwëta bana, abame nang na mëne në emenan emo, në end oñëpëgënan od lëb bax gër emëkw edam ok.

¹⁴ Ata Axwën arebi an, mondako xureli këño gër ndam oyekax ol, gë ekwëta el, do gë añana and gër Yesu Këriſët añ.

¹⁵ Eyeyan elo ed mokwëta ex do ed ÿapëk momëxwëta: Yesu Këriſët ayow yow baxo gër ngwën ebi pexën bëwendëran bën do wëno ex ar xurik me mendëra an.

¹⁶ Barikan Kaxanu gë axaÿënan wëlaya ke ex canayaxën gër wëno awendëran aſëm ajo dek ebuña ed Yesu Këriſët el, ang amatinali and bër këño xwëta eni cotaxën aniyan and din añ.

¹⁷ Ar wunëk nand ex yo an,

ar ax cësënd na an,

ar anëño watënde na an,

ar ex gabat Kaxanu an,

xwënëk owëlik ol do gë enjaran eñ din ir din! Amen!

¹⁸ Aſëñiŵën Timote, apela and këmi ſebënanënd an andamat ex gë bend reya këni anëka bëlaŵënel endey eñ. Awa wëj kwitayind eyeyan elo ey kemënanaxën ang ar okaxër fo.

¹⁹ Mëlayal ekwëta ed xwëta këyo Kaxanu el, bëte bayilexi onden onjekax. Onden onjekax oño bërëmar afi bo ex na, do në eño lapaxën këni ekwëta ed Këriſët el.

²⁰ Gër enga eño hi këni Imene do gë Alekëſandër. Mëñ lëxwaxën këmëni gër Sindan eni tëyaxën mëne ax gi ex na mocir Kaxanu.

2

End cale eŋ

¹ Awa ga re kēme damana beŋo dek, kemēnayindēn cale iŋ, karayindēno Kaxanu, caleyindēno, kēlayindēno do cēkwayindēno nē end bela dek.

² Calenindēnēbi bemun beŋ do gē dek bēr ex bēlēngw bēn, ene dīyaxēnēnde aniyan and gē aketēxeta, and gē emer kēm, ene balēkēnalixēnēnde end Kaxanu eŋ, do ene dīyaxēnēnde ang ŷapēk ak.

³ Eŋo aye yek do aňan ħan ko Kaxanu, Afexēn arebi an,

⁴ mēŋ ar ŷandi kēŋo eni pex dek bela an do eni ŋatēn enang ed end dal el.

⁵ Enimin, Kaxanu ibat fo ex,

bēte aňatelindēr ar Kaxanu gē bela abat fo ex, mēne ngēŋ ala ar kēno wacēnd Yesu Kērisēt an.

⁶ Ayēlaya yēlaya ko mēŋ dēŋ akanji ebi dacētaxēn dek: osede olo wāsin kēbo nand ŷapēk na mēne Kaxanu ŷandi kēŋo eni pex dek bela bēn.

⁷ Nē eŋo yataxēn ke Kērisēt me gi afemēra, parēxanda do asēyali bēr benēng becēxe eni gixēn gēr ekwēta do gēr dal. Er kēme rend ijo dal ex, ame nēgwēšēnd na.

⁸ Awa er ŷandi ke gēr ed ex yo, bēsošan bēn eni yēnēnd otaxan omēnēk, eni calend gē emēkw epešax, gē oxoŷ kēm do gē ecampēre kēm.

⁹ Er ŷandi ke bēte, bēsoxari bēn eni cudarand šenene, kēreni cudand na banjēm band xaw. Kēreni ŋaŋēnarand na gē bamēl, kēreni bakarand na kaŋe, gē oyeri, do gē bebēr xemēk akanji.

¹⁰ Barikan gēr oye orebēn watindēlex bandixa banjekax ang ŷap kēbi bēsoxari bēr fēb kēŋo Kaxanu.

¹¹ And kēni sēyalind aŋ, bēsoxari bēn cēsinaŷindēlexēni do eni baxētēnd aye.

¹² Asoxari an cēsinaŷindēlexo, amo yēl ex na or gapak or exo tēyalind ol, amo yēl ex na eŋo bēňand asošan an.

¹³ Enimin Kaxanu, Adam ŷana kēŋo eBay el, bayaxēn kēŋo Xawa.

¹⁴ Do šabucara in wa yifa kēŋo asoxari an exo dēngw gēr emēšen ed Kaxanu, aŋo yifa ex na Adam, asošan an.

¹⁵ Barikan fo afex ko fex, ga rēw rēw ko angēmēne exo bayi gēr ekwēta, gēr ebal ed bela, gēr eyēlaya ed gēr owēnēk, do gēr ebana.

3

End bēlēngw eŋ

¹ Eyeyan elo ed mokwëta ex: asoŝan ar ŷandi këŋo enim exo gi alëngw gër Amara an, andiyen anjekax ŷandi këŋo exo dind.

² Awa aŷap ŷapëk, alëngw an exo gi ar gë end këno nöp këm, icën ind asoxari abat, ar gë anjus, ar ye këŋo onden, ar ŝenene, ar këbi xwëtayand aye bëliyer, ar xamëk osëyali.

³ Gilexo ar bëngw këŋo onden, ar këni wëlërend gë bela, ar kë xwëyëtand aŋana and kodï, kërexo gi na aŝeb, kërexo gi na axeŷax.

⁴ Kadacindëlexo aye ekun edexëm el, do obaŝ orexëm ol eni gi bër kë baxëtënd apela ang ŷapëk ak.

⁵ Enimin, angëmëne ala axo kam ex na ekađac ed ekun edexëm el mondake cëŋ ko wëlaya Amara and Kaxanu aŋ?

⁶ Alëngw an, kërexo gi na đe ar wăk ecede end Yesu këdi këŋo fufën ndafënan in do exo gi ar këŋo nöp Kaxanu andamat gë ŝabucara in.

⁷ Aŷap ŷapëk bër ax gi ex na okëreceŋ bën eni deyand osede oyekax end ola orexëm eŋ, këdi kë nëxena oŵac orexëm ol, do eŋo tëra ŝabucara in gë bamene bandexëm baŋ.

End ojakër eŋ

⁸ Ojakër ok bëte aŷap ŷapëk eni gi bër mopëb, bër ax gi ex na gë odëxas oki, bër abi kurelind na ngoy in, do këreni gi na bër kë ŝotënd kodï gë enëgwëŝ.

⁹ Aŷap ŷapëk eni mëlayand end ekwëta end ŝonët ko Kaxanu gë onden onjekax eŋ.

¹⁰ Canayalex pere gër bandixa bandebën mëne bër ŝenene exëni eni ñanaxën andiyen and ojakër aŋ, angëmëne gë end kënebi nöp këm exëni.

¹¹ Bëte bësoxari bër ex ojakër bën aŷap ŷapëk eni gi bër mopëb, bër gë anjus, bër mokwëta gër beŷ dek, këreni gi na bëxapëndër.

¹² Jakër in gilexo icën ind asoxari abat, kadacindëlebi ŝenene obaŝ orexëm ol, do mëlayayindëlexo aye ekun edexëm el.

¹³ Ojakër od kë rind ŝenene andiyen andebën ok bër gër amara bën đek afëb kënebi fëbënd, do axor këni xorënd eni yeyan gë or gapak osëm end ekwëta ed bar këbo gër Yesu Kërisët eŋ.

End ekwëta eŋ

¹⁴ Timote, mondako këmi ŷëgwënëlınd kayëta ijo ado ga këme yarënd mi nëngali gogo dëŋ.

¹⁵ Bari angëmëne ame yeli ex na gërëgako, anang nang këy ang ŷapëk ey điyand gër ekun ed Kaxanu ak. Ekun elo

ex Amara and Kaxanu and wëlayak ðal aŋ, ang xëcar ir aciw̃ fo.

¹⁶ Endey end Kërisët end šon baxo Kaxanu elod ga ŷanak ngwën aŋ cëŋ, iyo aŷap ŷapëk enang ed mëne mbaŋ rafëk el:

Kërisët šanayaw bax gë eman,
 Angoc Amënëk aŋ w̃asin këbo mëne ar šenene ex,
 gër omeleka šanaya ko,
 endexëm eŋ sëfët këni gër benëŋ bend bela,
 bëranjëm w̃ak endexëm eŋ gër ngwën,
 Kaxanu w̃ëla këŋo gër orën gë enjaran eŋ.

4

End bësëyali bër benëgwëš eŋ

¹ Barikan Angoc and Kaxanu aŋ rek kerët mëne gër bakey bapelatar, bërëmar ayepan këbi yepan ekwëta ed Kërisët el do eni kwënda etëf ed bend bangoc band këbi nambelind bela, do gë osëyali or bend bëyël.

² Bën ex bër kë w̃and enëbi yifa bëyëŋenax bër kë labayand bën, gë bënëgwëš bën, do gë bër šor kënebi gër onden gë endun end lëxw bani xali warëk bën*.

³ Bela bëjo kë sëyalind mëne bërëw̃ak end Yesu do nang këni ðal bën këreni nërënd na, bëte këreni yambënd na bebërëmar xarak Kaxanu rik eni yambënd do eno cëkwand.

⁴ Dek er ri ko Kaxanu in aye yek, ŷoweŷ ax gi ex na er monap angëmëne ašëkwa këno šëkwand en yambaxën.

⁵ Enimin, er ex yo kë w̃ënënd gë eyeyan ed Kaxanu el do gë cale inŋ.

End ola or ariyenin ar Kërisët eŋ

⁶ Angëmëne bapela baŋo këyëbi sëyalind bëmaŷe bëŋ, ata key hi ariyenin ayekax ar Yesu Kërisët. Mondako kë šanaya gër ola oreŷ mëne bend ekwëta bëŋ do gë osëyali or këy sëfënd din ol ang eyamb yamb fo hik gër aniyan andey.

⁷ Barikan cusëlëbi bër kë sëyalind bendacan bend kë yepënënd bend Kaxanu bën gayik bësoxari bëxarëk këbi balënd bendacan bëŋo. Kemënal ey ðiyand ang ŷapëk exo ðiyand ar këŋo balënd bend Kaxanu ak.

⁸ Edi ed bebër kë bëngwënënd eman el ofëcak dëŋ exëna. Barikan ofëcak or ar këŋo balënd bend Kaxanu ol xucak ex këbën. Gayikwa Kaxanu abeya bëya këŋo ar kë rind

* **4:2 4.2** Amëd aŋo, mondako banëbi šorënd bëlaw̃ bër bela bën do gë okadëp od baŋi naŷand bëxwën bëreŋën ok ang kënebi rind oxey nanganëme fo ak.

mondako an aniyān and gërëgako aŋ do gë and kē yowënd aŋ.

⁹ Eyeyan elo ed ðal ex, ed mokwëta aye ex.

¹⁰ Biyi asoro këne soronde gër andiyen, axemëna këne xemënande gër ekwëta, ang bër okaxër fo gayik ayar kënëŋo yarënde Kaxanu, mëŋ ar gë aniyān an, adofa ðek ðek in bërëwāk endexëm bën.

¹¹ Ata beŋo ŷapëk eyëbi pelënd, do eyëbi tēyalind eni dind.

¹² Awa wëj cëŋ, gil ar ŷenene, do bërëwāk bën korindëlexëni eni tēfëteli: eyeyan edey el, gë bandixa bandey baŋ, gë aŋana andey aŋ, gë ekwëta edey el, do gë owënëk orey ol. Gayik ŷambenjar fo bayi këy, ala kërëxi yaf na.

¹³ Xali yatir këme yeli, balëkënalind opën od akayëta and Kaxanu ok gër Amara. Pelindëbi eni kemëna gër etëf ed er këni wëlelind in bëte kemënal eyëbi tēyalind.

¹⁴ Anjëla and re baxo alawënel mëne Kaxanu yël ki nē end oyekax orexëm aŋ, aŷot ŷot këy and xwëtan këni otaxan, do ŷalen këni enga end bëlëngw bër gër Amara eŋ. Do wëj kërëy ðangangan na.

¹⁵ Balindëlexi mbaŋ beŋo, yëlayal gë emëkw el ðek gër andiyen andey. Ata këni ŷana eni watënd bër gër Amara bën ðek mëne ola orey ol ang këŋo ŷapanënd Kaxanu ak dëŋ hik.

¹⁶ Titinalind aniyān andey aŋ do gë osëyali orey ol. Balëkënalind beŋo ðek. Enimin, angëmëne mondako këy rind afex kën fex wëj, do gë bër ki baxëtënd bën.

5

End bapela eŋ

¹ Ar xarëna ki gër Amara an, pelëralo ang sorix fo, kërëyëŋo dexëra na kwëlay-kwëlay. Do ocambenjar ok, pelërayindëbi ang bëmaŷe fo.

² Asoxari axarëk an, pelëralo ang norix fo, do bësoxari bëbeja bën, pelërayindëbi gë owënëk, ang bëmaŷe fo.

³ Dëcarayindëbi bësoxari bësebëta sebëta bën angëmëne ani gi ex na gë ar këbi rëcarand.

⁴ Angëmëne asoxari asebëta sebëta an gë obaŷ exo ba gë ejiw bën exo, bën tēyalexëni emëlaya edexëm el. Maŷëninđëlenëbi bëxarëk bën eðëba ed lëba kënebi el eni wataxënënd bër hi këni ekun ebat bën ekwëta edebën el gayik eŋo këŋo nënganënd Kaxanu.

⁵ Ar hik enim asoxari asebëta sebëta an, ar bayik gabat an, ajo ex ar këŋo yarënd Kaxanu an. Ciŷ wec xemëna ko cale iŋ do gë okar od eŋo dëca ok.

⁶ Barikan asoxari asebëta sebëta, ar xwëndak amëkëña and gë bësošan an, anëka nemi ko ado ga bayi ko mopër.

⁷ Eño ÿapëk eyëbi pelënd bësoxari bësebëta sebëta bën eni diyaxënënd gë end kënëbi nöp këm.

⁸ Angëmëne ala eño key emëlaya ed bërexëm el, adofa bër ekun edexëm bën, anëka lap ko ekwëta edexëm el, anëka ÿëñën ko nëmëc gë ar elod axo gi ex na këreceñ an.

⁹ Eno ñëgwaxën asoxari asebëta sebëta an gër akayëta and bësoxari bësebëta sebëta, təkëleño pere bënüy ofëxw ocongebat do gilexo ar ÿër baño asošan abat fo.

¹⁰ Bela bën deyayindëlexëni mëne ari baxo rind benjekax beño: aye babi wëlayand obaš orexëm ol, gë emëkw epešax babi xacand bëliyer bën, anebën babi nebënënd osapar oñ bërëwāk bën, arëcara babi rëcarand bër šëmura këbi bën, do benjekax bënd ex yo baxo rind.

¹¹ End bësoxari bëbeja bësebëta sebëta eñ cëñ, añandi këbi ÿandic enëbi ñër gašëxe, do eno teb Kërisët. Men ex, këreyëbi ñëgwënd na gër akayëta and bësoxari bësebëta sebëta.

¹² Bësoxari bësebëta sebëta bër sebëk eyëla eñanar ed yëlaya bani el monöp exëni.

¹³ Mondako hixën këni bëxwëlaraxik, do këni sëfërand bëciw bëñ gë omëkara. Bëte er xurik ex ñënën in ex, ga wata këni eyeyan gë ofëcak këm el, do gë edil ed gër bënd ax gi ex na bëndebën el.

¹⁴ Awa wëno er këmëni xaranënd bësoxari bëbeja bësebëta sebëta bën enëbi ñërënd gašëxe, enëbi cotënd obaš, do eni mëlayand šenene ekun edebën el, këdi këni šot bërangoÿëra andëbi bën er kënëbo renaraxën.

¹⁵ Bërëmar cëñ anëka šapa këni do këno sëfënd Sindan in.

¹⁶ Angëmëne asoxari arëwāk ebi cot bësoxari bër nëng irexëm bësebëta sebëta, kemënalexo ebi dëcarand këdi këbi lenga emëlaya edebën el bër gër Amara bën do eni təkwan edëcaran ed bësoxari bësebëta sebëta bër ax gi ex na gë ar këbi rëcarand bën.

End epëb ed bëlëngw bër Amara eñ

¹⁷ Bëlëngw bër Amara bër kë xadacënd šenene bën, añap ÿapëk enëbi pëbënd do enëbi dëcarand adofa bër xemënak gër epemëra ed end Kaxanu do gër osëyali bën.

¹⁸ Ga rek wa Oñëgw Omënëk ok:

«Këren kapënd na etëÿ ed engaš end këñun wëñënd bële eñ.» Do

«Ar kë riyenind an ÿap këño acosa añ*.»

19 Ar këŋo lëxwënd alëngw ar Amara xarak axo gi ex na gë otede oki ba otas, këreyëŋo yaka na.

20 And ko wëndëra ala gër Amara aŋ, dexëralo poyoma eni yëdaraxën bëte bër bayik bën.

21 Axara xara këmi gë obal osëm, gër lëngw ir Kaxanu, gër ir Yesu Kërisët, do gër ir omeleka omënëk: tanal ey dind dek bebër këmi felënd bëjo, do yoweÿ kërey dind na gë epitëndër ed bela.

22 Kemënal wëj dëŋ ey gi din awënëk fo. Kërexixi nëkanënd na etana ed ala mokwëtan otaxan exo gixën alëngw el, gë ala këren bar na gër beñëŋënax bendexëm.

23 Gayikako laŋ ki yambënënd acël aŋ xali ey daki, cebind təkër ngoy iŋ, tebël eceb ed wayët men fo el.

24 Na fo exëni bër gë bamena band wat-wat damana kiti ex gixën indebën iŋ. Bëte na fo exëni bër kë šonënd bamena bandebën do and kë nëka aŋ fo kë šanayand.

25 Andamat ex gë bandixa banjekax baŋ: band ax watind na ataŋ baŋ dëŋ ax bayi na ga šonayak.

6

End okadëp eŋ

1 Dek bër ex gër oxadëp bën, pëbindëlenëbi mbaŋ bëxwën bërebën bën ang yapëk ak, mëŋ bayik bër fac bën ani denara na oŋac or Kaxanu ol, ani yepën na osëyali orebi ol.

2 Bërëwək bër ex okadëp bën kërenëbi yafënd na bëxwën bërebën bën ado ga hi këni bëmaÿe bëndebën gër ekwëta. Bëte gayikako bën bërëwək, bër ñan këbi Kaxanu kënebi riyeninënd, këbënëlex nëmëc andiyen andebën aŋ.

End osëyali eŋ

Eŋo yapëk eyëbi tëyalind do eyëbi pelënd eni di.

3 Angëmëne ala exo tëyalind becëxen, bend fitarëk gë eyeyan ed dal ed Yesu Kërisët, Axwën arebi el, angëmëne axo tēfënd na bebër sëyali këmun mëne aŋapan këŋo yapanënd Kaxanu bën,

4 awa ajo ar fufën këŋo ndafënan hi ko, ar nemërak hi ko. Mokaŋj këŋo xanjënd ecampëre el do gë ekeÿër ed në end bëndey bëtil el. Mondako kë ŋanand oyakëraxi ol, gë oŋer oŋ, gë odenar ok, do gë eyëlandër ed beñëŋënax el.

5 Bakucara band bela bëjo baŋ ax kwëtënd na gë ekwët. Bakucara band bër gë onden otëmbak ex, band bër ax bo ex na gër dal ex, band bër kë yëland mëne ekwëta ed xwëta këno Kaxanu el acotëraxën ex.

⁶ Eyo ðal ex mëne, ebalëkënali ed bend Kaxanu el acotëraxën atëm ex angëmëne anëngandëra ki nëngandërand gë er şot këy in.

⁷ Enimin yoweÿ ane mëlaw exe na gër ngwën ro, bëte yoweÿ ane mëlaye na.

⁸ Awa angëmëne aşot këne şotënde eyamb yamb in, do gë banjëm ban, gwac ebo.

⁹ Barikan bër kë fayënd gër owëkw orebën mëne afo eni gi bër gë napul bën kë wëcënd gër eñëñenax. Bën këbi sërاند ang amene fo oñandi odanjëm, oñandi opëñirëx, oñandi oñëñenax. Do oñandi oko këbi sëwënd eni nëxena do eni nambëra.

¹⁰ Enimin, añana and kodi aņ ex anëmbët and gër ed kë yanawënd toro ind ex yo. Ata bërëmar ga ñan këni kodi in, ñawëtaxën këni ekwëta ed Kaxanu el, do sëkaxën këbi oyot odanjëm.

Bapela bapelatar ban

¹¹ End wëj ala ar Kaxanu eņ cëņ, kwëÿetal beņo. Calayind anıyan and şenene, and ñan ko Kaxanu, and gë ekwëta; anıyan and gë añana and bëla, and gë ebuņa, and gë onden omëngwëk.

¹² Kaxërind okaxër onjekax ond ar xwëta këņo Kaxanu oņ, kwëtayal aye anıyan and din and waceli ki aņ. Ax gi ex na nde ga şot këy anıyan aņo rixën bay osede oyekax ol do wël këni otede odanjëm?

¹³ Gër lëngw ir Kaxanu, mëņ ar këbi yëlënd anıyan ðek bebër gë onjën an, do gër lëngw ir Yesu Kërisët, mëņ ar reya bax osede oyekax gër lëngw ir Poņës Pilat an, këmi felënd eņo:

¹⁴ kwëtayal apela aņ do ey bayi, awënëk do ar gë end këno nëp këm xali yatir ko bakaw Yesu Kërisët, Axwën arebi an.

¹⁵ Abaka ko bakaw and këņo ñatan Kaxanu aņ, mëņ ar ex gë onënga do axwën owun an, ar ex enim Emun an, ar ex Emun end bemun an, do Axwën ar bëxwën an.

¹⁶ Mëņ gabat ex ar ax cësënd na an, mëņ ex ar lëgëk gabat gër angoben an, angoben and ala ax tëkand na aņ, angoben and elod ala ax wat na aņ, angoben and ala ax kor na exo nëkon aņ.

Mëņ xwënëk enjaran eņ do gë panga ind din ir din in! Amen!

¹⁷ Pelëralëbi bër şotëk napul ir gër ngwën ro bën, këreni dafënan na. Pelëlëbi eno kwëtand Kaxanu, mëņ ar kë

yëlënd dëm beÿ dek, ebo nëngandëraxënënd an. Do këreni kwëtand na napul ir kë xor ex kwët ijo.

¹⁸ Pelëlëbi eni dind enjekax eŋ, napul irebën in gilex añësa and bandixa banjekax. Dëcarayindëlenëbi bela bën gë emëkw epeşax, këreni kwëjënälind na.

¹⁹ Do Tayëndëlexëni mondako napul isëm ir këni xanađ ecan ecan in, eni dëkayaxën anıyan and đal aŋ.

²⁰ E Timote, kwëtayal aye er xwëtënan ki Kaxanu in. Kwëÿëtal eyeyan ed kë yepënënd bend Kaxanu el, tebël eyeyandëra ed ax başënënd na ekwëta el. Kwëÿëtal ecampëre ed në end onangëran or fudac ol.

²¹ Bërëmar cëŋ, ga bani soşanand mëne aşot şot këni onangëran olo, sebaxën këni ekwëta ed Kaxanu el.

Awa Kaxanu yëlëleŋun oyekax orexëm ol!

Kayëta ixinëm ir Timote in Lilaya in

Akayëta aņo ex akinëm and yëgwën baņo Pol Timote aņ. Epela el dëj baņo feland mondako gayikwa anang nang baxo mëne ecës el dām ex. Pol axwitan xwitan baņo mëne bër fana këbi Kaxanu eni pemërand Atëfëtan and Yesu bën ani kor na eni dind andiyen aņo xarak abi cëmura ex na. Mëj baņo felaxënënd Timote exo kapina ang šorođa fo. Barikan ebi kwëjëtand bër wër këbi ecampëre, gë batakëra, do gë bër kë yepënënd ekwëta bën.

Er ex gër akayëta in:

End bapela band yël baņo Timote eņ: 1.1-2.26.

End ekapina do gë emëlaya ed ekwëta xali gër eņata eņ: 3.1-4.8.

Bepelatar beņ do gë ofelar ol: 4.9-22.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, parëxanda ir Yesu Kërisët hi këme ang yandi këņo Kaxanu ak. Mëj fana ke me tëfëtërand end aniyen and beya baxo ayël këbo yël paß gë Kërisët eņ.

² Wëj Timote këmi yëgwënënd, wëj ar ex asëniwën ar pëlot gër yomb iram an. Awa Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol, gë axayënan in do gë obetak ol.

End ecëkwa do gë ekemën eņ

³ Ašëkwa këmo šëkwand Kaxanu, mëj ar këmo riyenind ang bano riyeninënd bëxarëk bëram ak*. Ašale këmo šalend gë onden onjekax, do nand këme šalerand yo, hik gëmëd, hik goyat, wëj ašalen këmi šalenënd.

⁴ Mokofi xofi ke do aņandi yandi ke mi watëdo exe nëngandëraxën, ga këme xwitand ang šar baxi ongwën and baxe felarënde ak.

⁵ Axwita këme xwitand bëte ekwëta ed dāl ed xwëta këyo Kërisët el. Ekwëta elo gër Loyis, ejix isoxari yānawëk, bëtaxënëk gër norix Enis. Do aye nang këme wëj bëte ašot šot këy ekwëta elo.

⁶ Mëj ex, kemënalil anjëla and yël ki Kaxanu and šalen këmi mokwëtan otaxan aņ. Kërey dāngangan na këdi kë riwā.

* **1:3 1.3** Bëxarëk bër Pol bën Bëšëwif bër bax sëfënd aye end Kaxanu hi bani ang rek gër kayëta ir Bëfilip 3.4-5 ak.

⁷ Enimin angoc and yël këbo Kaxanu aŋ, and gë ojaŵ, and gë aŋana, do and gë orenik exo, axo gi ex na angoc and gë anjiŷ.

⁸ Mal ey torond në end Atëfëtan and Yesu eŋ ang këme sorond wëno ak. Deyarayind osede or Axwën arebi ol, kërexi cëfënanënd na. Bëte kërexi cëfënanënd na endam eŋ, wëno andepëra andexëm aŋ. Barikan toroye në end Atëfëtan eŋ gë panga ind Kaxanu iŋ.

⁹ Kaxanu, gë panga iŋo fexën këbo do ŵaceli këbo oŵënëk ol, xarak ax gi ex na de ga ri këne benjekax, barikan ga fëna baxo exo di mondako në end oyekax or yël këbo paŋ gë Yesu Kërisët eŋ, damana exo dixën ngwën iŋ.

¹⁰ Oyekax olo ŝanayak gërëgako and ŝanayaw ko Yesu Kërisët, Afexën arebi aŋ. Mëŋ rëxëtëk panga ind ecës iŋ do nëcëtënëgu këbo angoben and aniyan aŋ, aniyan and gë ecës këm aŋ, aniyan and këbo nangënënd Atëfëtan aŋ.

¹¹ Gë Atëfëtan aŋo hi këme afemëra, parëxanda, do asëyali.

¹² Bëte gër andiyen aŋo buŋa këme toro ind këme sorond iŋ, bari axe cëfënanënd na. Gayikwa aye nang këme noŷo ex ar xwëta këmo an, do mopëni fëni ke mëne axor ko xor exo kaxa er xwëtënan ke in, xali yatir akey apelatar.

¹³ Mëlayal eyeyan emënëk ed wëleli këye elo, gilex eyeyan ed këy sëf asëf gë ekwëta ed xwëta këyo Yesu Kërisët el do gë aŋana and hik gër ndexëm aŋ.

¹⁴ Kwëtayal gër emëkw edey benjekax bend xwëtënan ki Kaxanu paŋ gë Angoc Amënëk and lëgëk gër ola orebi aŋ.

End Onesifor do gë ekun edexëm eŋ

¹⁵ Timote, anang nang këy mëne deŋ bër gër ebar ed Asi bën ŝapëran ke, ado Fiŝel do gë Erëmoŝen dëŋ gër enga eŋo exëni.

¹⁶ Axwën Yesu mëlayalebi gë axaŷënan Onesifor do gë ekun edexëm el gayik mëŋ laŋ baxe felënd me kemëna. Ado ga hi këme andepëra, abano ŝëfënan na endam eŋ.

¹⁷ Ecëñëxët and yow ko ro gër Rom aŋ, aŝalara ŝalara ke gë obal osëm xali wat ke.

¹⁸ Awa Axwën Yesu mëlayaleŋo gë axaŷënan ir Axwën Kaxanu in, xali yatir akey apelatar. Wëj dëŋ anang nang këy nëmëc bela deŋ ang rëcara ke gër Efes ak.

2

End šorođa ir Kërisët eŋ

¹ Awa wěj cëŋ asëniwën, kemënëlexi Yesu Kërisët gë oyekax orexëm ol.

² Do bebër wëleli këye ga këme sëfët mërëxand ir otede odanjëm bën, kwëtënanëlëbi bela bër mokwëta, bër kë xor bën bëte enëbi tëyalind bësëxe.

³ Ang šorođa iyekax ir Yesu Kërisët fo, mal ey torond ang këme sorond wëno ak.

⁴ Angëmëne ar yëlayak gër ošorođa an aŋandi ŋandi këŋo eŋo nënganënd alëngw arexëm an endexëm eŋ, axo kwëndand na bend aniyand and bër ax gi ex na ocorođa beŋ.

⁵ Ar kë xašërënd an, ala aŋo cosënd na angëmëne axo tëf ex na šenene bacariya band okašër baŋ.

⁶ Aŋan ar sëwëk gër ošënga orexëm an ŋapëk exo gi aŋanar ar kë yamb er ko xana in.

⁷ Pënilexi er këme rend in: Axwën an ayël ki yël onden ond exi pënixënënd beŋ dek oŋ.

⁸ Kwitayind end Yesu Kërisët eŋ, mëŋ ar xanik gër ecës an, mëŋ ar exo andëwëra and Dafid an. Eŋo ex Atëfëtan and këme femërand aŋ.

⁹ Në end Atëfëtan aŋo këme soroxënënd xali fokëra këne nangëde ar wëndërak fo. Bari eyeyan ed Kaxanu el cëŋ, ala ax kor na exo pokëra.

¹⁰ Mëŋ ex, wëno axapina xapina këme me buŋand toro ind ex yo, eni cotaxën bela bër yata këbi Kaxanu bën apexa and gë enjaran end din ir din aŋ, and ko yëlënd Yesu Kërisët aŋ.

¹¹ Eyeyan elo ed mokwëta ex:

angëmëne gë Kërisët šës këne,

bëte gë mëŋ fo këne liyadë.

¹² Angëmëne axemëna xemëna këne,

bëte gë mëŋ këne wunëde;

angëmëne enëŋo yaxëtaye,

mëŋ bëte yaxëta këbo yaxëtaf.

¹³ Mëŋ ar mokwëta ko bayi,

angëmëne ax bo ex na ga xwëta kënëŋone,

gayik mëŋ din ar hi ko an ko bayi.

End ariyenin ar Kaxanu eŋ

¹⁴ Awa beŋo ŋapëk eyëbi kwitanënd gër Amara, gër lëngw ir Kaxanu dëŋ, mëne eni kwëŷëtand ecampëre ed bend gë ofëcak këm el, ecampëre ed bend këbi nambelind bër obaxët el.

15 Wëj, kemënal eyëbi tÿyalind ŝenene eyeyan ed ðal el, ey canayaxënëð gër lëngw ir Kaxanu ang ar xamënëk andiyen and fana këŋo fo, ang ariyenin ar aŋo cëfënan na.

16 Kwëÿëtal bend kë yepënënd bend Kaxanu beŋ, tefël eyeyandëran ed ax baŝënënd na ekwëta el gayik bër watak mondako bën, oyeyandëran oŋo fo këbi ŝapërelind gë Kaxanu.

17 Eyeyan edebën elo ang ikejën ind kë ÿañënd fo ex. Imene do gë Filet ŝëf gër bela bëjo hi këni.

18 Bën ga lap këni end ðal eŋ, këni reyaraxënënd mëne anëka xucak ekani ed gër ecës el, do bërëmar wëlandëra këbi gër ekwëta ed xwëta këno Kaxanu.

19 Barikan Amara and rëð ko Kaxanu aŋ, abayi kë bayi, ang rek Oñëgw Omënëk ak: «Axwën an anang nang këbi bër xwën këbi bën.» Do «Ar kë fiebëtand yo exo mac oÿac or Axwën ol, ŋawëtalexo osëmbak ol*!»

20 Ar gë napul an, odëyamb od ŝot ko gër iciw̃ indexëm ok mar od otëx ex do mar od gë omak, ax gi ex na odëyamb od kaŋe do od kodï fo. Odëyamb od xalanj ok, laŋ ko rixëraxënënd, barikan odëyamb okëbënaxik ok, gë bakey band ofëna fo ko rixëraxënënd.

21 Awa angëmëne ala exo w̃nëta do exo tef betëmbak beŋ, ata ko hi ang edëyamb ed këni rixëraxënënd yatir ofëna fo, ata ko hi ar yëlayak gër Axwën, do paß gë ola orexëm ol, ko ÿana exo dind beŋekax bend ex yo.

22 Awa wëj Timote, kwëÿëtal betëmbak bend këni rind ocambenjar gë odënaŵ beŋ. Calayind or ŝenene ol, gë ekwëta el, gë aŋana aŋ, gë angwëlëra aŋ, do gë oyekax ol, andamat gë bela bër këŋo ŝalend Axwën Kaxanu gë emëkw emënëk bën.

23 Koranëläbi bër këbi ÿandind en yeyandëra bepënrëx, bend gë ofëcak këm bën. Anang nang këy mëne beŋo gë ekeyër fo kë űatand.

24 Xarak ariyenin ar Axwën an ax ñap ex na eni keyërënd gë bela. Ecëñëxët, er ÿapëk exo gi: ar bëngw këŋo onden gër bela ðek, ar xamëk osëyali, do ar kë buŋand mbaŋ.

25 Gilexo ar këbi wërëŝëtënd endëmane fo bër xorëk ecampëre bën, do exo yëland mëne Kaxanu arëca këbi rëca eni nëngwët ola orebën ol ebi pënixënënd ðal in.

26 Gilexo bëte ar këbi wërëŝëtënd endëmane fo ebi bakaraxën onden oŋ, do eni gëñjëtayaxën gër bamene band ŝabucara, mëŋ ar sëra bafi eni dind oñandi odexëm an.

3

End bakey bapelatar eŋ

¹ Wëj Timote, nangël wa mëne gër baakey bapelatar, mban kë yëka.

² Gayikwa bela bën axwëj këni xwëj, do eni gi bẽhan bër kodî. Afufënara këni ýana eni pufënarand, do eni dafënarand. Aşir këno ýana eno cirënd Kaxanu, do enëbi mëşenënd bëxarëk bërebën bën. Aşus këni ýana eni cusënd bend Kaxanu bej, do ado ebi din ala enjekax ano ýana na eno cëkwand.

³ Owëkw orebën oñ mban kë farëfadi xali eni gi gë axaýënan këm, bërena, bër gë anjus këm, bëxeýax, bër şusëk enjekax.

⁴ Ayaxëta kënebi ýana enëbi yaxëtand bërebën bën, do eni gi xoýët xoýët. Ndafënan indebën in këbi şiwën, do eni ñan bendebën bej nëmëc Kaxanu.

⁵ Aliya këni ýana eni diyand nangëde bër xwëta këjo Kaxanu fo, xarak gër owëkw orebën añëp ñëp këni panga ind ekwëta in. Ata nacëtalëbi caw bela bërako rako bën.

⁶ Şëf gër bela bëjo exëni, bër kë lilënd gër bëciw do kënebi yifand bësoxari bësitarak gër ekwëta bën, bësoxari bër wër këbi beñëñenax bën, bësoxari bër kë sëfënd oñandi od ex yo.

⁷ Bësoxari bëjo din këni sëyand, bari din ani korënd na eni nang dal in.

⁸ Ang bani ñëpënd Yanes gë Yambëres end Moyis ak, bër kë sëyalind benëgwëş bën mondako fo këni ñëpënd eni kwëta dal in*. Ata bëjo bër gë onden otëmbak exëni, do ekwëta edebën el dek yepëk.

⁹ Barikan enëgwëş end bela bëjo eñ dek kë fëlëtar, ang ebax end Yanes do gë Yambëres ak. Ala ax bo na ga këfi baxët.

End aniyand and Pol eñ

¹⁰ Wëj cëñ, aye sëf këy er këme sëyalind in, bëte aye wat këy ang wëlaya këme ola oram ak. Anang nang këy bebër këme fënanand me di bën. Anang nang këy bëte ekwëta edam el, ebuña ed buña këme el, ang ke balënd end bela ak, ang xemëna këme ak.

¹¹ Anang nang këy bëte ang narëndëra këne ak, do ang soro këme gër angol and Anëcoş, gër and Ikoñom, do gër and Lisëtër ak. Bëte toro ind fe bayik ame buña ex na? Barikan Axwën an din ke racëtënd gër toro ind ex yo.

¹² Dek bër këbi ýandind eni diya ang këjo ýapanënd Yesu Kërisët ak bën, arixëra kënebi ýana enëbi dixërand.

¹³ Barikan bëÿëjënax bën, gë bëyifa bën din këni ÿana eni mendërand do eni basënd eñëjënax eñ, enëbi nambelind bësëxe ang nambëra këni bën ak.

¹⁴ Barikan wëj, bayil ga xwëtaya këy bënd sëya këy do fëni ki mëne ðal dëj ex beñ, ga nang këy ako noÿo sëyali ki.

¹⁵ Elod inëmëta ga nang këy wa Oñëgw Omënëk ok. Awa Oñëgw Omënëk oko fo kë xor exi yël orenik ol, ey cotaxën apexa and këbi yëlënd Yesu Kërisët bër xwëta këjo añ.

¹⁶ Oñëgw Omënëk od ex yo gër Kaxanu xaniwëk do ofëcak or kë wëlawënd ol ex: osëyali ol, gë ewërëšët ed bër kë lifënd el, gë edebët ed bësëmbak el, gë ekaðac ed gër or šenene el,

¹⁷ exo gixën ala ar wãk end Kaxanu an, ar kë xorënd exo di enjekax end ex yo.

4

End epemëra ed Atëfëtan eñ

¹ Awa Timote, gër lëngw ir Kaxanu do gë ir Yesu Kërisët, mëj ar kë bakaw ebi kiti bela an, hi këni bëbëngw, hi këni bësësëk, këmi xarand gë obal osëm. Axara këmi xarand në end akey and ko bakaw eñ, në end owun orexëm eñ,

² pemërayind Atëfëtan añ, deyarayind nand ex yo, saxan ki nde, lakan ki nde. Wërëšëtindëbi bela bën, dexërayindëbi, kemëningdëbi, buñanindëbi and këyëbi sëyalirand añ.

³ Gayikwa në eyow ex amëd and bela bën abi ñana na ebi ñandind or osëyali or ðal ol. Ga këbi ÿana ebi kanjënd ebaxët ed oñandi odebën el, ašala kënebi ÿana enëbi caland bësëyali bër bësëyali.

⁴ Banëf bandebën bañ këni ñawëtali gë ðal in, do eni kwënda obaxët or bendaçan.

⁵ Barikan wëj, gil gë anjus gër beÿ dek, buñayind ado ey torond, pemërayind Atëfëtan añ, balëkënalijind andiyen and fana ki Kaxanu añ.

⁶ Wëno cëj, anëka hi këme ang ešëb-ceb ir këni xošënd në šaðaxa fo, do oñe ondam oñ dëj ñatëguk mondako.

⁷ Anëka xaxër këme okaxër ond ÿap bax me kaxër oñ, añata ñata këme andiyen andam añ, do aye wëlaya këme ekwëta ed xwëta këmo Kërisët el.

⁸ Ata elod gërëgako, acosa and or šenene and fenin ke añ, Axwën Yesu, mëj ar ex axiti ar šenene an, ayël ke yëlëd yatir akey apelatar. Ayël këbi yël bëte bër ñan këjo do këno šëningd exo bakaw bën, axi gi ex na wëno fo.

Bepelatar beñ

⁹ Kemënal ey yow aŷand ro gër ed hi këme.

¹⁰ Demas cëŋ, aŷaŋëta ŷaŋëta ke gayik bend gë okey oko xëbënan këŋo nëmëc, kwël ye ko de gër Tesalonik. Këresaŋës aye ye ko gër ebar ed Galasi, do Tit, gër ed Dalëmasi.

¹¹ Luk gabat bayik ro gë wëno. Awa tëfërëgudën gë Marëk and këy yowënd aŋ gayik mbaŋ ke rëcati gër andiyen.

¹² Alawën lawën këmo Tişik gër Efes.

¹³ And këy yowënd aŋ, mëlaliwëd ocud otëm ond sebëgu bame gër Tërowas, gër iciw ind Karëpos oŋ. Mëlaliwëd bëte bakayëta baŋ, adofa bakayëta band monëkw baŋ.

¹⁴ Alekësandër, asap an, mbaŋ rixëra ke. Axwën an, awaşën këŋo wășën bandixa bandexëm baŋ.

¹⁵ Wëj bëte kwëŷëtalo gayik mongwërëna wërëna baxo ga xey këŋo osëyali orebi ol.

¹⁶ Yatir wac ke aňanar axiti an, gabatak ax yow bana exe daŋëta: dek şapëran bane. Bari Kaxanu kërebi nëp na në eŋo.

¹⁷ Axwën an wa laŋëta baxe, do xemën ke, eni wëlxën Atëfëtan aŋ paŋ gë wëno, dek benëng beŋ. Do Axwën an mondako racët ke gër etëŷ ed yëraŋ.

¹⁸ Aracët ke racët gër eňëŋëna end ex yo, afexën ke fexën, do exe mëla yaŋ gër orën, gër ed wun ko. Duwanëŋone mëŋ ar gë enjaran end din ir din an! Amen!

Ofelar ol

¹⁹ Aşëma këmëni şëmand Përisëka, gë Akilas do gë bër ekun ed Onesifor bën.

²⁰ Erasët cëŋ, gër Koreŋët bayiw ko, do Tërofim fo sebëgu këmo aşëxwëra gër Mile.

²¹ Kemënal ey yow damana ex ŋatëgu ayem in. Ebulos, gë Pudenës, gë Linos, gë Këloja, do dek bëmaŷe bëŋ ki şëmand.

²² Awa Axwën an gilexo gër onden ondey! Yelëleŋun oyekax orexëm ol!

Kayëta ir Tit in Lilaya in

Kayëta ijo Pol yëgwën baño Tit, ar enga endexëm gër epemëra ed Atëfëtan and Yesu Kërisët an. Afel fel baño Tit ebi yata bëlëngw bër bamara band gër ošir or Këret. Axwitan xwitan baño mondake yäpëk eni gi bëlëngw bër bamara bën. Bëte afelëra felëra baño Tit mondake yäpëk exo diyand šenene gër Amara: gë bëxarëk bën, gë bësoxari bëbeja bën, gë ocambenjar gë odënaŵ ok, do gë okadëp ok. Mëñ alëngw an yäpëk eno tëfëtelind. Afel fel baño bëte Tit kërebi teb na bësëyali bënëgwëš bën eni tëyalind bend gë ofëcak këm beñ. Er ex gër akayëta in:

End osëyali or Pol eñ: 1.1-4.

End ola or bëlëngw bër Amara eñ: 1.5-16.

End aniyän and gër Amara eñ: 2.1-3.11.

Ofelar ol: 3.12-15.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ariyenin ar Kaxanu an, kë yëgwënëlınd kayëta ijo ro. Parëxanda hi këme, Yesu Kërisët do gë Kaxanu fana këne mëni nangënënd end dal eñ bër sana kënebi bën, eno kwëta, eni diyand ang këbi yändind ak

² do eni yarënd aniyän and din ir din añ. Damana exo dixën ngwën in beya babi Kaxanu aniyän año, xarak mëñ axo nëgwëšënd na.

³ And ñatan këño Kaxanu, mëñ ar ex afexën arebi añ, anëcëtëgu nëcëtëgu ko eyeyän edexëm ed xwëtënan ke me pemërand el.

⁴ Tit, wëj ar hik enim asëñiwën, ga bar ke ekwëta edebat an, ašëma këmi šëmand. Faba Kaxanu do gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an, yëlëleni oyekax ol do gë obetak ol!

End bëlëngw bër amara eñ

⁵ Wëno er sebaixënëgu këmi gër Këret in ex, ey pañ eketënëgu ed bëbër bayi bax el, do bëte eyëbi tana bëlëngw gër Amara and angol kala, ang fel bami ak.

⁶ Ala ar këyo sana exo gi alëngw an, gilexo icën ind asoxari abat fo, ar gë end këno nëp këm. Bëte gilexo sëm ir obaš or wāk end Yesu, or ax ñac ex na, or ax mëšind na.

⁷ Enimin, añap yäpëk alëngw ar amara an exo gi ar gë end këno nëp këm, gayikako ar xwëtënan këno bend Kaxanu hi ko. Kërexo pufënarand na, kërexo gi na xoÿët xoÿët,

kërexo gi na ašëb, kërexo gi na axeŷax, kërexo caland na exo cot kodî in gë osëmbak.

⁸ Barikan gilexo ar këbi lëkayand aye bëliyer, ar ñanëk enjekax, ar šenene, arenik, aŷënëk, ar xamëk emëlaya ed gaf irexëm.

⁹ Kwëtalexo aye eyeyan ed ðal el, bayilex ang sëyali këno ak, exo koraxënënd ebi kemën gë osëyali or šenene ol, do ebi masinaxënënd bër kë šampërend bën ang këni lifënd ak.

¹⁰ Enimin, moñëmb ŷëmb këni bëwëšik bën, bësëyali bër benëgwëš bën, do gë bënambeli bën, adofa gër enga end Bëšëwif bërëwäk end Yesu.

¹¹ Bëjo ŷapëk eyëbi cëmin gayikako yer oxun oŷ këni wëlënd gë osëyali or enëgwëš or këni šotaxënënd kodî gë osëmbak ol.

¹² Ar hi këni ebar ebat do hi ko alaŷënel re këbi: «Wën Bëkëret bën din bënëgwëš hi kën, ang oŷacar oxëŷax fo hi kën, bongëleŷ bokwëlaraxik hi kën.»

¹³ Osede olo ðal dëŷ ex, mëŷ ex dexërayindëbi mbaŷ eni cotaxën ekwëta ekemax.

¹⁴ Tehëlexëni obaxët or benëgwëš bend Bëšëwif ol, bend ex bapela band bela bër kë ñëpënd ðal beŷ.

¹⁵ Er ex yo, aŷënën wënëk gër bëwënëk, bari ŷoweŷ ax men ex na gër bër buyarënyak, do hi këni gë oŷëpëgënan bën: onden ondebën oŷ buyarëk.

¹⁶ Mondako këni sošanand mëne anang nang këno Kaxanu. Barikan bandixa bandëbën baŷ këbi fëlëtënd. Bëjo bër mocus exëni, bëwëšik exëni, bër kë sëkwanënd eni di enjekax exëni.

2

End osëyali or ðal eŷ

¹ Wëj cëŷ, pelindëbi bend rek osëyali or ðal beŷ.

² Pelindëbi bësošan bëxarëk bën eni gi bër gë anjus, bër mopëb, bërenik, bër xemëk gër ekwëta, gër ebal ed bela, do gër ebujan.

³ Pelindëbi bësoxari bëxarëk bën eni dïyand ang bër yëlayak gër Kaxanu fo. Këreni gi na bërena bër bela, këreni gi na okaðëp od ekurelira ed ngoy. Tëyalindëlexëni enjekax eŷ.

⁴ Masinindëlenëbi bësoxari bëbeja bën ang ŷapëk ebi balënd end bëcën bëndëbën do gë obaš orebën ak.

⁵ Tëyalindëlenëbi eni gi bësoxari bër gë anjus, bëwënëk, bër ye këbi onden, bër kë fëŷëpëŷënd bëciw bëndëbën, bër

bëngw këbi onden, bër këbi baxëtënënd bëcën bëndebën. Ata bayik ala ax ñana na exo denand eyeyan ed Kaxanu el.

⁶ Pelindëbi bëte ocambenjar ok do gë odënaŵ ok eni gi bërenik.

⁷ Gër ga hik yo, wëj dëŋ aŋap ŋapëk ey gi ar motëfëteli gër benjekax bend këy rind. Do and këy sëyalind aŋ, ola orey ol gilex or ðal, or mopëb.

⁸ Gilex bëte eyeyan emënëk ed ala ax kor na exo cembët. Angëmëne mondako ex, ata këŋo wëlandëra ar këbo wãñërelind an do eñëŋenax end këbo yëlan, axo cot na.

⁹ Pelindëbi okaðëp ok enëbi wëlenënd gër beŷ ðek bëxwën bërebën bën, eni kemënanand ebi nënganaxën endebën eŋ, këreni campërend na er kënebi felënd in.

¹⁰ Bëte watiyindëlex gër ola orebën mëne bër mokwëta hi këni, ŷoweŷ këreni dekanand na. Mondako këni fëbaxën osëyali or Kaxanu, Afexën arebi ol.

¹¹ Gayikwa aŝanaya ŝanayak gër bela ðek oyekax or Kaxanu or kë yëlënd apexa ol.

¹² Ata oyekax olo këbo sëyalind ene kwëŷëtande becusëŝus beŋ, gë oñandi od gër ngwën ro ok do ene cotaxëne gë okey oko dëŋ, aniyand and gë orenik, and gë onden, and ŝenene, and kë wëlayand bend Kaxanu.

¹³ Mondako këne ŝënixëne er gë onënga ir këne yarënde in, do gë akey and kë ŝanayaw enjaran end Yesu Kërisët aŋ, mëŋ ar ex Kaxanu, ar xwën këbo do fexën këbo an.

¹⁴ Mëŋ dëŋ yëlayak në endebi ebo dacëtaxën gër eñëŋenax end ex yo do ebo mënën, ene gixëne bulunda ir xwën ko, ir kë balëkënalind edi ed benjekax in.

¹⁵ Mondako ŋapëk eyëbi tëyalind, eyëbi kemënënd do eyëbi wërëŝëtënd gë ðek or gapak or ŝot këy ol, ala kërexu yaf na!

3

End aniyand oxëreceŋ eŋ

¹ Kwitanindëbi bërëŵak bën mëne aŋap ŋapëk enëbi baxëtënënd bëlëngw bën do gë bemun beŋ. Diyindëlexëni er këni rend in, do gindëlexëni bëŵelëk eni di enjekax end ex yo.

² Pelëlëbi eni gi bër mongwëlër, bër bëngwëk, do eni nënga gër bela ðek, ala këreno denand na.

³ Enimin, biyi bëte ðamana enëŋo nange Kërisët, er hi bane bëfëñirëx, bëŵëŝik, bënambërak, okaðëp od oñandi oñëŋenax do gë od benëngax betëmbak. Mbaŋ xeŷ bane, do babo yakëraxirand, bane xoŷëndërënde do bane ŝusërënde andebi rebi aŋ.

⁴ Barikan and ħatan kəŋo Kaxanu Afexën arebi aŋ, wāsin kəbo biyi bela bën oyekax orexëm ol do ang ħan kəbo ak.

⁵ Nə end axaŷënan irexëm fo rixën ko mondako, bari ax gi ex na de ga ri këne bend ŷenene. Afexën fexën kəbo gë xobuyi or andëwa angaŷax ol do gë enəngwët ed ko nəngwëtënd Angoc Amënək el.

⁶ Kaxanu yël kəbo dëm Angoc Amënək aŋ paβ gë Yesu Kërisët, Afexën arebi an

⁷ ebo kwëtaxën bër ŷenene paβ gë oyekax orexëm ol, ene cotaxëne aniyān and din and këne yarənde aŋ.

⁸ Awa eyeyan elo d'al ex do aŷandi ŷandi ke eyëbi kənənanənd bër xwëta kəŋo Kaxanu bën gë oβal osəm ebi bəroxën edi ed benjekax el. Awa eŋo ayeyek do ofëcak or bela ex!

⁹ Barikan kwëŷëtal oyeyandëran ofënirëx oŋ, gë or bend bandëwëra oŋ, gë oxeyër oŋ do gë ecembëtëndër ed nə end acariya and Moyis el gayik dek beŋo ax ħap ex na, ofëcak këm ex.

¹⁰ Ar kə wëlawënd bakucara gër amara an, pelëralo amat xali baki, bari ŋwāyido angëmëne axi baxët ex na.

¹¹ Anang nang këy mēne ala arako rako an, asëmbak ex, ar kə wëndërand ex do gë andexëm dëŋ ko nəpayand.

Bapela bapelatar baŋ

¹² And këmo lawënëli Arëtemas ba Tiŷik aŋ, kemənayid eye kacali gër Nikopolis gayik gër emëkw edam faŷ kēme exe kuca fën aməd and gë ayem aŋ.

¹³ Kemənal eyëbi yëlëra ŷëlafana, Senas, asëyali ar acariya an do gë Apolos eni kucaxën gër d'amana irebën, ŷoweŷ këreni can na.

¹⁴ Aŷap ŷapëk bëmaŷe bendebi bënd ex bërëwək bëŋ eni tēja egi ed bënəngax el, do gindëlexëni din bëwëlək gër edi ed benjekax, enëbi dëcaraxənənd bër ŷëmura këbi mbaŋ bën; këreni diyand na wa gë ofëcak këm.

¹⁵ Awa bër enga endam bën dek ki ŷëmand. Cəmalëbi bër ex odawo odebi ga bar këne ekwëta ebat bën.

Kaxanu yëlëlenun wën dek oyekax ol!

Kayëta ir Filemonj in Lilaya in

Akayëta aŋo Pol yëgwën këreceŋ ir baŋo Filemonj. Ar Xadëp irexëm ir bano wacënd Onesim, naŋa baŋo. Ga fed këni gë Pol wël ko end Yesu Kërisët eŋ, wã ko do hi ko mëŋ bëte këreceŋ. Ata Pol fel këŋo exo maŋi gër axwën arexëm Filemonj. Yëgw kayëta ijo ro eŋo karaxën Filemonj eŋo kaca gë eteŋan Onesim. Gayikwa angwën aŋo, xadëp ir naŋak in, asoron bano soronënd, bandëmar alawŋ bano lawënd. Er sëyali ko Pol gër kayëta aŋo ro in ex ebalër ed bërëŋak end Kërisët el, aŋap yäpëk ex canayand gër banëkëra bandebën. Mëŋ ex Pol axara baŋo Filemonj eŋo kaca Onesim gë obal gayikako anëka hi baxo arëŋak end Kërisët ang mëŋ ak. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el do gë ecalen ed Filemonj el: 1-3.

End Onesim eŋ: 4-22.

Ofelar ol do gë cale ipelatar in: 23-25.

Ecëmar el

¹ Wëno Pol, ar fëra këno në end Yesu Kërisët an, wëno gë abaŋe Timote ki yëgwënëlinde wëj Filemonj. Wëno mbaŋ ke balënd endey eŋ, wëj ar bar këne andiyen amat an.

² Gër kayëta ijo ro, abar bar këmun wëj gë Apiya, imaŋe itoxari indeŋi in, gë Arëŝip ar xel këmi hi enga endemat an, do gë bër gër Amara and hik gër iciw indeŋ bën.

³ Faba ireŋi Kaxanu do gë Axwën Yesu Kërisët, yëlëlenun oyeŋax ol do gë obetak ol.

End aŋana aŋ do gë ekwëta ed Filemonj eŋ

⁴ Din këmi xwitand mi calen do këmo ŝëkwand Kaxanu ir xwën ke.

⁵ Awëlati wëlati këme mëne wëj mbaŋ xwëta këyo Axwën Yesu, bëte mbaŋ ki balënd end dëk okëreceŋ ocandax eŋ.

⁶ Ga bar këne ako ekwëta edebat, anang nang këy dëk er yek eyëbo din në end Kërisët in. Awa masinëlëbo ngwa.

⁷ Wëno mbaŋ nëngandëra ke do mbaŋ xemën ke aŋana andey aŋ. Aŋaŋe Filemonj, enimin okëreceŋ odanjëm yema këbi owëkw oŋ në endey.

End emëka ed Pol eŋ

⁸ Mëŋ ex, ga yël ke Kërisët or gapak ol, anëŋali anëŋali domi er yäpëk ey di in, bari ame di na.

⁹ Er ÿapan ke mi kara mo kara ga nang këme ako gë añana hi këy. Wëno Pol, anëka xar këme bëte waca ke hi këme gër epëra në end Yesu Kërisët.

¹⁰ Axara këmi xarand end Onesim eñ*. Asëñiŵën iram hi ko elod yatir ŵa ko end Kërisët eñ ro gër epëra.

¹¹ Bakey band xucak bañ, ofëcak abaxi rin na. Barikan gërëgako, arin këbo rin wëj gë wëno.

¹² Anëka felëli këmo exo mañili ado ga lëkër këmi mbañ.

¹³ Dek ÿandi baxe exo bayi gër ndam ro, exe dëcarand ang do ye rëcara wëj ak ang hi këme gër epëra në end Atëfëtan ak.

¹⁴ Bari gematak axe ñandi bana me di xarak axe wëlër exe na pere këdi këmi nëñali eye din oyekax olo.

¹⁵ Bamat imëd fo şapër ban gë Onesim eñun ketaxën din.

¹⁶ Barikan gërëgako nëmëc xadëp hi ko. Imañe ind ki bal mbañ hi ko, axo bo ex na xadëp fo. Wëno gë pit ke balënd endexëm eñ xarak wëj doxi balënd nëmëc gayik xadëp irey exo. Bëte arey hi ko ga bar kën ako gër Axwën Yesu.

¹⁷ Awa angëmëne wëj gë wëno abar bar ke, kwëtayalo Onesim ang xwëtayadoye wëno ak.

¹⁸ Angëmëne aŵenan ŵenan ki, wëno këye wëkad, do angëmëne ÿeñ ÿomëxa ki na, wëno ki ŵaşëñëd.

¹⁹ Ata wëno Pol kë ÿëgwëlind gë ataxan andam añ dëñ: wëno aŵaşën këmi ŵaşën. Wëj aniyandey añ dëñ ga ÿomëxa këye wa, bari ami pel na.

²⁰ Eyo abañe, dëcale mondako në end Kërisët, yemënël emëkw edam el ga bar ke ako gër ndexëm.

²¹ Anang nang këme mënë aŵa këy ŵa er këmi ÿëgwënëlinde gër kayëta ijo ro in. Aye fëni ke mënë nëmëc er xara këmi in këy ri.

²² Gërëgako këñënanëxëye bëte aciŵ, yëla këme mënë asebët këne sëbëtëli gayik Kaxanu ayakali këñun yakali cale indewën in.

Epelar el

²³ Epafëras, imañe ind fëra këñëbo në erebat në end Yesu Kërisët in, ašëma këñun šëmand.

²⁴ Ašëma kënun šëmand bëte bër bar këmi andiyen bën: Marëk, gë Arisëtarëk, gë Demas do gë Luk.

²⁵ Oyekax or Axwën Yesu Kërisët ol gil ex gër onden ondewën!

* **1:10 1.10** Onesim ijo xadëp hi bax. Anaŵa naŵa baño Filemon, ar xwën baño an, hër ko dup gër angol and fëra bano Pol.

Kayëta ir Bêšewif in Lilaya in

Kayëta ir Bêšewif ijo ala ax nang ex na ba noŷo ŷëgwëk. Er kë reyand mëne Yesu Kërisët nëmëca këbi Moyis do gë dek bëlawënel bër Kaxanu bën. Gayikwa mëŋ šësëk gër kërëwa šadaxa ir din ir din ir këbo sebanaxënd Kaxanu beñëŋëxax in. Ga hata ko dek er ebax exo di eni pexaxën bela in, Yesu Kërisët abaka baka ko gër Sëm. Do mëŋ rix këŋo ašadaxan alëngw ar din ir din. Akayëta aŋo ro këbi sëyalind Bêšewif bërëwax end Kërisët bën mëne aŷap ŷapëk eno tëf mëŋ fo, këreni bakan na cale ikarëk indebën in. Er ex gër akayëta in:

End enëngwët do gë emënën ed ngwën eŋ: 1.1–2.4.

End apexa and wëlaw ko Yesu Kërisët eŋ: 2.5–4.13.

End ašadaxan alëngw ar gër orën eŋ: 4.14–6.12.

End eter ed gë šadaxa ir Yesu eŋ: 6.13–10.39.

End ekwëta ed xwëxaxënënd këbo Kaxanu eŋ: 11.1–13.25.

End Asëñiwë ar Kaxanu eŋ

¹ Akarëk aŋ, Kaxanu bakëlëbëd bakëlëbëd do gë bamatinali bandanëm felëra këbi bëxarëk bërebi bën paŋ gë bëlawënel bën.

² Barikan gër bakey bapelatar band hi këne baŋo, afelëra felëra këbo paŋ gë Asëñiwë. Ata Kaxanu paŋ gë Asëñiwë irexëm ijo ri ko ngwën in do mëŋ fo ex ar sana këŋo exo kwën beŷ dek an.

³ Gër Asëñiwë ijo šanayak oye or enjaran end Kaxanu ol, gër ndexëm fo watik enimin ola orexëm ol, bëte mëŋ fo lëkayak ngwën in gë eyeyan epangak edexëm el.

And rin këbi bela šadaxa ir angunëtan and beñëŋëxax aŋ, abaka baka ko ŷëpax ko yaŋ gër orën, gër liwë ir Kaxanu, mëŋ ar gë owun osëm an[☆].

End Yesu do gë omeleka eŋ

⁴ Asëñiwë ijo nëmëca këbi or gapak ol omeleka ok mëŋ yëlxaxën këŋo Kaxanu owac or wëlik nëmëc gë orebën ol.

⁵ Enimin Kaxanu, elod aŋo pel ex na meleka:

«Wëj ex Asëñiwëŋ, wëno wa rëwë ki doro.»

Do bëte:

«Wëno kë hi Sëm do mëŋ exo gi Asëñiwëŋ.»

⁶ Barikan Kaxanu and baŋo lawñëngund Asëñiŵ gër ngwën ro aŋ, mëŋ ar hik d'amana exo dixën beŷ dek an, are re ko: «Dek omeleka od Kaxanu ok, poxiyindëlexëni eno cale[☆]!»

⁷ End omeleka eŋ cëŋ, are re ko:

«Omeleka od Kaxanu ok ŋangoc exëni, Bëriyenin bërexëm exëni ang xodux or xafa-xafa fo.»

⁸ Barikan end Asëñiŵ eŋ, are re ko:

«E Kaxanu, ayël yël këyo din ir din acët and owun orey and ex acët and or ŝenene aŋ.

⁹ Añan ñan këy end ŝenene eŋ do ŝus këy eñëŋënaŋ eŋ.

E Kaxanu, Kaxanu sana ki, mëŋ xoŝ ki gë ogu exi nëngandëraxënënd do mondako sana ki gayikako abal këŋo balënd endey eŋ nëmëc gë end boŝandax eŋ[☆].»

¹⁰ Do bëte:

«Axwën, wëj rik edëfa ed ebar el elod gër ŷanar do orën ol, andiyen andey ex.

¹¹ Orën ol gë ebar el aŝapër kë ŝapër axar kë xar ang ŋanjëm fo.

Barikan wëj din ir din këy bayi.

¹² Alongomira këy longomira ang ŋacud ŋakarëk fo, do ey nëmba ang këni nëmband ŋacud ŋacëxe ak.

Barikan wëj din ar hi këy an këy bayi, ola orey ol or din ir din ex[☆].»

¹³ Kaxanu nande fel këŋo na meleka:

«Ñëpal gand liŵ iram ro xali mëni bar bërangoyëra andey bën eni gi ambëñaxën andey^{☆☆}?

¹⁴ Ax gi ex na nde omeleka ok ex ŋangoc ŋand këŋo riyeninënd Kaxanu ŋaŋ? Ax gi ex na nde bën këbi lawëndërand eni di andiyen and edëcara ed bër kë ŝot Apexa bën?»

2

End apexa akëbënaŋik eŋ

¹ Mëŋ ex, aŷap ŷapëk ene ŋalëkënalinde mbaŋ eyeyan ed wël këne el këdi këbo nambeli ala.

² Enimin, angëmëne eyeyan ed wëlaw këni omeleka el ed mokwëta ex, angëmëne Kaxanu ŝenene nëp babi bër wëndërak do ñëp bax eni kwëta bën,

³ mondake kënëŋo ŝanade biyi angëmëne alangangan langangan këne apexa and xëbënek mondako aŋo? Axwën

☆ 1:6 1.6 Acariyakinëm 32.43

☆ 1:9 1.9 Calemoñëw 45.7-8

☆ 1:12 1.12

Calemoñëw 102.26-28

☆ 1:13 1.13 Calemoñëw 110.1

Yesu ga ŷanak wa etëfëtëran ed apexa aŋo el bëtaxën këni bër baŋo baxët bën ene nangaxëne mëne dal dëŋ ex.

⁴ Ax gi ex na nde wa Kaxanu afëb baxo fëbënd osede orebën ol ga babi yëlënd panga ind bani rixënënd becarax in, gë bërëcaxik bend ex yo, do gë banjëla band babi yëlënd Angoc Amënëk baŋ ang këŋo ŷandi ak?

⁵ Gayikwa ngwën ingašax ind këne rende ayow kë yow in, Kaxanu abi yël ex na owun ol omeleka ok.

⁶ Barikan ala rek na gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu, ine ngwa hi ko Asëniw ar ala an, mëŋ ki balaxënënd mondako endexëm eŋ?

Noŷo ngwa hi ko mëŋ këyo fëŷëpëŷaxënënd mondako?

⁷ Tëkër fo wã bay exo bana gër omeleka,

Ata wëŋ šud këyo owun or gë enjaran ol do gë or gapak ol.

⁸ Beŷ bën dëk xwët këy dila gër osapar orexëm*.»

Kaxanu, ga bar ko ako beŷ bën dëk gër owun orexëm, ŷoweŷ ax bayi ex na. Dal ex gërëgako ane watënde ex na mëne gër beŷ dëk wun ko.

⁹ Barikan awat kënëŋone wate Yesu, mëŋ ar bana bax imëd fo gër omeleka an. Awat kënëŋone wate ga wun ko, gë enjaran eŋ do gë or gapak ol gayik mëŋ sorok ecës el. Gë oyekax or Kaxanu ol, šësaxën baxo Yesu në end bela dëk.

¹⁰ Enimin, Kaxanu rik beŷ bën dëk do mëŋ xwënëk. Do ga ŷandi këŋo ebi mëla bela bëranjëm gër enjaran endexëm, seb këŋo Yesu exo toro, exo gixën awelëk ar ebi mëlanaxënëgu apexa an.

¹¹ Gayikwa ar kë wënënënd an do gë bër wënën këbi bën, në arabat šanëgu këni. Mëŋ ex, Yesu aŋo cëfënan ex na ebi mac bëmaŷe,

¹² and re ko:

«Asëfëtan këmëni sëfëtan oŷac orey ol bëmaŷe bëŋ, ayas këmi yas mërëxand ir amara*.»

¹³ Do bëte:

«Wëno axwëta këmo xwëta Kaxanu.» Bëte are re ko:

«Nëkodëbo wëno gë bela bër yël ke Kaxanu bën*.»

¹⁴ Awa gayikako bela bëŋo bër gë beman exëni, Yesu ahi hi baxo bëte gë eman ang bën ak. Ašës šës ko eŋo koraxën ar wëña babi bela gë ecës an, mëne ngëŋ šabucara in.

¹⁵ Mondako ri ko ebi dacëtaxën dëk bër bax liyand gër oxadëp bën ga bani yëdand ecës el.

¹⁶ Enimin dal ex, bërändëwëra and Abëraxam bën yow baxo ebi dëca mondako, bari ax gi ex na omeleka.

¹⁷ Bëte aŷap ŷap bax eni bar andëwëra amat gë fobinëm, exo gixën ašadaxan alëngw ar gë axaŷënan do ar mokwëta

* 2:8 2.8 Calemoñëw 8.5-7 * 2:12 2.12 Calemoñëw 22.23 * 2:13 2.13 Esayi 8.18

gër andiyen and Kaxanu, ebi dinaxën bulunda in şadaxa ir angunëtan ir beñëñax in.

¹⁸ Gayikako mën dën anang nang ko er ex atëy in do gë er ex toro in, axor ko xor ebi dëca bër këbi faß atëy bën.

3

End Yesu do gë end Moyis eñ

¹ Wën bëmaÿe bëmënëk bën, wën bër hik şef gër oÿac or Kaxanu or ðac këñun gër orën bën, awa kamanino Yesu, mën ar këne reyarande poyoma mène mën laÿwëñegu këño exo gi parëxanda do aşadaxan alëngw.

² Ar mokwëta hi baxo gër ogës od Kaxanu ang hi baxo Moyis akarëk ak, mën ar laÿwëñegu baño do xwëtënan baño dek bër gër iciÿ indexëm an.

³ Ata Kaxanu, ga xwëta këño mbañ Yesu yëlaçen këño enjaran end nëmëcak end Moyis eñ. Gayikwa ar bayëk iciÿ an xëbënëk nëmëc gë iciÿ ind bay ko iñ.

⁴ Enimin, iciÿ ind ex yo ala bayëk, xarak Kaxanu ex ar bayëk beÿ dek an.

⁵ Moyis cën, ahi hi baxo ariyenin ar xwëta baño do xwëtënan baño dek bër gër iciÿ indexëm bën exo deyaxënënd osede or er ko re in.

⁶ Barikan Kërisët ar mokwëta hi ko ang Asëñiÿ fo gër iciÿ indexëm. Xarak iciÿ iño, biyi ene angëmëne abayi këne bayinde ga xwëta këñone, do angëmëne abayi këbo bayind eyar ed këne ÿañelinde el.

End emëßen ed Kaxanu eñ

⁷ Mën rexën ko Angoc Amënëk añ:

«Doro, angëmëne en wëlënd oniÿ or Kaxanu ol,

⁸ këren mëşind na gër oÿëkw orewën ang bani wëşind bëxarëk bërewën ak, yatir ri babi Kaxanu atëy gër ladawe.

⁹ Gër ladawe, bëxarëk bërewën bën ari bani rind bend këmëni xoÿëñaxën beñ

do awat wat bani bendam beñ

¹⁰ xali bëniy ofëxw onax.

Mën xoÿëñaxën bamëni banjex bandebën bañ,

do re këme: “Banjëlan bandebën bañ din këbi nambelind do ani nang ex na bapela bandam bañ*.”

¹¹ Awa ga xoÿ këme ako, yaşar këme: Bëjo din ani ñat na gër ebar ed xëñënan këmëni eni teyëtax*!»

¹² Awa gër amara andewën titinayin de bëmaÿe, kërexo gi na ar gë emëkw eparëdadik, ed gë oŋëpëgënan, ed këŋo ħawëtand Kaxanu, mën ar gë aniyān an.

¹³ Barikan kemëndëringendën andewën rewën aŋ key yo key nand kën xorënd en de «Doro». Gabatak kërëx mēšind na gayik edi ed eñëŋenax end kē nambelind këŋo ŷetëŷetënd.

¹⁴ Enimin, abar wa bar këne gë Kërisët angëmëne alëkaya lëkaya këne xali gër eŋata ekwëta ed šot këne el, end d'al end w'a këne elod gër ŷanar eŋ.

¹⁵ Ga rek ako Oñëgw Omënëk:

«Doro angëmëne awël wël kën oniŵ or Kaxanu ol, këren mēšind na gër owëkw orewën ang yatir emëš end bëxarëk bërewën ak*.»

¹⁶ Xarak, nobën ex bër wël bax awël dëŋ oniŵ or Kaxanu barikan wëšen këno bën? Ax gi ex na nde dek bër šanëgu bax gër ebar ed Misëra ga lëngweliw këbi Moyis bën?

¹⁷ Bëte nobën ex bër bafi xoŷënënd Kaxanu xali nëkak bëniy ofëxw onax bën? Ax gi ex na nde bër bax wëndërand bën, bër nemirak do lapëra kënebi gër ladawe bën?

¹⁸ Do bëte nobën ex bër re baxo Kaxanu mēne din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan bafi eni teyëtax bën? Ax gi ex na nde bër kē wëšind bën?

¹⁹ Biyi awat këne watënde aye mēne bela bëjo ani kor bana eni ŋat nē end oŋëpëgënan odebën eŋ.

4

¹ Awa biyi yëdarandëne de gayikako eteyëta ed ebeya këbo Kaxanu el abayi bayik xali doro. Gabatak këreŋo wew na eŋo.

² Gayikwa biyi bëte anangën nangën kënebo Atëfëtan aŋ ang nangën banëbi bëxarëk bërebi ak. Bari bën eyeyan ed wël bani elo ŷoweŷ ani cotaxën bana gayikwa ani kwëta bana.

³ Enimin, biyi bër xwëtak eyeyan elo bën, aŋat këne ħate gër eteyëta ed re baxo:

«Awa ga xoŷ këme ako, bëjo din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan bamëni eni teyëtax*.»

Kaxanu anëka faŷ baxo andiyen andexëm aŋ elod nand ri ko gwën na.

⁴ End akey anjongakinëm eŋ, na ex na gër ed rek gër Oñëgw Omënëk: «Ata Kaxanu seyëta ko yatir akey anjongakinëm, ga faŷ ko dek andiyen andexëm aŋ*.»

⁵ Oñëgw Omënëk ok are rek bëte: «Din ani ŋat na gër ebar ed xëñënan këmëni eni teyëtax*!»

* 3:15 3.15 Calemoñëw 95.7-8 * 4:3 4.3 Calemoñëw 95.11 * 4:4 4.4 Añanar 2.2 * 4:5 4.5 Calemoñëw 95.11

⁶ Awa gayikako bërëmar fo kê fiat gër eteyëta elo do mène bëyanar bër nangën banëbi Atëfëtan aŋo bën ani dîl bana nê end emêš endebën,

⁷ Kaxanu asana sana ko akey, mène ngëŋ «Doro», and re baxo elod anëka fo paš gë Dafid ang rew këme ecede ak: «Doro angëmëne en wël oniŵ or Kaxanu ol, këren mëši na gër owëkw orewën*.»

⁸ Enimin, angëmëne Yosuwe aňateli fiateli babi Bëyisërayel bën gër ebar ed ebax eni teyëtax, Kaxanu axo yeyan dona end akey acëxe.

⁹ Awa akey and eteyëta and bulunda ir Kaxanu exëna, ang akey anjongakinëm ak.

¹⁰ Gayikwa ala ar kê fiat gër eteyëta elo an, anëka seyëta ko andiyen andexëm aŋ ang seyëta ko Kaxanu andexëm ak.

¹¹ Awa biyi marane ene ŋate gër eteyëta elo, ala kërex nambëra na nê end emêš endexëm, ang ri bani bëxarëk ak.

¹² Gayikwa eyeyan ed Kaxanu el kê yëlënd aniyen aŋ. Aňaš kê ŋašënd ga ŋakëk nëmëc duxuma ir fëco aňak fëco aňak. Aňaš kê ŋašënd ŋëš gër ed fitarëk enjëŵ eŋ do gë angoc aŋ, ŋëš gër ocom, ŋëš gër odëngëš. Axiti kê xitind oňandi ok do gë banjëlan band ex gër emëkw ed ala baŋ.

¹³ Er ri ko Kaxanu in ax conayand na gër ogës odexëm: kerët ko watënd beŷ bën dek, do gër lëngw irexëm këne xwëšafe ene deyaye dek bend ri këne gër aniyen andëfi beŋ: hik benjekax, hik beňëŋanax.

End ašadaxan alëngw eŋ

¹⁴ Gayikako ašadaxan alëngw ar šot këneŋone an, mène ngëŋ Yesu, Asëñiŵ ar Kaxanu an, yaŋ gër orën baka ko, awa balëkënalindëne bend këne reyarande poyoma beŋ.

¹⁵ Ašadaxan alëngw ar šot këneŋone an, aye nang ko ang sitara këne ak, gayikako mëŋ dëŋ atëy and ex yo hi këŋo. Barikan gamatak axo tëkwan ex na do axo di ex na eňëŋanax.

¹⁶ Awa tëkane gë anjiŷ këm aňëpara and owun and Kaxanu aŋ, mëŋ ar gë oyekax do gë axaŷënan an, ebo dëcaxënënd nand ŷapëk na.

5

¹ Enimin, ašadaxan alëngw ar ex yo, ala këno fitënd mërëxand ir bela, eno pëxwëanaxën andiyen and Kaxanu aŋ. Awa mëŋ ebi dinënd ocafaxa ok gë beber këni wëlarawënd bën do gë oyel or kënebi lasëgund ol, eni cotaxën etëban ed beňëŋanax bendebën el gër Kaxanu.

* 4:7 4.7 Calemoňëŵ 95.7-8

² Aşadaxan alëngw an abuñan kêbi buñanënd bër sitarak bën do gë bër kê lifënd bapela bën gayikako mën dën asitara sitara ko, do alif ko lifënd bandëmar.

³ Nê end ositara orexëm olo ÿapëk exo dixënënd şadaxa ir beñëñenax bendexëm in andamat gë ir beñëñenax bend bulunda dek in.

⁴ Xarak ala ax yatand na gë andexëm dën or gapak or exo gixën aşadaxan alëngw ol. Ar kê hi an, Kaxanu këño yatand ang yata baño Aharon, akarëk ak.

⁵ Mondako fo ex end Kërisët eñ, axo yata ex na gë andexëm enjaran end exo gi aşadaxan alëngw eñ. Barikan Kaxanu yata këño and fel baño:

«Wëj ex Asëñiwën, wëno wa rëw ki doro[☆].»

⁶ Ang rek bête gër Oñëgw Omënëk ak: «Wëj aşadaxan ar din ir din hi këy

ang ebaxo Melëkisedek ak[☆].»

⁷ And hi baxo Kërisët gër ebar ro añ, aşale baxo şalend akey amat, oniw ol kê wëhind caw do ongwën oñ kê şarënd. Kaxanu, mën ar xor bax eño dacët gër ecës an, baño xarand do ayakali yakali baño cale indexëm in gayik abaxët baxo baxëtënd endexëm eñ.

⁸ Ado ga exo Asëñiw ar Kaxanu, toro ind ex yo soro ko, exo nangaxën ang yëkak ema ed ebaxët ed Kaxanu ak.

⁹ And fañ ko añ, şotën kêbi apexa and din ir din dek bela bër këño baxëtënd Kaxanu bën.

¹⁰ Ata Kaxanu sana këño exo gi aşadaxan alëngw ang hi baxo Melëkisedek ak.

End enawëta ed Kaxanu eñ

¹¹ Gër endey eño, bendanjëm ebax mun pelëra do bend lakëk ebax mun pañën gayik wën añun pënind na añand.

¹² Enimin, wën anëka hi don bësëyali bër bend lakëk gayikako elod anëka fo wël kën eyeyan ed Kaxanu el. Barikan mocala kën şaland enun tëyali bapela band saxëk gër eyeyan elo bañ. Xali gërëgako omër fo kën şebënd gayik an korënd na en yamb ecemar.

¹³ Xarak ar kê şebënd omër fo an, axo kor na eño pëni eyeyan ed kê yëlënd or şenene el: itox imeja fo bayi ko.

¹⁴ Barikan ecemar el, mène ngëñ bend lakëk gër eyeyan ed Kaxanu beñ, bëxarëk kê yambënd, bër fëni kêbi epitëndër ed enjekax do gë eñëñenax gër bandixa bandebën bën.

6

¹ Awa mënj ex, ga seŋ këne ako etëya ed bend saxëk gër eyeyan ed Kërisët el, tëyane bend lakëk beŋ, nëngwëtërëxe edëda el mène ngëŋ: enëngwët ed ola el, gë ekwëÿëta ed bend gë ofëcak këm el, gë ekwëta ed Kaxanu el,

² gë ewunëtaran ed gë men el, gë ecalen ed moñëmba el, gë ekani ed gër ecës el, do gë kiti ind din ir din ind yatir kë xwët ngwën inj.

³ Biyi osëyali or ÿap këbi bëxarëk ol këne sëfe angëmëne aŵa ŵa ko Kaxanu.

⁴ Bela exëna bër ñoba këbi Kaxanu gë ðal irexëm in, sëyin këbi oyël or gër orën ol, do yël këbi Angoc Amënëk aŋ.

⁵ Anang nang këni onënga or kë yëlënd eyeyan ed Kaxanu ol do ang fangak ngwën ind kë yowënd ak.

⁶ Do bela bëjo and këni bakan ola oxarëk orebën aŋ, ax mënd ex na ang këni nëngwëta gašëxe ak. Gayikwa ata kë hi nangëde gašëxe këno fikand Asëñiŵ ar Kaxanu an, do këno šëfëninind poyoma.

⁷ Enimin, ebar ed gër ed kë sëbënd laŋ el, awët kë wëtënd do eneda end nef këni yo ofëcak këbi yëlënd na bëned bën. Kaxanu wa këbi rinënd oyekax olo.

⁸ Barikan angëmëne gër ebar elo, odëmbën do gë araf gëmëd fo lëguk, ebar elo ofëcak abi yël na, ax ye ex na, do ecor fo bayik.

⁹ Wën bëmaÿe bënd këbo balënd mbaŋ bëŋo, ado ga këmun felërand mondako, aŵa ŵa këmi mène wën ašot kën šot er xëbënëk nëmëc in, mène ngëŋ apexa aŋ.

¹⁰ Enimin, Kaxanu ar šenene hi ko, axo gi ex na asëmbak, axo kwëya na andiyen andewën aŋ, bëte axo kwëya na ang ñan kën oŵac orexëm ak, ga kënebi rëcarand ako bërëŵak endexëm bën.

¹¹ Barikan er ÿandi këbo ala kala exo bayi gë obal osëm or këjo balënd ol, en cotaxën dek bebër kën yarënd bën.

¹² Tëfëtëlindeñëbi bër xwëta këŋo Kaxanu bën do bër buŋak bën gayik bela bërako rako bën këbi yël Kaxanu bend beya ko beŋ, bari këren danganan na.

End ebeya ed Kaxanu eŋ

¹³ Enimin, Kaxanu and beya këŋo Abëraxam aŋ, gër oŵac orexëm fo yašar baxo gayik ar xuca këŋo ax gi ex na.

¹⁴ Are re baxo: «Dal ex, wëno mbaŋ këmi yël obetak ol do obaš orey ol moñëmb këni ÿëmb[☆]».

¹⁵ Ata Abëraxam ga buŋa baxo, šotaxën baxo end beya baŋo Kaxanu eŋ.

¹⁶ Bela bën gër oŵac or ar yëmbëta këbi këni yaşarënd do eyaşar elo kë ŵasinënd mëne ari dëŋ këni ri end re këni eŋ, ata gë eyaşar elo kë yirënd ecampëre el.

¹⁷ Ata andamat ex gë end Abëraxam eŋ, bërändëwëra andexëm bën ebax eni cot bebër beya baŋo Kaxanu ayël këŋo yël bën. Do exo nangaxën Abëraxam mëne ari dëŋ ko ri er beya këŋo in, Kaxanu baş ko yaşar ko.

¹⁸ Kaxanu, ebeya ed beya ko el do gë eyaşar ed yaşar ko el din axo nëngwët na. Awa biyi kemënëlebo beŋo gër ekwëta ed xwëta këneŋone, gayikako dek seb këne ene cënixëne bebër këne yarënde ene cote bën.

¹⁹ Ang kë xwëşaxënënd kuluj in gër bëŋa në end odun okwëşaxën od këni lapënd polo gër men ok, mondako fo ex eyar ed këne yarënde elo, mëŋ yëmaxënëk benjêw bendeŋi beŋ. Në end bebër këne yarënde beŋo këne xucaxënënde anjëm amëgax and bax wedïnd lëngwe ir Aciw and Kaxanu aŋ do këne űatënde

²⁰ lëf gër ed lëngwa ko Yesu në endëŋi, mëŋ ar hik din ir din aşadaxan alëngw, ang hi baxo Melëkisedek ak.

7

End Melëkisedek eŋ

¹ Melëkisedek ijo, er hi baxo emun end angol and Salem do aşadaxan ar nang baŋo Kaxanu, mëŋ ar ex yaŋ gër orën an. Yatir xaca baŋo Abëraxam ga hiw ko gër emer ed xorëgu babi bemun bendanjëm el, aşalen şalen baŋo.

² Ata Abëraxam mëŋ bëte yël këŋo dim ir dek bebër xandëraw babi bemun beŋo in. Xarak and këne űateliye er ŵacayak oŵac orexëm aŋ, ata këne sëke mëne eñanar eŋ, «Emun end or şenene» hi ko. Ekinëm eŋ, emun end Salem mëne ngëŋ «Emun end obetak» hi ko bëte.

³ Endexëm ani ñëgw ex na mëne ar gë nëm, gë sëm do gë bërändëwëra hi ko. Bëte ani ñëgw ex na nand űanak aniyan andexëm do gë nand xwëtëk na. Do ga wëndër këni mondako gë Aseñiŵ ar Kaxanu an, hixën ko din ir din aşadaxan.

⁴ Watin mëne Melëkisedek ar gapak hi baxo, mëŋ yëlxën baŋo Abëraxam, axarëk areŋi an, dim ir bebër xandëraw babi bemun gër emer in.

⁵ Bërändëwëra and Lewi bër kë rind andiyen and ocađaxa bën űap babi ebar ed dim ir Bëyisërayel el, mëne ngëŋ dim ir bëmaŷe bëndëbën in ang rek acariya and Moyis ak, xarak bën dek bulunda ir bër rëw këbi Abëraxam exëni.

⁶ Melëkisedek axo gi bana ar andewëra and Lewi. Barikan mëŋ xana bax dim in gër otaxan od Abëraxam, do šena ko šalen këŋo ar beya baŋo Kaxanu an!

⁷ Xarak aye nang këne mëne ar gapak an këŋo šalenënd ar toc an.

⁸ Do bërandewëra and Lewi bën ado ga hi bani bër ebax ex cës akey amat, mondako dëŋ bani xanand dim in. Barikan Melëkisedek mëŋ, laŋ abëngw exo ang këni reyand ak.

⁹ Ado Lewi, sëm ir bër kë xanand dim bën, ayël yël baŋo Melëkisedek dim in paß gë Abëraxam:

¹⁰ gayikwa gër ošat or sëm Abëraxam bayi baxo yatir fedër bani Melëkisedek gë Abëraxam.

¹¹ Awa kido bela bën aŋiatën bani ŋiatënënd or šenene ol paß gë ošadaxan or bërandewëra and Lewi ol, gayikwa gër ošadaxan olo ex andëp and acariya and Moyis and yël babi Kaxanu Bëyisërayel aŋ, inewä yowaxënegu doxo ašadaxan ašëxe, ar ang Melëkisedek ak, xarak axo gi ex na ar andewëra and Aharon?

¹² Gayikwa and nëngwëtak ošadaxan aŋ, anëngwëta nëngwëtak bëte acariya aŋ.

¹³ Do Yesu, Axwën arebi an wa, faß këŋo endey eŋo. Xarak gër nëng irexëm gabatak ax gi bana ar bax riyenind gër angëb.

¹⁴ Enimin, dek fo nang këne mëne Axwën arebi an arandewëra and Yuda hi ko. Xarak Moyis axo de bana mëne bërandewëra aŋo bën axor këni xor eni gi bëšadaxan.

End ašadaxan ar ang Melëkisedek eŋ

¹⁵ Watin bëte end dal end këbo wäsin kerët mëne ašadaxan ašëxe ar yowëk ajo, awëndër wëndër këni gë Melëkisedek.

¹⁶ Yesu ex ašadaxan ajo, do gë panga ind aniyän and din ir din iŋ hixën ko, ax gi ex na paß gë acariya and rëpën këni bela fo aŋ.

¹⁷ Gayikwa osede olo reyak Oñëgw Omënëk ok:

«Ašadaxan ar din ir din hi këy ang Melëkisedek ak*.»

¹⁸ Mondako yepën ko Kaxanu acariya akarëk aŋ gayik ax bayi bana gë panga, ax bo bana gë ofëcak.

¹⁹ Enimin, acariya and Moyis aŋ ax korënd na ex ŋata er ŋandi këŋo Kaxanu in. Barikan paß gë eyar ekëbënëxaxik ed šot këne el, axor këne xore enëŋo təkaye Kaxanu.

²⁰ End ašadaxan ajo eŋ, ayašar yašar baxo Kaxanu, barikan end bëšadaxan bëšëxe eŋ, axo yašar bana.

²¹ Ayašar yašar baxo and fel baŋo Yesu aŋ:

«Wëno Axwën an yašarëk, axe cena na, ašadaxan ar din ir din hi këy[☆].»

²² Mëŋ ex, Yesu ex ar lëkayak eter ed gë Kaxanu ed nëmëcak eter eñanar an.

²³ Bëte bëšadaxan bërändëwëra and Lewi bën aÿëmb ÿëmb këni ang bëtëra këni gër andiyen aŋo ak gayik ecës el bafi rëxëtënd.

²⁴ Barikan Yesu mëŋ din ir din ko liyand, ošadaxan orexëm ol ala ax bëteli na.

²⁵ Bëte mëŋ fo xorëk ebi pexën din ir din bër këŋo sëkand Kaxanu ga xwëta këno bën gayikako din ir din ko liyand ebi karanaxënënd gër Kaxanu.

²⁶ Biyi cëŋ, ašadaxan alëngw arako ŷap bax enëŋo cote: awënëk, ar ax tëkand na eñëŋëna, ar gë amena këm, ar ani barënd na gë bëwendëran. Ata Kaxanu, ašadaxan alëngw ajo wëla këŋo gër ed xucak ex tongina yaŋ gër orën.

²⁷ Ax gi bana exo dind ocađaxa ok key yo key ang baxo rind ašadaxan alëngw ašëxe ak në end bamena bandexëm do në end band bulunda. Amat fo ri ko šadaxa in and yëlaya ko mëŋ dëŋ aŋ.

²⁸ Enimin, paß gë acariya and Moyis aŋ bano sanand ala asitarak exo gi ašadaxan alëngw. Barikan paß gë eyašar ed bëtëguk gër acariya aŋo el, Kaxanu asana sana këŋo Aseñiŵ, mëŋ ar faŷayak din ir din an.

8

End ašadaxan alëngw arebi eŋ

¹ Gër bend këne rende đek, eŋo xurik ex këbën: ašadaxan alëngw šot këneŋone na. Aÿëpa ÿëpa ko gër liw ir añëpara and owun or Kaxanu yaŋ gër orën.

² Fën ko riyenixënd, lëf gër Aciŵ amënëk, lëf gër aner and dal, and ri ko Axwën Kaxanu, xarak ax gi ex na and ri këni bela.

³ Enimin ašadaxan alëngw ar ex yo, ala këno sanand ebi dinënd ocađaxa ok bulunda in gë bebër këni wëlarawënd bën do gë oyel or këneŋi lasëgund ol. Awa ašadaxan alëngw arebi an afo exo cotënd bebër ko rixën ocađaxa.

⁴ Kido gër ebar ro hi baxo, axo gi dona dëŋ ašadaxan gayik bela exëna bër kë rind ocađaxa ang rek acariya ak.

⁵ Cale ind këni lëgwelind bëšadaxan bëjo in, etëfëtëli ed bebër ex yaŋ gër orën fo ex. Andamat ex gë end Moyis eŋ, and baxo rind aner and Kaxanu aŋ. Yama Kaxanu sitin baŋo mondako: «Nëkonël de aye, ey dixën ang aner and wäsinëgu këmi yaŋ gër etënd ak[☆].»

⁶ Barikan, gërëgako Yesu ex ašadaxan ar kē rind andiyen and xucak ekēbēn gē and eter eñanar gayikako mēñ ex añaatelindēr ar eter ed wēlanēgu kēbo bekēnaxik bēnd beya kēbo Kaxanu an.

⁷ Enimin, kido eter eñanar el šenene ebax, ang yāndi baño Kaxanu ak, axo nēmb dona gē eter ecēxe.

⁸ Barikan Kaxamu are re babi bulunda irexēm in mon-dako:

«Wēno Axwēn an ga re kēme,
nē eyow ex amēd and kēme ri eter ekašax
gē bulunda ir Isērayel do gē ir Yuda aņ.

⁹ Afitar kē fitar gē eter ed ri bame gē bēxarēk bērebēn el and nēcētēgu kēmēni gēr ebar ed Misēra aņ.

Bēn bayik ax tēf ex na šapela band eter elo baņ
ata wēno seš kēme ebal ed endebēn el.

Wēno Axwēn an kē yeyanēnd mondako.

¹⁰ Do watin eter ed kēme ri gē bulunda ir Isērayel el.
And kē xuca šakey baño aņ, wēno Axwēn an ga re kēme:

“Gēr onden ondebēn kēme xwēt šacariya bandam baņ,
gēr owēkw orebēn kēme yēgw.

Wēno Kaxanu irebēn kēme hi
do bēn eni gi bulunda iram.”

¹¹ Gabatak aņo ñana na eņo tēyalind, ar angol amat gē mēñ
an,

Gabatak aņo ñana na eņo pelēnd imaýe indexēm in:

“Wēj nangēlo Axwēn an.”

Enimin dek fo kēne nang,
hik ošaš ol, hik bēxarēk bēn.

¹² Gayikwa axaýēnan ke xaýēnan xali mēni teban betēmbak
bēndebēn beņ,

do ame ñana na me kwitand
beñēñenax bēndebēn beņ*»

¹³ Gayikako Kaxanu wācēk eter ekinēm el «Eter ekašax»,
eñanar el anēka xarēk. Xarak aye nang kēne er xarēk in
anemi kē nemind.

9

End cale eņ

¹ Gēr eter eñanar, šapela hi baxēna band bax rend
mondake yāpēk ex gi cale in, bēte aner and ri bani na gēr
ebar ro eno calexēnēnd.

² Lēf gēr aner aņo šetēndēr bani šaciw šaki gē anjēm
and xaw bani aņ. Aciw añanar aņ bani wācēnd: «Gēr ed
wēnēk». Na xwēt bani lambo ir gē ojana ocongoki in, gē
atabēl aņ do gē šamburu band oyēl baņ.

* 8:12 8.12 Yeremi 31.31-34

³ Aciw̃ akinëm aŋ, and yabët anjëm amëgax aŋ, bani w̃acënd: «Gër ed w̃ënëk nëmëc».

⁴ Lëf na xwët bani: furëno ir kaŋe, ir bani šoraxënënd ašuru ir xwëšëna bani gë angiri in do gë kangara ir nëngi bani gë kaŋe in. Polo gër kangara ir bax w̃atinalind eter ed gë Kaxanu ijo el hi bax ikes ind kaŋe ind šëlxën bani: eyamb ed këni w̃acënd man el, gë ošët or Aharonj or nët bax xali fëtëfëtik ol, do gë oxaÿ oxi or ang Ńangomb-gomb or ŷëgwaxën baxo Kaxanu Ńapela Ńand eter oŋ.

⁵ Yaŋ gër atënda and kangara, fiš banëbi Ńatox Ńapësëfës Ńand w̃atinalind banëbi omeleka od gë enjaran od këñëbi w̃acënd Cerubeŋ. Eñaw̃ endebën eŋ bax labënd atënda and kangara aŋ, gër ed bani xošënd ošat or angunëtan and beñëŋënaŋ oŋ. Bari ax gi ex na gërëgako këmun faÿën beŋo ðek, gë ðetil ak.

⁶ Mondako bani xwëtërand beÿ bën lëf gër aner and eter do bëšadaxan bën laŋ bani lilënd «Gër ed w̃ënëk», eni dixën beber rëp bax gër cale bën.

⁷ Barikan «Gër ed w̃ënëk nëmëc», ašadaxan alëngw an gabat bax lilënd amat fo gër iniy gë ošat or eni cotaxën etëban ed Ńend lif këni oŋ, mëŋ do gë Ńulunda in.

⁸ Nand bayi bax aner and eter eñanar na, Kaxanu axo përet bana pere «Gër ed w̃ënëk nëmëc» ang këbo w̃asinënd Angoc Amënëk ak.

⁹ Endey eŋo apënëtal and amëd and hi këne ex. Er w̃acayak mëne oyël oŋ do gë ocaðaxa od eter eñanar ok abax xor na ex mënën owëkw or Ńër baŋo šalend Kaxanu oŋ.

¹⁰ Ńapela Ńaŋo Ńand bax sëyalind wayët Ńend eman fo bax: Ńend eyamb yamb, Ńend ešebëceŃ, gë Ńend ewunëtaran ed gë men do gë Ńend rëp bax xali exo nëngwëtëra Kaxanu beŋ.

¹¹ Barikan and yow ko Yesu aŋ, hi ko ašadaxan alëngw ar beŋekax Ńend šot këne gërëgako an. Aner and gër ed riyeŋi ko aŋ xurik ex këbën gë and gër ebar ro aŋ, ado ax gi na and ri këni bela.

¹² Mëŋ amat fo lil ko «Gër ed w̃ënëk nëmëc» gë ošat orexëm oŋ dëŋ, xarak ax gi ex na ðe gë ošat or obeci, ba or oxeÿ. Ata mondako ri ko efo cotënaŋën apexa and din ir din aŋ.

¹³ Enimin ang rëp bax ak, awënën babi wënënënd bër buyarënayak bën, ošat or obeci do gë or ogaš or banëbi širëcirënd oŋ, gë eyëwën ed šambana ir ixey ir šadaxa këno momëlën ed banëbi fanënd el,

14 kaš ex ngwa ošat or Kërisët, mën ar gë amena këm ar yëlayak gër Kaxanu gë panga ind Angoc and din oŋ. Awënën ko wënën owëkw orebi oŋ gër bandixa band gë ofëcak këm, enëŋo calexënënde Kaxanu, mën ar kē yëlënd aniyān an!

15 Ata mondako hi ko ngëŋ Yesu aňatelindër ar Kaxanu gë bela gër eter ekašax: ašës šës ko efi dacëtaxën bēwëndëran bën, bër babi nēpënd bapela band eter eňanar bën. Bën waceli kēbi apexa and din and beya baxo ayël kēbi yël aŋ.

16 Gayikwa gër ed ex kayëta ir obëteli, ir yëgw ko ala ang kēni šetëred napul irexëm bër kē bëteliđ in, pere fo ko šës ala ajo ex gixën mondi end yëgw ko eŋ.

17 Kayëta ir obëteli in, enimin and ko šës ar yëgwëk aŋ fo kēni fënënd, ofëcak ax yëlënd na angëmëne ar yëgwëk an abëngw bayi ko.

18 Mën ex, ado eter eňanar el dëŋ axo pëb bana Kaxanu and bayik ošat ax car bana pere aŋ.

19 Gayikwa Moyis, pere fënën babi apela kala gër acariya, wël kēni đek bulunda in đamana wëđaxën ko ošat or oxey do gë or obeci oŋ, bar ko gë men oŋ. Ga wëđ ko omban ombarax ond opey do gë opat od atëx and kēni wacënd isop, yëmb ko gër ošat. Ata ga ko širëcir akayëta aŋ do gë đek bulunda in,

20 ko rend:

«Watin ošat or seraxën kën gë Kaxanu oŋ*.»

21 Mondako fo širëcir baxo gë ošat oŋ aner aŋ do gë đek oýënga or cale or hi bax lëf na oŋ.

22 Ata ang rëpëk gër acariya ak, bebëranjëm bani wënënënd mocirëcir gë ošat oŋ, ex mënaxën. Do angëmëne ošat ax car ex na, Kaxanu axo tebanënd na beňëŋëx beŋ.

End šadaxa ir Yesu eŋ

23 Angëmëne ocađaxa od gë ošat kē wënënënd bebër ex gër ebar ro bamatinali band bebër yaŋ gër orën bën, awa bebër ex yaŋ bën bëte gë ocađaxa od xurik ex kēbën kē wënënënd.

24 Enimin, Kërisët alil dëŋ lil ko gër orën, ebo karanëxënd gër Kaxanu gërëgako. Axo đil ex na nē aner and cale and ri kēni bela, and hik amatinali fo aŋ.

25 Bëte alil lil ko gër orën xarak ax gi ex na exo yëlayax šadaxa bakëlëbëđ bandanjëm, ang baxo rind ašadaxan alëngw ak, mën ar bax lil niy yo niy «Gër ed wënëk nëmëc» gë ošat or oyel oŋ.

26 Kido Kërisët axo dîl bana amat fo, bakëlëbëd bandanjëm soro doxo elod ga ŷanak ngwën in. Barikan gërëgako, and saxëguk ekwët ed beŷ dëk aŋ, ŷanayaw ko amat fo exo dāwaxën mbëña ind eñëŋënax in gë ŷadaxa ir riŋ këfi in.

²⁷ Ala an amat fo ko ŷësënd, ata Kaxanu eno kiti.

28 Mondako fo ex bëte end Kërisët eŋ, amat fo yëlaya ko ŷadaxa gër ebar ro exo dëxëtaxën beñëŋënax bënd bela bëranjëm. Do abaka ko bakaw akinëm ebi pexën bër ŷëni këŋo bën, xarak ax gi ex na exo dëxët eñëŋënax eŋ.

10

1 Enimin, acariya and Moyis aŋ, er hik wayët eñaŵ end benjekax bënd kë yowënd, ax gi ex na benjekax beŋo dëŋ. Mëŋ ex, acariya aŋ din ax kor na ebi yël ola or faŷayak ol bër këŋo sëkand Kaxanu bën paŋ gë ocađaxa od rëpëk niy yo niy ok.

2 Kido ocađaxa oko aŵënën bax wënënënd, elod anëka fo seŷ doni edi el gayikako amat fo wënën dofi bër këŋo ŷalend Kaxanu mondako bën xali eni kwëya beñëŋënax bendebën beŋ.

3 Barikan ocađaxa oko babi xwitanënd niy yo niy beñëŋënax bendebën beŋ.

4 Gayikwa oŷat or ogaŷ do gë or obeci oŋ ax kor na dëŋ ex dëxët beñëŋënax beŋ.

5 Mëŋ ex, Kërisët and yow ko gër ngwën ro aŋ, afel fel këŋo Kaxanu:

«Wëj axi ñandi ex na ŷadaxa,
axi ñandi ex na eni yël ŷëŷ,
barikan wëj yël ke eman.

6 Wëj ay cala ex na ocađaxa:

hik od momëlën, hik od eteban ed beñëŋënax*.»

7 Ata re këme bëte:

«Në eyeli eme gër ngwën ang ŷëgw këni gër akayëta and monëkw ak,

në eyeli eme Kaxanu, me di oñandi oday ok
ang ŷëgw këni endam ak gër Oñëgw Omënëk*.»

8 Er ŷana baxo re ko:

«Wëj axi ñandi ex na ocađaxa,
axi ñandi ex na eni yëlëra beŷ,
do ay cala ex na ocađaxa

hik od momëlën, hik od eteban ed beñëŋënax.»

Xarak ocađaxa oko, ang rëpëk gër acariya ak dëŋ ebox.

9 Baŷ ko bëte:

«Wëno er yow këme me di oñandi oday ok.»

Awa mondako yepën ko ngëñ ocaɗaxa okarëk ok ex bëtaxën irexëm in.

¹⁰ Nê end oñandi oko, wëñaxën këne paɓ gë şadaxa ir eman end Yesu Kërisët ir rëxëtëk amat fo beñëñenax in.

¹¹ Aşadaxan ar ex yo, axwëşa baxo xwëşand key yo key exo di andiyen andexëm aŋ. Laŋ baxo rind ocaɗaxa ok, oko fo, oko fo, ɓari din abax xorënd na ebi dëxëtën bela bën beñëñenax beŋ.

¹² Barikan Kërisët mëñ, amat fo yëlaya ko şadaxa ir beñëñenax do ye ko kwël yëpax ko din ir din gand liw ir Kaxanu.

¹³ Do gëregako, Kaxanu fo këño şênind eño korën din ir din ɓërangoyëra andexëm bën xali eni gi ambëñaxën andexëm.

¹⁴ Enimin, paɓ gë şadaxa ibat fo yël këbi din ir din ola or faɣayak ol bela ɓër wëñën këbi bën.

¹⁵ Ata Angoc Amënek aŋ reyak kerët gër ndefi endey eño and re ko:

¹⁶ «Axwën an rek:

“Nëkoyin eter ed këme ri gë bën el

and kë xuca ɓakey ɓaŋo aŋ,

alën këme lën ɓacariya ɓandam ɓaŋ gër owëkw orebën,

aÿëgw këme yëgw gër onden ondebën✧.

¹⁷ Din ame ñana na me kwitand beñëñenax bendebën beŋ,

ɓëte din ame ñana na me kwitand betëmbak bendebën beŋ✧”.

¹⁸ Xarak gër ed hik eteɓan ed beñëñenax, şadaxa ir eteɓan ed beñëñenax ax bond na ga këni rind.

End etëkar ed gë Kaxanu eŋ

¹⁹ Awa bëmaÿe, alil fo ɓayi këbo gë anjiÿ këm xali «Gër ed wëñëk nëmëc» paɓ gë oşat or Yesu oŋ.

²⁰ Fëña ixaşax ir kë yëlënd aniyen fërëtën këbo Yesu and ɓesik anjëm amëgax and bax wedind «Gër ed wëñëk nëmëc» aŋ. Xarak anjëm aŋo bax wâtinalind eman endexëm eŋ.

²¹ Ata ɓiyi, aşadaxan alëngw wa şot këñëñone, Kaxanu yata këño exo kaɗacënd ekun edexëm el.

²² Awa təkandëñëñone Kaxanu gë obal osëm or ɗal, kwëtandëñëñone gë anjëlan aŋ ɗek. Owëkw orebi oŋ wëñën ko gë oşat or Yesu oŋ, anjëlan aňëñenax ax bo ex na. Bëte ɓeman bendebi beŋ neɓ ko gë men omënek.

²³ Kwëtayane şenene end këne yarënde eŋ, end këne reyarande poyoma eŋ, kërebo nÿepëğënanënd na gayik ar beya këbo an, mokwëta hi ko.

24 Nêkonarëndêne andebi rebi aŋ, ene tēfēteliraxēnēnde gēr aŋana do gēr bandixa banjekax.

25 Kērene ŋaŋwētand ex na amara andebi aŋ ang wata kēni bērēŋak bērēmar ak. Barikan kemēndērēndēne andebi rebi aŋ, adofa ga nang kēne ako mēne anēka kē saxēgund akey and ko bakaw Axwēn aŋ.

26 Enimin, angēmēne mama dēŋ kēne wēndērānde ga nang kēne ako aye dāl in, nangēne mēne šadaxa ir eteban ed beŋēŋēnax ax gi ex na.

27 Er kēbo bayi wayēt ošēn or gē anjiŋ atēm kiti ind Kaxanu iŋ, angodux atēm and kēbi šoraxēn bēr kēŋo wēšēnēnd bēn.

28 Ala ar wēndērak paŋ gē acariya and Moyis an, alaŋ kēno laŋwēnd gē axaŋēnan kēm angēmēne otede oki ba otas reyak mēne awat wat kēno ga ko wēndēra.

29 An yēland na nde mēne pit fo kē yēka kiti ind ar kēŋo yaf Ašēniŋ ar Kaxanu an, ar kē yepēn ošat or seraxēn kēni Kaxanu gē bela do wēnaxēn kēbi oŋ. Ar kē rind mondako an nē ecir eŋo Angoc Amēnēk and nangēn kēŋo oyekax or Kaxanu aŋ.

30 Gayikwa anang nang kēnēŋone ar rek:

«Wēno kē xitind, wēno kē wāšananēnd*.

Wēno kē šosēnd bandixa baŋ do bēte

Wēno Axwēn an kēbi xitind bulunda iram in*.»

31 Mbaŋ kēŋo yēkad ar faŋ kēŋo kiti ind Kaxanu, mēŋ ar kē yēlēnd aniyān an.

32 Kwitayin er hi baŋun gēr ŋānar in, and hoba kēŋun end dāl end Kaxanu aŋ. Bakey baŋo, mbaŋ šēnd ban do mbaŋ soro kēn, barikan xemēna kēn mondako dēŋ.

33 Bandēmar poyoma banun širērānd do banun rixērānd. Do bandēmar anjēlan andewēn aŋ gand bēr kēnēbi rixērānd ang wēn ak bēn bax šaŋēnd.

34 Enimin, axaŋēnan baŋun xaŋēnanēnd bandepēra baŋ. Aŋa ŋa kēn gē onēnga fo enun kandēra bacota bandewēn baŋ, ga nang kēn mēne bacota band xucak ex kēbēn, band kēŋun bayi din ir din baŋ, šot kēn.

35 Awa gē er kēn yarēnd ijo kēn šotaxēn oyēl osēm, kēren dangangan na.

36 Enimin, aŋap ŋapēk en buŋand mbaŋ do en kemēnalind oŋandi od Kaxanu ok, eŋun yēlaxēn er beya ko in.

37 Gayikwa Oŋēgw Omēnēk ok rek:

«Tēkēr fo bayik, ax nēka na exo ŋatēgu ar kē yowēnd an, axo dēgēnaw na.

38 Ar šenene an, gë ekwëta ed xwëta ke el ko liyand, barikan angëmëne asef seb ke, wëno axe nëngan na endexëm eŋ*.»

39 Biyi cëŋ, axwëta xwëta kënëŋone Kaxanu ex pexaxën benjêw bendeŋi beŋ, ane gi exe na bër këŋo sebënd Kaxanu do eni nemi bën.

11

End ekwëta eŋ

1 Ekwëta el ex, ema ed enim mëne Kaxanu ayël dëŋ këbo yël bend këne yarënde beŋ do mëne bebër ane watënde na bën ahi dëŋ hik.

2 Paŋ gë ekwëta el, reyaxën këni osede oyekax or bëxarëk bër wã bax endexëm bën.

3 Paŋ gë ekwëta el, nang këne bebër këne watërande gër ngwën bën, Kaxanu nëcëtëguk gër bebër bayik ane watënd ex na.

4 Gë ekwëta el, rixën baxo Abel šadaxa ir xëbën bax nëmëc gë ir ri baxo Kaŋe in. Gë ekwëta el, šotaxën ko osede or mëne ar šenene hi ko, ang reya ko Kaxanu dëŋ ga xana ko ocaŋaxa od Abel ok. Gë ekwëta el, ko yeyanënd Abel xali gërëgako ado ga šës ko.

5 Gë ekwëta el, yexën ko Enok abëngw xali gër Kaxanu xarak axo cës ex na mocës. Enimin, dãmama Kaxanu eŋo mëlaxën Oñëgw Omënëk reyak mëne Kaxanu anëngan baŋo nënganënd endexëm eŋ.

6 Ala ax kor na exo dind er këŋo nëngan Kaxanu in angëmëne aŋo kwëta ex na. Gayikwa ar këŋo sëkand Kaxanu an, afo exo ma mëne ahi dëŋ hi ko do mëne ašos këbi šosënd bër kë šaland eno nang bën.

7 Gë ekwëta el, nangaxën baxo Nowe bebër elod ala ax wat bana pere bën. Kaxanu wa sitin baŋo do mëŋ balëkënali ko xali ri ko Akuluŋ and fexaxën bani mëŋ gë ekun edexëm el. Nowe ga ri ko eŋo, nëpaxën bafi bela bër hi bax angwën aŋo gër ebar ro bën. Ata në end ekwëta elo, šotaxën ko or šenene ol gër Kaxanu.

8 Gë ekwëta el, wãxën baxo Abëraxam exo ye gër ebar ed beya baŋo Kaxanu ayël këŋo yël oxwën el, and wãc këŋo aŋ. Alama fo lama baxo fëña in nangërexe gër ed ko yend.

9 Gë ekwëta el, yexën baxo ang ar yeba fo, gër ebar ed beya baŋo Kaxanu. Do nangëde aliyer fo baxo lëgërand në baner. Mondako bani lëgërand Isak do gë Yakob bërändëwëra andexëm bën xarak bën bête erebat beya bafi.

* 10:38 10.38 Abakuk 2.3-4

10 Gayikwa Abëraxam ašëni baxo šëninđ angol and gë bameŋ band gë edëđa ekemax aŋ, angol and bay ko Kaxanu ang yëla ko aŋ.

11 Bëte gë ekwëta el, xoraxën baxo Sara exo cot acël ado ga xar baxo do hi baxo bëte asoxari aboroxok. Anang nang baxo mëne Kaxanu, mëŋ ar bëya baŋo an, ar mokwëta exo.

12 Mëŋ ex, në ala abat, ar xar bax xali xurik, šanëgu këni obaš or yëmbëk ang ował or gër orën ak, ang edini ed gër bëŋa ir angwëngw ak. Do obaš olo, ala ax kor na ebi pën.

13 Bela bëjo đek, Kaxanu xwëta bano xali šës këni cotërëxe bebër bëya këbi bën. Barikan awat bani watënd bëŋo xali këbi nëngandërand ado ga bayi bax caw. Areyara bani reyarand poyoma mëne bën bëliyer do bër okucan fo hi këni gër ebar ro.

14 Enimin, eyeyan edebën elo këbo wăsinënd mëne bën ebar ed gër ed këni lëg bani šaland.

15 Kido axofi xofi babi ebar ed gër ed šanëgu këni el, ašot šot bani amëd and eni bakaxën aŋ.

16 Barikan edëg ed xurik ex këbën bani šaland, mëne ngëŋ edëg ed gër orën el. Mëŋ ex, Kaxanu aŋo cëfënan ex na eno dend mëne Kaxanu irebën exo gayikwa mëŋ xëñënan këbi angol.

17 Gë ekwëta el, hi baxo Abëraxam ašelëk eŋo međ asëñiŋ Isak do eŋo cađaxa and ri baŋo Kaxanu atëy aŋ. Asëñiŋ arexëm ar tañ an hi bax eŋo cađaxa mondako, xarak Kaxanu anëka bëya baŋo bebëranjëm.

18 Kaxanu ga fel baŋo wa: «Paß gë Isak këni šënar bërändëwëra andey bën*.»

19 Abëraxam axwëta xwëta baŋo Kaxanu mëne axor xor ko eŋo kanin ala an ado exo cës. Ata Kaxanu në eŋo wăšaxën baŋo Abëraxam asëñiŋ: endey eŋo apënëtal ex.

20 Isak, paß gë ekwëta el xaraxën baŋo Kaxanu bebër yap bax ebi yël Yakob do gë Esawu ecan ecan bën.

21 Yakob, paß gë ekwëta el šalen babi mopoxi bosëñiŋ bor Yosef. Ga xemënxën ko ošet orexëm ol, xaraxën baŋo Kaxanu đamana exo kotixën.

22 Yosef, paß gë ekwëta el reyxën baxo đamana exo koti mëne Bëyisërayel bën ašan këni šanëđ ebar ed Misëra el. Afel fel babi ang këni riđ ošapar orexëm ak.

23 Bëxarëk bër Moyis bën, paß gë ekwëta el šonaxën bano Moyis opacaw otas elod ga rëŋ këno. Awat wat bani mëne itox ikëbënxaxik hi baxo do ani yëda bana eni nöp end re baxo emun eŋ.

* 11:18 11.18 Añanar 21.12

24 Moyis bëte, paß gë ekwëta el, hëpaxën baxo and raf ko aņ eno dend mëne asëniw ar abiw ar Farawoņ hi ko.

25 Er fecan baņo eno dixërand andamat gë bër ex bulunda ir Kaxanu bën xarak axor xor baxo eņo nëngandërand amëd fo gë bër kë rind beñëjënax bën.

26 Napul ir gër ebar ed Misëra in mbaņ xëbën bax, barikan Moyis fecan këņo eno cus ang ebar eno cus Afexën ak gayik caw baxo watënd acosa and kë yowënd aņ.

27 Paß gë ekwëta el šanaxën baxo ebar ed Misëra el yëdarëxe oxoŷ or emun ol gayik axemëna xemëna baxo ang ar këņo watënd Kaxanu fo, mëņ ar ex beņ an.

28 Bëte paß gë ekwëta el rinaxën babi Ofëna or Apexa ol bulunda ir Isërayel in ang fel baņo Kaxanu ak. Do ošat or oyel or fiaš banëbi oņ fel babi eni nëm gër owët or bëciw bëndebën këdi ko lil meleka ir këbi lawënd bëtox bëņanar in.

29 Bëyisërayel bën, paß gë ekwëta el xegëtaxën bani Angwëngw Ambarax and šapër bax eni kucaxën ang gër ebar eņayek fo aņ. Xarak and xacëra këbi Bëmisëra enëbi tëfa aņ, men oņ bakak do sëwëra këbi.

30 Bëte paß gë ekwëta el yamëraxën bani bameņ band xecexën bani angol and Yeriko baņ, ga bëta këni bakey banjongëbaki.

31 Raxab, asoxari aņacaxik an paß gë ekwëta el bayik axo nemixën bana gë bërangoŷëra bën gayik ašon šon babi gë oyekax ocambenjar oki od Bëyisërayel od yow bax yir fo gër enang ed ebar edebën ok.

32 Bëte end fe bayik me deya? Amëd aņ bayik ame cot na mun pelëraxën enimin end Šedewoņ eņ, end Barak eņ, end Samësoņ eņ, end Yefëte eņ, end Dafid eņ, end Samiyel eņ do gë bend bëlawënel bëšëxe bër Kaxanu beņ.

33 Paß gë ekwëta el xoraxën banëbi bër gër owar ošëxe bën. End šenene eņ sëf bani, ašot šot bani er bëya babi Kaxanu in, bëte ašëmin šëmin banëbi ojëraņ.

34 Alomin lomin bani bongodux botëm, afece fece babi ecës ed moņaš gë duxuma el. Ašëxwëra šëxwëra bani barikan fak këni. Afanga fanga bani gër owër xali wãŷ kënebi ocorođa odiyer ok.

35 Bësoxari bër xwëta baņo Kaxanu bën axana xana banëbi bërebën bër xanik gër ecës bën. Do bër xwëta baņo Kaxanu bërëmar, mbaņ narëndëra banëbi xali gër ecës bari ani ma bana enëbi dacët eni cotaxën aniyen and xucak ex këbën aņ, and këni xanid gër ecës aņ.

36 Bëjo bëte alëšëra banëbi lëšërand, ašëw banëbi šëwënd, afokëra banëbi fokërand, do afëra banëbi fërand.

³⁷ Bêjo bête alaw̃ banëbi law̃ënd mopëtëra gë oxaỹ, bêjo bête añas̃ ñaş̃ banëbi gë otaganguŋ do gë oduxuma. Bêjo bête bër gë iciw̃ këm hi bani, ayexëra fo bani yexërand do bani şudand bacud̃ band banar band opeỹ do gë band obeci. Bën yoweỹ ani cot bana do bela bën arixëra banëbi rixërand, anarëndëra banëbi narëndërand.

³⁸ Do bela bêjo axuri xurik ang ye bani ak, ado bër gër ngwën ro bën abi ñap bana eni diyand andamat gë bêjo! Barikan ed ofadawe el, ed osënd el bani yexërand do ebani lakirand gër okel do gër batimba.

³⁹ Do end bela bêjo dek eŋ, osede oyekax reya këni ga xwëta baŋo Kaxanu, bari ani cot bana er beya ko in.

⁴⁰ Enimin, Kaxanu bebër xurik ex këbën wëxëtan këbo. Mëŋ ex, ax ñap bana eni ŋatënëdo ola or faỹak ol biyi këm.

12

End ekapina ed gër ocopak eŋ

¹ Awa biyi bête, gayikako otede odanjëm xeta këbo, tebëne bend këbo wedind ene yexëne anëngw lëngw beŋ do gë eñëŋëanax end këbo şerand aỹand eŋ. Ang bër kë xaşërend xali gër eŋata fo, kemënane biyi bête gër ekwëta xali gër eŋata.

² Pabënëŋone din Yesu fo. Mëŋ nefëk ekwëta el gër owëkw orebi, bête mëŋ fo kë rafënënd xali ex paỹaya. Ga baxo yëland end onënga or ko şot eŋ, wãxën baxo eno daw̃ në kërëwa, ado ga şëfën bax ecës ed mondako el. Barikan gërëgako, anëka xetëanax këŋo Kaxanu gër liw̃ ir añëpara and owun orexëm.

³ Enimin, yëlayindën end Yesu eŋ, mëŋ ar buŋak eni pabër gë bëwendëran bër şus baŋo bën këdi kën sëkwëra do eŋun cena.

⁴ Gër emer ed gë eñëŋëanax, wën an mer ex na pere xali ex car oşat oŋ.

⁵ Axwëya nde xwëya kën ang bamun felërand en kemëna gër bend Kaxanu ak, ang obaş̃ orexëm fo mondako: «Asëñiw̃ën, yëlarayind and ki wërëşëtënd Axwën aŋ do kërëxi cenand na and ki rexërand aŋ.

⁶ Gayikwa Axwën an awërëşët këbi wërëşëtënd bër ñan këbi bën,

aşew̃ këbi şew̃ënd bër ex obaş̃ orexëm bën*.»

⁷ Awa wën, eŋun wërëşëtaxën kën soroxënënd gayik ang obaş̃ orexëm fo wëlaya këŋun. Axarëk ar fe bayik aŋo wërëşëtënd na itox indexëm iŋ?

* 12:6 12.6 Andorenik 3.11-12

⁸ Bari angëmene Kaxanu aŋun wërêšêtënd na ang kêbi wërêšêtënd dek obaš orexëm ak, awa wën an gi ex na enim obaš orexëm.

⁹ Gayikako ala kala gë faba ir baŋo wërêšêtêrand do ir fëb kënjo hi këne, awa aŋap ŋapëk enëŋo pëbe nëmec Kaxanu, mëŋ ar ex Faba ir bangoc an, ene cotaxëne aniyän aŋ.

¹⁰ Opaba odebi ok, awërêšêt banëbo wërêšêtënd ang babi ŋapanënd ak në bakey fo. Barikan Kaxanu, ene betaxëne do ene cotaxëne ola owënëk ol ang mëŋ ak, këbo wërêšêtaxënënd.

¹¹ Dal ex mëne ašamina ko šaminand ala an and këno wërêšêtënd aŋ, aŋo nëngandêrand na. Barikan and kë nëkana aŋ, ašot ko šotënd obetak ol do gë or šenene ol paš gë ewërêšêt elo.

¹² Awa mëŋ ex, kangëtayin otaxan od sëkwërak ok do kemënin olëkëna or kënjo rëgënënd oŋ.

¹³ Bëte diyayindën aniyän and šenene eni kemaxën gër ekwëta bër sitarak bën, bari këreni wëcënd na.

End bapela eŋ

¹⁴ Calayindën angwëlëra and gë bela dek aŋ do gë owënëk ol gayik angëmene an cot ex na beŋo, gabatak aŋo wat na Axwën an.

¹⁵ Titinayin, ala kërex dëcaya na oyekax or Kaxanu ol; ala kërex pena na oxoŷ gër emëkw edexëm xali ex dëg do ex gi gë odëmbët gayik angëmene mondako kën rind ata kë wonjo gër amara andewën do bëranjëm eni buyar.

¹⁶ Titinayin, këren wata na asëk alakirand fo in! Këren dind na ang ri baxo Esawu ak, mëŋ ar bax yepënënd bënd Kaxanu ga fan baxo oxarënak orexëm gë eعمار an.

¹⁷ Anang nang kën mëne ga nëkanak, and ŋandi baŋo exo bëteli obetak aŋ, sëm afela fela baŋo. Ado ga baxo sesënd, er ri baxo in ax mënd bana exo nëngwët.

¹⁸ And sëka këno Kaxanu aŋ, an tëka bana er kën xor en dëkëra: ax gi bana angodux and xafa-xafa; ax gi bana ecamëdan, ax gi bana oncoc otëm.

¹⁹ Bëte an wël bana ofarix or kereloŋ, an wël ex oniŵ or Kaxanu ol ang wël bani Bëyisërayel akarëk ak xali re bani gwac baxët këni.

²⁰ Gayikwa owëkw oŋ yëbu babi, and re ko Kaxanu: «Ar kë xwixëta yo etënd elo, ado ex gi emacar, pëtërayidëno gë oxaŷ xali exo cës*»

²¹ Er bani watënd in, aŷigën ŷigën bax xali re ko Moyis: «Dek eme anjiŷ aŋ xali ke rëgënënd*!»

²² Barikan wën etënd ed Siyoŋ el, angol and Kaxanu aŋ, mēŋ ar gē aniyan an, sēka kën. Yerusalem ir yaŋ gēr orën in, gēr ed kēni fedērënd ofēna omeleka ok owaxe owaxe, sēka kën.

²³ Asēka sēka kën amara and obaš olēngw or Kaxanu aŋ, amara and bër yēgw kēbi Kaxanu yaŋ gēr orën aŋ, mēŋ ar ex axiti bela dek an, axiti ar benjēw bēnd bër šenene bër gē ola or faŋayak an.

²⁴ Asēka sēka kēno Yesu, mēŋ ar wāk ex car ošat orexēm ebo wūnētaxēn an. Mondako hi ko aŋatēlindēr ar eter ekašax ed ri ko Kaxanu gē biyi el. Do ošat orexēm oŋo kē yeyanēnd nēmēc gē or Abel oŋ.

²⁵ Titinayin, kēren nēpēnd na eno baxēt ar kējun felērand an. Enimin, angēmēne Bēyisērayel bër bax hēpēnd eno baxēt Moyis, mēŋ ar babi felērand gēr ebar bēn, ano cana bana Kaxanu gēr kiti, kaš ex ngwa biyi. Anēŋo canaye na angēmēne anēŋo baxētēnd ex na ar kēbo felērand elod gēr orën an.

²⁶ Akarēk aŋ, and kē wēli oniw or Kaxanu aŋ, ebar el arēg bax rēgēnd. Barikan dorō dorō, Kaxanu abeya beya kēbo mondako: «Bēte amat bayik, wēno dēŋ kē sēngērēbētēra, ax gi na ebar el fo, barikan gē orën ak dek*.»

²⁷ Eyeyan ed rek «Bēte amat bayik» el kēbo wāsinēnd mēne bebēr ri ko Kaxanu do kē sēngērēbētand bēn, ašapēr kē šapēr ex bayixēn bebēr ax kor na ex tēngērēbēta bēn.

²⁸ Bēte gayikako owun or ax tēngērēbētand na ol šot kēne, calendēŋone Kaxanu ang kēŋo nēngan ak, gē ekwēta el do gē anjiŋ aŋ.

²⁹ Gayikwa Kaxanu mēŋ ar xwēn kēbo an, ahi hi ko bēte ang xodux or kē bēlēnēnd fo*.

13

End aniyan and šenene eŋ

¹ Kemēnayin eŋun balērēnd andewēn rewēn aŋ, ang bër acēl amat fo.

² Kēren kwēyand na ekwētaya ed bēliyer el gayik bērēmar mondako xwētaya banēbi omeleka, nangērēxe.

³ Kwitayindēnēbi bandepēra baŋ nangēde gē bēn bar kēn gēr epēra fo. Kwitayindēnēbi bër kēnēbi rixērand bēn gayikako wēn bēte gē beman bēnd kē xor ex toro hi kēn.

⁴ Eñēr el, gilex er fēb kēni bela dek, do angaw and bër gē ašan aŋ, ewēnēk. Kaxanu axiti kēbi xiti bēŋacaxik bēn do gē bër kē rind orekar bēn.

⁵ Beber kên rind gër aniyandewên bën, këren dind na nê end aņana and kodî. Nêngandërayindëleņun gë er šot kên in gayikwa Kaxanu mën dën are re ko:

«Din ami teb na do din ami ñañëta na*.»

⁶ Mën ex, axor këne xore ene deye gë anjiy këm:

«Axwën an ex ar ke rëcarand an;

ÿoweÿ ame yëdara na

gayikwa eñëņax end fe ngwa ko xor exe di ala?»

⁷ Kwitayindënebi ber ex bëlëngw bërewën bën, ber nangën këņun eyeyan ed Kaxanu bën. Calayin en nang ang bani liyand ak xali xwëtëk bakey bandebën baņ. Tëfëteliyindënebi gër ekwëta edebën.

⁸ Ang hi baxo Yesu Kërisët ganëka ak, mondako fo hi ko doro, bëte xali din ir din.

⁹ Ala këreno teb na eņun yifa gë osëyali or fitarëk gë or nang kên ol. Bon yek en kemëna gë oyekax or Kaxanu ol gër owëkw orewën. Bari kërex gi na gë bapela band bebër ÿapëk, ba bebër ax ñap ex na en yambënd gayik ber sëfëk beņo bën ofëcak ani cotaxëne ex na.

¹⁰ Bëšadaxan ber gër aner and cale and Bêšewif bën abi ñap ex na eyamb ed er këne šadaxande biyi gër angëb andëbi in.

¹¹ Enimin, ÿas er owacar or banëbi ñaşënd eņ, nacët edëg el bani bënëläneënd. Ošat oņ fo baxo wëland ašadaxan alëngw an lëf «Gër ed wënëk nëmëc» eņo karaxën Kaxanu etëban ed beñëņax el.

¹² Mën ex, Yesu bëte nacët angol aņ narëndëra bano xali law këno, ebi mënëanaxën bulunda in gë ošat orexëm oņ.

¹³ Awa biyi bëte, canëne edëg el, ene yexëne gër ndexëm do buņane enëbo cus ang šus bano mën ak.

¹⁴ Gayikwa gër ebar ro, biyi ane cot exe na angol and bayi laņ aņ. Barikan ašala këne šalande and kë yowënd aņ.

¹⁵ Awa paš gë Yesu, yëlëneņone Kaxanu gë etël këm, šadaxa ir ojëkan in, mënë ngëņ gë etëÿ edëbi el, yasëndëne poyoma owac orexëm ol.

¹⁶ Këren kwëyand na edi ed benjekax el do gë edëcar el gayikwa beņo ocadaxa od këņo nënganënd Kaxanu ex.

¹⁷ Baxëtindën er kënun felënd bëlëngw bërewën in, mayindën en di er kënun felënd in. Enimin, bën ex ber kë nëkonand benjëw bendewën bën do Kaxanu awëka këbi wëkax ba mondake bani rind eņo. Diyindëlexëni gë onënga fo andiyen aņo, këreni ñwëcarënd na gayik angëmëne mondako ex, wën ofëcak an cot na.

¹⁸ Calenindënëbo biyi, mokwëta xwëta këmi mëne onden onjekax fo šot këmi do nand ex yo, aŷandi ŷandi këbo mi diyand ŷenene, ang ex yo.

¹⁹ Ga re këme, kemënayin ene karanënd Kaxanu exe yëlëli fëña ir këme bakaxënëli aŷand fën gër ndewën in.

Bendey bepelatar beŷ

²⁰ Kaxanu, mëŷ ar kë yëlënd obetak an, axanin xanin këŷo gër ecës Yesu, Axwën arebi an, exo gixën axadac asëm paŷ gë oŷat orexëm or rinaxën këbo eter ed din ir din oŷ.

²¹ Bëte Kaxanu yëlëleŷun ojaŵ od en koraxënënd đek er yek gër oŷandi odexëm in. Do er ñan ko in, dilexo gër ola orebi, paŷ gë Yesu Kërisët, mëŷ ar xwënëk enjaran din ir din an! Amen!

Ofelar ol

²² Bëmaŷe, axara xara këmun: buŷayin en baxët eyeyan ed këŷun xemën elo gër ekwëta edewën. Ado er ŷëgwënëli këmun ijo, ax cak ex na.

²³ Dek ŷandi ke en nang mëne imaŷe indebi in Timote, anëka sebëtëli këno, axo bo ex na gër epëra. Angëmëne ataŷ ñatëgu ko ro, gë wëno këmi sëfërëli ene watërëxëye.

²⁴ Cëmayinëbi bëlëngw bërëwën bën do gë đek bër ex bulunda ir Kaxanu bën. Bëmaŷe bënd ro gër Itali bëŷ aŷëma kënun ŷëmand.

²⁵ Awa Kaxanu yëlëleŷun oyekax orexëm ol wën đek!

Kayëta ir Ŝak in Lilaya in

Akayëta aŋo Ŝak, asëfan abat ar Axwën Yesu, yëgwën babi bërëwëk bën, ðek ang ŝapërëra këni ed ex Owun or Bërom ak. Pab gë akayëta ano sëyali këbi end ekwëta do gë end bandixa eŋ. Mëŋ yëgwaxën ko mëne: ax gi ex na mocus axayënaxik an do eyo ŋan ar gë napul an fo. Bëte aÿëgw ko mëne ar balëkënalind cale an, kadacëlexo aniw andexëm aŋ, mëne ngëŋ tebëlexo asëk ayeyandërand fo in. Bëte kërexo dafënarand na. Do angëmëne ar ŝotërak hi ko, diyindëlexo benjekax gë napul irexëm in.

Er ex gër akayëta in:

End orenik do gë oñandi oñëŋëxax eŋ: 1.1-27.

End epëb ed bëla el, ekwëta el, do gë bandixa eŋ: 2.1-26.

End ekamën ed eyeyan el do orenik or yaŋ eŋ: 3.1-18.

End ekwëyëta ed ndafënan do gë odenar eŋ: 4.1-12.

End bër gë napul eŋ: 4.13-5.6.

End ebuŋan do gë cale eŋ: 5.7-20.

Ecëmar el

¹ Wëno Ŝak, ariyenin ar Kaxanu do gë Axwën Yesu Kërisët an, këŋun yëgwënëlinde wën bandëwëra Epëxw gë baki band bulunda ir Kaxanu band yëcarëk baŋ. Ašëma këmun šëmand!

End ekwëta do gë orenik eŋ

² Bëmaÿe bëndam, nëngandërayindëleŋun mbaŋ në end batëy bandanjëm band këŋun ðatënëgund eŋ.

³ Nangin mëne mondako këni sëyand ebuŋa el angëmëne ekwëta edewën el ga xemëk bayik gër atëy.

⁴ Xarak, ebuŋa el afo ex ŋata andiyen andexëm aŋ en gixën bër gë ola or faÿayak, bër šenene gër ex yo, do yowëy an can na.

⁵ Angëmëne ang hi, abat exo can orenik ol, karaleŋo Kaxanu, mëŋ ar këŋo yëlënd ayël fo ar ex yo, xarak aŋo dexëra ex na; do ayël dëŋ këŋo yël.

⁶ Barikan karaleŋo ðe gë ekwëta, gë oŋëpëgënan këm gayik ar kë xarand gë oŋëpëgënan an, ang men ond angwëngw ond kë ŝangënënd do kë xaninënd ekoc fo hi ko.

⁷ Ala arako rako an kërexo yëlënd na yëy ko ŝot na gër Axwën:

⁸ ar kë sêkwanënd exo tana anjêlan amat fo hi ko, ar kalay-kalay gër đek bandixa bandexëm hi ko.

End axaÿênaxik do gë ar gë napul eŋ

⁹ Imaÿe ikereceŋ ind xaÿênêk in, nêngandërayindëleŋo gayik Kaxanu këŋo yëlënd or gapak ol.

¹⁰ Barikan imaÿe ind ex gë napul in nêngandërayindëleŋo gayikako në end Kaxanu ko banaxënënd ga nang ko mène axuca ko xuca ang opëtêfët od ondës fo.

¹¹ Ax gi ex na nde and kë fën eñan aŋ, oyat oyêkax ok añaÿên kë ñaÿênënd ondës oŋ, opëtêfët ok ex binira do oye orexëm ol ex biw̄? Ata mondako fo ex end ar gë napul eŋ, abiw̄ ko biw̄ gër bandixa bandexëm.

End banajëta eŋ

¹² Nêngandëralindëleŋo ar kë buŋand gër atëy an! Enimin, ar buŋak gër atëy aŋ, Kaxanu afupa këŋo fupand gë ekamote ed angora el, mène ngëŋ aniyand and din ir din and beya ko ayël këbi yël bër ñan këŋo aŋ.

¹³ Ala ar këŋo naŋëtand an, kërexo dend na: «Kaxanu ke naŋëtënd!» Gayikwa eñëŋënax gematak ax kor na eŋo naŋët Kaxanu. Bëte mën dëŋ ala gabatak aŋo naŋëtënd na.

¹⁴ Barikan ala kala gë andexëm ko naŋëtayand, and ko yëlaya gër er ÿandi këŋo, do gër er ÿetëÿet këŋo aŋ.

¹⁵ And ko sêf ala oñandi oñëŋënax aŋ, oñandi oko kë rëwënd eñëŋënax eŋ, do eñëŋënax eŋ and kë fanëta aŋ ex mëlawa ecës el.

¹⁶ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, këren yifayand na:

¹⁷ oyël oxëbënënaxik, gë oyël oyekax or ex yo, yaŋ gër Faba ir bangoben kë xaniwënd. Mën axo nêngwëtand na, axo đobënd na.

¹⁸ Gayikako Kaxanu, mën dëŋ faÿêk gër emëkw edexëm ex gi mondako, gë eyeyan ed đal el rëw këbo, ene gixëne bëÿanar gër đek bebër necëtëgu ko do xwën ko bën.

End ebaxët ed eyeyan ed Kaxanu eŋ

¹⁹ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, nangin mène ala kala gilexo ar ÿandêk ebaxët, ar legêk eyeyan, ar ax koÿënd na aÿand.

²⁰ Gayikwa oxoÿ or ala ol ax dind na er ex şenene gër Kaxanu in.

²¹ Bëte, ga kën xwëÿëtand ako emuyaraxik end ex yo, do eñëŋënax end ex yo, kwëtayayin gë onden onjekax eyeyan ed Kaxanu, ed lëgêk gër owêkw orewën el, eyeyan ed xorêk eŋun pexën el.

²² Këren yifayand na gë andewën, diyindën ari dëŋ ang kë rend eyeyan ed Kaxanu ak, këren baxëtënd na abaxët fo.

²³ Enimin, angëmëne ala exo baxëtënd Eyeyan ed Kaxanu el do axo dīyand na ang kë rend ak, er hi ko ang ar kë nëkonënd dëxas irexëm in në anangoye fo do ko watayand ang hi ko ak.

²⁴ Barikan and ko nëkonaya aŋ, ataŋ exo kwëya ang hi ko ak, and ko ye aŋ.

²⁵ Barikan ar kë yëkwand gër acariya and ŝenene an, acariya and kë yëlënd orëyaya aŋ, abalëkënali ko balëkënalind er ko watënd in. Ari ko rind ang kë rend ak, axo baxëtënd na abaxët fo do kwël exo kwëya. Ata ala ajo anëngandëra kë ŷana eŋo nëngandërand gër dek bebër ko rind.

²⁶ Angëmëne ala exo yëland mëne ašalek hi ko xarak asëk ayeyandërand fo wër këŋo, mëŋ dëŋ kë yifayand. Ata cale indexëm iŋo ofëcak këm ex.

²⁷ Cale imënëk iŋ, ind ex dal gër lëngw Faba Kaxanu iŋ ex: edacët ed gër ocëmu bëtox bëndëkak, gë bësoxari bësebëta sebëta el do gë ekwëyëta ed dek betëmbak bënd gër ngwën el.

2

End epëb do gë eyaf ed bela eŋ

¹ Bëmaŷe bëndam, epitëndër ed bela ax gi ex na gër ekwëta ed xwëta këno Yesu Kërisët, mëŋ ar ex Axwën ar gë enjaran an.

² Gako bela bëxi eni dīlëli gër amara andewën: aŷanar an exo dënaw anëna and kaŋe, do exo cudaw banjëm banjekax; axinëm an exo gi axaŷënaxik, do exo cudaw mëŋ bëte banjëm bamuyaraxik.

³ Ata wën eŋun bal nëmëc end ar gë banjëm banjekax eŋ do eno pel: «Wëj yow ey nëpa ro gër ed këni ŷëpand bër gapak!» Barikan eno pel axaŷënaxik an: «Wëj cëŋ yel ey kwëšax fën!» ba «Nëpal gër ebar ro, gër ed këme wëñërand ro!»

⁴ Ax gi ex na nde epitëndër ed bela el ex mondako? Do ax gi ex na nde bëxiti bëšëmbak hi kën?

⁵ Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, awël nde: Ax gi ex na nde Kaxanu yata këbi bër ex bëxaŷënaxik ogës od bela bër gër ngwën ro bën? Ax gi ex na nde mëŋ yata këbi eni cotaxën mbaŋ ekwëta el? Ax gi ex na nde mëŋ yata këbi eni gixën ŝëf gër owun or beya këbi bër űan këŋo ol?

⁶ Barikan wën, ašëfënin këno šëfëninënd axaÿëanaxik an! Ax gi ex na nde bër gë napul bën këñun rixërand? Ax gi ex na nde bën këñun wëland gër kiti?

⁷ Ax gi ex na nde bën ex bër kë renand oŵac oyekax or yël kënun Kaxanu ol?

⁸ Enimin, ŝenene kën rind angëmëne ašëf sëf kën er kë rend acariya and Emun in gër Oñëgw Omënëk: «Balindëlexi end ašandax eñ ang ki balënd end gaf irey ak*.»

⁹ Barikan angëmëne pit pit kënëbi fëbënd bela bën, aŵen kën wënënd do acariya añ anëka sëra këñun ga lif kën ako.

¹⁰ Enimin ar kë sëfënd ðek er rek acariya in, barikan exo ðif apela amat, anëka lif ko ðek acariya añ. Ar kë lif apela amat xarak aye sëf ko ðek bacëxen bañ, acariya añ anëp këño nöp gayik ðek bapela bañ lif ko.

¹¹ Gayikwa ar rek: «Ax gi ex na mondi orekar an» fo rek bête: «Ax gi ex na monaŵ ala». Awa angëmëne wëj ay di ex na orekar ol barikan eyo ðaŵ ala, anëka wëndëra këy paß acariya añ.

¹² Awa mën ex, yeyandërayindën do diyindën beÿ bën ang bela bër kënëbi xiti gë acariya and kë yëlënd orëyaya fo ol.

¹³ Gayikwa ar kë xitind gë axaÿënan këm an, Kaxanu gë axaÿënan këm këño xiti mën bête. Barikan axaÿënan in wëñak kiti in.

End ekwëta eñ

¹⁴ Bëmaÿe, inewã këño fëca ar kë rend mëne ašot ŝot ko ekwëta an xarak ekwëta elo ax gi ex na gë bandixa? Afexën nde këño fexën ekwëta elo?

¹⁵ Angëmëne imaÿe in, hi ko itoŝan, hi ko itoxari, exo can banjëm band ko ŝuða, ba exo can er ko yamb key yo key in,

¹⁶ do abat ang hi kën ak eño pel: «Awa gwëre, yeyin gë emëkw eyemax! Ayem kë yemënd ðe, cuðarayin do yambërayin xali en med!» Gayikako mën dën año yël ex na er ÿapëk in, ofëcak nde ex na?

¹⁷ Ata mondako fo ex ðe end ekwëta eñ: ekwëta ecësëk ex angëmëne ar ŝotëk an ÿoweÿ axo dixënënd na.

¹⁸ Barikan bamat ala kë re na: «Wëj ekwëta el ŝot këy do wëno bandixa bañ. Masinële ekwëta edey ed gë bandixa këm el, ata wëno gë bandixa bandam bañ këmi wäsin ekwëta el.»

19 Ax gi ex na nde aŵa ŵa këy mène Kaxanu ibat fo ex? Awa aye yek: bëyël bën bëte aŵa ŵa këni eŋo do këbi rëgëndërand.

20 Ýandi ki nde ey nang wěj ar gë onden okafëxaf ajo mène ekwëta ed ar ax dind na bandixa banjekax el gë ofëcak këm ex? Axi ñandi ex na nde ey nang?

21 Ay nang ex na nde mène Abëraxam, axarëk arebi an dëŋ, në end er ri baxo in hixën ko ar ŗenene gër ogës od Kaxanu? Ga ŵed baŋo asëñiŵ Isak eŋo caŵaxa gër angëb.

22 Wat kën mène ekwëta el do gë bandixa baŋ andamat bax riyeind ex paŷayaxën ekwëta el.

23 Mondako ñata bax Oñëgw Omënëk od rek: «Abëraxam, ga xwëta baŋo Kaxanu hixën ko ar ŗenene gër ogës odexëm*.» Do në eŋo këno ŵacaxënënd lawo ir Kaxanu.

24 Watin mène në end bandixa band ri ko, ko hixënënd ala an ar ŗenene gër ogës od Kaxanu, ax gi ex na gë ekwëta el fo.

25 Bëte asoxari ar hi bax aŷacaxik ar bano ŵacënd Raxab an, ahi hi baxo ar ŗenene gër ogës od Kaxanu në end bandixa band ri baxo. Ga xaca babi wa bërolaŵën Bëyisërayel bën do fel babi eni maŷi feña iŷexe.

26 Angëmène eman end ala eŋ, onjën këm ex, ecësëk ex. Andamat ex end ekwëta eŋ, angëmène gë bandixa këm ex, ecësëk ex.

3

End aniŵ eŋ

1 Bëmaŷe bëndam, këren gi na fa ðek bësëyali fo. Nangin mène kiti ind biyi bësëyali iŋ gë pit fo kë yëka.

2 Biyi ðek alif këne lifënde bandanjëm. Angëmène ala ex na ar bayik ax ðifënd na gër eyeyan, anëka faŷaya ko gër or ŗenene. Axor ko xorënd exo mëlaya ðek eman endexëm eŋ.

3 Angëmène ayapën kënebe yapënënde dun opanac ok eni maxënënd eni di er ýandi këbo in, gë beman bendebën ak kënebe lasënde.

4 Bëte awat nde wat kën okuluŋ ok: ado ga rafëk yo, ado ga kë fimërand bongoc botëm fo, gë amërëŷaya atil kë xasënd gand ed këŋo ýandi ahëreli an.

5 Andamat ex end aniŵ eŋ: ado ga hik esil gër eman, barikan bebësëm kë soŷanand. Bëte watin mène ingoŵux itil kë ŷorënd aŵwët atëm!

6 Xarak aniŵ aŋ ex bëte xodux ex, ngwën ind betëmbak ex. Aniŵ aŋ wal ir eman ex, barikan abuyarën kë

buyarënënd d'ek eman eŋ, do aşor kē şorënd ola ol gē xodfux or kiti ol.

⁷ Owacar or ex yo, hi kēni or xad'a-xad'a, hi kēni or gēr men, hi kēni bacēl, ala an axor xor ko ebi nambin, do ari dēŋ ri ko mondako.

⁸ Bari aniw̄ aŋ, ala ax kor na ex nambin: eñigēnaxik end ala ax korënd na ex; yer ongwēc ond kē law̄ënd fo ex.

⁹ Gē aniw̄ aŋ kēnēŋo şalende ar hik Axwēn arebi do Faba irefi an. Bēte gē aniw̄ aŋ fo kēnēbe xarende bela bēr ri kēbi Kaxanu gēr eñaw̄ endexēm bēn.

¹⁰ Nē etēy ebat kē şanēgund obetak ol do gē ekare el. Awa bēmaŋe, ax ŋap ex na ex gi mondako.

¹¹ Nē añesa amat nde kē şanēgund men onēngax oŋ do gē men ombax oŋ?

¹² Bēmaŋe, andan aŋ ax dēw̄ënd na oyarēka; atēx and reseŋ aŋ ax dēw̄ënd na ondan. Gēr añesa and men ond gē ongal ax canēgund na men onēngax.

End orenik eŋ

¹³ Noŋo renik, do noŋo ex ar gē onden an, mērēxand irewēn? Awa ala ajo nēcētindēlexo bandixa banjekax bandexēm baŋ gēr ola or şenene orexēm, gē obēngw or onden do gē orenik.

¹⁴ Barikan angēmēne gēr ow̄ēkw orewēn xēñēk wayēt oyakēraxi, gē oxoŋ, ba gē ebal ed gaf irewēn fo el, kēren dafēnarand na. Gayikwa angēmēne mondako ex, end d'al eŋ kēn şonënd nē enēgwēs en.

¹⁵ Orenik olo ax gi ex na or xaniw̄ek yaŋ gēr orēn: orenik or gēr ebar ro fo ex, or ala fo ex, or şabucara ex.

¹⁶ Enimin, gēr ed ex oyakēraxi do gē ebañēr, na fo kē hind bēte bēnd şode-şode beŋ, do gē etēmbak end ex yo.

¹⁷ Barikan orenik or xaniw̄ek yaŋ gēr orēn ol er ex gē ow̄ēnēk, gē aketēxeta, gē angw̄elēra, gē onden, gē axaŋēnan isēm, gē benjekax, gē epitēndēr kēm, gē orenik or d'al, do gē eñēŋēnax end şonayak kēm.

¹⁸ Xarak, bēr şenene bēn kē nefēnd aketēxeta aŋ gē ola or bēraketēxeta bēn.

4

End oxalay-kalay eŋ

¹ Feye wa kē xaniw̄ënd batakēra baŋ do gē oxeyēr oŋ mērēxand irewēn? Ax gi ex na nde bebēr ŋan kēn bēn kē xaxērënd d'ek eman endewēn eŋ?

² Er ŋan kēn in, an cotēnd na, ata en dēb gē oyakēraxi ol, eno daw̄ ala; barikan ŋoweŋ an cotēnd na. Ata en baş

oxeÿer oŋ do gë batakëra baŋ, bari ÿoweÿ an cotënd na gayik ano karand na Kaxanu.

³ Ado eno kara, aŋun yakalind na gayik ang kën xarand ak, ax ye ex na. En dixënënd bebër ñan kën këno xarand.

⁴ Ata wën ang bër rind orekar fo hi kën! An nang ex na nde ar ñanëk ngwën an, Kaxanu ašus këŋo ŝusënd? Awa ar faÿëk gër emëkw edexëm exo gi aňan ar ngwën an, awa arangoÿëra and Kaxanu hi ko.

⁵ Ako nde yëla kën are fo kë rend Oňëgw Omënëk ok: «Kaxanu aňan ñan këŋo, xali këŋo yakëraxind angoc and yël këbo aŋ exo dëg gër ola orebi aŋ.»

⁶ Barikan oyekax or yël këbo ol rafëk nëmëc, ang kë rend bëte Oňëgw Omënëk ak:

«Kaxanu aŵereli këbi wërelind bër kë rafënarand bën, barikan oyekax orexëm ol këbi yëlënd bër kë banand bën[☆].»

⁷ Awa mayindën aŵa end Kaxanu eŋ; ñëpindën end ŝabucara eŋ, ata këŋun hër caw.

⁸ Tëkayino Kaxanu ata këŋun sëka mëŋ bëte. Wën bëwendëran bëjo, mënënin otaxan odewën ok, do wūnëtin oŵëkw orewën oŋ, wën bër gë benjëw bënd kalay-kalay bëjo!

⁹ Nangin mëne and xaÿën kën dëŋ ex, denitayindën, tesindën! Olëš orewën ol nëngwëtal ex otes, do onënga orewën ol nëngwëtal ex ecamina!

¹⁰ Banayin gër lëngw ir Axwën, ata këŋun fela yaŋ.

End odenar eŋ

¹¹ Bëmaÿe, ax gi ex na mondenar andewën rewën aŋ. Ar këŋo renand, ba këŋo nëpënd imaÿe indexëm an, anëka ko renand acariya aŋ, do axiti ar acariya hi ko. Angëmëne axiti këy xitind acariya aŋ, axiti hi këy, ay bo ex na afëb ar acariya.

¹² Gayikwa abat fo ex anëcët ar acariya an, do mëŋ fo ex axiti an. Mëŋ gabat xorëk eŋo pexën ala an do eŋo nemin. Barikan wëj noÿo ngwa hi këy ga këyo xitind ako, ašandax?

End ndafënan eŋ

¹³ Awa gërëgako baxëtine, wën bër kë rend: «Doro ba ecan gër angol aŋo këne yeye, yer iniy iŋ këne ÿëpaxëye fën. Ari këne ÿana ene dinde bebër këne ŝotëraxëne napul, do mbaŋ këne ŝotëraye.»

¹⁴ Er këŋun hi ecan ecan in, an nang ex na? Enimin, er hi kën ang okëbina od kë ŝanayand, do kë nëkand tükër fo ex capëraxën.

☆ 4:6 4.6 Andorenik 3.34

15 Ecëñëxët er don rend: «Angëmëne Axwën an aŵa ŵa ko, aliya këne liyaye, do ejo gë ejo këne ride.»

16 Barikan gërëgako, ga kën soşanarand mëne bebësëm kën ri, arafënara fo kën rafënarand. Xarak, etoşanara end mondako el ax ye ex na gë tøkër ak.

17 Awa ala an aŵendëra ko ŵendërand angëmëne exo nang anang edi ed enjekax el do axo dind na.

5

End bapela band bër gë napul eŋ

1 Awa gërëgako, baxëtine wën bër gë napul bën! Tesin, keŷin mokeŷ gayik betëm këjun wëcan!

2 Napul irewën in iwërëk ex, oyame ŷamak banjëm bandewën baŋ.

3 Kaŋe in do gë kodı irewën in ayaner yanerëk. Ata ayaner ijo kë hi osede or këjun lëxw gër kiti ol, do añas kë ŷana ex ŋasënd beman bendewën beŋ ang xodux fo. Yama gër bakey bapelatar baŋo nde şala kën en gi gë napul isëm!

4 Acosa and bër riyenik gër ocënga odewën do yambara kënebi aŋ, këjun lëxwend mokeŷ. Do otes od bër kë xanand beneda bendewën ok ūatëk xali gër banëf band Axwën, mëŋ ar xorëk beŷ dek an.

5 Aliya liya kën gër ebar gë ecotëra ed napul, do gë bebër këjun xëbënanënd el. Abët bët kën ang oŵacar or eŋaş fo.

6 Wën anëp nöp këno ar şenene an, alawŵ lawŵ këno, xarak mëŋ abaxo ūëp na endewën eŋ.

End ebuŋan eŋ

7 Awa bëmaŷe, buŋayin xali yatir ko bakaw Axwën. Aŷan an aşeni ko şëşind ebar el xali ex cënan beneda bend ko liyaxënënd beŋ. Abuŋa ko buŋand elod gë ecaşa ebeja xali gë ekol, exo kanaraxën beneda tögët beŋ do gë bendundu.

8 Wën bëte buŋayindën, kapinayindën gër oŵëkw orewën gayikwa akey and ko bakaw Axwën aŋ dam ex.

9 Bëmaŷe, këren dëxwërënd na këdi këjun xiti Kaxanu. Axiti an cëŋ, gër ebët xwëşa ko de.

10 Bëmaŷe, end toro eŋ do gë end ebuŋan eŋ, tëfëtelinëbi bëlawënel bër lawëndëraw baŋi Axwën bën.

11 Are këne rende mëne bër buŋa bax bën abeta beta këni. Awël wël kën ang buŋa baxo Yob ak, bëte anang nang kën ang ūata baxo anıyan and yël baŋo Axwën ak. Gayikwa Axwën an gë axaŷënan hi ko, do monënga nënga ko[☆].

12 Bëmaŷe, ax gi ex na dëŋ monjaşaran, hik orën ol, hik ebar el, hik er ex yo. Deyindën tuŋ: «Iyo» angëmëne iyo ex

eyakal do deyindën «Ali» angëmëne ali ex eyakal këdi këni hi bër kiti.

¹³ Ala ar kë sorond mërëxand irewën an, calelexo. Ar gë onënga an, ñerëwëralexo ojëkan od cale.

¹⁴ Ar şëxwërak an, macëlebi bëlëngw bër Amara bën. Do bën calenëleno sam eno nëm ogu gër oŵac or Axwën.

¹⁵ Cale ind gë ekwëta in afakën këjo fakën aşëxwëra an, do Axwën an ejo kanin. Angëmëne aŵëndëra wëndëra ko, aseban këjo seban.

¹⁶ Awa putindën beñëjënax bej andewën rewën an, do en calendërend, en pakaxën. Cale ind ar şenene in mban fangak.

¹⁷ Eli, ala ebaxo ang biyi ak. Barikan aşale şale baxo kërex tēb na, do ax tēb bana gër ebar xali xucak bēniy bētas gë opacaŵ ocongibat.

¹⁸ Bëte ga şale ko gaşëxe, orën ol sēbëk, do ebar el şënanëk benedfa bej.

¹⁹ Bëmaŷe bëndam, angëmëne ala exo nambëra xali exo naŵëta däl in, do abat mërëxand irewën ejo bakaliw,

²⁰ nangëlexo mēne ar këjo wërëşët aŵëndëran gër fēña ir nambëra ko an, aracët ko racët aniyan andexëm an gër ecēs, do beñëjënax bendanjëm ko laf.

Kayëta iyanar Piyer in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Piyer yëgwën babi okëreceŋ od šapër bax gër Owun or Rom ok. Arixëra banëbi rixërand do bani sorond mbaŋ gayik aŋa ŋa këni end Yesu Kërisët eŋ. Piyer ga wël baxo end toro indebën eŋ, xwitanaxën babi mène Kaxanu mbaŋ ye ko do aŋap yäpëk eni bayi ga xwëta këno. Afel fel babi bëte Kaxanu sana këbi eni gi bulunda ir bër fexën këbi Kërisët. Are re baxo bëte eni kemëna eni gi bela bër këŋo riyeninënd Kërisët, gayikako Angoc and Kaxanu aŋ gër ola orebën hi ko. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el: 1.1, 2.

End eyar ed apexa el, do gë owënëk eŋ: 1.3-2.3.

End bulunda ir Kaxanu, end olëngw do gë ebuŋan ed gër toro eŋ: 2.4-25.

End eñër do gë ebalër gër aminëmëra eŋ: 3.1-22.

End toro ir ang Yesu Kërisët eŋ do gë end oyekax eŋ: 4.1-19.

Epëb ed bëlëngw bër gër amara el do gë eperëna el: 5.1-11.

Epelar el do gë ekaran ed benjekax el: 5.12-14.

Ecëmar el

¹ Wëno Piyer, parëxanda ir Yesu Kërisët in këŋun yëgwënëlinde wën bër sana këŋun do šapër kën gër owar or Poŋ, gë Galasi, gë Kapados, gë Asi do gë Bitini bën.

² Faba Kaxanu kë nangënd beŋ bën dek damana ex gixën. Gë enang elo yata këŋun gë epit ed fit këŋun gë Angoc andexëm el, en tēfaxënënd endexëm eŋ do eŋun wunëtaxën gë ošat or Yesu Kërisët oŋ. Awa cënarëlex de oyekax ol do gë obetak ol gër ola orewën!

End eyar ed apexa eŋ

³ Cëkwanëŋone Kaxanu, Sëm ir Axwën arebi, Yesu Kërisët. Gë axayënan isëm irexëm in rëw këbo gašëxe pab gë ekani ed Yesu Kërisët gër ecës el ene cotaxëne eyar ed gë aniyan el.

⁴ Mondako ri ko ene cotaxëne er din ax cësënd na in, er beya këbo in, er din ax buyarënd na in, er din ax nëngwëta na in. Kaxanu ejo fenin këŋun yaŋ gër orën.

⁵ Wën këŋun nëkonand gë panga ind Kaxanu in, gë ekwëta ed xwëta këŋo el en cotaxën apexa and kë šanayaw gër baqey šapelatar aŋ.

⁶ Ata wën mbaŋ kəŋjun nəngandərand ado ga ʔapək en caminara iməd nē end batəy bandanjəm band hi kəŋjun gərəgako baŋ.

⁷ Batəy baŋo kē wəsinənd oxəbən or ekwəta edewən ol. Məŋ xəbənək nēməc kaŋe ir wənənək xoɖux do kē nemind fo. Ado ga hi baŋun batəy baŋo, mondako bax ex gi eŋata ed ekwəta edewən el gē ecək, gē enjaran, do gē epəb, and ko ŋanayaw Yesu Kərisət aŋ.

⁸ Wən aŋan ŋan kəno, ado bayik elod ano wat ex na. Gərəgako dēŋ axwəta xwəta kəno ado bayik ano watənd na, do aŋot ŋot kən onənga or gē enjaran, or ala dēŋ ax kor na exo tēfət.

⁹ Aŋot ŋot kən apexa and enjəw, and ex acosa and ekwəta edewən aŋ.

¹⁰ Ata apexa aŋo bani ŋaland gē obal osəm eni nang bəlaŋwənəl bər bax reyarand end oyekax or fenin kəŋjun Kaxanu eŋ.

¹¹ Mokeməna bani xemənand eni nang nand feye do bend fe fənəta ko Angoc and Kərisət and ebax gər ola orebən aŋ. Yama Angoc aŋo ga babi nangənənd nde gana-gana fo toro ind Kərisət iŋ do enjaran end ebax exo cot eŋ and ko fis aŋ.

¹² Kaxanu anangən nangən babi mēne wən xwənək eyeyan ed laŋwənəgu babi eni deyara el, ax gi bana ed fab babi bən bəlaŋwənəl. Bəfeməra bər Atəfətan bən aŋəlaw fo wəlaw bani bəbər kənun səfətanənd gərəgako gē panga ind Angoc Amənək and xaniwək gər orən iŋ. Gər beŋo kəbi xacərand eni yəkwa omeleka ak ga ʔandi kəbi eni nangədo.

End oŋwənək eŋ

¹³ Awa yəlarayindən aye, giyin gē anjus, kwətin dek eyar edewən el gər oyekax or kəŋjun wəlanəgu Yesu Kərisət and ko ŋanayaw aŋ.

¹⁴ Ang obaŋ or kəŋo baxətənənd fo, kərəŋjun balənd na end oŋandi od ŋot ban gər onangərarəxe orewən eŋ.

¹⁵ Barikan ang wən ko ar sana kəŋjun ak, wən bəte mənin mondako fo gər bend kən rind yo.

¹⁶ Gayikako aŋəgw ʔəgw kəni: «Bəwənək kən hi gayik wəno aŋwənək hi kəme*.»

¹⁷ Do angəmēne axəla kəno xəland Kaxanu ang Sorix irewən fo, xarak məŋ kəbi xitind bəla bən gē epitəndər kəm, ala kala gē bəbər ri ko bən, dīyayindən gē anjīy and Kaxanu nand hi kən gər yəba na.

¹⁸ Enimin, anang nang kən mēne Kaxanu aŋun dacət ex na gē bəbər kē nemind: gē kodī ba gē kaŋe. Gər ola or

* 1:16 1.16 Andolewit 19.2

gë ofëcak këm, or rëweli kënun bëxarëk bërewën racët këjun.

¹⁹ Barikan gë oşat oxëbënaxik or Kërisët or racët këjun oŋ, oşat or şarëk ang or ifeÿ iwënëk do ibëngwëk, and şadaxa këno fo oŋ.

²⁰ Mëj ex ar sana këno Kaxanu gana-gana fo, dmana exo dixën ngwën an. Do mëj şanayaw ko gër bakey şapelatar baŋo në endewën na,

²¹ wën bër xwëta këno Kaxanu paş gë mëj bën. Kaxanu xanin këno gër ecës do yël këno enjaran eŋ. Mondako bax, ex gixën ekwëta edewën el do gë eyar edewën el gër Kaxanu.

²² Gayikako aŵënënaya wënaya kën ga wã kën d'al in, en cotaxën aminëmëra and gë eñëjënax end şonayak këm aŋ. Awa balërendëleŋun mbaŋ andewën rewën aŋ, gë anjëlan ak dek do gë emëkw epeşax.

²³ Enimin, bër rëw këbi Kaxanu gaşëxe hi kën, xarak ax gi ex na de gë eneda end kë şësënd, bari gë eneda end ax cësënd na, gë eyeyan ed din ir din ed gë anıyan and Kaxanu el.

²⁴ Gayikwa ala ar kë liyand yo, ang andës fo hi ko, dek enjaran endexëm eŋ, ang opëtëfët fo ex. Andës aŋ ahaÿ kë haÿënd do opëtëfët ok aŵini kë wınind*.

²⁵ Barikan eyeyan ed Axwën el, din ir din kë bayınd. Eyeyan elo ex Atëfëtan and nangën kënun aŋ.

2

End cale ingaşax eŋ

¹ Awa tebin oxeÿ or ex yo, osit or ex yo, egi ed bëÿëjënax bër kë labayand el, oyëkëraxi ol do gë odena od ex yo.

² Nãndiyindëleŋun ang omër omënëk fo eyeyan ed Kaxanu el ang këbi ŷandınd omër bëndoyer ak, en pirixën gër apexa,

³ gayikako anang dëj nang kën ang nënga ko Axwën ak.

⁴ Tëkayino ar ex ekaÿ ebëngw ed lap bani bela an. Xarak, mëj ex ed yata ko Kaxanu el, ed xëbënan këno el.

⁵ Ang këni barënd oxaÿ ex gi aciw ak, wën bête barërin ang oxaÿ obëngw fo, en gixën Aciw amënëk, bëşadaxan bëwënëk, eno dinaxënënd Kaxanu, paş gë Yesu Kërisët, ocadaxa od onden, od ko ŷana exo ŋanënd.

⁶ Gayikwa are rek gër Oñëgw Omënëk: «Watin ga këme xwëtënd gër Siyoŋ ekaÿ ekëla,

* 1:24 1.24 Esayi 40.9

elo sana këme, elo xëbënan ke.

Do ar kë w̃a endexëm an,

din aņo cëfënan na[☆].»

⁷ Awa ekaỹ elo këņun yëlënd epëb el, wën bër xwëta këņo bën. Barikan gër bër aņo kwëta ex na:

«Ekaỹ elo ex ed lap bani bëb̃ay el

xarak mëņ ex ekëla el[☆].»

⁸ Do bëte:

«Ekaỹ elo këni fokërënd bela bën,

ekaỹ elo këbi rebënd[☆].»

Ga xey këbi eni tëf eyeyan ed Kaxanu el, bëte gayik mondako bax ebi gi.

⁹ Barikan wën cëņ, er hi kën andëwëra and sana ko Kaxanu, bër gë ošadaxan or emun, enëņ emënëk, bulunda ir xwën ko. Mondako hik en tëfëtëraxënënd beçëreçaxik bënd ri ko ar nęcëtëgu këņun gër ecamëdan do wëla këņun gër angoben akëbëanaxik andexëm an.

¹⁰ Wën anëka hi kën gërëgako bulunda ir Kaxanu, xarak akarëk aņ, an gi bana bulunda. Kaxanu abaņo xaỹënan na endewën eņ. Barikan gërëgako axaỹënan këņo xaỹënanënd.

¹¹ Wën bëmaỹe bënd ke balënd mbaņ bëņo, axara xara këm̃un gayikako bër okucan, do bëliyer fo hi kën, kemënayin en kwëỹëta oņandi od eman od kë wërelind enjëw ok.

¹² Mëlayayindën šenene ola orewën ol mërëxand ir bër aņo kwëta ex na Kërisët bën. Do gër ed kënun nangašandërand, watindëlexëni bandixa banjekax bandewën baņ, eno cëkwaxën Kaxanu yatir këbi hātën.

End epëb ed owun eņ

¹³ Ang řapëk gër Axwën ak, pëbindën olëngw or ex yo. Pëbindëno emun eņ, mëņ ar ex ar gapak an.

¹⁴ Pëbindënëbi ogofërëner ok gayik emun eņ fana këbi enëbi nëpënd bëwëndëran bën do enëbi cëkwand bër kë rind benjekax bën.

¹⁵ Enimin oņandi od Kaxanu ok ex, paß gë benjekax bënd kën rind beņ, eni cëm̃ind bela bësitarak bën, bër řoweỹ ax nang ex na bën.

¹⁶ Diyayindën ang bërëyaya fo, bari këren dabayand na gë orëyaya olo en dixën eņëņëanax eņ ado bayik řoweỹ aņun cëba ex na: giyin okadëp od Kaxanu.

¹⁷ Pëbindënëbi bela dek, řanindënëbi bëmaỹe bëņ, yëdayindëno Kaxanu, do pëbindëno emun eņ.

☆ 2:6 2.6 Esayi 28.16

☆ 2:7 2.7 Calemoņëw 118.22

☆ 2:8 2.8 Esayi 8.14

End oxëreceŋ eŋ

¹⁸ Wën bëriyenin bër gër bëciw bën, yëdayindënëbi bëxwën bërewën bën do mayindën endebën eŋ ado eni nemëri, bari ax gi ex na bër bëngwëk do nënga këni bën fo.

¹⁹ Gayikwa oyekax kën şot ga buŋa kën buŋand en toro në end Kaxanu, gë amena këm.

²⁰ Enimin, aşëkw nde këno şëkwënd ar kë buŋand gër toro në end ga wëndëra ko an? Barikan angëmëne abuŋa kën buŋand në end ga kën rind benjekax, enjekax ex gër ogës od Kaxanu.

²¹ Në eŋo yataxën këŋun Kaxanu gayik Kërisët, mëŋ bëte, mondako soro ko në endewën na, eno tēfētelixënënd, en tēfaxënënd banjēta bandexēm baŋ.

²² Bari mëŋ elod axo mendëra ex na, bëte elod ala ax wël ex na enëgwëş gër etëy edexēm.

²³ And bano şirërand aŋ ababi wāşa na, and baxo sorond aŋ, ala abaŋo wesa na.

Barikan asebën sebën këŋo amaşa aŋ ar kë xitind şenene an.

²⁴ Mëŋ dëŋ lëbinak bamena bandebi baŋ gër eman endexēm and fika këno gër kërëwa do şës ko në end beñëŋënax bendeŋi aŋ.

Mondako şës këne ene capëraxëne gë beñëŋënax beŋ, ene dıyaxënënde anıyan and şenene.

Gë tembaŋ indexēm iŋ kën fakaxënënd.

²⁵ Enimin, anëka hi ban ang oyel or nambërak fo[☆].

Barikan gërëgako anëka baka kën gër ar ex axadac do anëkona arewën.

3*End eñër eŋ*

¹ Bëte wën bësoxari bën, mayindën awa end bëcën bëndewën eŋ. Angëmëne mondako kën rind, axor kënëŋi xor bëcën bëndëmar ado ga bani hëpënd end Kaxanu eŋ. Axor kënëŋi xor gë eyeyan këm, gë ola orewën ol,

² angëmëne eni watënd gër anıyan andewën mëne awën wën kën do mëne wën afëb fëb kënëŋi.

³ Oñanënanan odewën ok kërëx gi na or fac: olap, gë bañepe band kaŋe, gë bëŋwën bënd kaŋe, gë orëxër or kaŋe do gë banjëm bakëbënaxik.

⁴ Barikan gil ex lëf gër emëkw, oñanënanan od din ax biwënd na, od onden onënga, do ond angwëlëra.

[☆] 2:25 2.25 Esayi 53.4-6

Ata oñañenaran od mondako ok, mbañ këjo xəbënanënd Kaxanu.

⁵ Oye olo şot bani bësoxari bëwënëk bër angwën bën, bër xwëta baño Kaxanu bën ga banëbi fëbënd bęcën bëndebën bëñ.

⁶ Gako Sara, afëb fëb baño Abëraxam xali baño wăcënd: «Axwën aram[☆].» Odënañ odexëm hi kën angëmëne ari kën rind benjekax bëñ, xarak er kën yëdand gebatak añun yëbun ex na.

⁷ Bëte wën bęcën bëñ, mëlayayindënëbi endëmane fo bolindañ borewën gër eñër edewën, ga nang kën mëne ola orebën ol ax këme na fon. Pëbindënëbi, gayikwa bën bëte aşot këni şot anıyan and ko yëlënd Kaxanu në end oyekax orexëm añ. Diyindën mondako, ata bayik yoweÿ ax bedi na cale indewën iñ.

End ebalër eñ

⁸ Awa wën wëlërendën, balërendëleñun ang bër acël amat fo, cotindën anjëlän amat, bëngwëlex onden ondwën oñ, banayindën.

⁹ Ax gi ex na momaşën eñëñenax eñ gë eñëñenax, do ocir ok gë ocir. Ecëñëxët, karanindënëbi benjekax boşandax, gayikwa në eño yataxën këñun Kaxanu en cotaxën obetak or fenin këñun ol.

¹⁰ Enimin, Oñëgw Omënëk ok ga rek:

«Ar yandi këjo exo ñan anıyan añ
do exo cot bakey banjekax an,
etëÿ edexëm el tebëlex odena ok,
do gë etinaxën ed bela el.

¹¹ Kwëÿëtalexo beñëñenax bëñ
do diyindëlexo benjekax.

Calayindëlexo aketëxeta añ,
do kemënayindëxelo exo ñatën.

¹² Gayikwa bangës band Axwën bañ anëkona këbi
nëkonand bër şenene bën,
do gë banëf bandexëm bañ,
abaxët ko baxëtënd cale indebën iñ.

Barikan aşus këbi şusënd bër kë rind beñëñenax bën[☆].»

¹³ Do wën nobën cëñ këñun rınan eñëñenax angëmëne benjekax kën balëkënalind?

¹⁴ Ado enun toronënd në end or şenene eñ, nëngandërayindëleñun! Kërenëbi yëdand na do këreñun bëlandërand na.

¹⁵ Barikan, pëbindëno Kërisët, mëñ awënëk an, ang Axwën fo, gër owëkw orewën. Giyindën lañ bëwëlëk bër

eno yakand kerët ar këjun wëka yo eno pelëra ine kën yaraxënënd er kën yarënd in.

¹⁶ Barikan, yakayindën endëmane fo, do gë onden onjekax. Ata bër këjun şirërand në end ola or şenene or yël këjun Kërisët bën cëfënanindëlebi gër ed ebax enun yëlan yey.

¹⁷ Enimin, pecanëlejun en torond ga kën rind enjekax eñ angëmëne mondako yandi këno Kaxanu, bari ax gi ex na ga wëndëra kën.

¹⁸ Gayikwa Kërisët amat fo soro ko do şës ko në end beñëjënax, mëñ ar şenene, në end bela bësëmbak, eñun mëlaxën gër Kaxanu. Eman endexëm eñ law bani, barikan Angoc Amënek añ xaninëgu këno abëngw.

¹⁹ Gë angoc andexëm añ ye baxo Kërisët ebi tefëtandërax endexëm eñ bangoc band gër epëra bañ.

²⁰ Akarëk añ, bangoc baño baño wëşenënd Kaxanu. Mëñ abujan bujan babi xali fika ko Nowe Akuluñ and fexaxën bani mëñ gë bela bëcongëbëxi polo gër men añ.

²¹ Eño ex amatinali and xobuyi or këjun fexënënd gërëgako el, bari ax dëxëtënd na abuyar ir eman in. Xobuyi olo onden onjekax ex gër lëngw ir Kaxanu paş gë ekani ed Yesu Kërisët gër ecës el.

²² Mëñ ex ar bakak yañ gër orën do yëpax ko gand liw ir Kaxanu an, mëñ ex ar këno baxëtënënd omeleka an, bangoc band wunëk bañ do gë band gë panga bañ.

4

End aniyani angaşax eñ

¹ Awa gayikako Kërisët asoro soro ko gër eman endexëm, wën bëte giyin bëwelëk ang bër emer fo en torond mondako fo. Gayikwa ar sorok gër eman endexëm an, anëka şapër këni gë eñëjënax eñ,

² exo diyaxënënd bakey band bayi këno gër ebar bañ ang këno yandind Kaxanu ak, ax gi ex na ang ex oñandi oñëjënax ak.

³ Enimin akarëk añ, gwac xwënda ban edi ed bebër ñan këni bër año kwëta ex na Kërisët bën: asëk alakirand fo in, oñandi oñëjënax ok, ekureliran el. Ata wën monjëlaya ban yëlayand gër ñambëran in, gër oşeb ol, do gër ekëla ed olaş el, xarak aşëba şëbak.

⁴ Gërëgako aşaran këbi şaranënd ga kënun watënd mëne an bo ex na ga kën xaşërënd gë bën gër eñac, mëñ kënun renaraxënënd.

⁵ Barikan bën ayaka këno yakad ar yapëk ebi kiti bela bëbëngw do gë bëşësëk an.

⁶ Enimin, mēŋ nangēnaxēn kēnēbi Atēfētan aŋ bēsēsēk bēn dēŋ eni dīyaxēnēnd gē Angoc and Kaxanu aŋ ang ak ado ga xiti kēnēbi ang đek bela ak.

End oyekax eŋ

⁷ Ekwēt ed beŷ đek el anēka saxēguk. Awa giyin bērenik do bēr gē anjus, en kemēnaxēnēnd gēr cale.

⁸ Damana beŋo đek, balērindēleŋun mbaŋ andewēn rewēn aŋ, gayikwa aŋana aŋ alaβ kē laβēnd beñēŋēnax bendanjēm.

⁹ Mēlayarindēn aye ang kēno wēlayand aliyer gēr bēciw bēndewēn ak, xarak an ŋunēŋunand na.

¹⁰ Ala kala diyenindēlebi bošandaŵ gē anjēla and yēl kēŋo Kaxanu, nē end oyekax orexēm aŋ. Angēmēne mondako kēn rind ata kēn hi bēr xwētan kēnēbi banjēla band ko yēlēnd Kaxanu nē end oyekax orexēm.

¹¹ Ar yēl kēŋo eyeyan an, deyarayindēlexo bend re ko Kaxanu beŋ. Ar yēl kēŋo edēcara ed bela an, dēcarayindēlebi gē ojaŵ od yēl kēŋo Kaxanu ok. Gēr end ex yo, cēkwēndino Kaxanu paβ gē Yesu Kērisēt, mēŋ ar gē enjaran do gē panga ind din ir din an. Amen!

End toro eŋ

¹² Wēn bēmaŷe bēnd ke balēnd mbaŋ bēŋo, ga kēn sorond ako, atēy añēkaxik ex, kēreŋun caranēnd na nangēde ax ŋap ex na fo.

¹³ Ecēñēxēt, nēngandērayindēleŋun ga kēn sorond, ang soro ko Kērisēt ak. Mondako ŷapēk ex gi eŋun nēngandēraxēnēđ nēmēc yatir ko nēcētēgu đek enjaran endexēm eŋ.

¹⁴ Ado enun cirērand nē end oŵac or Kērisēt nēngandērayindēleŋun, gayikwa Angoc and gē enjaran aŋ, and Kaxanu aŋ, gēr ola orewēn hi ko!

¹⁵ Barikan wēn, gabatak kērexo torond na nē end ga laŵ kēŋo ala, nē end ga rekara ko, nē end ga wēndēra ko ba nē end ga lil kēbi bela gēr bendebēn.

¹⁶ Angēmēne ga hi ko kēreceŋ ko soroxēnēnd, cēkwayindēleŋo Kaxanu nē end oŵac olo, kēreŋo cēfēnanēnd na.

¹⁷ Gayikwa anēka ŋatēguk kiti ind kē ŷana gēr ekun ed Kaxanu iŋ. Xarak angēmēne gēr ndebi kē ŷanand kiti iŋ, mondake kē ŋata gēr bēr ħēpēk eni kwēta Atēfētan and Kaxanu bēn?

¹⁸ Ang rek Oñēgw Omēnēk ak: «Angēmēne alak lakēk exo pexaxēn ar ŷenene an, mondake cēŋ kē hi end asēmbak eŋ, do gē end aŵendēran eŋ[☆]?»

19 Awa bër kë sorond gër edi ed benjekax gayik Kaxanu ŷandi këŋo ebi gi mondako bën, tebayalexëni gër otaxan odexëm, mëŋ ar ex mokwëta an.

5

End emëlayan ed okëreceŋ eŋ

1 Awa bëlëngw bër ex mërëxand irewën bën ŷandi ke mëni pelëra gërëgako. Wëno dëŋ alëngw hi këme ang bën ak, sede ir toro ind Kërisët hi keme, do bête ahixeli këme hixeli gër enjaran endexëm and ko ŷanayawëgu aŋ.

2 Kadacindënëbi ŷenene bër gër amara and xwëtënan këŋun Kaxanu bën. Nëkonayindënëbi gë emëkw el dek ang ŷan ko Kaxanu ak, xarak ax gi ex na në end acosa fo, bête ax gi ex na ga kënun nëŷalind.

3 Ola orewën ol gilex or këni xor eni tëfëtelind bër gër amara bën. Kërenëbi bëŷand na nangëde wën xwën këbi fo.

4 Do and ko ŷanayaw alëngw ar bëxadac aŋ, ašos këŋun šos gë ekamote ed owun ed gë enjaran ed din ir din el.

5 Bête ocambenjar ok gë odënaŵ ok, baxëtindënëbi bëlëngw bën. Banayindën gër banëkëra bandewën, gayikwa are rek gër Oñëgw Omënëk:

«Kaxanu ayël këbi yëlënd oyekax orexëm ol bër kë banand bën,

barikan aŵereli këbi ŵerelind bër kë rafënanand bën*.»

6 Awa wën banayindën gër lëngw ir Kaxanu, mëŋ ar gë panga an, eŋun dafëanaxën and këŋo ŷatan aŋ.

7 Kwëtinayindën gër ndexëm dek bebër këŋun sibänënd gër banjëlän bandewën bën, gayikwa mëŋ afëŷëpëŷ këŋun fëŷëpëŷënd.

8 Giyin gë anjus, këren nambinand na. Šabucara in, arangoŷëra ar gë wën an cëŋ, abëtëra këŋun bëtarand ga ko ŷaland noŷo këŋo yamb ang yëraŋ ir këŋo sisand emacar end këŋo yamb fo.

9 Nëpindën endexëm eŋ do kemënayin gër ekwëta ga nang kën ako mëne oyot od obat këŋun wëcanënd gë bëmaŷe bëndewën bënd gër ngwën ro bëŋ.

10 And kën soro imëd aŋ, Kaxanu mëŋ ar gë oyekax an, mëŋ ar ŵaceli këŋun enjaran end din ir din end ex gër Yesu Kërisët eŋ, axanin këŋun xanin, abašën këŋun abašën ojaŵ ok do axemën këŋun xemën en gixën bër rëd këbi aye.

11 Mëŋ ga xwënëk wa owun ol din ir din! Amen!

Epelar el

¹² Silas, imaÿe ind xwëta këmo gër Axwën in, rëca ke mun ñëgwënëli bepënëfëne beŋo. Aÿandi ÿandi ke me deya oyekax or däl or Kaxanu ol, mun kemënaxën, awa kemënayin mbaŋ!

¹³ Bërëwäk bër hik gër Babilon bën, bër yata këbi Kaxanu ang wën ak bën, këŋun šëmand. Ašëma këŋun šëmand bëte asëñiwën Marëk.

¹⁴ Cëmarëxën momegar ang bëmaÿe bënd këbi balërend fo. Awa wën dek bër xwën këŋun Kërisët bën, cotin obetak ol.

Kayëta ixinëm ir Piyer in Lilaya in

Akayëta aŋo ex akinëm and yëgwën babi Piyer bamara band okëreceŋ band lapar bani gë bëlaŵënel bënëgwëš baŋ. Në end osëyali or fudac orebën eŋ, bërëŵak bëranjëm wëlandëra babi do bani wëkarënd në end ine ko legëanaxënëgund Axwën an ga re baxo mène gogo ko bakaw. Piyer aŷëgwën këbi mène Axwën an axo degënan na. Barikan aŋuŋa ko buŋand xali ala kala exo nëngwët ola orexëm ol do exo teb bëñëŋëanax beŋ. Er ex gër akayëta in:

End or šenene do gë end bëlaŵënel eŋ: 1.1-21.

End ekwëyëta ed osëyali or onëgwëš eŋ: 2.1-22.

En ošën or omakaw ond Axwën eŋ: 3.1-18.

Ecëmar el

¹ Wëno Simoŋ Piyer, ariyenin do parëxanda ir Yesu Kërisët an, këŋun yëgwënëlinde kayëta ijo wën bër gë ekwëta ed xëbënëk ang edebi ak bën, paŋ gë or šenene or Kaxanu do gë Afexën Yesu Kërisët ol.

² Oyekax ol do gë obetak ol bašërël ex gër ndewën ga nang kënebi ako Kaxanu do gë Yesu, Axwën arebi an.

End oxëreceŋ eŋ

³ Kaxanu ayël yël këbo gë panga indexëm in dëŋ dek bebër kë yana ene diyaxënënde ang ex ola or Kaxanu ak mëŋ ar wacëgu këbo gë enjaran endexëm eŋ do gë ekëbëanaxik endexëm an.

⁴ Paŋ gë enjaran eŋo do gë ekëbëanaxik eŋo, yël këbo Kaxanu bebër beya babo bën, en koraxën en cana osëmbak or gër ngwën ol or oñandi oñëŋëanax ok do en cotaxën ola or Kaxanu ol.

⁵ Awa në end eŋo dëŋ, kemënayin gë obal osëm en bašaxën gër ekwëta edewën owerëgweran ol, do gër owerëgweran, onangëran ol.

⁶ Bašin gër onangëran, egi ed gë anjus el do gër egi ed gë anjus el, ekemënal el. Bašin gër ekemëna, epëb ed Kaxanu el.

⁷ Bëte bašin gër epëb ed Kaxanu, ebalër ed gër aminëmëra and oxëreceŋ el do gër ebalër ed gër aminëmëra and oxëreceŋ, aŋana aŋ.

⁸ Enimin, angëmëne benjekax beŋo ahi hik gër ola orewën do ex ñëmb, an ñana na en bayind gë bandixa banjekax këm, an gi na gë odëwërewën këm, gër enang ed Yesu Kërisët, Axwën arebi el.

⁹ Barikan ar šanëk beŋo an, axo watërand na aye, xali hi ko ang ašiwëk fo. Axwëya xwëya ko angunëtan and bamena band baxo rind and ganëka aŋ.

¹⁰ Bëte bëmaŷe, kemënayindën en balëkënali nëmëc oŵac or wac këŋun do gë eyata ed yata këŋun Kaxanu el. Angëmëne mondako kën rind, din an pokër na.

¹¹ Ata Kaxanu mondako këŋun fërëtënaxën ebët eňangax, en dïlaxën gër owun or din ir din or Yesu Kërisët, mëŋ ar ex Axwën arebi do Afexën arebi an.

¹² Mëŋ ex bëte, wëno din këmum ŷana mun kwitanënd beŋo ga nang kën anëka do lëkaya kën d'al ir šot kën in.

¹³ Yëla këme aye yek, nand bayi këme gër eman eŋo na, mun nëngëtënd gë bend këmum xwitanënd beŋo.

¹⁴ Gayikwa Yesu Kërisët, Axwën arebi an, anangën nangën ke mëne gogo këme šës.

¹⁵ Barikan gë oxor oram ol këme ri mun tebëtanaxën er këŋun ŷana eŋun kwitanënd, nand ex yo, beŋo d'ek.

End enjaran eŋ

¹⁶ Enimin, biyi ex otede od watëk ola oxëbënaxik or Yesu Kërisët, Axwën arebi ol gë bangës bandëfi baŋo dëŋ. Anangën nangën këmum panga indexëm iŋ do gë omakaw ondëxëm oŋ, xarak ax gi ex na gë bendacan bend xamën këni bela.

¹⁷ Gayikwa Faba Kaxanu yël këŋo or gapak ol do gë enjaran aŋ yatir wëli bax oniŵ orexëm ol gër enjaran ekëbënaxik eŋo ga kë re: «Ajo ex Ašëniŵën ar pëlôt gër yomb iram an, wëno monëngan ke nënganënd endëxëm eŋ[☆].»

¹⁸ Biyi dëŋ wël bax oniŵ olo ga wëliwëk gër orën and ebami gë Axwën Yesu Kërisët yaŋ gër etënd emënek aŋ.

¹⁹ Biyi cëŋ, er reya këni bëlaŵënel in, er mokwëta nëmëc ex. Awa wën aŷap ŷapëk eŋun balënd end eyeyan elo eŋ. Er hik ang lambö ir kë űoband gër ecamëdan fo xali ex canayaw angoben aŋ do emal ed oxeya el ex űoband gër oŵëkw orewën.

²⁰ Damana beŋo d'ek, anang nang kën mëne gër Oňëgw Omënek, eyeyan ed alaŵënel ed ex anjëlan and ala, ax gi ex na.

²¹ Gayikwa, alaŵënel abax yeyanënd ex na ang baxo yëland ak. Angoc Amënek aŋ babi ŵasinënd bëlaŵënel bën gër onden ondebën end Kaxanu end këni reya eŋ.

2

End bësäyali bënëgwëš eŋ

¹ Akarëk aŋ, bëlaŵënel bënëgwêš hi bax na gër ßulunda ir Isërayel. Bëte mondako fo këni xani bërëmar mërëxand irewën eni gi bësëyali bënëgwêš, eni dïlaliw benëgwêš bend kë nambelind do eno yaxëtand Axwën an, mëŋ ar racët këbi an. Ata bëjo mocala këni šaland enemi ed bërëxadët el.

² Bëranjëm këbi sëf gër aniyān atëmbak andebën, do bësëxen bën nē endebën këni ŷana eni cirënd fëña ir ðal in.

³ Bësëyali bëjo, ga ðan këni napul in kënun ŷana enun yifand gë bend këni yerëtënd bën fo beŋ, enun dëxëlëxaxënënd. Barikan kiti indebën in elod anëka fo wël bax, do enemi edebën el ax gi ex na mocëni!

⁴ Omeleka od wëndëra bax ok, Kaxanu aŋo kaŷënan bana endebën eŋ. Alap lap këbi gër ambëxw atiŵax do xap këbi gë ogweyele-gweyele gër acamëðan ang gë gweyele-gweyele fo eni cënixën kiti in.

⁵ Bëte Kaxanu alaw laŵ babi gë oŷëm ol, bela bësëmbak bër ebax akarëk bën, angwën and baxo femërand Nowe end aniyān and šenene aŋ. Barikan fexën këbi Nowe do gë bela bëcongëbëxi bësëxe.

⁶ Bëte Kaxanu anëp nëp babi bër gër Sodom do gë Gomor bën and bëlën ko ßangol baŋo aŋ. Mondako ri baxo eni nangaxën ðek bësëmbak bën mëne mëŋ axiti ko xitind.

⁷ Barikan aracët racët baŋo Lot, mëŋ ar šenene ar bax xoŷërand, nē end eñac end bëwëšik bëjo eŋ.

⁸ Gayikwa ar šenene ar bax liyand gër ßangol ßand Sodom do gë Gomor ajo, key yo key baŋo yambënënd gër emëkw ed šenene edexëm nē end eñëŋëxax end baxo watënd do baxo wëlënd eŋ.

⁹ Awa eŋo këbo wāsinënd mëne Axwën an axam xam ko edacët ed bër šenene gër ocëmu el. Barikan afeni këbi fenind bësëmbak bën ebi nëpaxën yatir kiti.

¹⁰ Adofa anëp këbi nëp bër këbi ŷetëŷetënd edi ed bemuyaraxik bën, bër kë xašërend gër edi ed oñandi od eman do këni yepënënd or gapak or Axwën bën.

Bësëyali bënëgwëš bëjo, axwëta xwëta këni ogaf odebën ok do arafëna këni rafënannd mëne ani yëdand na ecir ed ßangoc ßacaraxik ßand gër orën el.

¹¹ Xarak omeleka od xuca këbi ojaŵ do gë panga ok dëŋ anëbi nëpënd na, ani kwëšand na gër lëngw ir Axwën Kaxanu enëbi cir.

¹² Barikan bën ari këni rind ang bër gë onden këm fo, ang oŵacar fo, oŵacar or eñaš or xwël kënebi do enëbi ðaw xali eni bër ol. Ašir këni širënd er ßayik ani nang ex na in.

¹³ Osëmbak orebën olo axana këni xana ang acosa fo. Monëngan këbi nënganënd eyëlaya ed gër oñandi od eman ogës od bela dek el. Ošëfën orewën ex and këni yow gër ed kën fedër ñambëran aņ, opëna odewën ok këni buyarëñënd.

¹⁴ Bangës bandebën baņ yer orekar fo ex, do din abi pedënd na eñëņenax eņ. Ayifa kënëbi yifand bela bër sitarak bën, monjëlaya yël原因 këni gër aņana and kodī. Ata bëjo obaș or xata këbi fo exëni.

¹⁵ Ga seb këni fëña ir šenene in, nambëraxën këni ga sëf këni fëña ir Balam, asëñiŵ ar Bosor in, mëņ ar ñan bax acosa and exo dixën osëmbak an.

¹⁶ Barikan fali, mëne ngëņ emacar, yeyan bax ang ala fo do rexëra baņo në end amena andexëm, alawënel ar šenëkët baņo an, xali xwëšan këņo.

¹⁷ Bësëyali bënëgweș bëjo, ang bandu band gë men këm fo exëni; ang ebed ed šapërelük ekoc fo exëni. Ata bën šëni këbi acamëdan aņ.

¹⁸ Gayikwa añebëta këni ñebëtand eni deya bënd gë ofëcak këm, bënd gë ndafënan itëm. Mondako këni rind enëbi yifaxën gë oñandi oñacaxik od eman ok bela bër šanëguk gë ojaŵ fo gër otaxan od bër kë liyand gër enambëran bën.

¹⁹ Bela bëjo abeya beya banëbi mëne anıyan and yaya kënëbi yël, xarak bën dëņ okadëp od bebër kë nemind exëni. Gayikwa ala kala xadëp ir er wëña këņo hi ko.

²⁰ Enimin, angëmëne aseb seb këni bemuyaraxik bënd gër ngwën ro beņ paș gë enang ed nang këno Yesu Kërisët, Axwën do Afexën arebi el do eni bakan beņo xali ebi bëña gașëxe, awa nëmëc këni nëxena ang nëxena bani aņanar ak.

²¹ Er fecadox këreni nang dona anıyan and šenene aņ, gë eni nang aye dëņ, do eni mașan epoy apela amënëk and sëyali kënëbi aņ.

²² Awa bën anëka hi këbi eyeyan ed dal ed orenik ed kë rend: «Lanët in anëka bakan ko exo yamb er wis baxo in*.» Bëte: «Ambëxwëbëxw anëm and buyi bano ecede-ecede aņ, anëka rëgwaya ko gașëxe gër egway.»

3

End omakaw ond Axwën eņ

¹ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaņ bëņo, kayëta ixinëm in këmun ÿëgwënëlınd. Gër okayëta oki oko, këmun

* 2:22 2.22 Andorenik 26.11

xwitanënd bend nang kën aye bej, en nëngëtaxën gër onden ondedwën.

² Ata kën ÿana en kwitand bend reya këni, akarëk an, bëlawënel bëwënëk bej do gë apela and oparëxanda odewën an, apela and ex and ar ex Axwën do Afexën arebi an.

³ Nangin mëne ðamana bejo ðek, gër bakey bapelatar, bela bër kë sëfënd oñandi oñëjënax do këni sanënd mban kë şanayaw na.

⁴ Do are këni ÿana eni dend: «Feye ngwa exo ar beya bax mëne abaka ko bakaw an? Gayikwa elod ga raşëra këbi gër ecës bëxarëk bën, beÿ bën ang ebax elod and ÿanak ngwën ak bayik*.»

⁵ Enimin, bëjo mama dëj këni xwëyand mëne akarëk an, paß gë eyeyan ed Kaxanu el hixënëk orën ol do gë ebar el, do ebar el şanëguk gër men do xangëk.

⁶ Ngwën ind angwën ajo in şilipa bax kwëc gër amen.

⁷ Xarak Kaxanu, gë eyeyan elo fo re ko aşor ko şor orën ol do gë ebar ed gërëgako el yatir kiti ind këbi nemin bela bësämbak in.

⁸ Barikan emat ex end ax gi ex na mokwëya en, wën bëmaÿe bënd ke balënd mban bëjo: Gër Axwën, akey amat gwër fo ex gë bëniy wëli do bëniy wëli gwër fo ex gë akey amat.

⁹ Axwën an axo ðegënanand na gër eñata ed er beya ko, ang këni yëland bërëmar ak. Ga këjün bujanënd ko şëninind wën ðek en nëngwët ðek ola orewën ol gayik ajo ñandi ex na ala exo nemi.

¹⁰ Barikan akey and Axwën an, ang arek fo kë yow. Yatijo, orën ol aşapër kë şapër gë ongëbër oñigëanaxik. Bëbër ex gër orën gë xodux bën, ex pëtëra. Ata ebar el, gë bebërexëm bën ex wati ang ex ak.

¹¹ Awa gayikako bebijo ðek afët kë fët, wën nëkonin ba mondake ÿapëk en ðiyand! Gë ola owënëk do gë epëß ed Kaxanu

¹² ÿapëk en cëninind do en ñandënënd akey and Kaxanu an, akey and kë fëtëra bebër ex gër orën gë xodux an.

¹³ Xarak biyi aşëni këne şëni nde bebër beya këbo Kaxanu bën: orën oxaşax do gë ebar ekaşax, gër ed kë xëñ or şenene ol. Ata biyi ejo këne şëninde.

¹⁴ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mban bëjo, awa gër oşën olo, kemënayin ejun tëkati Axwën an bëwënëk, bër gë etëmbak këm, gër aketëxeta.

¹⁵ Pënilejun mëne ebuḅan ed buḅan këḅun Axwën arebi el ex apexa andewën aḅ, ang ŷëgwën këḅun bête Pol, mëḅ imaḅe ind këbo balënd mbaḅ iḅo, gë orenik or ŷot ko ol.

¹⁶ Mondako ko ŷëgwënd Pol gër dek okayëta odexëm and ko yeyanënd beḅo aḅ. Barikan bengas exëna bend lakëk epëni. Ata bër sitarak gër onden do ani piri ex na gër onangëran bën, anëngwët këni nëngwëtënd er kë rend in. Ado mondako fo këni rind gë Oñëgw Omënëk ocëxe ok do këni neminayand gë andebën aḅ dëḅ.

¹⁷ Awa gayikako gana gana fo nang kën beḅo, wën bëmaḅe bënd ke balënd mbaḅ bëḅo, perënayin de këdi këneḅi sëfa bela bëwëŷik bëḅo gër enambëran edebën do en teb ekemëna el.

¹⁸ Barikan piriyin gër oyekax do gër enang ed Yesu Kërisët, Axwën do Afexën arebi el. Mëḅ xwënëk enjaran eḅ, gërëgako do xali din ir din! Amen!

Kayëta iŋanar ir Şaŋ in Lilaya in

Akayëta aŋo ro Şaŋ, asëfan abat Yesu, ŷëgwëk ang re këni okëreceŋ oŋanar ak. Amëd aŋo, okëreceŋ ok mbaŋ şopara babi në end bësëyali bënëgwëş eŋ. Anambeli banëbi nambelind ga bani rend mëne Yesu axo gi ex na Afexën an do axo gi bana dëŋ ala. Paş gë er ŷëgwën ŷandi baŋo ebi dëca eni kemënalixënënd end dal end sëyali kënëbi elod gër ŷanar eŋ. Akayëta aŋo kë sëyalind mëne bër xwëta këŋo Yesu Kërisët bën aŷap ŷapëk eni nang mëne and şot këni dëŋ ex aniyand and din ir din aŋ. Bëte këreceŋ ir bayik aŋo balënd na end okëreceŋ ocandaŵ eŋ, axo cot ex na anëkëra and gë Kaxanu and paş gë Kërisët aŋ. Er ex gër akayëta in:

End eyeyan ed kë yëlënd aniyand eŋ: 1.1-4.

End enang ed Kaxanu do gë etëfëtëli ed Kërisët eŋ: 1.5-2.6.

End apela angaşax and Axwën eŋ: 2-17.

End bërangoŷëra and Kërisët do gë obaş or Kaxanu eŋ: 2.18-3.10.

Ed aŋana and Kaxanu aŋ do gë and okëreceŋ eŋ: 3.1-4.21.

End ekor ed ngwën eŋ: 5.1-21.

End eyeyan ed aniyand eŋ

¹ End ar hik elod gër ŷanar eŋ, end ar wël këmi eŋ, end ar wat këmo gë bangës bandëbi baŋo dëŋ eŋ këmun ŷëgwënëlinde. Biyi nëkondëra këŋo gë axëbënan, biyi lëkëra këŋo gë otaxan odebi ok. Mëŋ ex eyeyan ed kë yëlënd aniyand el.

² Biyi wat këŋo ar ex eyeyan ed kë yëlënd aniyand an ga hi ko ala. Biyi reyak osede orexëm ol, mëŋ këmun sëfëtanaxënënd mëne ar ex aniyand and din and ler gër Faba Kaxanu an şanayaxënëgu këbo.

³ End wat këmi do wël këmi eŋ, këmun sëfëtanënd wën bëte, ene baraxëne andamat. Ebar elo ex ed gë Faba Kaxanu do gë Asëñiŵ Yesu Kërisët el.

⁴ Eŋo këmun ŷëgwënëlinde ebo nëngandëraxën enim biyi dek.

End aniyand and gër angoben eŋ

⁵ Endey end wël këmi gër Kërisët do lawñëngu këbo mun tēfëtan eŋ ex: Kaxanu angoben hi ko do ecamëdan ax gi ex na gër ola orexëm.

⁶ Angëmëne are këne rende mëne gë mēŋ bar këne do ene bayiye gër ecamëdan, bënëgwëš hi këne, er këne rinde in ax gi ex na ðal.

⁷ Barikan angëmëne gër angoben hi këne ang hi ko mēŋ gër angoben ak, aŋar bar këne do oŋat or Yesu, Asëniw arexëm oŋ këbo wunëtënd gër eñëŋenax end ex yo.

⁸ Gë andebi këne yifayande angëmëne ene dende mëne ane mendërande na, ðal in ax gi ex na gër ola oreŋi.

⁹ Barikan angëmëne afut këne futënde bamena bandebi ŋaŋ, Kaxanu, mēŋ ar ex ŋenene do hi ko mokwëta an, aseban këbo seban do ebo wunët gër ðetëmbak ðend ex yo.

¹⁰ Kaxanu kënëŋo xwëtënde anëgwëš angëmëne ene dende ane mendërande na, do eyeyan edexëm el ax gi ex na gër ola oreŋi.

2

End ayakan arebi eŋ

¹ Obaš oram, eŋo këmun yëgwënëlınd mēŋ kën xwëyëtaxën beñëŋenax beŋ. Barikan angëmëne ala exo mendëra, ayakan ŋot kënëŋone na ler gër Faba Kaxanu, mēŋ exo Yesu Kërisët, ar ŋenene an.

² Mēŋ dēŋ ex angunëtan and sebanaxën këbo Kaxanu bamena bandebi an ngwën in ðek, ŋari ax gi ex na biyi fo.

³ Angëmëne asëf këne sëfënde ŋapela ŋand Kaxanu ŋaŋ, pënilebo mëne anang nang kënëŋone.

⁴ Anëgwëš ko rind ar kë rend mëne anang nang këŋo Kaxanu xarak axo tēfënd na ŋapela ŋandexëm ŋaŋ. Dal ax gi ex na gër ola or ala ajo.

⁵ Barikan ar fëbëk eyeyan ed Kaxanu an ex ar ñan këŋo enim an. Ata mondako këne nangënde mëne aŋar bar këne gë Kaxanu.

⁶ Ar kë rend mëne aŋar bar këni gë mēŋ an, aŋap yapëk exo ðiyand ang baxo liyand Kërisët ak.

End apela angašax eŋ

⁷ Wën bëmaŋe ðënd ke ŋalënd mbaŋ bëŋo, apela and këmun yëgwënëlınd aŋo akarëk ex, ax gi ex na angašax. Apela akarëk aŋo, eyeyan ed wël kën elod gër yānar el ex.

⁸ Barikan ga këmun yëgwënëlınd ako apela angašax dēŋ ex. Dal ir gër Kërisët in kë ŋanayand gër ola orewën gayik ecamëdan el anëka kë ŋapërend, do angoben aŋ kë yāñënd.

⁹ Ar kē rend mēne gēr angoben hi ko an, do eņo cus imaŷe indexēm iņ, gēr ecamēdan bayi ko pere.

¹⁰ Ar ħian kēņo imaŷe indexēm an anēka hi ko gēr angoben do er kēņo lēnan eñēņēnax ax gi ex na.

¹¹ Barikan ar šus kēņo imaŷe indexēm an, gēr ecamēdan bayi ko. Gēr ecamēdan ko liyand, do axo nangēnd na gēr ed ko yend, ecamēdan el šiwēn kēņo.

¹² Obaš oram, wēn kēmun ŷēgwēnēlind gayik anang nang kēn mēne Kaxanu aseban seban kēņun bamena bandewēn baņ gēr oŵac or Kērisēt.

¹³ Wēn opaba kēmun ŷēgwēnēlind gayik anang nang kēno ar hik elod gēr ŷanar an. Wēn ocambenjar gē odēnaŵ kēmun ŷēgwēnēlind gayik axor xor kēno Arangoŷera an.

¹⁴ Obaš oram, wēn kēmun ŷēgwēnēlind gayik anang nang kēno Faba Kaxanu. Wēn bēxarēk kēmun ŷēgwēnēlind gayik anang nang kēno ar hik elod gēr ŷanar an. Wēn ocambenjar gē odēnaŵ kēmun ŷēgwēnēlind gayik axemēna xemēna kēn. Bēte axwētaya xwētaya kēn eyeyan ed Kaxanu el gēr oŵēkw orewēn do axor xor kēno Arangoŷera an.

¹⁵ Kēren ŋan na ngwēn iņ, bēte kēren ŋan na bebēr ex gēr ngwēn ro bēn. Angēmēne ala exo ŋan ngwēn iņ, aņana and Faba Kaxanu aņ ax gi na gēr emēkw edexēm.

¹⁶ Enimin đek bebēr ex gēr ngwēn ro bēn, bebēr gēr aniyan bēn mēne ngēņ: oñandi od eman ok, gē eñangen ed bebēr kē watēnd bangēs el do gē edafēnali ed napul ir gēr ngwēn ro el. Beņo ax gi ex na bēnd Kaxanu.

¹⁷ Xarak ngwēn iņ do gē oñandi odexēm ok axuca wa kē xuca. Barikan ar kē rind oñandi od Kaxanu an, din ir din ko bayi.

End arangoŷera and Kērisēt eņ

¹⁸ Obaš oram, gogo kē xwēt ngwēn iņ. Do ang wēl kēn ak, arangoŷera and gē Kērisēt kē yowēnd na. Xarak anēka ŷēmb kēni bērangōŷera andexēm bēn. Mondako kēne nangēnde mēne ngwēn iņ nē ekwēt ex.

¹⁹ Bērangōŷera and Kērisēt bējo gēr ndebi ro dēņ šan kēni gayik ani gi bana enim bērebi. Kido bērebi hi bani abayi bayi doni.

²⁰ Wēn cēņ, ašot šot kēn panga ind yēl kēņun Angoc Amēnek iņ do wēn đek anang nang kēn.

²¹ Aŷēgwēnēli ŷēgwēnēli kēmun gayik anang nang kēn đal in do mēne enēgwēš ax gind na gēr đal.

²² Ar kē ħēpēnd mēne Yesu ex Kērisēt, anēgwēš hi ko. Ata ajo ex ngēņ arangoŷera and Kērisēt an gayikako añēp ko ħēpēnd end Faba Kaxanu do gē Aseñiw Kērisēt eņ.

23 Ar ħēpēk yo end Asēñiŵ ar Kaxanu eŋ, aħēp ħēp ko bēte end Faba Kaxanu eŋ. Barikan ar ŵak end Asēñiŵ an, aŵa ŵa ko bēte end Sēm eŋ.

24 Endewēn eŋ cēŋ, kwētayayin de gēr oŵēkw orewēn er wēl kēn elod gēr ŷanar in. Angēmēne end wēl kēn elod gēr ŷanar eŋ axwētaya xwētaya kēn, wēn bēte axwētaya kēnun axwētaya Faba Kaxanu do gē Asēñiŵ.

25 Do er bēya kēbo in ex aniyan and din ir din aŋ.

26 Nē end bēr kējun yifand kēmun ŷēgwēnaxēnēlind eŋo.

27 Endewēn eŋ cēŋ, gē Angoc Amēnek and yēl kējun Kērisēt aŋ bar kēn, an caland na eŋun tēyali ala. Gayikako Angoc aŋo kējun sēyalind dek do er kējun sēyalind in dal ex, ax gi ex na enēgwēš. Mēŋ ex, dīyayindēn ang kējun sēyalind ak.

28 Awa gērēgako obaš oram, dīyayindēn gē Kērisēt. Do nand ko ŷanayaw yo, ata kēne bāyiye ga xwēta kēnēŋone, yatijo ecēfēnaxik aŋo tēkeli na.

29 Angēmēne anang nang kēn mēne mēŋ ar ŷenene hi ko, nangin bēte ar kē rind yo end ŷenene, Kaxanu rēŵ kēŋo.

3

End obaš or Kaxanu eŋ

1 Watin ang ħan kēbo Faba Kaxanu ak xali kēbo ŵacēnd obaš orexēm! Do enimin obaš orexēm wa hi kēne. Gayikako bela bēr gēr ngwēn ro bēn anēbo nang ex na, elod ano nang ex na mēŋ bēte.

2 Wēn bēmaŷe bēnd ke balēnd mbaŋ bēŋo, gērēgako dēŋ hi kēne obaš or Kaxanu. Do ola or kēne ŷote ecan ecan ol, ax canaya ex na pere. Barikan anang nang kēne mēne and ko ŷanayaw Yesu Kērisēt aŋ, ola orebi ol ang orexēm ak kē hi sam enēŋo wat ang hi ko ak.

3 Ar kē yarēnd yo eŋo gēr ndexēm, aŵunēta ko ŵunētand do exo men ang wēn ko mēŋ ak.

4 Ar kē rind eñēŋēnax yo, er ko rind in amena ex paŋ gē acariya and Kaxanu aŋ gayik emendēran el edif ed acariya ex.

5 Do anang nang kēn mēne Kērisēt yow bax exo dēxēt beñēŋēnax beŋ xarak gēr ola orexēm eñēŋēnax ax gi ex na.

6 Ar bar kēni gē mēŋ yo, ax bo ex na ga ko wēndērand. Ar bayik ga ko rind beñēŋēnax an, aŋo nang ex na, elod aŋo wat ex na.

7 Obaš oram, ala kēreŋun yifad na. Ar kē rind end ŷenene an, ar ŷenene ex ang exo Kērisēt ak ar ŷenene.

8 Ar bayik gēr beñēŋēnax an, ar ŷabucara ex gayik ŷabucara in elod gēr ŷanar ko wēndērand. Gayikako

Asëñiŵ ar Kaxanu an ayow yow ko, exo nëxenaxën bandixa band şabucara baŋ yow baxo.

⁹ Ar rëŵ këŋo yo Kaxanu, axo mendërand na gayik aniyand and Kaxanu aŋ ex gër ola orexëm. Axo kor na exo bayi gër beñëŋënax gayikako Kaxanu rëŵ këŋo.

¹⁰ Mondako këni fitarënd bër ex obaş or Kaxanu bën gë bër ex or şabucara bën. Ar bayik ax dind na yo end şenene, axo gi ex na ar Kaxanu. Mondako fo ex end ar aŋo ŋan ex na abinëm eŋ.

End aminëmëra and gër Kërisët eŋ

¹¹ Enimin, endey eŋo wël kën elod gër ŷanar mëne balëringdëlebo andebi rebi aŋ.

¹² Kërenëŋo tëfëteliye na Kaŷe, mëŋ ar bar bani gë Arangoŷëra an xali laŵ këŋo abinëm. Do inew̄a laŵaxën këŋo? Gayikwa bandixa band mëŋ Kaŷe baŋ bañëŋënax hi bax do band abinëm baŋ band şenene.

¹³ Bëmaŷe, angëmëne bela bër gër ngwën bën aşus şus kënun, këreŋun caran na.

¹⁴ Biyi anang nang këne mëne anëka xani këne gër ecës, do bakaw këne gër aniyand gayik aŋan ŋan kënebene bëmaŷe bëŋ. Bari ar şus këbi an, gër ecës bayi ko.

¹⁵ Ar këŋo şus yo imaŷe indexëm, alaw̄ ar bela hi ko do aye nang kën mëne alaw̄ ar bela an axo cot na aniyand and din ir din aŋ.

¹⁶ Kërisët ga yëlaya ko wa në endebi xali gër ecës mëŋ nangaxën këne er ex aŋana in. Biyi bëte aŷap ŷapëk enëbe yële aniyand andebi aŋ bëmaŷe bëŋ.

¹⁷ Angëmëne ar şotërak gër ebar ro eŋo watënd imaŷe indexëm iŋ ga şëmura këŋo, do exo kemën emëkw edexëm el, aŋana and Kaxanu aŋ mondake cëŋ kë ŷëpa gër ndexëm?

¹⁸ Obaş oram, aŋana andebi aŋ gilex d'al do canayayindëlex gër bandixa. Kërex gi na gër ofërëya fo, bëte kërex gi na eyeyan fo.

¹⁹ Mondako këne nange mëne bër d'al hi këne do ebo gi fuŋ gër owëkw orebi gër lëngw ir Kaxanu.

²⁰ Angëmëne owëkw orebi oŋ dëŋ këbo nëpënd, kaş ex Kaxanu, mëŋ ar nangëk beŷ dek an.

²¹ Bëmaŷe wën bër ke balënd mbaŋ bëjo, ayëxwëra këne yëxwëraye ler gër Kaxanu angëmëne owëkw orebi oŋ abo nëpënd na.

²² Er këneŋo wëkaye yo, ayël këbo yëlënd gayik asëf këne sëfënde şapela bandexëm baŋ do ari këne rinde er ŋan ko in.

²³ Watin er re ko ene dind ex in: ene kwëtaye oŵac or Yesu Kërisët, Asëñiŵ arexëm ol, do ebo balërënd andefi rebi aŋ, ang rek apela andexëm and yël këbo ak.

²⁴ Ar kë rind er rek bapela bandexëm an, gë Kaxanu bar këni, do Kaxanu na exo gër ola orexëm. Gë Angoc andexëm and yël këbo aŋ këne nangënde mène alëg lëg ko gër ola orebi.

4

Epitëndër ed bëlawënel el

¹ Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, ax gi ex na mo kwëta dek bër kë rend gë Angoc and Kaxanu bar këni bën. Kamanindënëbi aye en nangaxën mène däl këni reyand gayik bëlawënel bënëgwëš bëranjëm yowëk na gër ngwën ro.

² Mondako këno nang ar bar këni gë Angoc and Kaxanu an: ar kë reyand yo mène Yesu Kërisët ayow yow baxo hi ko ala gër ebar ro, ajo ar Kaxanu ex.

³ Barikan ar kë reyand yo abar bar këni gë Angoc Amënëk aŋ do exo nöp mène Yesu Kërisët gër Kaxanu xaniw ko, ajo arangoŷëra and gë Kërisët ex. Ax gi ex na nde awël wël ban mène arangoŷëra gë Kërisët kë yowënd? Awa gërëgako, anëka hatëgu ko gër ngwën ro.

⁴ Wën obaš oram ol, bër Kaxanu hi kën do axor xor kënëbi bëlawënel bënëgwëš bën gayik gë ar bar kën an fangak nëmëc gë angoc and ex gër ngwën ro aŋ.

⁵ Bëlawënel bënëgwëš bëjo, bër gër ngwën ro fo exëni. Mëŋ këni yeyanaxënënd end gër ngwën ro fo do bela bër gër ngwën ro bën abaxëtën kënëbi baxëtënënd.

⁶ Barikan biyi bër Kaxanu hi këne do ar nang këŋo Kaxanu an, abaxëtën këbo baxëtënënd. Ar ax gi ex na ar Kaxanu an, abo baxëtënënd na. Mondako këne nangënde ang fitar këni ak ar gë Angoc and däl an gë ar gë angoc and enëgwëš an.

End aŋana and Kaxanu eŋ

⁷ Wën bëmaŷe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, balërindëlebo andefi rebi aŋ gayik aŋana aŋ gër Kaxanu xaniwëk. Do ar űan këbi bela an, Kaxanu rëŵ këŋo do anang nang këŋo Kaxanu.

⁸ Kaxanu aŋana hi ko, ar űus këbi bela an, aŋo nang ex na Kaxanu.

⁹ Watin ang ŵasin këbo Kaxanu aŋana andexëm ak: ga laŵënëgu këŋo Asëñiŵ ar tañ arexëm an gër ngwën ro ene cotaxëne aniyan aŋ paš gë mëŋ.

¹⁰ Do aŋana aŋo er ex mène Kaxanu ñan këbo xali lawënëgu këŋo Asëñiŋw ebo wunët gër beñëŋenax bendebi, xarak ax gi ex na ga ñan kënëŋone biyi.

¹¹ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëŋo, angëmëne mondako ñan këbo Kaxanu, aÿap ÿapëk biyi bëte ebo balërënd andebi rebi aŋ.

¹² Elod ala aŋo wat ex na Kaxanu. Angëmëne abalër këbo balërënd andebi rebi aŋ, abar bar këne gë Kaxanu do aŋana andexëm aŋ aye faÿayak gër ola orebi.

¹³ Mondake këne nangënde mène gë Kaxanu bar këne? Ga yël këbo wa Angoc andexëm aŋ.

¹⁴ Do biyi, awat wat këmi eŋo, do mëŋ këmi reyaxënënd mène Faba Kaxanu lawënëgu këŋo Asëñiŋw exo gi Afexën ar ngwën an.

¹⁵ Ar kë wã mène Yesu, Asëñiŋw ar Kaxanu ex, abar bar këni gë Kaxanu.

¹⁶ Do biyi anang nang këne do aŋa wã këne mène Kaxanu añan ñan këbo gayik aŋana hi ko. Do ar këbi ñan bela an, abar këni bar gë mëŋ.

¹⁷ Angëmëne aŋana and Kaxanu aŋ afaÿaya faÿayak gër ola orebi, gë onënga fo këne šëniye akey and kiti aŋ gayik ang këne liyande gër ngwën ro ak awëndër wëndërëk gë aniyän and Kërisët aŋ.

¹⁸ Gër emëkw ed ar faÿayak aŋana, anjiÿ ax gind na. Do aŋana ax paÿaya ex na gër emëkw edexëm.

¹⁹ Endebi eŋ cëŋ, añan ñan kënëbëne Kaxanu gë bela bën gayik mëŋ ÿanak ñan këbo.

²⁰ Angëmëne ala exo dend mène añan ñan këŋo Kaxanu do eŋo cus imaÿe indexëm iŋ, anëgwëš ko rind gayik axo kor na eŋo cus imaÿe ind këŋo watënd iŋ do eŋo ŋan Kaxanu, mëŋ ar aŋo watënd na an.

²¹ Awa apela aŋo yël këbo Kaxanu: Ar ñan këŋo Kaxanu an, ñanëleŋo bëte imaÿe indexëm iŋ.

5

End angora and ngwën eŋ

¹ Ar wãk yo mène Yesu ex Kërisët, Kaxanu rëw këŋo. Do ar këŋo ñan yo arëw an, añan ñan këbi bëte obaš orexëm ol.

² Mondako nang këne mène añan ñan kënëbëne obaš or Kaxanu ol: ga ñan kënëŋone Kaxanu do ga këne sëfënde er rek šapela bandexëm in.

³ Eŋan ed Kaxanu el ex ene dind ex er re ko gër šapela bandexëm in do šapela baŋo ax đak ex na.

⁴ Gayikwa ar rēw kēṅo yo Kaxanu, axor xor ko ngwën iṅ. Do ekwëta ed xwëta kënëṅone Kaxanu el ex ekor ed ngwën el.

⁵ Noṽo ex ar xorëk ngwën an? Ax gi ex na nde ar wāk mēne Yesu ex Asëñiŵ ar Kaxanu an?

End Kërisët eṅ

⁶ Yesu Kërisët ex ar yow bax gë men oṅ do gë ošat oṅ. Gë men do gë ošat yow baxo, ax gi ex na na gë men oṅ fo. Do Angoc Amënëk aṅ kē reyand eṅo gayik mēṅ ex ḍal in.

⁷ Enimin, otede otas kē reyand end Kërisët eṅ:

⁸ Angoc Amënëk aṅ, men oṅ do gë ošat oṅ. Do bën bësas axet xet kēbi.

⁹ Angëmëne aŵa këne wānde osede or bela ol, osede or Kaxanu ol xurik ex gi ḍal gayik areya reya ko end Asëñiŵ eṅ.

¹⁰ Ar wāk end Asëñiŵ ar Kaxanu an, ašot ko šot osede olo gër onden ondexëm. Barikan ar ħëpëk an, anëgwëš xwët kēṅo Kaxanu gayikako axo ma ex na er reya ko Kaxanu end Asëñiŵ in.

¹¹ Watin er ex osede olo in: Kaxanu yël kēbo aniyān and din aṅ do aniyān aṅo gër Asëñiŵ ex.

¹² Ar bār këni gë Asëñiŵ ar Kaxanu an kē šotënd aniyān aṅ, bari ar ani bare ex na an, axo cotënd na.

End aniyān and din eṅ

¹³ Eṅo këmūn yëgwënëlinḍ en nangaxën mēne ašot šot kën aniyān and din aṅ wën bër xwëtak oŵac or Asëñiŵ ar Kaxanu bën.

¹⁴ Axwëta xwëta këne mēne Kaxanu abaxët kēbo baxëtënd and kenëṅo xaraye er ex yo angëmëne ang kēṅo ŷandi ak ex.

¹⁵ Awa ga nang këne ako abaxët ko baxëtënd cale indebi iṅ, nangëne mēne ašot këne šote er wëka kënëṅone in.

¹⁶ Angëmëne ala eṅo wat imaṽe indexëm iṅ ga ko ri eñëṅënaḅ end ax mëland na gër ecës, calenëleṅo. Kaxanu ata kēṅo yël aniyān aṅ. End bër kē rind eñëṅënaḅ end ax mëland na gër ecës eṅ këme rend. Eñëṅënaḅ exëna end kē wëland gër ecës; ame dend na ḍe en calend nē end eñëṅënaḅ eṅo.

¹⁷ Etëmbak end ex yo eñëṅënaḅ ex, bari ax gi ex na eñëṅënaḅ end ex yo kē wëland gër ecës.

¹⁸ Anang nang këne mēne ar rēw kēṅo Kaxanu yo, axo bayi na ga ko wëndërand. Asëñiŵ ar Kaxanu an kēṅo nëkonand do Arangoṽëra an ṽoweṽ aṅo koranënd na.

¹⁹ Anang nang këne mēne bër Kaxanu hi këne do bela bër gër ngwën bën dek awëña wëña kēbi Arangoṽëra an.

²⁰ Barikan anang nang këne bëte Asëñiĩ ar Kaxanu an yow bax yël këbo onden oŋ enëŋo nangaxëne Kaxanu, mëŋ ar ex däl an. Gë mëŋ Ar ex däl an bar këne në end Asëñiĩ Yesu Kërisët. Awa Kaxanu, ar däl exo do mëŋ ex aniyan and din aŋ.

²¹ Obaş oram, kwëÿëtayin olaş oŋ.

Kayëta ixinëm ir Şaŋ in Lilaya in

Ar yëgwëk kayëta ijo an wacaya ko «Axarëk an». Okëreceŋ oñanar od bax fënënd kayëta ijo ok rek mène Şaŋ, parëxanda ir Yesu Kërisët exo axarëk ajo. Gayikako bend kë sëyalind beŋ awëndër wëndërëk gë bend gër kayëta iyanar ir Şaŋ beŋ. Ata gër osëyali olo er ex: ediya ed gër däl do gër añana el do gë ekwëyëta ed bër kë sëyalind bend fitarëk gë osëyali oyanar el. Er ex gër akayëta in:

End ar yëgwëk kayëta ijo eŋ: 1-3.

End apela and añana eŋ: 4-6.

End ekwëyëta ed bësëyali bënëgwëş eŋ: 7-11.

Bapela bapelatar baŋ: 12-13.

Ecëmar el

¹ Wëno axarëk an këñun yëgwënëlinde wëj Asoxari ar sana këño Kaxanu an, do gë obaş oreŋ ol. Wëno enim ñan këmun, ado dëk bër nangëk däl bën añan ñan kënun bête, ax gi ex na wëno fo.

² Añan ñan këmun gayik däl in gër owëkw orebi ex do din kë bayi.

³ Faba Kaxanu, gë Yesu Kërisët, Asëñiŋ, yëlëlenëbo oyekax ol, gë axaÿënan in do gë obetak ol ene diyaxënënde gër däl do gër añana.

End däl eŋ do gë end añana eŋ

⁴ Mbaŋ nëngan ke ga sëk këmëni obaş oreŋ orëmar ga këni liyand gër däl, ang rek apela and yël këbo Faba Kaxanu ak.

⁵ Do gërëgako wëj Asoxari ajo, axara xara këmi: balërindelebo andebi rebi aŋ. End këmi yëgwënëlinde eño awël wël këne elod gër yanar, ax gi ex na apela angaşax.

⁶ Añana aŋ ex edi ed er kë rend bapela band Kaxanu el. Awa apela año yapëk ene tefe gër aniyandebi ang wël këne elod gër yanar ak.

⁷ Enimin, bëyifa bërãnjëm şanayawëk gër ngwën do këni rend mène Kërisët axo yow bana hi ko ala. Ata bën ex dë bëyifa bën, bërãngoÿëra and Yesu Kërisët bën.

⁸ Titinayin gër aniyandewën, kërex capër na andiyandebi aŋ. Barikan kemënayin en cotaxën acosa anjekax aŋ.

⁹ Ar kë başënd yo bendey becëxe, axo bayi ex na gë end sëyali këbo Kërisët eŋ fo. Ala ajo axo gi ex na ar Kaxanu.

Barikan ar xwëtayak osëyali olo an, abar bar këni gë Faba Kaxanu do gë Asëñiĩ.

¹⁰ Angëmëne ala exo yeli gër ndewën do axo mëlali ex na osëyali olo, këreno kacaf na gër iciĩ indewën, këreno cëmaf na dëŋ!

¹¹ Gayikwa ar këŋo şëma an anëka şoma këŋo gër bandixa bañëŋenax bandexëm.

Bepelatar beŋ

¹² Ado ga yëmbëk bebër yëgwënili domun bën, axe ñandi bana mun pelëra gë oñëgw. Barikan ayar këme yarënd mun nëngali mun pelërax wëno dëŋ, do ebo nëngandëraxën biyi dek.

¹³ Obaş or imaŷe itoxari indey ind sana këŋo Kaxanu ol aşëma këni şëmand.

Kayëta isasën ir Şaŋ in Lilaya in

Kayëta ijo, ar bano rend «Axarëk an» yëgwën baŋo këreceŋ ir këno wăcënd Gayos. Er kë sëyalind mëne aŋap yăpëk ekaca ed aye okëreceŋ odiyer el ex canayaxën ebalër ed aminëmëra and gër Yesu Kërisët aŋ. Bandixa band Gayos baŋ bax wăsinënd mëne afëb fëb baxo osëyali olo. Barikan Jotëref ababi wëlaya na okëreceŋ odiyer ok. Mëŋ gër kayëta ijo ro aşëkw şëkw këno Gayos do nöp këno Jotëref. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el: 1-4.

End apela and Gayos eŋ: 5-8.

End Jotëref eŋ: 9-10.

Ang yăpëk etëfëteli ed Demetëros el: 11-12.

Bepelatar beŋ: 13-15.

Ecëmar el

¹ Wëno Axarëk an ki yëgwënëlınd wëj Gayos, wëj ar ex imaŋe ind ñan këmo gë däl inŋ.

² Wëj imaŋe ind ñan këmi mbaŋ inŋo, aşalen këmi şalenënd ey beta, exi yera mbaŋ do ey bëngw gër eman endey ang bëngwëk enjëw endey ak.

End bër olawënel eŋ

³ Wëno mbaŋ nëngandëra ke ga sëkati këne bëmaŋe do reyati këni mëne şenene fëb këy däl in do gër däl ijo këy liyand.

⁴ Wëno mbaŋ ke nënganënd angëmëne me wëlënd mëne obaş oram ol gër däl këni liyand.

⁵ Wëj imaŋe ind ñan këmi mbaŋ inŋo, ang yăp këŋo ar xwëta këŋo Kaxanu ak këy rind gë dëk benjekax bend këyëbi rinënd bëmaŋe beŋ ado eni gi bënıyer.

⁶ Areyati reyati këni gër amara andebi ro end ang ki balënd bela ak. Axara këmi xarand eyëbi yëlëra şëlafana ir damana irebën ang këŋo yăpan Kaxanu ak.

⁷ Eni deyaraxënënd end oŋac or Axwën eŋ sebëragu këni oxun orebën oŋ, xarak ax gi ex na eni cotëraxën gër bër benëŋ becëxe.

⁸ Awa aŋap yăpëk enëbe mëlayande aye bela bërako bën ene kelaxëne gë bën andıyen and däl aŋ.

End Jotëref do gë Demetëros eŋ

⁹ Ata kayëta iromax yëgwënëli këmün Amara andewën aŋ. Barikan Jotëref, mëŋ ar këŋo nënganënd olëngw an, aŋo balënd na end këme rend eŋ.

¹⁰ Mëŋ ex, and këme yeli aŋ, afut këme fut beñëŋënax bend ko rind beŋ ga këbo rexërand ako. Ado ax gi ex na eŋo fo ko rind: abi mëlayand na bëmaÿe bëniyer bëŋ; bër këbi yandind enëbi mëlaya bën, ebi besara xali do ebi ŋwaÿ dëŋ gër Amara.

¹¹ Wëj imaÿe ind ñan këmi mbaŋ iŋo, tëfëtelindëbi bër kë rind benjekax bën, bari ax gi ex na bër kë rind beñëŋënax bën. Ar kë rind benjekax an, ar Kaxanu hi ko. Barikan ar kë rind beñëŋënax an, aŋo nang ex na Kaxanu.

¹² Ata bela bën dek areya këni reyand enjekax end ko rind Demetëros eŋ, në end ðal ir ex gër emëkw endexëm eŋ. Biyi bëte enjekax fo këmi reyand do aye nang këy mène osede orebi ol ðal ex.

Bepelatar beŋ

¹³ Bendanjëm yëgwënëli domi, bari axe ñandi ex na mi pelëra gë iñëgwaya.

¹⁴ Ayar këme yarënd mi nëngali bakey baŋo dëŋ do axanar ke xanarëxëye mopabër.

¹⁵ Kaxanu yëlëlexi obetak ol! Odawo odey ok ašëma këni šëmand. Wëj bëte cëmalëbi odawo odebi ok, ala kala gë oŵac orexëm ol.

Kayëta ir Yud in Lilaya in

Ar yëgwëk kayëta ijo an, Yud këno wacënd. Kayëta iromax ijo kë sëyalind mëne bërëwëk end Yesu Kërisët bën këreni tëfënd na osëyali or fudac or kë rend mëne bësošan do gë bësoxari bër gër Amara bën asëk alakira fo ex gayik Kaxanu aseban ko sebanënd. Ata Yud aÿëgw yëgw ko hamatinali band gër bakayëta bakarëk ebi masinaxën bërëwëk bën mëne Kaxanu axiti ko xitind osëmbak ol. Kayëta ijo ñatak gë cale ind kë rend mëne Kaxanu kë yëlënd apexa an paß gë Yesu Kërisët. Er ex gër akayëta in:

Ecëmar el: 1-2.

End ekwëta el do gë osëyali onëgwëß eñ: 3-23.

End cale eñ: 24-25.

Ecëmar el

¹ Wëno Yud, ariyenin ar Yesu Kërisët an, ar acël amat gë šak an, këñun yëgwënëliind wën bër wacëraw këñun Faba Kaxanu, ñan këñun, do xwëtaya këñun gër Yesu Kërisët!

² Awa Kaxanu kaÿënanëleño wën do yëlëleñun mbañ, obetak ol do gë añana añ!

End bësäyali bënëgwëß eñ

³ Wën bëmaÿe bënd ke balënd mbañ bëño, gë obal osëm yandi baxe mun ñëgwënëli end apexa and šot këne biyi dek eñ. Gërëgako nang këme, afo mun ñëgwënëli en kemënalixën ekwëta ed këbi yëlënd Kaxanu amat fo bërëwëk el.

⁴ Enimin, bela bëwëšik exëna bër lila këñun yir fo do këni nëmbënd oyekax or ko yëlënd Kaxanu ol gë oñandi oñacaxik. Bën ayaxëta këno yaxëtand Yesu Kërisët, mëñ ar ex Asëyali do Axwën an. Ata kiti indebën in anëka fo yëgw këni.

⁵ Anang nang kën dek beño, axwitan fo këmun xwitanënd mëne Axwën an racët babi gër oxadëp bulunda ir Isërayel in gër ebar ed Misëra. Barikan alaw law babi bër ñëp bax eno kwëta bën.

⁶ Kwitayin bëte end omeleka od sak babi or gapak or šot bani ol, Kaxanu afokëra fokëra këbi or lañ gëd gër acamëdan xali yatir akey atëm and kiti.

⁷ Mondako fo bax bëte end bela bër lëg bax gër bangol band Sodom gë Gomor do gër band hi bax ler ler bañ. Awata wata bani becëfëanaxik do gë eñac xali babi yandind laka ir ax ñap ex na in. Gërëgako, asoro këni sorond gër

xodux or din ir din, or ax domind na gë edomi. Do toro indebën ino këbo wăsinënd ang këbi hid ak dek bër kë rind mondako bën.

⁸ Awa bela bër lila kënun yir fo bëjo mondako fo këni rind: ofakeli odebën këni sêfënd do këni buyarënënd beman bendebën bej. Ayepën këni yepënënd or gapak or Axwën ol do kënëbi širënd bangoc bacaraxik baņ.

⁹ Xarak Mišel, alëngw ar omeleka an, axo yëxw bana eņo nöp gë ocir šabucara in, and bani xandërend eman end Moyis aņ. Are fo re baņo: «Axwën an ki rexëra!»

¹⁰ Bari bela bëjo ašir këni širënd er bayik ani nang ex na in. Do bešer nang këni gë onden këm, ang oŵacar fo bën, anemin këbi nemin.

¹¹ Awa bëjo abi ye ex na ga sêf këni ako fëña ir Kaŷe in. Ang nambëra baxo Balam në end acosa ak nambëra këni. Bëte ang nemi ko Kore ak në end emëšen ed Kaxanu fo nemi këni.

¹² Bëjo abuyarën këni buyarënënd opëna od amara andewën ok. Er këni xwëndand wayët ñambëran, gë ošef fo, ani gi ex na gë anjus. End ala abi balënd na, ang ax gi ex na end ogaf odebën fo. Ang baņar band barër bax do šapëreliek ekoc tēbërëxe fo hi këni. Bëte er hi këni ang batëx bañambëyamb band ax dëwënd na fo xali xucak nand ebax ex dëw na. Bakëlëbëd baki šësëk ga rët këni.

¹³ Ang kë watind bomuyar gër angwëngw and kë xanind men bërëxadët bomeņ bomeņ ak, mondako fo këni rind bela bëjo ex watixën becëfëanaxik bendebën bej. Bëte ang oŵal or kë yexërand sam-sam gër orën fo hi këni. Do Kaxanu fenin këbi olëg or din ir din ol gër ed xurik ex camëdan.

¹⁴ Enok, ar ex acongaxinëm gër andëwëra and Adam an, ayeyan yeyan baxo ang alawënel fo end bela bëjo eņ: «Awël nde, Axwën an ayow ko yow gër ngwën ro gë omeleka omënëk odexëm ok owëli, owëli.

¹⁵ Ayow ko yow ebi kiti dek bela bën do ebi nöp bësëmbak bën në end dek bandixa batëmbak band këno renanënd bej, do në end oyeyan oŷëņëanax or bësëmbak or këno yeyananënd bëwendëran oņ.»

¹⁶ Bela bëjo laņ bër šaminak fo hi këni. Laņ këni rendërand end aniyandebën eņ, do sêf këni wayët oñandi odebën fo. Gër osëŷ orebën yer ndafënan itëm fo ex, xarak bela bën fo kënëbi yifand gë oyeyan onëngax eni cotaxën er ŷandi këbi in.

17 Wën cëj bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëjo, kwitayin end reya bani gana-gana fo oparëxanda od Yesu Kërisët, Axwën arebi eŋ.

18 Ga banun felënd wa: «Gër bakey bapelatar, bela bër kë sanënd mbaŋ kë ſanayaw na, do eni tēfënd oñandi oñëñenax ok, mēne ngëñ betëmbak beŋ.»

19 Bën ex bëyic bër bamara bën, ang oŵacar fo këni rind, do Angoc and Kaxanu aŋ ax gi ex na gër ola orebën.

20 Barikan wën bëmaÿe bënd ke balënd mbaŋ bëjo, ang këni bayënd aciŵ ak, bayin oxëreceŋ orewën ol gër ekwëta emënëk ed ſot kë. Caleyindën gë Angoc aŋ.

21 Kemënayin gër aŋana and Kaxanu ga kë ſënind ako axaÿënan ir Yesu Kërisët, Axwën arebi, ir këbo yëlënd aniyān and din ir din in.

22 Kaÿënanindëleŋun bër sitarak gër ekwëta bën.

23 Bërëmar afo enëbi dacëtënd gër xodux eni pexaxën. Bëjo bëte kaÿënanindëleŋun gë anjiÿ. Ado ax gi ex na dëŋ mokwixëta acud andebën and buyarënek beñëñenax bendebën aŋ.

Eduwa el

24 Duwanëŋone Ar xorëk gabat eŋun nëkonand këdi kë wëndëra an. Bëte duwanëŋone ar xorëk eŋun kwëſan, gë etëmbak këm an, gër lëngw ir enjaran endexëm, gë onënga fo.

25 Mëŋ gabat ex Kaxanu, ar fexën këbo paß gë Yesu Kërisët, Axwën arebi an. Mëŋ gabat xwënëk enjaran eŋ, panga in, owun ol do gë or gapak ol, elod ga ŷanak ngwën in, xali gërëgako do din ir din! Amen!

Akayëta and Andofakel aṅ Lilaya in

Ar yëgwëk akayëta aṅo an Şaṅ këno wãcënd. Bend kë ñatëgu ecan ecan gër ngwën beṅ yëgw ko ang wãsindëra baṅo Axwën Yesu ak. Eni kemënaṅën gër ekwëta yëgwënaṅën babi okëreceṅ ok gayik asoro bani sorond në end Yesu Kërisët. Amëd aṅo, anëyali banëbi nëyãlind bela bën eno calend Emun end Bërom eṅ, bari abani wã na eni di mondako. Akayëta aṅo kë sëyalind mëne Kaxanu afenin fenin këbi bacosa bakëbënaṅik bër kë xemënalind ekwëta ed xwëta këno bën, do gë bër kënebi lawëra në end andiyen andexëm bën. Er ex gër akayëta in:

Ecëma ed bamara banjongëbaki el: 1.1-8.

End owun or Kaxanu do gë or Axwën Yesu eṅ: 4.1-5.14.

End beñigënaṅik benjongemat do gë bulunda iwënëk eṅ: 6.1-7.17.

End eñigënaṅik enjongekinëm do gë okereloṅ ocongibat eṅ: 8.1-9.21.

End ikayëta ind meleka do gë otede oki eṅ: 10.1-11.19.

End Sindan do gë bulunda ir Kaxanu eṅ: 12.1-18.

End bandixa band bëmacar eṅ: 13.1-18.

End oyëkan or bëwënëk do gë kiti ind kë yowënd eṅ: 14.1-20.

End beñigënaṅik do gë betëm eṅ: 15.1-16.21.

End kiti ind bër këṅo wërelind Kaxanu eṅ: 17.1-19.21.

End owun or bëniy wëli eṅ: 20.1-6.

End kiti ind şabucara do gë ind bësësëk eṅ: 20.7-15.

End ngwën ingaşax do gë omakaw ond Yesu eṅ: 21.1-22.21.

Lilaya in

¹ Gër akayëta aṅo ex bendeṅ bend nangën këṅo Yesu Kërisët në ofakeli Şaṅ, ariyenin arexëm beṅ, and lawënëgu këṅo meleka irexëm gër ndexëm aṅ. Kaxanu nangën baṅo beṅo ebi tefëtanaxën bëriyenin bërexëm bën eni nangaxën mëne gogo kë ñatëgu.

² Ata Şaṅ ex ar reyak osede olo an, gë dëk bend wat baxo beṅo, do Yesu Kërisët rek mëne eyeyan ed däl ed Kaxanu dëṅ ex.

³ Nëngandëralebi, ar kë fënënd an, gë bër kë baxëtënd, do kë sëfënd eyeyan ed xaniwëk gër Kaxanu bën gayikwa gogo kë ñata.

End bamara banjongëbaki eŋ

⁴ Wëno Şaŋ këŋun yëgwënëlınd wën bërëwāk bër ex gër bamara banjongëbaki band gër ebar ed Asi bën. Ar hik, hi bax do ko yelınd an, yëlëleŋun oyekax ol do gë obetak ol. Bangoc banjongëbaki band ex gër lëngw ir añëpara and owun orexëm baŋ,

⁵ do gë Yesu Kërisët, mën ar ex sede ir mokwëta an, ayanar ar xanik gër ecës an, do emun end bemun bend gër ebar ro eŋ, yëlëlenun oyekax ol do gë obetak ol!

Yesu Kërisët, mën ar han këbo, racët këbo gër beñëŋenax bendëfi gë oşat orexëm an,

⁶ do ar bar këbo hi këne gër owun orexëm an, ar ri këbo bëşadaxan bër Sëm irexëm Kaxanu an, xwënëk din ir din enjaran eŋ do gë panga in! Amen!

⁷ Nëkoyino ga ko fedawënd gë baŋar baŋ:

Ala ar ex yo awat këŋo wat,

ado bër xwëş baŋo bën dëŋ awat këno wat

do dek benëŋ bend ex gër ebar ro beŋ,

arenita këni ýana eni denitand në endexëm.

Iyo, amen!

⁸ Ata Axwën Kaxanu re ko: «Wëno ex ayanar an, wëno ex afelatar an. Wëno ex ar hik, hi bax do kë yelınd an; wëno ex ar xorëk beý dek an.»

End ecanaya ed Axwën Yesu eŋ

⁹ Wëno Şaŋ, abaýe irewën hi këme, ga bar këne gër toro, gër owun do gër ekemënali ed end Yesu Kërisët. Gër oşir or këni wăcënd Patëmos hi bame gayik afemëra këme femërand eyeyan ed Kaxanu eŋ, do ga këme reyarand osede or Yesu eŋ.

¹⁰ Ata fedaw ko Angoc Amënëk aŋ gër ndam, yatir oganjar. Wël këme oniŵ ang ofarix or kereloŋ fo gand epoy edam

¹¹ ga kë re: «Er këy watënd in, ñëgwël në akayëta do ey dawëneli gër bamara banjongëbaki baŋo: Efes, gë Sëmirën, gë Perëgam, gë Catir, gë Sarëd, gë Filadelëfi do gë Lawodise.»

¹² Ata ga şena këme mowat ar baxe yeyanelınd mondako an, wat këme odambo od kaŋe.

¹³ Do mërëxand ir odambo oko, wat këmo ar ang asëniŵ ar ala. Er şuda baxo ocuđ od gëşëc do xapa baxo apëxw and kaŋe gër emëkw.

¹⁴ Omban ond gër gaf irexëm oŋ feşëk ang gwëtene fo, ang okëbina fo, do bangës baŋ kë ýegënd ang eñan fo.

¹⁵ Osapar orexëm oŋ kë watınd ang yawale ir fëtëk në angofux fo, do oniŵ ol kë rëmënd ang oýëm fo.

¹⁶ Ala ajo, lëkaya ko gër ataxan and liw̃ ował ocongoxi, gër etëỹ edexëm şanëguk duxuma ir fëco aňak fëco aňak, do dëxas in kē yëgënd ang eňan gë dek panga indexëm ak.

¹⁷ Ata ga këmo nëkon, wëc këme kërud gër osapar orexëm. Ata hëmba ke gë ataxan and liw̃ aň do re ko: «Kërey yëdara na! Wëno ex aňanar an, wëno ex afelatar an,

¹⁸ wëno ex abëngw an. Aşës şës bame barikan gërëgako abëngw eme din ir din. Wëno lëkayak bacoketaya band ecës, do gë band wur ir bësësëk baň.

¹⁹ Awa nëgwël de er wat këy in, gë er ex in do gë er kē bëtëgu in.

²⁰ End ował ocongoxi or wat key gër ataxan and liw̃ andam eň do gë end odambo ocongoki od kaňe eň cëň, nëkod er wacayak in: ował ocongoxi oň exëni bëlawënel bër hik gër bamara banjongëbaki bën do odambo ocongoki ok ex bamara banjongëbaki baňo.»

2

Kayëta ir Amara and Efes in

¹ Nëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Efes an:

«Baxëtël er ko rend ar lëkayak ował ocongoxi gër ataxan and liw̃ irexëm in, ar kē yexërand mërëxand ir odambo ocongoki od kaňe an.

² Anang nang këme bandixa bandey baň, andiyen andey aň do ang xemëna këy në endam ak. Anang nang këme mëne wëj ayëbi buňanënd na bësëmbak bën, bëte ari ri këyëbi atëy bër kē rend oparëxanda hi këni bën, ata sëk këyëbi mëne bënëgwëş exëni.

³ Wëj moňuňa buňa këy, motoro soro këy në end ował oram, bari axi cena ex na.

⁴ Barikan wëno emat fo şuseli këmi: ga seb këy ebal edam el ang baxi balënd gër yënar ak.

⁵ Kwital gër ed xëyëtayaw këy. Nëngwëtal ex ola orey ol do bakanël bandixa baňanar bandey baň. Angëmëne ay nëngwëta ex na dek dek, ata këmi yenëli, mi kan lambo irey in gër ed xwët këy.

⁶ Barikan aňaneli haneli këmi ga şus këy bandixa band bër enga end Nikola baň, ang şus këme wëno ak.

⁷ Awa ar gë anëf an baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër ex gër bamara eň! Ar kē xor an, ayël këmo yël exo yamb odëwërewen od atëx and aniyen and hik gër arayen ok, gër ed exo Kaxanu.»

End kayëta ir Amara and Sëmirën eň

⁸ Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Sëmirën an:

«Baxëtël er ko rend ar ex ayanar do afelatar in, ar sës bax do xani ko gër ecës an.

⁹ Anang nang këme toro indey in do gë oxaÿën orey ol (xarak wëj ar gë napul hi këy!) Anang nang këme ang këni renarand ak bër kē rend Bëšëwif exëni, xarak ani gi ex na Bëšëwif: amara and Sindan exëni.

¹⁰ Toro ind ki wëcan in, kërey cam na. Šabucara in wa kē ri enëbi tēra bërëmar gër ndewën na do enëbi mēla gër epëra. Mondako këjun hi atëy, do en toro bakey epëxw. Kemēnal gër ekwëta ed xwëta këye xali gër ecës, ata këmi šos gë anıyan and din aŋ.

¹¹ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eŋ. Ar kē xor an, kërexo yēda na ecës ekinēm el.»

End kayëta ir Amara and Perëgam eŋ

¹² Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Perëgam an:

«Baxëtël er ko rend ar lëkayak duxuma ir fëco añak fëco añak in.

¹³ Aye nang këme mēne gër ed lëg këy hik añëpara and owun or Sindan aŋ. Barikan wëj alëka lëka ki oŵac oram ol do abayi bayi këy ga xwëta këye. Ado abayi bayi këy ga xwëta këye gë bakey band laŵ këno gër ndewën na Aŋëtipas, sede iram ir xwëta bamo baŋ in, fën gër ed lëg ko Sindan.

¹⁴ Barikan wëno bendey exëna bend šuseli këmi: ga xwëtaya këyëbi bër kē sëfënd osëyali or Balam bën. Mëŋ ex ar sëyali baŋo Balak mondake këbi lënan eñëŋenax Bëyisërayel an. Ga šoñ babi wa eni yamb ŷas er oyel or ħaš kënëbi gër olaš eŋ do eni kwëndä asëk alakirand fo in.

¹⁵ Axwëtaya xwëtaya këyëbi bēte bela bër sëfëk bend këni sëyalind bër engä end Nikola bën.

¹⁶ Awa gogo këmi yenëli angëmēne ay nëngwët ex na ola orey ol. Do bela bëjo aŵereli këmēni wëreli gë duxuma ir kē šanënd gër etëy edam in.

¹⁷ Awa ar gë anëf an baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eŋ!

«Ar kē xor an, ayël këmo yël eyamb ed šonayak do këni wäcënd man el. Ayël këmo yël bēte ekaÿ epešax ed gër ed ŷëgw këni oŵac onëngwët el. Oŵac olo ar yël këno an fo kē nangënd, ax gi ex na ala ašëxe.»

End kayëta ir Amara and Catir eŋ

18 Ñëgwënëlo arolawñen ar ex gër Amara and ex gër Catir an:

«Baxëtël er ko rend Asëñiŵ ar Kaxanu in, ar gë bangës band ang xodux or xafa-xafa an do ar gë osapar or kë yëgënd ang yawale ir lëxw këni gër xodux an.

19 Anang nang këme bandixa bandey ban, gë anjana andey an, gë ekwëta edey el, gë andiyen andey an, do gë ebuja edey el. Anang nang këme bëte mëne bandixa bandey band gërëgako ban yëmbëk gë bañanar ban.

20 Barikan emat fo ex end şuseli këmi eñ: ga xwëtaya këyo Isabel, asoxari ar kë rend alawñenel hi ko an. Xarak në enambeli ebi bëriyenin bëram bën ga këbi sëyalind eni kwënda asëk alakirand fo in, do eni yambënd yas er oyel or fiaş këñëbi gër olaş eñ.

21 Asebën sebën këmo amëd exo nëngwëtaxën dek dek ola orexëm ol, bari anjo ñandi ex na exo teb asëk alakirand fo in.

22 Wëno oşëxwëra or këjo ren në angawñ këmo lapan do eni toro mban mëñ gë bër këni rind orekar bën. Angëmëne anëngwët nëngwët këni ola orebën ol do eni teb bejo, abi gi na ejo.

23 Alawñ këmëni lawñ obaş orexëm ol eni nangëraxën dek bamara ban mëne wëno awat këme watënd er ex gër yomb ir ala in, do gë er ex gër emëkw in: banjëlan ban do gë oñandi ok. Do awaş këmo waş ala kala er riye ni ko in.

24 Barikan wën dek bër bayik na gër Amara and Catir, bër ax tef ex na osëyali osëmbak olo bën, din an cala ex na en nang bend këni wacënd “Beconëşon bend Sindan beñ”. Ga re këme, edëbi ecëxe amun dëbin na.

25 Barikan fo er şot kën in, dëkayayin aye xali me yeli.

26 Ar kë xor an, ar lëkayak andiyen andam xali gër enjata an, ayël këmo yël owun ol gër benëng dek.

27 Gë xwëlekwële ir owun ir ex dun këbi yana ebi kadacënd do ang këni nëtënd ofeya fo këbi yana ebi nëtënd.

28 Ang yël ke Faba owun ak, ar kë xor an ayël këmo yël wëno bëte amal and oxeya an.

29 «Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eñ!»

3

End kayëta ir Amara and Sarëdes eñ

1 Ñëgwënëlo arolawñen ar ex gër Amara and Sarëdes an:

«Baxëtël er ko rend ar gë bangoc banjongëbaki band Kaxanu in do ar lëkayak ował ocongoxi an: Anang nang këme bandixa bandey ban; aye nang këme mëne bela

bën ašëkw këni šëkwënd ga këni yëland abëngw ey xarak ašësëk ey.

² Perënal do kemënindëbi bër kë re ex cës bën. Awat wat këme mëne bebër këy rind bën ax gi ex na šenene gër ogës od Kaxanu, mëḡ ar xwën ke an.

³ Kwital ang wël këy do wã këy eyeyan ed Kaxanu ak. Kwëtayal do nëngwëtalex dek dek aniyän andey aḡ. Ang arek fo këme yeli, Angëmëne ay perëna ex na. Ay nang na apëxëd and fe këme yeli mi pënga.

⁴ Barikan bërëmar gër Amara and Sarëdes na, ani buyarën ex na banjëm bandebën baḡ. Bën banjëm bapešax baḡo këni šuḡa ang wëno ak mi tefëraxën gayik aḡap ḡap këbi.

⁵ Ata ar kë xor an mondako këno šuḡ banjëm bapešax. Owãc orexëm ol din ḡëgw këme, ame pëxwëc na gër akayëta and aniyän. Owãc olo, afel këmëni fel Faba Kaxanu, do gë omeleka odexëm ok.

⁶ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eḡ!»

End kayëta ir Amara and Filadelëfi eḡ

⁷ Nëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Filadelëfi an:

«Baxëtël er ko rend Awënëk in, ar däl an. Ar lëkayak acoketaya and Dafid an. Ar kë fërëtënd do ala ax kor na exo përa an; ar kë fërand do ala ax kor na exo përet an:

⁸ Anang nang këme bandixa bandey baḡ. Afërëtën fërëtën këmi ebët ed ala ax kor na exo përa el. Gayikwa wëḡ alëkaya lëkaya këy eyeyan edam el ado bayik axi nëmb ex na ojaw ok. Ay yaxëta ex na owãc oram ol.

⁹ Ayël këmi yël bër gër amara and Sindan bën, bër kë rend Bëšëwif exëni xarak ani gi ex na Bëšëwif: anëgwëš këni rind. Wëno kë ri eni yeli, eni poxi gër osapar orey, do eni nang mëne aḡan ḡan këmi.

¹⁰ Gayikako aḡa wã këy ga re këme ey buḡa gër toro, wëno dëḡ ki xaxa këdi ki wëcan toro ind kë yowënd gër ngwën in, ebi dixën atëy dek bela bër gër ebar ro bën.

¹¹ Wëno gogo këme yeli. Dëkayal aye er šot këy in, këdi ki xan ala acosa and angora aḡ.

¹² «Ar kë xor an, xëcar ko hi lëf gër Aciwš and Kaxanu, bëte din axo can na. Gër mëḡ xëcar ijo këme ḡëgw owãc or Kaxanu ol, gë or angol andexëm ol do gë owãc onëngwët oram ol. Angol aḡo ex Yerusalem ixašax ir kë xaniw gër Kaxanu, elod yaḡ gër orën in.

¹³ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eḡ!»

End kayëta ir Amara and Lawodise eŋ

14 «Ñëgwënëlo arolawën ar ex gër Amara and ex gër Lawodise an:

«Baxëtël er ko rend ar ex ðal in, ar ex sede ir mokwëta enim an, ar ri këni gë Kaxanu ngwën an:

15 Anang nang këme bandixa bandey baŋ. Awat wat këme mëne wëj ay yem ex na, ay yëka ex na. Ndakan ey yemëdo wa, ba ey yëkado wa!

16 Gayikako mërëxand fo hi këy, ay yem ex na, bëte ay yëka ex na, asëp këmi sëp. Ay bo na gër etëy edam.

17 Awa gayikako are këy rend: “Yama wëno ar gë napul an nde, anëka beta këme, obal axe gi ex na.” Bari wëj dëŋ ay nang ex na mëne anëka xata ki, ar moñaŵ ey, axaÿëanaxik ey, ašiwëk ey do ar tëb gë eman ey.

18 Mëŋ këmi felaxënënd ey yow ey yëc kaŋe ir wënën këme gë xodux in, ey gixën ar gë napul. Yow ey yëc banjëm bapešax, ey gixën ar šudarak, mëŋ këy rëxëtaxën ašëfën ir tëb gë eman in. Bëte yow ey yëc bëšan bër këy xoš gër bangës ey watëraxën.

19 Wëno, ðek bër ðan këmëni bën arexëra këmëni rëxërand, bëte awërëšët këmëni wërëšëtënd. Awa kemënal gë emëkw edey el ðek, do nëngwëtël aniyän andey aŋ!

20 Awël nde, wëno gër ebët xwëša këme do këme sëmbënd. Angëmëne ala exe wël do exe përetën ebët el, alil këme lil mi yambëra, wëno gë mëŋ, do mëŋ gë wëno.

21 «Ar kë xor an, axetëna ke xetënad gër añëpara and owun oram, ang xor këme wëno do xetëna këmo Faba Kaxanu gër añëpara and owun orexëm ak.

22 «Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo ðe end këbi felënd Angoc and Kaxanu bër gër bamara eŋ!»

4*End añëpara and owun or Kaxanu eŋ*

1 Ga xucak eŋo, wat këme fol ebët yaŋ gër orën. Ata wël këme ang ofarix or kereloŋ fo, oniŵ or ar yeyaneli baxe gër ŷanar ol ga kë re: «Yow yaŋ ro, mi masin bënd kë ðatëgu ecan ecan beŋ.»

2 Ataŋ, Angoc Amënëk aŋ fedaw ko gër ndam. Wat këme añëpara and owun yaŋ gër orën, do ala ga ÿëpaxën ko.

3 Ar ÿëpak an ko watind jing-jing ang ekaÿ ejekax ed këni wacënd šasëp do gë ed sarëdëwan fo. Do šandiŵ in ga fëlëk añëpara and owun aŋ kë watind kal-kal ang ekaÿ ed emërod fo.

⁴ Ata xwët këni jey gër añëpara aŋo, bañëpara band owun alapem gë banax. Yëpaxën këni bëxarëk alapem gë bënax ga šudfaraw këni banjëm bapešax do šëxwaw këni oxamote or kaŋe or owun.

⁵ Ata gër añëpara and owun and mërëxand kë wingarand, kë wëhind odiw, do gë bongëbër bond ekëman. Paŋ gë añëpara aŋo kë ñoband ofambo ocongoki od ex bangoc banjongëbaki band Kaxanu ok.

⁶ Gër lëngw ir añëpara and owun aŋo bëte hik anjer, and kal-kal, ang anangoye fo.

Ler gër añëpara aŋo, xwëšara këni bebëbëngw bebënax, bëjo mërëxand, bëjo jey, do hi këni yer bangës fo: baŋo gand lëngw, baŋo gand epoy.

⁷ Ebëngw eŋanar in hi ko ang yëraŋ fo, exinëm in ang engaš fo, esasën in ang dëxas ir ala fo, do enaxën in ang šambat ir kë šëgënd fo.

⁸ Bebëbëngw bebënax bëjo hi këni ala kala gë obafe ocongibat, do eman eŋ yer bangës fo: amëlëfëlëf do gë amëfacëfac. Ciš wec këni yëwërand mondako:

«Awënëk, Awënëk, Awënëk exo Axwën Kaxanu,
mëŋ Ar xorëk beŷ dek an,
mëŋ ar hi bax, hik do ko yowënd an!»

⁹ Do bebëbëngw bën, and këno yasënd ar yëpak gër añëpara and owun në end enjaran, do gë or gapak orexëm eŋ, do and këno šëkwënd aŋ, ar kë liyand din ir din an,

¹⁰ bëxarëk alapem gë bënax bën eni poxi gër lëngw ir ar yëpak gër añëpara and owun an, ar kë liyand din ir din an. Do sam eni cëxwëta oxamote or owun orebën oŋ eni kwët gër lëngw irexëm, do eni dend:

¹¹ «Aŋap ŋap ki Kaxanu, wëj Axwën arebi an,
wëj xwënëk enjaran eŋ,
or gapak ol do gë panga in,
wëj rik dek beŷ bën,
gayik aŋandi ŋandi ki rixën këy dek bebër hik bën.»

5

End anobo do gë akayëta eŋ

¹ Ata gër ataxan and liw and ar yëpak gër añëpara and owun, wat këme akayëta. Oñëgw ok er hi bax oko amëlëfëlëf, oko amëfacëfac. Asabinan sabinan bani bapakëta banjongëbaki gër akayëta aŋo gë bañolo band fëtën bani*.

* 5:1 5.1 Mondako bani fërand bapakëta baŋ and këni lëkw aŋ këdi ko lëkwët ala.

² Wat këmo bëte meleka ir fangak mban, ga ko fem mondako: «Noŷo wa ŷap këŷo exo d'aramët bañolo ban do exo d'ëkwët akayëta aŷ?»

³ Bari ala aŷo ñap bana exo d'ëkwët akayëta aŷo do exo wat oñëgw ok: ax gi ex na gër orën, ax gi ex na gër ebar, ax gi ex na gëd gër ebar.

⁴ Ata wëno këme sesënd mban gayik ala aŷo ñap bana exo d'ëkwët akayëta aŷ do exo wat oñëgw ok.

⁵ Barikan axarëk abat re ko: «Tebël otes ok, yëraŷ ir gër ekun ed Yuda in, arandëwëra ar Dafid an, ŷap këŷo. Axor ko xor exo d'aramët bañolo ban, ßapakëta banjongëbaki ban, do exo d'ëkwët akayëta aŷ.»

⁶ Ata gër ed hi bani ar ŷëpak gër aňëpara and owun an, gë beßëbëngw beßëbëx bën, do gë bëxarëk bën, wat këmo mërëxand anobo nangëde aňaş ñaş bano fo. Wat këme gër anobo aŷo ofarix ocongoxi do gë bangës banjongëbaki band ex bangoc banjongëbaki band këbi lawëndërand Kaxanu dek ebar ban.

⁷ Anobo aŷ ye ko xana ko akayëta aŷ gër ataxan and liw and ar ŷëpak gër aňëpara and owun.

⁸ And xana ko akayëta aŷ, beßëbëngw beßëbëx bën, do gë bëxarëk alapem gë bënax bën lapaya këni mopoxi gër lëngw ir anobo. Ala kala lëkaya ko emangi, do gë angalama and kaŷe and ŷëmën bani gë aŷururu ir xwëßëna bani gë angiri. Aŷururu ijo wacayak cale ind bulunda ir Kaxanu in.

⁹ Do ga këni ŷëw oyëkan oxaŷax këni rend:

«Wëj ŷap ki ey kana akayëta aŷ,
Wëj ŷap ki ey d'aramët bañolo ban.

Gayikwa aňaş ñaş bani ŷadaxa,
racëtaxën këyëbi gë oŷat orey oŷ

bela bër enëng end ex yo,

bela bër eyeyan ed ex yo,

bulunda ir ex yo

eßi kwënaxën Kaxanu.

¹⁰ Wëj racët këbi eni gi bër Kaxanu ir xwën këbo,

bër owun obat, beßadaxan do eni bëña ebar el dek.»

¹¹ Bëte ga këme nëkon, wat këmëni beßëbëngw beßëbëx bën do gë bëxarëk alapem gë bënax bën ga xeta këni aňëpara and owun aŷ. Wël këme odiw od omeleka ok ang exëni owaxe owaxe ak.

¹² Er bani xeŷënd:

«Anobo and ñaş bano ŷadaxa aŷ ŷapëk
exo kwën panga in, gë napul in, gë orenik ol,
gë ojaŷ ok, gë or gapak ol,
gë enjaran eŷ do gë obetak ol.»

¹³ Bëte dek bër hik yaŋ gër orën bën, bër gër ebar bën, bër gëd gër ebar bën, bër polo gër angwëngw bën do bër gër ed hik yo bën, awël bamëni wëlënd ga këni re:

«Ar yëpak gër añëpara and owun an do gë anofo aŋ, xwënëk obetak ol do gë or gapak ol, enjaraŋ eŋ, do gë owun ol din ir din!»

¹⁴ Ata behebëngw bebenax bën këni yakand: «Amen!» Bëxarëk bën foxi këni enëbi cale.

6

End edëkwët ed ikayëta eŋ

¹ Ata wat këmo anofo aŋ ga laramët ko añanaŋ ikayëta ind lëkw bani do laram bani gë bañolo bakëlëbëd banjongëbaki in. Wël këme ang ekëman fo oniŋ or ebëngw eyanar ol gër bebenax ga ko re: «Yow!»

² Ata wat këmo fanac ifeşax. Ar yëpaxën baŋo an lëkaya ko atumb do yël këno ekamote ed owun do ye ko ang ar xorëk fo exo korëgu bëte.

³ And laramët ko gër ed laram bani akinëm aŋ, wël këmo ebëngw exinëm in ga ko re: «Yow!»

⁴ Ata şanayaw ko fanac işëxe iwarax, ang xodux fo. Ar yëpaxën këŋo an yël këno duxuma işakax do gë ojaŋ od exo dëxëtaxën aketëxeta and gër ebar ro aŋ, eni dawëraxën bela bën.

⁵ And laramët ko gër ed laram bani atasën aŋ, wël këmo ebëngw esasën in ga ko re: «Yow!» Ata wat këmo fanac ibanax. Ar yëpaxën këŋo an lëkaya ko acariya and eyamb gër ataxan.

⁶ Do wël këme ang oniŋ fo mërëxand ir bebenax bëjo ga kë re: «Acariya and bële kala, kodî keme do bacariya batas band orëş, atama amat and kodî. Barikan kërey nëxen na ugu oŋ do gë ngoy in!»

⁷ And laramët ko gër ed laram bani anaxën aŋ, wël këmo ebëngw enaxën in ga ko re: «Yow!»

⁸ Ata wat këmo fanac ir yanin-yanin, ar yëpaxën këŋo an këno wacënd «Ecës», do këni laŋëtarand gë wur ir beşëşëk in. Yël këno owun or bebët ibat gër owebët onax od ebar, ebi nemin bela bën gë duxuma in, gë enjo eŋ, gë ocëxwëra ok, do gë oŋacar or gër apuŋ oŋ.

⁹ And laramët ko gër ed laram bani anjoxën aŋ, wat këme dila gër angëb benjëŋ bend bër laŋ kënebi në end ga lëkaya bani, do bani reyaraŋd osede or Kaxanu beŋ.

¹⁰ Axeŋ bani xeŋënd mondako: «Axwën, wëj awëneŋ an, do wëj ar dal an, xali niŋe wa këy şëni eyëbi kitixën bela

bër gër ebar ro bën? Xali niye këyëbo wăşan bër laŵ këbo bën?»

¹¹ Ata yël kënëbi ala kala acud apeşax do fel kënëbi eni ceni təkər xali eni ŋatëgu dek bęcandaŵ bënd gër andiyen and Kaxanu bën, do gë dek bëmaŷe bendebën bënd kënëbi laŵ ang bën ak bën.

¹² Ata and laramët ko gër ed laram bani anjongamatën aŋ, wat kême andëgël and ebar atëm. Eñan eŋ banëngëk gim-gim, ang anjëm amanax fo facaw in dek warëk wiridif, ang oşat fo.

¹³ Oŵal oŋ xwęcëtarawëk gër orën ang ondan ond wininëk ekoc etëm fo, do węcëguk gër ebar.

¹⁴ Orën ol lëkwayak ang këni lëkwënd akayëta fo, osënd oŋ do gë oşir oŋ rëxëtak gër ed hi bax.

¹⁵ Bemun bend gër ebar ro beŋ, bër gapak bën, gë bëlëngw bër ocoroda bën, gë bër gë napul bën, gë bër gë ojaŵ bën, gë okadëp ok dek, gë bër ax gi ex na okadëp bën ŷafëra këni gër okel do gër bangaŷ band gër osënd.

¹⁶ Do gër ed ŷafëra këni, këni felënd osënd oŋ do gë bangaŷ baŋ: «Wëcaninëbo, coninëbo caw, këdi këbo wat ar ŷëpak gër añëpara and owun an, këdi këbo wëcan oxoŷ or anobo ol.

¹⁷ Gayikwa akey atëm and oxoŷ orebën aŋ, anëka ūatëguk, do noŷo këŋo fece?»

7

End bulunda ir Kaxanu eŋ

¹ Ga xucak eŋo, wat këmëni omeleka onax ga xwëşara këni gër owebët onax od ebar. Bën sëra bax oxoc onax or ebar oŋ këdi kë xoc, ax gi ex na gër ebar, ax gi ex na gër angwëngw, ax gi ex na në atëx.

² Ata wat këmo gand apën-eñan meleka işëxe ga ko şëg end orën eŋ. Er lëkëya baxo nanganëme ir Kaxanu in, mën ar ex abëngw an. Ga ko xeŷ këbi rend omeleka onax od şëñëta babi eni nëxen ebar el do gër angwëngw ok:

³ «Këren dinan na eñëñëxax ebar el, gë angwëngw aŋ, gë batëx baŋ, xali mëni paŷ edin ed nanganëme el gër eyiy bëriyenin bër Kaxanu, mën ar xwën këbo an.»

⁴ Ata wël kême yëgwe hi bani bër gë nanganëme bën: owëli kême gë ofëxw onax gë bënax dek gër bandëwëra band Bëyisërayel. Er hi bani bër gë nangënëme bën:

⁵ gër andëwëra and Yuda, bëla owëli epëxw gë bëxi gër andëwëra and Ruben, owëli epëxw gë bëxi

gër andëwëra and Gad, owëli epëxw gë bëxi;

⁶ gër andëwëra and Aser, owëli epëxw gë bëxi;

gër andëwëra and Nefëtali, owëli epëxw gë bëxi;

gër andëwëra and Manase, owëli epëxw gë bëxi.

⁷ Gër andëwëra and Simewon, owëli epëxw gë bëxi;

gër andëwëra and Lewi, owëli epëxw gë bëxi;

gër andëwëra and Isakar, owëli epëxw gë bëxi;

⁸ gër andëwëra and Sabulon, owëli epëxw gë bëxi;

gër andëwëra and Yosef, owëli epëxw gë bëxi bër gë nanganëme;

gër andëwëra and Benjësame, owëli epëxw gë bëxi.

End amëxwër and gër lëngw ir Kaxanu eŋ

⁹ Ga xucak enjo, wat këme amëxwër atëm and bela bër ekun ed ex yo, enëng end ex yo, bulunda ir ex yo do bela bër eyeyan ed ex yo, ala axo kor dona ebi pën. Axwëšara xwëšara bani gër lëngw ir ar yëpak gër añëpara and owun an, do gë lëngw ir anobo. Bocud bopëšax šudara bani do lëkayara bani benid.

¹⁰ Mondako bani xeÿënd: «Apexa aŋ gër Kaxanu ex, mën ar xwën këbo an, mën ar yëpak gër añëpara and owun an, do gër anobo!»

¹¹ Ata omeleka ok dek xwëšara këni jey añëpara and owun aŋ, gë bëxarëk bën do gë bebëbëngw bebënax bën. Ata foxira këni eyiÿ el nješ gër ebar gër lëngw ir Kaxanu.

¹² Ga këno šale, këni rend: «Amen! Obetak ol, gë enjaran eŋ, gë orenik ol, ecëkwan el, gë or gapak ol, gë panga in do gë ojaw ok, Kaxanu, mën ar xwën këbo an, xwënëk din ir din! Amen!»

¹³ Na ex wëka ke axarëk abat: «Nobën ex wa bela bër gë bocud bopëšax bëjo? Feye wa xaniw këni?»

¹⁴ Yaka këmo: «Oko Šaca, wëj anang nang këy!» Ata re ko:

«Bën ex bër xaniwëk gër toro itëm bën.

Aneš neš këni bocud bondebën boŋ,

Awunëta wunëta këni gë ošat or anobo oŋ.

¹⁵ Mën xwëšaxën këni

gër lëngw ir añëpara and owun and Kaxanu

do këno šalerand ciš wec gër Aciw andexëm.

Ar yëpak gër añëpara and owun an këbi xaxa gër ed lëg ko;

¹⁶ din abi kor na enjo, din abi tel na men;

oyat abi cor na, ayëka abi di na.

¹⁷ Gayikwa anobo ex mërëxand ir gër ed ex añëpara and owun aŋ, këbi ŋana ebi kadacënd.

Awëla këbi ŋana ebi mëland gër bañësa, gër ed ex men ond aniyän.

Do Kaxanu ebi pëxwëcënënd ðek ongwën oŋ gër ßangës bandebën.»

8

End edfaramët ed anjongakinëm eŋ

¹ Anobo aŋ, and laramët ko gër ed laram bani anjongakinëm aŋ, yerirak gër orën ipëxëd.

² Wat këmëni omeleka ocongoki od kë xwëšand gër lëngw ir Kaxanu ok. Yël kënebi okereloŋ ocongoki.

³ Ata yow ko meleka išëxe, xwëša ko ler gër angëb do lëkaya ko ipeya ind kaŋe ind bani šoraxënënd ašururu ir xwëšëna bani gë angiri in. Yël këno ašururu ir mbaŋ exo cor ex bararaxën gë cale ind ðek bëwënëk iŋ gër angëb and kaŋe and ex gër lëngw ir aňëpara and owun. ⁴ Ga kë šëni ašururu in gër ataxan and meleka, kë yend gë cale ind bëwënëk iŋ yaŋ gër Kaxanu.

⁵ Meleka in wëd ko ipeya ind këni šoraxënënd ašururu iŋ, xëñëna ko pëxw oŷen or gë xodux or wëdëgu ko gër angëb oŋ, do lap ko gër ebar. Ataŋ wëlik oxëbër or ekëman, gë odiw, wingarak bandanjëm do ebar el rëgëk.

End okereloŋ ocongoki eŋ

⁶ Ata omeleka ocongoki od lëkaya bax okereloŋ ocongoki ok këni xëñënanand eni parix.

⁷ Meleka iŷanar in farix ko kereloŋ in. Wëcëguk gër ebar bebër ang oxaŷ do gë xodux ga bararëk gë ošat oŋ. Ata ang šetërek ebar el obebët otas ak, bebët ibat ŷegëk ðek gë batëx ak do gë ondës ocëkët ak. ⁸ Meleka ixinëm in farix ko kereloŋ in. Wëcëguk er ang atënd and gë angodux gër angwëngw. Ata angwëngw aŋ ang šetërek obebët otas ak, men oŋ nëngwëtak ošat bebët ibat.

⁹ Ata šësëra këni bebëngw bër bax liyand gër bebët ir nëngwëta bax men oŋ ošat. Bëte nëxenarak okuluj od hi bax na ok.

¹⁰ Meleka isasën in farix ko kereloŋ in. Wëcëguk amal elod gër orën do kë ŷegënd ang enjeb fo. Ang šetër bax oyeß ok do gë ßaňësa band men baŋ obebët otas ak, amal aŋo wëcëk gër bebët ibat.

¹¹ Amal aŋo këni wäcënd «Pošoŋ iwax». Ata men oŋ wak bebët ibat, do ßela bëranjëm šës këni and šëß këni aŋ.

¹² Meleka inaxën in farix ko kereloŋ in. Eňan eŋ, gë facaw in do gë owal oŋ lobërak bebët ibat. Ata goyat in ßašëtak mar ekërikëran el do gëmëd in hik mondako fo.

¹³ Ga këme nëkon, wat këmo šambat ga songina ko yaŋ gër orën do ko xeŷënd: «Kata! Kata! Kata këfi fënga bër

lëgëk gër ebar ro bën and këni farix kereloŋ omeleka otas od bayik aŋ!»

9

¹ Meleka icoxën in farix ko kereloŋ in. Wat këme emal ga wëcëguk gër ebar elod gër orën. Emal elo fëxwën këno acoketaya and ambëxw atiŵax aŋ.

² And fërët ko atënda and ambëxw atiŵax aŋ, kë ŝanënd okwëcën ond ang angodux fo. Eñan eŋ ŝamëdanëk gë okwëcën ond xëñ bax gër ekoc oŋ.

³ Ata gër okwëcën oŋo këni ŝanënd owure, xul këni ebar el dek. Yël kënebi ojaŵ od ang ekwël ed kë yexërand gër ebar fo.

⁴ Fel kënebi enëbi ŋatënd bela bër gë nanganëme ir Kaxanu këm gër eyiŷ bën fo, bari këreni dinan na eñëŋenax ondës ond lëgërak gër ebar oŋ, gë bebelëg bën, do gë opat od batëx ok.

⁵ Er fel banëbi enëbi narënënd anarën fo bela bën xali ex nëka opacaŵ oco, bari kërenëbi dawënd na. Baŋaten bandebën baŋ ang band ekwël fo yambën bax.

⁶ Ata bakey baŋo, bela bën mocala këni ŷana eni caland ecës el, aŷandi këbi ŷana ebi ŷandind eni cës, bari ani cës na. Ecës el mongër këbi ŷana ebi gërënd.

⁷ Er hi bani owure olo ang opanac od fokëra kënebi ond gër emer fo. Gër ogaf odebën bax watind bebër ang oxamote or owun or kaŋe, do odëxas odebën ok hi bax ang od bela fo.

⁸ Omban ondebën oŋ aŝak ŝak bax ang ond bësoxari fo, do oŷënga orebën oŋ ang or ojëraŋ fo.

⁹ Gër oŵëkw orebën xapa bani bapëxw band dun, do obafe odebën ok axëbër bax xëbërënd ang ocaret od këni lasënd opanac odanjëm od kë wëlënd gër emer fo.

¹⁰ Oceb odebën ok ang benjif bend oxwël fo hi bax. Gër oceb oko hi bax ojaŵ od banëbi yambëninaxënënd bela ok xali nëkak opacaŵ oco.

¹¹ Emun endebën eŋ ex meleka ir gër ambëxw atiŵax in. Oŵac orexëm ol ex gë eyeyan ed Bëŝëwif el: «Abadoŋ». Do gë eyeyan ed Bëgërek el: «Apoliyon», mëne ngëŋ «Anemin an».

¹² Kata iñanar in xucak, bayik ex yow betëm beki becëxe.

¹³ Meleka icongibatën in farix ko kereloŋ in. Wël këme oniŵ gër oparix onax od ebox gër oŵaŵ onax or angëb and kaŋe and ex gër lëngw ir Kaxanu aŋ.

¹⁴ Oniŵ olo baŋo felënd meleka ir gë kereloŋ in mondako: «Pëtëlëbi omeleka onax od xap kënebi gër yeŝ isëm ir këni ŵacënd Efërat ok.»

15 Ata fêt këbi omeleka onax od bax šênind apëxëd aŋo, akey aŋo, do iniy iŋo ok, enëbi dāwaxën bela bën amëxwër amat, gër batas.

16 Wël këme yëgwe hi këni ocoroŋa od gë opanac ok: owaxe okeme oki.

17 Mondako wat bamëni gër lakeli opanac ok do gë bër yëpaxën babi bën. Er xapa bani bapëxw band dun band war bax ang xodux fo, band hi bax ang ekaÿ ed yasenjët fo do band ang mungu fo. Ogaf od opanac oko er hi bax ang od ojëraŋ fo. Gër osëÿ orebën bax šanënd xodux, gë okwëcën, do gë mungu.

18 Ata betëm betas beŋo law këbi bela bën amëxwër amat gër batas gë xodux ol, gë okwëcën, do gë mungu, ond bax šanënd gër osëÿ or opanac oŋ.

19 Gayikwa ojaŵ od opanac oko gër osëÿ do gër oceb odebën ebox. Oceb oko ang bandën fo bax do hi bax gë ogaf do gë oko banëbi yambëninënd bela bën.

20 Bela bësëxe, bër bayik abi dāw bana betëm beŋo bën, ani teb bana ecale ed bebër bani rind bën el, ani nëngwët bana ola orebën ol, xali eni teb ekëla ed bëÿel el. Ani teb bana olaš or kaŋe oŋ, or kodï oŋ, or yawale oŋ, or oxaÿ oŋ do gë or ex otëx oŋ. Xarak olaš oŋo ax watërand na, ax wëlërand na, ax yexërand na.

21 Bela bëjo ani nëngwët bana ola orebën ol xali eni teb bamena baŋo: edawër el, gë obanji ol, gë asëk alakirand fo in do gë orek ol.

10

End meleka in do gë ikayëta eŋ

1 Ata wat këmo meleka ifangak ga ko fedaw elod gër orën ga labaya ko gë aŋar, do šandiŵ in hik jey gër gaf irexëm. Dëxas in kë yëgënd ang eñan fo, do owonëng orexëm oŋ hik ang okëcar od gë xodux fo.

2 Lëkaya ko gër ataxan ikayëta ind lëkwët baxo. Xwëša ko, sapor ir liŵ in gër angwëngw do ir šame in gër ebar.

3 Ata xeÿ ko ang eŋëra ed yëraŋ fo. And xeÿ ko aŋ, yaka këŋo oxëbër ocongoxi or ekëman oŋ.

4 And yeyanëk oxëbër ocongoxi or ekëman aŋ, këme xëñënanand me nëgw er wël këme in. Barikan wël këme oniŵ gër orën ga kë re: «Cësinalil end rek oxëbër ocongoxi or ekëman eŋ, kërey nëgw na.»

5 Ata meleka ir wat bamo ga xwëša ko gër angwëngw do gër ebar in, yën ko ataxan and liŵ aŋ end orën eŋ.

6 Yašar ko gër oŵac or ar kë liyand din ir din an, ar rik orën an do gë dek bebër gër orën bën; ar rik ebar an do

gë ðek bebër gër ebar bën; ar rik angwëngw an do gë ðek bebër gër angwëngw bën. Meleka in re ko: «Endey eno gogo kë ðatëgu, ax nëka na!

⁷ Barikan gë bakey band ko farix kereloŋ meleka icongix-inëm baŋ kë ŝonëtaya end Kaxanu en ang nangën babi elod anëka fo bëriyenin bërexëm bën, bëlawënel bën.»

⁸ Ata oniŵ or yeyaneliw baxe elod gër orën ol, fel ke gašëxe: «Yel ey kana ikayëta in gër ataxan and meleka ir xwëšak gër angwëngw do gër ebar in.»

⁹ Ye këme gër meleka, do fel këmo exe yël ikayëta in. Yaka ke: «Medël ey gël, ang dingën fo kë yëw gër etëy edey. Barikan awa kë wa gër acël andey.»

¹⁰ Wëd këme ikayëta in gër ataxan and meleka do hël këme: yëwëk ang dingën fo gër etëy edam. Barikan and hël këme aŋ, acël andam aŋ wak.

¹¹ Ata fel këne: «Afo ey yeyanënd ang alawënel fo bend këbi hi bela beŋ obulunda odanjëm, gë benëng bendanjëm, gë oyeyan oranjëm, do gë bemun bendanjëm.»

11

End otede oki en

¹ Ata fëxwën këne ošët do re këni: «Kanil ey tëyi Aciŵ and Kaxanu aŋ ang yängëk ak, gë angëb aŋ do eyëbi pën bër kë ŝalend lëf na bën.

² Barikan yangana ir fac ir Aciŵ and Kaxanu in, tebël mondako fo. Kërey tëyi na gayik benëng becëxe beŋ sebën kënebi. Bën kë wëñëra angol amënëk aŋ opacaŵ ofëxw onax gë oki.

³ Ayël këmëni otede oki odam ok eni yeyanënd ang bëlawënel fo bey bën. Gë ojabote këni fëlaya do enëbi nangën bela bën end Kaxanu en në bakey wëli gë okeme oki gë ofëxw ocongebat.»

⁴ Otede oki oko ex bañarëka baki baŋ, do gë ofambo oki od hik gër lëngw ir Axwën ebar ok.

⁵ Angëmëne ala eno yandi ebi yambënin, xofux kë ŝan gër osëy orebën, do enëbi gël bërangoyëra gë bën bën. Eyo mondako ko šës ar këno yandi ebi denan eñëñenax an.

⁶ Ašot šot këni panga ind eni përa orën ol kërex tëb na ðek bakey band kënebi nangën end Kaxanu baŋ. Axor exëni eni nëmbët men oŋ ošat do eni di beñigënaxik bend ex yo gër ebar nand këbi yandi yo.

⁷ And këni faŵ osede orebën aŋ, emacar end kë ŝanëgu gër ambëxw atiŵax en ebi mereli, ebi kor do ebi ðaw.

⁸ Ata exo ŷaŋjēta beman bend otede oki beŋ gēr fēña isēm ir gēr angol atēm. Angol aŋo ex, gēr owat or Kaxanu, Sodom do gē Misēra, na gēr ed fika bano Axwën arebën na.

⁹ Bela bër bulunda ir ex yo, gē bër enëng end ex yo, gē bela bër eyeyan ed ex yo, gē bër ebar ed ex yo awat kēni wat beman bendebën beŋ bakey batas gē tēkēr do ala ano teb na ebi mēxwēta nē ŷeg.

¹⁰ Bela bër lēgēk gēr ebar bën ga nēngandēra kēbi end ecēs edebën eŋ kēni rixēnēd ofēna xali eni yēlērēra beŷ gayik bēlaŵēnel bēxi bējo ašēndēn šēndēn banēbi.

¹¹ Ga xucak bakey batas gē tēkēr, angoc and kē yēlënd and aniyan aŋ, xaniwēk gēr Kaxanu, lil kēbi do xwēšan kēbi ceg. Ata yēdara kēni mbaŋ bër babi wat bën.

¹² Wēl kēni elod gēr orēn, oniŵ osēm ga kēbi fel: «Yowën yaŋ ro!» Ye kēni gē aŋar aŋ yaŋ gēr orēn do bērangoyēra andebën bën wat kēnēbi.

¹³ Ata amēd aŋo dēŋ hik angēmēgēm atēm gēr ebar do ang ex owebēt epēxw od angol ok, bebēt ibat wēcēk. Nemira kēni bela owēli ocongoki nē end angēmēgēm aŋo. Bēr bayik bēbēngw bën yēdara kēni, do šēkw kēni enjaran end Kaxanu eŋ, mēŋ ar gēr orēn an.

¹⁴ Kata ikinēm iŋ anēka xucak, gogo kē ħatēgu itasēn in.

End kereloŋ icongixinēm eŋ

¹⁵ Ata meleka icongixinēm in farix ko kereloŋ in. Wēlik gēr orēn odiŵ otēm ga kē re:

«Owun or ngwën ol,
Axwën arebi an xwēnēk
do gē Kērisēt irexēm,
din ir din ko wun!»

¹⁶ Bēxarēk alapem gē bēnax bër ŷēpa bax gēr bañēpara band owun, gēr lēngw ir Kaxanu bën, foxi kēni eyiŷ el nēs gēr ebar,

¹⁷ do kēni rend:
«Ayeri kēy Axwën Kaxanu,
wēj ar xorēk beŷ dek an,
wēj ar hik do hi bay,
gē panga itēm indey iŋ wun kēy.

¹⁸ Axoyēn xoyēn kēni benēng beŋ,
barikan gērēgako yowēk oxoyē orey ol,
amēd and kēyēbi xiti bēšēk aŋ,
eyēbi pupa bēriyenin bērey bën,
bēlaŵēnel bën, gē bēwēnēk bën
do gē bër fēbēk oŵac orey bën, hik bër gapak bën,
hik bērētoc bën do eyēbi nemin bër kē neminēnd ebar
bën!»

19 Aciw̃ and Kaxanu and hik yaŋ gër orën aŋ fërëtayak, watik lëf kangara ir eter in. Ata wingararak, wëlik odiw̃, gë oxëbër or ekëman, ebar el rëgëk do kë wëcënd bebër ang oxaỹ.

12

End asoxari do gë fato eŋ

¹ Ata nanganëme isëm şanayak gër orën: asoxari ar şudak eñan eŋ, facaw̃ in dila, gër osapar orexëm do şëxwa ko ekamote ed owun ed gë ował epëxw gë oxi.

² Gë acël ebaxo do and ñatëk orëw aŋ, ko xeỹënd ayambën in do gë toro ind orëw iŋ.

³ Şanayak bëte gër orën nanganëme işëxe: fato isëm, ir war bax ang xodux fo, ir gë ogaf ocongoki do gë ofarix epëxw. Er hi bax në gaf kala ekamote ed owun.

⁴ Gër obebët otas od ował or gër orën, fat ko ibat gë şeb irexëm in do lapëgu ko gër ebar. Ata fato in bunako, fabër këni gë asoxari ar orëw an, eŋo gëlxën itox iŋ sam eŋo dëw̃.

⁵ Rëw këŋo itox itoşan, ind këbi xadac benëŋ beŋ dek gë xwëlekwële ir dun*. Na Kaxanu wëla këno itox iŋo ler gër ndexëm, ler gër añëpara and owun andexëm.

⁶ Asoxari an cëŋ, hër ko dup gër ladawe, gër ed xëñënan baŋo Kaxanu exo gix, gër ed këno lëbax bakey wëli gë okeme oki gë ofëxw ocongebat.

⁷ Ata fëtëk emer gër orën. Mişel gë omeleka odexëm ok këni wërënd gë fato in. Bëte fato in do gë omeleka odexëm ok wëreli këñëbi.

⁸ Ga xor këñëbi, fato in gë odexëm şan këni në er këni hi yaŋ gër orën.

⁹ Ata lapëgu këno gëd, fato isëm in, andën akarëk aŋ, and këno wăcënd şabucara, do Sindan aŋ, and këbi yifand bela bër gër ebar aŋ. Lapëgu këno gëd gër ebar ro, mëŋ gë omeleka odexëm ok.

¹⁰ Ata wël këme oniw̃ osëm yaŋ gër orën, ga kër re:

«Gërëgako anëka ñatëguk apexa aŋ,

gë panga iŋ, gë owun or Kaxanu ol,

mëŋ ar xwën këbo an

do gë owun or Kërisët irexëm ol.

Gayikwa anëka lap këŋo gëd,

alëxw ar bëmaỹe bëndëbi an,

ar babi lëxwënd ciş wec gër Kaxanu,

mëŋ ar xwën këbo an.

¹¹ Barikan bën, axor xor këno gë oşat or anofo oŋ

* 12:5 12.5 Xwëlekwële ir dun ijo wăcayak owun or sibëk mban

do gë eyeyan ed osede orebën el;
ani ɲan ex na nëmëc aniyan andebën aɲ

ado ga banëbi wesand
mëne alaw kënëbi law.

¹² Wën bër gër orën bën,

wën bër lëgëk fën bën,

nëngandëraleɲun.

Barikan etëm hi këɲun

wën bër gër ebar bën do wën bër gër angwëngw bën,

gayikwa šabucara in anëka šëlali ko gë oxoɔ osëm

ga nang ko mëne bakey band bayi këɲo baɲ bapënëfëne fo
ex.»

¹³ And wataya ko fato in mëne anëka lapëgu këno gëd
gër ebar aɲ, sëf këɲo asoxari ar rëw këɲo itox itošan an.

¹⁴ Ata asoxari an yël këno obafe oki od šambat isëm ok
exo cëgaxën gër ladawe, gër wur irexëm, gër ed këno lëbax
bëniy bëtas gë təkër, gër ed bayik aɲo ɲatën na andën aɲ.

¹⁵ Andën aɲ wis ko men ang oÿëm fo gand epoy ed asoxari
eɲo mëlaxën.

¹⁶ Barikan ebar el rëca këɲo asoxari an do hëlëk oÿëm or
wis baxo fato ol.

¹⁷ Ga logën këɲo end asoxari ajo eɲ, fato in ye ko ebi
merelix bërändëwëra and asoxari bën, bër fëbëk bapela
band Kaxanu do këni reyarand osede or Yesu bën.

¹⁸ Ata buna ko gër edini ed bëɲa ir angwëngw.

13

End oŵacar oxi eɲ

¹ Ata wat këmo emacar end gë ofarix epëxw do gë ogaf
ocongoki, ga šëpëtaɲ ko gër angwëngw. Er hi bax në farix
kala ekamote ed owun, do ÿëgwëra këni gër ogaf odexëm,
omac od këɲo širënd Kaxanu.

² Emacar end wat bamo eɲ, ang ecaw fo hi baxo, osapar
orexëm oɲ hi bax ang or andaɯ fo do etëÿ el ang ed yëraɲ
fo. Fato in yël këɲo panga indexëm in, owun orexëm ol do
gë or gapak osëm.

³ Gaf ibat irexëm in mbaɲ sembaÿ bax, ecës el fo bayi bax.
Barikan afak fak baxo.

Ata ga babi šaranënd end emacar eɲo eɲ, dek ebar el
këɲo sëfënd.

⁴ Afoxi bani foxind gër lëngw ir fato, eno calexën gayik
mëɲ yël baɲo owun ol emacar eɲ. Afoxi bani foxind bëte
gër lëngw ir emacar eno calexën do eni dend: «Noÿo wa ex
ang emacar eɲo? Do noÿo kë xor eɲo mereli?»

⁵ Ata emacar eņo ŝot ko etëŷ ed bax yeyanënd gë ndafënan do gë ed këņo ŝirënd Kaxanu. Asebën sebën bano owun ol xali opacaw̃ ofëxw onax gë oki.

⁶ Emacar eņ ga ħebëta ko, këņo ŝirënd Kaxanu maġ gë eyang edexëm ak, këbi renarand mëņ do gë bër lëgëk gër orën bën.

⁷ Aseb seb bano bëte eġi mereli bër ex bulunda ir Kaxanu bën xali xor këbi. Ayël yël bano panga ind eġi bëña ebar el dek: ekun ed ex yo, gë bulunda ir ex yo, gë bela bër eyeyan ed ex yo do gë enëņg end ex yo.

⁸ Ata dek bër lëgëk gër ebar bën, bër ħayik omac odebën ani ñëgw ex na gër akayëta and aniyān and anoġo and ŝadaxa bano elod ga ŷanak ngwën aņ, afoxi këni ŷana eni poxind gër lëņgw ir emacar eno calexën.

⁹ Awa ar gë anëf an, baxëtëlexo de!

¹⁰ Ar ebax eno mëla oxadëp an, awëla këno wëla gër oxadëp.

Ar ebax eno daw̃ gë duxuma an,

alaw̃ këno law̃ gë duxuma.

Mëņ ex, bëwënëk bën,

aŷap ŷapëk eni buņand, këreni teb na ekwëta el.

¹¹ Ata wat këmo emacar ecëxe ga ŝanëgu ko gër ebar. Bëparix bëki ŝot baxo ang anoġo fo, do baxo yeyanënd ang fato fo.

¹² Panga ind emacar eñanar in ŝot baxo do baxo rind becarax gër lëņgw ir emacar eņo. Anëŷali babi nëŷalind dek bela bër lëgëk gër ebar bën eno calend emacar eñanar eņ, end sembaŷ bax dam gër ecës, ħari fak ko eņ.

¹³ Emacar ekinëm eņo becarax betëm baxo rind xali fedaliw ko akey amat, ogës od bela, xodux ol elod gër orën xali gër ebar.

¹⁴ Mondako babi nambelind bër lëgëk gër ebar bën gë becarax bend seb bano exo dind gër lëņgw ir emacar beņ. Afel babi felënd eni di edaŝ ed ang eñaŷ end emacar end saw̃ bano gë duxuma do fakëta ko gër aniyān eņ.

¹⁵ Aŝot ŝot baxo panga ind exo nëņgwët edaŝ elo xali ex yeyandërand, do eġi daw̃ënd dek bër ax poxind na eni cale eñaŷ end emacar eñanar bën.

¹⁶ Anëŷali babi nëŷalind bela bën dek, hi këni bër gapak, bërëtoc, bër gë napul, bëxaŷëanaxik, okadëp, bër ax gi ex na okadëp, eni ma enëbi din ala kala nanganëme in, bërëmar gër ataxan and liŷ, bëjo gër eyiŷ.

¹⁷ Yama ala abax xor na wa exo yëcëra beŷ ba exo pandëra cotërexe nanganëme in, oŷac or emacar ol ba nimëro ir oŷac orexëm in.

18 Awa ro, orenik wëkak. Ar gë onden an, calalexo exo nang er wacayak nimëro ir emacar in. Gayikwa nimëro ir ala ex do er ex: «Okeme ocongibat gë ofëxw ocongebat gë bënjongimat.»

14

End oyëkan or bëwëñëk eñ

1 Ata wat këmo anobo añ mo kwëša yañ gër etënd ed Siyoñ ga xeta këno bela owëli keme gë ofëxw onax gë bënax bër šotëk nanganëme ir owac orexëm in do gë or Sëm in, gër oyiÿ orebën.

2 Wël këme gër orën oniw or ang oÿëm fo, or ang oxëbër or ekëman etëm fo. Do angoñ and bame wëlënd añ hi bax ang and bësëmb bër bëmangi bendanjëm fo.

3 Bela bëjo aÿew bani ÿëwënd oyëkan oxašax gër lëngw ir añëpara and owun do gër lëngw ir bebëbëngw bebënax, do gër lëngw ir bëxarëk. Bela owëli keme gë ofëxw onax gë bënax bër racët këbi Kaxanu gër ebar ro bën fo bax ÿëwënd oyëkan olo. Gabatak ax kor bana exo tÿya oyëkan olo.

4 Bën anëbi nang ex na bësoxari, ani buyarënaya ex na gë bën. Bën këño sëfarand anobo añ gër ed ko ye yo. Kaxanu racët këbi mërëxand ir bela eni gixën bëÿanar bër xwën këñëbi mëñ do gë anobo añ.

5 Do gër osëÿ orebën, enëgwëš ax gi ex na. Etëmbak ax gi ex na gër ola orebën.

End omeleka otas eñ

6 Ata wat këmo meleka išëxe ga ko šëgëra yañ gër orën. Atëfëtan and din baxo xëñënanand ebi nangën bela bër lëgëk gër ebar bën, gë enëng end ex yo, gë ekun ed ex yo, gë bela bër eyeyan ed ex yo do gë bulunda ir ex yo.

7 Ga ko xeÿ ko rend: «Yëdayindëno Kaxanu do cëkwindëno gayikwa anëka ñatëguk apëxëd and ko xiti ngwën añ. Poxiyindën eno calëxën ar rik orën, gë ebar, gë angwëngw, do gë bañësa band men an!»

8 Meleka ixinëm sëfëgu këño iÿanar in do ko rend: «Anëka nëxenak, anëka nëxenak, angol atëm and Babilon añ! Mëñ yëla këbi ngoy ind eñac endexëm in dek benëng bend bela beñ*.»

9 Meleka isasën sëfëgu këbi oki oñanar ok. Ga ko xeÿ ko rend: «Angëmëne bela eno calend emacar eñ, gë eðaš ed wätinali këno el, do angëmëne eni cot nanganëme irexëm in gër oyiÿ ba gër bataxan,

* **14:8 14.8** Gër oñëgw odëmar er ÿëgw këni mëne ngoy ind oxëÿ or eñac endexëm in.

¹⁰ ašeb këni šeb bën bête oxoŷ or Kaxanu ol ang ngoy fo. Ang ngoy inëmarëx fo kënebi xatën andëmba aŋ cëm. Asoro këni ŷana eni torond polo gër xodux, gër mungu gër lëngw ir omeleka omënëk, do gër lëngw ir anobo!

¹¹ Din ir din kë ŷana ex cënind okwëcën ond xodux or këbi šorënd bër këŋo šalend emacar do gë edaš ed wätinali këno bën. Hik gëmëd, hik goyat, ani ñana na eni teyëtand toro iŋ. Mondako fo këŋo hi ala ar šotëk yo nanganëme ir oŵac orexëm in.»

¹² Mondako ex, ebuŋa ed bëwënëk el, ed bër kë sëfënd bapela band Kaxanu do xwëta këno Yesu bën.

¹³ Ata wël këme oniŵ yaŋ gër orën ga kë re: «Ñëgwël: “Nëngandëralebi bëšëk bër xwëta këŋo Axwën do šës këni elod gërëgako bën!” Angoc Amënëk aŋ ga re ko: “Iyo, teyëtalexëni bandiyen bandebën baŋ gayikwa në etëfa ebi bandixa bandebën baŋ!”»

End ekanara ed bebër gër ebar eŋ

¹⁴ Ata wat këme aŋar apešax, do gër aŋar aŋo yëpa ko ar ang asëniŵ ar ala fo. Ekamote ed owun ed kaŋe šëxwa baxo, do lëkaya baxo xorom iñakax.

¹⁵ Ga šanëgu ko meleka išëxe gër Aciŵ and Kaxanu, ko xeŷend gand ar yëpak gër aŋar: «Medël xorom in, ey ŋašaxën bebër gër ebar bën gayik anëka sëgëk, anëka ñatëk ekana el.»

¹⁶ Ata ar yëpak gër aŋar an lap ko xorom in gër ebar. Hašëk dek bebër gër ebar bën.

¹⁷ Meleka išëxe šanëgu ko gër Aciŵ and Kaxanu, and hik yaŋ gër orën aŋ. Mëŋ bête lëkaya ko xorom iñakax.

¹⁸ Ga šanëgu ko gër angëb meleka išëxe, ir xorëk xodux, ko xeŷend gand ar lëkayak xorom iñakax an: «Medël xorom in ey ŋašaxën bacaŷ band odëwëreŵen od reseŋ band ex gër ebar baŋ, gayik anëka sëgëk.»

¹⁹ Meleka in lap ko xorom irexëm in gër ebar ata ñašëk bacaŷ band atëx and reseŋ and gër ebar baŋ do xobëx ko polo gër akaraxën and kë wätinalind oxoŷ or Kaxanu aŋ.

²⁰ Ga wëla këni reseŋ in gand angol, xobëx këni gër akaraxën and hik faç. Ata šanëk ošat and bani wëñënd gër akaraxën aŋ do ošat oŋo fešëk në bapakan okeme otas. Kido eni përado opanac, ogaf ok fo watidox.

15

End beñigënaxik bepelatar eŋ

¹ Ata wat këme gër orën nanganëme išëxe, isëm, do išaraxik: omeleka ocongoki ga lëkaya këni beñigënaxik

benjongëbeki bepelatar bej. Gayikwa Kaxanu, paß gë beñigënaxik bejo ko fiata oxoÿ orexëm ol.

² Wat këme anjer and kal-kal ang anangoye fo ga bararëk gë xodux ol. Wat këmeni bëte bër xor këjo emacar bën, gë eñaŵ endexëm ak, gë edaş edexëm el, do gë nimëro ir oŵac orexëm bën. Gër anjer and ang anangoye xwëšara bani do lëkaya këni bemangi bend yël këbi Kaxanu bej.

³ Ata këni ÿëwënd oyëkan or Moyis, ariyenin ar Kaxanu ol, do gë oyëkan or anobo ol:

«Bandixa bandey bañ batëm ex, bacaraxik ex,
Axwën Kaxanu, wëj ar xorëk beÿ dek an,
bebër këy rind bën ðal ex do šenene ex,
wëj ex emun end benëng eñ.

⁴ Axwën, noÿo bayik axi pëb na?

Noÿo bayik ax cëkw na oŵac orey ol?

Wëj gabat ex aŵënëk an.

Enimin, benëng bej dek ayow këni yow

eni poxira gër lëngw irey,

gayik or šenene orey ol šanayak.»

⁵ Ga xucak ejo, ga këme nëkon gër orën aciŵ and Kaxanu añ ga fërëtayak, wat këme aner and Osede añ.

⁶ Omeleka ocongoki od lëkaya bax beñigënaxik benjongëbeki ok šanëgu këni gër Aciŵ and Kaxanu. Šufara këni banjëm band xaf-xaf bamënëk, band jing-jing, do xapa këni bapëxw band kañe gër oŵëkw.

⁷ Abat gër bebëbëngw bebënax, fëxwën këbi omeleka ocongoki ok bandëmba banjongëbaki band kañe band ebax cëm gë oxoÿ or Kaxanu, mën ar hik din ir din an.

⁸ Aciŵ amënëk añ lëbëk gë okwëcën oñ në end enjaran end Kaxanu eñ do gë panga indexëm iñ. Ata ala abax xor na exo ðil gër Aciŵ and Kaxanu xali xwëtëk beñigënaxik benjongëbeki bend omeleka ocongoki bej.

16

End bandëmba banjongëbaki band oxoÿ eñ

¹ Ata wël këme oniŵ gër Aciŵ and Kaxanu. Ga kë xeÿ oniŵ olo, këbi felënd omeleka ocongoki ok: «Awa yeyin en dexëx bandëmba banjongëbaki band oxoÿ or Kaxanu bañ gër ebar!»

² Meleka iyanar in lex ko andëmba añ gër ebar. Ata bela bër šot bax nanganëme ir emacar in do bani foxind eni cale gër lëngw ir edaş ed eñaŵ edexëm bën, lëk këbi ošëxwëra oyambënaxik: beman bej hik yer okejën fo.

³ Meleka ixinëm in lex ko andëmba andexëm aṅ gër angwëngw. Men oṅ nëngwëtak ošat ang or ala ar řaš këno fo, do đek ořacar obëngw or hik polo ol řësëra këni.

⁴ Meleka isasën in lex ko andëmba andexëm aṅ gër oyeḅ do gër řařësa řand men, nëngwëtak đek ošat.

⁵ Wël këmo meleka ir xorëk men in ga ko re: «Wëj ar řenene hi këy, wëj ex ar hik, do hi bax an, ařwënëk hi këy gayikako mondako xiti këyëbi.

⁶ Gayikako ošat or bëwënëk do gë or řëlařwënel oṅ lexëra këni, duy dëṅ yël këyëbi ošat eni ceḅ.»

⁷ Wël këme oniř gër angëḅ ga kë re:

«Eyo Axwën Kaxanu, wëj ar xorëk řey đek an, kiti indey iṅ đal ex do řenene ex.»

⁸ Meleka inaxën in lex ko andëmba andexëm aṅ gër eřan. Eřan eṅ řotëk ojař od ebi corënd řëla řën gë xodux orexëm ol.

⁹ Ata ayëka isëm řor këbi řëla řën. Barikan řën këni řirënd ořac or Kaxanu ol, mëṅ ar řabi lapanënd řëřigënařik řëṅo gë panga indexëm an. Ani nëngwët řana ola oreḅën ol eno đuwaxën.

¹⁰ Meleka icoxën in lex ko andëmba andexëm aṅ gër aņëpara and owun and emacar. Ata řamëđanëk gër ed wun ko, do řëla řën këni wëcarërand ayambën in.

¹¹ Ařir řano řirënd Kaxanu, mëṅ ar hik gër orën an, ga řot këbi ayambën ir okejën in. Bari ani nëngwët řana ola oreḅën ol xali eni teḅ řandixa řatëmbak řandëḅën řaṅ.

¹² Meleka iconřibatën in lex ko andëmba andexëm aṅ gër yeḅ isëm ir këni wřacënd Eřërat in. Men oṅ wëxëk eni kegëtaxën řëmun řënd kë xaniw apën-eřan řëṅ.

¹³ Ata wat këmëni řangoc řařëṅënař řatas, řand ang ofëkel fo. Angoc ařanar aṅ řanëgu ko gër etëř ed řato, akinëm aṅ řanëgu ko gër etëř ed emacar, do atasën aṅ gër etëř ed alařwënel anëgwëř.

¹⁴ Řangoc řaṅo řand řabucara ex, řën kë rind řëcarax do këni yend gër řëmun řënd gër ebar đek enëři řar eno merelexën Kaxanu yatir akey atëm andexëm, mëṅ ar xorëk řey đek an.

¹⁵ Ata re ko Axwën an: «(Awa ang arek fo këme yeli.) Nëngandëraleṅo ar këmo sëk đařëřëxe an. Amo pënga ex na teḅ gë eman eṅ do axo ye na gë ařëfën, cudarëxe řanřëm řandëxëm řaṅ.»

¹⁶ Ata řangoc řaṅo řar këneři řëmun řëṅ gër ed këni wřacënd gë eyeyan ed Bëřëwif el: «Ařëmagedoṅ».

17 Meleka icongixinëm in lex ko andëmba andexëm aṅ gër ekoc. Wëliwëk oniŵ osëm lëf gër Aciŵ and Kaxanu, gër añëpara and owun ga kē xeŷ: «Anëka xwëtëk!»

18 Ata wingararak, wëlik odiŵ, gë oxëbër or ekëman, do ebar el rëgëk mbaṅ. Elod ga hi këni bela bën, ala ax wat ex na angëmëgëm andako rako aṅ.

19 Angol atëm aṅ şapërëk obebët otas. Bangol band benëṅ bend bela baṅ yëcarëk. Kaxanu abi xwëya bana bela bër gër angol atëm and Babilon bën. Ata şebën këbi ang ngoy fo oxoŷ osëm orexëm or hi bax gër andëmba ol.

20 Dek oşir oṅ şapërëk do osënd oṅ yëcarëk.

21 Ata bebër ang bongaŷ bond sibëk gwër nē okilo ofëxw onax wëcandëra këbi bela bën elod gër orën. Barikan bën şirëra këno Kaxanu nē end eñigëanaxik etëm end hi babi eṅ.

17

End asoxari aŷacaxik eṅ

1 Ata ang hi bani omeleka ocongoki od lëkayara bax bangalama banjongëbaki ok, ibat yow ko yeyaneli ke. Re ko: «Yow mi masin kiti ind angol atëm, and ex ang asoxari aŷacaxik, ar ŷëpak yaṅ nē amen aṅ.

2 Gë asoxari ajo wata këni bemun bend gër ebar beṅ asëk alakirand fo in, do bela bër gër ebar ro bën anëka xor këbi ang ngoy fo eñac endexëm eṅ.»

3 Ata meleka in wëla ke gë Angoc and Kaxanu aṅ gër ladawe. Watëx këmo asoxari ga ŷëpa ko yaṅ nē emacar embarax, end gë ogaf ocongoki do gë ofarix epëxw. Do eman eṅ hi ko dëk omac od këṅo şirënd Kaxanu fo.

4 Asoxari ajo şudara ko banjëm bambarax band yek mbaṅ, banjëm band warëgeyan. ŷañëna ko gë orëxër or kaṅe, do gë oyeri or oxaŷ oyekax. Lëkaya ko andëmba and kaṅe and ŷëm bax gë becusëşus, do gë bemuyaraxik bend eñac endexëm beṅ.

5 Gër eyiŷ edexëm ŷëgw këni oŵac or şonaya bax: «Babilon, angol atëm aṅ, nëm ir bëŷacaxik, do nëm bër watak becusëşus betëm bend gër ebar ro.»

6 Wat këmo asoxari ajo ga ŷaw këṅo gë oşat or bëwënëk oṅ do gë oşat or otede od bax reyarand end Yesu oṅ.

Ga këmo nëkon, şaran ke xali xurik.

7 Ata re ko meleka in: «Ineŵa ki şaranaxënënd? Wëno afel këmi fel bend şonayak gër asoxari ajo do gër emacar end gë ogaf ocongoki, do gë oparix epëxw end ŷëpaxën këṅo beṅ.

8 Emacar end hi bax do wat bayo eṅ, axo bo ex na. Aşanëgu ko şanëgu gër ambëxw atiŵax do exo cës. Bela

bër lëgëk gër ebar bën, bër bayik Kaxanu axo ñëgw ex na omac odebën gër akayëta and aniyand nand ri ko ngwën bën, ašaran këbi šaran and këno wat emacar aŋ gayik ahi hi baxo, šës ko, bëte exo canayaw.»

⁹ Eŋo, onden ond arenik fo kë xor eŋo pëni. Ogaf ocongoki ok kë wätinalind bëtënd bënjongëbëki bënd yëpaxën ko asoxari bëŋ. Eŋo amatinali ex and bëmun bënjongëbëki bëte:

¹⁰ benjo lati këni, emat bayik ga wun ko, bari emun enjongekinëm eŋ axo yow ex na pere. And ko fiatëgu aŋ, ax nëka na owun orexëm ol.

¹¹ Ata emun enjongetasën eŋ ex de emacar end hi bax do šës ko eŋ. Mëŋ fo ex bëte emun enjongetasën, end kë šës din ir din eŋ.

¹² Ofarix epëxw or wat këy oŋ ex bamatinali band bëmun epëxw bënd anëbi maš ex na pere owun bëŋ. Barikan, awun këni wun apëxëd amat gë emacar eŋ.

¹³ Bën erebat këni šaland: eno diyenin emacar eŋ gë panga indebën iŋ, do gë ojaŋ odebën ok.

¹⁴ Aŋwereli këno wëreli anofo aŋ. Barikan anofo aŋ ebi kor gayik mëŋ ex Axwën ar bëxwën an, do Emun end bëmun eŋ. Gë bër wac këbi, sana këbi do xwëta këno bën kënebi xor.

¹⁵ Meleka in re ko bëte: «Amen and wat këy gër ed yëpa ko asoxari aŋacaxik aŋ ex bamëxwër band bela bër lëgëk gër ebar baŋ, ang fitarëra këni dek benëng bëŋ, do gë oyeyan orebën ak.

¹⁶ Oparix epëxw or wat këy ok do gë emacar eŋ, ašus këno šus asoxari ajo. Axandëra këno xandëra napul ir šot ko in do axwëca këno xwëca exo bayi tëb gë eman eŋ. Ayamb këno yamb do eni bëlën er këbi bayita in.

¹⁷ Gayikwa Kaxanu yël këbi gër owëkw orebën eni di apënëta andexëm aŋ, eni ŋata apënëta amat, do eno yël owun orebën ol emacar eŋ, xali ex ŋata bend re ko Kaxanu bëŋ.

¹⁸ Asoxari ar wat këyo ajo hik angol atëm and wunëk gër bëmun bënd gër ebar ro aŋ.»

18

End eyëcar ed angol and Babilon eŋ

¹ Ga xucak, wat këmo meleka išëxe ga fedaw ko elod gër orën. Panga indexëm iŋ itëm ebax do enjaran endexëm eŋ ŋobak ebar el.

² Ata ko xeŋend: «Anëka yëcarëk, anëka yëcarëk Babilon in, angol atëm aŋ! Anëka hik edëg ed bëyël, gë emaŋi ed angoc aňëŋënaŋ and ex yo, do gë emaŋi ed acël aňëŋënaŋ

and ex yo, gë emaÿi ed emacar eññënax, do gë ecusësus end ex yo.

³ Mondako kë hi gayikako dek benëng bend bela bej aseb seb këni eñac etëm endexëm eñ ang ngoy fo. Bemun bend gër ebar ro bej ari bani rind gë mëj eñac eñ do bëfandëran bër gër ebar bën ašotëraxën šotëraxën këno gë panga ind napul irexëm in.»

⁴ Ata wël këme elod gër orën oniŵ ošëxe ga kë re: «Canin angol and Babilon añ, wën bër ex bulunda iram bën, këdi këni wëndëra andamat gë Bëbabilon bën, do këdi këjun fënga wën bëte kiti indebën in.»

⁵ Gayikwa beññënax bend Bëbabilon bej asaÿar saÿarëk xali yañ gër orën, do Kaxanu axo kwëya ex na betëmbak bejo.

⁶ Mašayinëbi ang banun rind ak. Cosinëbi gë toro in, ang banëbi šosënd bën bëte bela ak. Mašayinëbi bakëlëbëd baki bandixa bandebën bañ! Gë andëmba and banun rëmbënënd añ, dëmbëninëbi baki.

⁷ Ang babi nëngandërand në end enjaran endebën ak, do në end napul irebën ak, torolexëni mondako fo. Ang wëli bax napul irebën ak, wëli ex mondako fo toro indebën in do gë edenitaran edebën el! Gayikako Bëbabilon bën are bani rend: “Ang emun etoxari fo ÿëpa këne, ane gi ex na asoxari asebëta sebëta, biyi din kata ašo gi na.”

⁸ Mëj ex, akey amat fo këbi fënga betëm bejo: ecës el, gë odenitaran ok, gë enjo eñ do enëbi ðap bëngënj gër angodux. Gayikwa Axwën Kaxanu ex ar gë panga itëm an, ar këbi xiti an.»

⁹ Dek bemun bend gër ebar bend bax rind eñac gë angol and Babilon bej, bemun bend babi nënganënd ñambëran ind gë mëj bej, ases këni ÿana eni tesënd, arenita këni ÿana eni denitand në end endexëm and këni ÿana eni watënd okwëcën ond amëra andexëm añ.

¹⁰ Nacët ako këni ÿana eni kwëšarand në end ga këni yëdand amëra andexëm añ, do eni dend:

«Oko etëm endako rako eño! Oko etëm endako rako eño, angol atëm añ!

Oko Babilon, wëj angol apangak año!

Apëxëd amat fo rik ñataxënëguk kiti indey in!»

¹¹ Bëfandëran bër gër ebar bën në etes exëni, në edenitara exëni në endexëm gayik ala ax bo ex na ga kë yëcënd opane odebën ok.

¹² Opane oko er ebax: kañe, kodī, oxaÿ oxëbëanaxik, oyeri, banjëm band xaf-xaf, banjëm bambarax, banjëm band gënd-gënd, banjëm band warëgeyan, bëmok bënd

otëx od gë otëner onëngxax do orëxër or fës këni gë oÿënga or beñamb, do gë otëx okëbënaxik. Opane oko er ebax bëte: bebër sap këni gë yawale, gë odun do bebër fës këni do gë oxaÿ oyekax or ÿër-ÿër.

¹³ Bëte opane oko er ebax: ogu onëngxax ond këni wăcënd kanel, angiri, bebëlamb, bëshan bër këni wăcënd mir, ašururu ir xwëšëna bani gë angiri, ngoy, ogu, pix, bële, bengaš, opeÿ, opanac, ocaret, okadëp do gë bandepëra.

¹⁴ «Bekëbënaxik bënd ÿandi baxi ey cot bën anëka šana ki do ħawëta ki caw. Dek bebër yek do xëbënëk bën awew wew ki, do din ay wat na.»

¹⁵ Bëfandëran bër šotëraxën këno bën, nacët ako këni ÿana eni kwëšarand, ga yëda këni amëra and Babilon aŋ. Ases këni ÿana eni tesënd, arenita këni ÿana eni denitand

¹⁶ do eni dend:

«Oko etëm endako eŋo! Oko etëm endako eŋo! Babilon, angol apangak aŋ, angol atëm aŋ and bax šudand banjëm band xaf-xaf do gë bambarax aŋ angol and bax ÿaŋënarand gë kaŋe, gë oxaÿ oyekax do gë oyeri aŋ!

¹⁷ Apëxëd amat fo xucak, napul ir go in nemik!»

Dek bëshëreli bër okuluŋ bën, dek bër këfi wëlarand okuluŋ bën, gë bër kë riyenind gë okuluŋ bën, do gë dek bër kë riyenind gër angwëngw bën xwëšara këni nacët ako.

¹⁸ Axeÿ bani xeÿënd ga wat këni okwëcën ond amëra oŋ. Are bani rend: «Angol and fe wa hi bax ang angol atëm aŋo?»

¹⁹ Afanaya bani fanayand gë obar ok gër ogaf ga këni ses do ga këni renita mondako:

«Oko etëm endako eŋo! Oko etëm endako eŋo! Angol atëm apangak and šotëraxën këno napul xali beta këni dek bër gë okuluŋ od gër angwëngw bën, apëxëd amat fo xucak, ata hik ang ladawe fo!

²⁰ Wën bër gër orën bën nëngandëraleŋun gayik angol aŋo anëka yëcarëk!

Bëte wën bëwënëk bën, nëngandëraleŋun gë oparëxanda ok, do gë bëlaŵënel bën gayik Kaxanu xitik angol aŋo në end ga narëndëra këŋun!»

²¹ Ata meleka ifangak wëd ko angaÿ atibax and wëndër bax gë angaÿ and këni ħoxixënënd eyamb, do ga lap ko polo gër angwëngw, re ko:

«Wěj angol atëm and Babilon aņo,
akëlëbëd amat fo këni lap mondako,
bëtëdin ala axi wat na.

²² Na gër ndey, bët din ala abi wël na bësëmb bër bëmangi,
gë bëyul,

gë bëfarix bër facëroti ba okerelonj.

Na gër ndey, ari ar beÿ axo gi na,

bëte din na gër ndey ekëbër ed aņoxixën and eyamb ax
wëli na.

²³ Na gër ndey, bëte din angoben and lambo ax wati na,
ofëna or ekana ax gi na.

Bëfandëran bërey bën hi bax bër banëbi šëkwënd gër ed
ex yo gër ebar ro

do wěj bayëbi yifand dek benëng bend bela beņ gë oĭanji
orey iņ.

²⁴ Ata dek beņo ki fiatënëgu gayik oșat or bëlawënel bër
Kaxanu oņ watik gër ndey, oșat or bëwënek oņ, do gë oșat
or dek bër lawëra kënebi gër ebar ro oņ.»

19

End eduwana ed gër orën eņ

¹ Ga xucak eņo, wël këmeni amëxwër atëm and bela yaņ
gër orën ga këni xeÿ:

«Aleluya! Apexa aņ, gë enjaraņ eņ do gë panga iņ,
Kaxanu, Axwën arebi an xwënëk!

² Kiti indexëm iņ ðal ex do ind šenene ex
gayikako axiti xiti këbi Bëbabilon bëÿacaxik bër bax
buyarënënd ebar gë eñac endebën bën.

Awășa wășa këbi gayik bën lawë këbi bëriyenin bërexëm
bën.»

³ Ata xeÿ këni bëte akinëm:

«Aleluya!

Okwëcën ond amëra and Babilon oņ,
din ir din kë šëni!»

⁴ Bëxarëk alapem gë bënax bën do gë bebëbëngw bebënax
bën foxi këni gër lëngw ir Kaxanu, mëņ ar ex gër aņëpara
and owun do këni rend:

«Amen! Aleluya!»

⁵ Ata ga wëlik oniw gër aņëpara and owun, kë rend:

«Duwayino Kaxanu, mëņ ar xwën këbo an,
wën dek bër gapak bën do gë bërëtoc bën,
wën bëriyenin bërexëm bër këņo fëbënd bën.»

⁶ Ata wël këme ang epuli ed bela bëranjëm fo, ang oÿëm fo
do ang oxëbër osëm or ekëman fo ga këni re:

«Aleluya! Gayikwa Kaxanu Axwën, arebi an, mëņ ar xorëk
beÿ dek an anëka wun ko.

⁷ Nëngandëralebo, patëlebo gër ecëkw edexëm, Gayikwa ñambëran ind ekana ir anobo inj ñatëguk, alindaŵ anëka ko ñatëgund.

⁸ Ayël yël bano exo cudã banjëm band xaf-xaf, apeşax laberaw këno, bamënëk, band jing-jing.»

(Banjëm baŋo ŵacayak or şenene or bẽwënëk ol.)

⁹ Meleka in fel ke: «Ñëgwël: “Nëngandëralebi bër ŵac kënebi gër ñambëran ind ekana ed anobo bën!”»

Re ko bête: «Bend këme rend beŋo ex eyeyan ed däl ed Kaxanu el.»

¹⁰ Ata foxi këme gër osapar orexëm mo calexën. Bari mëŋ re ko: «Tebël dẽ, ax gi ex na mondako! Wëno ariyenin fo hi këme ang hi kën wěj do gẽ bẽmaŷe bẽndey bẽnd kë reyarand end Yesu Kërisët bẽŋ. Poxiyind eyo cale Kaxanu gabat! Gayikwa osede or Yesu Kërisët ol ex er këni reyarand bẽlaŵënel bën.»

End fanac ifeşax eŋ

¹¹ Ata wat këme fol orën ol do fanac ifeşax ga şanayaw ko. Ar yẽpaxën baŋo an bano ŵacënd «Ar mokwëta», do «Ar däl», gayik mëŋ kë xitind do kë wërënd gẽ or şenene ol.

¹² Bangës bandexëm baŋ warëk ang xodux fo, do şëxwa ko oxamote or owun oranjëm. Yëgw këni gër ndexëm oŵac or ala ax nang ex na, angëmëne ax gi ex na mëŋ gabat.

¹³ Do şudã ko acud and yëmb bani në oşat. Oŵac orexëm ol ex: «Eyeyan ed Kaxanu el.»

¹⁴ Benga bẽnd ocorodã bẽnd gër orën beŋ, şudara këni banjëm band xaf-xaf, bamënëk, bapeşax, do këno sëfarand moñëpa yaŋ në opanac opeşax.

¹⁵ Gër etëŷ edexëm kë şanënd duxuma iñakax ir këbi saŵaxën benëŋ bẽnd bela beŋ. Gẽ or gapak osëm këbi xadac, do ebi bẽñëra ang këni wẽñënd reseŋ ak gër akaraxën andexëm. Ngoy iŋo ex amatinali and oxoŷ osëm or Kaxanu, mëŋ ar xorëk beŷ dek aŋ.

¹⁶ Gër acud andexëm, do gër emef endexëm yëgw këni oŵac: «Emun end bemun», do «Axwën ar bẽxwën.»

¹⁷ Ata wat këmo meleka ga xwëşa ko gër eñan. Ga këbi yeyaneli dek oşël or bax şëgërand yaŋ gër orën ol, xeŷ ko: «Yowën, barërëgun gër ñambëran itëm ind Kaxanu!

¹⁸ Yowën enëbi yamb bemun beŋ, gẽ bemun bẽnd ocorodã beŋ, gẽ bër fangak bën, gẽ opanac ok do gẽ bër yẽpaxën babi bën, gẽ okadëp ok gẽ bër ax gi ex na okadëp bën, gẽ bër gapak bën do gẽ bërëtoc bën.»

¹⁹ Ata wat këmo emacar eñ, bemun bend gër ebar beñ do gë ocorofa odebën ok ga fedër këni enëbi merelixën ar yëpa bax yañ gër fanac ifeşax an, do gë ocorofa odexëm ok.

²⁰ Sëra kënebi emacar eñ do gë alawñenel anëgwëş ar bax rind becarax bend babi nambelind bër şot bax nanganëme ir emacar do bani foxind eni calend gër eñañ end edaş edexëm bën. Tak bëxi lap kënebi bëbëngw gër anjer and xodux, gër ed fëtëk mungu.

²¹ Bër bayik bën lawëra këbi duxuma ir bax şanënd gër etëy ed ar yëpa bax yañ gër fanac an. Do dek oşel ol wëndëra këni ga yamb këni beman bendebën beñ.

20

End bëniy wëli eñ

¹ Ata wat këmo meleka ga ko fedaw gër orën ga lëkaya ko acoketaya and ambëxw atiñax añ, do gë gweyele-gweyele isëm.

² Na sëra këño fato in, andën akarëk and këno wacënd şabucara, do Sindan añ. Fok këño gë gweyele-gweyele in xali ex kuca bëniy wëli.

³ Yëkëtëx këño polo gër ambëxw atiñax, sënd ko do şëban ko etëndët el, exo tebaxën enambeli ed benëng bend bela el xali ex tək bëniy wëli. Do and kë xuca bëniy wëli añ, eno tebët ipëxëd.

⁴ Ata wat këme bañëpara band owun. Bër yëparaxën bax bën şot këni or gapak or enëbi kitixënënd bela ol. Wat këme bëte benjëw bend bër şësëk ga fodëtën kënebi ogaf odebën gë ecëngwa bën, në end ga bani reyarand osede or Yesu, do bani femërand eyeyan ed Kaxanu eñ. Bën ani poxi bana gër lëngw ir emacar, do gër lëngw ir edaş ed wätinali bano el. Bën ani ma bana enëbi din nanganëme irexëm in ax gi ex na gër eyiñ, ax gi ex na gër ataxan. Bën xani bax gër ecës, bakaw këni gër aniyani eni munaxën andamat gë Yesu Kërisët xali bëniy wëli.

⁵ Bëşësëk bëşëxe bën ani kanira bana gër ecës xali xucak bëniy wëli bëñ.

Ekani ed gër ecës eñanar el ex.

⁶ Awa nëngandëralëño, do gilexo awñënek ar hik şëf gër bër xanik añanar gër ecës an. Ata bën ecës ekinëm el ojañ ax cot ex na gër ola orebën. Barikan ariyenin këno yana eno diyeninënd Kaxanu do gë Kërisët ang bëşadaxan fo do eni mun gë mëñ bëniy wëli.

⁷ And kë xuca bëniy wëli añ, Sindan in asebet këno sebet exo canëgu gër epëra edexëm.

⁸ Ašanëgu ko šanëgu ebi nambelixën benëng bend bela beŋ ang lëgëra këni gër owebët onax or ebar ak. Benëng beŋo exëni Gog do gë Magog. Bën kë barërëgu gër emer do eni ñëmb ang edini ed gër angwëngw fo.

⁹ Ata wat këmëni ga šan këni do beñëtar këni dek ebar el. Xul kënëfi bëwënëk bën gër ed barër këni do gër angol and ex pëlot gër yomb ir Kaxanu aŋ. Barikan fedawëk na xodux elod gër orën do bëlën këbi.

¹⁰ Šabucara in, mëŋ ar babi nambelind an, ŷad këno, do lap këno gër anjer and xodux, gër ed fëtëk mungu, gër ed lap kënëfi emacar eŋ, do gë alawënel anëgwëš an. Mondako këni ŷana eni torond ciš wec polo na din ir din.

End kiti ifelatar eŋ

¹¹ Ga xucak eŋo, wat këmë añëpara and owun atëm apešax do wat këmë bëte ar ŷëpak gër añëpara and owun aŋo an. Ebar el do gë orën ol šapërëk xali bebët abi bayi bana.

¹² Aŋo wat këmëni bëšësëk bën, bëjo bër gapak, bëjo bërëtoc, ga xwëšara këni gër lëngw ir añëpara and owun. Ar ŷëpak gër añëpara and owun an ko labëtërand bakayëta, do gë akayëta acëxe, and aniyan aŋ. Xiti këbi bëšësëk bën, ang ŷëgw këni gër bakayëta baŋo ak, ang ebax bandixa bandëbën ak.

¹³ Angwëngw aŋ šëpëtëgu këbi bëšësëk bër hi bax polo bën. Ecës el do gë wur ir bëšësëk in nëcëtëgu kënëfi bëšësëk bër lëkaya banëfi bën do ala kala xiti këno ang ebax bandixa bandexëm ak.

¹⁴ Ata ar ŷëpak gër añëpara and owun an, lap ko ecës el do gë wur ir bëšësëk in, gër anjer and xodux. Anjer and xodux aŋo ex ecës ekinëm el.

¹⁵ Lap këŋo bëte bëngënj gër anjer and xodux ar bayik yo owac orexëm ani ñëgw bana gër akayëta and aniyan.

21

End orën oxašax do gë ebar ekašax eŋ

¹ Ata wat këmë orën oxašax do gë ebar ekašax. Gayikwa orën oxarëk ol do gë ebar ekarëk el ayëcar yëcar bax, do angwëngw aŋ ax bo bana.

² Wat këmë bëte angol amënëk aŋ ga kë šëlaw elod gër orën ga xaniwëk gër Kaxanu. Angol aŋo ex Yerusalem ixašax in do ang endënaŵ end eñër end ŷaŋënarak exo ŋataxënd gër icën indexëm fo hi bax.

³ Wël këmë oniŵ or ar ŷëpak gër añëpara and owun ol ga ko xey:

«Edëg ed Kaxanu el anëka hik mërëxand ir bela!

Kaxanu wa bar këni edëg el gë bela bën,
bën eni gi bulunda irexëm do mëj exo gi Kaxanu irebën.

⁴ Afëxwëc ko fëxwëc ðek ongwën ond

gër bangës bandebën oŋ,

ecës ax bo na, otes ax bo na,

edenitan ax bo na, ayambën ax bo na.

Gayikwa bend aniyar añanar bej ax bo ex na.»

⁵ Ata re ko ar yëpak gër añëpara and owun an:
«Gërëgako beÿ bën ðek këme nëngwët ex gi bebëxaşax.»

Re ko bëte: «Awa ñëgwël bejo gayik enimin bend mokwëta dëj ex.»

⁶ Aŋo re ko: «Anëka hik mondako! Wëno ex aÿanar an,
wëno ex afelatar an. Bëte wëno kë ÿanand, wëno fo kë
ñatand. Ar sel këjo an, arëmbënëgu këmo rëmbënëgu gër
añësa and men ond kë yëlënd aniyar, axo yëc na monjëc.

⁷ Eŋo këmo yël ar kë xor an. Wëno Kaxanu këjo xwën
do mëj exo gi asëñiwën.

⁸ Barikan bërëÿiyëk bën, gë bër gë oŋëpëgënan bën, gë
bër watak becusëşus bën, gë bëlaŵ bër bela bën, gë bër
watak eñac bën, gë bëbanj bën, gë bër xwëtak olaş bën
do gë ðek bënëgwëş bën, er fenan këmëni in ex anjer and
xodux do gë mungu. Ejo ex ecës ekinëm el.»

End Yerusalem ixaşax eŋ

⁹ Ata gër omeleka ocongoki od lëkaya bax bandëmba
banjongëbaki band yëm bax gë beñigëanaxik benjongëbeki
bepelatar bej, iŋat sëka ke exe pelëra. Ata re ko: «Yow mi
masin endënaŵ end eñër eŋ, alindaŵ ar anobo an.»

¹⁰ Meleka in wëla ke gë Angoc and Kaxanu aŋ bëte yaŋ
në atënd acakax, do wăsin ke angol amënëc aŋ, Yerusalem
in, ga kë fedaw elod gër orën ga xaniwëk gër Kaxanu.

¹¹ Enjaran end Kaxanu eŋ baŋo ñoband, do kë watind
ang ekaÿ ekebenaxik, ekaÿ ed këni wăcënd şasëp, kal-kal
ang anangoye fo.

¹² Amen and xecexën bani angol aŋo aŋ, aÿang ÿang bax,
bëte aşak şak bax. Owët epëxw gë oxi hi bax gër amen aŋo
do omeleka epëxw gë oki xwëşara bax gë ebët gë ebët. Do
aÿëgw yëgw bani omac od bandëwëra epëxw gë baki band
Bëyisërayel baŋ gër ofëra or owët oŋo.

¹³ Er hi bax apën-eñan, owët osas, ambëng owët osas,
ambëtëb owët osas, do acëla-eñan owët osas.

¹⁴ Er bay bani amen aŋo gë orëða epëxw gë oxi do në
ekëlan kala yëgw bani owăc obat or oparëxanda epëxw gë
oki od anobo ok.

¹⁵ Ar baxe felërand an, esëyixën lëkaya baxo, ošet or kaņe. Gë mēņ baxo sëyind angol aņ, gë owët orexëm oņ, do gë amēņ and jey aņ.

¹⁶ Angol aņ er hi bax gë owebët onax od gwër fo gwër fo do acakëšak in gwër fo bax bête gë aňangëyang in. Ata sëyi ko angol aņ gë ošet orexëm ol do sëk ko: nē ometër owëli epëxw gë oki.

¹⁷ Meleka in sëyi ko amēņ aņ, ata sëk ko nē ometër ofëxw ocongebat gë oco, ang ebax osëyi or bela ak.

¹⁸ Amēņ aņ bay bani gë oxaỹ or šasëp, do angol aņ hi bax kaņe iwënëk, kal-kal ang anangoye amënëk fo.

¹⁹ Edëda ed amēņ and angol aņo el hi bax gë bapak epëxw gë baki, do ýañën bani gë oxaỹ oxëbëanaxik: apak aňanar aņ gë šasëp, akinëm aņ gë safir, atasën aņ gë kalësedëwan, anaxën aņ gë emërod,

²⁰ anjoxën aņ gë onikës, anjongamatën aņ gë sarëdëwan, anjongakinëm aņ gë kërisolit, anjongatasën aņ gë beril, anjonganaxën aņ gë topas, andepëxwën aņ gë kërisopëras, andepëxw gë amatën aņ gë tirëkwas do andepëxw gë akinëm aņ gë ametisët.

²¹ Ofëra epëxw gë oxi oņ ebax becambas epëxw gë bekï, epëra kala ecambas emat. Fëña isëm ir gër angol in ebax kaņe iwënëk, kal-kal ang anangoye amënëk fo.

²² Aciw and Kaxanu ame wat ex na gër angol aņo. Gayikwa aciw and Kaxanu aņ hi këni Axwën Kaxanu, mēņ ar xorëk beỹ dek an do gë anobo aņ.

²³ Angol aņo eňan këm do facaw këm ex gayik enjaran end Kaxanu eņ këņo ħoband do anobo aņ ex lambo irexëm in.

²⁴ Benëng bënd bela beņ aliya këni ýana eni diyand gër angoben andexëm, do bemun bënd gër ebar beņ eno mëlanëgund enjaran endebën eņ.

²⁵ Owët or angol oņ përarëxe kë ýana ex bayind. Ado dëņ ala ax përa na gayik gëmëd ax gi na.

²⁶ Benëng bënd bela beņ awëlanëgu këno ýana eno mëlanëgund enjaran endebën eņ, do gë owun orebën ol.

²⁷ Barikan, ebuyaraxik gebatak ax dël na gër angol aņo. Ar watak becusëšus, ba enëgwëš axo dël na. Afo bër ýëgwën kënëbi omac odebën gër akayëta and anïyan and anobo bën fo kë lil.

22

End arayen eņ

¹ Ata meleka in wäsin ke yeš ir men ond kë yëlënd anïyan in. Men oņo omënëk ebax kal-kal ang anangoye fo. Afes bax

fesënd elod gër añëpara and owun or Kaxanu do gër and anobo aŋ.

² Wat këme mërëxand ir fëña isëm ir angol aŋo do gër obëŋa oki od yeb, atëx and gë odëwërëwën od kë yëlënd aniyan ok. Atëx aŋo, facaw̃ ir ex yo kë rëwënd, mëne ngëŋ epëxw gë baki gër iniy. Opat odexëm ok këbi fakënënd benëŋ bend bela beŋ.

³ Eñëjënax ax bo na. Añëpara and owun or Kaxanu aŋ do gë and anobo aŋ kë hi mërëxand gër angol. Bëriyenin bërexëm bën këŋo ŷana eŋo calend.

⁴ Awat këni ŷana eni watënd dëxas irexëm in, do oŵac orexëm ol exo ñëgw gër oyiŷ orebën.

⁵ Ecamëdan ax bo na, do ala ax ñana na ex caland lambo, ala ax ñana na ex caland angoben and eñan gayik Axwën Kaxanu këbi ŷana ebi ŋoband. Ata eni mun din ir din.

End omakaw ond Yesu eŋ

⁶ Ata re ko meleka in: «Bend këmi felënd beŋo eyeyan ed dal, ed mokwëta ex. Axwën Kaxanu, mëŋ ar këbi yëlënd Angoc andexëm bëlawënel an, lawënëgu këŋo meleka irexëm in ebi masindëra bëriyenin bërexëm bën bend kë ñatëgu gogo beŋ.»

⁷ Ga re ko Axwën an: «Gogo këme yeli. Nëngandëralëŋo ar kë sëfënd ang rek gër akayëta aŋo ro ak, akayëta and kë nangënënd gana-gana fo er kë yelind aŋ!»

⁸ Wëno Ŝaŋ wëlëk do watëk beŋo. And wël këme do wat këme aŋ, foxi këme gër osapar mo cale meleka ir baxe wäsinëndërand beŋo in.

⁹ Barikan mëŋ re ko: «Tebël de, ax gi ex na mondako! Wëno ariyenin fo hi këme ang hi kën wëj do gë bëmaŷe bëndey bënd ex bëlawënel bën, do gë dek bër kë balëkënalind bend gër akayëta aŋo ro bën. Poxiyind eyo cale Kaxanu gabat!»

¹⁰ Ata re ko: «Kërey con na bend ŷëgw këni gër akayëta aŋo ro beŋ. Akayëta aŋo kë nangënënd gana-gana fo er kë yowënd in, gayikwa dam ex ex ŋatëgu.»

¹¹ Ar sëmbak aŋ, kemënalexo kaš-kaš gër osëmbak orexëm, ar buyarëk an, kemënalexo exo buyar kaš-kaš. Ar ŷenene an kemëlanelexo, nëmëc gër or ŷenene orexëm, do ar wënëk an kemënalexo exo men nëmëc!

¹² Gogo këme yeli do me mëlali acosa aŋ, ala kala mo cos er riyeni ko in.

¹³ Wëno ex aŷanar an bëte wëno fo ex afelatar an. Wëno kë ŷanand bëte wëno fo kë ñatand*.

* **22:13 22.13** Gër Gërek er ŷëgw këni: «Alëfa» do gë «Omega», iñëgw iñanar iŋ do gë ipelatar iŋ.

¹⁴ Nëngandëralebi bër kë nebënd banjëm bandebën ban ebi ñapaxën eyamb ed atëx and kë yëlënd aniyän el do eni dilaxën gër owët or gër angol!

¹⁵ Barikan canëlexëni fac bër ex ang oðañët bën, gë bëbanj bën, gë bëyacaxik bën, gë bëlaŵ bër bela bën, gë bër xwëtak olaš bën, do gë bër ñanëk do wër këbi enëgwëš bën!

¹⁶ Wëno Yesu lawënëli këjo meleka iram in exo deya osede oram ol gër bamara. Wëno ex arandëwëra and Dafid an, wëno ex emal ed kë ñoband oxeya el.

¹⁷ Angoc and Kaxanu aŋ, do gë alindaŵ ar anošo an këni rend: «Yow!» Do ar wël këbi an delexo: «Yow!» Ar sel këjo an, təkawëlexo. Ar ýandi këjo an, dëmbëlexo men ond kë yëlënd aniyän oŋ, men ond ayël fo oŋ.

Eŋata el

¹⁸ Wëno Šaŋ, gë obal osëm këme reyand gër ar kë wël yo eyeyan ed bend bebër kë yowënd ecan ecan do ýëgw këni gër akayëta aŋo beŋ: ar kë baš ýeý an, Kaxanu eŋo baš beñigëanaxik bend ýëgw këni gër akayëta aŋo beŋ.

¹⁹ Do ar kë bašëta ýeý gër eyeyan ed gër akayëta aŋo an, Kaxanu abašëta ko bašëta bëte ošet orexëm or atëx and kë yëlënd aniyän ol, do gë ošet or angol amënek or ýëgw këni gër akayëta aŋo ol.

²⁰ Ar ex sede ir bend ðal beŋo an kë reyand: «Iyo, gogo këme yeli! Amen! Yow Axwën Yesu!»

²¹ Awa Axwën Yesu yëlëleŋun wën ðek oyekax orexëm ol!